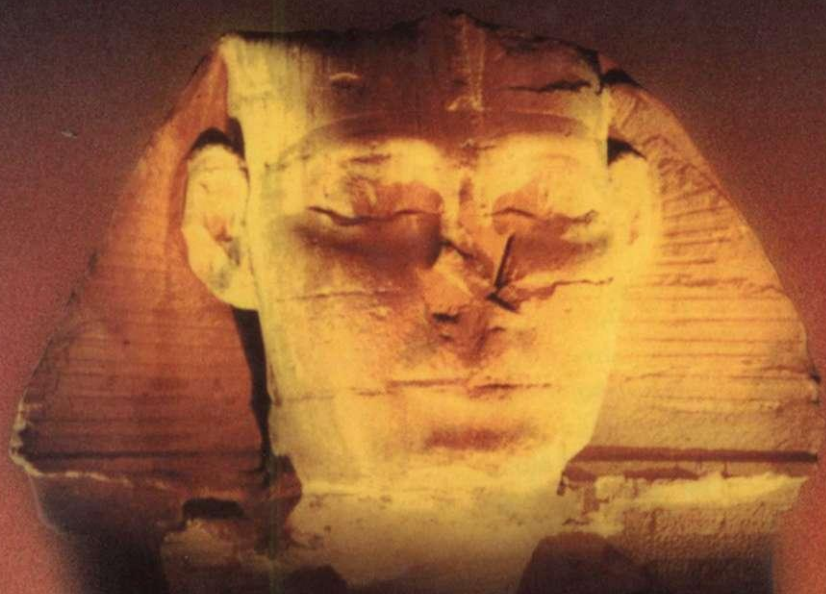

A SZFINX ÜZENETE

KUTATÁS AZ EMBERISÉG TITKOS
ÖRÖKSÉGE UTÁN

Graham Hancock
és Robert Bauval

*Az Istenek kézjegyei és Az Orion-rejtély című
bestsellerek szerzői*

ALEXANDRA

Az ősi rejtélyek őrzője, minden titkok tudója, a Nagy Szfinx évezredek óta mozdulatlanul mered a végtelenbe, kelet felé, hogy a csillagokból olvassa ki az emberiség rég feledésbe merült üzenetét. Ma, amikor civilizációnk egy újabb nagy ciklus vége felé közeledik, egyre fontosabbá válik, hogy megértsük ezt az üzenetet.

A kirakójáték utolsó darabja is a helyére került. A geológusok és az archo-asztrológusok már régóta állítják, hogy a Szfinx jóval régebbi, mint ahogy eredetileg azt feltételezték. Az egyiptológusok szerint az alkotás i. e. 2500-ból származik, ám mi tudjuk, hogy jóval előbb, i. e. 10500-ban, az Oroszlán jegyének korában kezdték építeni. Már abban is biztosak vagyunk, hogy a Szfinxtől fél mérföldre található három gizai piramis sem holmi megalomániás fáraók síremléke, hanem az Orion-öv három csillagának 15 millió tonnányi kőbe ágyazott precíz földi térképe.

Akkor viszont valaki üzeni akart nekünk valamit? És ha igen, mit?

A Szfinx üzenetében Rober Bauval (Az Orion-rejtély szerzője) és Graham Hancock (az Istenek kézjegyei és a Jel és pecsét szerzője) a legmodernebb komputeres szimuláció segítségével tudományosan megalapozott időutazásra repítik az olvasót, hogy együtt törjék fel a műemlékekbe ágyazott ősi titkosírás kódját, és hogy új elméleteket fogalmazzanak meg a piramisszövegek és más ősi

egyiptomi írások értelmezéséhez. Részt vehetünk tehát ebben az intellektuális kincsvadászatban, amely egymás mellé állította a témában jártas legjelesebb egyiptológusokat, kormányhivatalnokokat és mágnásait.

Vajon mit keresnek? Mi található a szeizmikus felmérésekkel felfedezett Szfinx alatti kamrában? Mi rejtőzködik a Nagy Piramis zárt ajtaja mögött? És vajon milyen sors vár az emberiségre? Tényleg a végzetünkbe rohanunk?

ROBERT BAUVAL eredeti szakmája szerint építészmérnök, de lévén, hogy élete nagy részét Egyiptomban és más közel-keleti országokban töltötte, már régóta nagyon izgatják a piramisok csillagászati vonatkozásai. Az *Orion-rejtély* Bauval első könyve.

GRAHAM HANCOCK a tekintélyes *The Economist* egykori kelet-afrikai tudósítója, aki beutazta az egész világot. Többek között a *Fingerprints of the Gods* (Istenek kézjegyei), a *The Sign and the Seal* (Jel és pecsét) című, magyarul is megjelent sikerkönyvek szerzője.

Fedélkép: Santha Faiia

Fedélterv: Button Design Co.

Elismerő szavak
GRAHAM HANCOCK
és **ROBERT BAUVAL** műveiről

AZ ORION-REJTÉLY

„Magával ragadó és lebilincselő... olvasmányos és olvasandó!”

SUNDAY TIMES

„Olyan felfedezéseket tartalmaz a piramisokkal kapcsolatban,
amelyek gyökeresen megváltoztatják az emberiség
történelméről alkotott eddigi elképzeléseinket.”

EVENING STANDARD

„Meggyőző és tudományosan megalapozott.”

OBSERVER

ISTENEK KÉZJEGYEI

„500 oldalnyi ihlettel átitatott mesemondás.”

THE TIMES

„Az elmúlt évtized egyik intellektuális mérföldköve.”

LITERARY REVIEW

JEL ÉS PECSÉT

„Hancock új műfajt teremtett, amely ötvözi a tudományos esszék
és a kalandregények legnagyszerűbb hagyományait.”

GUARDIAN

„Bizonyára sokat vitatkoznak majd a könyvről,
de meg is érdemli.”

DAILY TELEGRAPH

ALEXANDRA

A SZFINX ÜZENETE

KUTATÁS AZ EMBERISÉG TITKOS
ÖRÖKSÉGE UTÁN

Graham Hancock
és Robert Bauval

Az Istenek kézjegyei és Az Orion-rejtély című
bestsellerek szerzői

ALEXANDRA

Graham Hancock

és Róbert Bauval

A SZFINX ÜZENETE

**KUTATÁS AZ EMBERISÉG
TITKOS ÖRÖKSÉGE UTÁN**

ALEXANDRA

Eredeti cím: *The Message of The Sphinx* (ill: *The Keeper of Genesis*)
Copyright © Robert Bauval és Graham Hancock, 1996
All rights reserved

Fordította: Babits Péter

Eredetileg kiadta a William Heinemann Ltd, Nagy-Britannia,
a Reed Consumer Books Ltd. csoport tagja.
Cím: Michelin House, 81 Fulham Road, London sw3 6RB

Az ábrákat Robert G. Bauval és R. J. Cook készítették.
Fotók: borító, valamint a 2, 3., 4., 5., 6., 8., 9., 10., 17., 18., 19.,
20., 22., 24., 25., 26., 27., 28., 30., 31. és 32. oldalak: Santha Faiia.
11., 12., 15. és 16.: Rudolf Gantenbrink - nagyon köszönjük
29.: Robert G. Bauval
7.: *Venture Inward* magazine - nagyon köszönjük
13.: Spiegel TV
14.: Antonie Boutros

ISBN **963 367 676 2**

Magyarországon kiadja a Pécsi Direkt Kft.
ALEXANDRA Kiadója
Felelős kiadó a kft. ügyvezetője

A nyomtatás és a kötés a debreceni nyomdászat
több mint négy évszázados hagyományait őrző
ALFÖLDI NYOMDA Rt. munkája
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató
A nyomdai megrendelés törzsszáma: **8742.49.01**

Apám, Gaston Bauval emlékének, aki Egyiptom
földjében nyugszik

Robert G. Bauval

Barátomnak, John Anthony Westnek, húszévi
kemény fáradozásáért, melynek során azon mun-
kálkodott, hogy közzétanilag bebizonyítsa, hogy a
Szfinx jóval idősebb, mint a legtöbben gondolják.
Ezzel kapcsolatban John számos bizonyítékot
tárt a nyilvánosság elé. Ahogy az ókori írás állít-
ja: „Az igazság nagyszerű és magasztos dolog.
Ozirisz kora óta töretlen.”

Graham Hancock

Tartalom

Ábrák jegyzéke	9	
Köszönetnyilvánítás	12	
I. rész	Rejtélyek	15
	1. A horizont lakója	17
	2. A Szfinx rejtélye	22
	3. Rejtély rejtély hátán	41
	4. A csillagok és az idő	79
II. rész	A keresők	105
	5. A médium, a tudós és a Szfinx esete	107
	6. A vaslemez, a szabadkőművesek, a relikviák és a kürtők esete	124
	7. A robot, a németek és az ajtó esete	143
III. rész	Kettősség	157
	8. A kettősség nyomai	159
	9. A Szfinx és horizontjai	181
	10. A Hórusz-király kutatása	197
IV rész	A térkép	219
	11. A láthatatlan páholy	221
	12. Bölcsék és „Követők”	230
	13. A csillagok nyomában	242
	14. Tér-idő koordináták	250
	15. Amikor ég és föld egyesült	261
	16. Üzenet a palackban?	275
	17. Az „Első Idő” helye	285
Következtetés		306
I. függelék: Mérlegen a világ		312
II. függelék: Precesszió, saját mozgás és rézsútosság		324
III. függelék: Levezetés Mark Lehnerrrel		329
IV. függelék: Az idő és a csillagok		338
V. függelék: A Nagy Piramis kormeghatározása		346
Jegyzetek és forrásmunkák		350
Irodalomjegyzék		391
Tárgymutató		395

Ábrák jegyzéke

1. A nagy Szfinx déli profilja
2. A gizai nekropolisz főbb építményeinek felülnézeti képe
3. A Szfinx és az őt körülvevő építészeti komplexum
4. Giza mesterséges „horizontja”
5. A gizai Nagy Piramis geodetikus pozíciója
6. A Nagy Piramis keresztmetszete
7. Belső folyosók és átjárók Giza három Nagy Piramisában
8. A Nagy Piramis fontosabb belső helyiségei
9. A Nagy Piramis folyosóinak, kamráinak és kürtőinek vázlata
10. A Nagy Piramis komplex belső rendszere
11. A király és a királynő kamrái a négy kürtővel
12. A királynő kamrája a kürtőkkel
13. A királynő kamrájának fala és a kürtő becsatlakozása
14. Részletes rajz a Nagy Piramis kürtőinek építéséről
15. A nyári napforduló Gizából nézve
16. A Nap pályája a nyári napforduló idején
17. A nappálya napéjegyenlőség idején
18. A nappálya a téli napforduló idején
19. A horizont Gizánál és a Nagy Piramis meridiánja
20. Az Orion övének kulminálása (áthaladás a meridiánon) i. e. 2500 körül
21. Orion és Ozirisz
22. A Nagy Piramis négy kürtőjének csillagászati irányultsága i. e. 2500 körül
23. Az Orion öve i. e. 2500 körül átkel a meridiánon
24. A tökéletes föld-ég egyezőség i. e. 10 500 körül
25. A 26 000 esztendőss precессиós ciklus egy nagy fontosságú pillanata
26. Az Orion övének „csúszkálása” a meridiánon, a precessziós ciklus különböző állomásainál
27. Az Orion övének kelési pontja és pályája i. sz. 2000-ben, i. e. 2500-ban és i. e. 10 500-ban

28. Hajnal előtt, i. e. 10 500-ban, a tavaszi napéjegylenlőség idején
29. Az Oroszlán csillagkép felkelése i. e. 2500-ban, illetve i. e. 10 500-ban
30. A napfelkelte pillanata az i. e. 10 500-as tavaszi napéjegylenlőség idején
31. Az Orion-Ozirisz „Első Ideje”
32. Szah (Orion-Ozirisz)
33. A királynő kamrája kürtőjének részlete
34. A „memphiszi nekropolisz”
35. A Nap felkelésének pontja a napfordulók és napéjegylenlőségek idején, a memphiszi nekropoliszból nézve
36. A Duat égi régiója
37. A Nílus deltájának csúcsponti területe
38. Szokarisz földje a Duat Ötödik Tartományában
39. A Duat Ötödik Tartománya
40. Nyári napforduló Gizából nézve i. e. 2500-ban
41. A Denderai Zodiákus
42. Hórahti, a „Horizont Hórusza”
43. A „rekonstruált” Szfínx déli profilja
44. A Duat égi régiójának pozíciója hajnalban, az év különböző szakában, i. e. 2500 körül
45. A Nap-Hórusz átkelése a Tejúton
46. A Nap-Hórusz, amint egyesül a Regulusszal, az Oroszlán csillagkép szívével
47. Ozirisz „asztrális” királysága Ra-Szetauban
48. Rajz az igazi Hóruszról, amint utat mutat a beavatott Hórusz-királynak a Nagy Piramishoz
49. A „ kozmikus” Nagy Píramis és csillagkürtői
50. Az Oroszlán felkelése a nyári napforduló idején i. e. 2500 körül
51. Nyári napforduló i. e. 2500-ban
52. Rajz a „rekonstruált” Szfínxről
53. Ozirisz-Orion mutatja az utat „követőinek”, a Hórusz-királyoknak
54. A héliopoliszi „Főnix Palotájának” feltételezett látképe
55. Ozirisz-Orion, Izisz-Szíriusz és a Hórusz-királyok
56. Az egyedülálló égi konjunkció, mely i. e. 10 500-ban, a tavaszi napéjegylenlőség hajnalán következett be
57. Ozirisz égi és földi Duatja

58. Az Orion lassú precessziós „csúsztatása” i. e. 10 500 és 2500 között
59. I. e. 10 500 kora: az Orion-öv három csillagát leképezi a gizai horizont déli peremén meghúzódó három mellékpiramis
60. Rajz a Szíriusz „Első Idejéről”, i. e. 10 500-ról
61. A Nap haladása, ahogyan Giza szélességi fokáról megfigyelhető
62. A Hufu-féle töltésút kelettől 14 foknyira északnak fut, tökéletesen igazodva a „negyedponthoz”
63. A Menkauré-féle töltésút keleti irányban halad, tökéletesen igazodva a tavaszi napéjegyenlőség és őszi napéjegyenlőség napfelkeltéjéhez
64. Hafré töltésútja kelettől 14 foknyira délre halad, tökéletesen igazodva a „negyedponthoz”
65. Az Oroszlán felkelte a „negyedpont” napfelkeltéjével i. e. 10 500-ban
66. A Szfinx tekintete a „negyedpont” napfelkeltéjén i. e. 10 500-ban
67. A nagy Szfinx Giza „földi horizontján”
68. A Hórusz- király „kincskereső térképe”
69. Az átjárókból és kamrákból álló föld alatti rendszer lehetséges elhelyezkedése a nagy Szfinx alatt
70. Ozirisz Dzsedui-oszlopa Izisz és Nebethut képével
71. Napbárka Aker kettős oroszlán hieroglif áj ának hátán; A Nagy Piramis nyugat felől; Az oziriszi Dzsedui-oszlop nyugat felől
72. Maat Mérlege
73. A Nagy Piramis keresztmetszete jól mutatja a csillagkürtők „egyensúlyozó” funkcióját
74. Az égbolt, amilyen 2450-ben lesz, az Orion „Utolsó Idejekor”
75. Az égbolt, amilyen i. e. 10 500-ban, Orion „Első Idejében” volt

Köszönetnyilvánítás

Róbert G. Bauval:

Először és mindenekelőtt az olvasóimnak szeretnék köszönetet mondani. Az elmúlt két esztendőben százával kaptam a biztató, jóindulatú leveleket, és nagyon jó érzéssel tölt el, hogy nem vagyok egyedül az igazság kereséséért folytatott harcomban.

Kimondhatatlanul hálás vagyok feleségemnek, Michele-nek, és két gyermekemnek, Candice-nak és Jonathannak türelmes megértésükért.

Az alábbi rokonaimnak, barátaimnak és kollégáimnak is rendkívül hálás vagyok: John Anthony West, Chris Dunn, Bili Cote, Roel Oostra, Joseph és Sherry Jahoda, Joseph és Laura Schor, Niven Sinclair, Marion Krause-Jach, Madeleine Bentheim hercegnője, James Macaulay, Róbert Makenty, Linda és Max Bauval, Jean Paul és Pauline Bauval, anyám, Yvonne Bauval, Geoffrey és Therése Gauci, Patrick és Judy Gauci, Denis és Verena Seisun, Colin Wilson, Mohamed és Amin El Walili, Júlia Simpson, Sahar Talaat, professzor Karl-Klaus Dittel és felesége Renate, Hani Monsef, Mark Ford, Péter Zuuring, Richárd Thompson, Adrián Ashford, Dave Goode, Okasha El Daly, Mohamad Razek, Heike Nahsen, liga Körte, Gundula Schulz El Dowy, Antoine Boutros, Professzor Jean Kerisel, Roy Baker, Murry Hope, William Horsman és Charlotte Ames.

Hálás köszönet Bili Hamiltonnak és Sara Fishernek az A. M. Heath A Co., Ltd ügynökségnél, amiért elviseltek a legkiállyhatatlanabb pillanataimban is, Tom Weldonnak és az egész William Heinemann Ltd stábnak, Péter St Ginnának és Brian Belfigliónak (Crown Publishing Inc.), Melanie Walznak és Doris Janhsennek (Paul List Verlag), Udo Rennertnek (Wiesbaden), és Moheb Gonneidnek, valamint a gizai Movenpick-Jolié Ville egész stábjának. Végül, leírhatatlanul hálás vagyok mérnök barátomnak, Rudolf Gantenbrinknek, amiért megnyitotta az utat valamennyiünk számára azzal, hogy merészen nekifogott a Nagy Piramis felfedezésének.

Róbert G. Bauval,
Buckinghamshire, 1996. február

Graham Hancock:

Hálás köszönet feleségemnek, partneremnek, szerelmemnek, Santhának, aki egyúttal legjobb és legdrágább barátom. Nagyra értékelem gyermekeim: Gabrielle, Leila, Luké, Rav, Sean és Shatni megértését. Köszönet szüleimnek, Donald és Muriéi Hancocknak, akiktől nagyon sokat kaptam, és köszönöm nagybátyám, James Maculay bölcs tanácsait. Robert számos olyan személyt megnevezett, akiknek én is ugyanúgy nagyon hálás vagyok: ők pontosan tudják, hogy kiről beszélek. Megragadom az alkalmat, hogy jókívánságaimat fejezzem ki Richard Hoaglandnek, Lew Jenkinsnek, Peter Marshallnak és Ed Ponisnak.

Graham Hancock,
Devon, 1996. február

I. RÉSZ

REJTÉLYEK

1. fejezet

A horizont lakója

„A civilizált világban aligha akad olyan, aki ne ismerné ezt a szoboralakot, a roppant emberfejű orosz-lánt, mely kelet felől Giza piramisait vigyázza.”

Ahmed Fahry, ⁴*piramisok*, 1961

A gigászi szoboralak, egy oroszlán testével és egy ember fejével, egyenesen kelet felé néz Egyiptomban, a harmincadik szélességi fok mentén. Roppant monolit, a gizai plató sziklaágyából kifaragva - kétszáznegyven láb (hetvenhárom méter) hosszán, a vállainál harmincnyolc láb (tizenkét méter) szélesen, és hatvanhat láb (húsz méter) magasan -, mely napjainkra már omladozik eróziós nyomokkal, hasadékokkal, üregekkel, repedésekkel tarkítottam Az antik kor egyetlen máig fennmaradt műemléke sem vetekedhet vele tekintélyben és nagyságban, fennköltségben és titokzatosságban, komor méltóságában és szinte hipnotikus éberségében.

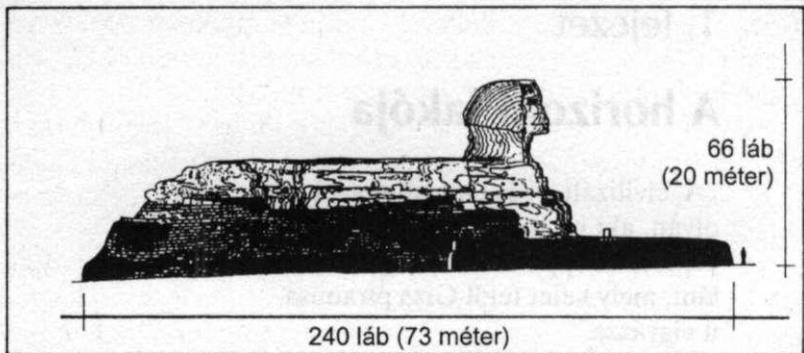
O a nagy Szfinx.

Akit egykor örökkévaló szentségnek hittek.

Majd az őt istenítő civilizáció összeroppant, és a kőszoborra varázslatos álom hullt.

Történelmi korok teltek el így; évezredek. Megváltozott az éghajlat. Megváltoztak a kultúrák. A vallások. A nyelvek. Még a csillagok égi helyzete is megváltozott. A kőszobor azonban nem változott velük, és tovább őrizte a látóhatárt, hallgatásba burkolózva.

A homok gyakorta eltemette. Koronként egy-egy jó szándékú uralkodó elrendelte, hogy tisztítsák meg. Voltak, akik megkísérelték visszaállítani hajdani nagyságát, és sziklából faragott testének részeit építőkövekkel borították. Hosszú időn át vörösre festve tornyosult a végtelen sivatag fölé.

1. A nagy Szfínx déli profilján jól láthatók a mancs és horpasz körüli javítások, utólagos burkolások és a masszív mészkőtömeg eróziós mintái

A muszlim hódítás korára újra nyakig betemette a homok, és ekkor kapta új - vagy talán nagyon is ősi - nevét: „Közel az egyik piramishoz - írta Abdel-Latif a tizenkettedik században -, egy roppant kőfej emelkedik elő a földből. A neve Abul-Hol.” A tizennegyedik században El-Makrizi megemlékezett egy Saim-ed-Dahr nevű férfiről, aki „méltatlankodván bizonyos vallási tévelygések felett, a piramisokhoz ment, és eltorzította Abul-Hol arcát, mely ebben az állapotában maradt fenn egészen mostanáig. A cselekedet után a homok elárasztotta Giza megművelt földjeit, és a népek Abul-Hol eltorzításának tudták ezt be.”

Távoli emlékek

Abul-Hol, az egyiptomi nagy Szfínx arab neve a legtöbb fordító olvasatában annyit tesz, a „Rettenet Atyja”.

Az egyiptológus Szelim Hasszán azonban egy másik névmagyarázattal is előáll. A Gizai-fennsíkon az 1930-as és 1940-es években elvégzett kiterjedt ásások során kiderült, hogy az i. e. második évezred elején egy idegenekből álló kolónia telepedett meg Alsó-Egyiptomnak ezen a részén. Az idegenek Harran szent városából származtak (mely a modern Törökország déli részén található, a szíriai határsáv közelében), és minden valószínűség szerint zarándokok voltak.

A fennmaradt tárgyi emlékek és a rájuk emlékező sztélék azt bizonyítják, hogy a szfinx közvetlen közelségében éltek - és a szoboralakot, mint *Hwl'* istenséget imádták.

Az ősi egyiptomi nyelvezetben a *bw* „helyet” jelent. Használja ezért jogosan feltételezi, hogy az Abul-Hol csupán a *bw Hwl*, a „*Jiwl* Helye” eltorzulása, és semmi köze a „Rettenet Atyjához”, ahogyan azt feltételezik².

A Szfinxről szólva az ősi egyiptomiak gyakorta használják a harrani *Hwl* nevet, ugyanakkor számos más névvel is illetik a Szfinxet: ilyen a *Hu*³, és a *Hor-em-Ahet*, melynek jelentése „Hórusz a Horizonton”⁴. Ráadásul - olyan okokból, melyeket talán sosem fogunk teljesen megérteni - gyakran hivatkoznak rá a *Sesep-anh Atum* néven is, vagyis „*Atum* élő képmásaként”⁵ -*Atum-Ré*, az önmagát megteremtő istenség után, aki az első szentségnek számított az egyiptomi panteonban. Maga a „Szfinx” elnevezés, mely már a klasszikus idők óta kísérti a nyugati világ kollektív tudatalattiját, nem több a *Sesep-anh* - görög eredetű - elferdítésénél.

A Szfinx személyében az ősi világ archaikus ideái öröklődtek át a korunkra⁶. Nagy ostobaság lenne tehát, ha tudomást sem vennénk arról a hagyományrendszerről, mely körüllegi ezt a roppant titokzatos szoboralakot.

Mozdulatlanság és némaság

Megpihenve a sziklaágyból kivájt lópatkó alakú árokban, a szobor hihetetlenül ősinek tűnik: a klasszikus világ ádáz, fölény tornyosuló szörnyetege ő, aki magasabb egy hatemeletes épületnél, és olyan hosszú, akár egy lakótömb. A horpasa lesóványodott és mély eróziós sebek szabdalják. Mancsai, melyeket modern építőkövekkel burkoltak, javarészt szétmállottak. Nyakán hevenyészett betongallér, mely próbálja a helyén tartani a gigászi fejet. Maga az arc is sebhelyes és megkopott, de valahogy mégis végtelen nyugalmat és kortatlanságot sugároz, bámulatos választékban megörökítve a különböző arckifejezéseket és lelkiállapotokat, a napszakok és az évszakok változásával hirtelen új életre kelve a hajnali fény-árnyék játéktól.

Az egyiptomi fáraók elegáns fejdíszét viselve a Szfinx egyenesen kelet felé mered, mintha várakozna valamire - várakozna és figyelne, elveszve a „mozdulatlanságban és némaságban” (ezek a római természettudós, Plinius szavai), figyelmét örökre a napéj-egyenlőségi napfelkeltére függesztve.

Mióta állhat itt, a horizontot fürkésztve?

Kinek a képére formálták?

Mi lehetett a feladata?

Keresve a válaszokat ezekre a kérdésekre azt találtuk, hogy különös és váratlan kutatási területekre tévedtünk. Akárcsak a holtak lelkei, mi is végighaladtunk az ősi egyiptomi alvilág sötét királyságán, a szűk folyosókon, elárasztott átjárókon és rejtett kamrákon, hogy farkasszemet nézzünk az ott ólálkodó szellemekkel és démonokkal. Számítógépes szimulációkat felhasználva utazásokat tettünk a régmúltba, hogy megállhassunk a több mint tizenkétezer esztendővel ezelőtti világ csillagos égboltja alatt, és megfigyeljük a hajnali Oriont, amint átkel a meridiánon, miközben a keleten ott fénylik az égi oroszlán, az Oroszlán (Leo) csillagkép. Beleástuk magunkat az archaikus temetkezési szövegekbe és mítoszokba, és soraik közt olvasva egy figyelemre méltó „asztronómiai nyelvezetre” bukkantunk, mely minden különösebb nehézség nélkül ma is olvasható és értelmezhető.

Követve a szövegekből kiolvasott utalásokat, meggyőződésünk szerint képesek voltunk azonosítani magát a Szfinxet is. Ráadásul, mint azt látni fogjuk a III. és IV. részben, mindez ablakot nyitott előttünk az emberi történelem egy elfeledett epizódjára is, amikor a nagy özönvíz hullámai visszavonultak és az ember annak a módját kutatta, hogyan válhatna önmaga istenné. Kutatásunk eredménye semmiképp sem lehet érdektelen, hiszen a Szfinx és a három nagy piramis magának az emberi civilizációnak a keletkezéséről árulkodik. Az I. és II. részre vonatkozóan azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy újraértékeljük ezeket a gigászi építményeket, valamint az elmúlt évszázadokban rájuk rakódott tudós véleményeket - a számtalan elhanyagolt földtani, geológiai és asztronómiai bizonyossággal együtt.

Ha mindezeket a tényezőket számításba vesszük, egy új Rosette-i kő látszik kibontakozni, mely építészetben és időben, allegóriákban és szimbólumokban nyilatkozik meg előtt-

tünk, adott csillagászati irányokat és koordinátákat közvetítve, melyek elárulják a kutatónak, hová is nézzon és ott mit reméljen találni.

Mindeközben a Szfinx türelmesen várakozik tovább.

Ő a titkok őrzője.

A rejtelmek birtokosa.

2. fejezet

A Szfinx rejtélye

„*Szfinx*. Mitológiai teremtmény, egy oroszlán testével és emberi fejjel... Legkorábbi és leghíresebb művészeti ábrázolása az egyiptomi Gizában található nagy Szfinx, mely Hafré király (IV. dinasztia, i. e. 2575-2465 k.) uralkodása alatt készült. A szoboralak ma a király portréjaként is ismert...”

Encyclopaedia Britannica

A tudós vélekedés szerint a gizai nagy Szfinxet az egyiptomi történelem „óbirodalmi” korszakában alkották meg a IV. dinasztia fáraójának, Hafrének a parancsára, aki i. e. 2520 és 2494 között uralkodott, és akit a görögök később Khephrén néven ismertek. Ez az ortodox történeti álláspont, mely valamennyi szabvány egyiptológiai értekezésből, valamennyi enciklopédiából, régészeti szaklapból és népszerű tudományos írásból visszaköszön az olvasóra. Ugyanezek a források azt is megállapítják, hogy a Szfinx vonásait úgy faragták ki, hogy azok Hafré fáraóra emlékeztessenek - vagyis a Szfinx arca a fáraó arca.

Ennek jegyében a gizai nekropolisz építményeinek világhírű szakértőjétől, dr. I. E. S. Edwardstól azt is megtudhatjuk, hogy jóllehet a Szfinx arcát „súlyosan megcsontították”, az még mindig „Hafré király valóságghű portréjának tűnik, és nem csupán a király formális ábrázolásának”¹.

Ahmed Fahry, a kairói egyetem őstörténet-professzora is arról informál bennünket, hogy „amikor megalkották, a Szfinx a királyt jelképezte, és arcát Hafré hasonlatosságára faragták ki”².

Az egyetlen probléma - hacsak nincs valakinek hozzáférése egy működő időgéphez -, hogy egyikünk sincs abban a

helyzetben, ide értve a tudós egyiptológusokat is, hogy eldöntse, a Szfinx valóságghű portréja-e Hafrénak, avagy sem. Miután a fáraó testét sosem találták meg, a fennmaradt szobrokon kívül nincs semmi a kezünkben - ezek pedig vagy valóságghű ábrázolásai a királynak vagy nem. A legismertebb az ilyen szobrok közül, amit a bámulatos tehetségű alkotó annak idején egyetlen fekete diorittömbből faragott ki, ma a kairói múzeum egyik földszinti kiállítótermében látható. Erre a gyönyörű és fenséges ábrázolásra hivatkoznak a tudósok leggyakrabban, amikor - határtalan magabiztossággal - közlik velünk, hogy a Szfinxet Hafré hasonlatosságára alkották meg.

Ez a magabiztosság feltűnően megmutatkozik a nagynevű *National Geographic* magazin 1991 áprilisi számában, valamint abban az értekezésben, mely Nagy-Britanniában jelent meg 1992 áprilisában, a *Cambridge Archaeological Journal*-ben³. Mindkét cikket Mark Lehner professzor írta a Chicago University Orientalógiai Intézetétől, aki „fotogrammetriai adatokkal és számítógépes grafikával” „igazolta”, hogy a Szfinx arca valójában Hafréé:

Zahi Hawass, a gizai piramisok kirendelt igazgatója meghívására 1978-ban részt vettem [a Szfinx körüli] ásatásokon. Az azután következő négy évben egy programot vezettem, mely első alkalommal igyekezett nagy részletességgel feltérképezni a Szfinxet. Fotogrammetriai módszerekkel és különböző szögekből számtalan felvételt készítettünk... Az eredményeket számítógépeken dolgoztuk fel. A képeket digitalizáltuk, hogy egy háromdimenziós vázmodellt alkosunk, melynek felületét a váznézetben 2,6 millió pont alkotta. Megalkottuk a Szfinx képeit, amilyen több ezer évvel ezelőtt lehetett. Az arc megrajzolásánál próbáltam más szfinxek és fáraók arcát a modellre feszíteni. Hafré arcával azután a Szfinx hirtelen életre kelt...⁴

Mindez nagyon hatásosan és meggyőzően hangzik. Végül is melyik épeszű ember állna le vitatkozni „2,6 millió felületi ponttal”, melyek „fotogrammetriai módszereken” alapulnak?

A technikai zsargon mögött azonban már korántsem ennyire egyértelműek a dolgok. Tüzetesebb olvasás után kiderül, hogy Lehner voltaképpen nem tett mást a Szfinx arcának „rekonstrukciója” során, mint az általa létrehozott háromdimenziós vázmodellre kivetítette Hafré arcát. Ez nyilvánvalóan kiderül a *National Geographic* cikkéből, melyben a Hafré dioritszobrát ábrázoló kép alá ez a felirat került: „A szerző [Lehner] ezt az arcot használta a Szfinx számítógépes rekonstrukciója során.”⁵

Mark Lehner tehát *újramodellezte* a Szfinx arcát a számítógépen, méghozzá a saját ízlése alapján - pontosan úgy, ahogyan az ősi egyiptomiak is tehették, vélhetően a dioritszobor esetében is. A Szfinx jelenkori arcvonásai így éppúgy tartozhatnak Hafréhez, mint bármely más fáraóhoz - IV Thotmeszhez vagy Amenhotephez, esetleg II. Ramszeszhez (akiről köztudott, ismeri el Lehner is, hogy i. e. 1279 körül „teljesen átdolgoztatta” az emlékművet).⁶ Az egyszerű, ám kérlelhetetlen igazság az, hogy a Szfinx létének több ezer esztendeje alatt - amikor gyakorta csak a feje látszott ki a homokból - szinte bárki és bármikor átalakíthatta a fejet. Még Lehner fotogrammetriai módszere is szolgáltat legalább egy közvetett bizonyítékot, mely az arc átfaragására utal: a Szfinx feje, írja Lehner, „túlságosan kicsi” a testhez arányítva. Szerinte ez azért van, mert csupán korai prototípusa a később roppant népszerű (és mindenkor arányos) szfinxformának, és mert „a IV dinasztia korában az egyiptomiak még nem dolgozták ki a kívánatos arányt a fejdíszsel is ellátott királyi fő és az oroszlántest között”⁷. Lehner ugyanakkor nem mérlegeli a legalább ennyire valószínű és sokkal érdekesebb lehetőséget, hogy a fej egykor nagyobb volt - és vélhetően sokkal inkább oroszlánszerű -, majd az újrafaragások során veszített térfogatából.

Hasonlóan árulkodó az a másik kijelentés is, amit Lehner tesz, miszerint „árnyalt eltérés” mutatkozik „a fej és az arcvonások tengelye között”⁸ - míg a fej egyenesen keletnek néz, addig az arcvonások valamivel észak felé csavarodnak.

Ez pedig megint csak olyan hiba, mely egy sokkal idősebb és meglehetősen viharvert szobor újrafaragására utal. Ezzel cseng egybe, mint azt a fejezet későbbi részében láthatjuk majd, a Szfinx életkorára vonatkozó geológiai bizonyosság is.

Ha azonban egy pillanatra félre is tesszük kételyeinket, a tény, hogy Mark Lehner képes volt kivetíteni Hafré vélt vonásait a Szfinxre egy ARL (Advanced Research Logic) számítógép és egy AutoCad (10-es verzió) grafikai alkalmazás segítségével⁹, nem bizonyít semmi egyebet, csak hogy egy ügyes programmal bárki arcát átalakíthatjuk úgy, hogy az valaki másra hasonlítson. „Ugyanez a számítógépes technika”, egy kérlelhetetlen kritikus szavaival „azt is »bizonyíthatná«, hogy a Szfinx valójában Elvis Presley...”¹⁰

A Szfinx személyazonosságának felfedése motiválta azt a független kutatócsoportot is, mely egy detektívet is meghívott Egyiptomba 1993-ban. A kérdéses nyomozó Frank Domingo hadnagy volt, a New York-i rendőrség rangidős törvényszéki szakértője, aki több mint húsz éve készít „fantomképeket” a gyanúsítottakról. Olyan emberként, aki szakmájából fakadóan jól ismeri az emberi arcokat, azzal bízták meg, hogy készítsen részletes tanulmányt a Szfinx és a Hafré-szobor arcáról, számba véve azok hasonlóságait és a különbözőségeit. Hónapokkal később, miután visszatért New York-i laborjába, ahol gondos összehasonlításnak vetette alá a két tárgyi emlékről készült több száz fényképfelvételt, Domingo ezt jelentette:

Miután áttekintettem saját sematikus és léptékhű rajzaimat, a végső következtetésem megerősítette első benyomásomat, miszerint a két kérdéses mű két különböző egyént örökít meg. A szemközti nézet arányai, és különösen az oldalnézet szögei és kiugrásai arról győztek meg, hogy a Szfinx nem Hafré...¹¹

Tehát egyrészt itt van nekünk egy törvényszéki szakértő, Frank Domingo, aki szerint a Szfinx arca semmilyen módon nem jelképezi Hafré arcát. Másrészt itt van Mark Lehner, az egyiptológus, aki szerint egyedül Hafré arca „kelti életre” a Szfinxet.

Kora: meghatározhatatlan

De miért mozognak ilyen széles skálán a tudós vélemények a világ talán legismertebb és leginkább tanulmányozott szobrával kapcsolatban?

Mark Lehner két külön fórumon tett, egymásnak némi-képp ellentmondó kijelentése talán segít választ találni erre a kérdésre:

1. Az Amerikai Tudományos Fejlődésért Szövetség éves közgyűlésén azt nyilatkozta: „Nincs közvetlen módszer, melynek révén behatárolhatnánk a Szfinx korát, lévén hogy a Szfinxet egy természetes sziklaképződményből faragták ki”.¹²

2. A *Cambridge Archaeological Journal*-ben ezt írta: „Jól-lehet bizonyosak vagyunk benne, hogy a Szfinx a IV dinasztia korából származik, szembesülnünk kell azzal is, hogy az óbirodalom korabeli szövegeimlékekben egyáltalán nem történik róla említés.”¹³

Az első pontot illetően egyszerű ténykérdés, hogy nincs objektív módszer egy sziklából kifaragott szobor életkorának meghatározására¹⁴. Sokan vannak abban a téves hitben, hogy a radiokarbon kormeghatározás a rendelkezésünkre áll, holott az csakis szerves anyagokon alkalmazható (mely esetben a szén-14 izotóp mennyisége megmutatja, milyen hosszú bomlási idő telt el a kérdéses organizmus halála óta). Miután a Szfinxet tömör sziklából hozták létre, ez a módszer nem használható.

Ami elvezet a második ponthoz. A kőépítmények keletkezése kellő pontossággal datálható, ha a korabeli szövegek hivatkoznak rájuk. A Szfinx esetében az lenne tehát az ideális, ha rendelkezésünkre állna egy IV dinasztia korabeli fal-felirat vagy szövegeimlék, mely közvetlenül Hafrénak tulajdonítja a monumentális szobrot. Csakhogy, mint azt Mark Lehner is elismeri, sosem találtak olyan korabeli szöveget, mely hivatkozna a Szfinxre.

Ha tehát teljes őszinteségre törekszünk, Gizában egy névtelen szoboralakkal kell szembesülnünk, melyet a meghatározhatatlan korú sziklából faragtak ki, és amelyről, mint azt az egyiptológus Szelim Hasszán 1949-ben megjegyezte, „semmilyen egyértelmű ténynek nem vagyunk birtokában”¹⁵.

Egyetlen szótag

Miért van tehát, hogy Mark Lehner és sok más befolyásos modern tudós továbbra is Hafré személyével köti össze a Szfinxet, és ragaszkodik hozzá, hogy „az eredet, melyet az óbirodalom, és azon belül a IV dinasztia korára teszünk... többé nem lehet kérdéses”¹⁶?

Ennek egyik oka az a szótag, melyet a monumentális szoboralak mellső mancsai közt található gránitsztélén betűzhetünk ki, s amelyet annak bizonyítékeként értékelnek, hogy Hafré építtette a Szfinxet. A sztélé, mely nem egyidős a Szfinxszel, IV Thotmesz (i. e. 1401-1391) hősi erőfeszítéseinek állít emléket, mert a fáraó megtisztította a szobrot a beleivódott homoktól. A sztélé szövege a Szfinxet „egy ropant mágikus hatalom” megtestesülésének tartja, „mely az idők kezdete óta létezik ezen a helyen”¹⁷. A felirat tartalmazza továbbá - a 13. sorban - Hafré nevének első szótagját, a *Haf-ot* is. A szótag jelenléte Sir E. A Wallis Budge szerint: „kiemelten fontos, hiszen bizonyítja... hogy Héliopolisz papjai, akik Thotmesz fáraónak az oroszlántestű szobor megtisztítását javasolták, nyilvánvalóan hittek benne, hogy a Szfinxet Hafré építtette...”¹⁸

Vajon a *Haf* szótag tényleg ennyi mindent bizonyít?

Mikorra a genovai kalandor, Gian Battista Caviglia 1817-ben feltárta a sztélét, a 13. sor - mely mostanra teljesen lehámlott - már súlyos károsodásokat szenvedett. Csakis azért tudhatunk a létezéséről, mert a brit filológus, Thomas Young, aki szaktekintélynek számított akkoriban a hieroglifák értelmezésének terén, nem sokkal a feltárás után másolatot készített a feliratról. A 13. sor az ő fordításában így hangzik: „... amit elhoztunk neki: ökröket... és minden friss zöltséget; és dicsőítsük Wenofert... Haf... a szobrot Atum-Hor-em-Ahetnek... ”¹⁹

A feltevés jegyében, hogy a *Haf* Hafré nevét jelöli, Young szögletes zárójelben még hozzátette a *Ré* tagot is, hogy lássuk, hogyan lehetett kitöltve egykor a hézag²⁰. 1905-ben azonban, amikor az amerikai egyiptológus, James Henry Breasted tanulmányozta Young másolatát, megállapította, hogy elődje hibát követett el: „Hafré király nevének említése valóban arra utalna, hogy a Szfinx e király műve - csakhogy

ez a következtetés aligha helytálló, ugyanis Young másolatán nyoma sincs kartusnak...²¹

Az ősi Egyiptom valamennyi falfeliratán, kezdve a fáraói civilizáció kezdeteitől, a királyok neveit minden esetben a jellegzetes ovális keretekbe foglalták, melyek „kartus” néven ismertek. Ennek okán rendkívül nehéz lenne megmagyarázni, hogy pont egy olyan hatalmas király esetében, mint Hafré, miért tekintettek el ettől a bevett formaságtól.

Emellett, még ha a Haf szótag valóban Hafrét jelölné is, a jelenléte semmiképp sem bizonyítja azt, hogy ő építette a Szfinxet. Éppúgy elképzelhető az is, hogy valamely más tetének emeltek ezzel emléket. Könnyen lehet például, hogy az utána következő - és vélhetően előtte járó - többi fáraóhoz (II. Ramszesz, IV Thotmesz stb.²²) hasonlóan Hafré is csak egy volt a Szfinx *újjáépítői* közül.

Ezt a logikus következtetést részesítette előnyben a legtöbb úttörő is, aki a tizenkilencedik század végén életre hívta az egyiptológia tudományát. Gaston Maspero, korának elismert filológusa, aki a kairói múzeum régészeti osztályának volt a vezetője, 1900-ban például így írt:

A Szfinx sztéléje a 13. sorban Hafré nevének töredékét hordozza. .. Véleményem szerint a megsemmisült szövegrészek a Szfinx renoválására és megtisztítására utaltak, melyet az uralkodó nevében hajtottak végre, és ebből következően többé-kevésbé azt bizonyították, hogy a Szfinxet már ebben a korban is nyakig betemette a sivatag homokja...²³

Ezt a nézetet támasztja alá egy másik, nagyjából ebben az időben keletkezett sztélé is, az úgynevezett „Leltárkő” - amit szintén Gizában fedeztek fel, noha a modern kori egyiptológusok zöme önkényesen mendemondának nevezi -, mely szerint Hufu már látta a Szfinxet. Miután Hufu, a Nagy Piramis feltételezett építője, Hafré elődje volt, a sztélé alapján megállapíthatjuk, hogy Hafré nem építtethette meg a Szfinxet²⁴. A bizonyíték alapján Maspero egy ízben egészen addig merészkedett, hogy kijelentse, a Szfinx létezhetett már „Hórusz Követőinek” korában is (ezekről a predinasztikus, félig isteni lényekről az ősi egyiptomiak azt tartották, hogy több ezer esztendőn át uralkodtak a „történelmi” fáraók korszaka-

ka előtt²⁵) - igaz, karrierjének egy későbbi állomásán a francia egyiptológus módosította nézeteit, hogy megfeleljen az uralkodó konszenzusnak, és kijelentette, hogy a Szfinx „valószínűleg magát Hafrét jelképezi”²⁶.

Hogy Maspero késztetést érzett korábbi eretnek nézetei megtagadására, többet elárul az egyiptológusi szakma belső feszültségeiről és a bajtársias érzelmekről, mint az emlékmű korára vonatkozó bizonyítékok milyenségéről. Valójában a konszenzus alapjául szolgáló bizonyítékok meglehetősen ingatagok, s nem is annyira a tényekre, mint inkább *értelmezésekre* építkeznek, melyek révén bizonyos szaktekintélyek hitelt próbáltak adni egyes rendkívül kétes adatoknak - mint például Hafré nevének említésének Thotmesz sztéléjén.

A szakma öregjei közül csak nagyon kevesen nyilatkoznak oly őszinteséggel e kérdésben, mint Szelim Hasszán. A Szfinxről szóló klasszikus, 1949-es tanulmányában, melyből már eddig is idéztünk, ezt a figyelmeztetést olvashatjuk:

Eltekintve IV Thotmesz sztéléjének erősen megcsonkított sorától, ami nem bizonyít semmit, nincs egyetlen ősi szöveg-emlék sem, mely összekapcsolná a Szfinxet Hafréval. Épp ezért logikusnak tűnik, hogy bizonyos fenntartásokkal kezeljük ezt a érvet, míg egy szerencsés régészeti fordulat révén birtokunkba nem kerül a megcáfолhatatlan bizonyíték a szobor hovatarozását illetően...²⁷

Kontextus

Mióta Hasszán lejegyezte a fenti sorokat, nem következett be az a bizonyos „szerencsés régészeti fordulat”. Ennek dacára a konszenzus, hogy a Szfinxet Hafré építtette i. e. 2500 körül, oly erős maradt napjainkra is, hogy már-már azt gondolhatnánk, más is alátámasztja a tudósok ellentmondásos nézetein és a vitatott hasonlóságon kívül, mely Hafré kairói múzeumban őrzött szobra és a Szfinx között fennáll.

Mark Lehner szerint valóban akad egyéb bizonyíték - egy afféle mágikus golyó, melyet Lehner láthatóan elég erősnek tart ahhoz, hogy kipusztítson vele minden kételyt és kérdést. A napjainkban a Koch-Ludwig Gizai-fennsík Program, ko-

rabban pedig a Gizai Térképészeti Program vezetőjeként is tevékenykedő Lehnert mérvadó szaktekintélynek tartják a Szfinx kérdésében. Valahányszor kilövi mágikus golyóját a felbukkanó „eretnekekre” - akik felvetik, hogy a szoboralak talán sokkal ősbib i. e. 2500-nál -, a befolyás és tekintély pozíciójából teheti ezt meg.

A mágikus golyó neve pedig kontextus, és Lehner az Amerikai Tudományos Fejlődésért Szövetség 1992-es éves gyűlésén, ahol a hivatásos egyiptológia szóvivőjévé választották, az ortodox álláspont védelmében sűrűn durrogtatta is azt:

A Szfinx nincs egyedül abban a sivatagban, hogy ennyire reménytelen legyen meghatározni valóságos korát. A Szfinxet kiterjedt építészeti kontextus öleli körül, mely magába foglalja Hufu piramisát [ismertebb nevén a Nagy Piramist], Hafré piramisát [a második piramist], és Menkauré piramisát²⁸, melyek mind a IV dinasztia fáraóinak állítanak emléket. Valamennyi piramistól hosszú töltésűt vezet a halotti templomig, le egészen a Nílus árterének szintjéig, ahol egy völgytemplom szolgált egykor a piramiskomplexum bejárataként...

A fáraók hivatalnokai és hozzátartozói megépítették sírjaikat a Hufu piramisától keletre és nyugatra fekvő sírkeretekben, valamint Hafré és Menkauré piramisától délkeletre. A Gizában közel két évszázada kutató régészek bőséggel tárták fel a [IV dinasztia korabeli] tárgyi leleteket. Sírok százai tartalmazták az olyan emberek földi maradványait és használati tárgyait, akik a piramisok korának államszervezetét alkották... Bizonyítékokat tártunk fel a dolgozókról és a társadalom mindennapi életéről... Megtaláltuk a maradványait az ősi nagyvárosnak, mely egykor a folyó völgyben húzódott a gizai plató teljes hosszában. Mindez részét képezi a Szfinx archeológiai kontextusának...²⁹

Lehner a továbbiakban azzal érvelt, hogy több okunk is van azt hinni, miszerint „a Szfinx Hafré piramiskomplexumába illeszkedik”:

A Szfinx árkának déli oldala alkotja Hafré töltésútjának északi peremét, amint az elhalad a Szfinx mellett és belép Hafré völgytemplomába. A töltésút északi oldala mellett egy vízelvezető csatorna halad, és a Szfinx árkának délnyugati sarkába torkollik, ami arra utal, hogy az ősi építőmesterei, azután alakították ki az árkot, hogy Hafré töltésútja megépült. Máskülönb a vízelvezetőt nem az árokba ürítették volna. Hafré völgytemploma ugyanazon a teraszon helyezkedik el, mint a Szfinx temploma. A két templom első és hátsó homlokzata egymáshoz igazodik, és mindkettő falazatát ugyanabban a stílusban emelték...³⁰

Az érvelés, miszerint a két templom, a töltésút és a második piramis egy építészeti egységet alkot, valóban meggyőző. Viszont ezt felhasználni ahhoz a következtetéshez, hogy Hafré a Szfinx építője, már korántsem ildomos, ugyanis ez esetben figyelmen kívül hagyjuk a lehetőséget, hogy az egész „egység” megépülhetett jóval Hafré ideje előtt is, és a IV dinasztia tagjai csak *újrafelhasználták* azt - vélhetően annak teljes felújítása után.

Éppen ez az a lehetőség - amit éppúgy nem támogat egyetlen falfelirat sem, és ami nem is objektív kormeghatározási eljárás eredménye -, mely miatt az 1990-es években ismét fellángolt a vita a Szfinx eredetével kapcsolatban.

A víz pusztítása

A vita kezdetei visszanyúlnak egészen az 1970-es évek végéig, amikor John Anthony West, a független amerikai kutató tanulmányozni kezdte a briliáns francia matematikus és szimbolista, R. A. Schwaller de Lubicz komor hangvétellű és nehezen értelmezhető írásait. Schwallert leginkább a luxori templommal kapcsolatos tanulmányáról ismerik, holott általánosabb tárgyú, *Szent tudomány* című művében (mely először 1961-ben jelent meg) foglalkozik az olyan szélsőséges időjárási körülmények és áradások archeológiai kihatásaival is, melyek legutoljára tizenkétezer évvel ezelőtt sújtották Egyiptomot:

Egy nagy civilizációnak kellett itt virágoznia, mielőtt a ropant vízár átsöpört Egyiptomon, és a kőbe vésett Szfinx már akkoriban is itt állhatott Gizában, hiszen a Szfinx teljes oroszlánszerű testén - kivéve a fejet - megfigyelhetjük a víz pusztításának jellegzetes nyomait.³¹

Schwaller egyszerű megfigyelése, melyet korábban senkinek sem jutott eszébe megtenni, nyilvánvalóan kihívja maga ellen az egyiptológiai konszenzust, mely Hafré fáraónak és az i. e. 2500-as „piramisok korának” tulajdonítja a Szfinxet. West elsősorban mégis arra figyelt fel a szöveget olvasva, hogy Schwaller geológiai módszerekkel „gyakorlatilag igazolni tudta egy másik, talán még hatalmasabb civilizáció létezését, mely egy évezreddel megelőzte a dinasztikus Egyiptomot - és így minden egyéb civilizációt is”³²:

Ha sikerül igazolni a víz eróziós hatásait a Szfinx esetében, ez önmagában elég ahhoz, hogy sutba dobhassuk a civilizációk történetéről eddig elfogadott valamennyi kronológiát. Ez rákényszerítené bennünket arra, hogy vizsgáljuk felül a „haladásról” alkotott valamennyi nézetünket - azt a fogalomrendszert, melyre egész modern kori tudásunk építkezik. Nehéz lenne még egy olyan kérdést találni, mely ilyen messzemenő következtetéssel járhatna...³³

Nem özönvíz volt

Westnek igaza van a következtetésekkel kapcsolatban. Ha a Szfinx testén mutatkozó eróziós mintákról igazolható, hogy a víz munkája okozta - tehát nem a szél és a homok, ahogyan azt az egyiptológusok tartják -, akkor a bevett kronológia valóban szorult helyzetbe kerülne. Hogy megértsük, miért, csak arra kell emlékeztetnünk, hogy az egyiptomi éghajlat korántsem volt mindig olyan csontszáraz, mint manapság, és hogy az eróziós minták, melyekre Schwaller és West ráirányítják a figyelmünket, egyedülállónak számítanak abban az „építészeti egységben”, melyben Lehner és társai a Szfinx „kontextusát” vélik felfedezni. A közös eróziós minták alapján (melyeken a gizai nekropolisz többi építménye egyébként

nem osztozik) egyértelmű, hogy az egységet alkotó valamennyi műemlék egy korszakban épült.

Igen ám, de mikor volt ez a korszak?

West eleinte így vélekedett:

Senki sem vitathatja el a tényt, hogy a múltban Egyiptomnak radikális éghajlatváltozásokat és időszaki áradásokat kellett elszenvednie - hol a tenger, hol (a nem is olyan távoli múltban) a Nílus áradásai folytán. Ez utóbbiról úgy tudjuk, hogy a legutolsó jégkorszak utáni olvadásnak volt köszönhető. A közvélekedés ennek időpontját i. e. 15 000 környékére teszi, bár a Nílus periodikus áradásaira jóval e dátum után is sor került. Az utolsó nagy áradást i. e. 10 000 körüire datáljuk. Mindebből következik, hogy ha a Szfinxen a víz eróziós munkájának a nyomait találjuk, akkor a szobrot már az erózióért felelős árvíz vagy árvizek előtt meg kellett alkotni...³⁴

A logika kétségkívül meggyőző. Csakhogy, mint azt West később maga is készségesen elismerte, az „árvíz vagy árvizek” nem lehettek felelősek a Szfinxen látható eróziós mintázatokért:

A problémát az okozza, hogy a Szfinxet egészen a nyakáig elborítják az ilyen sebek. Ez legalábbis 60 láb [18 méter] magas víztömeget jelent a Nílus egész folyóvölgyében. Nem könnyű elképzelni ilyen mérvű áradást. Ami ennél is rosszabb, ha az elmélet megállná a helyét, a Szfinxhez vezető töltésút végében meghúzódó úgynevezett halotti templom belső mészköttömbjein is a víz munkájának nyomai látszanának, ami azt jelentené, hogy a víz egészen a piramisok alapjáig felért - ami újabb legalább százlábnyi víztömeget feltételez...³⁵

Az áradások tehát nem kezdhették ki a Szfinxet. De akkor mi tette?

Esőzések

1989-ben John West felvette a kapcsolatot Róbert Schoch-hal, a Boston University professzorával. A köztisztviselőként álló geológus, sztratigráfus és paleontológus szakterülete az olyan puha sziklarétegek eróziója, mint amilyen a Gizai-fennsík mészkőrétegei is. Nyilvánvaló, mondta akkor West, hogy „Schoch az az ember, aki birtokában van annak a tudásnak, melynek segítségével egyszer és mindenkorra elfogadást vagy elutasítást nyerhet egy ilyen elmélet”³⁶.

Schoch kezdetben szkeptikusan közeledett az elgondoláshoz, ám később meggondolta magát, miután 1990-ben személyesen is ellátogatott a kérdéses helyszínre. Bár képtelen volt a Szfinx közvetlen közelébe jutni, a turisták számára fenntartott kilátópontról is látott annyit, hogy igazolja, a szoboralak valóban úgy fest, mintha a víz munkája koptatta volna meg. Az is egyértelmű volt a számára, hogy a mállasztó tényező nem lehetett az árvíz, csakis a „csapadék”.

„Egyszerrel”, összegezte West, „az esővíz felelős az erózióért, nem az áradások... A csapadék kiváltotta erózió a gyökerénél ragadta meg a problémát. Az általam használt források utaltak arra, hogy az áradásokkal egyidőben sokáig szakadt az eső is, de mivel nem vagyok geológus, akkor még nem ötlött fel bennem, hogy a periodikus áradások helyett inkább az esőzésekre gyanakodjam...”³⁷

Mint említettük, Schoch 1990-ben nem jutott közelebb a szoborhoz, mint a látogatók számára fenntartott kilátópont. Emiatt természetesen a West elgondolásait támogató véleményét is fenntartásokkal kell kezelnünk.

De vajon miért nem engedtek egy bostoni geológiai professzort a műemlék közelébe?

Ennek az az oka, hogy 1978 óta csupán maroknyi egyiptológus részesülhetett e kiváltságban, miután az egyiptomi hatóságok elzárták és magasan elkerítették a területet az ide látogatók elől.

Ezután tehát - a Boston University dékánjának támogatásával - Schoch formális kérvényt nyújtott be az Egyiptomi Régészeti Hivatalhoz, hogy geológiai tanulmányokat végezhessen a Szfinx eróziós mintáival kapcsolatban.

Durva közbelépés

Hosszú időbe telt, de a tudós kiváló támogatóinak nyomására a hivatal végül elfogadta Schoch kérvényét, ragyogó lehetőséget teremtve ezzel, hogy a Szfinx körül kibontakozott vita egyszer és mindenkorra véget érjen. John West azonnal összetrombitálta tudós csapatát – köztük a hivatásos geofizikus dr. Thomas Dobeckit, a világszerte ismert houstoni tanácsadó cég, a McBride-Ratcliff & Associates munkatársát³⁸. Akadtak olyanok is, akik „nem hivatalosan” csatlakoztak a kutatócsoporthoz: egy építész és fényképész; két további geológus; egy óceánkutató; és John West személyes jó barátja, a filmproducer Boris Said³⁹. Saiden keresztül West dokumentálhatta a munkálatokat, és a felvételeket később nyilvánosságra is szándékozta hozni⁴⁰:

Miután az egyiptológusok és archeológusok részéről nem számíthattunk másra, csakis heves elutasításra, módot kellett rá találnunk, hogy elgondolásainkat megismertessük a nagyközönséggel, ha és amikor Schoch úgy dönt, hogy a teória élvezi a geológiai bizonyítékok teljes támogatottságát. Máskülönben kutatásaink eredményét valószínűleg a szőnyeg alá söpörték volna, lehetőleg örök időkre...⁴¹

Mint az eső erodálta Szfinx teóriáját népszerűsítő eszköz, West filmje nem is lehetett volna sikerebb. Amikor 1993 őszén először képernyőre került az NBC-n, Amerikában harminchárommillió ember kísérté figyelemmel.

De ez már másik történet. Visszatérve a Szfinxhez, az első érdekes eredmény Dobeckitől származott, aki szeizmografikus méréseket folytatott a műemlék körül. A kifinomult műszerek számos esetben jeleztek „anomáliákat és üregeket a sziklaágyban a mancsok között és a Szfinx oldala mentén”⁴². Az egyik ilyen üreget Dobecki így írta le:

Meglehetősen nagy, mintegy kilenc méterszer tizenkét méteres, és alig valamivel ötméternyire húzódik a földfelszín alatt. Tekintve szabályos - téglalap - alakját, aligha lehet természetes földüreg... Könnyen lehet tehát, hogy ember alkotta kamrára bukkantunk.⁴³

Miután immárjogában állt hozzáférni a Szfinxhez, West emlékei szerint Schoch is:

gyorsan megfeledkezett a feltételes módról... A súlyosan erodált Szfinxet és a töltésfalat, valamint a tőlük délre fekvő, óbirodalom kori (Hafré-korszak körüli) sírok viszonylag megkímélt vagy nyilvánvalóan szél koptatta falait mind ugyanabból a sziklaképződményből faragták ki. Épp ezért Schoch véleménye szerint geológiaiilag lehetetlen a megmunkálásukat ugyanahhoz az időponthoz kötni. A tudósaik egyetértettek az érveléssel. Csakis a víz, és ezen belül a csapadék lehetett képes ilyen eróziós mintákat létrehozni...⁴⁴

Ez volt az a kulcsfontosságú pillanat, amint a csoport tagjai próbálták összeilleszteni a Szfinx első független geológiai profilját, amikor dr. Zahi Hawass, az Egyiptomi Régészeti Hivatal gizai piramisokhoz kirendelt igazgatója hirtelen és váratlanul lecsapott rájuk - ahogy mondani szokás, mint derült égből a villám.

A csapat a hivatalos engedélyt dr. Ibrahim Bakrtól, az Egyiptomi Régészeti Hivatal akkori elnökétől kapta meg; azt azonban akkor még senki sem tudhatta, milyen hűvös a viszony Bakr és Hawass között. Hawass - amiatt füstölögve, hogy felettese megkerülte, és hogy önérzetén ekkora csorba esett - megvádolta az amerikaiakat, hogy meghamisítják a bizonyítékokat és kárt tesznek a műemlékben:

Rájöttem, hogy a munkájuk nem állt másból, mint hogy endoszkópot dugdostak a Szfinx testébe, és közben minden munkafázist filmre vettek, szenzációhajhász... és nem tudományos módon. Emiatt felfüggesztettem a munkáját ennek a tudománytalan missziónak, és jelentést készítettem, mely alapján a szakbizottság nem adott engedélyt a munkájuk továbbfolytatására..⁴⁵

Arnyait megfogalmazás. Nem hogy „felfüggesztette” a munkáját, de Hawass gyakorlatilag kirugdosta a tudós csoportot a helyszínről. Közbeavatkozásával azonban elkésett, mert már nem gátolhatta meg, hogy a szükséges geológiai bizonyítékokat összegyűjtsék.

Mikor is esett?

Visszatérve Bostonba, Schoch munkához látott a laboratóriumában. Az eredmények őt igazolták, és néhány hónappal később a tudós készen állt rá, hogy a világ elé tárja őket. John West legnagyobb meglepetésére Schoch mindenben meg tudta erősíteni az eső koptatta Szfinx teóriáját - annak minden messzemenő következtetésével együtt.

Schoch érvelése alapján véve arra épült - és ebben a plaeoklimatológusok is támogatták -, hogy azok a heves esőzések, melyek a Szfinxen látható eróziós mintákat kialakíthatták, már több ezer esztendővel i. e. 2500 - tehát a Szfinx állítólagos megalkotása - előtt abbamaradtak. A geológiai bizonyságok azt mutatták ki, hogy a Szfinx kifaragásának valóságos dátuma *még a nagyon konzervatív becslések szerint is „i. e. 7000 és 5000 közé” tehető*⁴⁶.

I. e. 7000-5000-ben - az egyiptológusok véleménye szerint - a Nílus völgyében csupán primitív, vadászó-gyűjtögető életmódot folytató vademberek éltek, kiknek „szerszámai” a pattintott kövekre és botokra korlátozódtak. Ha Schochnak igaza van, akkor a fentiekből az következik, hogy a Szfinx és a szomszédos templomok (melyeket több száz kétszáz tonnás kőtömbökből emeltek) egy eleddig ismeretlen, ám korántsem fejletlen civilizáció szakértelmét dicsérik.

A szakma reakciója?

„Ez egyszerűen nevetséges”, söpörte félre az érveket dr. Péter Lecovara, a Bostoni Szépművészeti Múzeum kurátora. „Több ezer egyiptológus tanulmányozza több száz éve ugyanazt a problémakört, és napjainkra sikerült elfogadható kronológiát felállítani. Seholy sem várhat ránk nagy meglepetés...”⁴⁷

Más „szakértők” legalább ennyire elutasítóak. Carol Redmont, a Berkeley archeológusa szerint például: „Nem létezik, hogy ez igaz legyen. Az ott lakóknak ehhez nem volt meg a kellő technológiája. Hiányzott a szociális struktúra, de még a szándék is, hogy ilyen építményeket emeljenek több ezer évvel Hafré uralkodása előtt.”⁴⁸

Es persze ott van a megkerülhetetlen Zahi Hawass, aki még csírájában igyekezett elfojtani a geológiai jellegű kuta-

tásokat, és aki így nyilatkozott a Schoch-West csapatról, illetve annak liberális szellemű álláspontjáról:

Amerikai hallucinációk! West csupán műkedvelő, amatőr régész. Az állításainak nincs semmi tudományos alapja. Ugyanezen a területen még ősbíró építmények is akadnak, és azokat sem földönkívüliek vagy atlantisziak emelték. Ez egyszerűen képtelenség, és mi nem fogjuk engedni, hogy bárki kihasználhassa műemlékeinket személyes érvényesülése céljára. A Szfinx Egyiptom lelke⁴⁹.

John West egy cseppet sem rendült meg a kirohanástól. Hosszú, magányos kutatómunkája során, mely révén fel akarta fedni a névtelen szoboralak valóságos korát, számtalanszor kellett már hasonló akadályokba ütköznie. Ezúttal, élvezve Schoch - és az NBC Televízió - támogatását, úgy érezte, minden eredmény őt igazolja. Ráadásul immár az sem lehetett kétséges, hogy az egyiptológusokat voltaképpen az háborította fel, hogy egy olyan empirikus tudományág, mint a geológia, be merészelt törni az ő exkluzív akadémikus köreikbe.

West persze tovább akarta követni a gondolatfonalat, mint ameddig Schoch elmerészkedett, és úgy gondolta, hogy a tudós felesleges önmérsékletet gyakorolt, amikor i. e. 5000-7000-ben húzta meg a Szfinx megalkotásának határvonalát: „Ezen a ponton eltér a véleményünk, vagy még inkább másképp értelmezzük ugyanazokat az adatokat. Schoch szándékoltan a legkonzervatívabb, legvisszafogottabb időpontot választotta ki... míg nekem meggyőződésem, hogy a Szfinxet helyesen az utolsó jégkorszak végére kell datálnunk...”⁵⁰

Ez a gyakorlatban lehet bármely dátum i. e. 15 000 után. West kijelentése elsősorban a bizonyítékok hiányán alapul, melyek egy esetleges, i. e. 7000-5000 körül virágzó egyiptomi kultúrára utalhatnának. „Ha a Szfinx valóban i. e. 7000-5000 körül keletkezett volna”, érvel, „akkor e fejlett civilizáció egyéb tárgyi emlékeit is meg kellett volna találnunk.”⁵¹ Mivel ilyen bizonyítékokat nem tártak fel, West úgy gondolja, a Szfinxet és a szomszédos templomokat megalkotó civilizációnak romba kellett dőlnie még jóval i. e. 7000-5000

előtt. „A hiányzó bizonyítékok talán sokkal mélyebben rejtőznek, mint ameddig bárki leásott, és/vagy olyan helyeken, melyeket eddig nem tártak fel - például az ősi Nílus folyó (sic!) partján, mely mérföldekre található a jelenkori Nílustól, vagy a Földközi-tenger mélyén, mely a jégkorszak idején még a szárazföldhöz tartozott...”⁵²

A „baráti egyet nem értés” ellenére - hogy a Szfinx i. e. 7000-5000 környékén keletkezett-e, vagy pedig egy régebbi korszakban - Schoch és West úgy döntött, hogy kutatásaik eredményét megosztják az Amerikai Geológiai Társasággal is. A tudósok reakciója őket igazolta. Több száz geológus értett egyet következtetéseikkel, s tucatnyian felajánlották segítségüket és tanácsaikat is egy esetleges további kutatáshoz.⁵³

Még kedvezőbb visszhangra találtak a felfedezések a nemzetközi médiákban. A Geológiai Társaság összejövetelét követően napilapok, rádió- és tévéadók tucatjai foglalkoztak a Szfinx valószínű korának kérdésével. „Már a tizenhatosnál jártunk, és tovább robogtunk a gólvonal felé”, emlékszik vissza West.⁵⁴

Ami pedig a véleménykülönbséget illeti, Schoch őszintén megvallotta, hogy „csakis további kutatások dönthetik el végérvényesen a kérdést”⁵⁵.

Még eldöntésre vár

1993 óta az egyiptomi kormány - a nyugati egyiptológusok tanácsára - nem engedélyezett további geológiai vagy szeizmográfiai kutatásokat a Szfinx környékén. Ez meglepő fejlemény Schoch következtetéseinek fényében - annál is meglepőbb, mert a geológiai bizonyítékokat mindeddig senki sem kérdőjelezte meg tudományos érvek alapján. Ahogy múlnak az évek, a bostoni geológus következetesen kiáll színter megalapozott véleménye mellett, és több alkalommal sikeresen védte meg állítását, miszerint a Szfinxen és a környező falakon látható jellegzetes eróziós minták - mély függőleges vájatok és horizontális üregek - „iskolapéldái annak, mi történik a mészkővel, ha több ezer éven át ki van téve az esőzéseknek...”⁵⁶ Ha mindezt beillesztjük az ősi Giza időjá-

rásáról alkotott jelenkori képünkbe, teszi hozzá, elégséges bizonyítékot kapunk arra, hogy „a nagy Szfinx jóval az általánosan elfogadott i. e. 2500-nál előbb elkészült... Jómagam csupán követem a tudományt, bárhová is vezessen, és most elvezetett oda, hogy kijelentsem, a Szfinx sokkal ősbibb, mint azt eddig gondoltuk.”⁵⁷

Természetesen nem mondhatjuk azt, hogy Róbert Schoch *bebizonyította*, a szoboralak i. e. 7000 és 5000 között készült. Ahogyan John West sem *bizonyította*, hogy még ennél is idősebb. Ugyanakkor az ortodox egyiptológia sem *bizonyította*, hogy a Szfinx Hafréhoz és i. e. 2500 korszakához kapcsolódik.

Egyszóval, a racionális és méltányos kritériumok alapján a kérdés még eldöntésre vár.

A Szfinx rejtélyét még nem fejtettük meg. És ez, mint azt látni fogjuk a következő fejezetben, elmondható a gizai nekropolisz egészéről.

3. fejezet

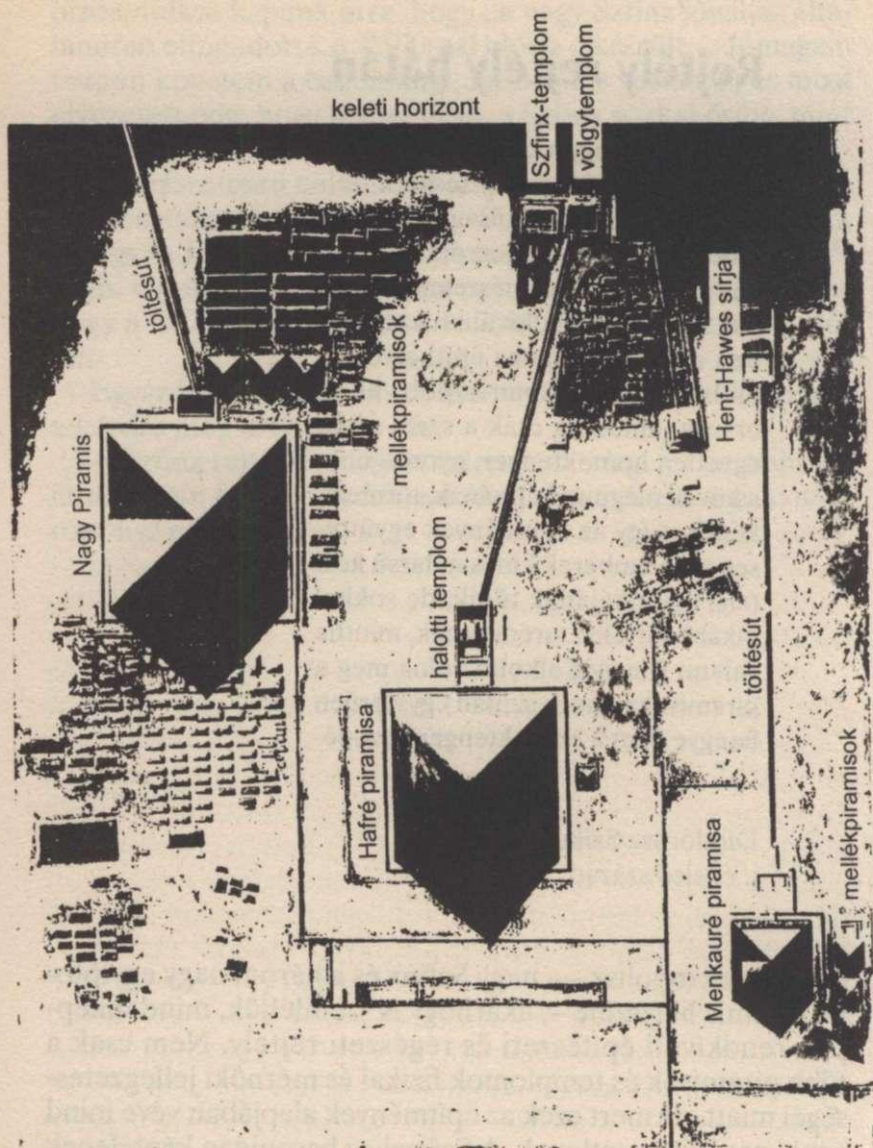
Rejtély rejtély hátán

„Mondják, hogy a köveket [melyeket Giza piramisainak építéskor felhasználtak] nagy távolságokból szállították ide... és hogy az építés során hasznát látták a természetes szikláknak is... A legrendkívülibb az egészben az, hogy noha az építkezés bámulatos léptékekben zajlott, és az ország, ameddig csak a szem ellát, egyetlen homoktenger, nyoma sincs a kövek megmunkálásának, törmelékének, s így az építmények együttesen nem emberek kínosan lassú kézi (sic!) munkájának tűnik, de sokkal inkább hirtelen teremtésnek, mintha valami istenség alkotta volna meg a piramisokat, hogy azután egyszerűen letegye őket a homoktenger közepére.”

Diodórosz Szikulusz, /. *könyv*,
i. e. első század

A gizai nekropolisz - a nagy Szfínx és a három nagy egyiptomi piramis helyszíne -, akárhogy is szemléljük, mindenképpen rendkívüli építészeti és régészeti rejtély. Nem csak a főbb piramisok és templomok fizikai és mérnöki jellegzetességei miatt, de mert ezek az építmények alapjában véve mind a mai napig ismeretlenek. A Szfínxhez hasonlóan képtelenek vagyunk objektív módszerekkel meghatározni a korukat, és nem tulajdoníthatjuk őket Egyiptom adott fáraóinak, csakis a kontextus némiképp önkényes értelmezése révén.

A három nagy piramist például három nagy IV dinasztia korabeli fáraó, Hufu, Hafré és Menkauré síremlékének tart-

2. A gizai nekropolisz főbb építményeinek felülnézeti képe

ják, holott egyetlen fáraó testét sem találták meg ezekben az építményekben, és bár a Nagy Piramisban, a „király kamrája” feletti teherhordó üregekben felfedeztek néhány „kőfejtő jelet” - lazán odevetett graffitit -, ezek az írások, mint azt látni fogjuk a II. részben, nem igazán alkalmasak az ortodox nézet alátámasztására. A Nagy Piramisban semmilyen más falfeliratot nem találunk, ahogyan a Hafrénak és Menkaurénak tulajdonított piramisokban sem. A három kis „szatellit” vagy mellékpiramis a Nagy Piramis keleti oldalán, és három másik társuk a nekropolisz délnyugati pereme mentén szint-úgy nélkülöz bármilyen írásos utalást. Találtak ugyan néhány IV dinasztia korabeli tárgyi leletet ezekben a mellékpiramisokban, ám azt már semmi sem bizonyítja, hogy ezek egyidősek lennének magukkal az építményekkel.

Ugyanez a probléma fennáll Hafré és Menkauré szobraira is, melyeket utóbbi halotti templomában és előbbi völgytemplomában találtak - pedig egyedül ezek révén tulajdonítják az egyébként névtelen és feliratok nélküli épületeket az említett két fáraónak. A logika szabályai szerint ezek valóban utalhatnak az ő tulajdonjukra, de semmiképp sem bizonyíthatják azt. Más szóval, *elképzelhető*, hogy Hafré és Menkauré építtette a kérdéses templomokat és piramisokat - ugyanakkor legalább ennyire valószínű, hogy ők csak „beköltöztek” a már létező építményekbe, melyeket egy korábbi kortól örökölték meg, majd renoválták és átalakították őket a saját igényeik figyelembevételével. Végére is, a londoni Trafalgar teret sem tulajdonítjuk Nelsonnak, csak mert ott áll a szobra. Ugyanebből a megfontolásból az egyiptológusok túl messzire mennek, amikor a völgytemplomot Hafréhoz kapcsolják, csak mert ott lelték fel a fáraó egy szobrát.

A fenti megfigyelések igazak a gízai nekropolisz egészére is. A IV dinasztiával fennálló kétségtelen kapcsolatot nem vitatja senki, de a kapcsolat valóságos jellege mindaddig nem nyert bizonyítást. Való igaz, hogy számtalan félreismerhetetlen és feliratokkal alaposan ellátott *masztaba* sírt tártak fel keletre és nyugatra a Nagy Piramistól (és a Szfinxtől keletre), ám a kitétel, miszerint a piramisok „sírok és csakis sírok”, nem több spekulációnál. Az persze előfordulhat - ahogyan megtörtént a világ számos más pontján -, hogy egy ősi és szent helyet, amit egy adott célra szántak és építettek, a tör-

ténelmi korok során mások saját céljaikra átépítették, megváltoztatva akár a rendeltetését is. Elképzelhető például, hogy a piramisokat és az őket körülvevő fontosabb építményeket egykor tisztán rituális, ceremóniális és vallási célokra szánták, de később a temetkezés gyakorlatát is elterjesztették itt - a feltárt azonosítható maradványok alapján főként a IV dinasztia korabeli királynők és a felsőbb kasztok körében - azok az emberek, akik semmilyen kapcsolatban sem álltak a rituális központ keletkezésével, csupán olyan alkalmas helyet kerestek, mely felruházta őket az ősök tekintélyével és szentségével. E temetkezési gyakorlat nyugati analógiájának tekinthető, hogy egyes uralkodók előszeretettel temetkeztek katedrálisok boltívei alá - és bár ez a gyakorlat még ma is dívik, mégsem vezet el bennünket a következtetéshez, hogy a katedrálisok voltaképpen királysírok, vagy hogy elsődlegesen temetkezési célokra épültek.

Lehetetlen mérnöki feladatok

Kelet felől közelítve Gizához, keresztül Nazlet-el-Sammam modern arab faluján, először a nagy Szfinxhez érkezünk el - a szoboralak magasra emeli megkopott fejét, hogy ne is lássa az alatta megbújó komor buszparkolót és a turistákkal teliszűfolt szuvenírboltokat, kávézókat. Szerencsére a talajt jó kétszáz méteres körzetben megtisztították a Szfinx előtt, így zavartalanul mérhetjük fel az őt évezredek óta körülvevő szokatlan építészeti együttest.

A komplexum része az úgynevezett „Szfinx temploma” és Hafré „völgytemploma” - előbbi a Szfinxtől keletre fekszik és közvetlenül arra néz, a másik valamivel délebbre fekszik a Szfinx templomától, és attól csupán egy szűkös folyosó választja el. Mint két zömök, megkopott lakóház, egymásnak támaszkodva.

Az épületek elrendezését, illetve kapcsolatukat a Szfinxszel és annak közvetlen környezetével a legkönnyebben a könyvünkben közölt sematikus rajzok és fényképfelvételek segítségével láthatjuk át. A két templom közül a völgytemplom a nagyobb, mely közel négyzet alapú, és a keleti oldalon megközelítőleg 130 láb (40 méter) széles; míg a Szfinx temp-

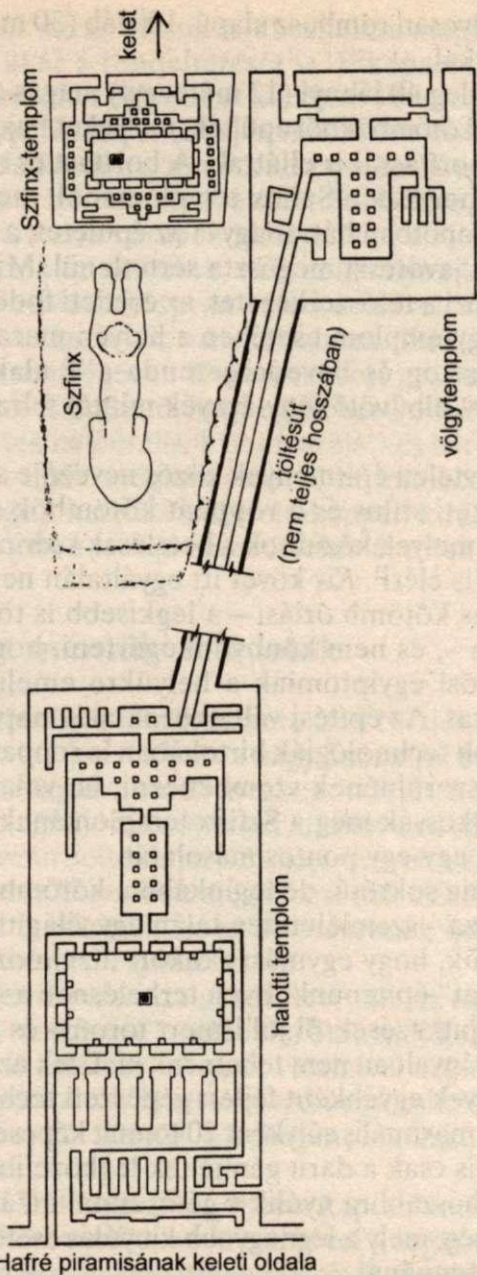
loma hangsúlyosan rombusz alapú, 100 láb (30 méter) körüli oldalhosszakkal.

Az eredetileg 40 lábnyi (12 méternyi) magas építmények masszív mészkőtömbökből épültek, melyeket hajdan belső és külső gránitborítással is elláttak. A borítást és a tartófalak egy részét elhordták a Szfinx templomából, meglehetősen szárnalmas állapotban hátrahagyva az épületet; a völgytemplom ellenben javarészt megúsza sértetlenül. Mindkét építmény nélküli a tetőszerkezetet, az eredeti földemgerendákat is. A völgytemplom esetében a helyén maradt tizenhat belső tartóoszlop és hevedergerenda a T alakú központi csarnokban, elbűvölő fény-árnyék mintát felrajzolva a falakra.

Az ősi, névtelen építmények közös nevezője a zord, dísztelen építészeti stílus és a roppant kőtömbök széles körű használata - melyek közül sok a becslések szerint a 200 tonnás tömeget is eléri¹. *Kis* követ itt egyáltalán nem találunk: minden egyes kőtömb óriási - a legkisebb is több mint 50 tonnát nyom -, és nem könnyű megérteni, hogyan voltak képesek az ősi egyiptomiak a helyükre emelni ezeket a monstrumokat. Az építési vállalkozók még napjainkban, a legkorszerűbb technológiák birtokában is roppant nehézségekkel kényszerülnének szembenézni, ha valaki felkérné őket, hogy alkossák meg a Szfinx templomának és a völgytemplomnak egy-egy pontos másolatát.

A probléma sokrétű, de leginkább a kőtömbök roppant mérete okozza - szemléletesen talán úgy világíthatjuk meg, ha elképzeljük, hogy egymásra rakott dízelmozdonyokból kellene „házat” építenünk. Ilyen terhelésnek a szokványos, nagyvárosi építkezésekről jól ismert torony- és hidraulikus darukat nyilvánvalóan nem tehetnének ki. Ezek az emelőszervezetek, melyek egyébként fejlett gépészeti technikát tesztítenek meg, maximális súlyként 20 tonnát képesek megmozgatni, és azt is csak a daru gémjének legközelebb „kinyúlásán”. Minél hosszabbra nyúlik a gép, annál inkább csökken a terhelhetőség, mely a legnagyobb kinyúlás esetén már nem lehet több 5 tonnánál.

Az 50 tonnát is meghaladó építőelemekhez különleges darura van szükség. Ezt a darutípust - a „híd”-, illetve „bakdarut” - leginkább nagyüzemekben és fontosabb iparváro-

3. A Szfínx és az őt körülvevő építészeti komplexum: a Szfínx temploma, a völgytemplom, a töltésút (megrövidítve és nem méretarányosan), illetve a halotti templom

sok kikötőiben láthatjuk, ahol nagy tömegű eszközök és gépek, például buldózerek, katonai tankok vagy fémkonténerrek rakodásakor hasznosítják őket. Olyan emelőeszköz, mely képes megemelni 200 tonnás mészkőtömböket, csak alig néhány akad a világon. A tömör acél tartóelemekkel és erős elektromos motorokkal felszerelt daruk zöme így is csak 100 tonna alatti tömeg megmozgatására képes. Egyszóval, egy 200 tonnás kőtömbökből álló templom megépítése még a mai keretek között is rendkívüli eszköz- és időigényes feladatnak számítana.

Az Egyesült Államokban jelenleg csupán két olyan szárazföldi, „ellensúlyos gémmel” felszerelt toronydaru működik, mely képes 200 tonnát felemelni. Az egyiket éppen egy Long Island-i építkezésen alkalmazzák, ahol egy 200 tonnás ipari kazánt kell a helyére tenni. A daru gémje 220 láb (66 méter) hosszú, és az egyik végében 160 tonnás ellensúly gondoskodik róla, hogy a szerkezet ne borulhasson fel. Egy 20 szakemberből álló csapatnak hat teljes héten át kell előkészíteni a talajt, mielőtt a kazánt a helyére emelhetnék².

A legnagyobb technikai kihívást a völgytemplom másolatának megépítésekor az jelentené, hogy *százával* kellene ilyen tömegeket megmozgatni, ráadásul Giza fizikai korlátainak a figyelembevételével. Hogy felülkerekedhessenek a nehézségeken, az ideális eszköz egy híd- vagy bakdaru lehetne, melyet acélpályára szerelve *mobilizálnának* - magát a pályát pedig a templomon belül, illetve annak közvetlen környezetében kellene megépíteni.

Ezek után talán nem meglepő, hogy a mérnök, aki a 200 tonnás Long Island-i kazán helyretételéért felelős, miután megmutattuk neki a völgytemplon fényképeit, és megadtuk a vonatkozó technikai adatokat - és megkérdeztük, hogy lehetséges lenne-e megépíteni a templomot a daruja segítségével -, ezt felelte:

Ahogy elnézem a távolságokat, nem tudom, képesek lennénk-e egyáltalán felemelni 200 tonnás kőtömböket azokról a helyekről, amelyek egyáltalán a rendelkezésünkre állnának... Az én szakmában nehéz tárgyak felemelésével foglalkozunk, ezért nyilvánvalóan mi is próbáljuk megérteni, hogyan emeltek az előttünkjárók. Márpedig ahogyan el-

nézem ezeket a kőtömböket, a 200 tonnás kőtömböket, egyszerűen foglalom sincs róla, hogy több ezer évvel ezelőtt hogyan rakták őket a helyükre. Ez egy igazi rejtély. Mindig is rejtély volt a számomra, és azt hiszem, mindenki más számára is az.³

Hogyan, miért, mikor?

Rejtély vagy sem, a völgytemplom és a Szfinx temploma a mai napig ott áll Gizában, némán tanúskodva az antik építőmesterek szakértelme mellett, mely révén igenis lehetővé vált akár 200 tonnás kőtömbök helyretétele is. Csak a sötétben tapogatózunk - bár abban szinte biztosak lehetünk, hogy nem híd- vagy bakdarut, netán ellensúlyos toronydarut alkalmaztak -, amikor arra kerül a sor, hogy mégis miként csinálták. Ilyen és hasonló kérdésekkel szembesülve az egyiptológusok rendre homályos és általános kijelentésekbe bocsátkoznak, holmi „földrámpákról” és „kifogyhatatlan emberi erőről”⁴. A mérnököknek azonban ennél pontosabban kell fogalmazniuk, és meg kell határozniuk, pontosan milyen rámpákat építettek - melyeken felvonszolhattak ilyen ropant kőtömböket -, és hány emberre volt szükség egy ilyen emberfeletti feladathoz.

Gizában sosem végeztek részletekbe menő műszaki tanulmányokat a Szfinx és a völgytemplomok építésének logisztikájával kapcsolatban. A piramisokat azonban - melyek megépítését az egyiptológusok szerint megint csak a rámpák tették lehetővé - képzett építésszek és mérnökök egész hada vizsgálta meg közelebbről⁵. A tanulmányokból kiderül, hogy egy ilyen konstrukciós rámpán élő erővel csakis akkor vonathatták fel a piramisépítés során használt kőtömböket, ha annak meredeksége 10% vagy az alatti⁶ (azaz 10 méternyi úton csak 1 méternyi emelkedik). A Nagy Piramis esetében tehát, mely eredetileg 481 láb (147 méter) magas volt, egy 4800 láb (majd másfél kilométer) hosszúságú és magánál a Nagy Piramissnál is háromszor nagyobb térfogatú rámpával kellene számolnunk⁷.

Természetesen ez a probléma nem vonatkozik a Szfinx templomára és a völgytemplomra, melyeket - lévén sokkal

alacsonyabbak a piramisoknál - egy viszonylag rövid, 10%-os rámpával is meg lehetett közelíteni. A templomokba ágyazott 200 tonnás kőtömbök mérete és félelmetes tömege azonban itt is kizárja *bármely* olyan rámpa használatát, mely maguknál a faragott mészkőtömböknél kevésbé tömör anyagból készült⁸.

Tételezzük fel tehát, hogy tömör kőből emeltek rámpát, amit az építkezés után elbontottak és eltakarítottak. A következő megválaszolásra váró kérdés: hány ember kellhet ahhoz, hogy több száz 200 tonnás követ felvontasson egy ilyen rámpán. Hogy megközelíthessük a problémát, egy 200 tonnás kőtömb nagyjából 300 családi kategóriás autó tömegének felel meg (autónként durván háromnegyed tonnával számolva).

A Szfinx és a völgytemplomok vonatkozásában megint nem létezik olyan értekezés, melyhez fordulhatnánk. Szerencsére nem is olyan rég elvégeztek egy vonatkozó tanulmányt a Nagy Piramisra. Jean Leherou Kerisel, a francia mérnök, akit szakmai konzultánsként foglalkoztattak a kairói metró építésénél, kiszámította, milyen erőfeszítések szükségeltettek azoknak a 70 tonnás tömböknek a megmozgatásához, melyek az úgynevezett király kamráját alkotják. Kalkulációi szerint a munka épp csak hogy elvégezhető - bár hihetetlen erőfeszítések által - 600 fős csapatokkal és a piramis egyik oldalának támaszkodó széles rámpával⁹. Ebből következően a völgytemplom köveinek elvonszolásához 1800 ember kellene. De hogyan lehetne 1800 ember erejét olyan hatékonyan hamba fogni, hogy megmozgassunk ilyen sűrűségű és viszonylag kompakt terhet (a kőtömbök maximális mérete 30x10x12 láb [azaz 9x3x3,6 méter])? Ráadásul, miután a templom falainak hossza sehol sem haladja meg a 130 lábat (40 métert), hogyan lehetne képes ekkora embercsapat hatékonyan dolgozni ilyen szűkös helyen? Emberenként a minimális egyméteres helyet feltételezve, a vontatók egy-egy sorába semmiképp sem kerülhetett ötven főnél több. 1800 emberrel számolva tehát a vontatók hatvankét sorának kellett volna tökéletes összhangban erőlködni ahhoz, hogy egyetlen 200 tonnás kőtömb a helyére kerülhessen.

A potenciális bonyadalmak száma szinte végtelen. És még ha el is fogadjuk, hogy felülkerekedtek minden nehézségen,

akkor is megválaszolásra vár még egy - talán a legérdekesebb - kérdés.

Miért?

Miért bajlódtak ezzel?

Miért építettek templomot 200 tonnás monstrumokból, amikor ugyanezt megtehették volna - éppoly praktikusán, mint amilyen esztétikusan - kisebb, mondjuk két-három tonnás kőtömbökkel is?

A kérdésre csupán két igazi válasz kínálkozik. Az emberek, akik megtervezték ezeket a magasztos építményeket, vagy birtokában voltak olyan technikáknak, melyek révén *egyszerű* volt kibányászni, mozgatni és beépíteni ilyen roppant tömegeket vagy egészen másként gondolkodtak, mint mi - mely esetben a motivációikat és prioritásaikat aligha érthetjük meg csupán a kulturális összehasonlítás révén.

Azt is tudnunk kellene továbbá, hogy *mikor* került sor a munkára.

Mint korábban már megjegyeztük, mind a Szfinx temploma, mind a völgytemplom névtelen építmény. Bármennyire is bizonyítható, hogy utóbbit felhasználták Hafré temetkezési rituáléja során, azt már semmi sem támasztja alá, hogy ő is építtette volna. Épp ellenkezőleg. Ha lehet adni Róbert Schoch geológiai bizonyítékaira, akkor biztosan állíthatjuk, hogy Hafré *nem építtethette* meg őket. Magát a Szfinxet ugyanis úgy alkották meg, hogy patkó alakban kivájták a Gizai-fennsík sziklaágyát, majd a fennmaradó központi magból megformálták az oroszlántestű szoboralakot. Miután a geológus képes volt igazolni, hogy a templomok építése során felhasznált mészkőtömböket a Szfinxet körülvevő árok-ból bányászták ki, azokat vélhetően a Szfinxszel együtt hozták létre.¹⁰ Mindebből következik, hogy ha a Szfinx valóban több ezer évvel idősebb annál, ahogyan azt az egyiptológusok tartják, akkor a két templomnak is több ezer évvel idősebbnek kell lennie.

Egy rendkívül kifinomult, technológiai értelemben hihetetlenül fejlett civilizáció örökségével szembesülünk tehát, mely bámulatos építészeti és mérnöki csodákra volt képes már azokban az időkben, amikor a történelemtudomány jelenlegi állása szerint a földön még egyetlen civilizáció sem létezett.

Ezt a lehetőséget támasztja alá a tény, hogy a megalitikus templomok építőkövein ugyanazokat a csapadék által felrajzolt eróziós mintázatokat találjuk, mint magán a Szfinxen. Itt érdemes megjegyezni azt is, hogy a fennmaradt gránit burkolókövek belső felét úgy faragták meg, hogy azok illeszkedjenek a mészkő tartófalakhoz, *méghez a azok eróziós sebhe-lyekkel tarkított felszínéhez*. Miután a gránit burkolókövek valóban az óbirodalom korabeli építészet jellegzetes építő-elemei (míg a mészkövek nem), ez további bizonyítékot szolgáltat a teóriára, miszerint az óbirodalom fáraói egy ősi, nagy becsben álló, ám málladozó építményt renováltak és hasznosították saját céljaikra. Róbert Schoch is ezt a nézetet támogatja: „Továbbra is meggyőződésem - jegyzi meg a Boston University geológiai professzora -, hogy az óbirodalom korabeli gránit burkolókövek hátoldalát úgy munkálták meg, hogy azok illeszkedjenek az alattuk megbújó mészkőtömbök viharvert, eróziós mintákkal tarkított felszínéhez¹¹.”

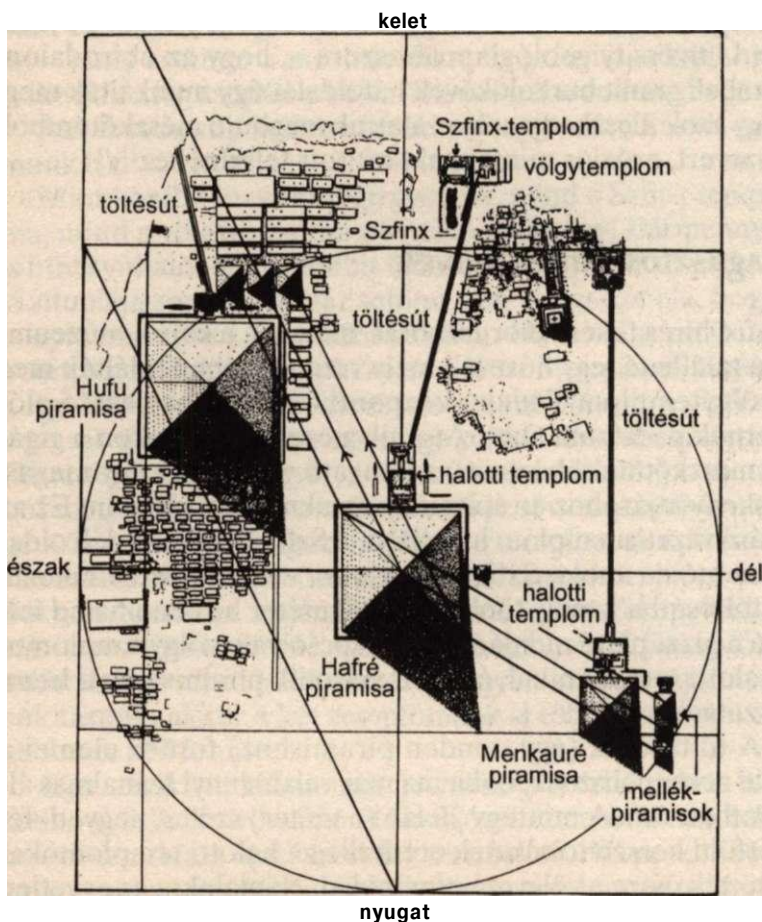
Magasztos emlékművek

Hafré híres fekete dioritszobrát, mely ma a kairói múzeumban található, egy húsz láb mély verem aljában* találták meg a völgytemplom T alakú központi csarnokába vezető előcsarnok padlózata alatt. Átsétálva ezen a csarnokon a gigászi mészkőtömbök között, a látogató végül eljut egy magas, keskeny átjáróhoz az építmény északnyugati oldalán. Ez az átjáró vezet a templom hátuljába, a Szfinx árkanak déli oldala mentén - ahol a Szfinxre tekint -, s ezáltal becsatlakozik a „töltésútba”, mely több mint 300 méter hosszan halad felfelé a gízai plató oldalán, összekapcsolva a völgytemplomot a halotti templommal, és így a második piramis keleti homlokzatával.

A töltésutak (egy minden piramishoz) fontos elemei a gízai nekropolisznak, noha ma már valamennyi szárnalmas állapotban van. A mintegy 20 láb (6 méter) széles, negyed-fél mérföld hosszú töltésutak eredetileg a halotti templomokat kötötték össze a völgytemplomokkal. Napjainkra az egyetlen sértetlenül maradt komplexum az, amelyet Hafrénak tulajdonítanak. A harmadik piramis esetében a völgytemplom

mára teljesen eltűnt, csak a halotti templom maradványai láthatóak. A Nagy Piramis halotti templomából csak a bazaltaljazat maradt meg, míg a völgytemplom - ha maradt belőle valami - Nazlet-el-Sammam faluja alatt fekszik eltemetve.

A három töltésút, akárcsak a halotti és völgytemplomok, hatalmas mészkőtömbökből készült. Láthatóan Giza valamennyi építményénél az „egy darabból” szemlélet érvényesül, mintha az építők az istenek vagy óriások szemszögéből tekintettek volna művükre. Furcsa, túlradóan antik légkör burkolja be a nekropoliszt, és ha megállunk a gigászi, mega-

4. Giza mesterséges „horizontja”

litikus építmények között, nem esik nehezünkre elképzelni, hogy azok egy mostanra letűnt civilizáció hagyatékai. A *Szentbeszéd* jut eszünkbe az egyiptomi eredetű „hermetikus iratokból”, mely a félelemmel vegyes tisztelet hangján emlékezik meg azokról a nagy hatalmú, „bölcsségnek szentelt” férfiakról, kik „az Áradat előtt éltek”, és akiknek a civilizációja elpusztult. „És magasztos művek állanak majd a földön, megőrizve néhai nagyságukat...”¹²

Van a töltésutaknak egy másik tulajdonsága is, mely érdeklődésünkre szolgál, és amelyről a III. és IV részben részletesen is megemlékezünk - az irányultsága. A harmadik piramis töltésútja, akárcsak a Szfinx tekintete, egyenesen keletre irányul. A második piramis töltésútja kelettől 14 foknyira délre tér. A Nagy Piramis töltésútja kelettől 14 foknyira északra. Az elrendezés precíz, geometriai elveket követ, és nyilvánvalóan tudatos - minden jelentősebb építmény kimutatható kapcsolatban áll minden más építménnyel, és az egész egyetlen mesterséges „horizontot” von Giza köré, melynek középpontja a Nagy Piramis csúcspontja.

Az ortodox egyiptológusok véleménye szerint a töltésutakat ünnepi szertartások során használták. Függetlenül a tényről, hogy azok valóságos mérnöki csodák - melyeket csakis hihetetlen erőfeszítések árán lehetett megépíteni, szakavatott földmérők és építészek segítségével -, az egyiptológusok feltételezik, hogy azokat *mindössze egyszer* használták, amikor az elhalt fáraó testét átszállították a völgytemplomból a halotti templomba, ahol sor került a bebalzszamozási rituáléra.

Talán így történt. Csakhogy, mint azt a III. és IV részben igazolni fogjuk, a töltésutak sajátságai arra utalnak, hogy sok alkalommal és sok fáraó hasznosította őket - olyan események alkalmával, melyek technikai és szimbolikus eredete jóval túlmutat a történelmi Egyiptom civilizációjának keletkezésén.

Nem csupán jelképes bárkák

Az 1850-es években Sir Richárd Francis Burton, a brit felfedező és kalandor felkereste Egyiptomot és a gizai piramiso-

kat. Feljegyezte, hogy különös, „rombusz alakú bemélyedéseket” látni a Nagy Piramis keleti oldalával párhuzamosan, közel a töltésút végéhez; és vázlatokat is rajzolt ezekről, melyeket ma a British Museumban őriznek¹³. Evekkel később, 1881-ben Sir William Flinders Petrie - „a brit egyiptológia atyja” - szintén megfigyelte ezeket a különös bemélyedéseket, de egyszerűen csak „árkokként” utalt rájuk, és nem bajlódott azzal, hogy megtisztítsa őket¹⁴.

1893-ban a piramishoz közeli vermekben a híres francia egyiptológus, de Morgan hat, fából ácsolt bárka maradványaira bukkant, de nem sokat foglalkozott velük. 1901-ben egy másik francia, Chassinat egy „rombusz alakú gödörre” talált Dzsedefré piramisának közelében, Abu Roasban is. Miután megjegyezte, hogy az nagyon emlékeztet a gizai Nagy Piramis közelében talált vermekhez, még ennyit tett hozzá: „Céljük ismeretlen, akárcsak ebben az esetben”¹⁵.

Az ősi egyiptomi temetkezési szövegekben sűrűn találunk utalásokat vízi járművekre - főként isteni eredetű napbárkákra (például „milliónyi évek hajója” vagy „Ozirisz bárkája” és „Ré bárkája”), melyek fedélzetén az elhaltak a kozmikus túlvilágra reméltek utazni. Ilyen hajókat és bárkákat ábrázoló faragások, rajzok és festmények ékesítik sok egyiptomi sír falait, és a hangsúlyos tattal, illetve orral épült lélekvesztők szimbolikus és vallási funkcióját már a tizenkilencedik század végére sikerült tisztázni. Erre azonban csak azután kerülhetett sor, hogy a német archeológus, Ludwig Borchardt feltárta egy téglából felépített bárka maradványait Abu-Szír piramisai és naptemploma közelében, és felismerte azt is, hogy a „rombusz alakú bemélyedések” voltaképpen maguk is hajók - vagy legalábbis azok ábrázolásai, illetve sírjai.

Borchardt óta több ilyen csónakvermet találtak - 1933-ban például Szelim Hasszán, 1937-ben pedig Walter Emery bukkant ilyenre. Azután 1954-ben Kamal el-Mallah valami egészen rendkívüli leletre bukkant - egy több mint 143 láb (44 méter) hosszú, félig szétszerelt cédrusfa bárkára, melyet a Nagy Piramis déli oldala mellett temettek el. (Azóta előkeült egy hasonló méretű vízi jármű egy másik közeli veremből is. A ma még feltáratlan maradványokat jelenleg egy japán konzorcium vizsgálja.)

A tény, hogy az egyiptológusoknak ilyen sokáig tartott felismerni a Gizai-fennsík alatt eltemetett hatalmas bárkák jelentőségét, még nem jelenti azt, hogy a következtetésük helytelen. Az elképzelés az, hogy ezek a fenséges hajók afféle „primitív”, „mágikus” és „babonás” módon szimbolikus járművekként szolgáltak, melyek fedélzetén az elhalt fáraók lelke feljuthatott a mennyekbe. Ez az értelmezés egybecseng a korabeli temetkezési szövegekkel, és nem lehet kétséges, hogy a hajók - „napbárkák”, ahogyan az egyiptomiak nevezték őket - fontos szerephez jutottak a jelképes csillagközi utazásban. Mint azt látni fogjuk a III. és IV. részben, az ilyen utazások valódi természete és célja valószínűleg sokkal összetettebb és jelentősebb, mint azt eddig feltételeztük.

Addig is, megállva a „napbárka” előtt, melyet 1954-ben a Nagy Piramis déli oldala közelében hoztak a felszínre, nem lehet nem észrevenni a kopás nyomait a hajógerincen és az oldaldeszkákon - és a számos egyéb jelet, mely arra utal, hogy ez az elegáns vízi jármű a kunkorodó orrával és tatjával bizony sokszor megjárta a maga idejében a környező vizeket.¹⁶

De ha csupán szimbolikus eszköz, akkor miért használták?

És miért volt szükség rá, hogy ilyen kifinomult és technikai értelemben¹⁷ alkalmas járművet építsenek pusztán rituális célokra? Egy jelképes csónak - mint a téglából emelt bárka vagy a többi piramis közelében talált „csónakverem” - nem felelt volna meg a célnak?

A piramisok

A gizai nekropolisz uralkodó építményei természetesen a piramisok - köztük is a három Nagy Piramis, melyet Hufunak, Hafrénak és Menkaurénak szokás tulajdonítani. Bizonyos értelemben minden ezek felé mutat - az egész mérhetetlen vállalkozás ezekben csúcsosodik ki, minden töltésűt ide vezet, és ezek mellett akadtak rá az eltemetett „napbárkákra” is. A helyszín meridiántengelye mellett átlósan sorakozó építmények jelölik ki Giza geometriai „horizontjának” középpontját. A piramisokkal kapcsolatban semmi sem pusz-

ta véletlen: eredeti magasságuk, az oldalak szöge, a kerületek, még a mintázat is, melyet követve felépítették őket egymás mellé - mind tudatosak és jelentést hordoznak.

Miután egyéb publikációkban nagy részletességgel jellemeztük a piramisokat¹⁸ - továbbá a megépítésükhöz szükséges mérhetetlen energiát és hozzáértést -, ezen a helyen nem akarjuk ilyesmivel untatni az olvasót. Nem kerülhetjük meg azonban, hogy megemlítsünk néhány alapvető adatot.

A Nagy Piramis eredetileg 481,3949 láb (mintegy 144 méter) magas volt (mára valamivel több mint 450 láb [137 méter] maradt belőle); oldalai az alapnál megközelítőleg 755 láb (230 méter) hosszúak. A második piramis eredetileg kicsivel alacsonyabb - 471 láb (144 méter) a tervezett magassága -, és oldalai is „csupán” 708 láb (216 méter) hosszúak. A harmadik piramis magassága 215 láb (66 méter), oldalainak hossza az alapjuknál 356 láb (109 méter).

Amikor megépítették őket, a második és a Nagy Piramis oldalait mészkő burkolókövekkel borították be - előbbi felső kősorain a mai napig láthatóak ilyenek -, a Nagy Piramist azonban napjainkra teljesen megfosztották külső díszétől. A történelmi számadásokból viszont tudhatjuk, hogy a piramist egykor tetőtől talpig simára csiszolt mészkőlapokkal burkolták, és ezek egy nagy erejű földrengés nyomán szabadultak el a helyükről, mely i. sz. 1301-ben Kairó térségében pusztított. (Az akkor frissen feltárt falazatokat sokáig helyi kőbányaként hasznosították a kárt szenvedett kairói mecsetek és paloták újjáépítéséhez.)

A tizennegyedik század előtti összes arab forrásmunka azt állítja, hogy a Nagy Piramis külső burkolata valóságos építészeti csoda, és általa az egész építmény izzani látszik az egyiptomi nap fényében. A mintegy 9 hektárnyi területet 8 láb (2,4 méter) vastag, egyenként körülbelül 16 tonna tömegű mészkőlapokkal burkolták be, úgy illesztve a burkolóköveket egymáshoz, hogy „az ember azt hitte, tetőtől talpig egyetlen kőtömb az egész”¹⁹. Néhány fennmaradt töredék mind a mai napig látható az építmény alapja közelében. Amikor 1881-ben Sir W. M. Flinders Petrie tanulmányozta a piramist, megdöbbenésének és ámulatának adott hangot, hogy „az illesztések átlagos vastagsága 0,02 hüvelyk (0,5 mm), s így az átlagos eltérés mértéke az egyenestől, illetve a

derékszögtől csupán 0,01 hüvelyk (0,25 mm), ami döbbenetes, már-már optikai pontosság".

Egy másik részlet, amit Petrie sem tudott megmagyarázni, hogy a lapokat gondosan és következetesen kicementezték. „Már önmagában az roppant feladat, hogy pontosan a helyükre illesztettek ekkora köveket, de hogy mindezt úgy végezték, hogy az illesztéseket cementtel töltötték ki, már-már lehetetlennek tűnik...”²⁰

Hasonlóan „már-már lehetetlen” - minthogy a *pi* (3,14) értékét jelenlegi tudásunk szerint legkorábban a görögök ismerték fel az i. e. harmadik században²¹ - az a tény, hogy a Nagy Piramis eredeti magassága (481,3949 láb) ugyanolyan kapcsolatban áll az alap területével (3023,16 láb), mint bármely kör kerülete a sugarával. Ez a kapcsolat a 2π ($481,3949 \times 2 \times 3,14 = 3023,16$).

Hasonlóan „lehetetlen” - legalábbis ahhoz képest, hogy az ősi egyiptomiak a történelemtudomány mai állása szerint mit sem tudtak bolygónk alakjáról és valós méreteiről -, hogy 1:43 000-es arány áll fenn bolygónk és a piramis méretei között. Ha egy pillanatra félre is tesszük a kérdést, hogy csupán véletlen egyezőségről van-e szó, akkor is egyszerű zsebszámológépen leellenőrizhető tény, hogy ha vesszük az építmény eredeti magasságát (481,3949 láb) és azt megszorozzuk 43 200-zal, 3938,685 mérföldet (6341,282 kilométert) kapunk eredményül, ami mindössze 11 mérfölddel marad el a Föld poláris sugarától (ami 3949 mérföld, azaz 6358 kilométer), ahogyan azt a legmodernebb módszerekkel meghatározták. Ha pedig vesszük az építmény alapjánál mért területét (3023,16 láb, azaz 906,95 méter), és ezt szorozzuk meg 43 200-zal, 24 734,94 mérföldet (39 823,25 kilométert) kapunk - 170 mérföld híján a Föld egyenlítői területének a (24 902 mérföldes, vagyis 40 092 kilométeres) hosszát. Bár 170 mérföld nem kevés, a Föld egyenlítőjének viszonylatában mégsem több háromnegyed százalékos eltérésnél.

Nagyfokú pontosság

Ilyen, igazán a toleranciaküszöbön belül eső hibákat máshol is találunk a Nagy Piramisnál. Valóban, a több mint 5 hektáron álló, mintegy hat és fél millió tonnányi mészkövet és gránitot magába olvasztó építménynek paradox módon nem a pusztá tömege vagy mérete, ami álmétkodásra készített. Sokkal inkább figyelemre méltó az a hihetetlen pontosság, mely a piramis megtervezésének valamennyi aspektusánál érvényesült.

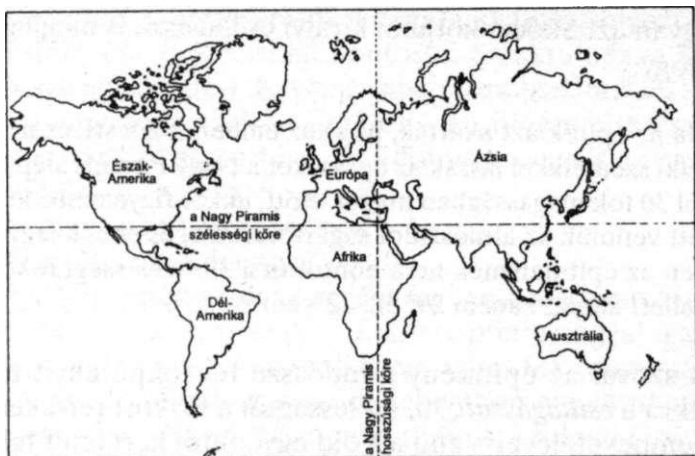
Mielőtt belemennénk a részletekbe, gondoljuk csak el, mit jelent a nagyfokú pontosság gigászi építmények esetében.

A megértéshez segítségül hívhatjuk a karóránkat. Ha azaz a pontossággal beérjük, hogy óránk néhány másodpercet tévedjen csak hetente, egy közönséges kvarcóra is megteszi. Ha azonban az eltérés mértékét évente néhány tized másodperc alá akarjuk csökkenteni, a kvarcóra többé nem elég, és legalábbis egy atomórát kell segítségül hívnunk.

Ugyanez a helyzet az építőiparban is. Ha olyan téglafalat akarunk, mely 100 méterenként plusz-mínusz 1 fokot tér el, és durván észak felé irányul, akkor bármely hozzáértő kőműves megfelelhet a várakozásainknak. Ha azonban az eltérés nem lehet több 1 fokpercnél 100 méterenként, és a kész falnak *pontosan* északnak kell mutatnia, akkor be kell szereznünk egy lézeres teodolitot, egy legalább 10 méteres pontosságú földmérő térképet, és egy magasan képzett szakemberekből álló csapatot - benne egy mérnökkel, egy csillagással, egy földmérővel és néhány igazán profi építőmesterrel -, hogy egy hét vagy még több idő elteltével megkapjuk a kívánt eredményt.

Ilyen „atomóra”-precizitást sikerült elérnie a piramisépítőknak, akik mintegy 4500 évvel előttünk jártak. És ez nem történelmi spekuláció vagy teória, hanem mérhető, kérlelhetetlen tény.

Példa: A Föld egyenlítői kerülete 24 902 mérföld (40 092 kilométer), ami nagyjából 132 millió láb. Ennekjegyében egy szélességi fok mintegy 366 600 lábnak (111 367 méternek) felel meg (132 millió láb osztva 360 fokkal). Minden fokot 60 fokpercre osztunk, ami azt jelenti, hogy 1 fokperc valamivel

5. A gizai Nagy Piramis geodetikusan való pozíciója a 30. szélességi fokon (harmadúton az északi pólus és az egyenlítő között), és a világ lakható földtömegének középpontjában

több mint 6100 lábnyi (1830 méter) utat jelent a Föld felszínén. Egy fokpercet tovább oszthatunk 60 fokmásodpercre - egy fokmásodperc értéke tehát megközelítőleg 101 láb (vagyis 30 méter). A fokokban történő mérés korántsem modern találmány, de sokkal inkább a tudományos gondolkodás öröksége - a „60-as alapú” matematikához kapcsolódik, melyet a legtavolabbi korok hagyományoztak ránk²². Senki sem tudja pontosan, hogy honnét vagy mely korból ered²³. Úgy tűnik azonban, hogy használták a geodéziai felméréseknél és a csillagászati kalkulációknál, amikor a Nagy Piramis pontos helyét meghatározták - hiszen az építmény mindössze egymérföldnyire fekszik délre a 30. szélességi foktól, vagyis szinte pontosan harmadúton magasodik az egyenlítő és az északi pólus között.²⁴

Nem valószínű, hogy a helymegválasztásban szerepe lett volna a véletlennek. Ráadásul miután egymérföldnyire északra nem találni alkalmas helyet egy ilyen roppant struktúra számára, meggondolatlanság lenne feltételezni, hogy ezt a jelentéktelen eltérést is a piramisépítők hanyagsága, netán képzetlensége okozta volna.

Az eltérés mértéke 1 fokperccel és 9 fokmásodperccel - miután a piramis a 29° 58' 51" mentén fekszik. Érdekes továbbá,

ahogyan azt Skócia korábbi királyi csillagásza is megjegyezte, hogy:

Ha az építők azt akarták, hogy az emberek a testi, és ne a lelki szemeikkel lássák az égi sarkot a Nagy Piramis alapjától 30 fok magasságban maguk előtt, akkor figyelembe kellett venniük az atmoszféra sugártörését is, és ennek jegyében az építménynek nem pontosan a 30. szélességi fokon kellett állnia, hanem 29° 58' 22"-nél.²⁵

Más szóval az építmény mindössze fél fokpercnnyit tér el északra a *csillagászati* 30. szélességtől a légköri refrakció figyelembevételével - ami a Föld egyenlítői kerületét tekintve igazán hajszálnyi eltérésnek tekinthető.

Ugyanezt a szinte megszállott következetességet találhatjuk a piramis alapjának oldalhosszainál is:

Nyugati oldal:	755 láb	9,1551 hüvelyk (23 035,254 cm)
Északi oldal:	755 láb	4,9818 hüvelyk (23 024,654 cm)
Keleti oldal:	755 láb	10,4937 hüvelyk (23 038,654 cm)
Déli oldal:	756 láb	0,9739 hüvelyk (23 045,474 cm) ²⁶

Az eltérés a leghosszabb és legrövidebb oldal között kevesebb mint 8 hüvelyk (20 cm) - nagyjából egytized százalék -, ami bámulatos teljesítmény, ha figyelembe vesszük, hogy több mint 9000 hüvelyknyi (22 860 cm) távolságot kellett több tonnás kötömbök ezreivel kirakni.

Semmi jelét nem látni annak, hogy az ősi piramisok építőinek bármiféle nehézséget okozott volna fenntartani ilyen rigorózus arányokat ekkora léptékben is. Épp ellenkezőleg, mintha szántszándékkal keresték volna a technikai kihívásokat, amikor szinte tökéletes derékszögekkel is ellátták építményüket. (A 90 foktól való eltérés mindössze 0° 00' 02" az északnyugati, 0° 03' 02" az északkeleti, 0° 03' 33" a délkeleti, és 0° 00' 33" a délnyugati sarkon²⁷.)

Ez már nem csupán „atomóra”-pontosság, de az építőművészet Rolex, BMW-je, Mercedesé, Rolls-Royce-a, és IBM-e egyetlen építményben összegyúrva.

És van még más is.

Köztudott, hogy az építők a fő égtájak felé irányozták be a piramist (az északi oldal pontosan északra néz, a keleti pontosan keletre stb.). Kevéssé ismert azonban, milyen kísértetiesen *pontosak* ezek a tájolások - az átlagos eltérés a valószínű iránytól alig több mint 3 fokperc (vagyis az egy fok nagyjából 5 százaléka)²⁸.

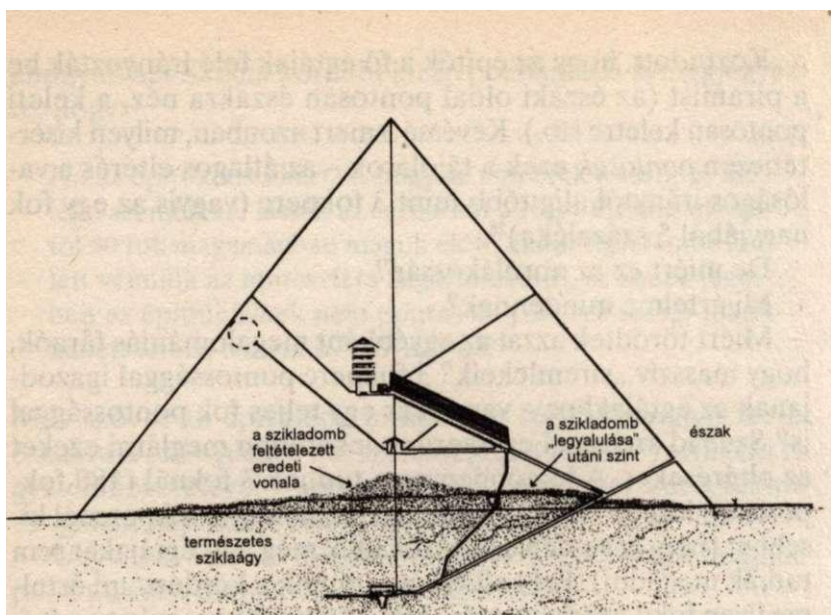
De miért ez az aprólékosság?

Mi értelme mindennek?

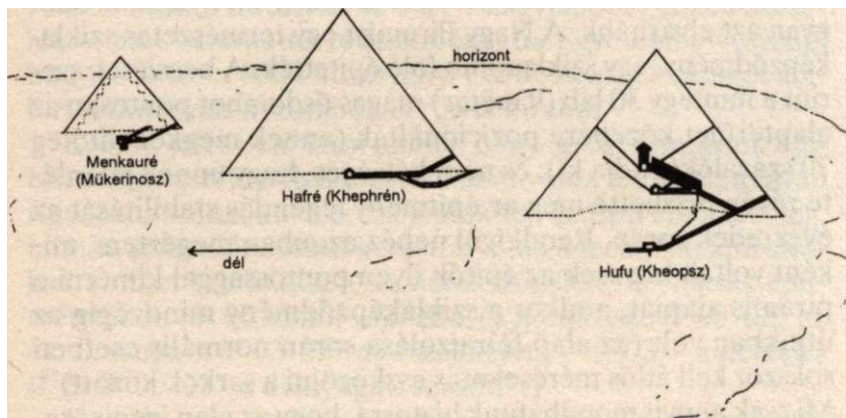
Miért törődtek azzal az egyébként megalomániás fáraók, hogy masszív „síremlékeik” 3 fokperc pontossággal igazodjanak az égtájakhoz - vagy akár egy teljes fok pontossággal is? Szabad szemmel egyszerűen lehetetlen meglátni ezeket az eltéréseket. A legtöbben nem tudunk 3 foknál (180 fokpercnél) kisebb eltérést érzékelni, nem hogy 3 fokpercnél kisebbet (nem is beszélve azokról, akik még a fő égtájakat sem tudják megadni). Fel kell tehát tennünk a kérdést: mi értelme ilyen fokú precizitásnak? Miért terhelték magukat az építők még ezzel is, amikor fáradságos többletmunkájuk eredményét szabad szemmel amúgy sem lehet látni?

Joggal feltételezzük tehát, hogy léteznie kellett egy erőteljes motivációnak, mely megkívánta az ilyen hallatlan pontosságot.

Külön ki kell még emelnünk, hogy ez az építészeti csoda ráadásul nem is tökéletesen lapos sziklaágyon nyugszik, ahogyan azt elvárnánk. A Nagy Piramist egy természetes sziklaképződmény, egy szikladomb fölé építették. A becslések szerint a mintegy 30 láb (9 méter) magas ősdombot pontosan az alapterület közepére pozícionálták (ennek megközelítőleg 70 százalékát adja ki), és nem kétséges, hogy ennek jelenléte révén őrizhette meg az építmény legendás stabilitását az évezredek során. Rendkívül nehéz azonban megérteni, miként voltak képesek az építők ilyen pontossággal kimérni a piramis alapját, amikor a sziklaképződmény mindvégig az útjukban volt (az alap felrajzolása során normális esetben sokszor kell átlós méréseket is eszközölni a sarkok között)²⁹. Mi csak annyit mondhatunk biztosra, hogy az alap igenis szabályos négyzet, és hogy az építmény nagy pontossággal igazodik a négy fő égtájhoz.

6. A Nagy Piramis keresztmetszetén megfigyelhetjük az építmény „magját” adó természetes sziklaképződmény elhelyezkedését

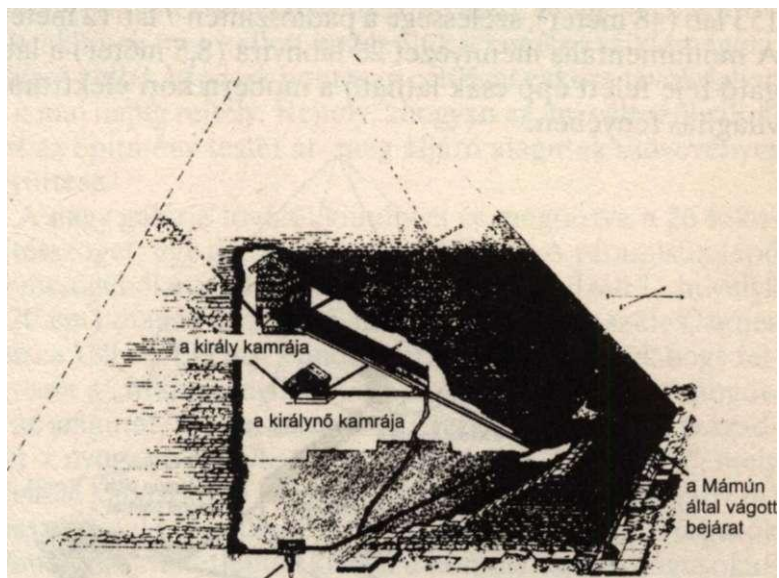

7. Belső folyosók és átjárók Giza három Nagy Piramisában

Kamrák és átjárók

A második és harmadik piramisban a belső kamrák és átjárók viszonylag egyszerű rendszerét találjuk - az előbbiben mindössze egy jelentős kamra van, alig valamivel a földfelszín alatt, az építmény csúcsa alá elhelyezve, míg az utóbbi mélyén három nagyobb helyiség rejtőzik, mélyen belevájva a sziklaágyba, és itt is a piramis csúcspontja alatt. Mindkét piramis bejárata észak felé néz, s egy 26 fokban lejtő folyosóra nyílik, mely idővel beletorkollik az építmény alatt húzódó vízszintes átjárókba.

A Nagy Piramis szerkezete ellenben sokkal összetettebb, átjárók és galériák komplex szövevényével (a lejtős folyosók szöge itt is 26 fok), valamint három központi kamrával. Ezek közül az egyik a föld alatt húzódik, míg a másik kettő - a királynő, illetve a király kamrája - a monumentális építmény szívében található, jócskán a földfelszín felett.

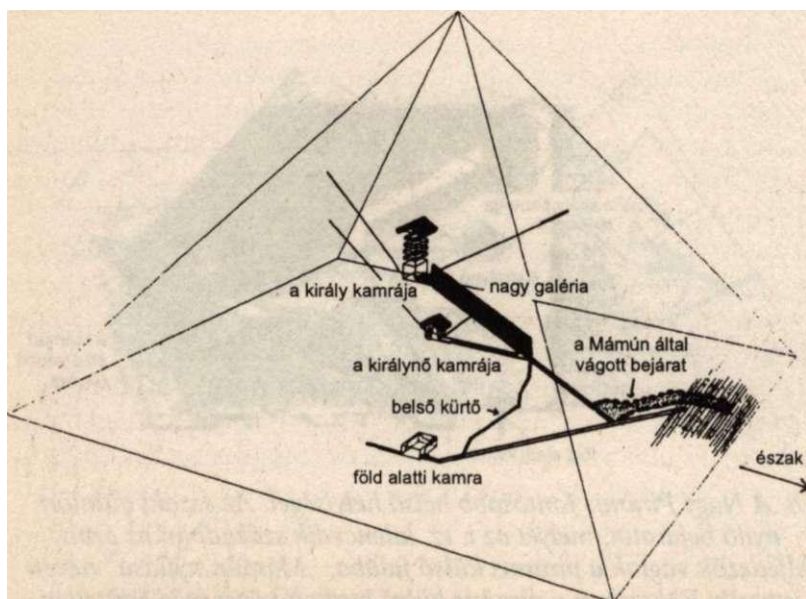

föld alatti kamra

8. A Nagy Piramis fontosabb belső helyiségei. Az északi oldalon nyíló bejáratot, melyet az i. sz. kilencedik században az arab felfedezők vágtak a piramis külső falába, „Mámún nyílása” néven ismerik. Ekkoriban a piramis külső burkolókövei még érintetlen állapotban voltak és így elrejtették az igazi bejáratot.

A piramis belső kialakítását legkönnyebben a 9. ábra segítségével láthatjuk át. A belső helyiségek közül a legjelentősebb az a téglalap alapú vörösgránitszoba, mely napjainkra a „királyi kamra” néven híresült el. A kamrát még Al Mámún kalifa kilencedik századi behatolása előtt megfosztották valamennyi kincsétől, még a király testétől is. A 34 láb 4 hüvelyk (10,4 méter) hosszú, 17 láb 2 hüvelyk (520 cm) széles, és 19 láb 1 hüvelyk (580 cm) magas helyiség mintegy 150 láb (46 méter) magasan fekszik a piramis alapjához képest. A királyi kamra számtalan rejtélye valószínűleg eléggé ismert ahhoz, hogy feleslegessé tegyen minden további részletezést (amellett a korábbi publikációk is bőséges információval szolgálnak a kérdésben³⁰).

A királyi kamrát a piramis alsóbb szintjeivel a nagy galéria köti össze, egyike „a legbámulatosabb építészeti emlékeknek, melyek az óbirodalom korából fennmaradtak”³¹. A 26 fokban lejtő, bordázott boltozatú nagy galéria teljes hossza 153 láb (48 méter), szélessége a padlószinten 7 láb (2 méter). A monumentális mennyezet 28 lábnyira (8,5 méter) a látogató feje felett épp csak látható a modern kori elektromos világítás fényében.

9. A Nagy Piramis folyosóinak, kamráinak és kürtőinek vázlatja

A nagy galéria tövében egy 3 láb 9 hüvelyk (110 cm) magas és 127 láb (39 méter) hosszú horizontális közlekedőfolyosó indul délnek, a királynő kamrája felé, melyet Mámún a kilencedik században már szintúgy üresen talált. Ez a helyiség kisebb a király kamrájánál, kelet-nyugati irányban 18 láb 10 hüvelyk (570 cm), észak-déli irányban 17 láb 2 hüvelyk (520 cm). Elérve a 20 láb 5 hüvelykes (620 cm) magasságot, a mennyezet kicsúcsosodik (míg a király kamrájában megmarad laposnak), és a keleti fal középvonalától valamivel délre egy ismeretlen rendeltetésű nagy falfülkét is találhatunk.

Visszatérve a horizontális átjáró kereszteződéséhez a nagy galéria tövében, a látogató szemközt találja magát egy szellőzőjárat modern vasráccsal elrekesztett, keskeny és barátságtalan torkával - ez a közel függőleges akna, melynek átmérője némely helyen még az 1 métert sem éri el, a föld alatti kamra felé tartó folyosóba torkollik, kevés híján 100 lábbal (30 méterrel) a föld" felszíne alatt. Hogy az alagútfűrók, akiknek meg kellett küzdeniük a kemény sziklamaggal, miként voltak képesek pontosan célt érni ekkora távolságban is, a mai napig rejtély. Rejtély, ahogyan az, mi célt szolgálhatott az építmény testét át- meg átjáró alagutak szövevényes együttese.

A nagy galéria tövétől kiindulva és megtartva a 26 fokos lejtésszöveget, egy újabb folyosót találunk. A piramisba lépő szemszögéből meredeken emelkedő folyosó 3 láb 11 hüvelyk (120 cm) magas és 3 láb 5 hüvelyk (104 cm) széles, teljes hossza 129 láb (39 m). Minden turista rákényszerül, hogy felkeresse a „Mámún nyílása” néven ismert pontot - s mögötte az alagutat, melyet az arabok vágtak a kilencedik században -, nyugatra a két hatalmas vörösgránit „záróköztől”, mely a felfelé kapaszkodó alagút bejáratát rejt. A 350 láb (107 m) hosszú, lefelé ereszkedő folyosó végén pedig, a látogatók számára elérhetetlenül (kivéve a komoly egyiptológusokat, no meg az olyan turistákat, akik nem átalják megvesztegetni a gizai emlékműegyüttes napról napra változó hivatalos felügyelőit), egy roppant érdekes helyiséget találhatunk - a föld alatti kamrát, melyet a fennsík szintjéhez képest több mint 100 lábnyi (30 méternyi, míg a piramis csúcsától mintegy 180 méternyi) mélységben vájtak ki a sziklaágyból.

Belső terek

Az ide látogató turistának legelőször is felfelé kell haladnia, mielőtt néhány méternyi kapaszkodás után elérné a piramis tényleges bejáratát. A vasráccsal lezárt bejárat a műemlék északi oldalán nyílik, kilenc vízszintes kőszornyra Mámún nyílásától (melyen keresztül napjainkban a piramisba lehet lépni), s attól 24 lábnyira (7 méter) keletre.

Itt, a lefelé tartó alagút mennyezetén a mai napig látható a két roppant zárókő alsó része. A zárókövek ma is éppoly hathatósan elhatárolják a felfelé tartó alagutat, mint amikor a kilencedik században Mámún emberei először megjelentek itt; és azt is könnyű belátni, hogy a kövek jelenléte miért indította arra az arabokat, hogy a lágy mészkőben külön utat vájva kutassák fel, ami mögöttük fekszik.

Talán a piramis építőinek is épp ez volt a szándékuk, hiszen nekik is tudniuk kellett, hogy ha valaki belebotlik a két hatalmas gránittömbbe, melyek elzárják a hozzáférést egy nyilvánvalóan felfelé tartó járáthoz, akkor a legelemibb emberi kíváncsiság is megkívánja a rejtélyes alagút feltárását - pontosan úgy, ahogyan Mámún'emberei is tették.

Több mint ezer esztendő múltával a turisták és régészek még mindig ugyanazt az utat követik, melyet a szó szoros értelmében is úttörő arabok kijelöltek a zárókövek körül, a piramis észak-déli tengelyét követő úthálózat felé. És bár történtek kísérletek további átjárók felfedezésére (a király és királynő kamráinak falai és padlózata ékesen árulkodik erről), a felfelé tartó folyosót lezáró két roppant sziklatömböt mind a mai napig senki sem próbálta háborgatni.

Ami érthető is, ha valaki megelégszik annyival, hogy a zárókövek egyetlen feladata elrekeszteni a felfelé tartó folyosót az észak-déli irányban. De vajon miért nem próbálta még senki sem kideríteni, hogy mi fekszik azok *keleti* oldala mögött³²? Azontúl, hogy a felfelé tartó folyosó teljes magasságát és szélességét kitöltik, a szikladugók több mint egy méter mélységűek is, így tehát könnyedén elrejtethetik egy másik és teljesen különálló átjáróhálózat bejáratát, mely keleti irányban nyitna utat a piramis belsejébe.

Egy ilyen másodlagos hálózatnak feltétlenül akadna hely a Nagy Piramisban - ahogy sok minden egyébnek is. Kiszá-

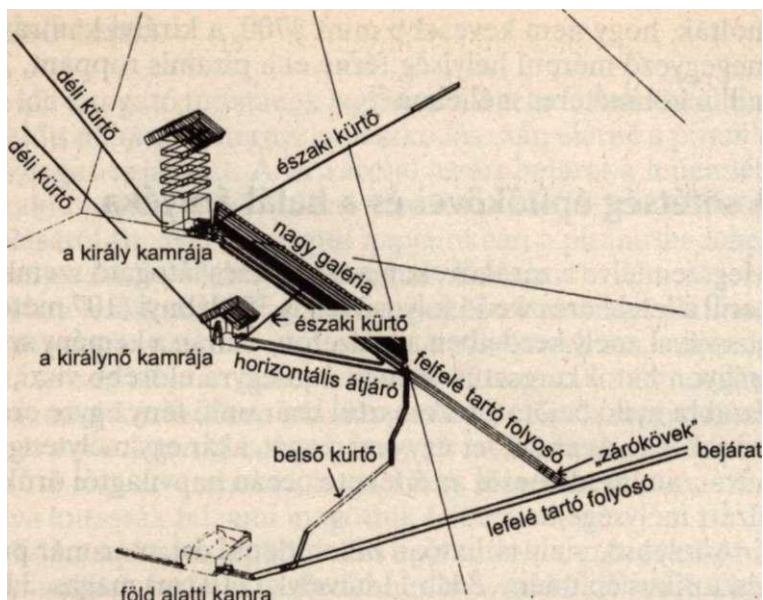
molták, hogy nem kevesebb mint 3700, a királyi kamrával megegyező méretű helyiség férne el a piramis roppant, 2,4 millió köbméteres méhében.³³

A sötétség építőkövei és a halál árnyéka

Megszemlélve a záróköveket, a szerencsés látogató szembe kerül a lefelé ereszkedő folyosó teljes 350 lábnyi (107 méter) hosszával, mely kezdetben a falazaton, azután a kemény sziklaágyon hatol keresztül. Ahogy útja egyre előrébb viszi, az északra nyíló bejáraton keresztül beáramló fény egyre erőtelenebb lesz, és az ember úgy érzi magát, akár egy mélytengeri bűvár, amint alámerül az éjfélete óceán napvilágtól örökre elzárt mélységeibe.

A folyosó, mely láthatóan hihetetlenül ősi, már-már prehisztórikus építmény, 3 láb 11 hüvelyk (119 cm) magas, 3 láb 6 hüvelyk (106 cm) széles, és eredetileg vélhetően abba a 30 láb (9 méter) magas mesterséges szikladombba vájták, mely évezredekkel a piramis megépítése előtt keletkezett ezen a helyen. Épp ezért is nyugtalanító az a már-már mértani pontosság, mely az alagutat az elejétől a végéig jellemzi. Flinders Petrie szerint az átjáró egyenessége bámulatra méltó, az eltérések „a falaknál 0,25 hüvelyken (0,6 cm), a tetőnél 0,3 hüvelyken (0,8 cm) belül vannak”³⁴. Ráadásul az alagút egy teljes, 150 láb (45 méter) hosszú szegmensében a hiba mértéke még ettől is kisebb, itt „a mértani egyenestől való eltérés átlagos mértéke mindössze 1/15 hüvelyk (0,2 cm), ami bámulatos hozzáértésre vall.”³⁵

Ezen a hosszú, szögegyenes folyosón halad a látogató előregörnyedve, délnek tartva a mostanra már ismerős 26 fokos lejtőn, bele egyenesen a Gizai-fennsík sziklaágyába. Ahogy egyre mélyebbre hatolunk, nehéz nem tudatában lenni a fejünk felett tornyosuló roppant mészkőtömegnek, és a poros, áporodott, föld alatti levegőnek - ami olyan, akár egy óriás szörnyeteg lehelete. Amint az ember félve visszatekint a bejárat felé, azt kell látnia, hogy a nap fénye távoli, fojtott izzássá szelődött, s szinte elérhetetlen távolba került. Úgy érezzük, mintha egész világok választanának el bennünket a kinti élettől.

10. A Nagy Piramis komplex belső rendszere. Könnyen lehetséges, hogy még ma is számtalan átjáró és kamra vár felfedezésre.

A folyosó nyugati oldalán, egész közel a föld alatti kamrához, egy falmélyedést találunk, megint csak vasráccsal lezárva, mely a szinte függőleges szellőzőkürtőbe torkollik, elvezetve ezáltal a nagy galériához és a felső kamrákhoz. Nem sokkal ezután a 26 fokos folyosó egy horizontális átjáróhoz érkezik, mely 29 láb (9 méter) hosszan fut észak-déli irányban, és ahol az ide látogató már négykézlábra kényszerül. Az átjáró végéhez közel, megint csak a nyugati oldalon újabb, 6 láb (1,8 méter) hosszú és 3 láb (0,9 méter) mély falmélyedésbe botlunk, melyet az eddig tapasztalt igényesség nélkül, durván vájtak a sziklába, s amely egy kidolgozatlan falfelületben ér véget. Ezután, újabb 4 lábnyi (1,2 méter) mászás után, a vízszintes alagút végül elérkezik a föld alatti kamrába.

Ha nem lenne az az egyetlen, kis teljesítményű villanykörte, amivel az egyiptomi hatóságok munkánkat megkönnyíteni igyekeznek, tökéletes sötétség fogadna bennünket. A lámpa fénye zöldes, halotti színbe öltözteti a helyiséget, és úgyahogy felfed előttünk egy roppant sajátságos kamrát, mely

jócskán nagyobb a király kamrájánál, a maga 46 láb (14 méter) hosszú kelet-nyugati, és 27 láb (8 méter) hosszú északi-déli tengelyével, bár a maximális magasság idelent mindössze 11 láb és 6 hüvelyk (350 cm)³⁶. A padlózat hozzávetőleges középpontján, a keleti oldalon korlát veszi körül azt az aknát, mely mintegy 10 láb (3 méter) mélyen húzódik a szikla-ágban. Azon túl, megtörve a déli fal homogenitását, egy második vízszintes alagút torka sejlik fel - ez 2 láb 4 hüvelyk (71 cm) magas, és 53 lábon (16 méter) át vezet előre, mielőtt egy jeltelen falba torkollna. Jobbra tekintve észrevehetjük, hogy a kamra nyugati oldala egy mellkasig érő emelvényyszerűségbe emelkedik. Ezt rendszertelen közönként árkok szabdalják, négy, egymással párhuzamos „mészakőszonyt” kialakítva, melyek kelet-nyugati irányban futva már-már érintik a viszonylag alacsony mennyezetet.

Mindezek a sajátosságok feszült, szinte klausztrofóbiás hangulatot kölcsönöznek a helyiségnek, félreérthetetlenül emlékeztetve rá az ide látogatót, milyen mélyre merészkedett a földfelszín alá, és mi történne, ha a feje felett tornyosuló több millió tonnányi mészkő valamilyen oknál fogva összeomlana.

Roppant érdekes fejlemények

Az egyiptológusok nézeteit a föld alatti kamrával kapcsolatban az alábbiak szerint összegezhetnénk: 1. a helyiség korántsem prehisztorikus, vagyis ugyanakkor épült, amikor maga a piramis (i. e. 2500 körül); 2. eredetileg Hufu temetkezési helyének szánták; és 3. a fáraó és építészei valamiért meggondolták magukat, és figyelmükkel inkább a piramis belső tere felé fordultak - ahol elsőként megépítették a királynő kamráját (e teória szerint a kamrát később mégsem használták fel), majd végül a király kamráját³⁷.

Ha az egyiptológusoknak igazuk van, akkor annak a 2000 tonnányi szilárd kőzetnek a kitermelése és eltávolítása, mely a lefelé tartó alagút kiépítéséhez szükségeltetett (a köveket először ki kellett fejteni, majd felszínre vonszolni az egyre nagyobb mélységből a 26 fokos, szűkös, egyáltalán nem szelölő csatornán keresztül), végül is felesleges erőfeszítésnek

bizonyult. Legalább oly feleslegesnek, mint a föld alatti kamra kialakítása, nem is beszélve a további járatokról, kürtőről, aknákról. Visszatekintve az egész vállalkozás értelmetlennek tűnik, melynek eredményeként nem jött más létre, csupán egy befejezetlen, durván megmunkált, alacsony kriptája 30 méternyire a gizai plató felszíne alatt - mely „leginkább egy kőbányára emlékeztet³⁸” -, aminek soha senki nem látta semmiféle hasznát.

Ez nyilvánvalóan ütközik a józan logika szabályaival. Létezik ellenben egy másik elképzelés is, mely az elmúlt két évszázadban számtalan tudós és kalandor fantáziáját megmozgatta. E feltételezés szerint a kamrát szándékosan hagyták befejezetlenül, hogy a kincsvadászok azt *higgyék*, felhagytak az építkezéssel, és ezáltal semmi értelme tovább kutakodniuk - ami, ha meggondoljuk, egészen hatékony óvintézkedés a szokványos behatolók távol tartására, akik egyébként talán próbát tennének más helyeken is.

E megfontolás jegyében 1830 és 1837 között az itáliai felfedező, Giovanni Battista Caviglia, és az angol kalandor, Howard Vyse ezredes is érdemesnek látta kipróbálni, hogy mi történne, ha lyukakat fúrna a föld alatti kamra aknájának fenekén. Ok ketten az amúgy 10 láb (3 méter) mélységű aknát további 35 lábbal (11 méter) mélyítették ki (ezt napjainkra jobbra feltöltötték).

A közelmúltban a francia archeológus, André Pochan figyelmével a görög történetíró, Hérodotosz munkássága felé fordult. Hérodotosz az i. e. negyedik században kereste fel Egyiptomot, s ott számos pappal és tanult férfiúval találkozott. Feljegyzései szerint feltétlenül létezniük kellett „föld alatti kamráknak azon a helyen, ahol a piramisok állnak... Ezeket a kamrákat Kheopsz [Hufu] saját temetkezési helyeként építtette egy szigetfélén, egészen odáig elvezetve a Nílus vizét...”³⁹

Pochan úgy számította, hogy ha a kamrák körüli vizet valóban a Nílus szállította, akkor azoknak nagy mélységben kellett meghúzódniuk - legalább 90 lábbal (27 méterrel) az akna alatt. Hasonlóképpen a dán építész, Hubert Paulsen is úgy érvelt, alapul a geometria törvényeit felhasználva, hogy minden esetleges további kamra legvalószínűbb helye az ak-

na alatti kemény sziklaréteg⁴⁰ - és az angol mértantudós, Robin Cook számításai szintén ezt a nézetet támasztják alá⁴¹.

A föld alatti kamrák titkait azonban senki sem kutatja oly hévvel, mint a francia professzor, Jean Kerisel. Az Association France-Egypte társaság jelenlegi elnöke asszisztensei társaságában épp az aknában tartózkodott, amikor 1992. október 12-én heves földrengés rázta meg a piramist és környékét, elpusztítva Kairó tekintélyes részét. Ez a tapasztalat, összegezte később Kerisel, roppant kellemetlen tud lenni 35 méteres föld alatti mélységben⁴².

Szerencsére a föld alatti kamra nem omlott be, így Kerisel és csapata be tudta végezni a munkát. Ezúttal olyan technikát alkalmaztak, mely révén nem okoztak kárt a műemlékben - egy erős radart és egy mikrogravimétert használtak. Az eredmények nem voltak túl meggyőzőek a kamrában, ám annál ígéretesebbnek bizonyultak a vízszintes folyosóban, mely összekötötte azt a lefelé tartó alagúttal. Kerisel saját szavaival: „egy struktúrát észleltünk a folyosó padlózata alatt, mely dél-délkeleti és észak-északnyugati irányban halad, s amelynek teteje olyan mélységben található, hogy a lefelé tartó lejtős folyosó meghosszabbításával elérhető lenne⁴³.”

És ez még nem minden. Egy másik jól észlelhető anomália - a „tömegdefektus”, ahogyan Kerisel nevezi - „az átjáró nyugati oldalán érzékelhető, hatméternyire a kamra bejáratától. Számításaink szerint az anomália egy legalább 5 méter mély függőleges kürtő jelenlétére utal, melynek a nyugati falhoz közel eső szekciója megközelítőleg 1,4x1,4 méteres⁴⁴.”

Egyszóval Kerisel meggyőződése szerint úgy azonosította a föld alatti kamra rövid átjáróját, mint egy teljesen különálló és egy függőleges járatba torkolló folyosórendszer egyik elemét. Persze előfordulhat, ahogyan ő maga is készségesen beismeri, hogy a műszerei félrevezették, és csupán „a karsztvizek ténykedésének nyomára” bukkant - vagyis egy mély, ám természetes eredetű barlangra⁴⁵. Ahogyan persze annak a lehetőségét sem szabad elvetni, hogy a „tömegdefektus” éppenséggel ember alkotta helyiségek és átjárók láncolata - mely tény mindenképpen más megvilágításba helyezné az egyiptológusok eddig kialakult képét.⁴⁶

Labirintus

Nyilvánvaló, hogy egy civilizáció, mely képes volt/e/építeni egy Nagy Piramis léptékű monumentális építményt, amely képes volt 80 méter hosszúságú óriás szobrokat kifaragni, és 200 tonnás kőtömböket tudott a helyére emelni a templomok építése során (s ezeket ráadásul kifinomult mintázatba is rendezte, akár 10 méternyire vagy többre a talajfelszín felett), nem kerülhetett szembe számára áthidalhatatlan problémákkal, amikor *lefelé* kellett építkeznie. Épp ellenkezőleg, egy ilyen civilizáció, ha akarta, kiterjedt föld alatti komplexumokat is létrehozhatott, melyeket folyosók egész labirintusával köthetett össze.

Éppen ezért nem zárhatjuk ki a lehetőséget, hogy a Nagy Piramis alatti kamra csak egy a mélyen eltemetett helyiségek közül. (Talán az olvasó is emlékszik rá, hogy az 1990-es évek elején az amerikai geofizikus, Thomas Dobecki Gizában végzett szeizmológiai mérései kimutatták egy hatalmas és vélhetően ember által megalkotott föld alatti üreg jelenlétét a nagy Szfinx alatti sziklaágban.) Ezekben a kérdésekben nyilvánvalóan csak a további feltárások és vizsgálódások hozhatnak végleges és mindenki számára megnyugtató eredményt. Mindazonáltal akadnak egyéb bizonyítékok is a nekropolisz területén, melyek arra utalnak, hogy a fáradságos munkával előállított, sziklából kivájt struktúrák - földfelszín felett és alatt - szokványos elemet jelentettek a piramisépítők repertoárjában. Gyakorta elegyítették egymással a sziklából kivájt és felépített szerkezeteket is - miként Menkauré királynőjének síremlékénél is látható, melyet egy természetes sziklaképződmény faragásával formáltak piramis alakúvá, hogy azt egy érdekes, szarkofág alapú templommal koronázzák meg.

A két technológia ötvözésének egy másik bámulatos példája Hafré piramisa, mely egy mintegy 48 000 négyzetméteres, mesterségesen kialakított, a fennsík sziklaágából kivájt alapzaton nyugszik - miközben a fennsík ezen a ponton meredeken lejt északnyugatról délkelet felé. Ennek következtében a piramis északi és nyugati oldalát egy árok veszi körül, melynek mélysége az északnyugati sarok 20 lábjától (6 méterről) a délnyugati sarok 10 lábjáig (3 méterig) csökken -

míg az északkeleti és délkeleti sarkokban teljesen el nem tűnik. A piramis alacsonyabban fekvő részei az északi és nyugati oldalon magából a kemény sziklaágyból kerültek kialakításra, melyet az építők érintetlenül meghagytak még azután is, hogy az árkot kimélyítették; a keleti és déli oldalakon viszont a fennsík a lejtés miatt alámegy annak a szintvonalnak, melyet a piramis alapjának kijelöltek - ezért itt az építők ezernyi hatalmas kőtömbbel töltötték fel a területet (ezek átlagos tömege darabonként 100 tonna körül mozog), s így hozták létre a piramis kikezddhetetlen vízszintes alapját. A felépítmény első néhány sorát is ezekből a roppant sziklatömbökből emelték, s csak azután tértek rá a kisebb építőkövekre, melynek következtében jól látható határvonal különíti el egymástól a kétféle építkezési módot. Akárcsak a korábban említett Szfinx- vagy a völgytemplom esetében, ez a fajta demarkációs vonal azt a benyomást kelti a szemlélőben, hogy nem csupán két eltérő építkezési mód különül itt el, de sokkal inkább az építkezés két teljesen különálló szakasza, melyeket ki tudja, mennyi idő választ el egymástól.

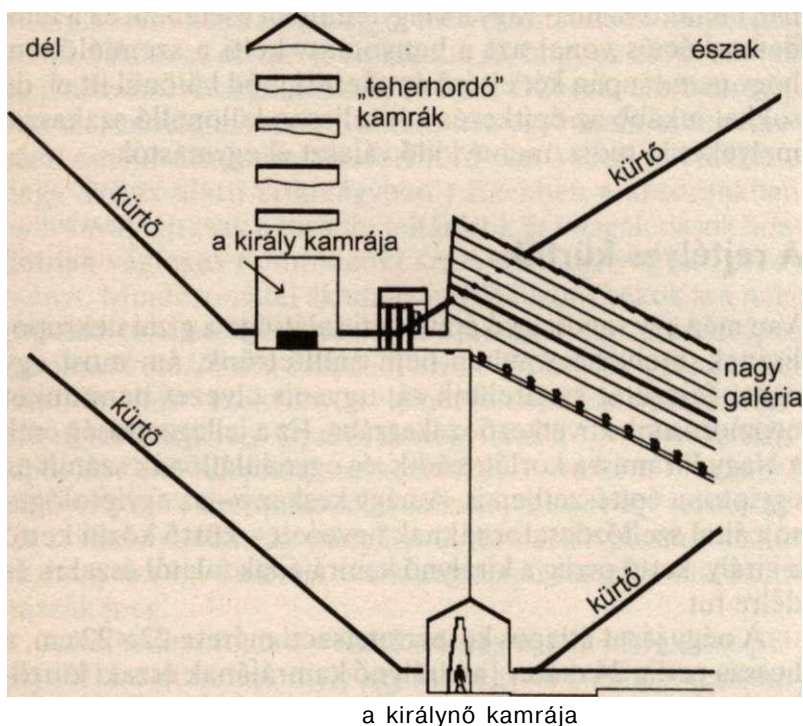
A rejtélyes kürtők

Van még egy rendhagyó építészeti sajátosága a gízai nekropolisznak, melyet korábban nem említettünk, ám most egy egész fejezetet szentelünk rá, ugyanis elvezet bennünket nyomozásunk következő szakaszába. Ez a jellegzetesség csak a Nagy Piramisra korlátozódik, és egyedülállónak számít az egyiptomi építészetben is. A négy keskeny - az egyiptológusok által szellőzőcsatornáknak nevezett - kürtő közül kettő a király, kettő pedig a királynő kamrájának falától északra és délre fut.

A négy járat átlagos keresztmetszeti mérete 22x22 cm, a hossza pedig 24 méter (a királynő kamrájának északi kürtője) és 65 méter (a király kamrájának északi kürtője) között ingadozik. Valamennyi rézsútosan halad a vízszinteshez képest; az emelkedés szöge pedig 32 fok 28 perc (a király kamrájának északi kürtője) és 45 fok 14 perc (a király kamrájának déli kürtője) között mozog. A csatornákat lépésről lépésre hozták létre, miközben a piramis magassága egyre nőtt

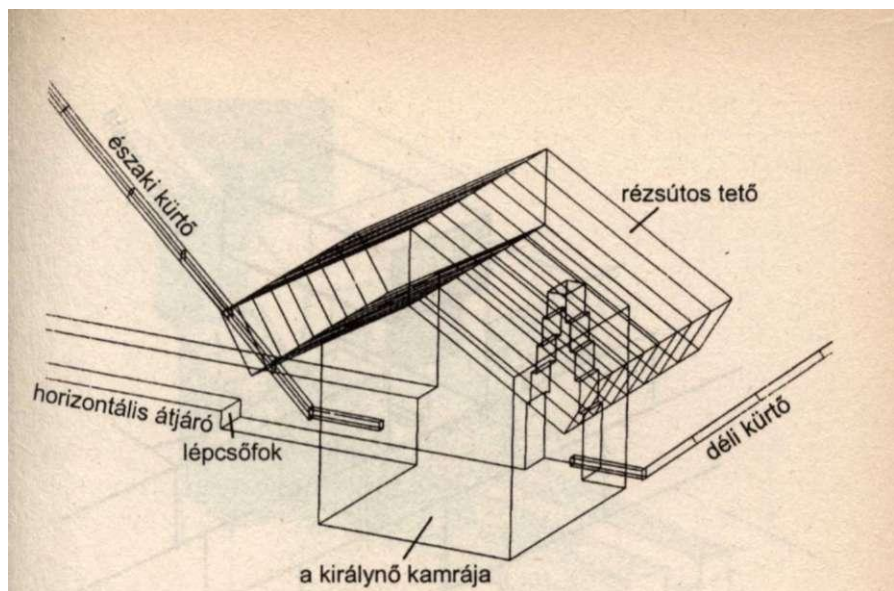
(vagyis nem a kész műben fúrták ki őket, ahogyan azt korábban feltételezték), ami legalábbis rendkívül összetett és kifinomult mérnöki képességről tanúskodik.

Felvetették, hogy meredekségük révén a legrövidebb úton próbálnak kiérni a piramisból, s az építők voltaképpen munkát és időt akartak „megtakarítani” ezáltal. Ez a fajta geometriai logika azonban ellentmondani látszik a *mérnöki logikának* - már csak azért is, mert a rézsútos aknák megépítésével sem időt, sem munkát nem takaríthattak meg. Épp ellenkezőleg: aligha akadna olyan mérnök vagy építész, aki egyetértene azzal, hogy ez a „legrövidebb út” ebben az esetben - bármennyire is úgy tűnik pusztán a geometriai megfontolások alapján. Az igazság az - ahogyan az egyiptomi

11. A király és a királynő kamarái a négy kürtővel. Figyeljük meg, hogy a királynő kamarájának kürtői eredetileg nem a kamrában végződtek, hanem néhány hüvelyknyi távolságban a falban.

A járatokat 1872-ben nyitotta meg az angol mérnök
Waynman Dixon.

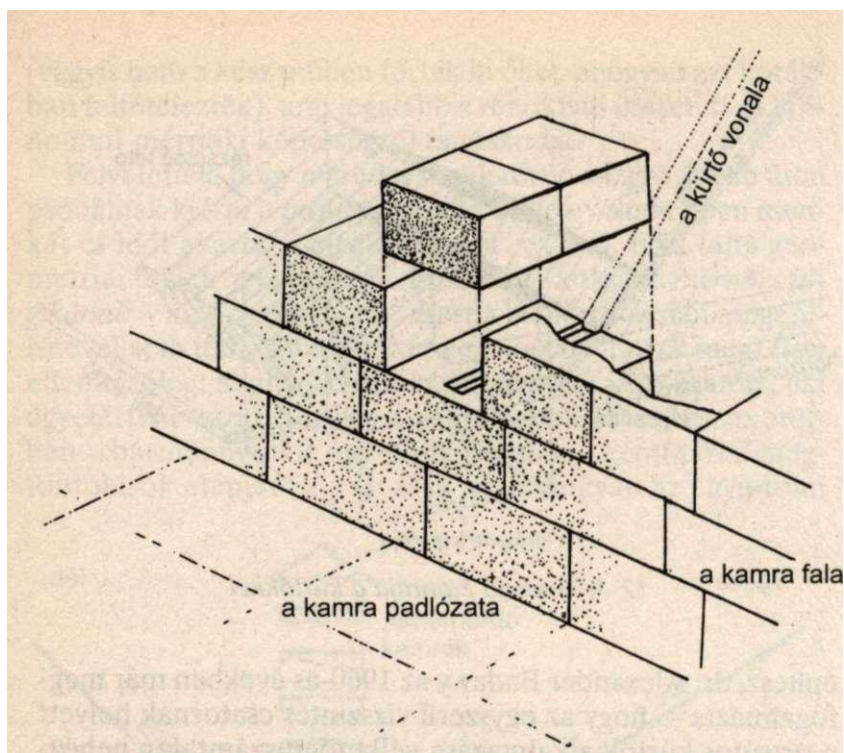

12. A királynő kamrája a kürtőkkel

építész, dr. Alexander Badawy az 1960-as években már megfogalmazta -, hogy az egyszerű vízszintes csatornák helyett a rézsútos kürtők alkalmazása vélhetően számtalan nehézséggel járt, különösen akkor, ha figyelembe vesszük a dőlésszögek bámulatos precizitását⁴⁷.

Hogy a rézsútos csatornák jöjjenek létre a vízszintesek helyett, öt mérnöki feladattal is meg kellett birkóznuk az építőknek. Elsőként ki kellett jelölni a kürtő dőlésszögét és haladási irányát; ehhez pedig speciálisan megformált kövekre volt szükség, melyek lejtős felső oldala megadta a majdani kürtő „padlóját”. Másodszor még különlegesebb, U alakú hornyolással készült kövekre volt szükség a kürtő „falaihoz” és „mennyezetéhez”. Harmadszor egy újabb, különlegesen megfaragott, az alsó felületén rézsútos tömbtípus kellett a kürtő oldalainak burkolására. Negyedszer, a kürtő tetejét is be kellett borítani. Ötödször, a piramis építése során mindig tekintettel kellett lenni ezekre a különleges építőelemekre.

Ha valóban a szellőzés az elsődleges célja ezeknek a kürtőknek, akkor az emberben óhatatlanul felvetődik a kérdés: miért vállaltak fel ilyen nehézségeket és miért tették ennyire komplikálttá a saját dolgukat, mikor sokkal egyszerűbb

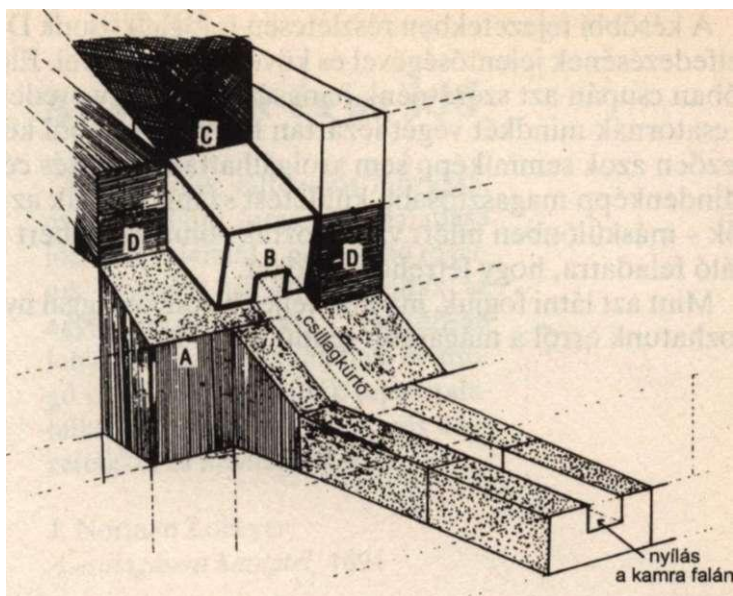

13. A királynő kamrájának fala és a kürtő becsatlakozása

megoldást is találhattak volna? Mérnöki szemszögből a kézenfekvő megoldás az lett volna, ha mondjuk hagynak egy 20 centiméteres hézagot az illesztések közt, mely minden kamra tetejét összekötötte volna a külvilággal. Ebben az esetben nem lett volna szükség különlegesen megmunkált sziklatömbökre, sem a kínosan precíz illesztésekre.

Más szóval, a „legrövidebb út” semmiképp sem a legjobb út a szellőzés gyakorlati szemszögből nézve; amellett az is nyilvánvaló, hogy a piramis építőit vajmi kevésbé érdekelték az energiát vagy időt megtakarító eljárások - különben bele se kezdtek volna ilyen gigászi, több millió tonnás monstrok építésébe. Ebből következik, hogy aligha találunk magyarázatot a meredeken emelkedő kürtők precíz észak-déli irányultságára, ha csupán a geometriai szabályokból következő idő-, energiatakarékos formulákat vizsgáljuk.

Ha bármilyen kételyünk is támadna, csak nézzük meg közelebbről a királynő kamrájának kürtőit. A király kamrá-

14. Részletes rajz a Nagy Piramis kürtőinek építéséről. Legalább négy különböző formájú építőkőtípusra (A, B, C és D) volt szükség a kürtők teljes hosszának kialakításához. A Nagy Piramis e rejtélyes célú belső hálózatának megalkotása során az építőknek komoly műszaki problémákkal kellett megbirkózniuk. A felvetést, hogy a kürtők szellőzésre szolgáltak, aligha erősíti meg, hogy a királynő kamrájának kürtői eredetileg mindkét végükön zártak voltak, és hogy az építők csupán ezért nemigen vállaltak volna fel ilyen nehézségeket - hiszen a szellőzés céljaira megfelelt volna az egyszerűbben kivitelezhető vízszintes járat is.

jának járataival ellentétben ezek a nem csatlakoznak a külvilághoz, és b) eredetileg még a kamra mészkőfalain sem hatoltak át. Ehelyett az építők mindkét csatorna esetében érintetlenül hagyták az utolsó kötömb utolsó tíz centiméterét - ezáltal téve a csatornákat láthatatlanná, s egyben elérhetetlenné a behatoló számára. A különleges járatokat csak 1872-ben fedezte fel és „szabadította ki” vésője segítségével a brit Waynman Dixon, a szabadkőműves építész, kinek érdeklődését felkeltette a király kamrájának „szellőzése”, és hasonló rendszer után kezdett kutakodni a királynő kamrájában is.

A későbbi fejezetekben részletesen is foglalkozunk Dixon felfedezésének jelentőségével és következményeivel. Elöljáróban csupán azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy eredetileg a csatornák mindkét végét lezártan hagyták, s ebből következően azok semmiképp sem szolgálhatták szellőzés célját. Mindenképp magasztosabb küldetést szántak nekik az építők - máskülönben miért vállalkoztak volna az embert próbáló feladatra, hogy létrehozzák őket.

Mint azt látni fogjuk, ma már teljes bizonyossággal nyilatkozhatunk erről a magasabb rendű célról is.

4. fejezet

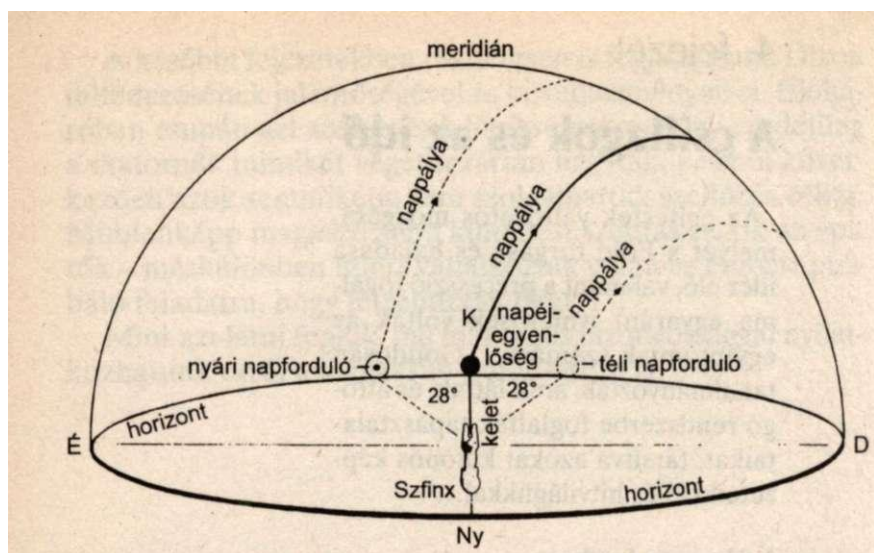
A csillagok és az idő

„Az égitestek változatos mozgása, melyet a Föld forgása és haladása idéz elő, valamint a precessió fogalma egyaránt ismerősek voltak az egyiptomiak számára... Gondosan tanulmányozták, amit láttak, és átfogó rendszerbe foglalták tapasztalataikat, társítva azokat különös képzeikkel és hitvilágukkal...”

J. Norman Lockyer,
A csillagászat kezdetei, 1894

Alázatra intő s egyben döbbenetes tapasztalat, ha hajnalban megállunk az egyiptomi nagy Szfinx mancsai között, s felnézünk, amint a kelő nap megvilágítja arcát. A kolosszus hihetetlenül ősinek tűnik - majd olyan vénnek, gondolhatnánk, mint maga az idő. És mint azt a második fejezetben már láthattuk, a geológiai bizonyságok alapján valóban ősi is - jócskán idősebb annál a 4500 évnél, amit korábban az egyiptológusok megengedtek neki. Feltehetően valamikor az utolsó jégkorszak idején készülhetett, amikor - legalábbis jelenlegi tudásunk szerint - egyetlen olyan civilizáció sem létezett, mely képes lett volna megalkotni.

Az ilyen nézetek természetszerűleg ellentmondásosak és vitatottak. Ráadásul, mint az mostanra bizonyossággá vált, a geológia sem alkalmas eszköz a pontos kormeghatározásra, és különösen fogyatékos a paleoklimatológia jelenlegi kiforatlansága mellett. A legtöbb, amit mondhatunk, figyelembe véve a kőszobor erózióját, hogy a Szfinxet vélhetően korábban megalkották, mint a legtöbb egyiptológus feltételezi - valószínűleg valamikor az i. e. 15 000. és 5000. év között keletkezhetett.

15. A nyári napforduló idején Giza szélességi fokán a Nap kelettől 28foknyira északra kél; a téli napforduló idején 28foknyira délre, és a napéjgyenlőség idején kel pontosan keleten. A gizai nagy Szfínx voltaképpen asztronómiai tájoló, mely pontosan kelet felé néz, jelezve a napéjgyenlőség idején felkelő nap irányát.

Van azonban egy másik tudományág is, mely - feltéve, hogy egy alapfeltétel teljesül - képes akár néhány évtizednyi pontossággal is meghatározni az ősi kőépítmények korát. Ez a tudomány pedig az archeoasztronómia, az alapfeltétel pedig nem egyéb, mint hogy a tanulmányozni kívánt építményt a maga idejében pontosan egy adott csillaghoz vagy a kelő naphoz igazították.

A nagy Szfínx teljesíti ezt az alapfeltételt. Pontosán a gizai nekropolisz kelet-nyugati tengelye mentén fekszik, állhatatos és örökkévaló tekintetét kelet felé fordítva, és kiválóan használható „napéjgyenlőség-mutatónak”, miután pontosan a tavaszi napéjgyenlőségkor felkelő nap irányába néz.

Hogy tisztán lássunk a kérdésben: az asztronómusok az év négy „kardinális csillagászati időpontjáról” emlékeznek meg. Ezek a *nyári napforduló*, a leghosszabb nap az északi féltekén, amikor az északi sarkpont legközvetlenebbül mutat a Napra; a *téli napforduló*, a legrövidebb nap, amikor a sarkpont legkevésbé mutat a Nap felé; valamint a *tavaszi és őszi*

napéjegyenlőség, amikor a Föld oldalával fordul a Nap felé, az éjszaka és a nappal pedig egyenlő hosszúságú.

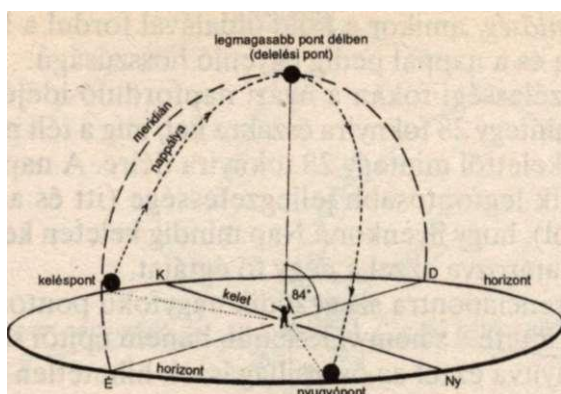
Giza szélességi fokán a nyári napforduló idején a Nap kelettől mintegy 28 foknyira északra kel, míg a téli napforduló idején kelettől mintegy 28 foknyira délre. A napéjegyenlőség egyik legfontosabb jellegzetessége (itt és a bolygón mindenhol), hogy ilyenkor a Nap mindig keleten kel, pontosan meghatározva ezzel a négy fő égtájat.

E referenciapontra szegeződik nagyfokú pontossággal a Szfinx tekintete - s nem véletlenül, hanem építői szándékából, bizonyítva ezzel az ősi csillagászok hihetetlen hozzáértését.

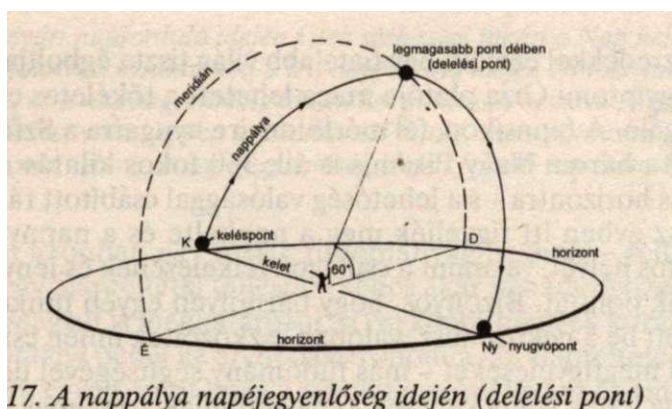
Obszervatórium

Évezredekkel ezelőtt, egy fiatalabb világ tiszta égboltja alatt, az egyiptomi Giza platója maga lehetett a tökéletes csillagvizsgáló. A fennsíkon, fél mérföldnyire nyugatra a Szfinxtől, ahol a három Nagy Piramis is áll, 360 fokos kilátás nyílt a teljes horizontra - s a lehetőség valósággal csábított rá, hogy egész évben itt figyeljék meg a napkelte és a napnyugvás pontos helyét, valamint a csillagok felkelésének és lenyugvásának pontját. Bizonyos, hogy bármilyen egyéb funkciót is töltött be a nekropolisz, valóban eszközöltek innen csillagászati megfigyeléseket - más tudomány segítségével ugyanis aligha lettek volna képesek az egyiptomiak arra, hogy a gizai épületegyüttes fontosabb építményei mind pontosan igazodjanak a keleti, nyugati, északi és déli égtájhoz¹.

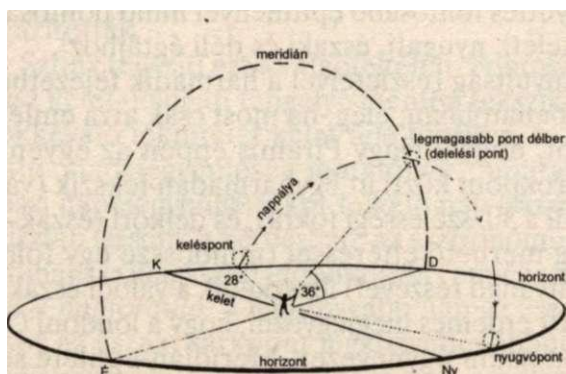
Az irányultság részleteivel a harmadik fejezetben foglalkoztunk behatóbban; elég, ha most csak arra emlékeztetjük az olvasót, hogy a Nagy Piramis éppen az egyenlítő és az északi sarokpont közti út egyharmadán fekszik (vagyis pontosan felül a 30. szélességi fokra), és délköri (észak-déli) tengelye alig mérhető eltéréssel (mindössze egy földrajzi fok három hatvanad részével) illeszkedik a valódi észak-déli tengelyhez. Itt érdemes megjegyezni, hogy a londoni Greenwich Obszervatórium úgynevezett Meridián-épülete sem képes hasonló pontossággal dicsekedni - az eltérés itt a fok kilenc hatvanad része. Véleményünk szerint ez a bámulatos pon-

16. A Nap pályája a nyári napforduló idején a pálya csúcspontjával, mely a meridiánvonalra esik

17. A nappálya napéjegyenlőség idején (delelési pont)

18. A nappálya a téli napforduló idején (delelési pont)

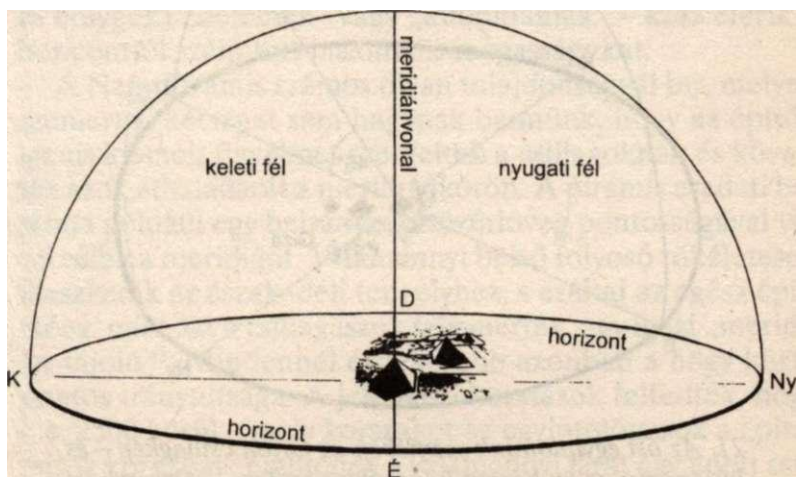
tosság csakis azt bizonyíthatja - bár ezt a régészek és az egyiptológusok sosem voltak hajlandók komolyan megfontolni -, hogy a 9,1 holdon elterülő, hatmillió tonna tömegű Nagy Piramis megtervezése és kivitelezése csakis rendkívül tapasztalt csillagászok segítségével történhetett meg².

Meggyőződésünk, hogy ezt a „csillagászati tényezőt” sokkal nagyobb súllyal kellene számításba venni, mint azt eddig az egyiptológusok tették. Hála a fejlett számítógépes programoknak, ma már képesek vagyunk felrajzolni a csillagos égboltot, amilyen az Giza felett az elmúlt 30 000 esztendő bármely időpontjában lehetett, és ezáltal újra tudjuk alkotni azt a csillagászati környezetet, melyben a piramisépítők tevékenykedtek.

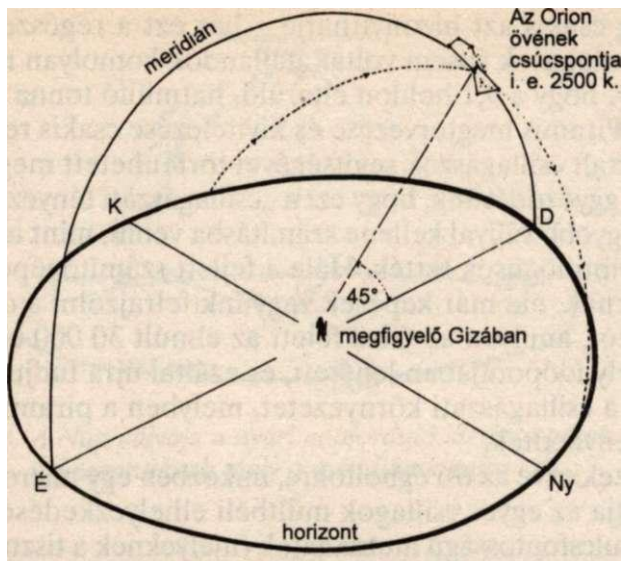
Feltekinthetve az ősi égboltokra, miközben egy microchip kiszámítja az egyes csillagok múltbéli elhelyezkedését, bizonyos kulcsfontosságú mozzanatok (melyeknek a tisztán régészeti vagy egyiptológiai perspektívából semmi jelentőségük) kezdenek alakot öltetni a szemünk előtt.

Az égbolt csillagai

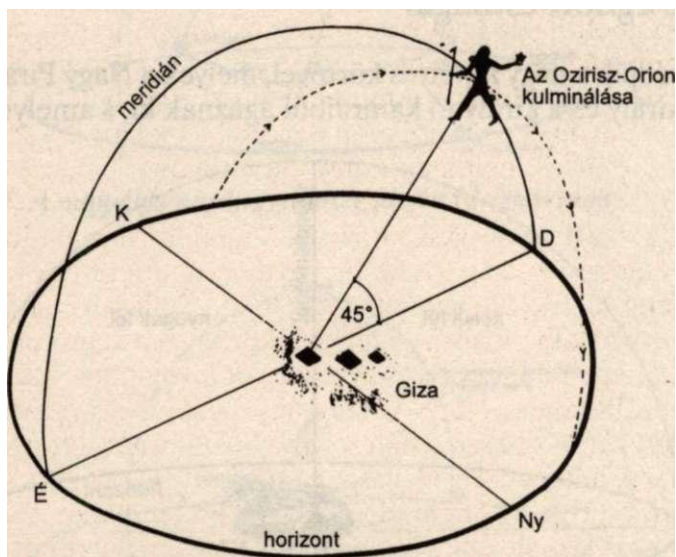
Kezdjük a négy rejtélyes kürtővel, melyek a Nagy Piramisban a király és a királynő kamráiból ágaznak ki, s amelyek mér-

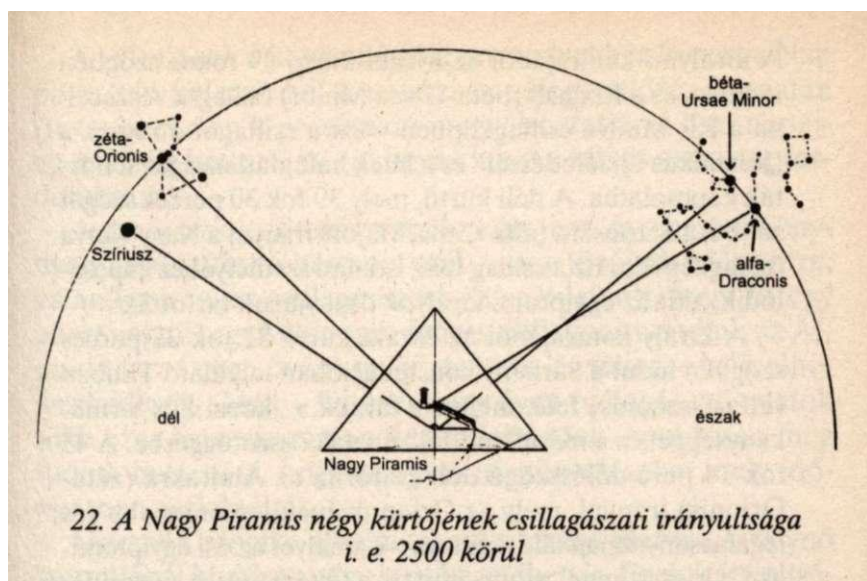
ii[^]. /1 horizont Gizánál és a Nagy Piramis meridiánja

20. Az Orion övének kulminálása (áthaladás a meridiánon) i. e. 2500 körül. Ebben a korszakban az öv csillagai 45 fokos magasságban szelték át a meridiánt, ahol a király kamrájának északi kürtője célba is veszi őket.

21. Az ősi egyiptomiak szemében az Orion csillagkép - és különösen az öv három hangsúlyos csillaga - Oziriszhoz, a feltámadás és újjászületés istenéhez kapcsolódott

női jelentőségét az előző fejezet végén már méltattuk. Mint megtudtuk, a kürtők közül kettő tökéletesen igazodik az északi égtájhoz, míg a másik kettő csalhatatlanul mutat a déli irányba. A rejtélyes alagutak így különböző magasságban ugyan, de mind a csillagászok által meridiánnak nevezett és az égboltot kettéosztó képzeletbeli vonalat veszik célba (ezt képzeljük el úgy, mint a déli és északi sarokpont között feszülő óriási félkört). Amint elérik ezt a képzeletbeli vonalat („áthaladnak a meridiánon”), a csillagok (sőt a Nap, a Hold és bolygók) „delelnek” vagy „kulminálnak” - azaz elérik a horizonttól számított maximális magasságukat.

A Nagy Piramis számos olyan tulajdonsággal bír, melyek szemernyi kétséget sem hagynak bennünk, hogy az építők igenis kiemelt figyelmet szenteltek a csillagoknak és követték azok áthaladását a meridiánkörön. A piramis eredeti bejárata például egy beirányzott tűzérlöveg pontosságával veszi célba a meridiánt. Valamennyi belső folyosó tökéletesen illeszkedik az észak-déli tengelyhez, s ezáltal az egész építmény, mint azt a csillagászok felismerték, egy igazi „meridián-tájéoló”³. Mindennél érdekesebb azonban a négy kürtő pontos irányultsága. A jelenkori kutatások felfedték, hogy i. e. 2500 körül - mely korszakot az egyiptológusok a „piramisok koraként” említenek - valamennyi járat egy adott csillagra mutatott a meridiánon:

A királynő kamrájából az északi kürtő 39 fokos szögben indul ki, és a Kochab (béta-Ursae Minor) csillagot veszi célba a Kis Medve csillagképben - ezt a csillagot a régiek a „ kozmikus újjáéledéssel ” és a lélek halhatatlanságával hozták kapcsolatba. A déli kürtő, mely 39 fok 30 perces szöget zár be, a Szíriuszra (alfa-Canis Major) irányul a Nagy Kutya csillagképben. Ez a csillag Ízisz istennő személyéhez kapcsolódik, akit az egyiptomi királyok özanyjának tartottak⁴.

A király kamrájából az északi kürtő 32 fok 28 perces szögben indul a Sárkány konstellációban található Thuban (alfa-Draconis) felé, melyet a fáraók a „ kozmikus termékenység ” és a másállapottal ” hoztak összefüggésbe. A 45 fok 14 perc dőlésszögű déli csatorna az Alnitakra (zéta-Orionis) irányul, mely az Orion övének legfényesebb (és legalacsonyabban álló) csillaga - s amelyet az ősi egyiptomiak Ozirisz istennel azonosítottak, a feltámadás és újjászületés istenével, aki egykor elhozta a civilizációt a Nílus völgyébe⁵.

Miután a modern számítógépek segítségével képesek vagyunk modellezni az égbolt változásait, pontosan meghatározhatjuk a négy csillag elhelyezkedését Giza felett i. e. 2500 körül. Ugyanígy kimutathatjuk azt is, hogy ez az elrendezés meglehetősen ritka és esetleges, egy évszázadban jó ha egyszer előadódik, hiszen az égbolt állandó változása folytán a csillagok mindig más és más ponton kelnek át a meridiánkörön.

Ezt a jelenséget, mely a Föld tengelyének lassú és szüntelen imbolygásának eredményeként jön létre, precessciónak nevezzük. Egy 25 920 évig tartó ciklus alatt a földünk forgástengelyének végében található északi sarkpont egy hatalmas kört ír le. Ennek a mozgásnak fontos csillagászati kihatásai:

1. az égi sarokpont lassú és folyamatos változása (ennek során a sarokpont helyzete néha egybeesik az Sarkcsillaggal, de néha csak az üres világűrrel) a 25 920 éves állandó vándorlás során;

2. változások a csillagok horizonthoz viszonyított magasságában, amint azok átkelnek a meridiánon az adott szélességi körnél;

3. változások a konstellációkban, melyekhez képest a Nap pontosan keleten kél a tavaszi napéjegyenlőség hajnalán (természetesen a precesszió megváltoztatja az őszi napéjegyenlőség háttérét is - ahogyan kihat a téli és nyári napfordulókra is).

A precessziós változás *mértéke* konstans, és a hatása könnyen kiszámítható bármely múlt- vagy jövőbeli időpontra, valamint a teljes csillagmezőre. Ez azt jelenti, hogy ha egy adott helyről egy különösen fényes csillagot (mondjuk az Alnitakot az Orion övében) megfigyelünk, és feljegyezzük elhelyezkedését, akkor - feltéve, hogy ilyen csillagászati adatok több ezer évre visszamenőleg fellelhetőek - pontosan meg tudjuk határozni, hogy az egyes megfigyeléseket mely időpontban eszközölték.

Ugyanez a logika alkalmazható a király, illetve a királynő kamrájából kiinduló négy kürtő esetében is. Ezek irányultsága az i. e. 2500-ik évre vonatkoztatva - a négy csillag kapcsolatában, melyek rituális jelentőséggel bírtak az Ozirisz-hitrendszerben - aligha lehet véletlen. Épp ellenkezőleg, nyilvánvalóan tudatos és körültekintő tervezés eredménye. Ez pedig nyilvánvalóvá teszi, hogy a Nagy Piramis erős szálakkal kötődik az i. e. 2500 körüli korszakhoz - annál is inkább, mert még a legkonzervatívabb egyiptológusok és régészek is egyetértenek abban, hogy a monumentális alkotás ekkortájt keletkezett.

Röviden tehát, a négy kürtő precíz időjelzőként szolgál - legalábbis elméletben, míg nem sikerül kétséget kizáróan megállapítanunk az ókori világ utolsó fennmaradt csodájának pontos keletkezési idejét. Ez rendkívül kíváncsú lenne, hiszen objektív és megbízható kormeghatározási eszközök híján állandó vita fogja övezni a piramisokat. Bárhogy legyen is, az archeoasztrolómiai kép sokkal összetettebb, mint azt első látásra gondolnánk.

Ozirisz társai

Az összetettség oka a vitathatatlan - elsőként az *Orion-rejtély* című műben igazolt - kapcsolat az Orion csillagkép három csillaga és a három gízai piramis elhelyezkedése között. A fe-

lülnezeti képen jól látható, hogy a Nagy Piramis és a második piramis egy átlóhoz igazodik, mely 45 fokos szögben fut az előbbi keleti oldalától délre és nyugatra. A harmadik piramis azonban ettől a vonaltól valamivel keletre fekszik. Az így kialakuló mintázat mintegy tükörképe az Orion-öv három csillaga által felrajzolt „pontatlan” átlónak. Az első két csillag (az Alnitak és az Alnilam) egy egyenesen fekszik, akárcsak az első és második piramis, míg a harmadik csillag (a Mintaka) az előbbi kettő által felrajzolt egyenestől valamivel keletre⁶.

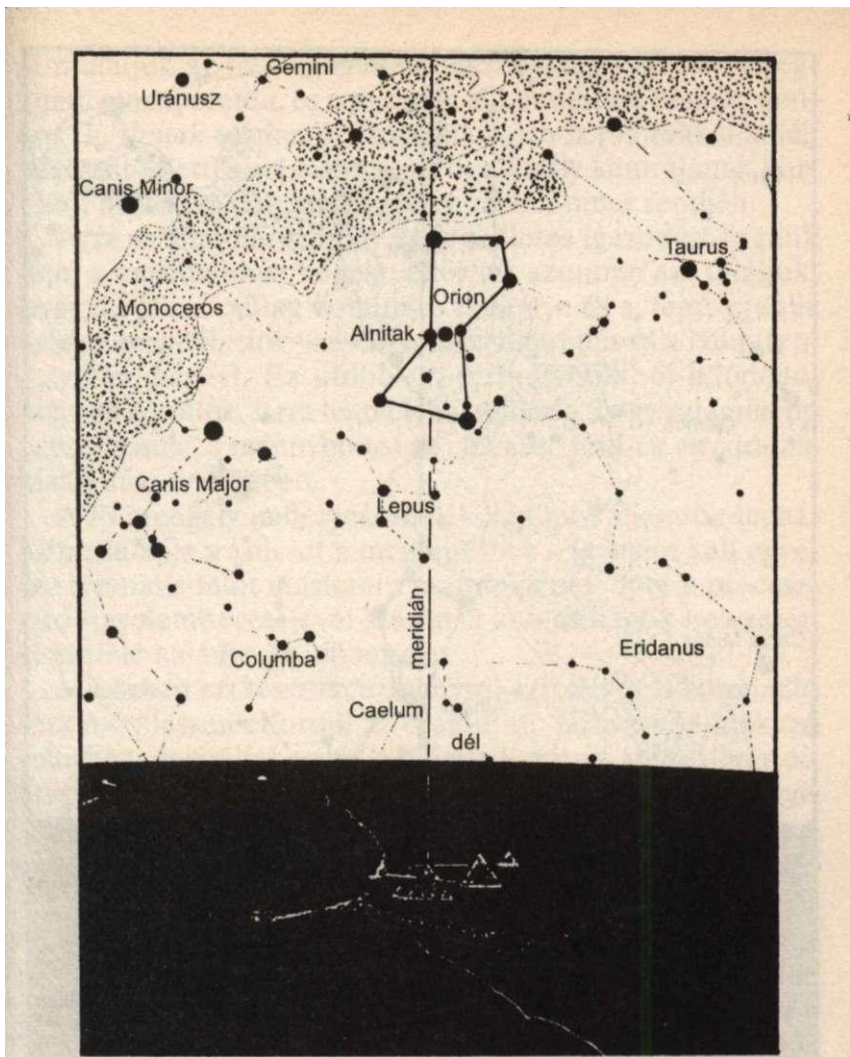
A vizuális kapcsolat, miután felismertük, magától értetődő. Az elhelyezkedés szimbolikus jelentését igazolja még a Tejút is, melyet az ősi egyiptomiak afféle „Égi Nílusnak” tekintettek, s amelyre az archaikus kor halotti szövegei gyakran hivatkoztak „Kígyózó Folyamként”⁷. A mennybolton az Orion-öv három csillaga nyugatra fekszik a Tejúttól, mintha annak partjaira tekintene; ahogyan a piramisok a valóságban is a Nílus nyugati partja mentén magasodnak⁸.

Szembesülve a szimmetriával, s az egymást át- meg átszövő építészeti és vallási ideákkal, nem nehéz arra a következtetésre jutni, hogy Giza piramisegyüttese voltaképpen sikeres kísérlet az Orion-öv földi másának megteremtésére. A jelképrendszer azáltal is erőteljesebbé válik, hogy az Orion-konstellációt kétségkívül magával Ozirisz istennel azonosították.

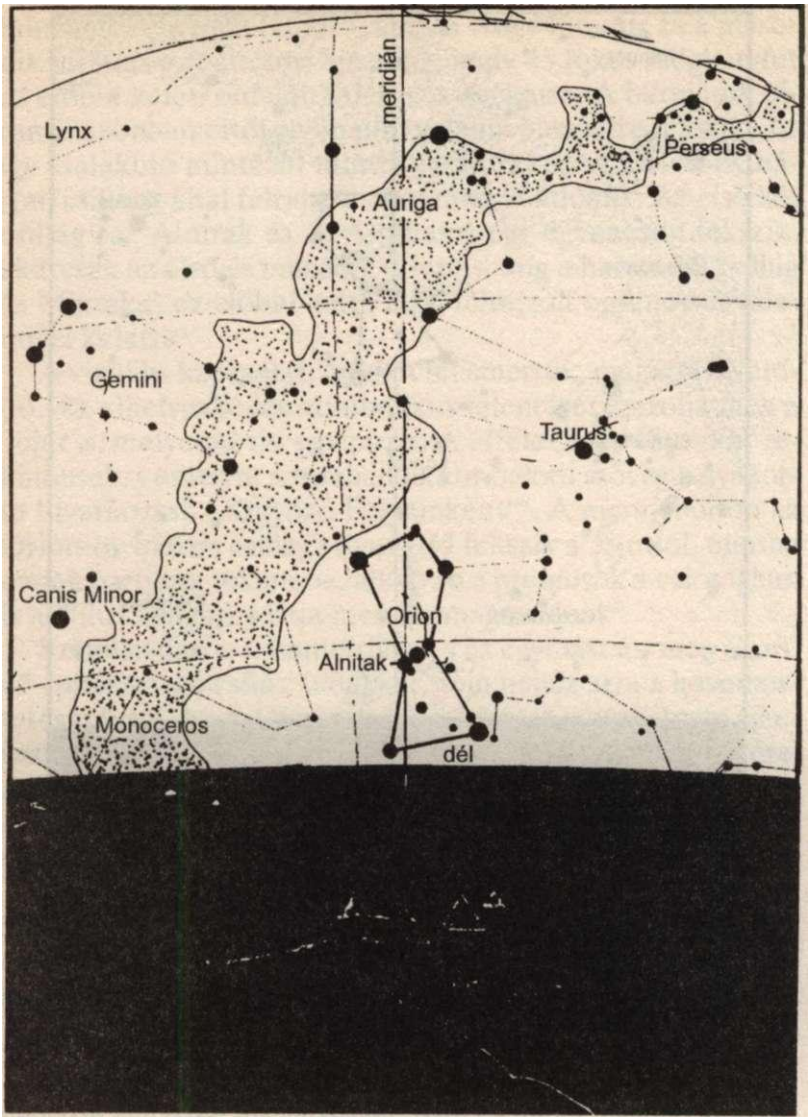
Ha azonban tekintetbe vesszük a precesszió előbb vázolt kihatásait, önkéntelenül is felvetődik a kérdés: a *mikori* Orion-övet akarták megörökíteni? Az Orion-övet, de mely korokban?

Tökéletes egyezőség

A kürtők alapján láthattuk, hogy a Nagy Piramis „precessziósan kötődik” i. e. 2500 korának Orion-övéhez (miután ebben a korban a királyi kamra déli kürtője egyenesen a meridiánon áthaladó *Alnitak-ot*, vagyis a Nagy Piramis égi hasonmását vette célba). Ha viszont rábírjuk számítógépünket, hogy rekonstruálja az ősi idők égboltjait Giza felett, és közben figyelembe vesszük a három piramis földi elhelyezkedését,

23. Az Orion öve i. e. 2500 körül átkel a meridiánon. A királyi kamra déli kürtője pontosan a Nagy Piramis égi tükörképére, az Alnitak csillagra mutat 45 fokos magasságban. Figyeljük azonban meg, hogy az öv csillagai és a Tejút szemmel láthatóan elcsúsznak, elcsavarodnak földi másukhoz, a három piramishoz és a Nílushoz képest. A föld-ég párhuzam természetesen így is fennáll, ám a szemlélőnek az az érzése, hogy az égbolt képét az óramutató járásával ellenkező irányban el kellene „fordítani” a tökéletes egyezőség eléréséhez. Ez csakis akkor érhető el, ha elindulunk visszafelé az időben - és megtekintjük a Giza feletti égboltot egy korábbi korban...

24. A tökéletes föld-ég egyezőségre i. e. 10 500 körül kerül sor, amikor a Tejút és az Orion övének három csillaga áthaladva a meridiánon, híven tükrözi vissza a Nílust és a három piramis elhelyezkedését.

szimuláljuk az öv csillagainak éjszakai áthaladását az éggömb mennyezetén, és a mozgást akkor állítjuk csak le, amikor az *Alnitak* elérkezik a meridiánkörhöz (45 fokkal a déli horizont felett, ahol célba veszi őt a király kamrájának kürtője), nyilvánvalóan látszik, hogy valami nincs rendjén.

Arra számítanánk, hogy egy tökéletes igazodást fogunk látni a meridiánhoz képest, helyett azonban azt találjuk, hogy a három csillag domináns tengelye és a Tejút gyanús módon megdől, elcsavarodik a három piramis és a Nílus tengelyéhez képest. Ez utóbbiak, természetükből adódóan, helyhez kötöttek. Arra lenne tehát szükség, hogy valamiképp „elforgassuk” a mennyboltot az „ideális” föld-ég elrendezés kialakítása érdekében.

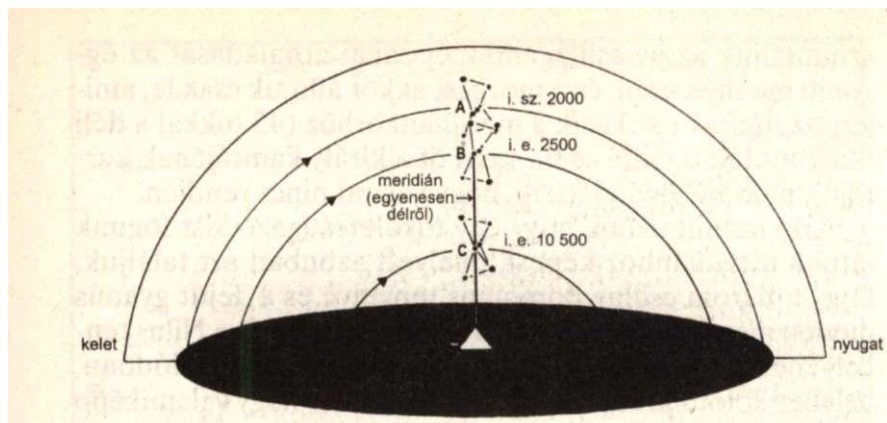
A földtengely imbolygásának kozmikus, állandó mechanizmusa adja a kulcsot a megfejtéshez - így nem kell egyebet tennünk, mint utasítani a számítógépet, hogy a precesszió figyelembevételével számítsa ki a csillagok helyzetét, visszafelé haladva az időben.

Miközben ezt tesszük, ezredévről ezredévre, a kulmináló Orion-öv lassan elfordul az óramutató járásával ellenkező irányban, és ezáltal egyre közelebb kerül az áhított meridián-meridián egyezőséghez. De csak i. e. 10 500-ban - vagyis mintegy 8000 évvel a „piramisok kora” előtt - érjük el ezt az egyezőséget, amikor a Nílus a Tejút tükörképévé lesz, a három piramis és az öv csillagai pedig azonosan helyezkednek el a meridián viszonylatában⁹.

Delelő csillagok

Van valami ebben az i. e. 10 500-as egyezőségben, ami arra utal, hogy szó sincs véletlen egybeesésről. A monumentális építészeti emlékekben ránk örökített pillanat a három Orion csillag 25 920 évig tartó precessziós ciklusának egy *kiemelten fontos eseményére* utal - melyet a piramisok építői aligha választottak meg vaktában.

Hogy tisztán lássunk, hívjuk elő a számítógépes szimulációt, mely a saját korunkban, tehát i. sz. 2000 körül örökíti meg a Giza feletti égboltot. Egyenesen dél felé tekintve azt látjuk, hogy az *Alnitak* a horizont felett 58 fok 6 percnnyire

* 25. *Leképezve az Orion övének elhelyezkedését az i. e. 10 500. évben, Giza három piramisa a 26 000 esztendőös precessziós ciklus egy nagyfontosságú pillanatát örökíti meg - a csillagkép legalacsonyabb fekvését a meridiánon, amikor (Giza szélességi fokáról nézve) az Orion 9 fok 20 perccel a horizont felett éri el a csúcspontot (C). I. e. 2500-ban a kulminálás 45 fokos magasságban történt (B). A mi korunkban, i. sz. 2000-ben (A) a konstelláció megközelíti a precessziós ciklus legmagasabb pontját - ami a meridiánon történő áthaladáskor 58 fok 6 perc.*

metszi a meridiánt. Ez mindössze 8 percnnyire fekszik a legmagasabb ponttól, melyet a csillag precessziós ciklusában 58 fok 14 percnél elér (majd valamikor i. sz. 2500 körül)¹⁰.

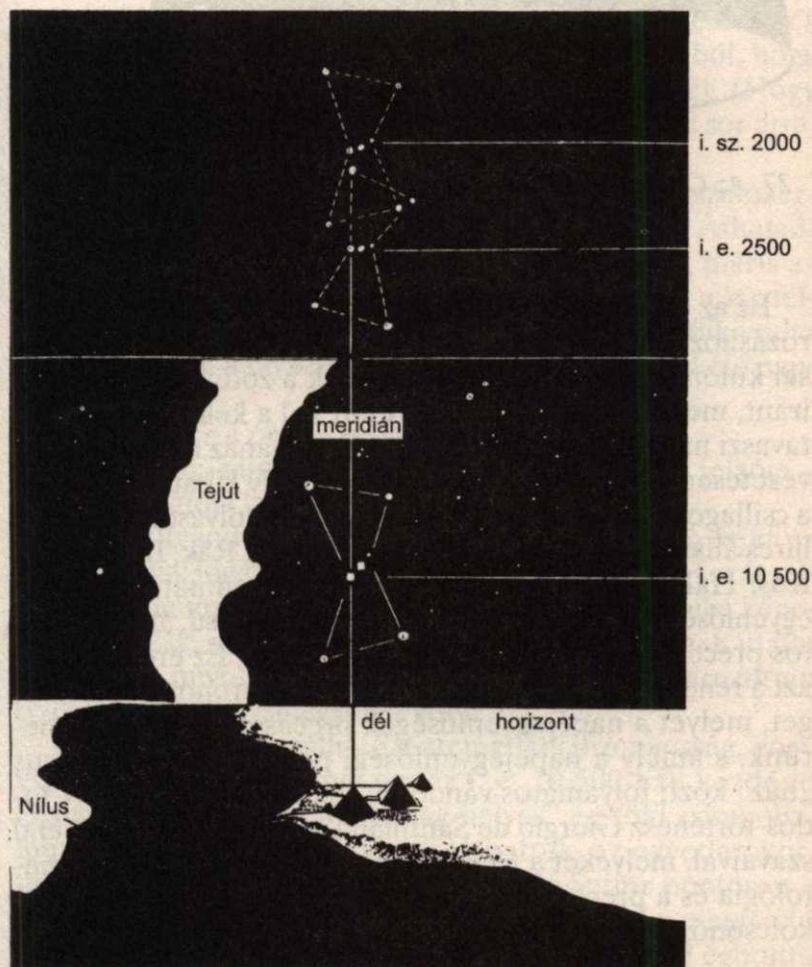
Pörgessük vissza egy kicsit az idő kerekét, és szimuláljuk most az égboltot ugyanebből a pontból, de i. e. 10 500 körül - azaz úgy 13 000 évvel vagy egy fél precessziós ciklussal korábban. E távoli korban az *Alnitak* még csak alig 9 fok 20 percnnyire járt a horizont felett¹¹.

Ennél lejjebb azonban sosem juthat - i. e. 10 500 jelöli a csillag mélypontját a meridiánon (ahogyan az i. sz. 2500 jelöli a csúcspontot). Akárcsak egy lassan mozgó karnak egy függőleges vájatban, a csillagnak 12 960 évre van szüksége, hogy elérje a mélypontot, majd innét újabb 12 960 évébe telik, míg felér a csúcsra¹².

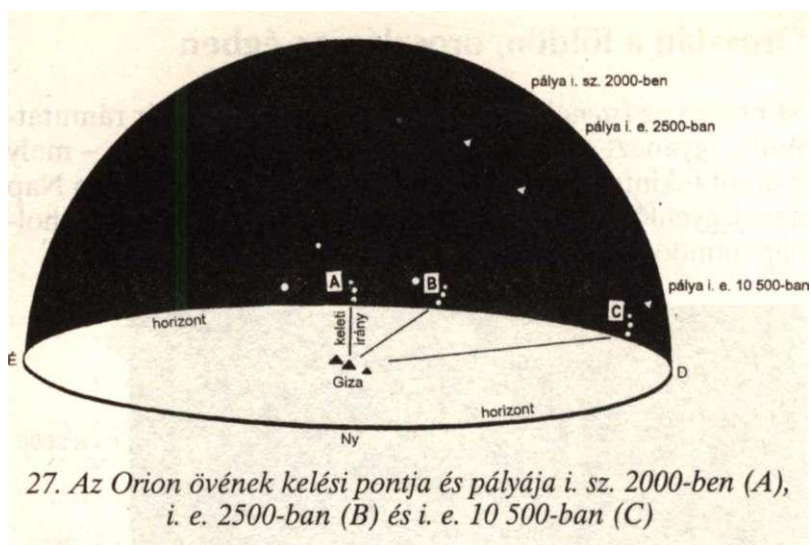
Tökéletesen leképezve az öv csillagainak égi helyzetét a piramisok elhelyezésével, az építők nemcsak egy adott kora utaltak, de már-már sebészi pontossággal megjelölték egy precessziós fél ciklus *kezdétét* is.

Oroszlán a földön, oroszlán az égben

Mint arra az *Istenek kézjegyei* című munkában már rámutattunk, ugyanezt a szerepet játszotta a nagy Szfinx is – mely meredt tekintettel fordul egyenesen a pont felé, ahol a Nap napéjegyenlőség esetén kél bármely korban, tegnap, ma, holnap, mindörökké.

26. Az Orion övének „csúszkálása” a meridiánon, a precessziós ciklus különböző állomásainál. A csillagok elhelyezkedése i. e. 10 500-ban a kezdetet jelölik, az „Első Idő”. Ezt a mintázatot tükrözi vissza a három gízai piramis elhelyezkedése.

Ez az orientáció csillagászati alapot adhat a kormeghatározáshoz, hiszen tudjuk, hogy az ősi korok pap-asztronómusai különös érdeklődéssel viseltettek a zodiákus csillagkép iránt, mely közvetlenül a Nap előtt kel a keleti égbolton, a tavaszi napéjegyenlőség hajnalán¹³. Ugyanaz a jelenség, nevezetesen a földtengely precessziója, mely kihatást gyakorol a csillagok magasságára a meridiánon, befolyásolja ezeket a híres állatövi konstellációkat is - Oroszlán, Rák, Ikrek, Bika, Kos, Halak, Vízöntő stb. -, melyek koordinátái a napéjegyenlőségkor felkelő Naphoz viszonyítva lassú, ám folyamatos precessziós változásnak vannak kitéve. Ez eredményezi azt a rendkívül nehezen megfigyelhető asztronómiai jelenséget, melyet a napéjegyenlőségek precessziója néven ismerünk, s amely a napéjegyenlőségi pont tizenkét zodiákus „ház” közti folyamatos vándorlásában nyilvánul meg. A tudós-történész Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend szavaival, melyeket a *Hamlet malma* című, az archaikus mitológia és a precesszió kapcsolatát kutató tanulmányukból kölcsönöztünk:

A csillagkép, amely közvetlenül a Nap előtt kelt keleten (vagyis helikálisan kelt), a „helyet” jelölte, ahol a Nap pihent... Ezt ismerték a Nap „hordozójaként”, és az égbolt legfőbb „pilléreként”... A Nap-konstellációk közti pozíciója

a tavaszi napéjegyenlőség idején mutatóként szolgált a precessziós ciklus „óráihoz” - és nem is akármilyen röpké órákhoz, hiszen a napéjegyenlőség Napja minden egyes zodiákus csillagképet nem egészen 2200 esztendeig tartott maga mellett.¹⁴

A mi korunkban a Nap a tavaszi napéjegyenlőség idején a Halak csillagkép előtt kél, ahogyan azt teszi immár vagy 2000 éve. A „Halak kora” azonban lassan a végéhez közeledik, és a tavaszi nap hamarosan kikerül a Halak szektorából, hogy a Vízöntő új háttérével kezdje meg felemelkedését. (Hogy pontosak legyünk, minden 2160. esztendőben kerül sor arra, hogy a Nap zodiákus „házat” cseréljen.)

Most, hogy átláttuk a folyamatot, próbáljuk visszatekereni Santillana és von Dechend „precessziós óráját”. Áthaladva a Halak korán (és az azt megelőző Kos korán), máris az i. e. 2500-as év korában találjuk magunkat, amikor a közfelfogás szerint a Szfinx megépült, és amikor épp a Bika adta kölcsön a házat a tavaszi napéjegyenlőség idején felkelő napkorongnak.

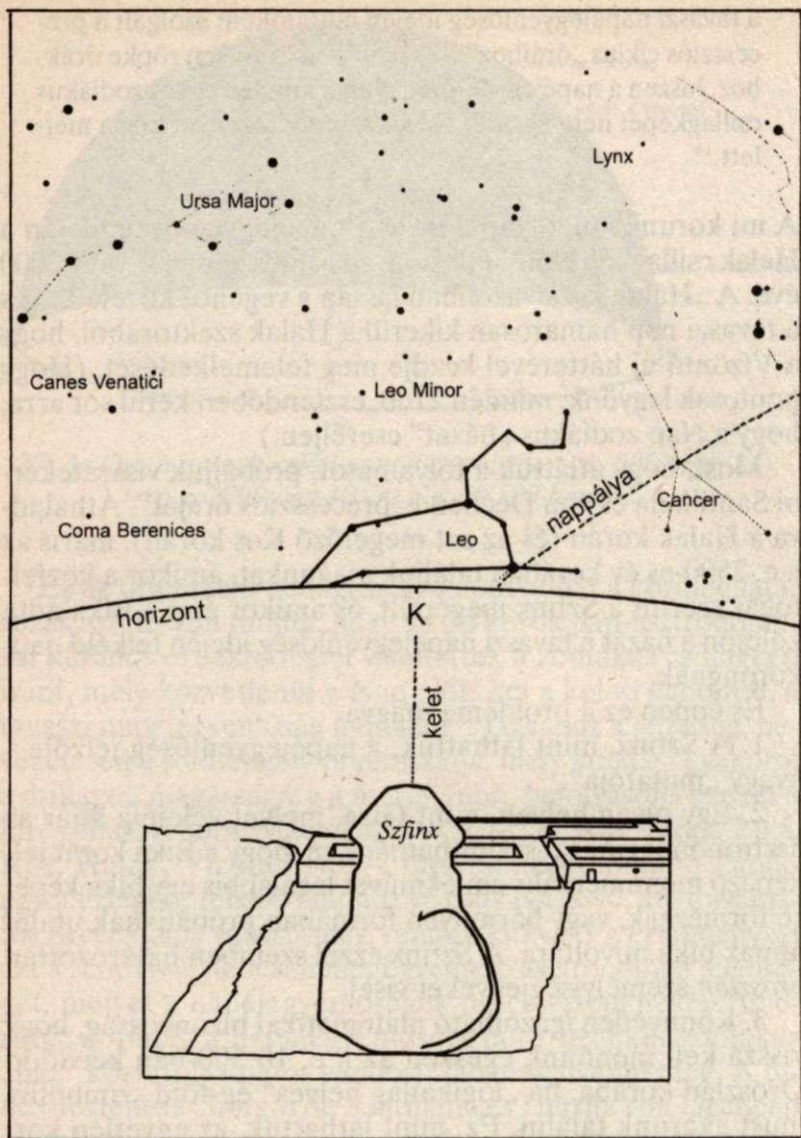
És éppen ez a probléma magva.

1. A Szfinx, mint láthattuk, a napéjegyenlőség jelzője - avagy „mutatója”.

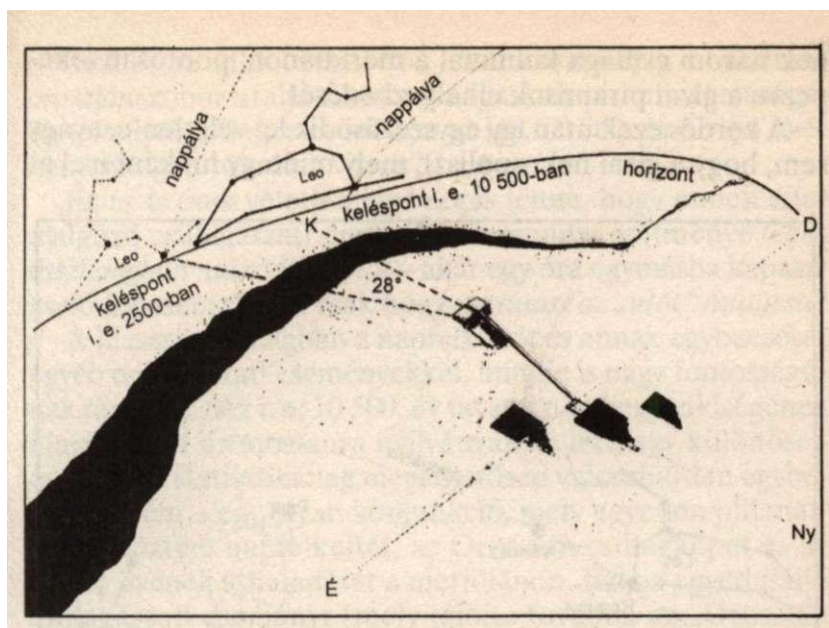
2. Egy olyan helyen, mint Giza, melyet velejéig átjár az asztronómia, joggal számíthatnánk rá, hogy a Bika korát jelképező monumentális emlékművet legalábbis egy bika képre formázzák, vagy bármilyen formában próbáljanak utalni annak bika mivoltára. A Szfinx ezzel szemben határozottan *oroszlán* személyiségjegyeket visel.

3. Könnyedén igazolható matematikai bizonyosság, hogy vissza kell mennünk egészen az i. e. 10 500-ban kezdődő Oroszlán korába, ha „logikailag helyes” ég-föld szimbolizmust akarunk találni. Ez, mint láthattuk, az egyetlen kor, melyben az egyenesen keletnek forduló Szfinx pontosan a megfelelő jelképtartalmat hordozza, pontosan a megfelelő időpontban - figyelj, amint a tavaszi Nap a hajnali égboltra emelkedik, háttérben saját égi másával¹⁵.

Hogy ez utóbbi felvetést egyértelművé tegyük, térjünk vissza a számítógépes szimulációhoz, mely révén felrajzoltuk az i. e. 10 500-as év Gizájának égboltját, és utasítsuk gépün-

28. Hajnal előtt, i. e. 10 500-ban, a tavaszi napéjegyenlőség idején.
 A Nap 12fokkal a horizont alatt áll, a Szfinx meredt tekintettel
 figyeli égi mását, az Oroszlán csillagképet, mely háttérét
 ad a közelgő napfelkeltének.

29. Az Oroszlán csillagkép felkelése i. e. 2500-ban (amikor az archeológusok szerint a nagy Szfinx megépült), illetve i. e. 10 500-ban. Az égi és földi elrendezés tökéletes egyezősége csak ez utóbbi esetben valósul meg, amikor az Oroszlán a Nap előtt, tehát heliákusan kél, és a Szfinx mozdulatlan tekintettel figyeli.

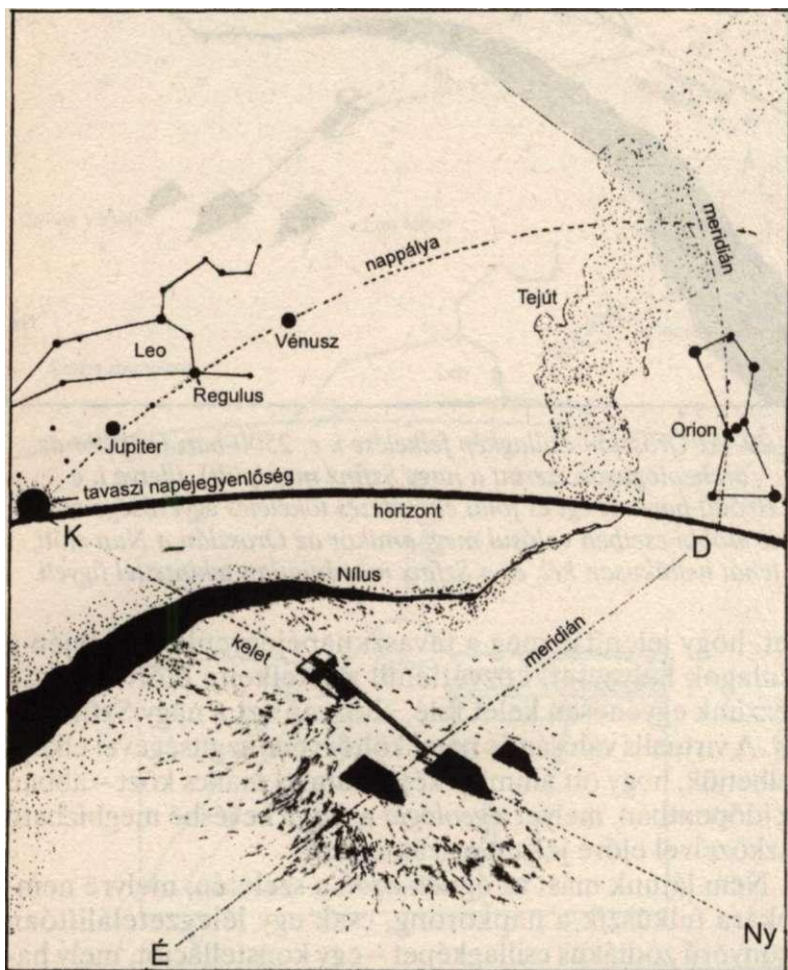
ket, hogy jelenítse meg a tavaszi napéjegyenlőség idején a csillagok helyzetét, közvetlenül napfelkelte előtt. Azután nézzünk egyenesen kelet felé, ahogyan azt a nagy Szfinx teszi. A virtuális valóság és némi költői véna segítségével elképzelhetjük, hogy ott állunk a két hatalmas mancs közt - abban az időpontban, melyet *& geológia* a maga kevésbé megbízható eszközeivel előre jelzett a számunkra.

Nem látunk mást az égnek azon a szeletén, melyre nem-sokára felkúszik a napkorong, csak egy lélegzetelállítóan gyönyörű zodiákus csillagképet - egy konstellációt, mely határozottan emlékeztet a névadó ragadozóra, s így az orosz-lántestű Szfinxre.

Eltelik egy perc, és az égbolt kezd kivilágosodni. Azután pontosan abban a pillanatban, hogy a napkorong fénylő pereme megjelenik a horizont felett és közvetlenül előttünk, csinálunk egy 90 fokos fordulatot - és most egyenesen dél felé nézünk. Ott, a 9 fok 20 perc magasságban az Orion övé-

nek három csillaga kulminál a meridiánon, pontosan leképezve a gízai piramisok elhelyezkedését.

A kérdés ezek után így egyszerűsödik le: véletlen-e, avagy sem, hogy a gízai nekropoliszt, mely mintegy hídként ível át

- 30. A napfelkelte pillanata az i. e. 10 500-as tavaszi napéjegyenlőség idején. Pontosan abban a pillanatban, hogy a napkorong fénylő pereme feltűnik a horizonton a Szfinx figyelő tekintetétől kísértén, az Orion övének három csillaga eléri csúcspontját a meridiánon, leképezve a három Nagy Piramis földi elhelyezkedését. A Szfinx és a piramisok így válnak egy egységgé, megörökítve a ritka csillagászati pillanatot.

korunk és az antik civilizációk közt, a mai napig a hatalmas *oroszlán* szobor uralja a három magasztos piramis társaságában, melyek jellegzetes módon az i. e. 10 500. év Orion övének csillagait tükrözik vissza?

És az is csak véletlen egybeesés lenne, hogy ennek a lenyűgöző csillagászati parknak valamennyi építménye *teljes összhangban működik együtt* - akár egy óra egymásba kapaszkodó fogaskerekei -, csak hogy *ugyanazt az „időt” mutassál*

A klasszikus világban a napfelkeltét és annak egybeesését egyéb csillagászati eseményekkel, mindig is nagy fontosságúnak tartották. Az i. e. 10 500. év tavaszi napéj egyenlőségének idején, mint az mostanra nyilvánvalóvá lett, egy különösen érdekes és statisztikailag meglehetősen valószínűtlen egybeesés történt - egy olyan konjunkció, mely egyetlen pillanatban ötvözte a napfelkeltét, az Oroszlán csillagképet és az Orion övének áthaladását a meridiánon. Ezt az egyedülálló csillagászati eseményt (mely jelölte továbbá az „Oroszlán korának” és az öv csillagainak felfelé induló precessziós vándorlásának *kezdétét* is), a nagy Szfinxnek és a három gizai piramisnak tökéletesen sikerült lemodelleznie.

De vajon miért érezték szükségét a régiek, hogy ennek az égi eseménynek Gizában örök emléket állítsanak?

Avagy másként feltéve a kérdést, miért kellett a földön is megjeleníteniük az égbolt képét?

Motívumok a szövegemlékekben

Létezik egy szöveggyűjtemény, melyet a keresztény kor hajnalán a görögök gyűjtöttek össze Alexandria egyiptomi városában, s ebben mindennél inkább kidomborodik ez az égbolt dualisztikus szemlélet, minden elképzelhető módon összekapcsolva a feltámadás és a lélek halhatatlanságának kérdéskörével. A „hermetikus iratok” néven is ismert szöveggyűjtemény vélhetően a görögök által Hermészként ismert egyiptomi istenség, Thot bölcsességét volt hivatott megőrizni. Thot a szöveg egyik jellemző részletében így okítja tanítványát, Aszklepioszt: „Tudod-e, Aszklepiosz, hogy Egyiptom az égbolt földi mása? Avagy, még helyesebben szólva, hogy Egyiptom valamennyi hatalmat, mely a mennyben ural-

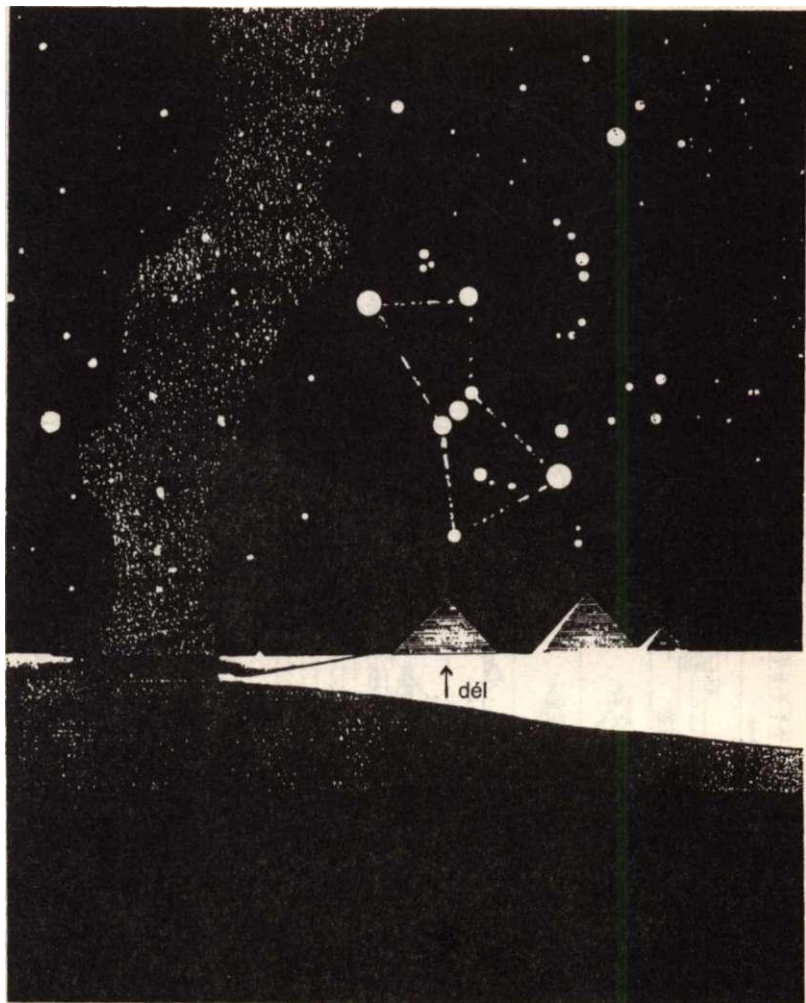
kodek és ténykede, lehozta ide, a földre?"¹⁷ E hatalmak munkára fogásának pedig, legalábbis a hermetikus nézet szerint, nem volt egyéb célja, mint segíteni a beavatottakat a halhatatlanság kutatásában.

Érdekes, hogy éppen ez a cél - „egy évmilliókig tartó élet” - fogalmazódik meg az ősi Egyiptom halotti szövegeiben is, melyek feltehetően évezredekkel a hermetikus iratok előttré datálódnak. Egy ilyen szövegelemében - mely a *Shat EntAm Duat*, azaz szabad fordításban a *Duat Könyve* címet viseli - részletes leírást találunk arról, miként kell megépíteni a beavatottaknak itt a földön az égbolt egy különleges területének, a „*Tuat* rejtett körének” pontos mását. „Bárki, ki elkészíti e formák pontos mását... s felismeri azokat, örökkévaló szellemmé válik, kedves égieknek és földieknek...”¹⁸

Ugyanebben a szövegben más helyütt is olvashatunk „*Juat* rejtett köréről... az Eg testében”: „Bárki, ki ilyet készít... az számára varázslatos védelmet ad mennyben és földön egyaránt.”¹⁹

Gyanítjuk, hogy az ilyen szövegelemekben felbukkanó utalások elárulhatják, mi motiválta a gízai nekropolisz roppant csillagászati építményeinek megalkotását, és talán segítenek elfogadható magyarázatot találni arra is, miért igazították azokat az égbolt jellemző irányaihoz, mi célt szolgáltak az egyedi „csillagkürtők” és a mindenütt jelenlévő asztronómiai vonatkozások. Akárhogy is, amint azt a III. és IV. részben igazolni fogjuk, a *Duat* égi régiót az ősi szövegek tanúsága szerint az Orion és az Oroszlán csillagképek uralták - vagyis pontosan az a két konstelláció, mely híven megörökítésre került Gízában (ráadásul előbbi még a Nagy Píramis királyi kamrájának déli kürtője is célba veszi) -, valamint a Szíriusz csillag, melyre a királynő kamrájának déli kürtője mutat. Megfigyelhetjük továbbá azt is, hogy a piramis belső folyosóinak, átjáróinak és kamráinak együttese nagyon is emlékeztet azokra a fennmaradt záródíszekre (például a XVIII. dinasztia síremlékeinek falaira festve), melyek a *Duat* különféle régióit ábrázolják. Külön érdeklődésre tarthat számot a rejtelmes „Szokarisz királysága” a „*Juat* ötödik tartományában”, melyen át „a szent országba tartók... belépnek a *Duat* rejtett birodalmába”²⁰.

Mint azt látni fogjuk a III. és IV. fejezetben, a *Shat Ent Am Duat*, hasonlóan egyéb halotti és újjászületési szövegekhez, többször is hivatkozik a *Szép Tepi-re*, az „Első Időre” - arra a távoli korra, amikor az istenek érkeztek a földre és megalapították Egyiptom királyságát²¹. Az istenek között volt Thot-Hermész, a bölcsesség „háromszor hatalmas” ura; Izisz istennő, kinek égi párja a Szíriusz csillag; valamint Ozirisz isten, a „hajdani s majdani király”, ki megöletett, majd

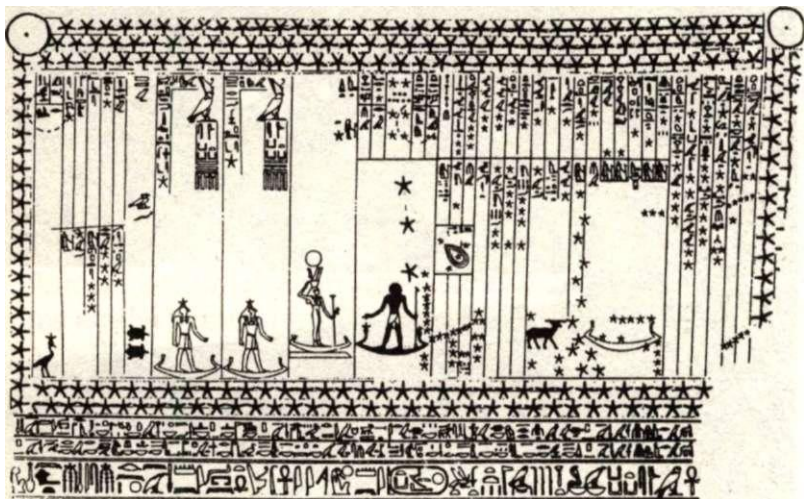

31. Az Orion-Ozirisz „Első Ideje”

fia, Hórusz által megbosszultatott, és újjászületett, hogy mindörökre a „*Juat ura*” legyen²².

Ozirisz csillagpárja az Orion - a csillagkép, melyet az ősi egyiptomiak *Szak* néven ismertek, és leggyakrabban az Orion övének három csillagával jelképeztek. És miután az egyiptomiak hite szerint Ozirisz uralta az „Első Időt”, eltöprenghetünk rajta, hogy vajon ezért emelték-e a három Nagy Piramist az Orion három csillagának 12 500 évvel ezelőtti elhelyezkedését figyelembe véve, mert azt okkal tekinthették csillagászati szempontból „Első Időnek” - vagyis saját felfelé ívelő precessziós ciklusuk kezdetének?

Ennél is nagyobb kérdés azonban, mely talán egész vizsgálódásunk sarokpontja, hogy azonosíthatjuk-e a Szfinxet az Oroszlán csillagképpel - szűkebben véve az Oroszlán csillagképpel, amikor i. e. 10 500-ban a tavaszi napéjegyenlőség idején, azaz helikálisan kelt. AIII. és IV részben is csillagászati nyomvonalon haladunk tovább, melyek alapjait az egyiptomi szövegelemek fektették le, igazolva eddigi érvelésünket, és egy sor érdekes következtetést felvetve.

52 Ozirisz égi párja az Orion, az ősi egyiptomiak által Szah néven ismert konstelláció, melyet gyakorta jelképeztek az öv három jellegzetes csillagával (ahogyan ezen az ékes záródíszben is, melyet egy Senmut nevű egyiptomi építész síremlékének falába véstek)

Alapkérdések

Ha a gizai nekropolisz nem volna kiemelten fontos az egész emberi faj történelme szempontjából, akkor értelmetlen lenne e monumentális műemlékek ilyen beható tanulmányozása és értelmezése. Csakhogy Giza ennél fontosabb már nem is lehetne a számunkra. Az emberi történelem mérföldköve - civilizációnk keletkezésének állított emlékhely -, és általa kulcsfontosságú információk birtokába kerülhetünk. Giza minden egyéb történelmi emlékhelynél inkább felveti - és talán meg is válaszolja - az örök kérdéseket: kik vagyunk, honnan jöttünk, merre tartunk. Épp ezért aligha engedhetjük meg, hogy közönyösek legyünk a Sfinxszel és a három magasztos piramissal szemben. Fontos, hogy ennyire aprólékos és gondos kutatásokat folytassunk, amikor igyekszünk magyarázatot találni a rejtélyekre.

Mint azt a II. részben látni fogjuk, nyomozásunk különös módon egybeszövődik a régebbi kutatásokkal Giza rejtett kamrái és elveszett feljegyzései után...

II. RÉSZ

A KUTATÓK

5. fejezet

A médium, a tudós és a Szfinx esete

„Szisztematikus kutatás zajlott, céltudatos keresése a Feljegyzések Csarnokának, miután az Edgár Cayce Alapítvány támogatni kezdte az SRI Internationalt...”

Dr. Mark Lehner, az Edgár Cayce Alapítvány és az ARE *Belső kaland* című magazinjában, 1985

A szájhagyomány szerint Giza monumentális építményei egy özönvíz előtti, rendkívül fejlett kultúra utolsó fennmaradt tárgyi emlékei. Ugyanez a tradíció azt is tartja, hogy a „nagy áradat” által elpusztított, egykor magasztos civilizáció valahol a gizai épületegyüttesben - vagy a nagy Szfinx alatt, vagy magában a Nagy Piramisban - elrejtette a „Feljegyzések Csarnokát”, ahol a letűnt kultúra valamennyi tudása és bölcsessége felfedezésre vár.

Az ilyen elképzelések a régmúltban gyökereznek¹, és kitartóan inspirálják a kutatókat újabb és újabb vizsgálódásokra. A Krisztus utáni negyedik században például a római Ammianus Marcellinus vezette Gizába kincsvadászait, hogy felfedjen „bizonyos föld alatti galériákat a piramisokban”, melyeket voltaképpen a letűnt kort leíró tekercek és könyvek számára emeltek, „megóvandó az ősi bölcsességet az özönvíztől”².

Hasonlóképpen számos arab krónikás - a kilencedik század környékén és azután - hozzáfért olyan információforrásokhoz, melyek alapján az a konszenzus alakult ki közöttük, hogy a Nagy Piramist „az özönvíz előtt” építették a tudományos feljegyzések raktáraként. Al Mámún kalifa, aki i. sz. 820-ban alagutat vajt a piramis északi homlokzatába, abból

a meggyőződésből cselekedett így, hogy az özönvíz előtti idők utolsó fennmaradt építményébe talál ily módon bebo-csátást, melynek alkotói birtokában voltak „minden lényegi tudománynak”, és képesek voltak „a történelem és csillagászat tudását átörökíteni”³, ezért a felfedezőre a piramis bel-sejében „egy titkos kamra” vár „teli térképekkel és glóbuszokkal”⁴.

Csak olaj a tűzre, hogy számos ősi egyiptomi falfelirat és papirusz is említi a rejtett kamrákat - a Levelek Kamráját, Feljegyzések Csarnokát stb. -, melyek a szövegegmélekek szerint a Szfinx alatt bújnak meg⁵ egy föld alatti barlangban. És akkor még ott vannak a kopt legendák, melyek szerint „létezik egy föld alatti kamra a Szfinx alatt bejárattal valamennyi piramishoz... Valamennyi bejáratot varázslatos képességű szobrok őrzik”⁶.

A modern időkben az ilyen és ehhez hasonló tanokat a szabadkőművesek⁷ tartják életben, de feltűnnek az olyan ezoterikus iskolák doktrínáiban is, mint a kaliforniai Rózsakereszt vagy a londoni, illetve madrasi Teozófiai Társaság, és az 1920-as évektől az 1940-es évekig ugyanezek a nézetek szinte változatlan formában bukkannak fel az egyesek által „alvó prófétaként” ismert amerikai médium, Edgár Cayce munkásságában is.

Miután az okkult jelenségek vizsgálata túlmutatna a könyv eredeti céljain, nem kívánunk véleményt alkotni Cayce felvetéseiről, csupán arra a megjegyzésre szorítkozunk, hogy Cayce tanai a vélhetően atlantiszi „Feljegyzések Csarnokával” kapcsolatban szép csendben egy több millió dolláros New Age iparág alapjait vetették meg, mely immár elválaszthatatlanul egybefonódott a piramisokkal és a Szfinx-szel kapcsolatos egyiptológiai kutatásokkal.

Mi elsőként akkor értesültünk erről a váratlan keveredésről - váratlan, hisz a médiumok és egyiptológusok normális esetben nemigen szoktak keveredni egymással -, amikor áttekintettük az amerikai egyiptológus, Mark Lehner számos kutatási eredményét. Mint arra az I. részből emlékezhetünk, Lehner a kilencvenes években minden eszközt megragadott, hogy tiltakozzon a 12 500 éves Szfinx és az alatta megbúvó Feljegyzések Csarnoka teóriája ellen. Ez már csak azért is különös, mert az 1970-es és 1980-as években még Edgár

Cayce követői közé sorolta magát, és osztotta Cayce Giza titkaival és rejtelseivel kapcsolatos meggyőződését is.

A Feljegyzések Csarnoka nyomában

Az Edgár Cayce „iparág” kettős támasztékát az Edgár Cayce Alapítvány (ECF) és a vele szövetséges Kutatásért és Felvilágosodásért Szövetség (ARE) adja, melyek főhadiszállása Amerikában, egy part menti kisvárosban, Virginia Beachben található. A központba látogató első benyomása az, hogy steril sebészeti klinikába vagy jómódú idősök otthonába botlott, ahol elsődleges szempont az óceán megnyugtató látképe. A főépület átlátszatlan üvegtáblákból készült ablakai első látásra zavarba ejtők. Ám megnyugtatósunkra szolgáljon a nagy fekete-fehér tábla, melyet már a parkolóból olvashatunk:

A. R. E.
EDGÁR CAYCE ALAPÍTVÁNY
Atlanti Egyetem Kiállítási Központ
Masszázsiskola
Könyvesbolt

Edgár Cayce a Kentucky-beli Hopkinsville-ben született 1877-ben. Húszesztendős koráig súlyos beszédzavarban szenvedett, s miközben a helybéli orvosok képtelenek voltak ebből kigyógyítani, Cayce felfedezte, hogy képes mély transzba lovalni magát - és egy ilyen transzban valahogy diagnosztizálta, majd korrigálta a rendellenességet. Cayce ragaszkodott hozzá, hogy technikáját másokon is kipróbálja. Kísérletei eredményeként bámulatos sikereket ért el, és néhány hónap múlva már belső látással megáldott csodadoktorként emlegették. A kétségbeesett emberek valósággal előzőnlőttek Virginia Beachet, hogy az „alvó próféta” megvizsgálja őket.

Transzai során Cayce-nek látomásai is voltak, melyeket titkára jegyzett le gyorsírással a lelkes hívek számára⁸. Maga a médium mindig azt állította, hogy semmire sem emlékszik abból, ami a transzállapot alatt történik vele, de „írásaiból”

kiviláglik, hogy rendszeresen beszélt követőinek régi korokban megélt „elmúlt életeikről” - „Atlantisz” koráról, mielőtt a rettenetes özönvíz elpusztította volna a mesebeli kontinenst. Mintegy hétszáz cayce-i „élettörténet” - mely ma már CD-ROM-on is az olvasók rendelkezésére áll - illeszkedik az úgynevezett „atlantiszi” történet vonulatába, mely úgy tízmillió évvel ezelőtt, az emberi faj megérkezésével vette kezdetét, és i. e. 10 000-ben, Atlantisz utolsó maradékának pusztulásával ért véget⁹.

Az írárok legfőbb üzenete az, hogy nagyszámú „atlantiszinak” sikerült még a kontinens pusztulása előtt elmenekülnie, és valahogy elérnie a Nílus folyó völgyét Egyiptomban, valamikor az i. e. tizenegyedik évezredben. Maga Cayce állítása szerint nem volt kisebb személyiség, mint az atlantiszi főpap, Ra-Ta reinkarnációja. Dr. Douglas G. Richards, az - Edgár Cayce Alapítvány részét képező - Atlanti Egyetem vezetője és kutatója szerint „sokan, akik részeltettek elmúlt életük látomásában, egykor kapcsolatban álltak vele [mármint Cayce-szel] a történelem előtti Egyiptomban.”¹⁰

Érdekes visszatérő motívuma is akad Edgár Cayce látomásainak:

Utalások, melyek azt jelzik, hogy Egyiptom gazdag tárháza a feljegyzéseknek - Atlantiszról és Ra-Ta korának Egyiptomáról -, melyek a mai napig megtalálhatóak. Újra és újra említenek máig felfedezetlen sírokat és piramisokat Egyiptomban, és megadják a Nagy Piramis építésének pontos időpontját is.¹¹

Cayce szerint ez utóbbira „i. e. 10 490 és 10 390 közt”¹² került sor. Azt is megtudhatjuk, hogy: „...úgy 10 500 évvel Krisztus eljövetele előtt... sor került az első kísérletre, hogy megalkossák azt, amit ma Szfinx néven ismerünk...” Szintén 10 500 körülre esik, hogy létrehozzák azt a hatalmas föld alatti tárolócsarnokot, mely Atlantisz elveszett civilizációjának bölcsességét könyvek és tekercsek formájában magába foglalná: „Ennek helye, amint a Nap felkél a vizek felett, az árnyék (vagy a fény) útja, a Szfinx mancsai közé vetülven...”¹³ Egy másik írásában Cayce még specifikusabb infor-

mációkkal szolgál: „Van egy kamra avagy átjáró a [Szfinx] jobb mancsától a feljegyzések kamrájába...”¹⁴

A médium látomásai szerint a Feljegyzések Csarnokát akkor fedezi fel és veszi birtokába az emberiség, „amikor annak beteljesedik az ideje” - ami, utal rá Cayce, a huszadik század végén vagy annak közelében történik meg, vélhetően 1998-ban¹⁵. Cayce írásai rendszeresen hivatkoznak az 0- és Újtestamentumra, számtalan utalást tartalmaznak Jézus személyére, és a Feljegyzések Csarnokának újrafelfedezését kapcsolatba hozzák azzal az eseménysorral, mely a Biblia szerint Krisztus második eljövételét megelőzi.¹⁶

A tudós

A Kutatásért és Felvilágosodásért Szövetség (ARE) cégtörténete 1931-ben kezdődik, amikor a frissen megalapított intézmény vezetését Edgár Cayce legidősebb fiára, Hugh Lynn Cayce-re bízta - aki éppen akkoriban diplomázott pszichológiából. Első feladataként könyvtárat hozott létre apja egyre növekvő számú „írásainak” a napsütötte Virginia Beachen - egy afféle modern „Feljegyzések Csarnokát” -, bár a munkát csak Edgár Cayce 1945-ben bekövetkezett halála után sikerült bevégeznie. Az ARE azóta is bámulatos ütemben terjeszkedik, és napjainkban immár dollármilliók felett diszponáló szervezet, világszerte több mint negyvenezer taggal. Talán nem meglepő, hogy - sok egyéb mellett - a vállalkozás elsődleges célja bizonyítani Edgár Cayce írásainak hitelességét, és ennek egyik eszközeként koncentrált erőfeszítéseket tenni az atlantiszi „Feljegyzések Csarnoka” megtalálására, mely mint láthattuk, a cég meggyőződése szerint i. e. 10 500 óta a Szfinx alatt nyugszik háborítatlanul, és amelyet a próféta állítása szerint valamikor a 2000. év környékén kellene feltárni. Amint azt Cayce két gyermeke nyilatkozta nemrégiben:

Az ECF több mint húsz esztendőn át tervezte azt, ami végül is valós régészeti feltárássá vált Egyiptomban. Az érdeklődés homlokterében a Szfinx, a Nagy Piramis és azok gizai platóként ismert közvetlen környezete állt. A kutató-

sok mozgatórugója Hugh Lynn Cayce volt, akit éppúgy motiváltak apja okkult tapasztalatai, mint saját, archeológia iránti érdeklődése, és aki minden energiáját annak a feladatnak szentelte, hogy régészeti kutatásaival támassza alá apja írásait...¹⁷

1973-ban Hugh Lynnek sikerült felhajtani egy szponzori csoportot, mely hajlandónak mutatkozott pénzügyileg támogatni egy hosszú távú kutatási programot. Elsődleges célként jelölték meg azt is, hogy „egyetemi ösztöndíjat... plusz némi javadalmat” is biztosítsanak egy olyan „tehetséges egyénnek”, aki majdan köztisztviselőként álló egyiptológusként képes lesz a kutatások vezetésére¹⁸.

A szerény javadalmazásra kiválasztott „tehetséges egyént” Mark Lehner¹⁹ személyében találták meg, aki egészen 1995-ig egyiptológus professzorként dolgozott a chicagói egyetem világhírű orientológiai tanszékén. Az Edgár Cayce írásaiban nemes egyszerűséggel csak „tudósként” emlegetett Lehnert Hugh Lynn valamikor 1973-ban jelölte ki az egyiptomi misszióra, melyet ő a következőképpen látott:

A tudós egyetemi diplomát szerez Kairóban és így első kézből szerez tapasztalatokat, köt ismeretsegeket. Az ECF [Edgár Cayce Alapítvány] számára így reális esély kínálkozik az egyiptomi kutatási feladatok végrehajtására, a megfelelő kapcsolatrendszer kiépítésére, mely végül elvezethet a gyakorlati munka megkezdéséhez is. Jóllehet a tudós az ECF-től függetlenül tevékenykedik, a jelenléte Egyiptomban hatékony eszközként szolgálhat az ECF számára is, mely hosszú távú érdekeltséget kíván itt létrehozni²⁰.

Lehner 1973 őszén érkezett Kairóba, és az Al Tahrir tér közelében fekvő amerikai egyetemen tanult - ahol 1975-ben kitüntetéssel le is diplomázott:

A diploma után az Edgár Cayce Alapítvány támogatta, hogy néhány éven át kutatóként dolgozzon az antropológiai tanszéken. Ez idő alatt a tanítvány nemcsak folytathatta akadémiai tanulmányait, de kapcsolatba került olyan emberekkel és szervezetekkel, melyek ismertek voltak tudományos tevé-

kenységükről. Ezek a kapcsolatok tették lehetővé az ECF-nek, hogy - bizonyos esetekben közvetlenül, máskor csak részlegesen - szponzorálja a tényleges helyszíni munkákat is²¹.

Bizonyíték a mancsok alatt

1974-ben Lehner egy könyvet publikálta *egyiptomi örökség* címmel, melynek szerzői joga felett az Edgár Cayce Alapítvány rendelkezett, és amely az „Edgár Cayce feljegyzései alapján” alcímet viselte. Elsődleges célja az volt, hogy súlyt adjon Cayce kijelentéseinek a feltételezett „atlantiszi kapcsolatról”, a történelem előtti Egyiptomról, és a Gizában i. e. 10 500-ban létrehozott „Feljegyzések Csarnokáról”:

Edgár Cayce írásai szerint az emberiség nemsokára hozzájut a gazdag hagyatékhoz, és ez az esemény messzemenő következményekkel jár majd - nemcsak a dinasztikus Egyiptom történelme szempontjából, de fajunk evolúciós fejlődésének fizikai és szellemi aspektusait illetően is²².

Az egyiptomi örökség-ben Lehner arról is informál bennünket, hogy:

Edgár Cayce írásai közül 1159 tartalmaz utalásokat és információt Egyiptom Ra-Ta uralkodása alatti korszakáról. A könyv megközelítőleg 300 válogatott írás adataira építkezik. .. A rendelkezésünkre álló tudásanyag felhasználásával arra teszek kísérletet, hogy bebizonyítsam, jó empirikus okunk van hinni benne, hogy a Ra-Ta történet az igazságon alapul. Természetesen a végső bizonyíték mind a mai napig ott nyugszik Egyiptom földjében, a gizai Szfinx mancsa alatt...²³

Anomáliák

Természetszerűleg az ECF/ARE elsődleges érdeklődési területe, amikor a „tényleges helyszíni munkák” szóba kerül-

tek, a Szfinxnek és környezetének átkutatása és feltárása volt, hiszen Cayce írásai szerint itt található a „Feljegyzések Csarnoka”.

1973-74-ben, amikor Lehner még a kairói egyetemen tanult, megtörténtek az első gyakorlati lépések is - nagy teljesítményű radarok és más magas szintű technikai eszközök igénybevételével -, hogy felfedjék a sziklaágy esetleges „anomáliáit” a Szfinx alatt. Ezek a projektek ismert tudományos intézmények közreműködésével zajlottak - mint a kairói Ain Shams Egyetem vagy a patinás amerikai Stanford Kutatóintézet (SRI)²⁴.

1977-ben az Amerikai Nemzeti Tudományos Alap támogatásával született új kutatási program, megint csak az SRI közreműködésével. Ezúttal egy sor új technológiát bevetettek, mint a fajlagos ellenállás mérése (fémrudakat vezettek a sziklákba, miközben azokon elektromos áram haladt keresztül), a mágnesességmérést, valamint a legfejlettebb légi-es hőfényképezést. Az SRI hivatalos jelentése szerint: „Számos anomáliára bukkantunk a fajlagos ellenállás mérésének eszközével... A Szfinx hátsó mancsai (északnyugati vége) mögötti traverzek segítségével olyan eltérésre bukkantunk, mely vélhetően egy északnyugatról délkelet felé futó alagút jelenlétére utal...”²⁵

Két másik „anomáliára” is bukkantak mélyen a sziklaágban, „közvetlenül a Szfinx mancsai előtt”²⁶.

Az ECF/ARE hivatásos történészei szerint az 1973-74-es és az 1977-es projektek „kikövezték az utat... mely végül elvezet majd a rejtett kamrák feltárásához”²⁷. Hogy pontosan miként és hol, az nem derül ki. Akárhogy is, 1978-ban az ECF/ARE továbbra is együttműködött az SRI-vel, és pénzügyi támogatást nyújtott (mintegy 50 000 dollárt²⁸) egy, a Szfinxet és a közeli Szfinx-templomot érintő részletesebb kutatásra. A projekt az SRI saját feljegyzéseiben a hangzatos „Szfinx Felfedezési Program” címet kapta. Ennek során átfogó ellenállás-vizsgálatnak vetették alá a Szfinx és a Szfinx temploma által behatárolt teljes területet. A számos így felfedezett anomáliát az SRI akusztikai módszerekkel is igazolta. Következő lépésként precíziós fúrókkal lyukakat kellett ejteni a sziklarétegen, melyeken keresztül a fúrólyukvizsgáló kamerák behatolhattak.

Végül több anomáliát sikerült ily módon felfedezni a sziklaágban, ám ezek kivétel nélkül természetes sziklaüregeknek bizonyultak.

Bel villongás

Szintén 1978-ban történt, hogy a Recovery Systems International (RSI) nevű cég fűró szakemberei megérkeztek Gizába teleszkópos, dízelmotoros fűrógépeikkel, a vonatkozó hivatalos engedélyekkel és az amerikai Kent Wakefield vezetésével, hogy precíziós kutatólyukakat fúrjanak a Szfinx alatt²⁹. Az SRI és az RSI között lényegibb a kapcsolat, mint az anagramma, amit nevük kezdőbetűi kiadnak. A Recovery Systems International, akárcsak az Edgár Cayce Alapítvány, szintén támogatta az SRI gizai kutatásait, és nagy hasznát vette az SRI eredményeinek, amikor meghatározta a próbafuratok pontos helyét. Mark Lehner szerint, aki akkoriban a helyszínen tartózkodott, a Recovery Systems International valószínűleg „kizárólag erre a projektre” jött létre³⁰.

Az RSI felszerelését légi úton juttatták Egyiptomba, és egyenesen a helyszínre, a Szfinx mancsai elé szállították. Egy lyukat kifúrtak minden érdemleges eredmény nélkül. Azután elkészült a második furat is. Ezt Mark Lehner és Kent Wakefield is megvizsgálta a furatvizsgáló kamerákkal, de csak a mészkőben oly gyakori természetes, víz által kioldott üregre bukkantak. A későbbi mechanikus vizsgálatok is arra az eredményre vezettek, hogy nincs semmi különös a furatban³¹.

Közvetlenül ezután lefűjták a projektet. Mark Lehner szerint a váltás oka az „idő- és pénzhány” volt³². Úgy tűnik azonban, hogy a Recovery Systems International azzal sem értett egyet, hogy Cayce is részt vesz a projektben, és ez végül „komoly villongásokhoz vezetett az SRI és RSI között”³³.

Gránitstruktúrák

Röviddel az epizód után, 1979-ben, ahogyan azt a későbbiekben részletesen is megvizsgáljuk, Mark Lehner kapcsolat-

ba került az Egyiptomi Amerikai Kutatási Központtal (ARCE), mely akkortájt a hivatalos amerikai egyiptológiai misszió volt Egyiptomban³⁴. Nagyjából ekkorra esett, hogy Zahi Hawass, aki napjainkban a Régészeti Hivatalon belül a gizai piramisok főigazgatója, a Szfinx templomától 165 lábnyira (mintegy 50 méternyire) keletre folyó ásatásokat felügyelte, és alig 2 méternyi mélységben beleütközött a szilárd sziklarétegbe - holott néhány hónappal később, már 1980-ban, amikor egyiptomi öntözéstechnikai specialisták ugyanezen a területen, Hawass ásatásának helyszínétől alig 30 méternyire kutattak karsztvizek után, több mint 50 láb (15 méter) mélységig értek úgy, hogy a fúróhegy nem ütközött tömör, kemény sziklarétegbe. Miután Hawass emberei kiszabadították a fúrószárat, legnagyobb meglepetésükre azt találták, hogy a felszínre hoztak egy jókora rög asszuáni gránitot is³⁵.

A gránit természetes formájában sehol sem fordul elő a Nílus deltájának területén, ahol Giza fekszik. Asszuán - ahonnet a régiek is Gizába szállították a gránitot - a gizai platótól 500 mérföldnyire délre fekszik, ezért a hatalmas gránitakadály - vagy akár akadályok - felbukkanása 50 lábbal a talajfelszín alatt legalábbis érdekesnek tűnt a kutatók szemében.

További érdeklődésre tarthattak számot azok a felfedezések, melyeket az SRI tett a Szfinx körül 1982-ben, egy újabb, az Edgár Cayce Alapítvány által finanszírozott program során³⁶. Mark Lehner, aki ezúttal is végig jelen volt, az alábbiak szerint foglalta össze a történeteket:

Egy rendkívül erős akusztikus hangkeltőt hoztak, ami egy ceruzához hasonló szerkezet, és leengedték egy már meglévő furatba... A szerkezetet vízben kell alámeríteni, ahol az hanghullámokat bocsát ki magából minden létező irányba. Ezeket a hangokat egy sztetoszkóphoz hasonló hallgatóval kapják el, és egy oszcilloszkópon értékelik a jelet, ha a hanghullámok áthatolnak; de ha ez nem történik meg, süket csönd az eredmény. E módszerrel hasadékokat, repedéseket lehet felfedezni a talajban - a hasadék egyik oldalán nem fogható jel, a másikon igen.

Tehát leengedték a hangkeltőt a [Szfinx] mancsa alá, és mindig tiszta jelet vettek - egyetlen föld alatti üreg sem fogta le. Azután végighaladtak a mancs mentén, a könyök és az oldalak között, végig a sziklatömb külsején, egészen a sarkokig, és mindenhol tiszta jelet vettek.

Azután, az én kérésemre, kísérletet tettek a tömb alatti masszív sziklaágglyal is - és három helyen teljesen elhalt a jel, mintha egy nyílás vagy egy föld alatti üreg az útját állta volna. Ez volt az SRI-projekt legutolsó napja, és a felfedezésnek sosem jártak utána³⁷.

1982 óta, tudtuk meg, hivatalosan senki sem végzett kutatómunkát, hogy felderítse azokat a mélyen eltemetett struktúrákat és kamrákat a Szfinx közelében. Az egyetlen kivétel Thomas Dobecki 1990-es évek elején végzett szeizmografikus vizsgálata. Mit arról az I. részben már tudósítottunk, ennek eredményei egy nagy méretű, téglalap alapú kamra jelenlétére utalnak a Szfinx mellső mancsai alatt. Dobecki kutatásai azonban csupán egy részét képezték a Szfinx geológiai felmérésének, melyet a bostoni egyetem professzora, Róbert Schoch irányított - s amely vizsgálódást, mint már említettük, 1993-ban éppen dr. Zahi Hawass állította le az Egyiptomi Régészeti Hivatal nevében.

A felmérések

Az Egyiptomi Amerikai Kutatási Központ (ARCE) több alkalommal részesült ECF-ARE támogatásban Gizában végzett kutatásai során³⁸. 1979-ben például ajánlatot tett az ARCE-nek egy teljes körű térképészeti felmérésre, mely magába foglalta a Szfinxet és környékét, s a legújabb fotogrammetriai eljárások segítségével feltérképezett minden részletet, hasadékot, rést, kontúrt és vonalat a szobron. Ahogy a program beindult, Mark Lehnert jelölték ki a helyszíni munkálatok vezetőjéül. A pénzügyi finanszírozásról az Edgár Cayce Alapítvány, az egyiptomi Chase National Bank és a Franzhein Synergy csoport gondoskodtak³⁹.

Mark Lehner 1983-ra végzett a felméréssel, és 1984-re már elismert amerikai szaktekintélye volt a Szfinxnek. Ekkor

nevezték ki a frissen létrehozott és szélesebb körű Gizai Térképészeti Program vezetőjévé megint csak az ARCE védőszárnyai alatt és az Edgár Cayce Alapítvány, valamint az ARE pénzügyi támogatásával. A finansziális háttérerősítette még a Yale Egyiptológiai Alapítvány, a General Dynamics, a multimilliomos Dávid Koch és a Los Angeles-i ingatlanguru, Bruce Ludwig⁴⁰. A Gizai Térképészeti Programot nemrégiben felváltották a Gizai Fennsík Programmal, mely újfent alapítói közt tudhatja Dávid Kochot és Bruce Ludwigot, vezetője pedig nem más, mint Mark Lehner⁴¹.

Elhatárolódás

Hogy Lehner professzor pontosan mikor kezdte kivonni magát az Edgár Cayce Alapítvány befolyása alól, és vált az egyiptológiai szakma prominens alakjává, máig tisztázatlan. Akárhogy is, némi fényt vethet a történetekre az az interjú, melyet 1984 augusztusában adott a *Belső kaland* című ARE-magazin szerkesztőjének, Róbert Smithnek. Az interjú két részletben, a magazin 1985. januári, illetve februári számában látott napvilágot. Amikor a Gizában folytatott munkákról kérdezték, Lehner így válaszolt:

A történet voltaképpen már 1972-ben megkezdődött, amikor az ARE támogatásával jártam a világot, és egy hétre Egyiptomban is megálltunk, ahol egy csoporttal ellátogattam a Gizai-fennsíkra, majd egymagam elsétáltam a piramisokig és egy ideig elücsörögtem a Nagy Piramis belsejében, a királyi kamrában. Ezután körbesétáltam a piramis körüli temetkezési helyeket, és éreztem, hogy valami vonz ehhez a helyhez. Megfogadtam, hogy egy évre rá visszatérek, és így is lett. Akkoriban a kairói amerikai egyetemen tanultam. Abban az évben, mielőtt visszatértem volna Kairóba, nagy érdeklődéssel fordultam Cayce Egyiptomról szóló írásai felé, és összeütöttem egy könyvet is *Az egyiptomi örökség* címmel. Cayce írásai nemcsak az i. e. 10 500 egyiptomi civilizációjával foglalkoztak, de az azt megelőző Atlantisszal is, mely a végnapjait élte, amikor - Cayce információi szerint - a Szfinx és a piramisok megépültek...⁴²

Lehner ezután elmagyarázta, hogyan kezdett ráeszmélni, hogy „valóságos szakadék tátong a között, amikor a hivatásos tudósok a fennmaradt építmények korát teszik, és a számok közt, melyek Cayce írásaiban szerepelnek”. Hozzátette, hogy számára a Szfinx vizsgálata „voltaképpen általános metafizikai és spirituális kutatás” volt, ami végül elvezette a tényleges terepmunkához és a „sziklaágy realitásához” - a realitáshoz, mely megtanította rá, hogy dobja sutba minden várakozását és elképzelését, és dolgozzon „azzal, amit a hely kínálni tud”⁴³.

A *Belső kaland* magazin 1986. május-júniusi számában Róbert Smith publikált egy írást arról a találkozóról, melyen Mark Lehner mellett részt vett Charles Thomas Cayce (az ARE elnöke), James C. Windsor (az Edgár Cayce Alapítvány elnöke), Edgár Evans Cayce és több más ARE-tisztviselő. A találkozó témája nem volt más, mint az ECF/ARE gizai kutatásainak jövője. A hátráltató akadályok és az egyre növekvő számú tudományos bizonyosság, mely ellene szegült Cayce próféciáinak, sokakat arra indítottak, hogy megkérdőjelezzék az egyiptomi kutatási program létjogosultságát. Ironikus módon erre a legtöbb racionális bizonyítékot éppen Lehner kutatásai szolgáltatták⁴⁴. Róbert Smith szerint a találkozón az alábbiak is elhangzottak:

„Mi legyen hát a következő?”, kérdezte Edgár Evans Cayce, Edgár Cayce ifjabbik fia és az igazgatótanács tagja.

„Fúrjunk újabb lyukakat?”, kérdezte Charles Thomas Cayce, az ARE elnöke és Edgár Cayce unokája.

Egyikük sem akarta feladni a Ra-Ta utáni kutatást. Lehner, a fiatal régész, aki az elmúlt évtizedben a gizai kutatásokat vezette, szintén a folytatásra szavazott.

„Mintha már nem tűnne annyira optimistának abban a tekintetben, hogy képes lesz bizonyítékokkal is alátámasztani az írások igazságtartalmát”, jegyezte meg James C. Windsor, az Edgár Cayce Alapítvány elnöke. „Érdeklődik még a Feljegyzések Csarnoka után? Van egyáltalán értelme a további kutakodásnak?”

„0, igen, teljes mértékben”, felelt Lehner. „Nagyon is így gondolom, noha már nem annyira kézzelfogható formában, mint korábban hittem.”⁴⁵

Lehner a továbbiakban hosszasan kifejtette, miért ingatták meg a különféle archeológiai és tudományos próbák a reményt, hogy Cayce szövegei kapcsolódhatnak a „kézzel fogható” realitáshoz. „Akkor hát miért folytatnánk a keresést?”, tette fel a kérdést Róbert Smith.

„Van egy olyan határozott érzésem, hogy valami igenis rejtőzködik a Szfinx alatt, és van valami mérhetetlenül rejtélyes a piramisokban”, válaszolt Lehner. „Mintha valami lüktetne a föld mélyén.”⁴⁶

A találkozó során Charles Thomas Cayce többször is felvette a kérdést, hogy lehetséges-e adott távolságonként lyukakat fúrni, és ezzel felfedni a föld alatti járatokat a Szfinx közelében, de Lehner úgy érezte, hogy az egyiptomiak „kerülnék” ezt a megoldást. Utalt viszont arra, hogy egy bizonyos amerikai olajtársaság egyik embere, aki akkoriban egy amerikai múzeumnak dolgozott, szívesen feltárná geofizikában jártas embereivel a Szfinx alatti területet⁴⁷.

Miután a fenti kijelentéseket és ajánlatot tette - amiért állítása szerint a hely erre tanította -, Lehner egyre távolabb és távolabb került Edgár Cayce befolyásától. Ma már elvet minden elképzelést, mely egy i. e. 10 500-ban virágzó civilizációt valószínűsít. Olyannyira hátat fordítani látszik korábbi meggyőződésének, hogy John West Szfinxszel kapcsolatos geológiai elképzeléseire az alábbiak szerint reagált: „Meggyőződésem, hogy tudományos kötelességünk válaszolni minden olyan felvetésre - legyen az akár Cayce-é, akár Westé -, mely igyekszik megfosztani az egyiptomiakat jogos örökségüktől, amikor elvitatva a Nílus-völgyi őscivilizáció eredetiségét és nagyságát, mindent egy rég letűnt kontinensnek, egy Atlantisznak tulajdonítanak”⁴⁸.

Lehner ugyan nem kísérli meg letagadni korábbi kapcsolatát az Edgár Cayce Alapítvánnyal vagy az Atlantisz-teóriával, de keresi a módját, hogy megbékítse egymással „a piramisok és a Szfinx eredetének misztikus interpretációját”, és saját, jelenleg sziklaszilárd meggyőződését a „realitásról”. Lehner saját helyzetét Sir W. M. Flinders Petrie-éhez hasonlítja, aki az 1880-as években érkezett Egyiptomba, hogy a rejtélyes „piramishüvelyket” összevesse Hufu piramisának építőköveivel⁴⁹. Petrie, mint azt látni fogjuk a következő fejezetben, apja, William, valamint a híres-hírhedt skót királyi

asztronómus, Piazzzi Smyth nyomdokában járt - kik mindketten meg voltak győződve róla, hogy a Nagy Piramis voltaképpen a zsidó nép sugallatára készült, amikor az épp egyiptomi fogságát szenvedte el⁵⁰.

Ebéd Mr. Cayce-szel

1994-ben New Yorkba repültünk, majd kocsival elutaztunk a norfolki Virginia Beachre, ahol az Edgár Cayce Alapítvány és társszervezete, a Kutatásért és Felvilágosodásért Szövetség főhadiszállása található. Fel akartuk tární, miféle kapcsolatok révén segítette e szervezet Mark Lehnert munkáját, és hogyan illeszkedik bele - ha egyáltalán beleilleszkedik - a képbe az egyiptomi Régészeti Hivatal, valamint Lehnert gizai kollégája, Zahi Hawass.

Közös barátaink elintézték nekünk egy találkozót az ARE és az Edgár Cayce Alapítvány jelenlegi elnökével, Mr. Charles Thomas Cayce-szel, Edgár Cayce unokájával. Megismerkedtünk továbbá az ARE két prominens tagjával, akik, mint informáltak bennünket, részt vettek az 1970-es és 1980-as évek gizai projektjeiben, ahogyan a John West és Róbert Schoch nevével fémjelzett jelenkori geológiai kutatásokban is.

A helyszín az Edgár Cayce Alapítvány és az ARE Atlanti sugárúton fekvő főhadiszállása lett, ahol barátságosan fogadtak bennünket. Átlagos forgalmú nap volt, a jól felszerelt könyvtárban és könyvesboltban hemzsegték a látogatók, a különféle előadásokra és meditációs gyakorlatokra is sokan kíváncsiak voltak. Az épület légköre némiképp egy kisebb egyetemére vagy főiskoláéra emlékeztetett.

Az ebédet a közeli Ramada Oceanfront Hotelben költöttük el Mr. Cayce társaságában. Az ARE két rangidős tagja is részt vett a megbeszélésen, akik New Yorkból, illetve Washingtonból érkeztek ide. Az asztal mellett élénk társalgás folyt, és szóba került az elmúlt két évtizedben Gizában végzett kutatások megítélése is. Mark Lehnert láthatóan mindenki jól ismerte, és mind a New York-i, mind a washingtoni ARE-tag rendkívül személyes és barátságos jelzőkkel emlékezett meg Zahi Hawassról is.

Ezen a ponton meg kell említenünk John West nemrégiben sugárzott szenzációs NBC-dokumentumfilmjét,⁴ *Szfinx rejtélyé-t*, melyet, mint az I. részben említettük, Lehner meg lehetőségen fanyalogva fogadott, és amely az alábbi dühödt kirohanást váltotta ki Zahi Hawassból:

A film a maga otromba módján arról próbál meggyőzni bennünket, hogy a Szfinx életkora elérheti a tizenötezer évet... és hogy a Szfinx, s ebből következően a piramisok és egyéb magasztos műemlékek építői nem lehettek az ősi egyiptomiak, csakis egy magasan fejlett és művelt civilizáció gyermekei, akik „Atlantiszról” jöttek, miután a kontinens elpusztult, hogy letűnt kultúrájuk minden tudását a Szfinx alá temessék el! Nyilvánvaló, hogy ez a John West sem képvisel mást, csak továbbélését annak a kulturális inváziónak, mely az egyiptomi civilizációt fenyegeti. E vonulat képviselője volt West előtt Edgár Cayce is, aki még azt sem átalotta kijelenteni, hogy tizenötezer éve ő is az Egyiptomba menekültek közt élt, és hogy a kontinens pusztulása után saját maga temette el népe tudását a Szfinx közelében!...⁵¹

Az 1993-ban a hollywoodi színész, Charlton Heston által bemutatott *Szfinx rejtélye* részben az ECF/ARE és szövetségesei anyagi támogatásával születhetett meg, és vehemensen kiáll a nézet mellett, hogy a Szfinx - a gizai nekropolisz számos egyéb műemlékével együtt - legalább az i. e. tizenegyedik évezredre datálódik vissza⁵². Mint arról az I. részben már tudósítottunk, ugyanebben a dokumentumfilmben esett szó először Thomas Dobeckinek a Szfinx körül végzett szeizmografikus felméréséről, és a nagy méretű, téglalap alapú kamra felfedezéséről a mellső mancspár alatt - ami természetszerűleg egyet jelentett az ECF/ARE számára azzal, hogy sikerült fizikai kapcsolatot találni a „Feljegyzések Csarnokával”. Ahogyan azt Charlton Heston megjegyezte: „a szeizmográf által jelzett föld alatti üreg pontosan ott helyezkedik el, ahol Edgár Cayce előre megmondta - a Szfinx mellső mancsai alatt.”⁵³

Megkérdeztük tehát Charles Cayce-t és két kollégáját, hogyan érezték magukat, látva Hawass tombolását és a film látán tanúsított elutasító reakcióját.

Az ARE emberei csupán megvonták a vállukat és mosolyogtak. Roppant magabiztosak abban, informáltak róla, hogy minden a legjobb úton halad: nem számít, ki mit mond és tesz, az igazság Gizával kapcsolatban akkor is napvilágra fog kerülni, a „Feljegyzések Csarnokát” fel fogják fedezni pontosan úgy, ahogyan azt Edgár Cayce előre meglátta⁵⁴. Ezzel az optimista kijelentéssel bontottunk asztalt.

Levelezés

1995. október 15-én Mark Lehner ötoldalas levelet küldött nekünk válaszképp a fejezetvázlatra, melyet véleményezésre megküldtünk neki⁵⁵. Ugyanebben a levélben közölte azt is, hogy lemondott a chicagói egyetem orientológiai tanszékén betöltött állásáról, csak hogy „minél több időt szentelhessem a kutatásnak és írásnak”. Értesített továbbá, hogy könyvet szándékozik írni a „New Age hitvilága és az ősi Egyiptom kapcsolatáról”, melyben teljes részletességgel emlékezik meg arról, milyen munkát is végzett Gizában, és milyen kapcsolatban állt az Edgár Cayce Alapítvánnyal⁵⁶.

Levelezésünket Lehnerrel a Massachusetts állambeli Harvard Semitic Museum címén bonyolítottuk le. Miközben e szavakat írjuk, Lehner egyiptomi kollégája, dr. Zahi Hawass egy újonnan felfedezett, föld alatti alagútrendszerrel is összekötött óbirodalom korabeli templomegyüttes feltárását vezeti délkeletre a nagy gízai Szfinxtől⁵⁷. Amikor 1995 decemberében megkérdezték egy esetleges, a Szfinx rejtélyeit feltáró tévésorozat lehetőségéről, Hawass elvitt egy forgatócsoportot egy alagúthoz, mely egyenesen a Szfinx alá vezetett. „Az igazat megvallva”, mondta, „még Indiana Jones se gondolta volna, hogy egyszer eljutunk ide. Hitték volna? Az alagút révén a Szfinx belsejében járunk, és ezt a járatot még senki sem használta előttünk. Azt se tudhatjuk, mit találunk odabent. De mi leszünk az elsők, akik kinyitjuk.”

UTÓÍRAT: A Mark Lehnerrel folytatott további levelezés, ide érte a fejezethez fűzött kommentárjait is, a III. függékben olvasható.

6. fejezet

A vaslemez, a szabadkőművesek, a relikviák és a kürtők esete

„Nagyon is meg vagyok győződve róla... hogy (a Nagy Piramisban) létezik egy átjáró, s vélhetőleg egy kamra is, benne valószínűleg az ősi alapítók feljegyzéseivel.

John Dixon egy Piazzí Smythez írott, 1871. november 25-én kelt levelében, a királynő kamrájával kapcsolatban.

„A Nagy Piramis mélyén nyílik egy zsákutca [a királynő kamrájának déli kürtőjében]. Rudolf Gantenbrink túljuthatna rajta, csak éppen senki sem engedi.”

Sunday Telegraph, London,
1995. január 1.

Talán a legkülöncebb figura, aki valaha is kísérletet tett a piramisok rejtélyének megfejtésére, Charles Piazzí Smyth volt, a tizenkilencedik századi Skócia királyi asztronómusa. Edgar Cayce-hez hasonlóan ő is azt tartotta, hogy a Nagy Piramis valamilyen formában összekapcsolható a bibliai próféciával Krisztus második eljöveteléről. És Edgar Cayce-szel együtt az ő neve is a legváratlanabb pillanatokban bukkan fel újra, amikor a jelenkori felfedezésekről beszélünk¹.

Ebben a fejezetben azt is meg fogjuk tudni, miért. Addig is emlékeztetjük az olvasót a nemzetközi médiahírverésre, mely 1993 márciusában, a Nagy Piramis belsejében fellelt „új kamra” nyomában támadt. Rudolf Gantenbrink, a müncheni

mérnök apró, hi-tech robotkamerájával vizsgálta a keskeny kürtőket, melyek a királynő kamrájának északi és déli oldalából indulnak ki, és a déli (Szíriusz csillagra irányuló) járat végében egy apró, rézfogantyúval is ellátott ajtóra lelt. Közvetlenül a szenzációs bejelentés után dr. Zahi Hawass egy német forgatócsoportnak úgy nyilatkozott, hogy véleménye szerint Egyiptomban „ez a felfedezés”, és kifejezte abbéli reményét is, hogy az ajtó mögött papirusztekercseken „feljegyzéseket” találnak majd az építők „vallásával”, és talán a „csillagokkal” kapcsolatban is². Hasonló várakozásoknak adott hangot a londoni *The Times* is, mely ráadásul a felfedezést összekapcsolta Edgár Cayce személyével és a titokzatossal „Feljegyzések Csarnokával” is:

A TITKOS ÁTJÁRÓ ÚJ FÉNYT VET A PIRAMIS REJTÉLYÉRE. Az 1940-es években az amerikai látnók, Edgár Cayce megjósolta, hogy a huszadik század utolsó negyedében és valahol a Szfinx közelében felfedezésre kerül egy eddig rejtett kamra, benne Atlantisz történelmi feljegyzéseivel. Hogy a jelenkori feltárásoknak Kheopsz [Hufu] piramisának belsejében van-e bármiféle közük mindehhez, azt ma még nem könnyű megválaszolni. Mindenesetre az ajtó a hosszú, mindeddig feltáratlan, mindössze 20 centiméteres falmagasságú járat végében felveti azt az érdekes kérdést, hogy mi lehetett ezzel az építők szándéka, és vajon mi bujlik meg mögötte...³

Miközben e sorokat írjuk, több mint három esztendővel Rudolf Gantenbrink bámulatos felfedezése után, a királynő kamrájának déli kürtőjében még mindig nem engedélyeztek további vizsgálódást, és a rejtélyes ajtó azóta is arra vár, hogy valaki megnyissa. Ez időszakban dr. Zahi Hawass hátat fordított korábbi nézetének (ahogyan barátja, Mark Lehner is tette az i. e. 10 500-as eredet kérdésében). A lelkesedés és a vérmes remények mind odalettek, és most azt mondja: „Nem hinném, hogy az ajtó lenne, és nincs mögötte semmi...”⁴

Kettős mércék

A kürtők és a furcsán ellentmondásos egyiptológus reakciók története egészen az 1830-as évek végéig nyúlik vissza, amikor a brit felfedező, Howard Vyse ezredes „úgy ült le a Nagy Piramis elé, mintha az ostromra váró erőd lenne”. Ez utóbbi megjegyzést az csalta a cinikus kortárs ajkára, hogy Vyse híres volt a dinamit iránti gyengéd érzelmeiről, és joggal lehetett rá számítani, hogy itteni „kutatásaihoz” is ezt használja majd⁵. Mindenképp helyénvaló - bár méltatlan udvariatságság - kijelenteni, hogy Vyse úgy állt hozzá a klasszikus világ utolsó fennmaradt csodájához, mintha egy nőt szándékozott volna megerőszakolni. Mindazonáltal azt sem szabad eltitkolnunk, hogy a lázas és némiképp hektikus kutatómunka során (1836-37-ben) Vyse és csapata két rendkívül fontos felfedezést is tett:

1. Előbányásztak egy körülbelül 3 milliméter vastag, egy láb (30 cm) hosszú és 4 hüvelyk (10 cm) széles vaslemezt a piramis déli oldalának falzatából, pontosan a király kamrája déli kürtőjének kilépőpontja felett (ez a kürtő irányul az Orion övére).

2. A király kamrája fölötti úgynevezett teherhordó kamrákban falra festett „kőfejtőjeleket” találtak. A Nagy Piramis belsejében egyedülálló hieroglifák lazán odavetett graffitik benyomását keltik, és többek között tartalmazzák Hufu nevét is - azét a fáraót, aki az egyiptológusok szerint a piramis építtetője lehetett.

A második felfedezés - Hufu neve - az elmúlt 160 évben csalhatatlan bizonyítékot szolgáltatott az egyiptológusok számára, hogy az egyébként névtelen piramist valójában Hufu parancsára építették. Az elsőt azonban - a vaslemezt - habozás nélkül csalásnak ítélték, és a British Museum egy szűk fiókjába száműzték, ahol éppúgy feledésbe merült, mint a piltdowni ember koponyája⁶.

Mi viszont tegyük csak fel, hogy az egyiptológusoknak épp fordítva kellett volna cselekedniük.

Tegyük fel, hogy a falfestmények hamisak, és az a vaslemez eredeti.

Ebben az esetben az egyiptomi civilizáció evolúciójának gondosan felépített kronológiája rémisztően ingatag alapok-

ra kerülne, a Nagy Piramis Hufuval való összekapcsolása nem lenne egyéb üres spekulációnál, és az egyiptomi vaskorszak elfogadott dátuma - melyet az ortodox egyiptológusok i. e. 650-nél semmiképp sem helyeznek korábbra⁷ - majd 2000 esztendővel visszatolódna.

Más alkalommal hosszasan értekeztünk már arról, hogy a hieroglifjelek a Nagy Piramis belsejében bizony lehetnek hamisítványok - és hogy Howard Vyse-nak, aki az 1836-37-es ásatásokra 10 000 fontot költött (ami igen tekintélyes summának számított akkoriban), nagyon is volt lehetősége, és főként indoka a hamisításra⁸. Röviden összefoglalva:

1. Figyelemre méltó, hogy jeleket csupán a négy „teherhordó kamrában” találtak, melyeket maga Vyse nyitott meg, míg a közvetlenül ezek alatt lévő kamrában (mely a királyi kamra mennyezete felett helyezkedik el, és amelyet 1765-ben nyitott meg egy korábbi felfedező, Nathaniel Davison) már nem. Szintén figyelemre méltó, hogy Vyse naplójában azon a napon, amikor felfedezte a legalacsonyabban fekvő kamrát (vagyis az elsőt Davison kamrája felett), egyetlen szóval sem emlékezik meg a hieroglifákról, holott azokat jól látható vörös színű festékekkel írták a falra. Másnap viszont, hogy Vyse szemtanúként társaságában érkezett a kamrába, azok hirtelen ott teremtek, mintha éppenséggel előző éjjel festették volna fel őket⁹.

2. Mint azt Vyse kritikusai helytállóan észrevették, „a szövegek perspektívája és szöge arra utal, hogy nem a kőfaragók festették fel őket, mielőtt még a tömb a helyére került volna, hanem olyasvalaki, aki a [teherhordó] kamra szűkös terében volt kénytelen felírni azokat, miután a kőtömb már a piramis szerves részét alkotta. Az instrukciók a kőtömb elhelyezésére vonatkozóan [amire a kőfejtőjelek szolgáltak volna] nyilvánvalóan semmilyen haszonnal nem járhattak a beépítést követően. Egyértelmű, hogy valaki más írta fel őket oda, és nem maguk az építők¹⁰.”

3. Égbekiáltó „nyelvtani” hibáktól hemzsegnek a hieroglifák. Ezekre elsőként a tizenkilencedik században mutatott rá Sámuel Birch, a British Museum munkatársa és a kora egyiptomi nyelvezet szakértője. Jóllehet akkoriban senki sem fordított komolyabb figyelmet megjegyzéseire, Birch felfigyelt rá, hogy a „kőfejtőjelek” stílusa voltaképpen furcsa egyvele-

ge a különböző korok nyelvhasználatának. A kurzív formák és címsorok, melyeket ebben az állítólag a IV dinasztia korából származó szövegben találtak, Egyiptomban sehol másol nem fordultak elő egészen a középbirodalom koráig, mely mintegy 1000 esztendővel később kezdődött (igaz, ekkor bőséggel keletkeztek ilyenek). Más szövegelemek egészen a XXVI. dinasztia (i. e. 664-526) koráig nem bukkanak fel. Mindennél árulkodóbb azonban egyes szavak és kifejezések teljesen egyedülálló, sőt néhol komikus használata, melyek a kiterjedt egyiptomi szövegelemekben sehol másutt nem fordulnak elő - ilyen például a „jó, kegyes” jelentésű hieroglifa, mely a 18-as számot jelentő hieroglifa helyén tűnik fel.¹¹

4. Gondok vannak magával Hufu nevével is. Ez ugyanis szintén hibás (egy pont, körrel körülvéve, az egyszerű teli kör helyett) és - hasonlóan a „jó, kegyes” hieroglifához - egyetlen más ősi egyiptomi szövegben sem fordult elő. Érdemes megemlíteni, hogy Hufu nevének téves írásmódja a hieroglifákról szóló mindkét szakkönyvben szerepel, amihez Vyse 1837-ben hozzáférhetett (a két forrásmunka Leon de Laborde *Voyage de l'Arabie Petree*, és Sir John Gardner Wilkinson *Materna Hieroglyphica* című műve).¹²

5. Végül, de nem utolsósorban, még ha nem is Vyse hamisította meg a „kőfejtőjeleket”, azok mit bizonyítanak? Csak azért Hufunak tulajdonítani a Nagy Piramist, mert szerepel benne a neve, egy kicsit hasonló ahhoz, mintha az első „Kilroy” nevű férfinak átadnánk az Empire State Building kulcsait, csak mert valaki felírta a nevét a férfimosdó falára.

Mindenképpen megdöbbenő, hogy ezeket a kérdéseket soha senki nem boncolgatta, és az egyiptológusok feltétel nélkül hajlandóak elfogadni a kőfejtőjeleket, mint Hufu „tulajdonjogának” elvitathatatlan bizonyítékát. A hiszékenységek természetesen mindenkinek magánügye. Mindazonáltal úgy gondoljuk, hogy az intellektuális álnokság határát súrolja, amikor ezt a kétes értékű bizonyítékot újra és újra bizalmukról biztosítják valamennyi témába vágó értekezésben anélkül, hogy akár csak utalnának a számtalan problémára, anakronizmusra és következtetlenségre, mely megkérdőjelezi Vyse „felfedezésének” hitelét és jelentőségét.¹³

Legalább ennyire különös, hogy Vyse másik „felfedezése”, melyet korunk egyiptológusai habozás nélkül hamisítványnak ítélnék, minden jel szerint valódi - és épp ezért kiemelten jelentős. A vaslemezről lenne szó, melyet a piramis déli oldalából bányásztak elő.

A vaslemez esete

Mint azt láthattuk, a Nagy Piramison belül található két fontos kamra - a király és a királynő kamrája - egyaránt fel van szerelve két hosszú, keskeny kürtővel, mely a masszív kötömbök között tör utat magának, egyikük egyenesen északi, a másik egyenesen déli irányban. A király kamrájából kiinduló járatok elérkeznek a külvilágba, míg a királynő kamrájának kürtői elakadnak a piramis falaiban.

A király kamrájának kürtőiről elsőként a brit asztronómus, dr. John Greaves emlékezik meg 1636-ban. Azok komoly megvizsgálására mégis csak 1837-ben került sor, amikor Howard Vyse ezredes és két civil mérnöke, John Perring és James Mash nekilátott a feladatnak. Szintén Vyse csapata tartozott Mr. J. R. Hill, az obskúrus angol, aki Kairóban élt, és aki 1837 májusában a déli kürtő szájának megtisztítását irányította (a kürtőnyílás a piramis déli oldalán, a 102. építőkősorban található). Vyse a jól bevált módszert alkalmazva arra utasította Hiltt, hogy robbanószerkeket használjon - ennek eredményeként jött létre az a csúnya függőleges sebhely, mely mind a mai napig látható a Nagy Piramis déli oldalának közepe táján.

1837. május 26-án, egy pénteki napon, miután néhány napot eltöltöttek a robbantgatással és a törmelékek eltakarításával, Hill felfedezte a fent már említett vaslemezt. Monumentális, *A gizehi piramisoknál végzett munkálatok* című opuszában Vyse hamarosan teli is kürtölte a világot az általa „a világ legősibb kovácsoltvasa”¹⁴ néven említett lelettel, ám Hill már akkoriban igyekezett minél józanabb, tárgyilagosság hangot megütni:

Ezúton igazolom, hogy az általam a gizehi Nagy Piramis déli oldalán, a szellőzőjárat nyílásának közelében, május 26-án,

pénteken megtalált fémlemezt saját kezűleg emeltem ki egy belső hornyolásból, miután robbantás útján eltávolítottam a piramis külső felületének két kősorát; és hogy a fent említett hornyolás nem kapcsolódott semmilyen más illesztéshez vagy bármilyen egyéb nyíláshoz, mely révén a fémlemezt elhelyezhették volna a piramis megépítését követő bármely időpontban. A pontos helyet június 24-én, szombaton Mr. Perringnek is megmutattam.¹⁵

John Perringnek, a civil mérnöknek ezáltal alkalma nyílt tanulmányozni a lelet helyét, s vele együtt James Mashnek, a másik civilnek is. Mindketten „arra a véleményre hajlottak, hogy a vaslemez a piramis építési munkálatai során került a helyére, és azt utólagosan nem tehették oda”¹⁶. A rejtélyes leletet Hill, Perring és Mash írásos tanúsítványának kíséretében Vyse végül elküldte a British Museumba, ahol kezdetől fogva hamisítványként kezelték - hiszen köztudott volt, hogy a kovácsoltvas ismeretlennek számított a piramisok korában, és ezért a vaslemez csak sokkal később, utólag kerülhetett a helyére.

Amikor 1881-ben Sir W M. Flinders Petrie is megvizsgálta a leletet, több nyomós okból is nehéznek tartotta, hogy egyetértsen a közvélekedéssel:

Bár felmerültek bizonyos kételyek az eredetet illetően, főként ritkaságának fényében, a korrózióon található nummulecsapódás [fosszilizálódott tengeri véglények] azt bizonyítja, hogy a fém hosszú időn keresztül egy nummulitos mészkőtömb mellett volt eltemetve, így kétséget kizáróan ősi darab, s emiatt nincs okunk kételkedni az eredetiségében...¹⁷

A viktoriánus kor egyiptológiai óriásának meggyőző érvelése azonban süket fülekre talált - a szakma egyszerűen képtelen volt elfogadni, hogy egy kovácsoltvas lelet egyidős lehet a piramisokkal. Egy ilyen felvetés annyira szöges ellentétben állt minden korábbi elképzeléssel, hogy megkérdőjelezte az egyiptológusok egész addigi képét az ősi civilizációk fejlődéséről.

Tudományos elemzés

A szakmai előítéletek teljes 108 esztendőn keresztül elejét vették a további komoly vizsgálódásnak, és csak 1989-ben került sor egy fémtöredék következetes optikai és vegyi analízisére. A tudományos kísérletet dr. M. P. Jones, a londoni Imperial College ásványtani tanszékének tanára végezte dr. Sayed El Gayer társaságában, aki az egyiptomi Szuez Egyetem petróleum- és bányászati tanszékének docense, és aki extrakciós fémkohászatból szerezte tanári diplomáját a birminghami Aston Egyetemen¹⁸.

Azzal kezdték a vizsgálódást, hogy ellenőrizték a vaslemez nikkeltartalmát, kizárandó még a lehetőségét is annak, hogy azt esetleg meteorikus vasból kovácsolták (a földre zuhant meteoritok vastartalmát - igaz, rendkívül ritkán - felhasználták a piramisok korában is). A felhasználásra kész meteorikus vasat roppant egyszerű felismerni, ugyanis minden esetben szokatlanul magas arányban tartalmaz nikkelt - rendszeren hét százalékot¹⁹, vagy még többet. Az első teszt alapján Jones és El Gayer megállapíthatták: „A gizai vaslemez nyilvánvalóan nem meteorikus eredetű, hiszen csak rendkívül kis arányban tartalmaz nikkelt.” A fémet tehát ember alkotta. De hogyan?

A további tesztek kimutatták, hogy a fém megolvasztása 1000 és 1100 °C közti hőmérsékleten történt, valamint fényt derítettek arra az érdekességre is, hogy „a lemez egyik oldalán nyomokban arany is kimutatható²⁰”. Elképzelhető, gondolkodott el Jones és El Gayer, hogy eredetileg „arannyal vonták be, márpedig az arany arra utal... hogy a lemezt nagy becsben tartották, amikor megalkották.”²¹

De vajon mikor történt mindez?

Miután gondos, részletekbe menő tanulmányozásnak vetették alá a mintát, a két fémszakértő az alábbi következtetést vonta le: „A jelenkori vizsgálat alapján megállapítható, hogy a féMLEmez rendkívül ősi darab. Immár tudományos bizonyossággal megállapítást nyert, hogy az archeológiai következtetés helytálló, és a féMLEmez akkor került a piramis szerkezetébe, amikor azt megépítették.”²²

Amikor Jones és El Gayer benyújtotta a múzeumnak eredményeit, kellemetlen meglepetés érte őket. A jogos iz-

gatottság helyett a British Museum munkatársai egy kezlegyintéssel elintézték őket. „A vaslemez szerkezete valóban egyedi”, engedte meg Paul Craddock és Janet Lang. „Ugyanakkor nem lehetünk biztosak a struktúra jelentőségében vagy eredetében, s abban sem, hogy az szükségszerűen magas korra utal.”²³

A British Museum álláspontja

Miután a vaslemezt vélhetően a királyi kamra „Orion”-kürtője torkából vagy annak közvetlen közeléből emelték ki, rendkívül fontos a számunkra. Úgy döntöttünk tehát, hogy vetünk rá egy pillantást. Dr. A. J. Spenceren, a British Museum egyiptomi antikvitás részlegének helyettes kurátorán keresztül el is intéztünk egy látogatást 1993. november 7-re. Engedélyezték számunkra, hogy kézbe vegyük a fémlemezt, s meglepetten tapasztaltuk szokatlan súlyát és texturáltságát. Nem tudtuk nem észrevenni, milyen briliáns fénnel csillog a fém a felszínt borító patina alatt, felfedve a helyet, ahol El Gayer és Jones tudományos analíziséhez a mintát lementsztették. Dr. Spencer megismételte a múzeum hivatalos álláspontját: a lemez nem túlzottan idős, valószínűleg Vyse idejében, feltehetőleg szándékosan került a helyére, és az El Gayer-Jones-féle következtetések „meglehetősen gyanúsak”.²⁴

Hogyan és miért lenne e két kiváló fémszakértő tudományos véleménye „meglehetősen gyanús?”, érdeklődtünk.

Dr. Spencer erre nem tudott felelni, és dr. Craddock, akivel telefonon beszéltünk, szintén nem kívánt a részletekbe bocsátkozni.

Néhány nappal később felhívtuk dr. M. P. Jonest is, és meghallgattuk, hogy milyen körülmények között vizsgálta ő és El Gayer a fémlemez eredetiségét 1989-ben, a londoni Imperial College laboratóriumaiban. Dr. Jones azóta nyugalomba vonult és Walesben él. Amikor rákérdeztünk, hogy mit tart a British Museum hivatalos álláspontjáról, érthető módon dühbe gurult. Ragaszkodott hozzá, hogy a vaslemez „nagyon régi”, és hozzánk hasonlóan úgy gondolta, hogy -

miután két ellentétes nézet ütközik - a legjobb lenne egy független laboratórium vizsgálatával dűlőre vinni a kérdést.

Végtére is egy i. e. 2500-ból származó, ember készítette vaslemez szédületes lehetőségeket vetne fel. És nemcsak arról van szó, hogy újra kellene dátumoznunk az úgynevezett vaskorszakot. Talán ennél is izgalmasabb lenne azon elgondolkodni, hogy miféle *célt* szolgálhatott egy vaslemez a Nagy Piramis egy központi kamrájától kiinduló kürtő végében, sok ezer évvel ezelőtt. Talán lehet valamiféle kapcsolat a vaslemez és a rézfogantyús ajtó között - melyet a közelmúltban fedezett fel Rudolf Gantenbrink a királynő kamrájától induló déli kürtő végében -, mely egyenesen a „Szíriusz-íziszre” irányul, az „Orion-Ozirisz” hitvestársára?

1989-es jelentésében Jones és El Gayer azt is megjegyezte, hogy a lemez valószínűleg csak töredéke egy nagyobb fémlapnak, mely eredetileg talán afféle „kapuként” illeszkedett a kürtő szájához.

Csillagkapu

A későbbi fejezetekben részletesen is utalunk az ősi Egyiptom úgynevezett „piramisszövegeire”. Ezek a szövegek gyakorta öltik magukra halotti vagy újjászületési feliratok formáját, melyeket egyes V és VI. dinasztia korabeli, a Gizától 10 mérföldnyire délre fekvő Szakkarában található piramisok falaiba véstek. Az egyiptológusok egyetértenek abban, hogy ezek közül sok - ha nem az összes - a piramisok előtti korból származik²⁵. Épp ezért nyugtalanító felfedezni ezekben a szövegekben, melyek vélhetően a rézművességet épp csak kóstelgató neolitikus földművesek munkái, a korántsem ritka utalásokat a vasra.

Az általunk *Bja* - az „isteni fém” - néven illetett vas ugyanis rendszeresen felbukkan az ilyen vagy olyan módon az asztronómiához, a csillagokhoz vagy az istenekhez kapcsolható szövegemlékekben²⁶. A *Bja* sokszor megjelenik például a feliratokban, melyek „Hórusz négy fiát” idézik - vélhetően kapcsolatot teremtve ezáltal a *Semszu Hor*, vagyis a „Hórusz Követő”, avagy az „Azonosultak” néven emlegetett különös teremtményekkel, kikről a következő fejezetek-

ben még megemlékezünk. Akárhogy is, Hórusz e rejtelmes „fiai” láthatóan vasból voltak, avagy vasujjakkal rendelkeztek: „Gyermekeid gyermekei együtt emeltek fel... szádat felnyitották vasujjukkal..”²⁷

A vasat szükséges hozzávalóként említik a *Meshtyw* nevű bizarr eszközre vonatkozó szövegekben is. A leginkább ácszekercére vagy egyéb vágószerszámmra emlékeztető szertartási eszközt használták az elhalt fáraók mumifikált és bebalzsamozott tetemén „a száj felnyitására” - ami elmaradhatatlan rituálénak számított, ha azt akarták, hogy a fáraó lelke új, örök életre ébredjen a csillagok között.

A piramisszövegekben megtaláljuk egy főpap rejtelmes kijelentését:

Hasznát veszed a te szádnak, mert én kinyitom néked... Ó, király, felnyitom én a te szádat *Upuaut* vasszekercéjével, felnyitom én a szádat a vasszekercével, mely felnyitotta az istenek száját... Hórusz megnyitotta e király száját, ahogyan megnyitotta az ő atyjának száját, ahogyan megnyitotta Ozirisz száját...²⁸

Az ilyen és a számtalan hasonló idézetből nyilvánvaló, hogy a vasat a piramisok építői elengedhetetlenül szükségesnek látták a rituálékhoz, melyek biztosították az új életet - kozmikus csillagéletet - a halott királyoknak. Ennél is fontosabb, hogy a fenti idézet összekapcsolja egymással a vasat és használatát egy olyan rituáléban, melynek őseit maga Ozirisz, Egyiptom „hajdani s majdani királya” mutatta be, aki meghalt, majd újjászületett, mint az Orion égboltrégiójának halhatatlan ura. Ezt a régiót, mint azt látni fogjuk a III. részben, Dwaí-ként ismerték, és Egyiptom minden fáraója abban reménykedett, hogy halála után ott ébred örök életre:

A föld kapuja nyitva áll előtted... ereszkedjék hát le a *Duat* lépcsősora, hogy eljuthass oda, hol Orion fénylik...²⁹

O, király... az égbolt megfogon veled Orionon... az égbolt kihord téged Orionon...³⁰

Ó, király, légy olyan lélek, akár egy élő csillag...³¹

A földisten kapuja nyitva áll... vesd hát magad az égboltra, és foglald el helyed vastrónusodon...³²

Az égi ablak nyitva áll előtted...³³

A vaskapuk, melyek a csillagos égboltra nyílnak, felpatantak előttem, és én áthaladok rajtuk...³⁴

A fenti idézetekből, ha szó szerint vesszük azokat és leegyszerűsítjük őket valamennyiük közös osztójára, nem kevesebb sejklik fel, mint egy vasból kovácsolt „csillagkapu”, melynek célja Oziriszt és az őt követő dinasztiák halott királyait beengedni az Orion övének éteri világába. Ám ha a piramiszövegek leírnak egy csillagkaput, akkor éppúgy beszélnek időkapuról is - hiszen szemernyi kételynek sem nagynak helyet, hogy áthaladva az égbolt vaskapuján az elhaltak lelke millió évekig tartó örök életet fog élni, a világ végezetéig navigálva az istenek bárkájában. Ezek után nem meglepő, ha elgondolkodunk azon, hogy az az elhanyagolt vaslemez a British Museumban már csak a király kamrája déli kürtőjének végében felvett eredeti pozíciója révén is kapcsolatban lehetett ezzel a bámulatosan kifinomult hitvilággal, és azzal a meggyőződéssel, hogy egy kellően „felkészült” lélek uralkodhat halál és idő felett.

Eltöprenghetünk azon is, mi lehetett az eredeti funkciója annak a többi rejtélyes objektumnak, melyet a királynő kamrájának kürtőiben fedeztek fel, amikor azokat 1872-ben először megnyitotta a Newcastle-upon-Tyne-ből származó mérnök-vállalkozó, Waynman Dixon.

A sötétség mélyén

A király kamrájának kürtőivel szemben a királynő kamrájának járatai *a)* nem érnek fel a napvilágig, és *b)* eredetileg nem vágták át a mészkőfalakat sem. Az építők a kürtők szájánál az utolsó kőtömb utolsó tíz centiméterét érintetlenül hagyták meg, ezáltal téve a járatokat láthatatlanná és elérhetetlenné a szokványos betolakodók számára.

Az olvasó bizonyára emlékszik még a fejezet elején megemlített Charles Piazzi-Smythre, és az ő profetikus nézeteire a Nagy Piramissal kapcsolatban. Az 1860-as évek elején, amikor ezeket az elméleteket megalkotta, Smyth egy bizonyos William Petrie barátságát élvezte, kinek fia, W. M.

Flinders Petrie később az egyiptológia megalapítójaként vált híressé.³⁵

William Petrie a viktoriánus kor első „piramidológusai” közé sorolható, aki támogatásáról biztosította Piazzzi Smyth elméletét, miszerint a Nagy Piramis afféle profetikus üzenet az emberiség számára, egy kódolt figyelmeztetés, mely Krisztus második eljövételére hívja fel a figyelmet³⁶. „Voltak idők”, írja Hermann Bruck professzor és dr. Mary Bruck, a királyi csillagász úgymond hivatalos életrajzában, „amikor Flinders Petrie és atyja teljes szívükből támogatták Piazzzi Smyth szinte valamennyi elképzelését.”³⁷ Valóban, ahogyan arra a két kiváló asztronómus és életrajzíró is rámutat, a fiatal Flinders Petrie 1880-ban azért vágott neki Egyiptomnak és kezdte el híres tanulmányát a Nagy Piramistról, mert „folytatni akarta Piazzzi Smyth művét”.³⁸

Visszatérve a királynő kamrájának kürtőihez, érdeklődéssel tapasztalhatjuk, hogy a mérnök Waynan Dixon - testvére, John társaságában - szintén közeli kapcsolatot ápolt Piazzzi Smyth-szel. Valójában a királyi asztronómus közbenjárásának köszönhető, hogy Dixonék 1872-ben egyáltalán belekezdhettek a Nagy Piramis felfedezésébe, és feltárhatták a királynő kamrája északi és déli kürtőjének egészen addig rejtett bejáratát.³⁹

Waynman Dixon kíváncsiságát a király kamrájának kürtői keltették fel, melyek arra sarkallták, hogy hasonló járatokat kezdjen keresni a királynő kamrájában is. A kutatás, mely 1872 elején vette kezdetét, Piazzzi Smyth tudomásával zajlott, aki később egy könyvet is szentelt az eseménynek. A történet szerint, miután felfigyelt egy repedésre a királynő kamrájának déli falán - nagyjából ott, ahol elképzelései szerint a kürtőnek lennie kellett -, Waynman Dixon ráugrasztotta „ácsát és mindenését”, egy bizonyos Bili Grundyt, „hogy fogjon meg egy kalapácsot és vésse körül azt a helyet. A hűségese társ munkához is látott, s olyan elszántsággal forgatta a kalapácsot, hogy alig néhány csapás után a véső éle egyenesen belecsusszant egy korábban sosem látott részbe.”⁴⁰

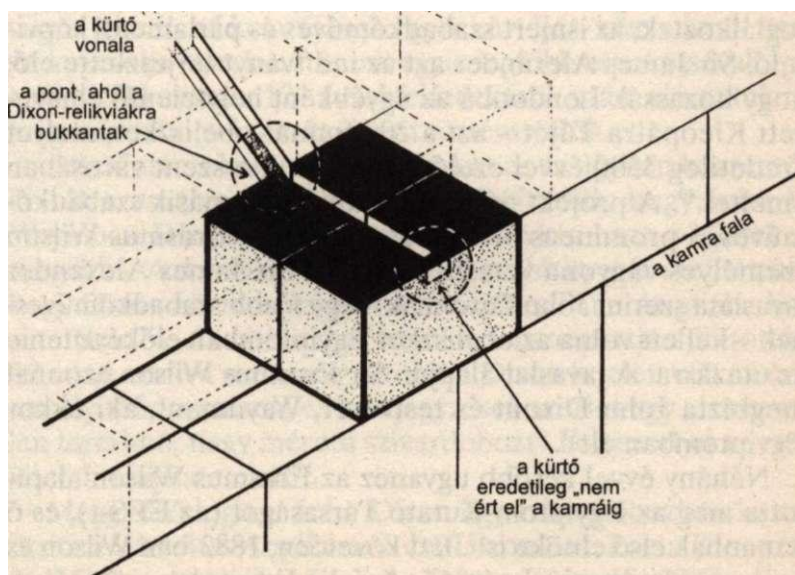
A „rész”, melybe Bili Grundy vésője belecsusszant, egy „négyzet alapú vízszintes csatornának” bizonyult, „szélességét és magasságát tekintve 9-szer 8 hüvelykesnek [23x20 cm], amely 7 láb [mintegy 2 méter] mélyen húzódott a fal-

ban, mielőtt éles szöget véve bele nem veszett volna az ismeretlen sötétségbe..."⁴¹

Ez volt hát a déli kürtő.

Ezt követően, kimérve ugyanezt a pozíciót az északi falon is, Wayne Dixon „utasította a pótolhatatlan Bili Grundyt, hogy venné kezelésbe azt a helyet is a kalapácsával és vésőjével; és újfent, rövidke erőfeszítés után, a véső eltűnt a sziklában; mely rés ezúttal is egy vízszintes csatornának vagy járatnak bizonyult, hasonló arányokkal, mint szemközti társa, és 7 lábnyi út után hasonló szögben, de az ellenkező irányban indult bele a messzeségbe..."⁴² ,

Testvérével, Johnnal együtt Wayne Dixon erőfeszítéseket tett mindkét kürtő mélyebb megismerésére - egy csuklókkal ellátott, a kéményseprők készségéhez hasonló rudazatot használva e célra⁴³. A tizenkilencedik század végének technikai lehetőségei azonban még nem bizonyultak elégségesnek a feladathoz, és a rúd egy szegmense bele is szorult az északi kürtőbe, ahol mind a mai napig megtalálható⁴⁴. Mielőtt azonban ez bekövetkezett volna, Dixon három kisebb relikviára bukkant a járatokban.

33. A királynő kamrája kürtőjének részlete

Ezek a tárgyak - egy kőből durván megformált gömb; egy apró kétágú horog egyfajta fémből elkészítve; és egy 12 cm hosszú cédrusfadarab, rajta furcsa rovátkákkal⁴⁵ - 1872 nyarán hagyták el Egyiptomot, és néhány héttel később biztonságban meg is érkeztek Angliába⁴⁶. A következő években több tudományos munka is foglalkozott a leletekkel, és a képeik megjelentek az olyan népszerű magazinokban is, mint a *Nature* vagy a *London Graphic**⁷. Mindezek ellenére a századfordulóra a relikviáknak nyomuk veszett⁴⁸.

Kapcsolódások

Érdekes kapcsolatlánc léte mutatható ki az alábbiak között:

- a királynő kamrája kürtőinek és relikviáinak felfedezése;
- az Egyiptom-Kutató Társaság (EES, a brit egyiptológia legprominensebb intézménye) megalakulása;
- a londoni University College-en a máig legnevesebb egyiptológiai tanszék megalapítása;
- a brit szabadkőművesség.

1872-ben, míg a Dixon fivérek a Nagy Píramis feltárásával foglalkoztak, az ismert szabadkőműves és parlamenti képviselő, Sir James Alexander azt az indítványt terjesztette elő, hogy hozassák Londonba az egyébként helytelenül elnevezett Kleopátra Tűjét - azt a 200 tonnás obeliszket, melyet eredetileg 3500 évvel ezelőtt, Héliopolisz szent városában emeltek⁴⁹. A projekt pénzügyi alapját egy másik szabadkőműves, a prominens brit bőrgyógyász, Sir Erasmus Wilson személyes vagyona vetette meg⁵⁰, és Sir James Alexander javaslata szerint John Dixonnak - egy újabb szabadkőművesnek - kellett volna az obeliszket Egyiptomban előkészítenie az utazásra. A javaslat alapján Sir Erasmus Wilson azonnal megbízta John Dixont és testvérét, Waynmant, aki ekkor Egyiptomban élt⁵¹.

Néhány évvel később ugyanez az Erasmus Wilson alapította meg az Egyiptom-Kutató Társaságot (az EES-t), és ő lett annak első elnöke is⁵². Ezt követően, 1883-ban Wilson és a népszerű viktoriánus író, Amelia Edwards együtt alapították meg a londoni University College egyiptológiai tan-

székét - és Wilson személyes ajánlásának köszönhetően éppen az ifjú Flinders Petrie lett az első tudós, akit a tanszék vezetőjének neveztek ki⁵³.

A fent részletezett kapcsolatok talán csak a véletlen művei. Ha így van, akkor bizonyára azt is a vak véletlen számlájára kell írunk, hogy az oxfordi Ashmolean Museumnak, korunk egyik legelismertebb egyiptológiai kutatóközpontjának tizenhetedik századi alapítója nem más, mint Elias Ashmole - a szabadkőműves történészek szerint brit földön az első ember, akit nyíltan avattak be a szabadkőművesek mindaddig teljesen zárt és rejtelmes világába⁵⁴.

Nincs rá bizonyítékunk, hogy a Testvériség ma is ilyen befolyással lenne az egyiptológiára. Amikor azonban behatóbban is foglalkozni kezdtünk ezzel a sajátságos tömörüléssel, meglehetősen furcsa körülmények között sikerült nyomára bukkannunk a három eltűnt Dixon-relikvia közül kettőnek.

A British Museum és a hiányzó szivardoboz

Ezek a relikviák az *egyetlenek, melyek valaha is előkerültek a Nagy Píramis belsejéből*. Ráadásul a *hely*, ahol találták őket - vagyis a királynő kamrájának egyik kürtője - közvetlenül összekapcsolja őket kutatásunk egyik legfőbb aspektusával. Így aztán 1993 nyarán, 121 évvel felfedezésük után, elszántuk rá magunkat, hogy kiderítsük, mi történt velük.

Áttekintve a korabeli híradásokat és az ügyben közreműködők személyes feljegyzéseit, kiderítettük, hogy John és Waynman Dixon egy szivardobozban vitte haza a leleteket Angliába. Azt is megtudtuk, mint korábban már említettük, hogy Dixon közreműködött a Kleopátra Tűje Angliába hozatalában is. Az obeliszket végül a Temze partján állították fel, ahol mind a mai napig áll. John Dixon is jelen volt az ünnepélyes felavatáson, és a feljegyzések szerint egy „ismeretlen tartalmú, nagy méretű szivardobozt” helyezett el az emlékmű talapzata alatt⁵⁵.

Meggyőző logika. John Dixon egy szivardobozban hazahozta a leleteket Angliába. John Dixon hazahozta Kleopátra Tűjét is Angliába. És John Dixon Kleopátra Tűje alatt eltemetett egy szivar dobozt. És ekkortájt a relikviák nyom

nélkül eltűntek. Az erőteljes szabadkőműves kapcsolódás önkéntelenül is eszünkbe juttatja a szabadkőművesség gyakorlatát, mely megkövetel bizonyos rituálékat a Testvériséghez kapcsolódó emlékművek vagy építmények alapkővének letételekor. Ez a gyakorlat azt sugallja, hogy a Nagy Piramis elveszett relikviái ott nyugszanak eltemetve Kleopátra Tűje alatt, egyéb szabadkőműves jelképek és kellékek társaságában⁵⁶.

Az mindenesetre bizonyosnak tűnt, hogy a leletek valóban eltűntek, hiszen a szakértők, akikkel a British Museum-ban felvettük a kapcsolatot, kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy fogalmuk sincs, hol lehetnek. Felvettük a kapcsolatot I. E. S. Edwardsszal is, az egyiptomi antikvitások korábbi (1954-1974) kurátorával és az EES volt elnökhelyettesével. Edwards Nagy-Britannia-szerte elismert szaktekinétye Gízának, s szerzője az *Egyiptom piramisai* című alpműnek, melyet elsőként 1946-ban jelentettek meg, és azóta gyakorlatilag minden évben utánnyomtak. A könyv valamennyi kiadása említést tesz Waynman Dixonról és a királynő kamrája kürtőinek felfedezéséről, ugyanakkor egyetlen esetben sem említi az eltűnt relikviákat. Ez azért van, tudtuk meg a szerzőtől, mert nem emlékszik rá, hogy valaha is találkozott volna velük, és így természetsszerűleg nem nyilatkozhat azok eltűnéséről sem.

Hozzánk hasonlóan Edwards professzor is tudott a kapcsolatról Flinders Petrie, Piazzzi Smyth és a Dixon testvérek között, és tudta, hogy Petrie felfedezőútja közvetlen folyománya volt Dixonék feltárásainak.

Meglehetősen különös, hogy maga Petrie sem tesz említést a relikviákról híres, *Gizeh piramisai és templomai* című monográfiájában - holott igenis foglalkozik Dixonékkal és a kürtőkkel. De vajon utal-e rájuk számos más publikációjában? Edwards javasolta, hogy forduljunk az egyiptológus Mrs. Margaret Hackford-Joneshoz, Petrie életrajzírójához, ha utána akarunk nézni a dolognak Petrie naplójában és személyes feljegyzéseiben. Ha tett bármiféle említést is a Dixon-féle relikviákról, akkor bizonyára a nyomára tudunk akadni. A Mrs. Hackford-Jones által elvégzett kutatás azonban nem hozott új eredményeket⁵⁷.

Egyéb alternatíva híján eltűnődtünk rajta, hogy talán érdemes lenne megnézni, nincs-e a három rejtélyes objektum még mindig abban a szivardobozban Kleopátra Tűje alatt.

A sztorira ekkor kapott rá a brit országos napilap, az *Independent*, mely 1993. december 6-án megjelent tudósításában megkérdezte Edwards professzort is, aki kategorikusan kijelentette, hogy sem ő, sem más nem tudott korábban a relikviák létezéséről⁵⁸. Ezért is ért meglepetésként bennünket, amikor 1993. december 13-án - alig egy héttel az Edwards-féle interjút követően - dr. Vivian Davies, aki a British Museumban az egyiptomi antikvitások jelenlegi kurátora, egy, az *Independent*-nek írott levelében bejelentette, hogy a relikviák - még mindig a szivardobozba zártan - az ő felügyelete alatt állnak⁵⁹.

Akkor hát miért nem vallotta be korábban a múzeum, hogy birtokában vannak a kérdéses leletek?

„Azt hiszem, tragikus félreértés történt”, nyugtatgatott a múzeum szóvivője néhány nappal később. „Nem mondtuk, hogy nincs a tulajdonunkban, csupán azt, hogy nincs róla tudomásunk.”⁶⁰

Miután végeztünk egy kis kutatómunkát, felderítettük, mi történt. A relikviákat (vagy még inkább a megmaradt két relikviát, ugyanis a harmadik darab - az egyetlen, melyet radiokarbon kormeghatározásnak vethettek volna alá - a cédrusfa, sosem került elő) nem temették Kleopátra Tűje alá, mint azt korábban feltételeztük, de ehelyett pontosan száz esztendőn keresztül a Dixon család birtokolta őket. Csak 1972-ben történt meg, hogy Dixon dédunokája elvitte azokat a British Museumba, és egy nemes gesztussal az egyiptomi antikvitások részlegének adományozta őket. Az átvételi elismervényt maga a kurátor jegyezte ellen - dr. I. E. S. Edwards személyesen⁶¹. Ezután az értékes leletekről egyszerűen megfeledkeztek, s azok csak 1993 decemberében bukkantak újra felszínre, amikor egy dr. Péter Shore nevű egyiptológus, aki történetesen elolvasta az *Independent* cikkét, megkereste őket. A mostanra visszavonult, jelenleg Liverpoolban élő Shore 1972-ben Edwards asszisztense volt, és emlékezett a relikviák megérkeztére a British Museumba, ezért sietősen informálta a hatóságokat a kialakult, a múzeum hitelére potenciálisan veszélyes helyzetről.

Minket természetesen mélyen megdöbbsentett, hogyan kezelhettek hivatásos egyiptológusok ilyen szembeszökő hanyagossággal egyedülálló tárgyi leleteket, melyek az egyiptomi Nagy Píramis egy máig feltáratlan kürtőjéből kerültek elő. Ha teljesen őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, nehezünkre esett elhinni, hogy a British Museum egyiptomi antikvitások osztálya huszonegy évre megfeledezett volna a rá bízott tárgyakról. Azt viszont egyszerűen nem tudtuk megérteni, hogyan voltak képesek az egész 1993-as évben a hallgatás kódébe burkolózni, mialatt egy robot feltárta ugyanazokat a kürtöket, és az egyikük mélyén egy lezárt „ajtóra” is bukkant. Akárhogy is, alig két héttel az *Independent-nport* megjelenése után Rudolf Gantenbrink, az „ajtó” felfedezője Londonba látogatott és a British Museumban teljes előadást tartott az egybegyűlt nagyszámú egyiptológus előtt - ide érte Edwards professzort, dr. Vivian Daviest, és sok más szakértőt, akik mind tudtak a Dixon-relikviák utáni nyomozásunkról. Az előadás során Gantenbrink megmutatott és részletesen elmagyarázott egy videofelvételt, melyet a robot készített a királynő kamrája kürtőinek belsejében - vagyis ott, ahol a leletekre annak idején ráakadtak. Ahogyan az „ajtót” a déli alagút végében a felvétel láttatni engedett - még mindig az *északi* kürtő padlóján fekve, de sokkal magasabban annál, hogy Dixon mechanikus eszközei elérhették volna - legalább két jól elkülöníthető objektumot - egy fémhorogot és egy fapálcát⁶².

A következő fejezetben felidézzük Gantenbrink felfedezését, valamint az eseményeket, melyek ehhez elvezettek, illetve azután bekövetkeztek.

7. fejezet

A robot, a németek és az ajtó esete

„Upuaut, a farkasistenség... Benne elsősorban az Utak Megnyitóját tisztelték, aki megmutatta az Alvilágba vezető ösvényt a halott lelkeknek...”

Veronica Ions, *Egyiptomi mitológia*,
1982

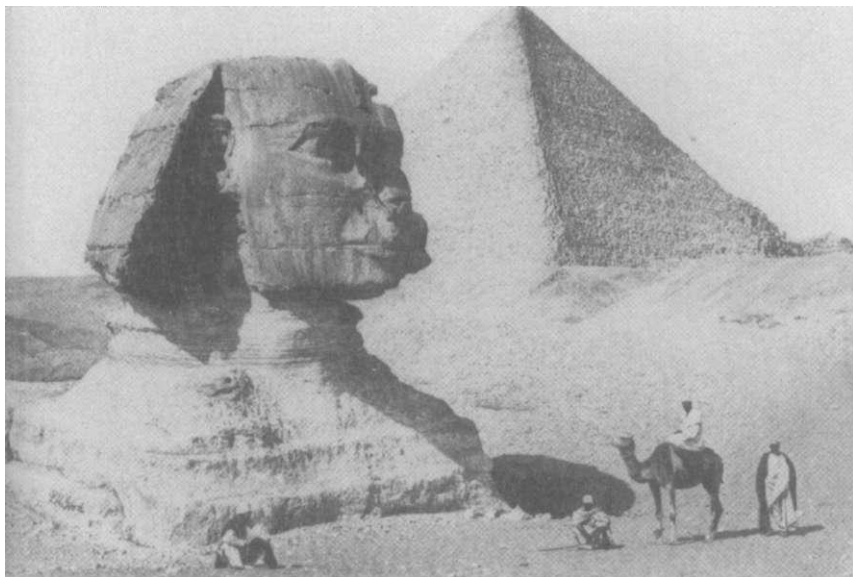
A robotkamera bevezetése a királynő kamrájának szűkös déli kürtőjébe, és a lezárt „ajtó” felfedezése mintegy 200 láb (60 méter) mélységben bár igazi régészeti szenzáció, korántsem nevezhető váratlannak. Jóllehet a „komoly” egyiptológusok vajmi kevés érdeklődést tanúsítottak a királynő kamrája iránt (melyet rendszerint a Nagy Piramis egy „befejezetlen”, „félbehagyott”, s így jelentéktelen sajátosságának ítélték), az elmúlt évtizedben nagyon is lázas tevékenység folyt itt.

1986-ban például két francia építész, Gilles Dormion és Jean-Patrice Goidin szerzett valamilyen úton hivatalos engedélyt a Nagy Piramis belsejének feltárására. Dormion és Goidin sikeresen győzte meg róla az Egyiptomi Régészeti Hivatal rangidős hivatalnokait, hogy egy „rejtett kamra” található a királynő kamrájához vezető horizontális folyosó nyugati fala mögött. Tőle szokatlan engedékenységgel a Régészeti Hivatal áldását adta rá, hogy a franciák több apró furatot is ejtsenek a falszakaszon, elméletüket igazolandó. Valóban sikerült is bizonyítani egy nagyobb üreg létét, amit azonban csak szokatlanul finom homok töltött be, semmi egyéb - ám ez is elég volt a médiáknak, hogy világgá kürtöljék az eseményt. Az egyiptológusok csendben füstölögtek. A projektet végül is lefűjták, Dormion és Goidin pedig soha többé nem foglalkozott a Nagy Piramissal¹.

Ugyanez történt 1988-ban, amikor egy japán Waseda-egyetem egy tudományos kutatócsoportha vállalkozott a feladatra Sakuji Yoshimura vezetésével. A japánok „békés” technológiát alkalmaztak, mely egy elektromágneses hullámradaron alapult. Ők is egy „üreg” jelenlétét ismerték fel a királynő kamrájának folyosóján, mintegy három méterrel a padlószint alatt, és mint kiderült, nagyon közel ahhoz a helyhez, ahol a franciák fúróikkal próbálkoztak. Találtak egy nagyobb üreget a királynő kamrájának északnyugati fala mögött is, valamint egy „alagutat”, mely a piramison túl futott dél felé, áthaladva az építmény alatt. Mielőtt azonban további felfedezésekre vagy fúrási munkálatokra sor kerülhetett volna, az egyiptomi hatóságok közbeavatkoztak, és leállították a projektet. Yoshimura és csapata visszavonulót fűjt, és soha nem fejezte be a királynő kamrájában megkezdett munkát².

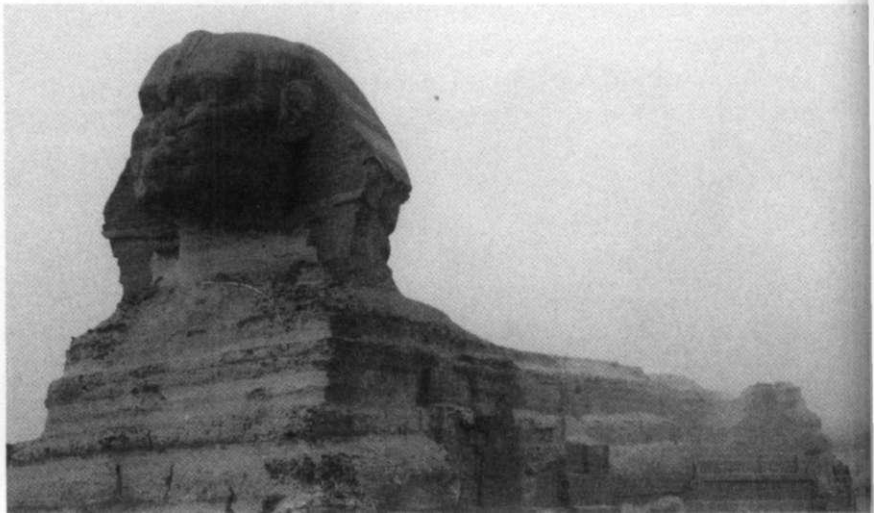
Fentiek fényében különösnek tűnhet, hogy bármekkora figyelmet fordítottak a királynő kamrájához közel eső esetleges további kamrákra, senki sem vette a fáradságot, hogy megvizsgálja a királynő kamrája kürtőinek mind ez ideig feltáratlan mélységeit. Miután egyenest az építmény méhébe vezetnek - az egyik északi, a másik déli irányban -, az ember azt gondolná, hogy valaki csak fel akarta volna tární őket (egy felderítő kamerával például a sok szükségtelen és eredménytelen fúrás és radarpróba helyett) - holott, mint arra korábban is utaltunk, vonalvezetésük és építési módjuk mintha szándékosan az érdeklődés felkeltését célozták volna³. Az 1980-as években azonban konszenzus alakult ki a mérvadó egyiptológusok közt, hogy a kürtők, akárcsak maga a királynő kamrája, a Nagy Piramis „befejezetlen” szerkezeti egységei közé tartoznak. Kétségtelen, hogy épp ez a konszenzus - és a természetes vonakodás ennek megkérdőjelezésére - tartotta vissza az egyes egyiptológusokat attól, hogy érdeklődjenek a kürtők iránt. Végére is, mi értelme lett volna megvizsgálni a piramis egy olyan részét, melyről mindenki tudja, hogy „félbehagyták” az építési munkálatok során.

Nem egyiptológusként a német robotszakértő, Rudolf Gantenbrink nem szenvedett ilyen skrupulusoktól, és 1991 elején felajánlotta a kairói Német Archeológiai Intézetnek, hogy videokamerájával megvizsgálja a kürtőket.

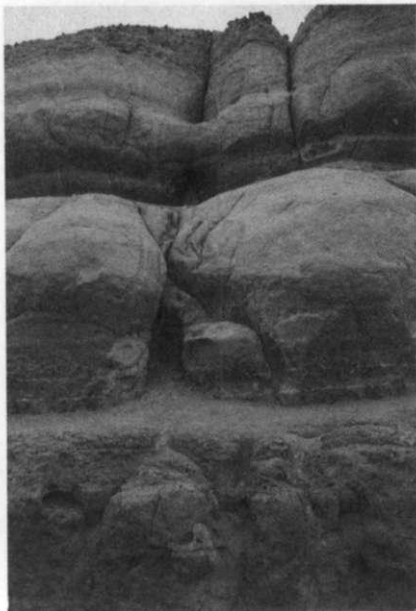

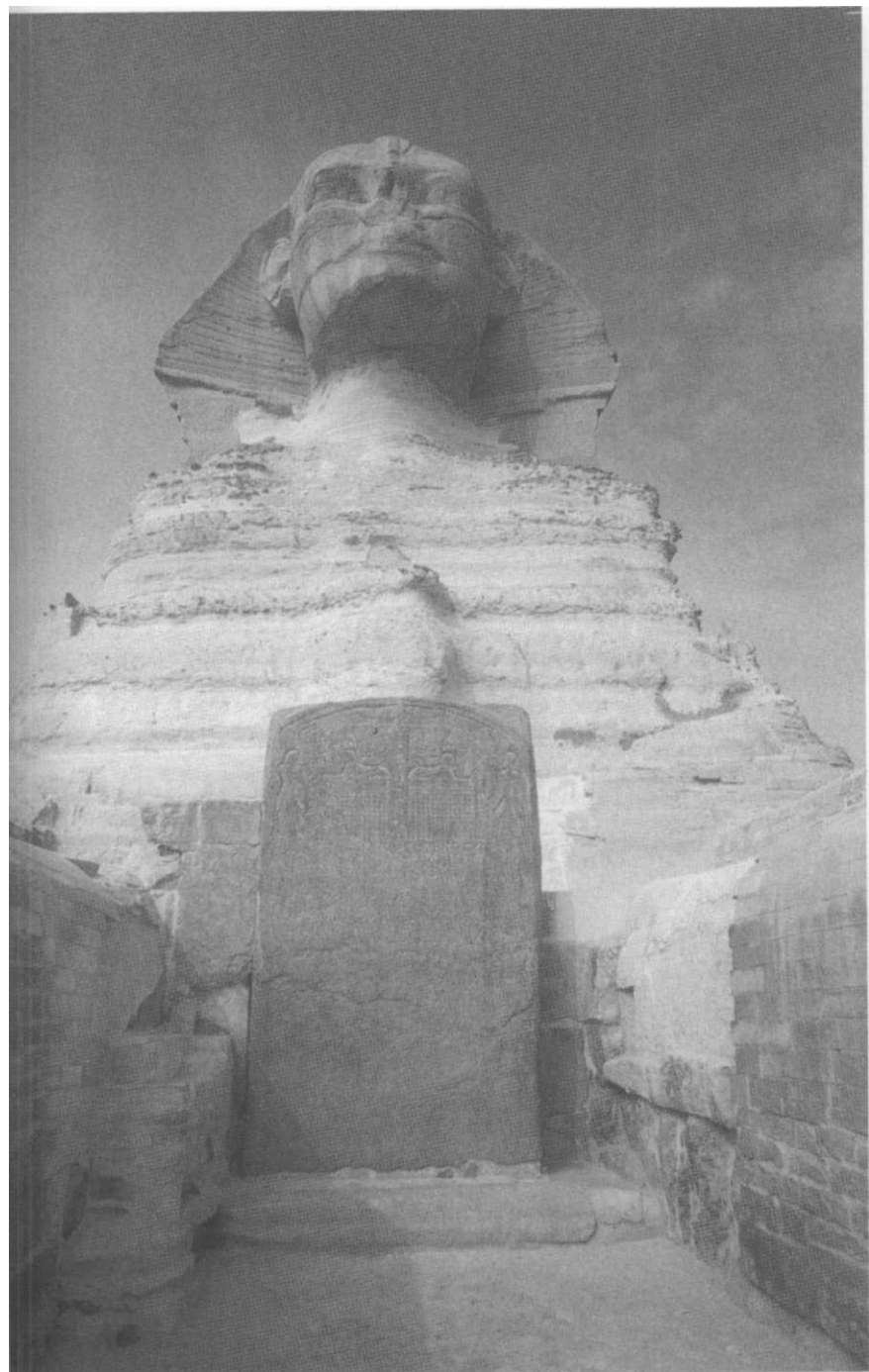
Fent: A gizai nagy Sfinx, ahogyan arról ez a múlt századi fotográfia is tanúskodik, ismert történelmének jelentős részét nyakig a sivatagi homokba temetve töltötte, így még a szél eróziós hatása sem kezdhetette ki - ám a test ennek ellenére meglehetősen viharvert. Talán az időjárás egyéb viszontagságai viselték meg ennyire? Lent: A Sfinx kifaragása során először hatalmas árkot ástak a természetes mészkőképződmény köré, majd a magból formálták meg az oroslán formáját. A felvétel, mely a Nagy Piramisról készült, a Sfinxet ábrázolja az árkában, mellette a Sfinx templomával (közvetlenül előtte, vagyis keletre a szobortól) és a völgytemplommal (valamivel délre). Szintén látható Hafzé a Sfinx déli oldalán futó gigantikus töltésútjának egy részlete.

Fent: A Szfinx erősen megkopott teste. Az eróziós minta, melyet a Boston University geológusai behatóan tanulmányoztak, arra enged következtetni, hogy a Szfinx hosszú időn át volt kitéve erős esőzéseknek I. e. 2500 körül, amikor az egyiptológusok feltevése szerint a Szfinx készült, Egyiptom éppoly csontszáraz volt, akárcsak napjainkban. I. e. 15 000 és i. e. 7000 között azonban a paleoklimatológia tanúsága szerint Egyiptom több alkalommal is átment radikális időjárás-változáson, és az ekkortájt jellemző heves esőzések kialakíthatták a jellegzetes eróziós mintát. Balra: A nagy Szfinxet körülvevő árok mely ugyanakkor keletkezett, amikor a Szfinxet kifaragták jól illusztrálja, milyen hornyolt „vájatok” és mély, függőleges hasadékok alakulnak ki a csapadéknak kitett mészkőben. A geológia és a paleoklimatológia sajnos csak azt képes igazolni, hogy a Szfinx és közvetlen környezete jócskán idősebb, mint azt korábban gondolták - az akkurátus kormeghatározásra egyedül az archeoasztronómia kínálkozik eszközként. Jobbra: Ez a Szfinx elülső mancsai között álló emléket, melyre IV Thotmesz fáraó uralkodása idején (i. e. 1401-1391) került sor. A sztelén megtalálható a „Haf” szótag is, mely különös módon sok egyiptológust arra a meggyőződésre indított, hogy a Szfinxet eredetileg a IV dinasztia és ezen belül Hafré fáraó korában, i. e. 2500 körül faragták ki. A sztelé az állítást is magán hordozza, hogy a gízai nekropolisz „az Első Idő Csodálatos Helye” - s ebből következően az egy sokkal korábbi korból maradt ránk

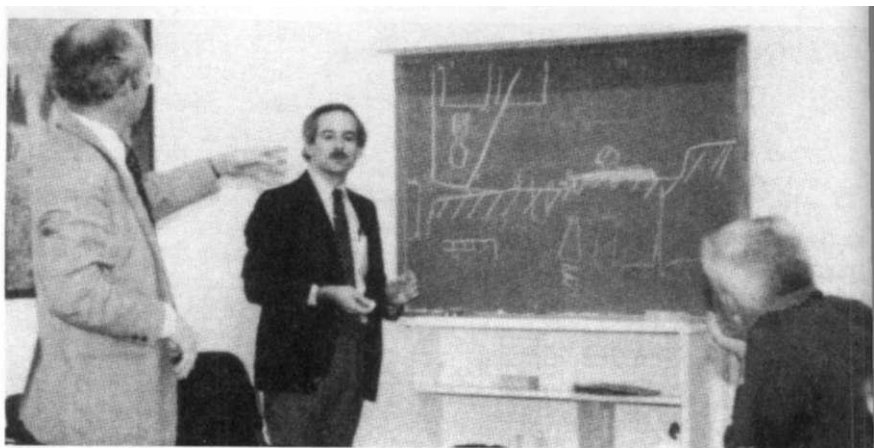

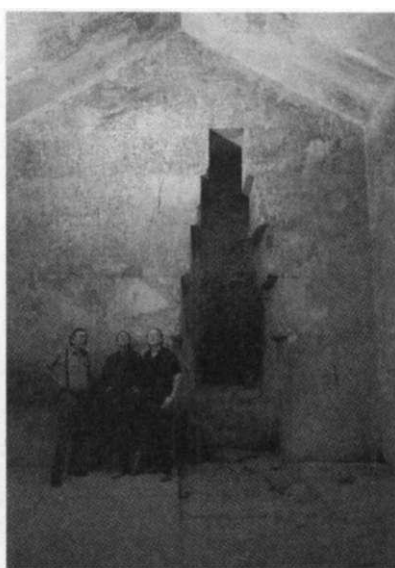
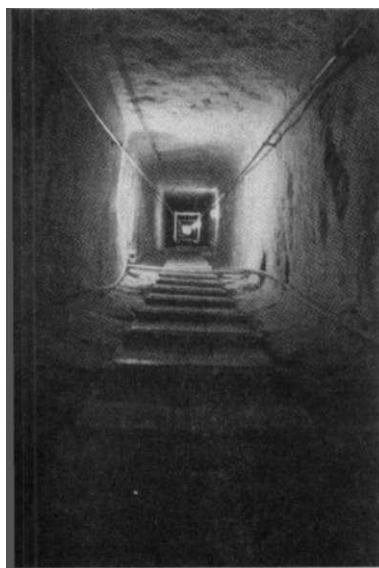
6.

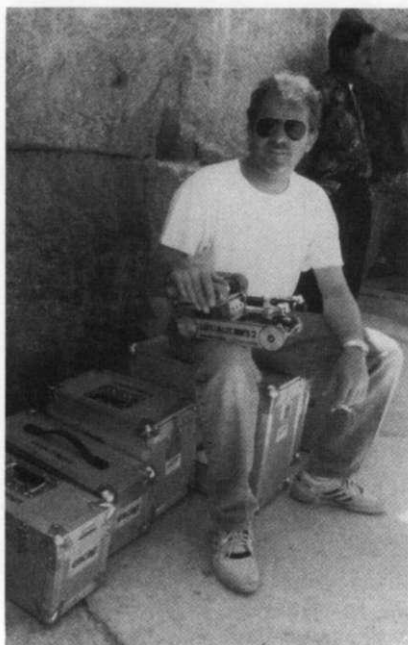
Fent: A Szfinx dél felől, az úgynevezett Hafré-féle töltésút felett. Az erodált oroszlántest ebből a perspektívából félig beletemetkezik Giza mesterséges „horizontjába”, leképezve a félig eltemetkezett Oroszlán csillagképet, amilyen az az i. e. 10 500. esztendő téli napfordulója és tavaszi napéjegyenlősége között lehetett (lásd 17. fejezet).
Lent: Mark Lehner professzor (középen), a Szfinx egyiptológus szakértője, amint előadást tart az amerikai Virginia Beachen székelő Edgár Cayce Alapítvány és a Kutatásért és Felvilágosodásért Egyesület rangidős tagjainak (lásd 5. fejezet).

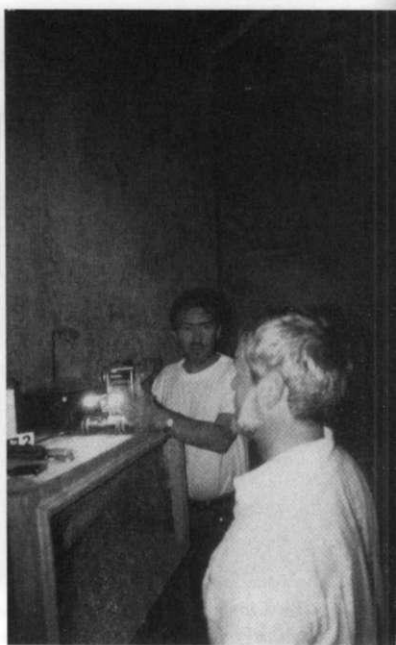

1. Fent: A gízai Nagy Piramis föld alatti kamrája, 100 láb (30 méter) mélységben a Gízai-fennsík talajszintje és pontosan a piramis csúcspontja alatt. Balra lent: A lefelé tartó folyosó, mely összeköti a piramis eredeti bejáratát a föld alatti kamrával, 350 láb (107 méter) hosszú, és teljes hosszúságában olyan szögegyenes, hogy sehol sem tér ki egy nyolcad hüvelyknél (3 mm) jobban. A felvétel a folyosó aljából készült és a bejáraton át beszűrő távoli napfényt veszi célba. A Nagy Piramis belső átjáróinak és alagútjainak különös rendszere közeli hasonlóságot mutat a túlvilág Duatnak nevezett birodalmának és Ozirisz királyságának egyiptomi ábrázolásaival. Jobbra lent: A szerzők John Anthony West társaságában, a királynő kamrájában.

11.

12.

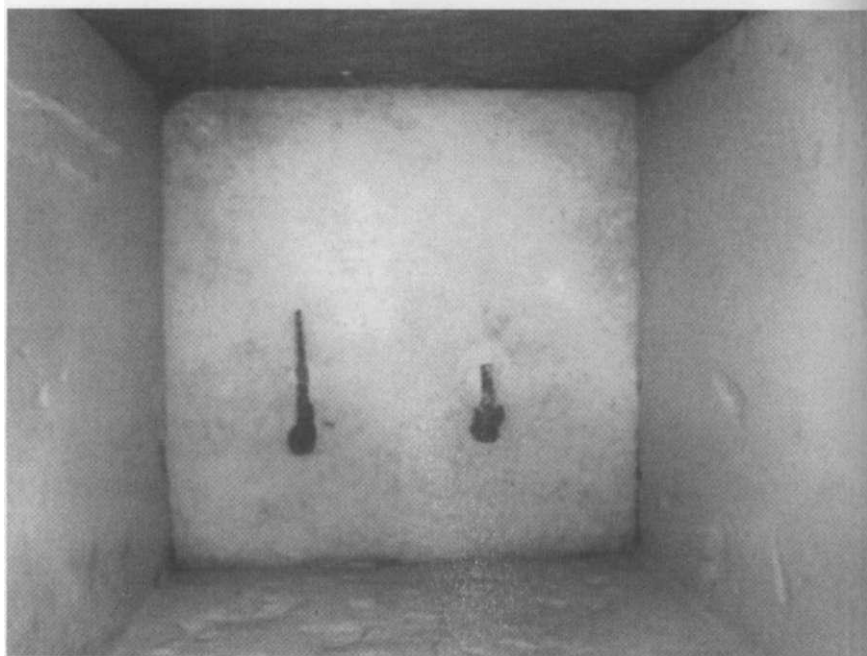
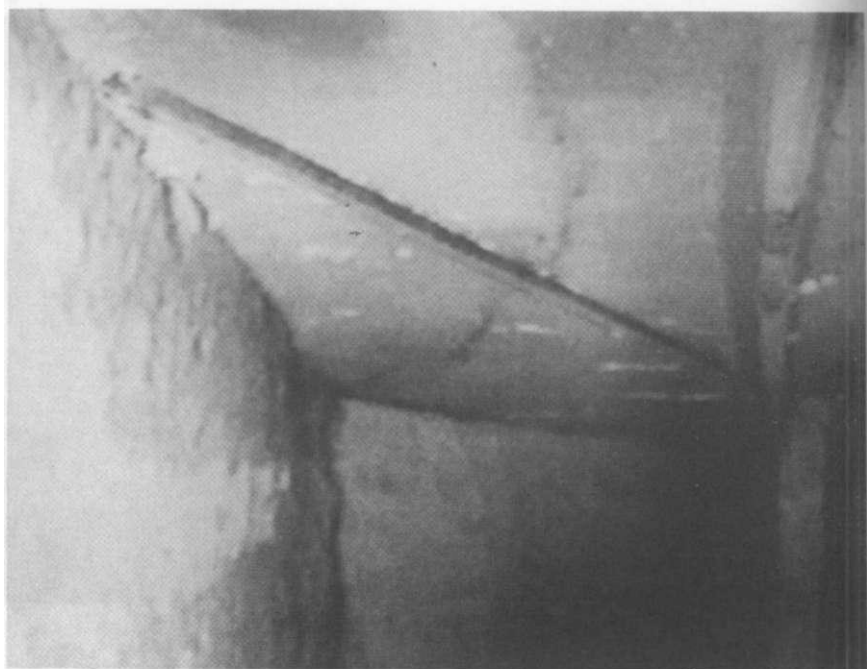

13.

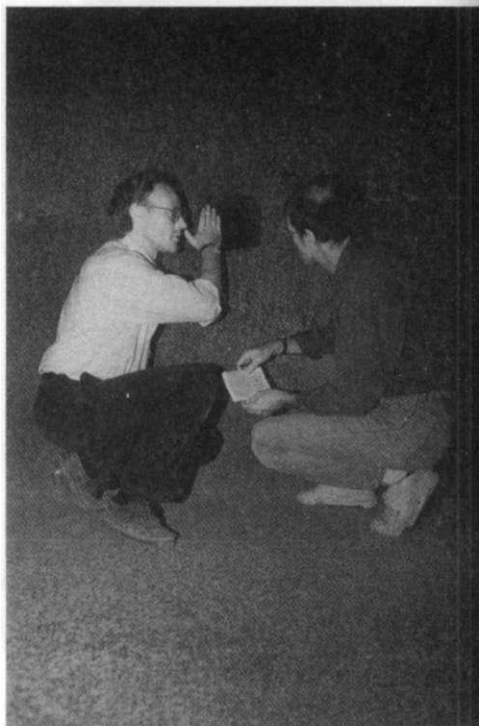

14.

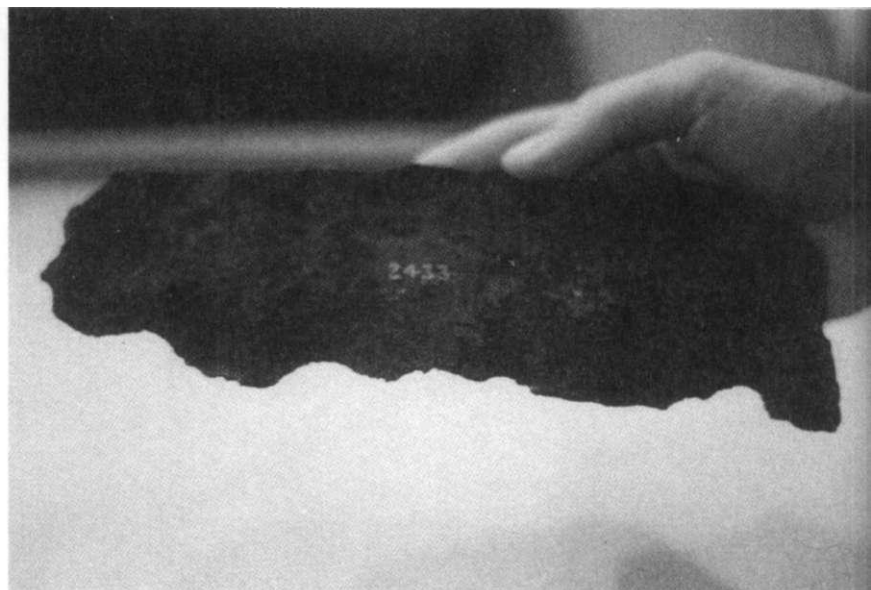
Balra fent: Rudolf Gantenbrink felszerelésével, a program idején, mely a király és a királynő kamrája kürtőinek feltárását célozta (lásd 7. fejezet).
 Jobbra fent: Rudolf Gantenbrink, Uli Knapp (a Német Archeológiai Intézet részéről), és az Upuaut robot a királynő kamrájában, közel a déli kürtő bejáratához. Balra középen: Rainer Stadelmann, a kairói Német Archeológiai Intézet vezetője. Balra lent: Zahi Hawass, az egyiptomi régészeti minisztérium gízai piramisegyüttest felügyelő osztályának vezetője. Szemben fent: Az ajtó a különös fémzszerelésekkel, ahogyan az Upuaut 1993. március 22-én megöröktette a királynő kamrája déli kürtőjének végében, a mintegy 200 lábnyi (60 méternyi) utazás végén.
 Szemben lent: Ez a felvétel, mely az Upuaut által felvett anyagból lett kivágva, a királynő kamrája északi kürtőjének mélyét mutatja. A kürtő padlózatán keresztben egyfapálca fekszik, mely - ha képesek lennének kihozni onnan - kiváló alap lehetne a radiokarbon kormeghatározás céljaira (lásd 5. függelék).

Jobbra: A szerzők a király kamrája északi kürtőjének bejáratát tanulmányozzák. Lent: Töredék az eredetileg arannyal borított fémlemezről, melyet 1837-ben a Nagy Piramis falzatából emeltek ki, közel a király kamrája déli kürtőjének külső nyílásához (lásd 6. fejezet). Az egyiptológusok egyetlen kézmozdulattal elintézik ezt a korai kovácsoltvas munkát, mint egy későbbi beavatkozás nyomát, holott valamennyi bizonyíték azt igazolja, hogy a vaslemez egyidős a piramissal (mely természetesen jóval a „vaskorszakot” megelőzően épült), és funkcionálisan kapcsolódik a lélek égi újjászületéséhez, ahogyan az az ősi egyiptomi halotti szövegekben is megjelenik.

17.

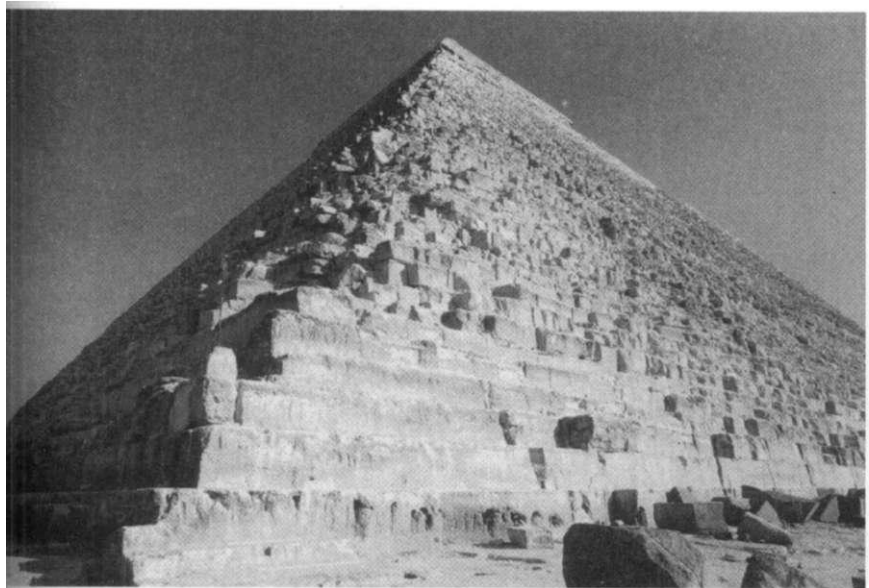

18.

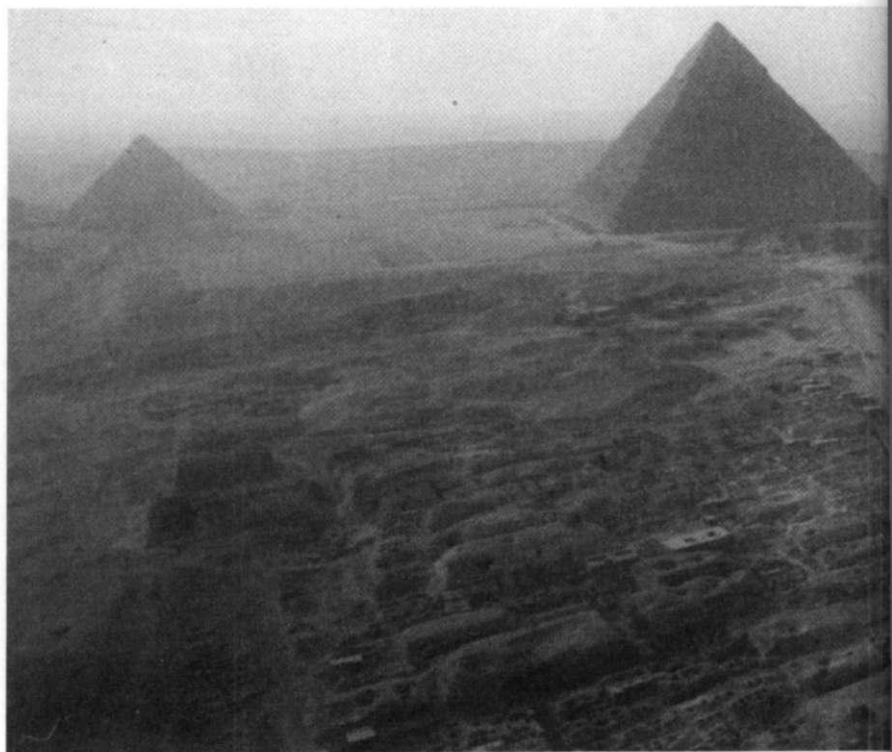

10

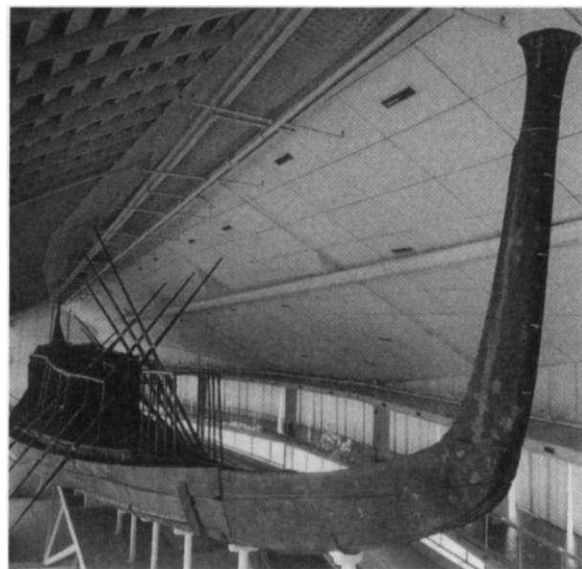
Fent: A Szfinx templomának megalitikus építménye hajnalban, háttérben a völgytemplom masszív építményével. Sok kőtömb, melyet a völgytemplom építése során felhasználtak súlyban meghaladja még a 200 tonnát is. A modern kori mérnökök egyszerűen képtelenek megérteni, hogy miként - és főleg miért - kerültek ezek a roppant kőtömbök a helyükre. Lent: A második piramis nyugati végének akó felét a tömör sziklaágyból faragták ki, míg a sziklaréteg fölé eső részeket erre építették rá. Könnyen elképzelhető, hogy az eredeti „alapemelvény” sokkal idősebb, mint a piramis többi része.

20

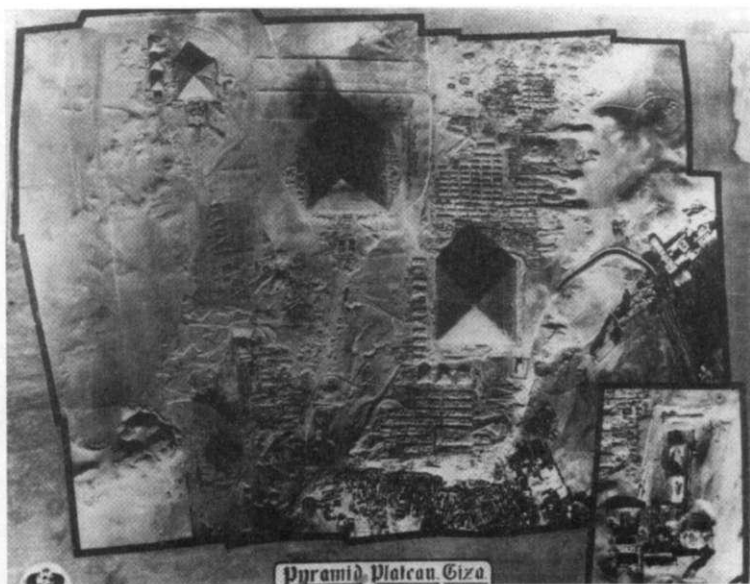
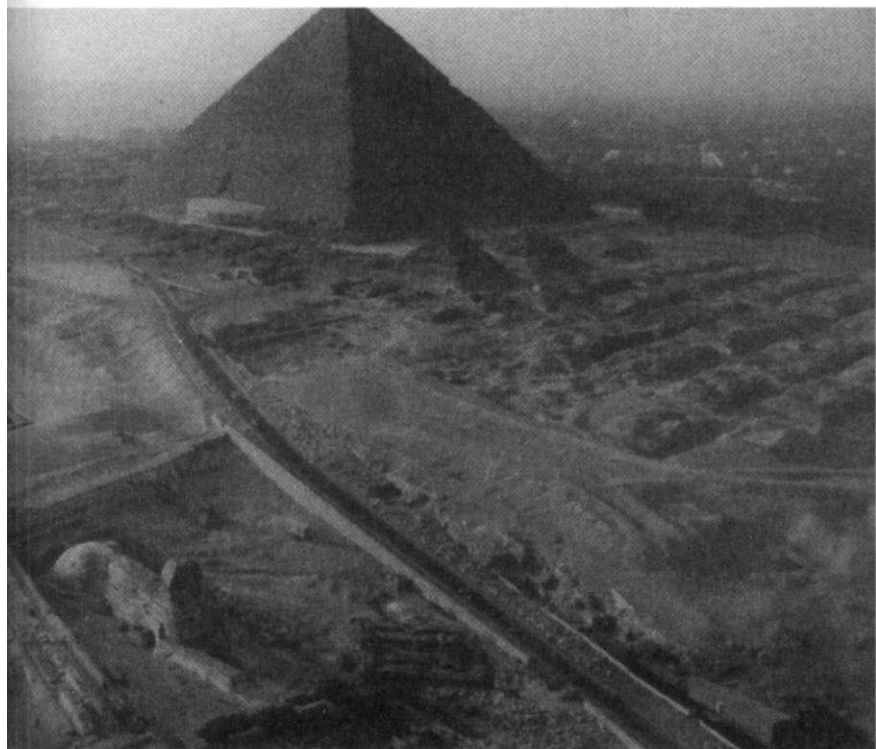

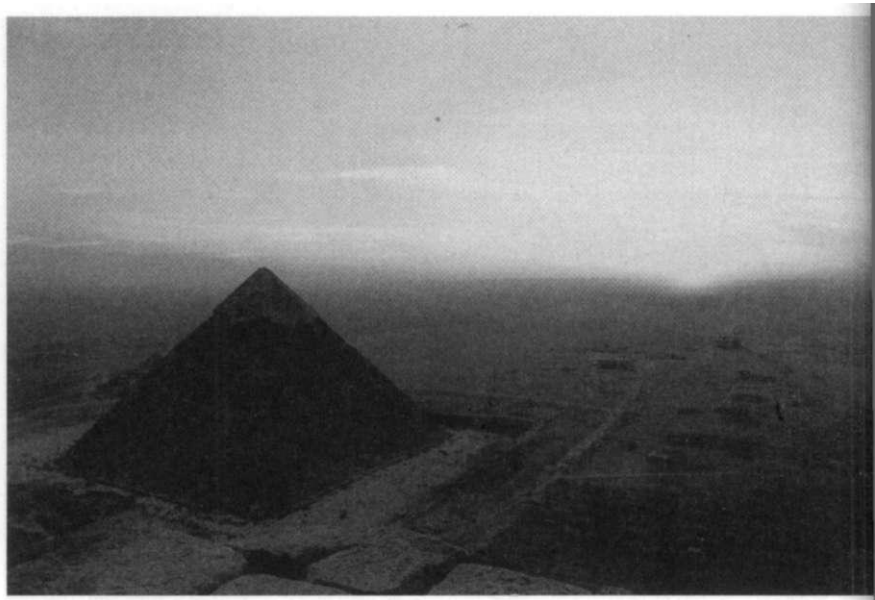
21.

22.

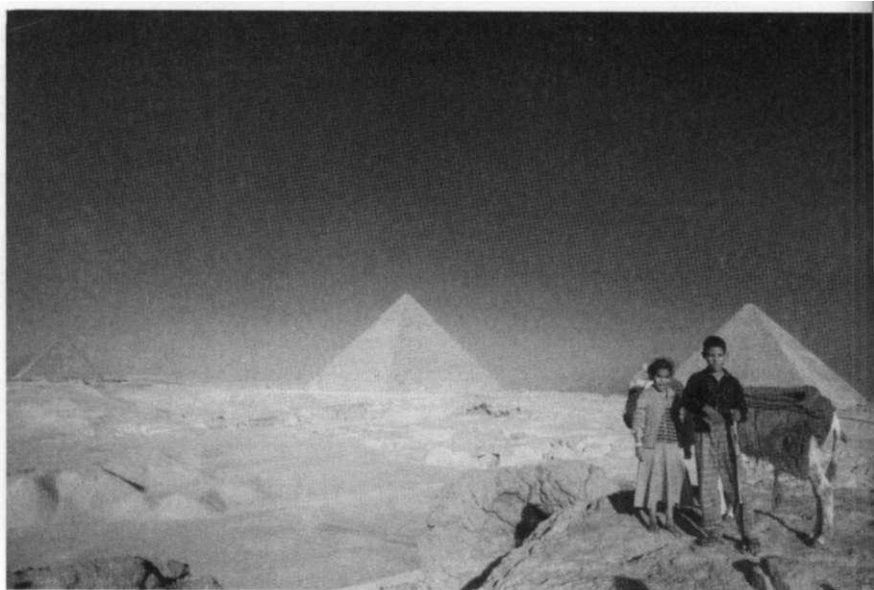
Fent: A gízai nekropolisz látképe, előtérben a Szfinxszel és töltésútjával. A töltésút, mely a keleti irányhoz képest tizennégy fokkal délnek tér, nem tévesztendő össze a modern úttal, ami a Szfinxtől jobbra (északra) halad. Jobbra: Légi felvétel a Gízai-fennsík piramisairól. Balra: A 143 láb (44 méter) hosszú úgynevezett „napbárka” melyet egy sziklából kivájt árokban tártak fel, a Nagy Piramis déli homlokzata közelében. Több jel is utal arra, hogy ezt a fenséges vízi járművet eredetileg a Hórusz-királyok használták a Níluson a rituálé során, amikor itt a földön próbálták leképezni a Tejúton - a Nílus folyó égi párján - átkelő Nap látszólagos mozgását.

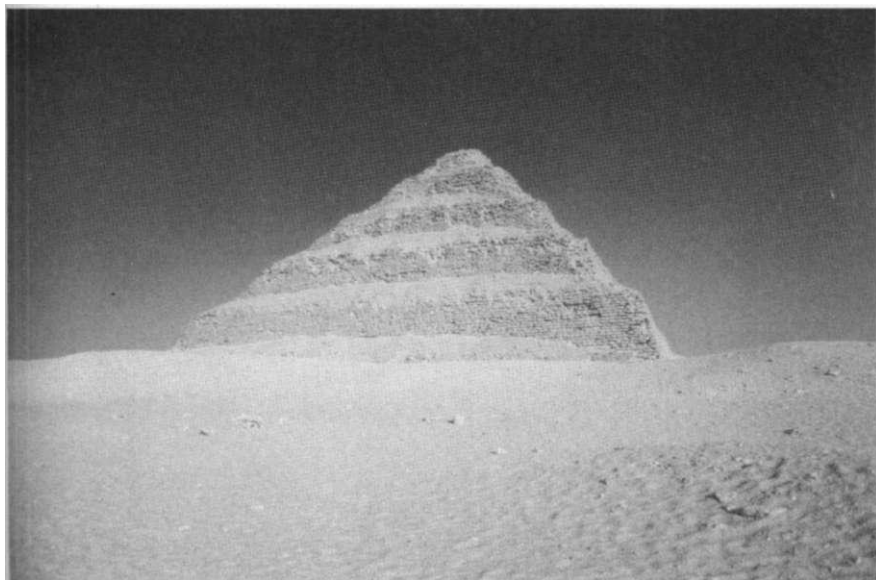

24.

Fent: *A második piramis, a Nagy Piramis tetejéről nézve, egy hónappal a tavaszi napéjegyenlőség előtt, háttérben a nyugati iránytól kissé délre lenyugvó nappal.*
 Lent: *A gízai piramisok látképe délkelet felől.*

25.

Fent: Dzsószér híres lépcsős piramisa Szakkarában - talán a legősibb masszív építmény Egyiptomban. A nemrégiben elvégzett radiokarbon kormeghatározásból (melynek során a Nagy Piramisban használt habarcs organikus összetevőit vették górcső alá) mindenesetre az derült ki, hogy a Nagy Piramis esetleg még Dzsószér piramisánál is ősi - mely tény az ortodox egyiptológusok kronológiáját /énekestől felfordítaná.

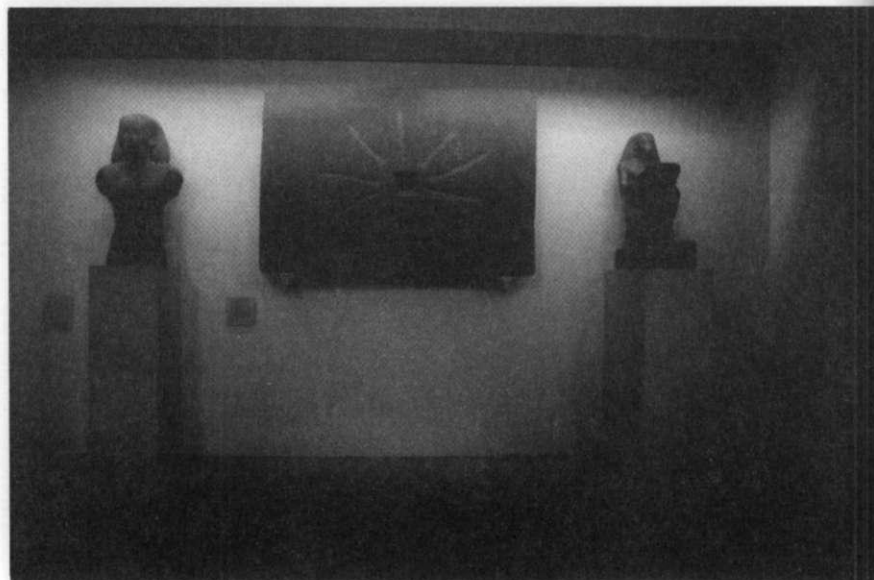
Lent: A dashúri „tört” és „vörös” piramisok sziluettje.

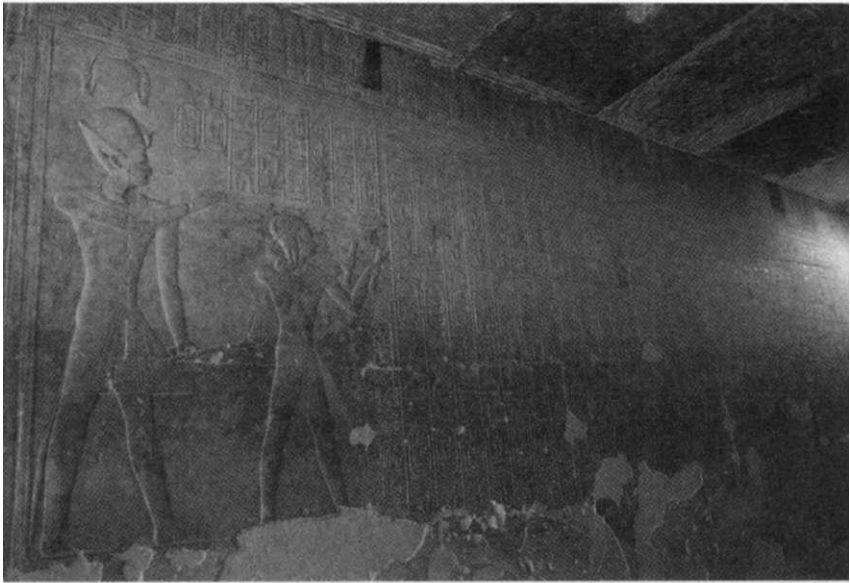

28.

Fent: Ezek a több mint 4000 esztendőös falfeliratok az V. dinasztia utolsó fáraójának, Unisznak a sírkamráját ékesítik. A Piramisszövegek néven ismert szövegegyüttes részeként a falfeliratok komplex csillagászati utalásokat is tartalmaznak (melyeket az egyiptológusok mindeddig nem voltak hajlandók komolyan venni), és foglalkoznak az „Első Idővel”, a Szep Tépivel is, mely korban az istenek megalapították Egyiptom királyságát. Lent: A British Museumban található Sabaka-kő. A hieroglif szövegekkel borított kőtábla kulcsfontosságú forrása az „Első Idő” letűnt korszakával kapcsolatos információknak.

29.

Fent: Az abüdoszi királylista I. Széthi abüdoszi templomának falán, illetve I. Széthi fáraó, amint átadja ifjú fiának, II. Ramszesznek a listát, melyen Egyiptom valamennyi addig uralkodott fáraója szerepel. A szemközti falon találunk listát az istenekről is, akik valaha is uralták Egyiptomot, egészen az „Első Időig” visszamenően. Akárcsak a Piramisszövegek, a Sabaka-szövegek és az edfui Építőszövegek, a királylista is arra utal, hogy az egyiptomiak örökségnek tekintették civilizációjukat, melyeket az istenek juttattak nekik több ezer évvel ezelőtt, hogy Egyiptom elismert történelmi korszaka megkezdődhetett volna. Lent: Szarkofágjátető a kairói múzeumban, mely Ozirisz és Izisz frigyét örökíti meg. Az egyesülés gyümölcse lett Hórusz, az ősi Egyiptom valamennyi Hórusz-királyának őstípusa. Következő lap: Az abüdoszi relief Oziriszt, az „Első Idő” legfőbb istenségét ábrázolja mumifikálva és trónusán ülve fia, Hórusz társaságában. A bal kezében Hórusz az ankh hieroglifot tartja, az örök élet szimbólumát.

A kaland előélete

Gantenbrink története, ahogyan azt sokórányi - kellően dokumentált - beszélgetés során megosztotta velünk, még 1990 augusztusában kezdődött, amikor az Egyiptomi Régészeti Hivatal a kairói Német Archeológiai Intézetet bízta meg a feladattal, hogy telepítsen egy szellőzőrendszert a Nagy Píramis belsejében. A projekt főként a király kamrájából kiinduló két kürtő „megtisztításából” állt volna - ezek ugyanis (ellentétben a királynő kamrájának járataival) kiérnek a kívüllagra, s így valóban felhasználhatók szellőztetés céljára. A takarítás után erőteljes, elektromosan működtetett ventilátorokat szándékoztak a kürtők szájára szerelni, hogy biztosítsák a megfelelő légáramlást.

Néhány hónappal azután, hogy elfogadta a Régészeti Hivatal felkérését, Rainer Stadelmann, a Német Archeológiai Intézet vezetője ajánlatot kapott Rudolf Gantenbrinktől egy hi-tech minirobot használatára. Az ajánlat, melynek egy másolatát Gantenbrink volt olyan szíves rendelkezésünkre bocsátani, a *Videoscopische Untersuchung der sog. Luftkanale der Cheopsypyramide* (Az úgynevezett szellőzőjáratok videoszkopikus vizsgálata Kheopsz piramisában) címet viselte⁴.

Gantenbrink felajánlotta, hogy külön erre a célra speciális robotot épít, melyet két erőteljes reflektorral és egy „CCD Farbvideokamerával” szerel fel - ez utóbbi a különleges, fixen fókuszált lencse révén 90 fokos látómezőt volt képes befogni. A robotot erős elektromotorral is ellátták, hogy képes legyen haladni a kürtő meredek pályáján, míg a videokamerát és a motort egy konzol és egy monitoregység segítségével kontrollálták, melyet a kamra belsejéből üzemeltettek, és elektromos kábeleken kötöttek össze magával a robottal. A robot váza alá és fölé hernyótalpakat szereltek, melyek hidraulikus felfüggesztése lehetővé tette, hogy a szerkezet megkapaszkodhasson a kürtő mennyezetén és padlózatán.

A *Videoscopische* kutatásnak természetesen semmi köze sem volt a szellőzéshez - és Gantenbrink egyetlen pillanatra sem rejtette véka alá, hogy valójában a Nagy Píramis eddig feltérképezetlen régiói izgatják a képzeletét, és hogy robotja segítségével elsősorban a királynő kamrájának kürtőit igyekszik majd megvizsgálni⁵. Stadelmann ennek ellenére

rábízta a Régészeti Hivatal által kívánatosnak tartott szellőzőrendszer felállítását.

Gantenbrink számára természetesen az sem okozott gondot, hogy néhány ventilátor felhelyezésével fejelle meg régészeti kutatásait.

Késlekedés

Gantenbrink tehát terv szerint megkezdte a királynő kamrája kürtőinek feltárását. A Német Archeológiai Intézet Gantenbrink segítőjének és az intézet hivatalos képviselőjének azt az Uli Kappot jelölte ki, aki véletlenségből Mark Lehner asszisztenseként is tevékenykedett az ARCE 1979-80-as Szfinx Felfedezési Programja során⁶. A kutatás 1992 februárjában kezdődött meg, és az a döntés született, hogy elsőként a déli kürtőt⁷ vizsgálják meg - pontosan azt, amelyikben 1993 márciusában az „ajtót” felfedezték.

A kürtő feltárása korántsem volt olyan egyszerű feladat, ahogy azt Gantenbrink korábban gondolta. Először is alkalmazkodnia kellett a kamra meglehetősen szűkös körülményeihez, és azt találta, hogy a zömök kis robot manővereztetése a keskeny és meredeken emelkedő járatban nehéz és hihetetlenül lassú munka. 1992 májusának közepére mégis tekintélyes előrehaladást könyvelhetett el, egészen 70 lábnyi (mintegy 20 méter) távolságra eljutva - bár a monitorra nézve még mindig csak a járat falait láthatta, amint azok belevesznek a mélységes sötétbe a reflektorok fénykörén túl. Vajon hová vezethettek? Valóban „félbehagyták” a járatot⁸, ahogyan azt a vezető egyiptológusok gondolták, avagy egykor valami felsőbbrendű célt szolgált? Egészen eddig az egyiptológusok feltételezték, hogy a kürtő nem lehet hosszabb 30 lábnál (9 méter), de mostanra Gantenbrink bebizonyította, hogy tévednek. Mi minden várhat még rájuk a sötétség mélyén?

Gantenbrink ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy folytassa a munkát, csak hogy épp ebben az idegfeszítő pillanatban kellett átadnia magát a projekt másodlagos célkitűzésének - a Nagy Piramis szellőzésének, a király kamrájának kürtőit felhasználva.

Minthogy ezek a kamra északi, illetve déli falától indulva egészen a külvilágig nyúlnak, Gantenbrink képes volt őket egy jóval egyszerűbb szerkezettel is átvizsgálni. Ezt a szerkezetet nevezte el *Upuaut-1*-nek. A durván megformált szánkóra emlékeztető gépre kamerát szereltek, a vontatást pedig a kürtő két végén elhelyezett csigák és kábelek segítségével oldották meg.

Az *Upuaut-1* csak a király kamrájának kürtőibejuthatott be - ahol nem sok érdekeset talált. A takarításnak is egy egyedi módját dolgozták ki. Gantenbrink itt egy régi tengelynek vette jó hasznát - amit Nazlet-el-Sammam közeli falujában, egy teherautó roncsán lelt -, melyet a kábelekre kötözve asszisztensei fel-le rángattak a kürtőben, hogy kitolják a benne felgyülemlett szemetet és homokot. Ezzel végezve Gantenbrink sort kerített az elektromos ventilátorok felszerelésére is, majd informálta róla az intézetet, hogy készen áll folytatni a királynő kamrájából nyíló „félbehagyott” kürtők sokkal ígéretesebb átvizsgálását.

Upuaut-2

Gantenbrink lelkesen felajánlotta Stadelmannak, hogy kifejleszt egy még hatékonyabb robotot, melyet *Upuaut-2* névre akart keresztelni, s amellyel végső támadást intézhetett az eddig elérhetetlen kürtők ellen is. Ezt az új gépezetet kimondottan azoknak a nehézségeknek a legyőzésére tervezték, melyekkel elődjének szembesülni kellett (az 1992 elején használt prototípus robotot mostanra elvetették, és tréfásan „*Upuaut* ősatyjaként” emlegették). Az *Upuaut-2*, döntötte el Gantenbrink, kisebb, ügyesebb és sokkal erősebb lesz, ezért a szerkezetet az alapoktól kezdve újra kellett tervezni, és erre a célra Gantenbrink Münchenbe gyűjtötte jobbára önként ajánlkozó mérnökökből és elektrotechnikusokból álló csapatát.

Amivel közel egyévnyi megfeszített munka után sikerült előállniuk, maga az űrkorszak technikai csodája. A robot testét különösen könnyű, ám robusztus alumíniumelemekből építették, amelyeneket a repülőgépiparban is használnak. Kifinomult lézeregységet alkalmaztak, mely képes volt a kürtő

bármilyen parányi és eldugott részébe elérni. Több száz elektromos alkatrészt építettek egybe, hogy megalkossák a robot „agyát” és navigációs egységét. Külön erre a célra tervezett motorok és áttételek kerültek a karosszéria elejére és végébe; a stabilitást acél merevítőrendszer is szolgálta. A magas nyomású hidraulikus dugattyúk, melyek 200 kilogrammnyi tolóerő kifejtésére voltak képesek, biztosították, hogy a robot bármilyen körülmények között képes legyen megkapaszkodni a kürtő falában. Új kamerát terveztek, mely nemcsak vízszintesen, de függőlegesen is mozoghatott, befogva így minden elképzelhető látószöveget. A két erős, nagy intenzitású lámpa, melyeket a kamera két oldalára szereltek fel, az utat világította be a robot előtt. Végül egy nyolckerekes meghajtórendszer - négy kerék alul, négy felül - arról gondoskodott, hogy a robot elérjen rendeltetési helyére.

Problémák az engedélyekkel

1992 végén és 1993 elején, miközben Münchenben gőzerővel folytak az *Upuaut-2* építési munkálatai, Rudolf Gantenbrink egy televíziós forgatócsoporttal Egyiptomba utazott, hogy filmre vegye majdani kutatásának helyszínét, a királynő kamráját és annak kürtőit. Amikor azonban 1993. március 6-án ő és csapata (köztük a filmes Jochen Breitenstein és asszisztense, Dirk Brakebusch) Kairóba érkezett, egy kezdetben aprónak tűnő adminisztrációs probléma merült fel: a Német Archeológiai Intézet nem szerezte be idejében a forgatási engedélyt az Egyiptomi Régészeti Hivaltaltól. Miután az írásbeli engedély csak nem akart megérkezni, Gantenbrink emlékei szerint először Stadelmann, majd ő maga is felkereste dr. Zahi Hawasst, a hivatal rangidős gizai vezetőjét, aki „végül szóban megengedte, hogy filmezzenek”⁹.

Így kezdődhetett meg a felfedezés.

A felfedezés

1993 márciusának közepe döntő fontosságú volt Rudolf Gantenbrink számára. Ennél fontosabb már nem is lehetett

volna, hiszen *a)* a projekt máris hatalmas pénzüsszegeket emésztett fel (csak a robot megépítése 250 000 dollárba került), *b)* a dokumentumfilm elkészítését saját költségén kellett elvégeznie és *c)* a filmnek legkésőbb március utolsó hétiéig mindenképpen el kell kellett készülnie.

Nagyjából ekkorra esett, emlékszik Gantenbrink, hogy Stadelmann visszahívta Uli Kappot, és megvonta a Német Archeológiai Intézet hivatalos támogatását a projektől.

Mások talán már ezen a ponton feladták volna a kísérletezést, és jámboran hazamentek volna. Gantenbrink azonban távolról sem jámbor ember. Megérezve, hogy a siker küszöbén áll, úgy döntött, hogy tovább küzd - Stadelmann-nal vagy nélküle.

A kulcsfontosságú figura ezúttal is Zahi Hawass, kinek személyes tekintélye garantálta Gantenbrink számára a hatóságok áldását. Egy bizonyos, Hawass dokumentálatlan "szóbeli beleegyezése" nagyon is sokat számított Gizában. Ért annyit, mint a Nagy Piramis bejáratát *őrző ghafirok* aláírt és lepecsételt engedélye, és nemcsak Gantenbrink és csapata fogadta el névértéken, de a Régészeti Hivatal fiatal ellenőre, Muhammad Shahy is, akit a németek mellé hivatalosan kirendeltek¹⁰.

Gantenbrink tehát úgy gondolta, hogy mostantól kezdve háborítatlanul dolgozhat a királynő kamrájában. Az újonnan megalkotott robot segítségével sikerült is bámulatos haladást elérnie mind az északi, mind a déli kürtőben.

1993. március 21-én korán reggel, mielőtt megkezdte volna szokványos munkanapját, Gantenbrink látogatást tett Hawass gizai irodájában, ahol legnagyobb megdöbbenésére azt kellett hallania, hogy a gizai piramisok felügyelőjét felfüggesztették állásából egy hiányzó IV dinasztia korabeli szobor körül kitört botrány következtében¹¹. (Hawasst csak 1994 áprilisában helyezték újra vissza tisztségébe).

Ez a váratlan fordulat nem is jöhetett volna rosszabbkor - 1993. március 21-ére az *Upuaut-2* már mélyen bent járt a királynő kamrájának déli kürtőjében, és Gantenbrink szerint roppant közel járt már a végéhez, bármi is várt ott rá. A kutatást feltétlenül folytatni kellett. A végzet különös kegye folytán a másnap, március 22., épp a tavaszi napéjgyenlőség idejére esett.

A kulcsfontosságú napon a királynő kamrájában tartózkodott még Jochen Breitenstein, Dirk Brakebusch és Muhammad Shahy is¹². Délelőtt tíz órára Gantenbrinknek sikerült mintegy 170 lábnyira (51 méternyire) felmanővereznie a kürtőben. Úgy 180 lábnál (54 m) a padlózat egy hirtelen süppedése már azzal fenyegetett, hogy véget vet a további haladásnak, de ezen az akadályon is sikerült átjutni. Azután egy órával később, 11.05-kor, miután a robot összesen 200 lábnyi (60 m) utat tudhatott maga mögött a kürtőben, a padlózat és a falak felszíne hirtelen sima és fényes lett, és a robot - mondhatni a kritikus pillanatban - elért utazása végére.

Amint a saájtságos fémszerelékkel ellátott „ajtó” képe feltűnt a monitorán, Rudolf Gantenbrink azonnal felismerte felfedezésének messzemenő következményeit. A régészet történetének fontos pillanatához érkeztek¹³ - nagy jelentőségű felfedezést tettek a világ talán leghíresebb és mindenképpen legrejtélyesebb ősi műemlékének belsejében. És itt érdemes megjegyezni, hogy az „ajtó” alsó, nyugati sarkában egy kis résre is rábukkantak, melyen keresztül az *Upuaut* által kibocsátott lézersugár eltűnni látszott. A készítés, hogy az „ajtó” mögé nézzenek, már-már elviselhetetlennek bizonyult. A rés azonban túlságosan is parányi volt ahhoz, hogy az *Upuaut* kamerája bekukucskálhasson rajta. Száloptikás lencsékre lett volna szükség, ám ilyeneket szerezni napokba, sőt talán hetekbe is beletelhetett.

A kezdeti izgalom lecsillapodása után Gantenbrink megbizonyosodott róla, hogy megfelelően dokumentálták a döntő fontosságú pillanatot. Miután elégedetten vette tudomásul, hogy a videofelvételek kitűnően sikerültek, ő és csapata a felszerelés többi részével együtt összecsomagolták a szalagokat, és visszatértek főhadiszállására, a Movenpick Hotelbe.

Március 22. után több napig semmi sem történt, s a Német Archeológiai Intézet sem tett semmilyen hivatalos bejelentést a sajtó felé. Ennek oka vélhetően az volt, hogy Stadelmann nemigen tudta eldönteni, milyen formában kellene a hírt közvetíteni a közvélemény felé. A kutatás szünetét Gantenbrink és forgatócsoportja arra használta fel, hogy visszatérjen Münchenbe. Természetes módon magukkal vitték felszerelésüket és a felfedezést megörökítő huszonnyolc video-

kazettát is. Néhány nappal később, 1993 áprilisának elején, Gantenbrink elküldte nekünk az „ajtó” felfedezését megörökítő felvétel egy másolatát.

Mi pedig eljuttattuk a szalagot a brit médiáknak.

Sok húhó, azután semmi

Az első jelentősebb sztorit a londoni *Independent* közölte 1993. április 16-án:

A régészek egy korábban ismeretlen kamra bejáratára bukkantak a legnagyobb egyiptomi piramis belsejében. Egyes bizonyítékok alapján valószínűnek tűnik, hogy a kamra annak a Kheopsz [Hufu] fáraónak a kincseit rejtí, akinek mintegy 4500 évvel ezelőtt a piramist emelték. A kamra tartalma szinte bizonyosan érintetlen. A bejárat egy 65 méter hosszan meredeken emelkedő, ám csak mintegy 20 centiméter széles, és ugyanilyen magas járat végében található... A belga egyiptológus, Robert Bauval szerint a járat egyenesen a Szíriusz csillagra mutat, melyet az ősi egyiptomiak Izisz istennő reinkarnációjának tartottak. A piramis egyéb hasonló alagútjai is égitestekre mutatnak - az Orion övére, az alfa-Draconis csillagra, mely egykor a mai Sarkcsillag helyén ragyogott...

Az *Independent* címloldalán közölt híradás valósággal felvilágyozta a közvéleményt. Órákon belül tucatnyi riporter érkezett a világ minden tájáról, hogy Gantenbrinkkel interjút készíthessen, és aznap este már a brit 4-es csatorna híradója is mélységében foglalkozott a felfedezéssel. Dr. I. E. S. Edwards egyik ritka tévészereplése is erre a műsorra esett, és a tudós egyik kijelentése - „az ajtó mögött talán a király egy szobrát találjuk majd, mely egyenesen az Orion csillagképre mered” - csak olaj volt a tűzre, noha Edwards sietett hozzátenni, hogy „ez az egész csak feltételezés - egyelőre semmi sem támasztja alá”.

Akár feltételezés, akár sem, miután Kairó nem helyezkedett hivatalos álláspontra a kérdésben, a médiák felhőtlen örömnünepet ültek:

„A PIRAMIS ŐRZI A FÁRAÓK TITKÁT”, jelent meg a melbourne-i *The Age* címlapján; „TITKOS KAMRA OLDJA MEG A PIRAMIS REJTÉLYÉT”, kürtölte világgá a londoni *The Times*; „A PIRAMIS LEGÚJABB REJTÉLYE”, így a párizsi *Le Monde*; „PIRAMIDÁLIS REJTÉLY”, szította tovább az érdeklődést a *Los Angeles Times*; „A MODERN TECHNIKA DIADALA”, méltatta a felfedezőik képességeit a svájci *Le Matin*.“

Mintha a piramis kultusza kelt volna hirtelen új életre. A sztori sok héten át tucatnyi regionális lap és nemzetközi magazin számára kínált olyan alapanyagot, melyet mindenki a tetszése szerint gyúrhatott és alakíthatott¹⁵. Egyszeriben mindenkit érdekelni kezdett a kis „ajtó”, és hogy miért fordul a piramis a csillagok felé...

A Német Archeológiai Intézet első hivatalos riposztja, a német Reuteren keresztül 1993. április 16-án került napvilágra. Christine Egorov asszony, Stadelmann titkárnője - ezúttal *Institutsprecherin* minőségben - ellentmondást nem tűrően kijelentette, hogy a kürtő végében megbújó kamra ötlete egyszerűen képtelenség. A királynő kamrájának „szellőzőjáratái”, magyarázta, nem haladnak semmilyen specifikus irányba, és Gantenbrink robotjának mindössze annyi volt a célja, „hogy megmérje a piramis relatív páratartalmát”¹⁶.

Nem sokkal ezután újabb jelentés haladt át a Reuter csatornáin, ezúttal magának dr. Stadelmannak a véleményét hírül adva: „Nem tudom, ki találta ki ezt az egészet, de már kezd több mint zavaró lenni”, füstölgött a tudós. „Nyilvánvalóan nincs semmiféle kamra... ismétlem, a falakon túl nincs semmilyen helyiség”¹⁷.

Politikai játszmák

Az ezután következő években Gantenbrink újra meg újra erőfeszítéseket tett, hogy folytathassa a királynő kamrájában megkezdett munkát. Az ő szemében értelmetlennek tűnt minden spekuláció, hogy az „ajtó” valóban ajtó-e, és ha az, akkor mi rejtőzik mögötte:

Abszolút semleges álláspontra helyezkedtem. Ez egy tudományos kutatás, és teljességgel felesleges találgatni, amikor a kérdés egyszerűen eldönthető a további vizsgálatok elvégzésével... Rendelkezésünkre állnak a kellő eszközök, hogy megállapítsuk, van-e üreg a falak mögött. Mégiscsak képtenség teóriákba bocsátkozni, amikor megvannak a módszereink a tények tisztázására.¹⁸

Gantenbrinknek leginkább azzal a megkülönböztetéssel kellett megbirkózni, hogy nem tartozott a hivatásos egyiptológusok közé, és így a gizai tudósok csupán műszaki segéderőnek tartották, akinek nyilvánvalóan nem lehetett önálló véleménye a kérdésben. A tudóstársadalom ezután sem változtatott ezen a véleményén, hogy 1993 márciusában felfedezte az „ajtót”. „Megállapodtunk, hogy találkozom a kultuszminiszterrel és beszélek neki a felfedezésről, de a találkozó sosem jött létre. Úgy volt, hogy sajtókonferenciát hívnak össze, de erre sem került sor.”¹⁹

Végül 1994 végén Gantenbrink Párizsban bejelentette, hogy kész átadni a robotot az egyiptomiaknak, sőt a saját költségén hajlandó egy egyiptomi technikust be is tanítani, csak a kutatások tovább folyhassanak, de néhány héttel később a Régészeti Hivatal igazgatója, dr. Nur El Din ezt az ajánlatot is elutasította. „Ezúton köszönjük felajánlását, hogy betanítana egy egyiptomi technikust a feladatra [írta Nur El Din]... sajnálatos módon jelenleg túlságosan is elfoglaltak vagyunk, ezért egy későbbi időpontra halasztjuk a döntést a kérdésben.”²⁰

„Az igazság kutatása”, kommentálta a választ Gantenbrink 1995 januárjában, „túlságosan is fontos ahhoz, hogy el-sikkadjon ebben az ostoba politikai kötélhúzásban. Az egyetlen reményem, hogy hamarosan mások is eljutnak ugyanerre a következtetésre.”²¹

Reggeli Gantenbrinkkel

1995. február 19-én Egyiptomba érkeztünk, és már másnap reggel együtt reggeliztünk Rudolf Gantenbrinkkel a gizai Movenpick Hotelben.

Gantenbrink az elmúlt hetet Egyiptomban töltötte, próbálva megszerezni a munka folytatásához szükséges engedélyeket, és másnap reggel szándékozott visszatérni Münchenbe. Látogatása alatt, mondta el nekünk, végre sikerült szemtől szembe találkozni dr. Nur El Dinnel.

„És mi volt a válasza?“, kérdeztük.

Gantenbrink megvonta a vállát. „Biztatott.” De nem úgy tűnt, mintha bizakodott volna.

Megkérdeztük, hogy látogatása során járt-e a királynő kamrájában.

„Nem”, felelte. „Inkább nem is megyek oda.”

Képtelen volt elviselni még a gondolatát is, hogy nagy felfedezése színhelyére a robotja nélkül térjen vissza, céltalanul, akár egy turista. „Az *Upuaut-ta*\ térek vissza a királynő kamrájába és befejezem a kürtők feltárását”, mondta büszkén, „vagy soha többé nem teszem be oda a lábam.”

Kiválasztottak

Ugyanebben a hónapban -1995 februárjában - a Kutatásért és Felvilágosodásért Szövetség egyik prominens és hallatlanul aktív tagja felhívott bennünket az Államokból, hogy beszéljen az újabb tervekről, melyek megint csak a gizai nekropolisz területén található Feljegyzések Csarnokát voltak hivatottak feltárni:

Az elkövetkező három év valóságos sikertörténet lesz... '96-ot arra szánjuk, hogy egy kisebb expedíciót küldünk a Szfinxhez - egy föld alatti radarral együtt. Zahi szerint 1996-ban mehetünk. Tovább pásztázzuk a talajt, és ami ennél is fontosabb, megkedveljük és megértjük a körülöttünk lévőket, a különböző csoportokat, és képesek leszünk velük együtt dolgozni... úgy gondolom '98 körül már komoly eredményeket is fel tudunk mutatni.²²

Ugyanebből a beszélgetésből tudtuk meg azt is, hogy a fent említett személy figyelemmel kíséri az eseményeket az eltelt két évben, mióta Rudolf Gantenbrink projektjét lefűjták, és állítása szerint az egyiptomi hatóságok hamarosan kísérletet

fognak tenni rá, hogy a saját robotjukkal elérjék az ajtót és száloptikás kamerájukkal mögé kukkantsanak. Informátorunk szerint „Zahi” őt is meghívta, hogy legyen a kiválasztottak között, akik a piramisban lehetnek, amikor a pillanat bekövetkezik: „Megígérte, hogy egy hónappal előtte értesít, mielőtt bármibe kezdenének... Valami bizonyosan történni fog. Még nem biztos benne, mikor. Késlekednek - szerintem a robot miatt -, de bele fognak vágni...”²³

De pontosan mi is fog történni? Ki végzi majd a kutatást? Milyen motiváció alapján? Hogyan lehetünk benne biztosak, hogy a közvéleményt megfelelően informálni fogják majd az esetleges további felfedezésekről? És mennyire lehet megbízható az esetleges felfedezések ortodox egyiptológiai interpretációja?

Egy dolog mindenképp bizonyosnak tűnik: Rudolf Gantenbrink, akinek az ötletessége és állhatatossága elvezetett a királynő kamrájának rejtélyes déli kürtőjében a még rejtélyesebb „ajtó” felfedezéséhez, valószínűleg nem lesz jelen az eseményen. 1995 szeptemberében értesítettek róla, hogy az Egyiptomi Régészeti Hivatal feljegyzésében azt tanácsolta a Német Archeológiai Intézetnek, hogy hagyjanak fel a Nagy Piramissal kapcsolatos mindennemű kutatással.²⁴

Ködösítés

Miután áttekintettük a Szfinx esetleges geológiai antikvitásával kapcsolatos tudományos érveket, és vele a sziklaágy „anomáliáit”, illetve a király kamrájának déli kürtőjénél talált vaslemez és a királynő kamrájának kürtőiben talált relikviák esetét, őszintén szólva nem lepett meg bennünket Gantenbrink „ajtójának” sztorija sem. Az ortodox tudósok ezúttal is aktív részt vállaltak benne, hogy elássák azokat a kutatási eredményeket, melyek új fényt vethettek volna az ősi Egyiptom történelmére, és - három esztendővel a felfedezését követően - az az ajtó még mindig arra vár, hogy valaki végre felnyissa.

Nem tudhatjuk, hogy az ajtó elvezet-e bennünket a „Feljegyzések Csarnokáig” - vagy hogy az esetleges feljegyzéseket tartalmazó papirusztekercseknek van-e bármiféle köze is

az építők „vallásához”, ahogyan arról Zahi Hawass 1993-ban, felmentésének évében spekulált²⁵. Saját kutatásunk viszont meggyőzött bennünket arról, hogy a kürtő, melyben Rudolf Gantenbrink figyelemre méltó felfedezését tette, igenis kapcsolatban áll azzal az archaikus hit- és rituálérendszerrel, melyben a gizai nekropolisz építményegyüttese az „égbolt földi másának” szerepét töltötte be.

A III. és IV részben kísérletet teszünk rá, hogy értelmezzük ezt a földi tükörképet és felfedjük jelentéstartalmát.

III. RÉSZ

DUALITÁS

8. fejezet

A kettősség nyomai

„Newton... ő volt az utolsó a mágusok közt... Hogy miért hívom mágusnak? Mert ő az egész univerzumot és mindent, ami benne van, egy rejtvénynek tekintette, egy titoknak, mely kiolvasható, pusztán a józan gondolkodás eszközeit alkalmazva az adott bizonyosságokra, adott sugallatokra, melyeket Isten a világ mi-benlétéről élénk tárt, lehetővé téve ezzel egyfajta filozofikus kincsvadászatot az ezoterikus testvériség nyomai után. Newton hitt benne, hogy e nyomok részben az égbolton árulkodnak. .. részben bizonyos papírokon és tradíciókban, melyeket a testvérek örökítenek egymásra... Hitte, hogy a józan gondolkodás által, a szellem összpontosítása által a rejtvény felfedi önmagát a beavatott előtt...”

John Maynard Keynes, a Királyi
Akadémia előtt, Newton
születésének háromszáz éves
évfordulója alkalmából, 1947

Az I. és II. részben láthattuk, mennyire képtelen volt a gizai műemlékegyüttes csillagászati karaktere felkelteni az egyiptológusok érdeklődését, s mennyire nem vették azt figyelembe a Szfinx és a piramisok funkciójának, jelentőségének latolgatásakor. Ez pedig véleményünk szerint sok esetben elvezetett a rendelkezésre álló tárgyi bizonyságok súlyos félremagyarázásához (ennek talán legmarkánsabb példája,

menyire elhanyagolták a kutatások során a Nagy Piramis asztronómiailag betájtolt négy kürtőjét, és hogy milyen kóros érdektelenséget mutattak a királynő kamrájának déli kürtőjén nyíló „ajtó” irányában).

Az I. rész végén már utaltunk rá, hogy a kürtők irányultsága, a piramisok és a Szfinx elhelyezkedése és szimbolizmusa erősen rokonítható az ősi Egyiptom temetkezési és újjászületési szövegemlékeiben is rendkívül erőteljesen jelentkező vallási és kozmológiai jelentéstartammal, valamint az úgynevezett „hermetikus iratokkal”. Az „ami fent, az lent” filozófiájának kifejeződése és a kozmikus erők földi megjelenítése fontos lépés az emberiség kutatásában az isteni tudás és a lélek halhatatlansága után: „És én, szólt Hermész, eszesem teszem az embereket, bölcsességgel ruházom fel őket, és megnyitom szívüket az igazságra. Soha nem szűnök jóvá tenni a halandók életét; és akkor tehetek jót valamennyiükkel, amikor a természet erői együtt dolgoznak bennük a felettünk fénylő csillagok mozgásával.”¹

Az elkövetkező fejezetekben bizonyítékokat nyújtunk arra, hogy a gizai nekropolisz rendkívüli építményei részét képezik egy grandiózus és rég elfeledett sémának, melynek célja bevezetni egyes kiválasztottakat - a legutóbb az egyiptomi fáraókat - egy ezoterikus kozmikus bölcséletbe, mely összeköti a földet és az eget, ezáltal remélve megszabadulni a halál kötelékétől:

Minden a világon, mi odalent fekszik, követi rendjét s eltelik tartalmával annak, mi e felett található; mert az alant fekvő világnak nincs hatalma a felette elterülő világ felett. Az erőtlenebb misztérium megadja magát az erősebbnek, és a dolgok rendszere erősebb odafent, mint idelent.²

A te védelmeződ a Csillagisten... a te lelked általa él... a te tested az ő erejét hordozza... A rejtett föld ajtai megnyílnak te előtted... Ozirisz, milliónyi évek legyőzője kelt benned életre...³

Kozmikus környezet

Az ősi egyiptomiak világképe, melyet valószínűleg érintetlen és teljesen kifejlődött formában örökölték meg történelmi civilizációjuk születésekor, mintegy 5000 évvel ezelőtt, alapjában véve dualisztikus és kozmogonikus. A fáraói teokrácia alapjai, Alsó- és Felső-Egyiptom „két földjének” egy királysággá történő egyesítése, a múlt és az ősiség fontossága, a törvények és naptárrendszerek, a templomok és piramiskomplexumok építésze, sőt maga Egyiptom földje és a Nílus - az ő szemükben ezek mind kozmogonikus koncepciók. Ők olyannak látták kozmikus környezetüket (az égboltot, a Tejutat, a Napot és a csillagokat, a Holdat és a planétákat, és mindezek ciklusait), mint ami tökéletes dualitásban kötődik a földi környezethez (a földhöz és a Nílushoz, az élő és hajdani királyokhoz, a napok és korok ciklusaihoz).

Az ősi Egyiptom történelme - legalábbis amennyi és ahogy megörökítésre került belőle a papiruszokon, táblákon és falfeliratokon - gyakorta fejeződik ki egyféle „kozmosz kódként”, mely mind rituális, mind szimbolikus értelemben kapcsolódik - akár csak maguk a piramisok - az égbolt örökké változó mintázatához. Mindebből az következik, hogy az égboltra kell tekintenünk, ahogyan azt az egyiptomiak is tették, ha meg akarjuk érteni azokat az ideákat, melyeket rendkívül különös és ezoterikus vallási írásaikban is igyekeztek közvetíteni. Ezek közt találjuk azokat a rejtélyes, archaikus szövegeket is, melyek az elhaltak túlvilági utazásához igyekeztek kalauzként szegődni, mint a *Halottak Könyve* (az ősi egyiptomiak ezt *Per-Em-Hru* néven ismerték), a *Két Út Könyvét*, a *Kapuk Könyvét*, a *Duat Könyvét* és a *Koporsósövegeket*. Mind közül a legősibbek és legréjtelmesebbek az úgynevezett *Piramis szövegek*, melyeket a korábbi szövegemlékek alapján az i. e. harmadik évezred második felében kezdtek el átmásolni és újra rendszerezni. Ezek a figyelemre méltó feljegyzések roppant összetett hieroglif falfeliratok formájában maradtak ránk az V. és VI. dinasztia korából származó piramisok falán - Szakkarában, mintegy tízmérföldnyire délre a gizai nekropolisztól -, és mindeddig felhasználatlan kulcsot kínálhatnak a Nagy Piramis és a Szfinx rejtélyeihez.

Asztronómiai utalások

Az elmúlt száz évben a fent említett dokumentumokat - sok társukkal egyetemben - lefordították a modern nyelvekre, és tudósok tanulmányozták a tartalmukat, akik közül sokan nem is vitatják, hogy ezekből csillagászati utalások, szimbólumok, allegóriák és célzások komplex hálózata rajzolódik ki.⁴ Mégis csupán maroknyi kutató tartja elképzelhetőnek, hogy ezek az asztronómiai jellegzetességek alkotják a szövegek *lényegi* mondanivalóját, gerincét. E csoportba sorolható a néhai Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend, kiknek *Hamlet malma* című tanulmányát a 4. fejezetben már említettük. A két tudós arra a véleményre helyezkedett, hogy az elhalt fáraók lelke a szövegek hangvétele alapján mintha égi utazásra indult volna:

...jól felszerelve... a Piramis- és Koporsószövegekkel, melyek a megkerülhetetlen útvonalat rajzolták fel az utazó elé, és megemlítették azokat a feljebbvalókat, akikkel minden égi utazásra induló egyénnek találkoznia kellett. Míg az alantasabb halandók beérték a *Halottak könyvének* egy-egy fejezetével, a fáraó e szövegekre támaszkodott, és felkészült rá, hogy minden alkalommal alakot váltson... hasonlatosat az égi „állomáshoz”, melyen keresztülhaladt, és az odaillő formulák segítségével kerekedjen felül a rá támadó ellenséges lényeken...⁵

Santillana és von Dechend némiképp fanyarul azt is megjegyzi, hogy a legtöbb fordítás, mellyel korunk tudósai dolgoznak, reménytelenül inadekvát - amiért úgy kezeli a szövegeket, mintha azok csillagászati utalásai nem hordoznának különösebb jelentőséget:

Ezúton a *Halottak Könyvének* kifinomult utalásaiból, melyek a lélek csillagközi utazásaihoz kapcsolódnak, amolyan „misztikus halandzsza” lesz, értelmetlen „hókuszpókusz”. A modern fordítók láthatóan annyira bíznak saját találmányukban, mely szerint az alvilágnak feltétlenül úgy kell kinéznie, mint bolygónk belsejének (és nem mint az égbolt-

nak), hogy még a 370 specifikus csillagászati utalás sem képes eltántorítani őket meggyőződésüktől...⁶

Az itt azonosított probléma, mint látni fogjuk, kiterjedt, meglehetősen sokoldalú, és zsákutcába vezette a szövegemlékek tudós analizisét - csak mert tudatosan elhanyagolta *a)* az ősi egyiptomiak legfontosabb vallási koncepcióját, *b)* a föld és ég legszembeesőbb hasonlóságait és *c)* a spirituális és kozmogonikus hitrendszer alapelemeit.

Másvilág

Az ősi Egyiptom legkorábbi szövegemlékeiben is feltűnik az a markáns szimbolikus terminológia, mely a „holtak világát” és annak részeit írja le. Erre a világra hivatkoznak *Duat-kénf* - mely koncepciót a modern egyiptológusok rutinszerűen „alvilágként” (néha „túlvilágként”) fordítják.⁸ A Piramisszövegekben azonban a *Duat* egyértelműen a csillagos égbolton helyezkedik el, ahogyan azt az egyiptológusok megelőző generációjának több kiváló tagja, így Szelim Hasszán, Sir E. A. Wallis Budge és Kurt Sethe is helyesen felismerte⁹ - noha még ezek az úttörők sem voltak képesek felmérni a koncepciót a maga teljességében, lévén járatlanok az asztronómiában.

Ennek példája, hogy az Egyiptom teljes történelmét és a hieroglif szövegemlékeket alapul vevő elemzésében, mely a *Duat* szó különböző előfordulásait elemzi, Szelim Hasszán az alábbi megjegyzést teszi: „Ha tekintetbe vesszük a szó jelentéstartalmát az óbirodalom [vagyis a piramisépítés] korában, azt látjuk, hogy az eredeti *Duat*, a későbbi Alvilág, az égbolton helyezkedett el.”¹⁰ Itt a szerző idézi Kurt Sethe vélekedését is, mely szerint „a *Duat* lehetett az égbolt tüzes fénye, mely megelőzi a hajnalt, avagy az égbolt keleti kiterjedése, ahol ez a jelenség feltűnik...”¹¹

Hasszán a továbbiakban hivatkozik még a Piramisszövegek 151. sorára: „Oriont a *Duat* fogja körül; míg az, ki a horizonton él (vagyis Ré, a napisten), megtisztítja magát; Szóthiszt [Szíriuszt] a *Duat* veszi körül... Atum ölelésében.”

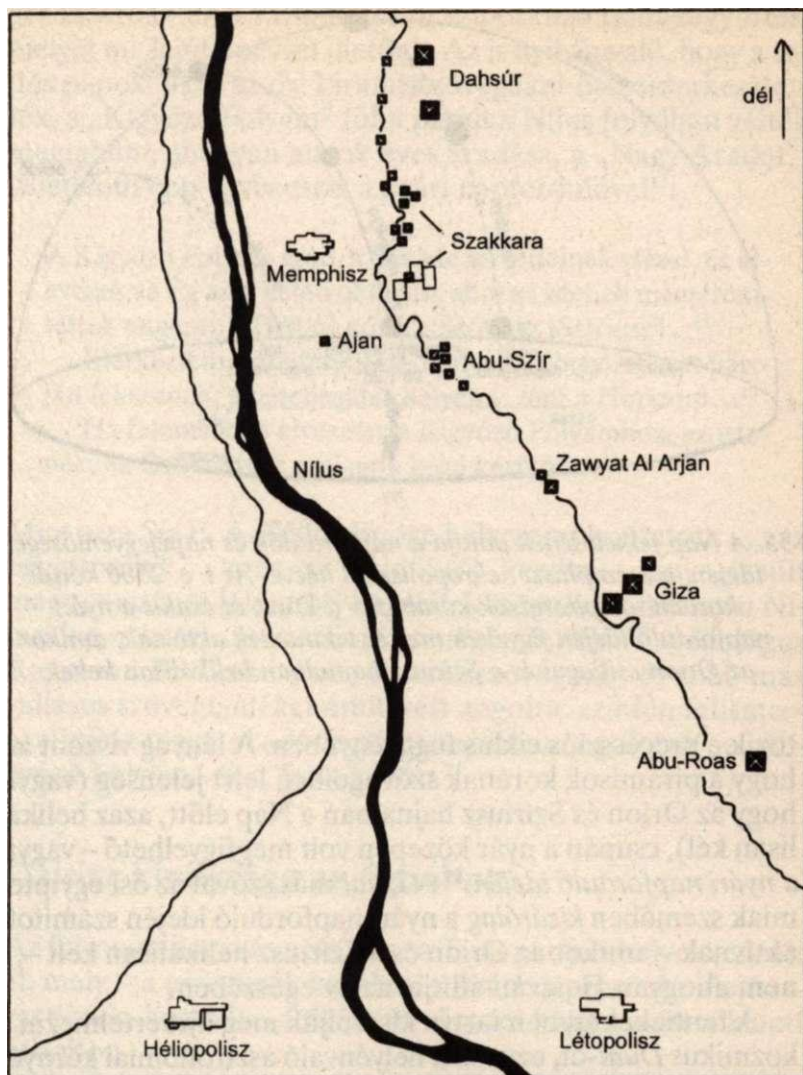
Hasszán véleménye szerint: „Ez egyértelműen arra utal, hogy amint a Nap felkél és megtisztálkodik a horizonton, az Orion és Szíriusz csillagok, melyekkel a királyt azonosították, a *Duat* veszi körül. Ez valódi, a természetben alapuló megfigyelés, és valóban meg is történik, amint a hajnal egyre erősödő fénye minden reggel felfalja a csillagokat. Talán a *Duat* hieroglif új ának szándékos megválasztása - egy csillag a kör közepén - szintén ezt az ideát hivatott közvetíteni. Amint egyesül a csillagokkal, a halott királynak elsőként át kell haladnia a *Duat-on*, ami megmutatja neki a helyes irányt. Ahogyan azt a Piramisszövegekben olvashatjuk: »A *Duat* irányítja a lábad Orion lakhelye felé... A *Duat* irányítja a kezéd Orion lakhelye felé...«¹²»

A Nappal kelő csillagok

Hasszán *Duat-ról* felrajzolt égi látképe annyiban helyes, hogy az keleten fekszik, a hajnalt megelőző pillanat valós megfigyelésén alapul (ezt nevezi ő „hamis hajnalnak”), és hogy az Orion csillagkép (Ozirisz), a Szíriusz csillag (ízisz), a Nap (Ré) és néhány egyéb kozmikus elem, mely Atumot (az istenek Atyját) szimbolizálja, kivétel nélkül megtalálható a *Duat*-ban. Miután azonban nem túl járatos a csillagászat koncepcióiban, és mert képtelen a Piramisszövegek vonatkozó sorait az időnek és a helynek megfelelő kontextusba illeszteni, ezt követően súlyos hibákat vét a szövegértelmezés során, hivatkozási alapot teremtve ezzel más, csillagászati téren hasonlóan járatlan tudósoknak:

1. A Piramisszövegek újrendezésének ideje megközelítőleg i. e. 2800 és i. e. 2300 közé esik.¹³

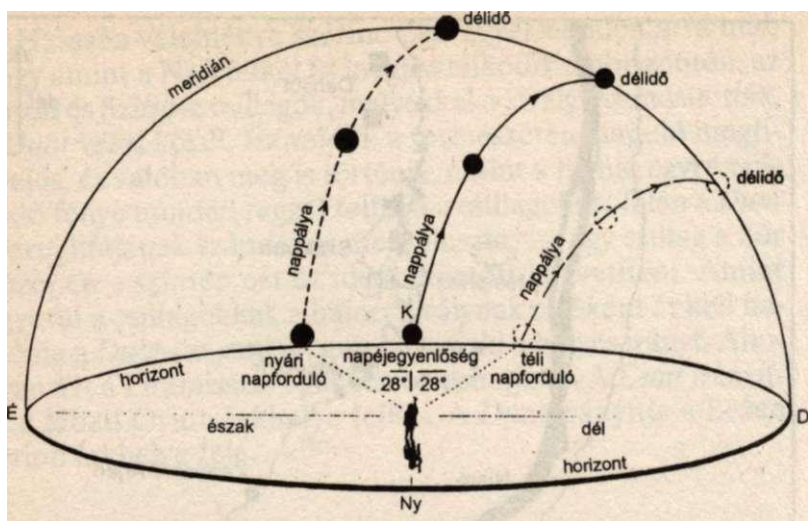
2. Az égbolt megfigyelésének helyszíne a modern Kairótól délre található úgynevezett „memphiszi nekropolisz” (ami *Men-nefer*, a későbbi „Memphisz” után nyerte nevét, mely az ősi Egyiptom első, történelmileg elismert fővárosa), ahol Giza Nagy Piramisai állnak (olyan kisebb óbirodalom korabeli piramisok mellett, mint amilyenek Abu-Roasban, Abu-Szírben, Szakkarában, Dahsúrban és Médumban találhatóak).¹⁴

34. A „memphiszi nekropolisz”-piramisegyüttesek
Abu-Roastól Dahsúrig

3. Hasszán ott hibázik, hogy szerinte a kérdéses csillagokat -vagyis az Oriont és a Szíruszt - „minden reggel” elnyeli „a hajnal egyre erősödő fénye”.

Igazság szerint évente mindössze egyszer következik be ez az „elnyeletés” - mely időpont lassan, ám folyamatosan vál-

35. A Nap felkelésének pontja a napfordulók és napéjegyenlőségek idején, a memphiszi nekropoliszból nézve. Az i. e. 2500 körüli korban - a piramisok korában - a Duat-oí csakis a nyári napforduló idején figyelték meg és tekintették aktívnek amikor az Orion csillagai és a Szíriusz hajnalban helikálisan keltek.

tozik a precessziós ciklus függvényében. A lényeg viszont az, hogy a piramisok korának szövegeiben leírt jelenség (vagyis hogy az Orion és Szíriusz hajnalban a Nap előtt, azaz helikálisan kél), csupán a nyár közepén volt megfigyelhető - vagyis a nyári napforduló idején⁵ A Duat más szóval az ősi egyiptomiak szemében kizárólag a nyári napforduló idején számított aktívnek - amikor az Orion és a Szíriusz helikálisan kelt -, s nem ahogyan Hasszán állítja, az év egészében.

A fentieket észben tartva kíséreljük meg újraértelmezni a kozmikus Duat-ot, ezúttal a helyénvaló asztronómiai környezetbe ágyazva.

Kozmikus folyam

A Duat egyik legszembeeszkőbb sajátága, ahogyan az ősi egyiptomi szövegekben megjelenik, kapcsolata egy „Kígyózó Folyamnak” nevezett nagy kozmikus „folyóval”. Több komoly tanulmány is igazolta, hogy a „Kígyózó Folyam” kétsé-

get kizáróan az a varázslatosan sziporkázó csillagegyüttes, melyet mi Tejút¹⁶ névvel illetünk. Az is nyilvánvaló, hogy a tudós papok, akik az ősi Piramisszövegeket összeszerkesztették, a „Kígyózó Folyam” földi párját a Nílus folyóban vélték megtalálni, ahogyan annak éves áradása, a „Nagy Áradat”, véletlenül épp egybeesett a nyári napfordulóval¹⁷:

A Kígyózó Folyam árad, a Sás Mezei feltelnek vízzel, és átvezek az Ég ama keleti oldalára, ahol az istenek megteremtettek engem... [Orion] nővére Szóthisz [Szíriusz]...¹⁸

Elérkeztem vízi útjaimhoz, melyek a Nagy Áradat partján fekszenek, a beteljesülés helyén... ami a Horizont...¹⁹

Ha felemelsz, s elvezetsz a Kígyózó Folyamhoz, az istenek, az Örökkévaló csillagok közé kerülök...²⁰

Mint arra Sir E. A. Wallis Budge helyesen rámutatott: „...az egyiptomiak... már az ősidőktől kezdve... anyagiasult mennyországot [*Duat-ot*] képzeltek maguknak mennyei Nílusuk partjaira, ahol városaikat megépítették.²¹” A filológus Raymond Faulkner, aki a Piramisszövegeket és több más vallásos szövegemléket átültetett angolra, szintén felismerte a szinte magától adódó párhuzamot az „égi folyó”, a „Kígyózó Folyam” és a Tejút között.²²

Ozirisz királysága az égbolton

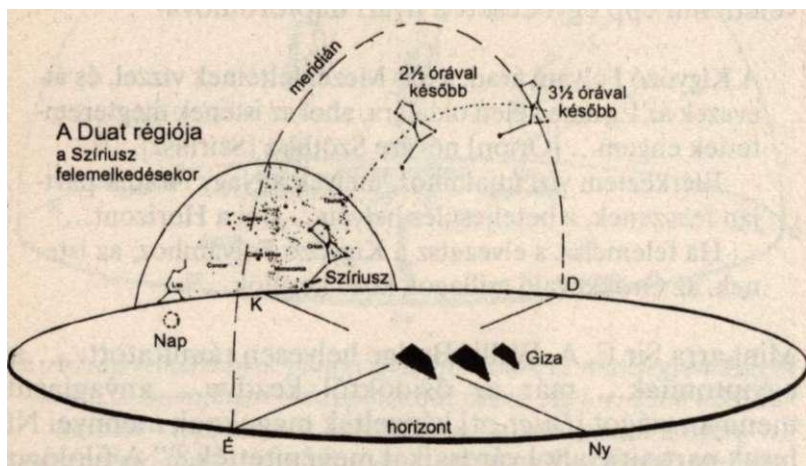
Az Orion csillagai és a Szíriusz a Tejút partján helyezkednek el, mely - a piramisok korában a nyári napforduló idején - vertikális, kozmikus folyóként tűnt fel hajnal előtt a keleti égbolton.

Az ősi egyiptomiak számára a *Duat* már csak ezért sem lehetett holmi tisztázatlan körvonalú terület a keleti horizonton. Epp ellenkezőleg, nyilvánvalóan azt égbolt egy jól körülírt, specifikus darabját értették alatta - az „Orion és a Szíriusz” lakóhelyét az „égi Nílus” partja mentén.

Légy erős, ó, Ozirisz királyunk [Orion] az égbolt alapzatán, a Gyönyörű Csillaggal [Szíriusz] az oldaladon, a Kígyózó Folyam kanyarulatánál...²³

Indulj a Folyam felé... Nyíljon lépcső előtted a *Duat* felé,
mely elvezet az Orionhoz...²⁴

O, király, te vagy ez Hatalmas Csillag, Orion társa, ki
Orion oldalán átszeli az eget, aki a *Duat-ban* hajózik Ozirisz
oldalán...²⁵

36. A Duat égi régiója az Orion csillagaival és a Színusszal
heliákusan kelt fel a nyári napforduló idején. Ez volt az évnek
az az ideje, és egyetlen, kizárólagos pillanata, amikor a Duat-ói
úgy mond „aktívnak” tekintették. Figyeljük meg, hogy a Tejút e
pillanatban vertikális „ kozmikus folyóként” tűnik fel keleten.
Sztintén látható az Orion csillagainak pályája, melyek a hajnal
után fokozatosan emelkedve végül elérik a meridiánt.

Ha magunk elé képzeljük a csillagos égboltot, meglehetősen
részletes képet rajzolhatunk magunknak a *Duat-ról*, „Ozirisz
égi királyságáról” - a csillagok adott minta szerinti rendező-
déséről, az égbolt egy jól körülírt szeletéről a „ kozmikus
Nílus” partjai mentén.

De vajon mikor „alapították” e kozmikus királyságot?

„Első Idő”

Legszebb és legmélyebb értelmű vallásos szövegekben, aho-
gyan azt az I. részben már megjegyeztük, az ősi egyiptomiak
említik az „istenek idejét”, a *Szép Tepi-X* (szó szerinti fordítás-

ban „Első Időt”) - méghozzá azzal a szilárd meggyőződéssel, mintha egy létező történelmi korról beszélnének. Az egyiptomiak tehát hitték, hogy a *Szép Tepi* valóságos eseményként következett be, ahogyan a dualisztikus szemlélet jegyében afelől sem lehettek kétségeik, hogy ez az esemény a csillagos ég formájában kivetítésre, „feljegyzésre”, sőt az égitestek és csillagképek ciklikus változása folytán újra meg újra eljátszásra is került.

Más szóval az ősi egyiptomiak amolyan kozmikus „passiójátéknak” látták az égbolt változásait, és e meggyőződésüket az allegorikus asztronómia nyelvén fejezték ki, melyben minden főbb szereplőt egy adott égitesthez, csillaghoz kapcsoltak. Ré lett a Nap, Ozirisz lett az Orion, Ízisz a Szíriusz csillag, Thot a Hold - és így tovább. Nem mintha a drámai cselekmény csakis az égboltra korlátozódott volna; épp ellenkezőleg. Ahogyan azt jogosan elvárhatjuk a dualisztikus ókori Egyiptomtól, a föld éppúgy színhelyül szolgált, és a gízai piramisok csillagászati utalásokkal megtűzdelt együttese évezredekén keresztül szolgálta az „Első Idő” eseményeit felidéző titkos rituálék és liturgiák céljait.²⁶

Csak keveset tudhatunk ezekről a szertartásokról vagy a mítoszokról, melyeket jelképeztek. Ahogyan azt az egyiptológus R. T. Rundle Clark kifejti:

A mítoszok megteremtésekor adott elvek érvényesültek. Ezeket a különös szabályzókat ma már csak kevéssé vagyunk képesek megérteni. Legfontosabb elemei vélhetően az alábbiak lehettek:

a) Az élet alapelveit természetre és társadalomra egyaránt az istenek határozták meg időtlen időkkel azelőtt, hogy a királyság intézménye megszületett volna. Ez a kor - a *Szép Tepi* -, az „Első Idő”, mely az Ősvíz első hullámától Hórusz trónra kerüléséig és Ozirisz feltámadásáig tart. Minden valódi mítosz e kor eseményeihez kapcsolódik.

b) Bármi, aminek létét vagy tekintélyét igazolni avagy magyarázni kell, az „Első Időhöz” kell hogy kapcsolódjon. Igaz ez a természeti jelenségekre, rituálékra, királyi jelvényekre, a templomok alaprajzára, mágikus vagy gyógyító formulákra, az írás hieroglif rendszerére, a naptárra - tehát a civilizáció valamennyi aspektusára...²⁷

Rundle Clark azt is felismeri, hogy az egyiptomi művészet „szinte teljes egészében szimbolizmus”, és hogy „az építészei elrendezések és díszítőelemek egyfajta mitikus tájképet tükröznek”, melyeket a legutolsó részletig megformálnak, és amelyek minden ilyen részlete külön jelentéssel bír:

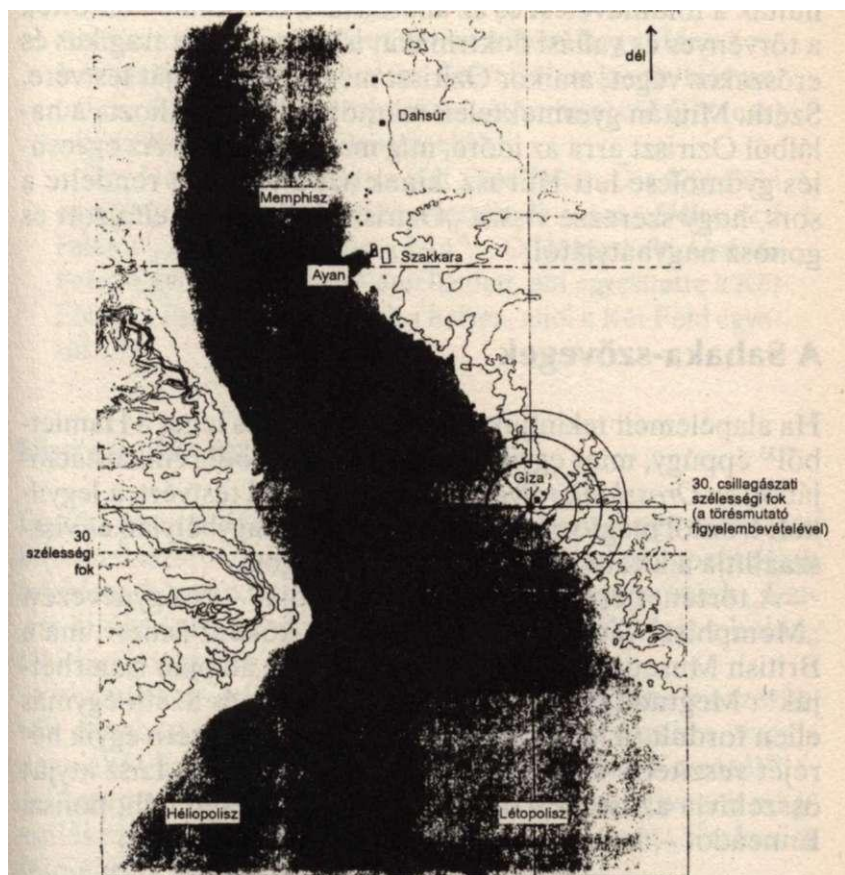
Az isten [vagy király] szentélye [templom avagy piramiskomplexum] például a horizontot jelképezte, a dicsőséges fény földjét a hajnali horizonton túl, ahol az istenek lakoztak. Maga a templom az univerzum mása volt, ahogyan akkor létezett, s ezzel egy időben úgy is, amilyen a Teremtés idején lehetett, mikor az Osdomb kiemelkedett az Ősvízből... A napi istentiszteletek végeztével a papok felmutatták *Maat* (a törvény és rend istennője) apró alakját az isteni más előtt. Az aktus azt jelképezte, hogy visszaállt az igazságosság és rend, ám ugyanakkor újra ismételte az eseményt, ahogyan az a világ kezdetén történt... mint valami mágikus tettet, még az istenek idejéből...²⁸

Az aranykor és a gonosz eljövetele

A későbbi fejezetekben még visszakanyarodunk az isteneknek ehhez az „Első Idejéhez”. Itt elegendő annyit megjegyeznünk, hogy a *Szép Tepi* afféle boldog aranykorként élt az egyiptomiak lelkében, mely közvetlenül a Teremtés után kezdődött meg. Ráadásul, legalábbis az ókori egyiptomiak szemében, ez az aranykor nem egy nehezen fellelhető, talán sosem volt bibliai „Édenkertben” zajlott, hanem egy jól ismert és vitán felül valóságos területen - a Nílus deltája felső csücskétől valamennyivel délebbre fekvő, hatalmas háromszögletű régióban, mely magába foglalta Héliopoliszt, Memphiszt és Gizát. Itt, ebben a valóságban is létező „Édenkertben” került sor az „Első Idő” cselekményeire, és itt - állítják a szövegemlékek - e szent tájon alapították meg az „Első Idő” istenei ősi királyságukat.²⁹

Hogy milyen lehetett e királyság kulturális karaktere? A legjobb összeggzéssel megint csak Rundle Clark szolgál:

...minden jónak és hathatósnak számított, aminek a morális alapjait még az „Első Időben” rakták le - hiszen ez természetyszerűleg egyet jelentett az abszolút tökély aranykorával -, „mielőtt a harag, jajveszékélés, viszály és zűrzavar elérkezett volna”. Sem halál, sem betegség vagy szerencsétlenség nem esett ebben az áldott korszakban, melyet hol „Ré idejeként”, hol Ozirisz vagy Hórusz koraként emlegettek...³⁰

37. A kiterjedt, háromszögletű területet, valamivel délre a Nílus deltájának csúcspontjától, magában foglalja Héliopoliszt, Memphiszt és Gízát - ezt tekintették az ősi egyiptomiak az „Első Idő” valóságos helyszínének, amolyan földrajzilag pontosan körülhatárolható „édenkertnek”, mely az északi csillagászati szélesség 30. foka körül összpontosul

Ozirisz és Hórusz istenek, Révei együtt (ez esetben azonosult formájában Atum-Réként, az istenek Atyjaként) az ősi egyiptomiak szemében az „Első Idő” áldott korszakának legteljesebb kifejeződései és jelképei.³¹

Ozirisszal kapcsolatban főként arra emlékeztetnek, hogy ő foglalta el elsőként a királyság szent trónusát, ahonnét Izisz társaságában kormányozta birodalmát³². A királyi pár nevével fémjelzett aranykor (mely alatt az emberi lények megtanulták a földművelést és az állattartást, és formába öntötték a törvényes és vallási doktrínákat is) hirtelen ért tragikus és erőszakos véget, amikor Oziriszt meggyilkolta saját testvére, Széth. Miután gyermektelen maradt, Izisz visszahozta a halálból Oziriszt arra az időre, míg magját vehette. Az egyesülés gyümölcse lett Hórusz, kinek azt a végzetet rendelte a sors, hogy szerezze vissza „Ozirisz királyságát” elfajzott és gonosz nagybátyjától.

A Sabaka-szövegek

Ha alapelemeit tekintjük, a történet ismerős lehet a Hamletből³³ éppúgy, mint egyik jelenkori hollywoodi reinkarnációjából, az *Oroszlánkirály-ból* (testvér gyilkol testvért, a legyilkolt tróntól megfosztott fia bosszút vesz nagybátyján és visszaállítja a királyságban az igazságosságot).

A történet eredeti egyiptomi verzióját - az úgynevezett „Memphiszi Teológiát” - egy Sabaka-kőként ismert, ma a British Museumban található tárgyi lelet alapján ismerhetjük³⁴. Megtudhatjuk, hogy miután Hórusz és Széth egymás ellen fordult (a harcban Hórusz egy szemét, Széth egyik herét veszítette el), Geb, a földisten (Ozirisz és Ízisz atya) összehívja az istenek törvényét - a kilenctagú héliopoliszi Enneádot -, hogy ítélkezzen Hórusz és Széth felett:

Geb, az istenek ura magához hívatta a kilenc istenséget. Ő mondott törvényt Hórusz és Széth fölött; ő vetett véget viszályuknak. Széthet Felső-Egyiptom királyává tette, ahol az megszületett. És Geb Hóruszt Alsó-Egyiptom királyává emelte, ahol annak atya [Ozirisz] vízbe fúlt³⁵. Így Hóruszé

lett egy birodalom, és Széthé lett egy birodalom. Azáltal kötött egymással békét a Két Föld Ajanban...³⁶

Itt kell megjegyeznünk, hogy Ajan egyáltalán nem mitikus helyszín, hanem nagyon is valóságos város az ősi Egyiptomban, alig valamivel északra Memphisztől, az ősi dinasztiák fővárosától³⁷. Az itt hozott ítéletet azonban később megváltoztatták, ahogyan erről a Sabaka szövegéből értesülhetünk:

Azután már rossznak tűnt Geb szemében, hogy Hórusz része éppolyan, mint Széth része. Ezért Geb nekiadta Hórusznak az ő [mármint Széth] örökségét is, hiszen ő [Hórusz] volt az elsőszülött [fia Ozirisznek]...

így Hórusz uralkodott a Két Föld felett. Ő a Két Föld egyesítője, ki nagy néven neveztesse: *Ta-tenen*, „Délre az ő Falától”, az „Örökkévalóság Ura”... O Hórusz, aki Alsó- és Felső-Egyiptom királyává emelkedett, aki egyesítette a Két Földet a Falban [Memphisz], a helyen, ahol a Két Föld egyesül...³⁸

Kincsvadászat

Igazán az a csodálatos ebben a történetben, hogy valóságos kincsvadászatot folytathatunk általa, amikor megpróbáljuk felmérni, hogyan látták meg maguk az ősi egyiptomiak „Ozirisz királyságának” mitikus-történelmi átörökítését a különálló királyságok hóruszi egyesítésében.

Nyilvánvaló például, hogy a történelmi pillanatra szerintük Ajanban került sor, Memphisztől kissé északra, vagyis nagyjából tízmérföldnyire délre a mai modern Kairótól³⁹.

Ami pedig a halott Oziriszt illeti, a Sabaka-szövegek megemlékeznek arról is, hogyan temették az istent „Szokarisz földjébe”:

Ez a föld... Ozirisz temetkezési helye Szokarisz Házában... Hórusz beszél Íziszhez és [testvéréhez] Nebethuthoz: „Siess, ragadjuk meg...” Ízisz és Nebethut szólnak Oziriszhez: „Jötünk, magunkkal viszünk...” Gyengéden megkapták és kivitték a földre, ahol belépett az Örökkévaló Urának dicső-

ségébe. így tért vissza Ozirisz a földre, a Királyi Erődbe, a föld északi felébe. És fia, Hórusz, Felső-Egyiptom királyaként Alsó-Egyiptom királyává emelkedett atyja, Ozirisz ölé-
lésében...⁴⁰

Akkor hát hol, merre található „Szokarisz földje”?

Mint kiderül, ez csak egy díszítő jelző, mellyel az egyiptomiak illették a gizai piramisokat is magukba foglaló „memphiszi nekropoliszt”. Sir E. A. Wallis Budge szerint: „Szokarisz birodalma a Memphisz körüli sivatagokban terült el, és vélhetően jókora földterületet felelt.”⁴¹ I. E. S. Edwards elmondta nekünk, hogy Szokarisz volt „a memphiszi nekropolisz istene” - a holtak predinasztikus istensége -, és hogy „a piramisok korára Szokarisz eggyé vált Ozirisz személyével”.⁴² R. T. Rundle Clark tovább árnyalja a képet Ra-Szetauval, a „modern Gizával, Memphisz temetkezési helyével és Ozirisz egy megnyilvánulásának [Szokarisznak] otthonával”⁴³.

Kapcsolat látszik tehát kialakulni Ozirisz, Szokarisz, „Szokarisz földje” (a memphiszi nekropolisz) és most Ra-Szetau (a gizai piramismező ősi egyiptomi neve) között - mely utóbbit hieroglifiként az I. fejezetben említett és a Szfinx mancsai közt mind a mai napig megtalálható gránitsztélére is felvéstek⁴⁴. Ugyanez a sztélé közérthetőbb jelzőkkel is megemlékezik Gizáról, mint „az »Első Idő« Csodálatos Helyéről”, és megemlíti, hogy a Szfinx „Szokarisz háza” mellett áll.⁴⁵

A kincsvadászat során a nyomok tehát Ozirisz, Szokarisz, Szokarisz földje és Ra-Szetau-Giza után megint csak elvezetnek bennünket a *Szép Tepi-hez*, az „Első Időhöz”.

Mindezt észben tartva vessünk még egy utolsó pillantást a „Memphiszi Teológiára”, ahogyan az a Sabaka-szövegemlékben kifejeződik.

Azt találjuk, hogy Hórusz megerősíti pozícióját a földi „Ozirisz királyságában” (melyet természetesen még az „Első Időben” alapítottak), Ozirisz testét pedig biztonságba helyezik „Szokarisz házában”.⁴⁶ Ilyen ideális körülmények között, állítja a szöveg, Ozirisz átszellemült lelke szabadon indulhat az égbolt felé - annak is egy jól meghatározható és korábban már említett része felé, „ahol az Orion található”.⁴⁷ Azt is

tudhatjuk, hogy ő alapította meg a *Duat-ot* - a kozmikus „Másvilágot” a Tejút jobb partján - egy afféle égi „Ozirisz királyságát” a holtak számára⁴⁸.

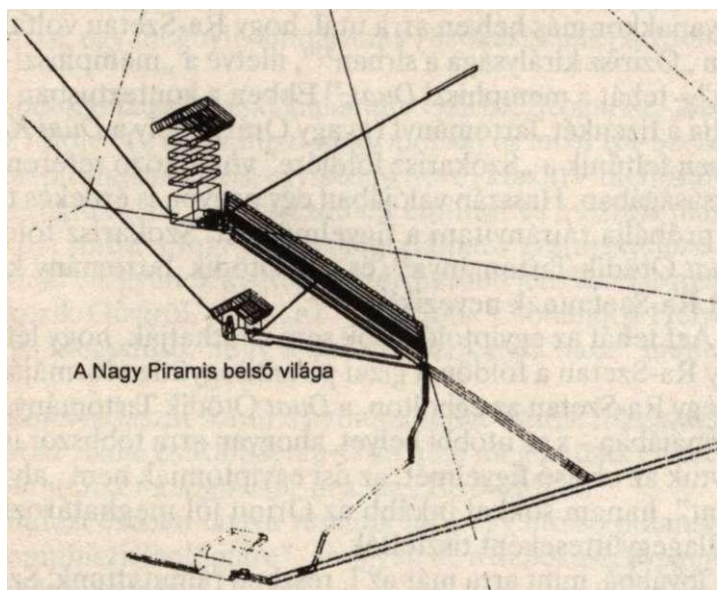
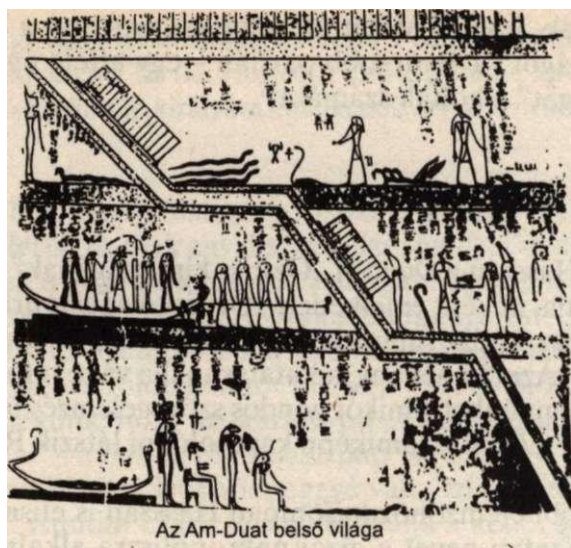
Szfinx istenség

Szelim Hasszán a *Duat-ot* „Ozirisz királyságának” nevezi, és bemutatja, miként emelkedett „Ozirisz a »*Duat* urává«, illetve Ozirisz király [mármint az elhalt fáraó] »Orion társává*. . .”⁴⁹ Azután néhány, a kutatásunkba vágó információval is ellát bennünket, amikor gondos szövegelemzés után rámutat, hogy a *Duat* valamiképp kapcsolódni látszik Ra-Szetauhoz.⁵⁰

A többi elemzőhöz hasonlóan Hasszán is elismeri, hogy „a Ra-Szetau nevet a gizai nekropoliszra alkalmazták⁵¹”, ugyanakkor más helyen arra utal, hogy Ra-Szetau voltaképpen „Ozirisz királysága a sírban⁵²”, illetve a „memphiszi alvilág” - tehát a memphiszi *Duat*P Ebben a kontextusban vizsgálja a tizenkét Tartományt (avagy Órát), mely a *Duat Könyvében* feltűnik a „Szokarisz földjére” vonatkozó referenciák társaságában. Hasszán valójában egy nagyon is érdekes tényre próbálja ráirányítani a figyelmünket. Szokarisz földje a *Duat* Ötödik Tartománya⁵⁴, és „az Ötödik Tartomány közepét Ra-Szetaunak nevezik⁵⁵”.

Azt tehát az egyiptológusok sem vitathatják, hogy létezik egy Ra-Szetau a földön a gizai piramisegyüttes formájában, és egy Ra-Szetau az égbolton, a *Duat* Ötödik Tartományának formájában - s ez utóbbi helyet, ahogyan arra többször is felhívtuk az olvasó figyelmét, az ősi egyiptomiak nem „alvilágként”, hanem sokkal inkább az Orion jól meghatározható csillagegyütteseként tisztelték.

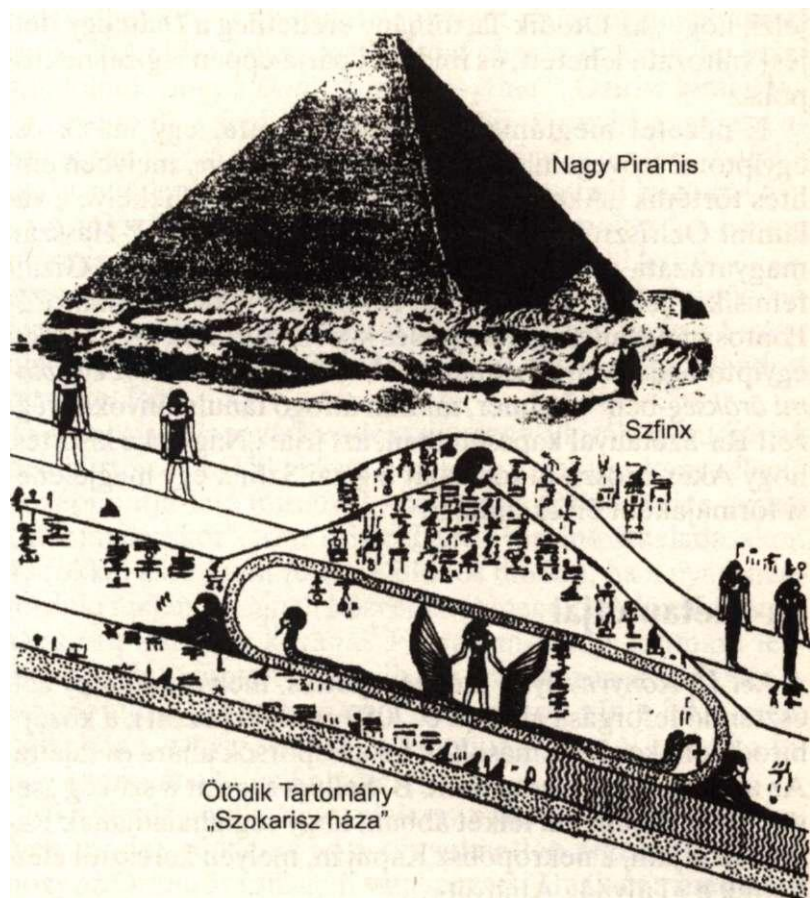
Továbbá, mint arra már az I. részben rámutattunk, Szokarisz földjének átjárói, kamrai és folyosói - melyeket oly részletesen megjelenítettek a sírkamrák falain, a *Duat* Ötödik Tartományának képi ábrázolásain - kísértetiesen emlékeztetnek a gizai Nagy Piramis átjáróira, kamráira és folyosóira. A hasonlóság oly mérvű, hogy az ember önkéntelenül is eltöpreng - a Nagy Piramis egyik funkciója talán éppen az volt, hogy a Túlvilág afféle földi modelljeként vagy „szimulációja-

38. A Duat Ötödik Tartományában Szokarisz földjének átjárói, kamrái, és folyosói - ahogyan azok a síremlékek falain megjelennek - közeli hasonlóságot mutatnak a Nagy Piramis átjáróival, kamráival és folyosóival. Talán a piramis egyik funkciója éppen az volt, hogy a Túlvilág egy modelljeként vagy szimulációjaként bevezesse a kiválasztott halandókat a halál utáni élet rejtelseibe?

ként" mind intellektuális, mind spirituális értelemben felkészítse a beavatottakat azokra a szörnyűséges tapasztalatokra, melyekkel a léleknek a halál után szembesülnie kell.

Talán éppen ez a hely szolgált kísérleti pályaként az egyiptomi „halhatatlanság-tudományhoz”, melynek jelenlétét és hatásait kiolvashatjuk valamennyi halotti és újjászületési szövegemlékből - leképezve a lélek utazását a *Duat* ádáz csapdáin és buktatóin keresztül.

39. A Duat Ötödik Tartománya egy gigászi „kettős oroszlánt” és egy Nagy Piramist is felvonultat. Hasonlítsuk össze a szimbolikus képet a nagy Szfinx és Nagy Piramis délkeleti látképével.

Szelim Hasszán egy másik felvetése is ezt a gondolatmenetet igazolja. A híres egyiptológus egy helyen megjegyzi, hogy a *Duat* Ötödik Tartományának egyik legfőbb jellegzetessége egy roppant „kettős oroszlán”, az Aker nevű Szfinx istenség jelenléte, aki minden valószínűség szerint „Szokarisz királyságát” oltalmazza⁵⁶. Hasszán arra is rámutat, hogy „Aker felett a jelképrendszerben egy hatalmas piramis látható⁵⁷”. Véleménye szerint ez a szimbolizmus, amikor „összepárosítjuk Aker szfinxformájával és Ra-Szetau nevével”, azt jelzi, hogy „az Ötödik Tartomány eredetileg a *Duat* egy [teljes] változata lehetett, és földrajzi párja éppen a gízai nekropolisz⁵⁸”.

E nézetet megtámogatva Hasszán utal egy másik ősi egyiptomi szövegemlékre is, a *Két Út Könyvére*, melyben említés történik „Aker Felföldjéről, mely Orion lakhelye”, valamint Oziriszről, „aki Aker Felföldjén lakozik”.⁵⁹ Hasszán magyarázata szerint „Aker Felföldje” vélhetően a Gízai-fennsíkot jelöli, „ahol a földi Ra-Szetau is megtalálható”.⁶⁰ Pontosan ugyanez az elképzelés körvonalazódik az amerikai egyiptológus, Mark Lehner 1974-es munkájában, *Az egyiptomi örökség-ből*.⁶¹ Lehner, miután átfogó tanulmányokat végzett Ra-Szetauval kapcsolatban, azt írja: „Nagy rá a kísértés, hogy Aker oroszláni formáját a gízai Szfinx egy megjelenési formájaként értékeljük”⁶².

Ra-Szetau útjai

A *Két Út Könyve* olyan szövegegyüttes, melyet mintegy 250 esztendő leforgása alatt (i. e. 2050 és 1800 között), a középbirodalom korában másoltak fel a koporsók aljára és falaira. Az archeoasztronómus Jane B. Sellers szerint a szöveg „segítette az elhunytak lelkét abban, hogy végighaladjanak Ra-Szetau útjain, a nekropolisz Kapuján, melyen keresztül elérhették a »Túlvilág Átjáróit«...”⁶³

A kapcsolódó Koporsószövegek (i. e. 2134-1783) új megvilágításba helyezik a kérdést, amikor megállapítják:

Megjártam én Ra-Szetau útjait, akár vízen, akár a földön, és ezek Ozirisz útjai s [egyben] az ég határvonala...⁶⁴

Én vagyok Ozirisz; azért jöttem Ra-Szetauba, hogy megismerjem a *Duat* titkait...⁶⁵

Nem fordítok hátat a *Duat* kapuinak; felemelkedem az égbe Orionhoz... én vagyok az, ki összegyűjti túlsorduló fényét Ra-Szetau előtt...⁶⁶

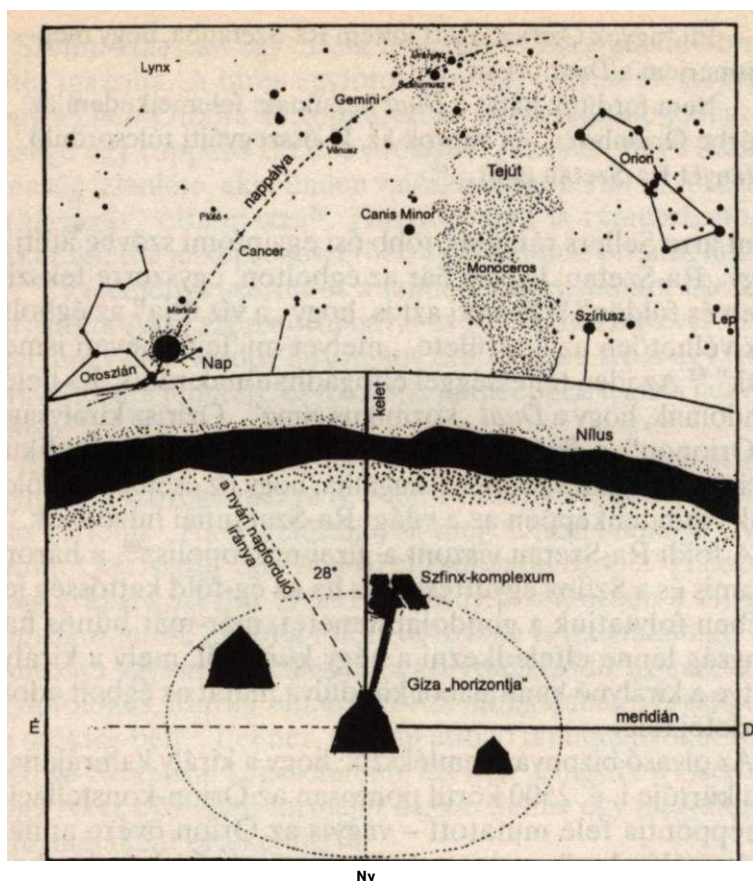
Mint arra Sellers rámutat, több ősi egyiptomi szöveg állítja, hogy „Ra-Szetau, legyen bár az égbolton, egyszerre fekszik vízen és földön”.⁶⁷ Felveti azt is, hogy „a víz útja” az égboltnak vélhetően az a területe, „melyet mi Tejút néven ismerünk”.⁶⁸ Az idea teljességgel elfogadhatónak tűnik, ha belegondolunk, hogy a *Duat* „ kozmikus címe ” „Ozirisz királysága az Orionon”, a Tejút jobb partja mellett. Az ősi dualisztikus egyiptomi logika viszont azt sugallja, hogy ez esetben a „földi utak” mindenképpen az e világi Ra-Szetaunál húzódnak.

A földi Ra-Szetau viszont a gizai nekropolisz⁶⁹, a három piramis és a Szfinx együttese - és ha az ég-föld kettősség jegyében folytatjuk a gondolatmenetet, már-már bűnös hanyagság lenne elfeledkezni a négy kürtőről, mely a király, illetve a királynő kamrájából kiindulva mutat az égbolt adott részletei felé.

Az olvasó bizonyára emlékszik, hogy a király kamrájának déli kürtője i. e. 2500 körül pontosan az Orion-konstelláció középpontja felé mutatott - vagyis az Orion övére annak „kulminálásakor”, azaz a meridiánon történő áthaladásakor, 45 fokkal a horizont felett. Különös módon, ha a nyári napforduló idején, a hajnalt közvetlenül megelőző döntő fontosságú (a piramisok korának Egyiptom-lakója számára legalábbis döntő fontosságú) pillanat számítógépes szimulációját tekintjük, az Orion *nem* a meridiánon tűnik fel, hanem délkeleten, vagyis jócskán balra attól a ponttól, ahová a király kamrájának déli kürtője mutat.

A szimulációt figyelve valahogy minden torznak, nem helyénvalónak tűnik, és az a kényelmetlen érzésünk támad, hogy az Orion-öv csillagait valahogyan délnek és a meridiánhoz kellene igazítani, hogy egybevágjanak a kürtő meghosszabbított vonalával.

Gyanítjuk, hogy az ősi egyiptomiak számára az égboltnak ez a különös és nyugtalanító „diszlokációja” ösztönzőként szolgált egy ezoterikus utazáshoz, melyet a fáraók idelent, a

40. Nyári napforduló i. e. 2500-ban: a Duat régiója. Figyeljük meg, hogy az Orion öve ebben a döntő fontosságú pillanatban nem a meridiánon helyezkedik el, hanem délkeleten, s ezáltal jócskán messze jár attól a ponttól, melyet a király kamrájának déli kürtője kijelöl az égbolton. Az egész égbolt furcsán elcsavarodottnak tetszik, és az a kellemetlen érzésünk támad, hogy a csillagokat délfelé kellene tolni és a meridiánhoz kellene igazítani, ha azt akarjuk, hogy egybeessenek az említett kürtő meghosszabbított vonalával.

földön tettek meg, de ugyanakkor követve a csillagok által kijelölt irányt.

Mint azt a későbbi fejezetekben igazolni próbáljuk, ez a keresés hihetetlenül nagy jelentőséggel bírt. De hogy megérthessük, miért, elsőként azt kell tisztáznunk, ki is az a Szfinx valójában.

9. fejezet

A Szfinx és horizontjai

„A Szfinx magában hordozza a Geneszt, és ez maga az oroszlán...”

Szelim Hasszán egyiptológus,
A Szfinx, Kairó, 1949

„Az Oroszlán [csillagkép] nagyon is emlékeztet az állatra, mely után a nevét kapta. A csillagok jobb oldali háromszöge jelöli a hátsó lábakat... a csillagkép eleje, akár egy hatalmas, tükrözött kérdőjel, a fejet, a sörényt és az első lábakat adja. A kérdőjel alapjánál fénylik a Regulus, az oroszlán szíve...”

Nancy Hathaway, *Könnyed kalauz a világegyetemhez*, NY, 1994

A vallásos szövegemlékek mégoly felületes tanulmányozása sem hagyhat bennünk kétségeket afelől, hogy az ősi egyiptomiak földi környezetüket olyan megszentelt tájnak látták, melyet isteneik örökítettek rájuk, és megingathatatlan meggyőződésük szerint egy „Első Időnek” nevezett távoli aranykorban Ozirisz amolyan „ kozmikus királyságot” alapított a memphiszi régióban, melyet azután fiára, Hóruszra hagyományozott, és rajta keresztül az évezredek során az emberi „Hórusz-királyokra” - Egyiptom fáraóira.

Láthattuk, hogy Ozirisz szent királyságának lényegi tulajdonsága volt az a sajátos dualisztikus szemlélet, melynek révén kapcsolódott a *Duat-ként* ismert és a Tejút nyugati oldalán, az Orion és a Szíriusz közelében elhelyezkedő égi régióhoz. Megtudhattuk azt is, hogy a *Duat* központját Ra-Szetaunak nevezték el, és hogy ez a Ra-Szetau mind kozmi-

kus, mind földi tartományként létezett - az égbolton az Orion övének három csillaga határolta be, míg a földön Giza három Nagy Piramisa. Végül, de nem utolsósorban láthatuk, hogy a piramisok korának Egyiptomában a *Duat-ot* a keleti horizonton figyelték meg, a nyári napforduló idején, közvetlenül a hajnal beállta előtt.

A kulcsszó a „horizont” - ennek révén férközhetünk közelebb a rejtélyhez, melyet a nagy Szfinx képvisel.

Földi tükörkép

A számítógépes szimuláció és némi képzelőerő segítségével tegyünk rövid utazást i. e. 2500 korába, amikor a Piramisszövegeket újra egybegyűjtötték, és helyezkedjünk el az asztrológus-papok megfigyelési helyén, Héliopoliszban. Ma van a nyári napforduló, a megfigyelés időpontja a hajnalt megelőző pillanat, és a keleti horizont irányába tekintünk - ami azt jelenti, hogy hátat fordítunk a gízai piramisoknak, melyek a Nílus túlsó partján magasodnak, jó tizenkét mérföldnyire nyugat felé.

Kelet felé tekintve magát a *Duat-ot* láthatjuk. S ahogy számítógépünk újra felrajzolja az égboltot, tekintetünket a *Duat* Ra-Szetauként ismert régiója vonzza magára, mely a három piramis párja - az Orion övének három fénylő csillaga.

Megjegyezve a látottakat, nyugat és ezzel a piramisok felé fordulunk. A távoli építmények tömegét még magába burkolja a sötétség, de a kelő Nap első kósza fényei máris megcsillannak a piramisok csúcskövein...

Láthatjuk tehát, hogy bizonyos tekintetben maga a gízai nekropolisz is egyféle „horizont” - vagyis a három piramis a három „Ra-Szetau csillag” nyugati tükörképét, visszaverődését adja, ha a megfigyelés helyét Héliopoliszra, idejét pedig i. e. 2500-ra, a nyári napforduló s a hajnal előtti pillanat idejére tesszük. Talán pontosan erre utal a Szfinx mancsai közt megbújó sztélé is, mely Gizát nemcsak az „Első Idő» Csofálatos Helyének” nevezi, de ugyanakkor „Héliopolisz nyugati Horizontjának” is.¹

Asztronómus-papok

Amikor a Piramisszövegeket újra egybegyűjtötték és rendszerezték valamikor i. e. 2500 körül, az egyiptomi állam valószínű központjának Héliopolisz számított - a „Nap városa”, melyet a régiek *On* vagy *Innu* néven ismertek, és amely napjainkban a modern Kairó Al Matreja nevű negyede alatt fekszik eltemetve². Héliopolisz volt a napisten Ré Atummal azonosult formájának, az „Istenek Atyjának” legősibb kultusközpontja. A héliopoliszi papok beavatottként ismerték az égbolt rejtélyeit, s legfőbb elfoglaltságuknak az számított, hogy a Nap, a Hold, a planéták és a csillagok különféle mozgásait megfigyelték és feljegyezték³.

Okunk van feltételezni, hogy sokat profitáltak az ilyen megfigyelések nyomán és az évezredek során felgyülemlett mérhetetlen mennyiségű tapasztalatból. Bárhogy is legyen, a klasszikus görögöket és rómaiakat - kik legalább két évezreddel közelebb éltek az egyiptomiakhoz, mint mi - szüntelenül ámulatba ejtette a héliopoliszi és memphiszi papok tudása és bölcsessége, kiváltképp az asztronómiai tudományok terén.

Ennek talán legékesebb példája az i. e. ötödik században élt Hérodotosz (akit a „történelem atyjaként” is szokás nevezni), aki nagy tisztelettel és áhítattal közeledett Egyiptom papjai felé, és nekik tulajdonította a napév felfedezését, valamint a tizenkét állatövi (zodiákus) jegy megalkotását - melyet a görögök később egyszerűen csak átvettek. „Véleményem szerint”, írja, „az ő számítási módszereik jobbak, mint a görögökéi.”⁴

Az i. e. negyedik században a tanult Arisztotelész - Nagy Sándor mestere - is hasonló észrevételeket tett az egyiptomi csillagászokkal kapcsolatban, „kik számtalan éve végzik már megfigyeléseiket, és akiktől a csillagokkal kapcsolatos mai tudásunk jelentős része származik.”⁵

Platón szintén megemlékezik róla, miként figyelik az egyiptomiak „immár 10 000 éve, vagy mint mondják, végtelesen hosszú ideje” a csillagokat⁶; akárcsak a szicíliai Diodórosz, aki i. e. 60-ban kereste fel Egyiptomot, és állította, hogy „a csillagok helyzete, miképp azok mozgásai is, mindig alapos megfigyelés tárgyát képezték az egyiptomiak köré-

ben", és hogy „mind a mai napig megőrizték feljegyzéseiket valamennyi csillagról, hihetetlenül nagyszámú évre visszamenően...”⁷

Talán valamennyiük közül a legjelentősebb az újplatonista Proklosz, aki az i. e. ötödik században járt Alexandriában, és igazolta, hogy nem a görögök, de az egyiptomiak fedezték fel a precesszió jelenségét: „Azok szerint, kik hisznek a megfigyelésekben, a csillagok minden száz évben egy fokkal keletebbre térnek [ez lenne a precessziós ráta], ahogyan azt előtte Ptolemaiosz és Hipparkhosz is hitték, s tudták... az egyiptomiak tanították ki Platón-t az állócsillagok mozgásáról...”⁸

A modern kori történészek és egyiptológusok, kik névtelenül képviselik a nézetet, miszerint az egyiptomiak gyatra csillagászok voltak⁹, az ilyen kijelentéseket hajlamosak betudni a félreinformált görögök és rómaiak tudatlanságának ékes bizonyságaként, ám azt még ezek a tudósok is elismerik, hogy Héliopolisz vallási központja már a piramisok korának hajnalán mérhetetlenül ősi-nek számított, és hogy megszentelt helynek tartották a legfensőbb istenség, Atum, az „önmagát létrehozó” korszaka óta¹⁰.

Akkor hát, ki vagy mi volt pontosan Atum?

Atum élő képmása

A nagynevű Egyiptomi Kutatási Alapítvány 1993. július 3-án zajlott első éves gyűlésének résztvevőjéhez szólva, a kiváló svájci egyiptológus, Edouard Naville az alábbi kijelentést tette: „Nem lehet kétséges, hogy az oroszlán avagy a Szfinx volt Atum megjelenési formája...”¹¹

Naville a továbbiakban azt is megindokolta, mi indította erre a meglepő következtetésre:

Egyetlen bizonyítékot elégségesnek látok, és ez Nofertum-Atum istenség, melyet jelképeztek oroszlánfővel is... noha rendszerint emberi alakot öltött, s fején lótuszvirágot viselt, melyből két toll ágazott ki. Némelykor a kél szimbolikát [oroszlánt és embert] egyesítették egymással, s az oroszlán feje és a tollak közé Hórusz madara [a sólyom] került¹².

Bármennyire is zavarónak tűnik, mint azt később látni fogjuk, Hórusz sólyom jelképe gyakorta felbukkan e rejtéllyel kapcsolatban, és fokozatosan elfoglalja helyét az összefüggérendszerben, mely kialakulni látszik. Eközben az is bizonyosságot nyer, hogy Atum, az elsődleges teremtmény isten az ősi egyiptomiak szemében oroszlán-, vagyis szfinxszerű formákkal bír.

A Piramisszövegekben például gyakorta találkozni *Rwty* taggal, melyet rendszeren „kettős oroszlánnak” fordítanak¹³, amiért a hierogliffel két oroszlánt ábrázol egymás mellett vagy felett¹⁴. Általánosan elfogadott ugyanakkor, hogy a tag árnyaltabb jelentése „a teremtmény, melynek oroszlánformája van”, avagy „oroszlánra emlékeztet”, és hogy a kettős oroszlán hieroglifa jelentősége épp abban áll, hogy kihangsúlyozza az *Rwty* dualisztikus és kozmikus természetét¹⁵. Az egyiptológus Le Page Renouf szerint az *Rwty* „egy istenséget jelképez egy oroszlán arcával vagy alakjával”.¹⁶ Szelim Hasszán is úgy véli, hogy „*JRwty* oroszlán formájú isten”. Hasszán meglátása szerint a kettős oroszlán hieroglifa választása vélhetően ahhoz a tényhez kapcsolódik, hogy „a szfinxeket mindig párban találni, amikor azok egy templom bejáratát őrzik, és *Rwty* funkciója is az oltalmazás lehetett”.¹⁷

A Piramisszövegek 2032. sorában, mutat rá Hasszán, „azt olvashatjuk a királyról, hogy »Elvitték *Rwty*-hez, és bemutatták Atumnak«... [ahogyan] az úgynevezett *Halottak Könyvében*... azt írják (3. fejezet, 1. sor): „Ó, Atum, ki a tó uraként tűnsz fel, ki *Rwty*-ként tündökölsz«...”¹⁸

Valóban, az egyiptomi szövegelemlekben számos helyen egybefonódni látszik *Rwty* és Atum személye. Egy tipikus bekezdés szerint: „Ó, Atum, vedd el szellemem *Rwty* jelenlétében...”¹⁹ Máshol azt olvashatjuk: „Emeld fel e királyt az istenekhez, vezesd el *Rwty*-hez, vidd fel Atumhoz... Ott a király heiye magasan, *Rwty* Palotájában”²⁰.

Ezek az egyezőségek alátámasztják Atum „oroszlánszerű”, avagy „szfinxszerű” megjelenését. Ezek után talán nem meglepő, hogy az ősi Egyiptom vallásos tárgyú művészete Atumot gyakorta ábrázolta szfinxként, mely az isten jellegzetes fejdíszét viseli - a magas koronát a tollal és a lótuuszal²¹. Az ilyen képi ábrázolásokból számos vezető egyiptológus vont le azt a következtetést, hogy a gizai nagy Szfinx, noha

állítólag Hafré vonásait viseli magán, egyben Atumot is jelképezi²². Valóban, mint azt az 1. részben láthattuk, a szfinx számtalan egyiptomi elnevezése közül az egyik legidőállóbbnak a *Sesep-anh Atum* (szó szerinti fordításban „Atum élő képmása”)²³ bizonyult – így aligha lehetnek kétségeink a kilétét illetően.

Atum, Ré és Hórahti

Atum jól ismert oroszlán-szfinx jellegzetességei ellenére a modern egyiptológusok hajlamosak figyelmen kívül hagyni ezt a markáns szimbolizmust, amikor az istenség kozmikus tulajdonságaira kerül a sor. A tudósok gyakorta beérik annyival, hogy néhány nagy általánossággal elintézzék Atumot, a „napistent és az univerzum megteremtőjét”, és annak nevét, mely „... a »totalitást« jelképezi, a tökéletesség végső és megváltoztathatatlan formáját. Atumot gyakorta nevezik a napimádat központjának, »Héliopolisz urának« is. Egy másik napistenség, Ré jelenléte ugyanezen a helyen idővel a két isten azonosulásával jár *Atum-Ré* név alatt...”²⁴

Rosalie Davies egyiptológustól megtudtuk, hogy a piramisok korának kezdetén „Ré [másképpen Rá] isten kultusza kiszorította a korábbi isten, Atum imádatát... [ezáltal] a héliopoliszi teológia *Atum-Ré-t* tisztelte a világ megteremtőjeként, és papjai számos különféle tulajdonsággal ruházták fel az azonosult istenséget”.²⁵

Az egyik ilyen fontos jellegzetesség, tette hozzá Davies, Ré manifesztációja *Ré-Hórahti-ként*.²⁶ Miután a *Hórahti* szó szerinti jelentése „a Horizont Hórusza”²⁷, úgy tűnik, hogy az ősi egyiptomi névegyezésben újfent bizonyítékát találjuk az istenség együtt állását a napkoronggal – s mint azzal a csillagászok és asztrológusok egyaránt tisztában vannak, a napkorong valóban „együtt áll” bizonyos csillagcsoportokkal, azaz a tizenkét zodiákus csillagjeggyel (erre mondják, hogy „betér” azok „házába”), méghozzá minden évben azonos és rendszeres időtartamra. Épp ezért jogosan feltételezhetjük, hogy „a Horizont Hórusza”, vagyis Hórahti a valóságban e tizenkét állatövi jegy egyike.

Az egyiptológus Hermán Kees szintén összeköti egymással Héliopoliszt és Hórahtit. További következtetéseink fényében nagyon is helyénvaló megjegyzést tesz: „Héliopoliszra mindennél inkább jellemző volt adott csillagok sajátos imádata. A csillagok imádatából született meg Ré kultusza, »a Horizont Hórusza« formájában...”²⁸

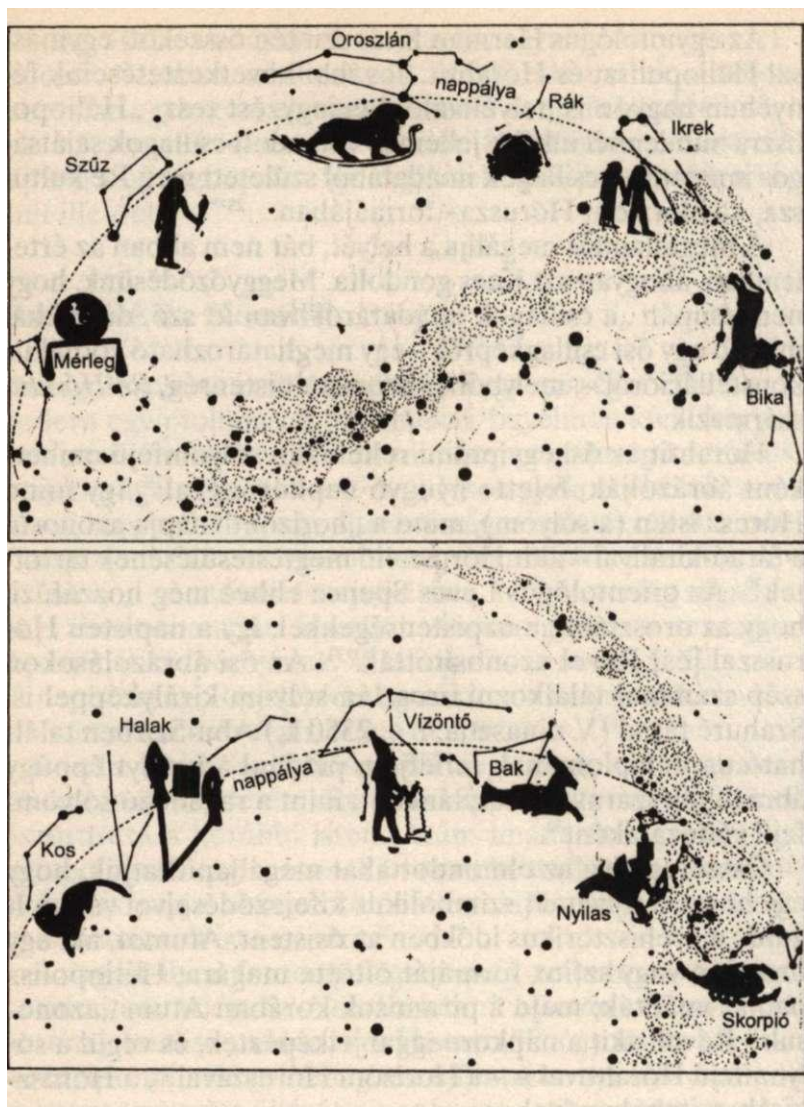
A megállapítás megállja a helyét, bár nem abban az értelemben, ahogyan azt Kees gondolta. Meggyőződésünk, hogy nem csupán „a csillagok imádatáról” van itt szó, de sokkal inkább egy ősi csillagképről - egy meghatározható zodiákus konstellációról -, melyből az azonosult istenség, *Ré-Hórahti* származik.

Hórahtit az ősi egyiptomi reliefeken sólyomfejű emberként ábrázolják, felette nyugvó napkoronggal²⁹, így mind Hórusz isten (a sólyom), mind a „horizont” napja azonosul a fáraó-királyal - akit Hórusz élő megtestesülésének tartottak³⁰. Az orientológus Lewis Spence ehhez még hozzáfűzi, hogy az oroszlánt „a napistenségekkel, így a napisten Hóruszsal [és] Révei azonosították”³¹. Az ősi ábrázolásokon szép számmal találkozni oroszlán-sólyom királyképpel is. Szahuré fáraó (V dinasztia, i. e. 2350 k.) Abu-Szírben található naptemplomának reliefjein például a királyt éppúgy ábrázolják szárnyas oroszlánként, mint a ragadozó sólyomfejű változatoként³².

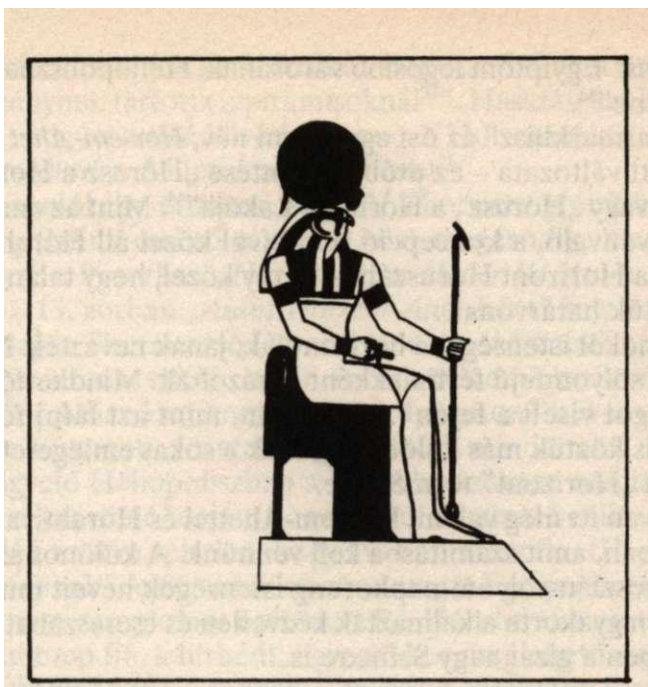
Összefoglalva az elmondottakat megállapíthatjuk, hogy egy hosszas folyamat szimbolikus kifejeződéseivel van dolgunk: a prehisztorikus időkben az őstistent, Atumot, aki egy oroszlán vagy szfinx formáját öltötte magára, Héliopolisz papjai imádták; majd a piramisok korában Atum „azonosult” Révei, akit a napkoronggal jelképeztek, és végül a sólyomfejű Hórahtival is - a Horizont Hóruszával -, a Hórusz-király szimbólumával.

A folyamat eredménye *Atum-Ré-Hórahti* komplex istensége, melynek kompozit ábrázolása Atum eredeti oroszlán- vagy szfinxszerű alakjától ered. A piramisok korának hajnalán azután ez az azonosult kép jelenik meg a „Horizonton”.

E korban, mint arról több ízben beszéltünk, az asztronómus-papok figyelme a nyári napfordulóra irányult, amikor a keleti égbolton a *Duat* „aktiválódott”. De vajon melyik zodiákus jegyben került sor erre a fontos azonosulásra?

41. A nappálya keresztülhalad mind a tizenkét zodiákus jegyen, ahogyan azt a híres Denderai Zodiákuson megörökítették. A napkorong „együtt áll” valamennyi konstellációval (vagyis „ellátogat a házába”), egyikkel a másik után, hónapról hónapra, míg csak a napév tart.

42. Hórahti, a „Horizont Hórusza”, akit az ősi egyiptomi reliefeken gyakorta ábrázoltak sólyomfejű férfialaként, a feje tetején nyugvó napkoronggal

Hórusz, a Horizont lakója

Amikor Edouard Naville 1882-83-ban Kairótól északra feltárta a delta régió egyes újbírodalom korabeli maradványait, döbbenet tapasztalta, milyen nagy számban fedezett fel olyan műemlékeket, melyeket egykor az *Atum-Harmarkhisz* nevű összetett istenségnek szenteltek. A műemlékekkel kapcsolatosan mindig találni egy *naoszt* vagy szentélyt is, ahol „emberi fejű szfinxekre” bukkantak, melyek Naville szerint „Harmarkhisz isten jól ismert vonásait mutatták”.³³

Mostanra járatosnak vallhatjuk magunkat Atum kultuszában. De ki lehet ez a Harmarkhisz? Hogy megkönnyítse a dolgunkat, Naville azt is megjegyezte, hogy szfinx formáján felül az istent gyakorta jelképezték „egy sólyom fejével vagy napkoronggal kiegészített sólyomalakkal” - mely szimbólumok immár ismerősek a számunkra -, és hogy „*Atum-Har-*

markhisz Egyiptom legősibb városának, Héliopolisznak volt az istene"³⁴.

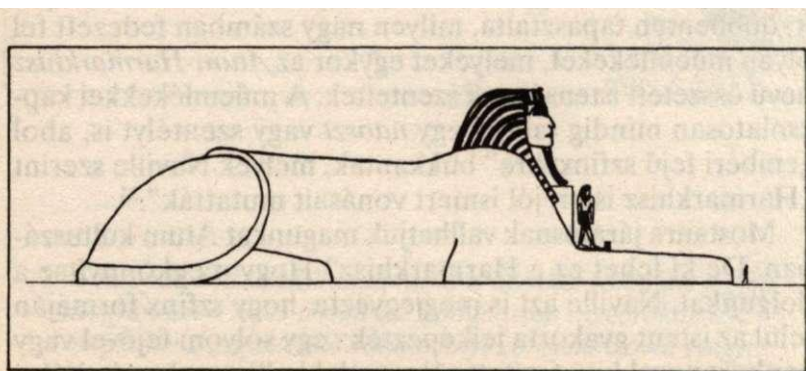
„Harmarkhisz” az ősi egyiptomi név, *Hor-em-Ahet* görögösített változata - ez utóbbi jelentése „Hórusz a Horizonton” avagy „Hórusz, a Horizont Lakója”³⁵. Mint az ennyiből is nyilvánvaló, a koncepció rendkívül közel áll Hórahtihoz vagy „a Horizont Hóruszához” - oly közel, hogy talán nincs is köztük határvonal...

Mindkét istenséget a horizont lakójának nevezték. Mindkettőt sólyomfejű férfialakként ábrázolták. Mindkettő napkorongot viselt a fején³⁶. Valójában, mint azt látni fogjuk, nincs is köztük más különbség, csak a sokat emlegetett lakhely, a „Horizont” természete.

Es van itt még valami *Hor-em-Ahet*tel és Hórahtival kapcsolatban, amit számításba kell vennünk. A különös azonosult oroszlán-sólyom-napkorong istenségek neveit mindkét esetben gyakorta alkalmazták közvetlen és csereszabatos értelemben a gizai nagy Szfinxre is.

Héliopolisz „Két Horizontja”

A *Hor-em-Ahet*tel kapcsolatos legkorábbi fennmaradt utalások az újbirodalom korára, i. e. 1440 körülre datálódnak, és II. Amenhotep fáraó mészkő sztéléjén láthatóak, a Szfinx szomszédságában meghúzódó kis templomban. A sztélén Amenhotep utal „*Hor-em-Ahet* piramisaira”, amit Szelim

43. A „rekonstruált” Szfinx déli profilja

Hasszán annak jeleként értékel, hogy „a Szfinxet öregebb építménynek tartotta a piramisoknál³⁷”. Hasszán azt is megjegyzi, hogy a sztélé következetesen a Hor-em-Ahet, illetve a Hórahti névvel illeti a nagy Szfinxet³⁸.

Hasonlóképp érdekes, hogy IV. Thotmesz gránitsztéléje, mely a Szfinx mellő mancsai közt magasodik, magára a Szfinxre a 9. sorban „*Jíor-em-Ahet-Heper-Ré-Atum-ként*”, majd a 13. sorban „*/ltum-Hor-em-Ahet-ként*” hivatkozik³⁹, míg magát Thotmeszt „Hórahti Védelmezőjének” nevezi⁴⁰. És ugyanezen a sztélén, talán az olvasó is emlékszik rá, Giza a „Héliopolisz Horizontja [*Ahet*] nyugaton” nevet viseli - vagyis a nyugati „visszatükröződését” mindannak, amit a megfigyelő Héliopoliszban a keleti horizonton megláthat a nyári napforduló idején, közvetlenül a hajnal beállta előtt.

Talán az sem véletlen, hogy IV Thotmesz fia, III. Amenhotep annak idején azzal is beírta magát Egyiptom történetébe, hogy templomot építtetett Ré-Hórahti tiszteletére, és Amenhotep fia, a hírhedt, ugyanakkor meglehetősen titokzatos Enhaton fáraó roppant obeliszket emeltetett Luxorban Ré-Hor-em-Ahetnek⁴¹. A „Napkorong Horizontja” néven ismert híres napvárost szintén nevezték Enhaton vagy *Ahet Aten* néven⁴². És mint arra Szelim Hasszán is rámutat, az *Aten-X* vagy napkorongot az ősi egyiptomiak gyakorta azonosították a Szfinx képével⁴³. Végül, de nem utolsósorban, amikor Enhaton elfoglalta Egyiptom trónját, felvette a hangzatos „Ré-Hórahti főpapja” címet is⁴⁴.

A fentiek fényében úgy érezzük, érdemes feltenni a kérdést: pontosan mit is értettek a „Horizont” (*Ahet*) kifejezéssel a Hor-em-Ahet és Hórahti nevekben. A Horizont Hórusza és a Hórusz a Horizonton névvel illetett ikeristenségek a csillagászati horizonthoz kapcsolódnak, ahol az égbolt találkozik a földdel? Avagy egyet jelentenek Héliopolisz nyugati „Horizontjával”, azaz a gizai nekropolisszal?

Vagy ami a legvalószínűbb, a szövegek arra indítanak bennünket, hogy mérlegeljük két „horizont” egyidejű jelenlétét?

Érdekes módon az egyiptológusok gyakorta fordítják a Hor-em-Ahet és Hórahti neveket „a Két Horizont Hóruszaként”. Sir E. A. Wallis Budge például Ré-Hórahtiban Ré-Harmarkhiszt [Hor-em-Ahetet] azonosítja, és mindkét nevet „Rá + a Két Horizont Hóruszaként” fordítja⁴⁵. Hasonlókép-

pen az orientalista Lewis Spence így ír: „A Két Horizont Hórusza, a görögök Harmarkhisza voltaképpen a napisten egyik fontos megnyilvánulási formája... ahogyan kutatásaink szerint Harmarkhiszt elsősorban Héliopoliszban imádták... legismertebb emlékműve pedig a híres Szfinx a gizai piramisok közelében.”⁴⁶

Ha tehát Hor-em-Ahet a nagy Szfinx Giza *nyugati* Horizontján, nem tekinthetjük „ikertestvérét”, Hórahtit a keleti horizont lakójának?

Ezek azok a kérdések, melyekre mindenekelőtt választ keresünk. Mindeközben érdemes megjegyezni - ahogyan azt a neves egyiptológus, Ahmed Fahry is teszi -, hogy az általunk eddig említett sztélék és a számos egyéb írásos emlék nem hagy kétséget afelől, miszerint Egyiptom fáraói Hor-em-Ahet és Hórahti néven ismerték és imádták a Szfinxet (ahogyan nyilvánvalóan égi párját is)⁴⁷. Fahry egy másik fontos tényre is rámutat: mindkét név „helyénvaló”, miután „[Giza] ősi nekropolisztv4/zer *Hufu-mk*, vagyis »Hufu Horizontjának is hívták“⁴⁸.

A hallgatás köde

Miután a legkorábbi fennmaradt szövegemlékek, melyek a Hor-em-Ahet kifejezést használják, az újbirodalom korából származnak, a modern kori tudósok közt konszenzus alakult ki a tekintetben, hogy az óbirodalom korának lakosai sosem említették a Szfinxet. Példaként felhozhatjuk Jaromir Maieket, az oxfordi egyetem munkatársát: „Az óbirodalom forrásai különös és meglepő hallgatásba burkolóznak a gizai nagy Szfinxszel kapcsolatban. Csak úgy 1000 esztendővel a megalkotását követően kezdik először említeni...”⁴⁹

Valóban így lenne? Hogyan lehetséges, hogy az óbirodalom kori egyiptomiak, vállalva minden nehézséget, hogy megalkossák a roppant gizai nekropoliszt és a többi memphiszi építményt, egyáltalán nem említik a nagy Szfinxet?

Az egyik lehetőség, melyet komolyan érdemes számba vennünk, hogy azért nem említik, mert nem ők építették, hanem sokkal inkább *megörökölték* valamelyik korábbi korszakból (bár még ebben az esetben sem könnyű elhinni, hogy

a számtalan - az V és VI. dinasztia összesen kilenc királyi piramisának falán - fennmaradt szövegmémlék egyike sem ejt egyetlen utalást sem a szoborra, mely a nekropolisznak ezen a döntő fontosságú pontján áll).

Egy másik mérlegelésre alkalmas eshetőség, hogy az egyiptológusok valami oknál fogva egyszerűen *nem ismerték fel* a nagy Szfínx nevét a Piramisszövegekben.

Ez pedig nagyon is elképzelhető.

Mint azt láthattuk, a Szfínx az újbirodalomban nemcsak Hor-em-Ahetként, de Hórahtiként is ismert volt. És bár a Hor-em-Ahet valóban nem tűnik fel a Piramisszövegekben, a Hórahti már annál inkább, még hozzá nem is kevészer. Az archaikus szövegmémlékekben több száz alkalommal is közvetlenül említik Hórahtit, „a Horizont Hóruszát”⁵⁰, mindannyiszor - ahogyan abban a tudósok is egyetértenek - „a hajnalban keleten felkélő istenséget” értve alatta⁵¹. A neves tudósok épp csak azt a tényt nem mérlegelték soha, hogy híven az ősi egyiptomiak dualisztikus szokásaihoz, ez esetben a földi másra történik utalás az égi ikerpár említésével.

Hórahti nyomában

„Az égbolt kapui kitárulnak Hórahti előtt”, olvashatjuk a Piramisszövegek egy jellemző passzusában, „az égbolt kapui kitárulnak a Kelet Hórusza előtt...”⁵² Másutt, a 928. sorban ez áll: „elmegyek... Hórahtihoz a horizonton... Felmegyek az égbolt ama keleti felére...”⁵³

Gyakorlatilag észrevétlen maradt az egyiptológusok előtt, akik „misztikus halandzsaként” rég leírták az ilyen szövegmémlékeket, hogy a Piramisszövegek rendkívül fontos asztrológiai utalásokat tartalmaznak, amikor újra meg újra közlik velünk, hogy Hórahti hajnali ébredése keleten egybeesik azzal az idővel és hellyel, „ahol az istenek megszülettek”. Például:

A Kígyózó Folyam árad, a Sás Mezei feltelnek, mikor átevezek az ég ama keleti oldalára, a helyre, hol az istenek megszülettek, és én velük születtem Hóruszként, a Horizont Lakójaként [Hórahtiként]...⁵⁴

menj... Hórahtihoz a horizonton... az ég keleti oldalán,
hol az istenek születtek.⁵⁵

...az istenek születése előtted [mármint Hórusz előtt] öt
epagomenális nappal...⁵⁶

Felhasználva egy alkalmas asztronómiai kulcsot, próbáljuk meg dekódolni ezt az állítólagos „misztikus halandzsát”:

1. „A hely, ahol az istenek [értsd: a csillagok] megszülettek”, egy specifikus irány, ahol megfigyelhetjük Hórahtit - ez a keleti horizont, ahol minden égitest felkel.

2. Az évnek az a szaka, amikor a megfigyelést megejtjük, szintén pontosan meghatározott - ez az öt úgynevezett „epigomenális” nap, avagy az „öt nap az éven”. Hogy ezt megértjük, tudnunk kell, hogy az ősi egyiptomi kalendárium a 360 napos évvel számolt, s ehhez adódott még öt extra vagy szökőnap, melyet görögül *epigomené-nek* neveznek. Ebben az öt napban öt istenség született, melyek közül kettőt - Íziszt és Oziriszt - az ősi egyiptomiak az Orion-konstellációval és a Szíriusznak (máskor Szóthisznak) nevezett csillaggal azonosítottak.

3. Végül, de nem utolsósorban, a Piramisszövegek meghatározzák a napszakot is - ez nyilvánvalóan a hajnal, hiszen az istenek születésére ekkor kerül sor:

Ím, Ozirisz eljött Orionként... a hajnalfény elhozza veled
Oriont... a te harmadod Szóthisz [Szíriusz]...⁵⁷

Szóthiszt [Szíriuszt] elnyel a *Duat* [mármint elhalványul a hajnallal], mely tisztán él a Horizonton⁵⁸.

Az égbolt nádcsónakjai lehozattak nékem... hogy rajtuk jussak el a Hórahtihoz a horizonton. Felmentem az ég ama keleti oldalára, ahol az istenek születtek, és megszülettem Hóruszként, a „Horizont Ő-jeként”... Szóthisz az én [társam]...⁵⁹

Az ég tiszta [kivilágosodott], Szóthisz él...⁶⁰

Szóthisz az... ki elkészíti néked éves táplálékod az „Év”
nevében...⁶¹

Földrajzi és kozmikus környezet

Azon a napon, melyen Szóthisz-Szíriusz hosszas rejtőzködés után hajnalban először kel fel a nappal együtt, az ősi egyiptomiak szemében egy új év kezdetét jelezte.

A fent idézett bekezdésekből és a Piramisszövegek egyéb utalásaiból bizonyosnak tűnik az is, hogy a Szóthisz-Szíriusz hajnali ébredése egybeesett a „Hórahti” felkelésével. Ez a fontos csillagászati információ segíthet nekünk azonosítani a Hóratit - vagy még inkább az égi alakzatot, melyet képvisel.

A történelmi feljegyzésekből és számítógépes rekonstrukciókból azt is tudhatjuk, hogy két döntően fontos - egy égi és egy földi - esemény a piramisok korában (i. e. 2500 körül) egybeesett a Szíriusz helikális kelésével. Az égi esemény a nyári napforduló. A földi esemény pedig, mint arra az olvasó is bizonyára emlékszik a korábbi fejezetekből, a Nílus éves áradásának kezdete volt - a „Nagy Áradat”, mely megtermékenyítette a földet⁶².

Ha ezt a földrajzi és kozmikus környezetet a maga teljességében értelmezzük, pontosan láthatjuk, milyen üzenetet akartak a Piramisszövegek szerkesztői közvetíteni a földről az égboltra, amikor arról beszéltek, hogy a Hórahti hajnali ébredése az ő korukban egybeesik a „nagy áradás” kezdetével:

A Kígyózó Folyam árad, s én elevezek a horizontra,
Hórahtihoz... Ré vesz magához az égbe, az ég ama keleti
oldalára, mint Hóruszt, mint a *Duat* Lakóját, mint a csillagot,
mely bevilágítja az eget [és amely] az én nővérem,
Szóthisz...⁶³

Ez a Hórusz, ki a Nílusból kélt elő..⁶⁴

Elviszik Hóruszt, elviszik Hóruszt Hórusz menetében a
Nagy Áradat idején. Az ég kapui megnyílnak, az égbolt kapui
kitárulnak hajnalban Kelet Hórusza előtt...⁶⁵

Az 1172. bekezdésben olvashatunk még a „Nagy Áradatról, ami az égbolton zajlik”, a *Duat* régiójában...

Tehát, összegezve az elmondottakat, a Piramisszövegek együttese távról sem „misztikus halandzsa”, hanem nyil-

vánvalóan arról emlékezik meg, hogy újraserkesztése idején, i. e. 2500 körül, a Hórahti hajnali felkelése egybeesett a nyári napfordulóval és az áradás évszakával, pontosan abban a pillanatban, hogy a *Duat* - Ozirisz-Orion égi királysága - betöltötte az égbolt keleti szeletét. A szövegekből azt is megtudhatjuk, hogy Ré, vagyis a napkorong, valamiképp egyesült - „együtt állt” - a Hórahtival ugyanebben az időpontban. Az alábbi bekezdés minden további kétséget kizár: „Ré magával vitt az ég keleti felére, mint Hóruszt, mint a *Duat* lakóját⁶⁶”.

Más szóval, ha teljes bizonyossággal akarjuk azonosítani Hórahtit, egy olyan asztronómiai együttállást kell keresnünk a piramisok korában és a nyári napforduló alatt, amikor a Nap és egy másikjelentős égitest a keleti horizonton pontosan ugyanazt a helyet foglalta el.

Mint az elkövetkező fejezetben látni fogjuk, a számítógépes szimulációk a kezünkbe adják az eszközt, mellyel azonosíthatjuk ezt a konjunkciót. A segítségükkel újraélhetjük az ősi Egyiptom Hórusz-királyainak drámáját, és azt a kivételes rituálét, melynek során fizikailag feldolgozták a héliopoliszi papok által megfigyelt égi eseményeket, melyek a keleti horizonton következtek be és Héliopolisz mesterséges nyugati „Horizontján” tükröződtek vissza - vagyis a gizai nekiropolisz roppant és örök építményei közt.

A Hórusz-király kutatása

„Egyiptomban... az életet örökkévalónak tartották, és megtagadták a halál realitását... A fáraó nem számított halandónak, sokkal inkább istennek. Ez az egyiptomi királyság intézményének fundamentális alapja: a fáraó isteni esszenciából való, újjászületett istenség... Helytelen lenne tehát fáraók istenítéséről vagy istenné nyilvánításáról beszélni. A fáraó isteni mivoltát nem egy adott pillanatban, ceremoniális keretek közt kiáltották ki, ahogyan azt mondjuk a római szenátus tette a halott császár esetében. A fáraót nem nyilvánította senki istenné - értelemszerűen ő maga volt az istenség megtestesülése.”

Henri Frankfort, *A királyság és az istenek*, 1948

„Ozirisz alakja nem kizárólag a mitológiában jelenik meg... Halálakor minden király Ozirisszá vált, ahogyan életében minden király Hórusz trónját foglalta el; ő maga volt Hórusz. .. A kérdés, hogy Ozirisz és Hórusz. .. vajon istenek vagy királyok-e, az egyiptomiak számára nem mondott semmit. Ezek az istenek az elhalt királyok és elődjek; ezek a királyok pedig azok az istenek...”

Henri Frankfort, *A királyság és az istenek* 1948

A fáraó államának minden hatalma, hajtóereje, önmagában vett léte arra irányult, hogy biztosítsa a szükséges ceremóniális hátteret, ami lehetővé tette a Hórusz-királynak egyfajta természetfeletti kutatás lefolytatását - egy utazás megtételét visszafelé az időben atyja, Ozirisz földi és kozmikus birodalmába. A fáraó egész élete e mindennél fontosabb keresés jegyében zajlott, és a végén ott várakozott Szent Grálként Ozirisz asztrális teste, mellyel a király csakis akkor találkozhatott, ha felülkerekedett számtalan veszélyen, nehézségen és megpróbáltatáson, áthaladva a csodák és borzalmak éteri birodalmain. Oziriszt elérve az utazó esdekelni kezdett Ozirisznak, hogy „keljen fel újra”, és juttasson halhatatlanságot ne csak neki, de Egyiptom egészének.

Ezt a szövevényes rituálét kellett végrehajtania valamenyi egymást követő Hórusz-királynak (talán minden egyes évben), egy, az „Orion felkeltét” megelőző, pontosan meghatározott időben.

A Nap gyermeke, Ozirisz gyermeke

Az Ozirisz kozmikus mítoszáról szóló briliáns tanulmányában¹ a Manchester University néhai egyiptológus professzora, R. T Rundle Clark így írt: „A király közvetítőként szolgált a közösség és az isteni hatalom forrása közt, mely szerepet a rituálékon keresztül gyakorolta és a kormányzással törvényesítette. Egyiptomban két forrása volt a hatalomnak - az égbolt és az ősök sírjai. Az első a napisten gyermekévé avatta a királyt, a második Hóruszá, Ozirisz fiává...”²

Hadd emeljük ki újra a Hórusz-király e fontos dualisztikus sajátosságát - „a napisten gyermeke és Ozirisz fia” -, hiszen ebben rejlik a piramiskor nagy oziriszi és hóruszi rituáléinak igazi misztériuma. A természet potenciális erői a „halott” Oziriszban „nyugalomban maradtak, pihentek, és teljes passzivitást mutattak”, míg a Hórusz-király „utazást” nem tett a *Duat-ba*, „fel nem kereste atyját”, „meg nem nyitotta száját” - azaz új életre nem ébresztette őt³. A fiúi odaadás eme végső és páratlan bizonyága szabadította tehát fel a természet szunnyadó erőit, melyek lehetővé tették a Nílus áradását és a növényzet növekedését - röviden, ezek az erők

termékenyítették meg és regenerálták Egyiptomot. Rundle Clark szavaival: „Teológiai értelemben Ozirisz »elküldte lelkét« vagy »mozgásba lendült« Hórusz közbenjárására... Az Orion felbukkanása a déli égbolton a hosszúra nyúlt láthatatlanság után tehát annak a jele volt, hogy új, termékeny évszak kezdődött, és a természet minden létező értelemben újjáéledt. Ozirisz átalakult »élő lélekké«...”⁴

Sir E. A. Wallis Budge szerint a fáraói államnak már a legkorábbi időktől kezdve készen kellett állnia rá, hogy megfelelő ceremóniális háttérrel nyújtson az egymást követő Hórusz-királyoknak, hogy azok képesek legyenek „utazást” tenni *a Duat-ba*, felkeresve Ozirisz birodalmát a „horizonton”:

[Az egyiptomiak] nem sajnáltak semmilyen fáradságot vagy gyötrelmet, csak hogy elvégezzék a munkát, mely segítette nekik és halottaiknak elérni a halhatatlanságot, az „Örökkévalóság királyának és urának” birodalmát. Minden egyes tradíciót, ami kapcsolódott a ceremóniákhoz, melyeket a halott Ozirisz nevében Hórusz, az ő „fiai” és „követői” hajtottak végre *már a IV dinasztia korában is...* gondosan megőriztek és híven gyakoroltak az egymást követő dinasztiák uralkodása alatt... Az ilyen ceremóniák során előadott és ismételtetett formulákat írásos alakban is megőrkítették és sokszorosították...⁵

A király személyének jelentőségét tehát főként az adta, hogy kapocsnak tartották a két *Duat*, a földi és az égi birodalom között, melyek magukba foglalták „Ozirisz királyságát”, ahogyan az volt az eredeti, „Első Időben” is. Hórusz nagy „utazására” ezáltal mind az égbolton, mind a földön sor került, mintegy párhuzamosan:

1. Az égben a Hórusz-király a „Nap fiának” számított, és a napkorong útját kellett követnie, átkelve napbárákján a kozmikus folyón, elérve a Kaput, mely atyja, Ozirisz égi *Du*-ar-jára nyílt a keleti horizonton⁶. Ezután valamelyik „úton” el kellett jutnia Ra-Szetauba, a *Duat* középpontjába, ahol (csakis ekkor) ráakadt az Orion övének három csillagára.

2. A földön a Hórusz-király Ozirisz testet öltött fiának számított, és földi útját kellett követnie, átkelve a Níluson napbárákján, elérve a Kaput (a nagy Szfinxet), mely atyja,

Ozirisz földi *Duat-Jáxa* nyílt a nyugati horizonton, vagyis Giza nekropoliszában. Ezután valamelyik „úton” el kellett jutnia Ra-Szetauba, a *Duat* középpontjába, ahol (csakis ekkor) ráakadt Giza három Nagy Piramisára.

A Hórusz-királynak mindkét „utazás” során át kellett haladnia egy sor „időkapun”, ami lehetővé tette számára a belépést a *Duat* kettős birodalmába - azaz Ra-Szetau-Gizába -, ahogyan arra még az istenek aranykorából emlékeztek:

[A tanács azt mondta Hórusznak:] Valóban, ez a te utazásod... épp olyan, mint mikor [az első] Hórusz megtért atyjához, Oziriszhez, hogy ezáltal szellemmé váljék, hogy ezáltal lélekke váljék...⁷

Valóban, ez a te utazásod, ezek a ti utazásaitok [égen s földön], [az első] Hórusz utazásai, amint atyját, Oziriszt kereste...⁸

Az ilyen utalásokból egyértelműen kiderül, hogy az égbolton és a földön - „Ozirisz kétszeres temetkezési helyén” - megörökített események valamiképp visszanyúlnak a múltba az „istenek aranykoráig”, Ozirisz és Hórusz koráig - vagyis a *Szép Tepi-ig*, az „Első Időig”.

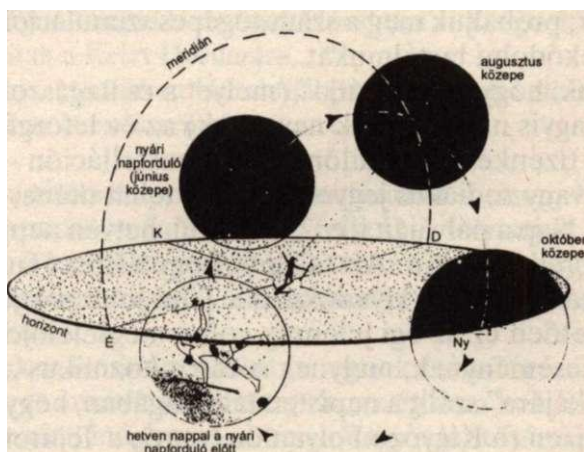
Nyilvánvaló az is, ahogyan a korábbi fejezetekben már igazoltuk, hogy Ozirisz kettős temetkezési helye mintegy egymást tükrözi vissza Ízisz (Ozirisz testvér-felesége és Hórusz anyja) csillagának, a Szinusznak felkelésében - mely csillagászati eseményről tudhatjuk, hogy a piramisok korában a nyári napforduló (avagy „Ré születése”) idején⁹ egybeesett a Nap felkelésével. E döntő fontosságú pillanatban vágott neki a Hórusz-király kutatásának Egyiptom javára és regenerálódására, egyidejűleg „Ozirisz fiaként” és „Ré fiaként”, részt véve a grandiózus újjászületési rituáléban.

„Ozirisz fiaként” kiemelkedett „Ízisz méhéből”, vagyis a Szíriusz csillagból¹⁰, a nyári napforduló hajnalán, „Ré születésének” napján. Akkor és ott, mind az égi, mind a földi horizonton, a Hórusz-király Ra-Szetau Kapujában találta magát. A földi horizonton (értsd: Gizában) a Kaput egy gigászi oroszlánalak vigyázta - a nagy Szfinx. Az égi horizonton a kaput a Szfinx égi párja vigyázta... de vajon ki?

Mint azt megszokhattuk, amint képesek vagyunk elfogadni asztronómia kódrendszerüket, a Piramisszövegek ebben a kérdésben is eligazítanak bennünket. Csupán azt kell felismernünk, hogy a szövegekben használt „furcsa” szimbolikus nyelvezet – korántsem „halandzsa” – valójában precíz tudományos terminológia, csak épp egy kozmikus dráma liturgikus köntösébe öltöztetve¹¹.

Hetvennapyira Hórahtitól

Közismert és még az egyiptológusok körében sem képezi vita tárgyát¹², hogy az egyiptomi újjászületési kultusz alaptézise a Szinusznak, Ízisz csillagának hetvennapos „láthatatlansága”. Ezt a hetven napot az ősiek kozmikus készülődésnek tartották az újjászületés előtt, és egyáltalán nem meglepő módon ehhez a periódushoz igazították a holtak mumifikációs rituáléit¹³. A hetvennapos „türelmi” időszak csúcspontját az első hajnalon érte el, amikor a Szíriusz újra feltűnt az

44. A Duat égi régiójának pozíciója hajnalban, az év különböző szakában, az i. e. 2500 körüli „piramisok korában”. A Duat-oí csupán a nyári napforduló idején tekintették aktívnak, amikor az Orion és a Szíriusz egyaránt a Nappal együtt, helikálisan kélt. Úgy hetven nappal a döntőfontosságú esemény bekövetkezése előtt a Duat „foglyul esett” a horizont, és így bizonyos értelemben a gizai nekropolisz alatt.

égbolton - mely esemény, ahogyan arra bizonyára az olvasó is emlékszik, a piramisok korában egybeesett a nyári napfordulóval. Ekkor figyelhették meg Héliopolisz asztronómus-papjai, hogy keleten a Szíriusz a Nap előtt, azaz helikálisan kél¹⁴.

Miután a hitrendszer lényegi eleme, hogy a természet potenciális erőinek szüksége van az Isis istennő „méhében” hetven napon keresztül növekvő kozmikus Hórusz-király „újászületésére”, joggal tételezhetjük fel, hogy e periódus kezdetét Hórusz „másvilági utazásának” kezdete jelezte - amikor a *Duat* még be volt zárva a horizont, s ezáltal közvetlenül a gizai nekropolisz „alá”.

Mindebből az következik, hogy csupán annyit kell kiderítenünk, hol állt a Hórusz-király égi megfelelője - vagyis a napkorong - az égbolton, hetven nappal a Szíriusz helikális felkelése előtt. Megint csak a Piramisszövegekhez fordulunk, melyek meghatározzák, hogy ebben az időpontban a Hórusz-Nap-király a Tejút partján áll, készülvén felszállni napbárákjára¹⁵. Nem feledve, hogy a szövegekben hivatkozott csillagászati megfigyeléseket az i. e. harmadik évezredben végezték, próbáljuk meg a számítógépes szimulációk segítségével dekódolni tartalmukat.

Tudjuk, hogy a Nap „útja” (melyet a csillagászok ekliptikának vagyis nappályának neveznek) az év leforgása során áthalad tizenkét jól elkülöníthető konstelláción - ezek az állatövi vagy zodiákus jegyek. Járjunk tehát utána, hogy hol tartott a Nap a pályáján i. e. 2500 körül, hetven nappal a Szíriusz „ébredése” előtt. Azt találjuk, hogy a Bika (Taurus) feje környékén tartott, a Hyadoknál, a Tejút jobb partján¹⁶.

Vélhetően ez az égi jelenség volt a megfelelője annak a mitikus eseménynek, melynek során a kozmikus „Hórusz” „égi bárákjára” szállt a napisten társaságában, hogy átkeljen a folyóvízen (a Kígyózó Folyamon, vagyis a Tejúton)¹⁷:

A király Révei együtt felszáll roppant bárákjára, vele együtt hajózik át a horizonton...¹⁸

A király bárákjára száll, akárcsak Ré a Kígyózó Folyam partjánál...¹⁹

A Kígyózó Folyam megárad... te pedig átkelsz a horizonton, a helyen, ahol az istenek születtek... a te nővéred Szóthisz...²⁰

Átkelsz a Kígyózó Folyamon... áthullsz az ég ama keleti oldalára, megpihensz... a horizonton...²¹

Ő [Hórusz] felszáll bárkájára, akár Ré a Kígyózó Folyam partján...²²

Ha számítógépünk segítségével előreporgetjük az időt, felfedezzük, hogy huszonöt nappal azután, hogy a Hyadok-Taurus közelében táborozott, a Nap tényleg kezd „átkelni” a Tejúton, és most kelet felé „hajózik” a nappálya mentén, a jellegzetes Oroszlán csillagkép irányába - mely hatalmas kuporgó oroszlánként fénylik az égbolton. Most már csak alig hat hét választ el bennünket a nyári napfordulótól:

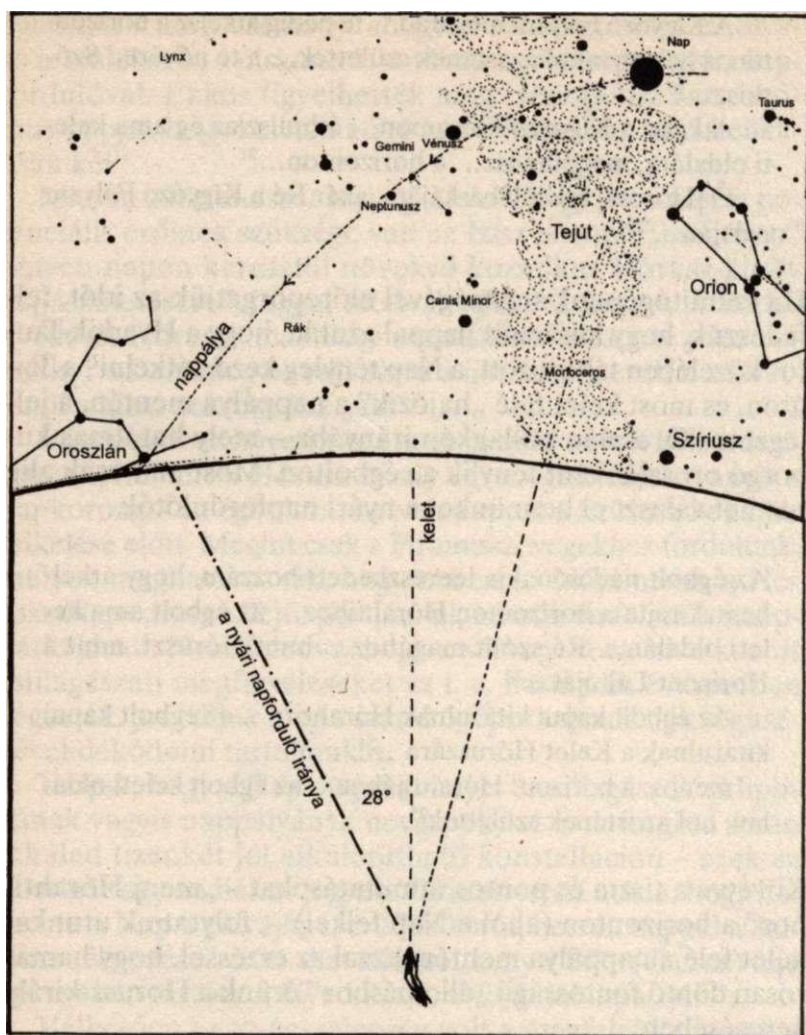
Az égbolt nádcsónakja leereszkedett hozzám, hogy átkelhessek rajta a horizonton Hórahtihoz... az égbolt ama keleti oldalán... Ré szólít magához... mint Hóruszt, mint a Horizont Lakóját...²³

Az égbolt kapui kitárulnak Hórahtira... az égbolt kapui kitárulnak a Kelet Hóruszára...²⁴

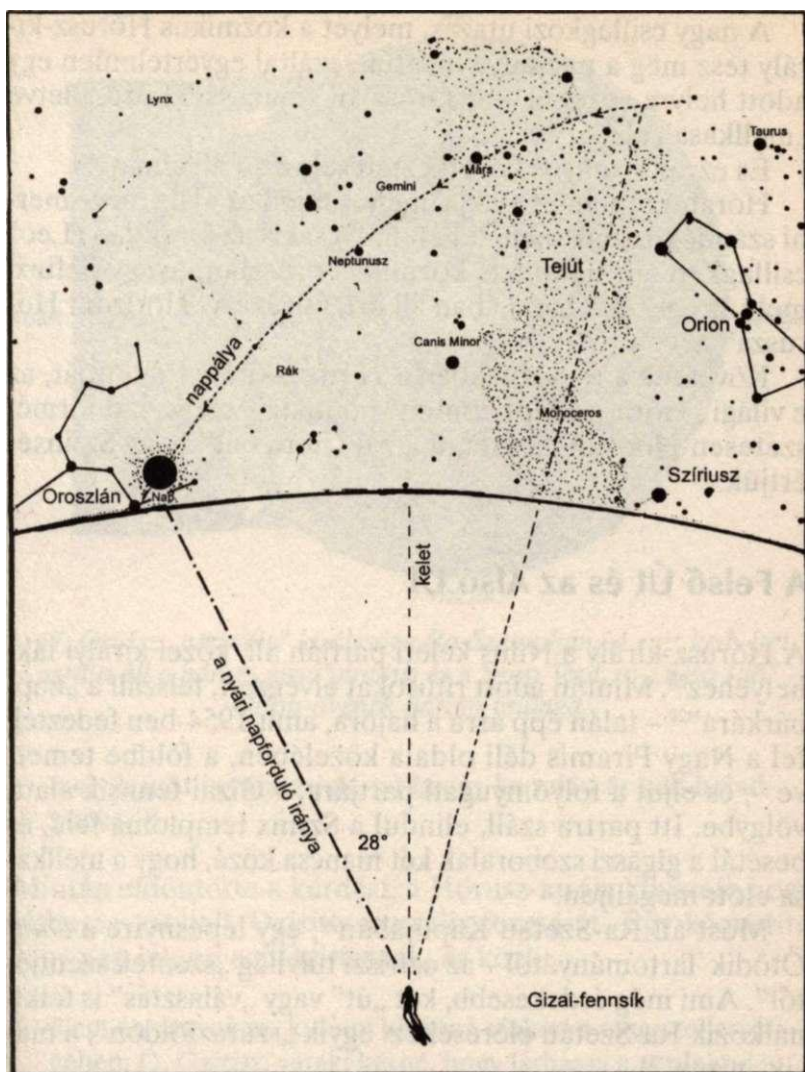
menj... a horizont Hórahtijához... az égbolt keleti oldalán, hol az istenek születtek²⁵.

Követve a tiszta és pontos útmutatásokat - „menj Hórahtihoz” a horizonton (ahol a Nap felkel) -, folytatjuk utunkat kelet felé a nappálya mentén, azzal az érzéssel, hogy hamarosan döntő fontosságú „állomáshoz” érünk a Hórusz- király keresésében.

A hetek másodpercekként peregnek számítógépünk képernyőjén, és amikor végül elérjük „az ég ama keleti oldalát” - a horizontot, méghozzá abban a nagyjelentőségű pillanatban, amikor az „istenek megszületnek”, vagyis a Szíriusz csillag felkel -, nagyon markáns együttállásnak lehetünk szemtanúi. A Nap (mely most éri el a nyári napforduló pontját), pontosan az Oroszlán „mancsai” közt áll²⁶. A napkorong közel helyezkedik el a kozmikus oroszlán mellkasához, ahol egybeolvadni tetszik a Regulus fénylő csillagával - a „királyok csillagával”²⁷.

45. I. e. 2500 körül, a piramisok korában, hetven nappal a nyári napforduló előtt. Egy beavatott nyomon követi a Nap-Hórusz, a napkorong útját, kezdve a Tejút jobb „partjától”.

46. I. e. 2500 körül, a piramisok korában, egy beavatott nyomon követi a Nap-Hórusz, a napkorong útját, amint az egyesül a Regulusszal, az Oroszlán csillagkép szívével, a nyári napforduló hajnalán. A rituálé nem hagy kétséget afelől, hogy Hórahti rejtélyes alakja, melyre oly gyakran hivatkoznak a Piramisszövegekben, nem egyéb, mint az Oroszlán csillagkép.

A nagy csillagközi utazás, melyet a kozmikus Hórusz-ki-
rály tesz meg a nappálya mentén, ezáltal egyértelműen egy
adott helyre vezet el - az Oroszlán „mancsai” közé, illetve
„mellkasa” elé.

És ezzel bizonyos következtetésekre ad alkalmat.

Hórahti rejtelmes alakja, melyet mind ez idáig megismer-
ni szándékoztunk, nem lehet más, csakis az Oroszlán (Leo)
csillagkép - a hatalmas kozmikus oroszlán, avagy Szfinx,
mely az égi *Duat* kapujában áll őrt, felvéve a „Horizont Hó-
rusza” nevet.

Kövessük a továbbiakban a Hórusz- király földi útját, az
e világi „Hórusz a Horizonton” pontjáig - mely alatt termé-
szetesen Hor-em-Ahetet, a gizai „horizont” nagy Szfinxét
értjük.

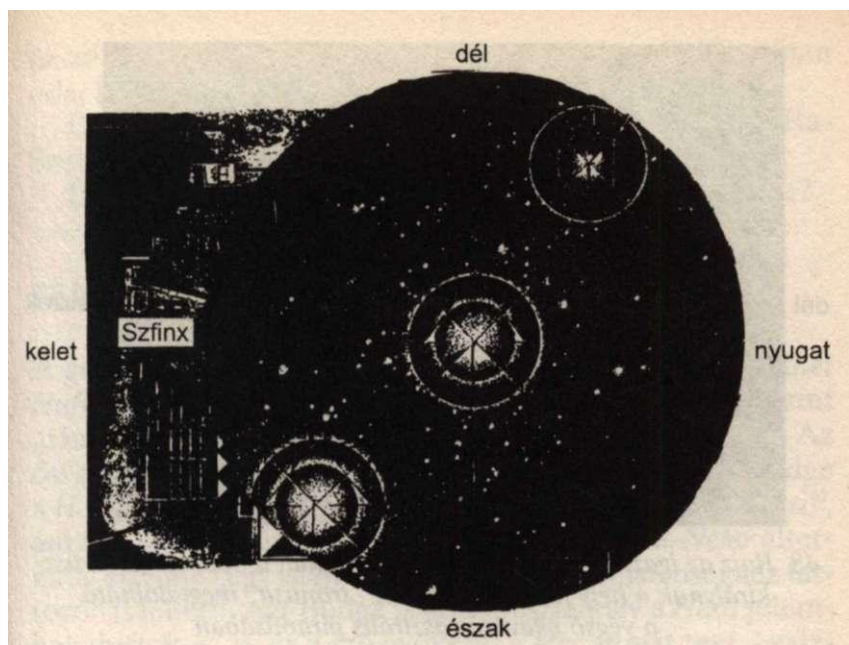
A Felső Út és az Alsó Út

A Hórusz- király a Nílus keleti partján áll, közel királyi lak-
helyéhez²⁸. Miután adott rítusokat elvégzett, felszáll a „nap-
bárára”²⁹ - talán épp arra a hajóra, amit 1954-ben fedeztek
fel a Nagy Piramis déli oldala közelében, a földbe temet-
ve -, és eljut a folyó nyugati partjára, a Gizai-fennsík alatti
völgybe. Itt partra száll, elindul a Szfinx temploma felé, és
besétál a gigászi szoboralak két mancsa közé, hogy a mellka-
sa előtt megálljon.

Most áll Ra-Szetau Kapujában³⁰, egy lépésnyire a *Duat*
Ötödik Tartományától - az oziriszi túlvilág „szentek szentjé-
től”. Ami még érdekesebb, két „út” vagy „választás” is felkí-
nálkozik Ra-Szetau eléréséhez: egyik „szárazföldön”, a má-
sik „vízen”³¹.

A kiváló német filológus, Adolf Erman ezt így magyaráz-
za:

Bárki, aki Ra-Szetau szent helyén át kíván belépni a holtak
birodalmába, ahogyan azt leolvashatjuk a Másvilág térképé-
ről, két út között választhat, melyek elvezetik az áldott föld-
re - az egyik vízi út, a másik szárazföldi. Mindkettő kacska-
ringós, és az utazó később már nem válthat egyikről a má-
sikra, mert kettejük közt ott fekszik a tűz tengere... És bár-

47. Ozirisz „asztrális” királysága Ra-Szetauban. A rajz kedvéért együtt áll a három gízai piramis és a Szép Tepi, az „Első Idő” Orion-övének három csillaga.

melyik utat is választjuk, a tűz egy kapuján át kell haladnunk...³²

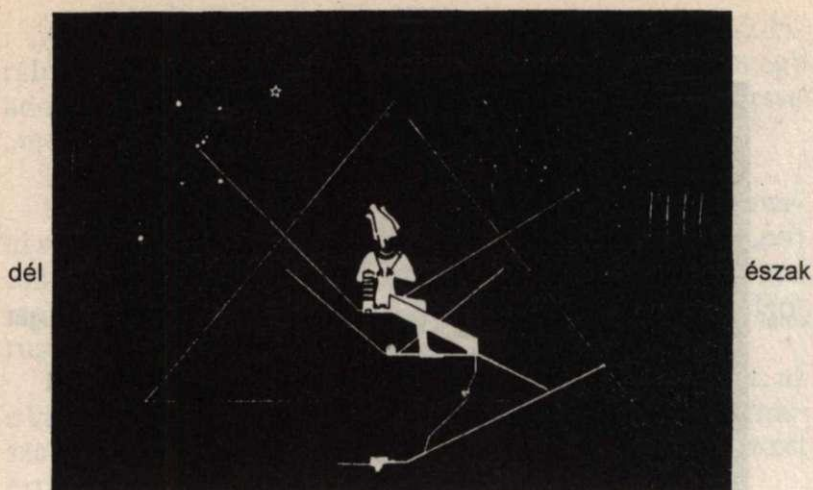
Miután eldöntötte a kérdést, a Hórusz- király követeli, hogy láthassa „atyja”, Ozirisz asztrális formáját. Egy közvetítő vagy pap jelenti ezt Ozirisznek, és közli:

Nem én vagyok az, ki látni kívánná alakod a maga teljességében; Ó, Ozirisz, valaki kérné, hogy láthassa a te alakod a maga teljességében, és a te fiad az, aki ezt kéri... Hórusz ő, aki kéri, hogy láthassa alakod... egy szerető fiú...³³

Hórusz ezután jelenti az istenek tanácsának:

Az ég megreszket, a föld megreng előttem, mert én varázsló vagyok, birtoklom a mágiát. Azért jöttem, hogy Oriont dicsőítsem, hogy Oziriszt dicsőítsem...³⁴

Eljöttem hozzád, atyám, eljöttem hozzád, Ozirisz...³⁵

48. Rajz az igazi Hóruszról, amint utat mutat a beavatott Hórusz-királynak a hely felé, ahol Ozirisz „trónusa” megtalálható a végső beavatás asztrális piramisában

Ezt követően az istenek tanácsa a lehető legközvetlenebb módon instrukciót nyújt:

Ó, Hórusz, a király [atyád] Ozirisz, ez a királyi piramis
Ozirisz, ennek megépítése Ozirisz, indulj hát oda...³⁶

Az Ozirisz-piramis kilétére további fényt vethet *a Duat Könyve*-nek vonatkozó passzusa, mely a *Duat* egy rejtelmes „ke-rületéről” tesz említést, „melynek hossza 440 könyök és szélessége 440 könyök”³⁷. Talán merő véletlenség lenne, hogy az egyiptomi királyi könyök 20,6 hüvelykkel egyenlő, így a 440 könyök pontosan kiadja azt az alig valamivel több mint 755 lábat (vagyis 230 métert), ami a Nagy Piramis oldalhossza?³⁸

Akárhogy is, miután több kalandot és megpróbáltatást átvészelt, a Hórusz- király végül eléri Ozirisz-Oriont, és apatikusan, egykedvűen találja őt piramisának komor alvilágában. Ezen a döntő fontosságú keresztúton a kutató szerepe az, hogy felélessze „atyját, Oziriszt” - azaz a dualisztikus asztronómiai elvek jegyében rábírja arra, hogy hajnalban keleten Orionként keljen új életre: „Ébredj Hórusz kedvéért!... Kelj fel!... Megnyíltak előtted *a Duat* kapui... Éb-

reszd fel szellemed! Nyíljon meg előtted lépcső a *Duat-ban* oda, ahol az Orion fénylik...³⁹"

De vajon merre lehet a Szfinx alatt a két „út”, mely Ra-Szetauhoz vezet?

És miért kell a Hórusz- királynak választania közöttük?

Föld alatti világ

A gizai nekropolisz egyik ősi neve, mint azt láthattuk, *Ahet Hufu* - teljes nevén *Herit-Neter-Ahet-Hufu*, amit rendszerint „Hufu horizontjának nekropoliszaként” szokás fordítani. Az ősi egyiptomi hieroglifák szótárában Sir. E. A. Wallis Budge a *Herit-Neter* szót „temetőként, nekropoliszként” értelmezi⁴⁰, ám Szelim Hasszán arra is rámutat, hogy a *Herit-Neter* alternatív értelme „egy istenség alatt”, avagy „egy istenséghez tartozó” is lehet⁴¹. Azt Budge is hozzáteszi, hogy a *Herit* jelenthet „birtokot” is, és a szó gyökere, a *Her* annyit tesz, „valami alatt”, „az alsó részen”, vagy „lefelé”⁴².

Ráadásul Hasszán arra is emlékeztet bennünket, hogy „a *Herit* alkalmazható az Alvilágra [*Duat-ra*] is, talán éppen annak a koncepciónak állítva nyelvi emléket, hogy Ra-Szetau voltaképpen Ozirisz királysága a sírban⁴³”. De vajon mennyire vehetjük szó szerint az ilyen utalást? Előfordulhat, ahogyan az I. fejezetben felvetettük, hogy Giza nekropolisz- „horizontja” alatt valamiféle „birtok” terül el - akár föld alatti kamrák és átjárók hálózatának formájában?

Az egyiptomi vallás kézikönyve című munkájában a német filológus-egyiptológus, Adolf Erman így ír: „Ra-Szetau közismert szentélye, az Utak Kapuja, közvetlenül az alvilágba vezetett. Elképzelhető, hogy e szentély máig fennmaradt része az úgynevezett Szfinx temploma...”⁴⁴

A „Ra-Szetau” szó jelentését kommentálva R. O. Faulkner, a Piramisszövegek fordítója azt is megjegyzi, hogy „ez használatos arra a rámpára vagy csúszdára, melyen keresztül a szarkofágot a sírba, s ezáltal a túlvilágra juttatják⁴⁵”. Dr. I. E. S. Edwards másrészről arra hívja fel a figyelmet, hogy a töltésűt, mely a piramisegyüttest összeköti a völgytemplommal, „a »vontatás helye« (Ra-Szetau) nevet viselte, ugyanis

ezen az úton vontatták el a halott király testét és személyes ingóságait hordozó szánt a temetésre⁴⁶".

A Szfinxhez közeli völgytemplomot a Gizai-fennsík központi piramisával egy roppant töltésűt maradványai kötik össze. Nem lehet, hogy épp ez a töltésűt egyike az ősi szövegekben említett „utaknak", melyek Ra-Szetau szívébe vezetnek? Ezek a töltésutak - bármilyen romosnak is tűnjenek napjainkban - egykoron négyszögletes alagutak voltak, mészkőtáblákból rakott tetővel és csillagokkal kihányt mennyezettel⁴⁷. Bizonyára könnyű belátni, mennyire illeszkedett ez a fajta szimbolizmus a Hórusz-király kozmikus keresésének kontextusába.

A Szfinx töltésútja a szoboralaktól közvetlenül délre fut, nagyjából a vállával egy vonalban, és finoman emelkedik, míg nyugati irányban haladva el nem éri a nagy halotti templomot, mely a központi piramis keleti oldalára néz. Lévéen minden tekintetben csontszáraz, a töltésűt könnyedén lehet a Ra-Szetauhoz vezető „szárazföldi út".

De vajon merre húzódhat a másik útvonal - keresztül a vízben? Talán erre is találunk utalást a *Duat Könyvé-ben*. Ebben a hátborzongató olvasmányban említés történik „Szokarisz [Szokarisz-Ozirisz] királyságának" (melyet neveznek a *Duat* Ötödik Tartományának is) egy hermetikusan lepecsételt kamrájáról. A leírás szerint egy vízzel teli alagút húzódik a nagy Szfinx *mancsai alatt*. Az alagút finoman emelkedik felfelé, míg végül el nem ér a Hatodik Tartományba.

Érdemes megjegyezni, ahogyan azt tettük az I. részben is, hogy a nagy Szfinx környékén dolgozó geológusok az 1990-es évek elején azonosítottak egy hatalmas négyszögletes kamrát és egyéb „anomáliákat" is közvetlenül a szobor mancsai alatt, a sziklaágyban. Az sem érdektelen, hogy köztudott, miszerint egy természetes föld alatti víztározó húzódik meg nagy mélységben a Szfinx alatt, melyet a Nílus vize táplál⁴⁸.

Az alagút

Dr. Jean Kerisel, a kiváló francia mérnök, aki átfogó kutatásokat végzett a Nagy Piramis föld alatti kamrájában⁴⁹, geoló-

giai bizonyságokkal is alátámasztotta véleményét, mely szerint a Szfinx feltehetően egy 700 méter hosszú, a Nagy Piramisba vezető alagút bejárata felett magasodik - mely alagutat egykor részlegesen vagy teljesen a víz töltött ki⁵⁰.

Lehet egy ilyen alagút a másik „út”, melyet járva a Hórusz-király rátalálhat „atyja asztrális alakjára”, vagyis az Orionra? Tény, hogy a Nagy Piramis belsejében, a király kamrájában egy csillagkürtő valóban egyenesen az Orion övére - az égi „Ra-Szetaura” - irányul, és így nem elképzelhetetlen, hogy a beavatottak titkos utazásaik során egyfajta föld alatti útvonalat használtak a Szfinx, valamint a Nagy Piramis belső átjárói és kamrái között.

Tovább árnyalja a kérdést, hogy a Piramisszövegekben gyakorta hallunk a „Boldogság Töltésútjáról”, „északra az Áldozások Mezejéről”. A következő idézetben a Hórusz-király láthatóan épp egy ilyen út kapujában áll, pontosan akkor, amikor a Szíriusz a Nappal együtt kél, beharangozva az Új Esztendő - hetven nappal azután, hogy a Nap átkelt a Tejúton:

Én vagyok az Év hírnöke, Ó, Ozirisz, atyád, Geb [a földisten] ügyében járok... A „Boldogság Töltésútja” a neve annak az útnak, mely az Áldozások Mezejétől északra húzódik. Kelj fel, Ozirisz, és bízz azok gondjaira, kik a „Boldogság Töltésútját” igazgatják északra az Áldozások Mezejétől, miként Hóruszt is ízisz gondjaira bízta, mikor viselőssé tetted őt...⁵¹

Az „Áldozások Mezeje” a csillagos ég egy adott helye & Duai-ban, valahol az Orion közelében⁵². A dualisztikus logika jegyében földi megfelelőjének egy olyan helynek kellett lennie, ahol a Hórusz-király „felajánlásokat” tett, amikor be szándékozott lépni a gizai nekropoliszba. Nyilvánvalóan az sem véletlen, hogy számos, Gizában feltárt újbirodalom korabeli sztélén - köztük IV. Thotmesznek a Szfinx mancsai közt magasodó gránitsztélén is - láthatjuk, ahogyan a Hórusz-király egy, a szobor előtt magasodó templomban áldoz⁵³. Ráadásul, ahogyan azt a fenti idézet nyilvánvalóvá teszi, a „Boldogság Töltésútja” északra fut az „Áldozások Mezejétől”, márpedig egy föld alatti „töltésút”, mely a Szfinx

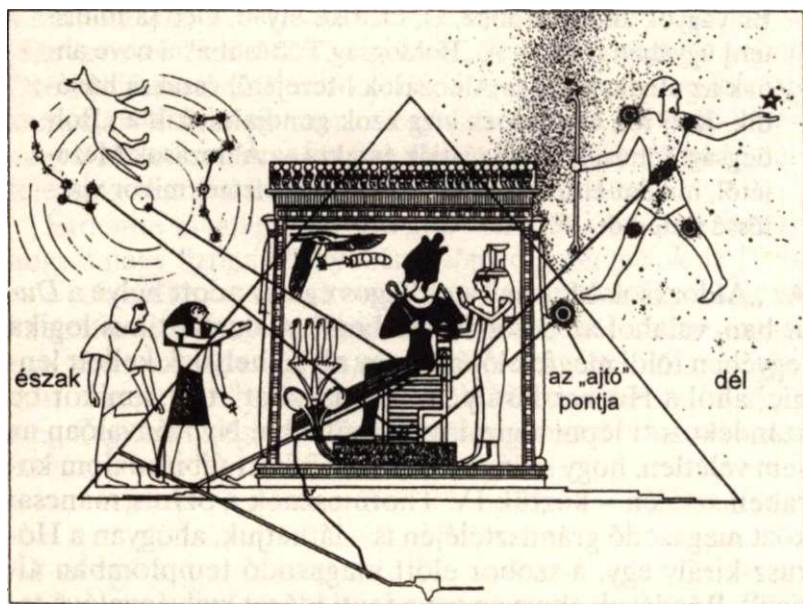
templomától északnyugati irányban halad, a Nagy Piramis-hoz vezet el.

Akkor hát Kerisel merész következtetése helytálló lenne?⁵⁴ Valóban létezik egy ilyen föld alatti hálózat Gizában?

Csillagkapu

Ezekre a kérdésekre még visszatérünk a IV részben. De mire véljük a fenti szövegben Izisznak és terhességének említését?

Az *Orion-rejtély-ben* bemutattuk, hogy a Nagy Piramisban az úgynevezett királynő kamráját vélhetően szimbolikus „közösülés”, illetve „nemzés” céljaira is használhatták, mely rituálé egyrészt a Hórusz- király személyének jelenlétét kívánta meg, másrészt Izisz istennő asztrálalakját (vagyis a Szíriusz csillagét). Az ég-föld kettősség összefüggéseit tekintve a páros vélhetően a kamra déli kürtőjén keresztül „kapcsolódott”, mely a piramisok korában a meridiánon áthala-

49. Rajz a „kozmosz” Nagy Piramisról, rávetítve a Szíriusz csillagot a Szíriusz csillagkürtő kapujára

dó Szinuszra irányult⁵⁵. Ezt a hipotézist támasztja alá az a tény, hogy épp ilyen párosodási rituálékról esik szó a Piramisszövegekben, és a pillanat, amikor Ozirisz „viselőssé” tette Íziszt, minden bizonnyal ugyanaz a pillanat, amikor a Szíriusz hajnalban átkel a meridiánon⁵⁶. A szöveg az alábbiakat is megállapítja Ozirisz-Orionról: „Testvéred, Ízisz, azért jött, hogy örvendezzen a te szerelmednek. A falloszodra emelted őt, belé bocsátottad magodat, s ő készen várt Szóthiszként [Szinuszként]...”⁵⁷

A Hórusz-királynak tehát valamiképp utat kellett találnia a Nagy Piramisba, s ezáltal egyben a csillagkürtőkkel ellátott kamrákba?

És mekkora lehet a valóságos jelentősége Rudolf Gantenbrink II. részben taglalt felfedezésének - az egyik ilyen kürtőből nyíló rejtélyes „ajtónak” vagy „kapunak”? (Ráadásul épp abból a kürtőből, mely a piramisok korában a meridiánon áthaladó Szíriuszt célozta meg.)

S végül, de nem utolsósorban, csak véletlen egybeesés lenne, hogy az egyiptomi *szba* (csillag) szó egyszerre jelent „kaput”, „többszárnyú ajtót”, és „nagy ajtót a mennyekre”⁵⁸?

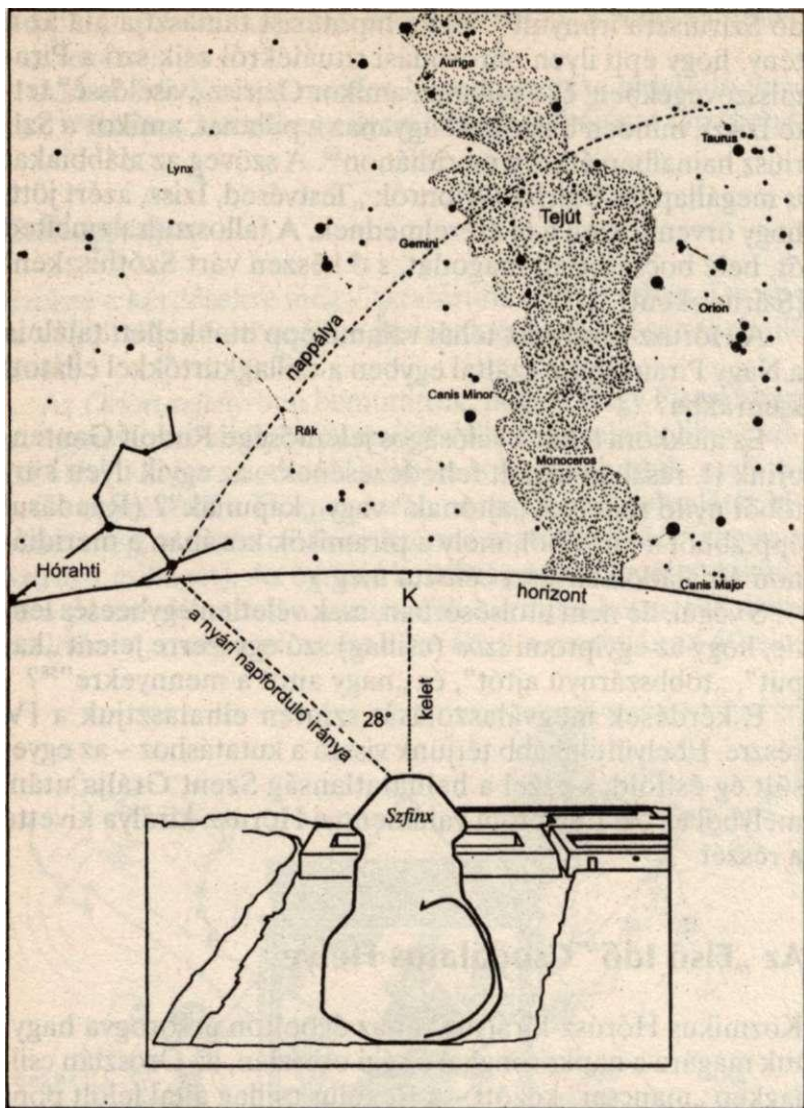
E kérdések megválaszolását szintén elhalasztjuk a IV részre. Ehelyütt inkább térjünk vissza a kutatáshoz - az egyesült ég és föld, s ezzel a halhatatlanság Szent Grálja után, melyből az ősi Egyiptom valamennyi Hórusz-királya kivette a részét.

Az „Első Idő” Csodálatos Helye

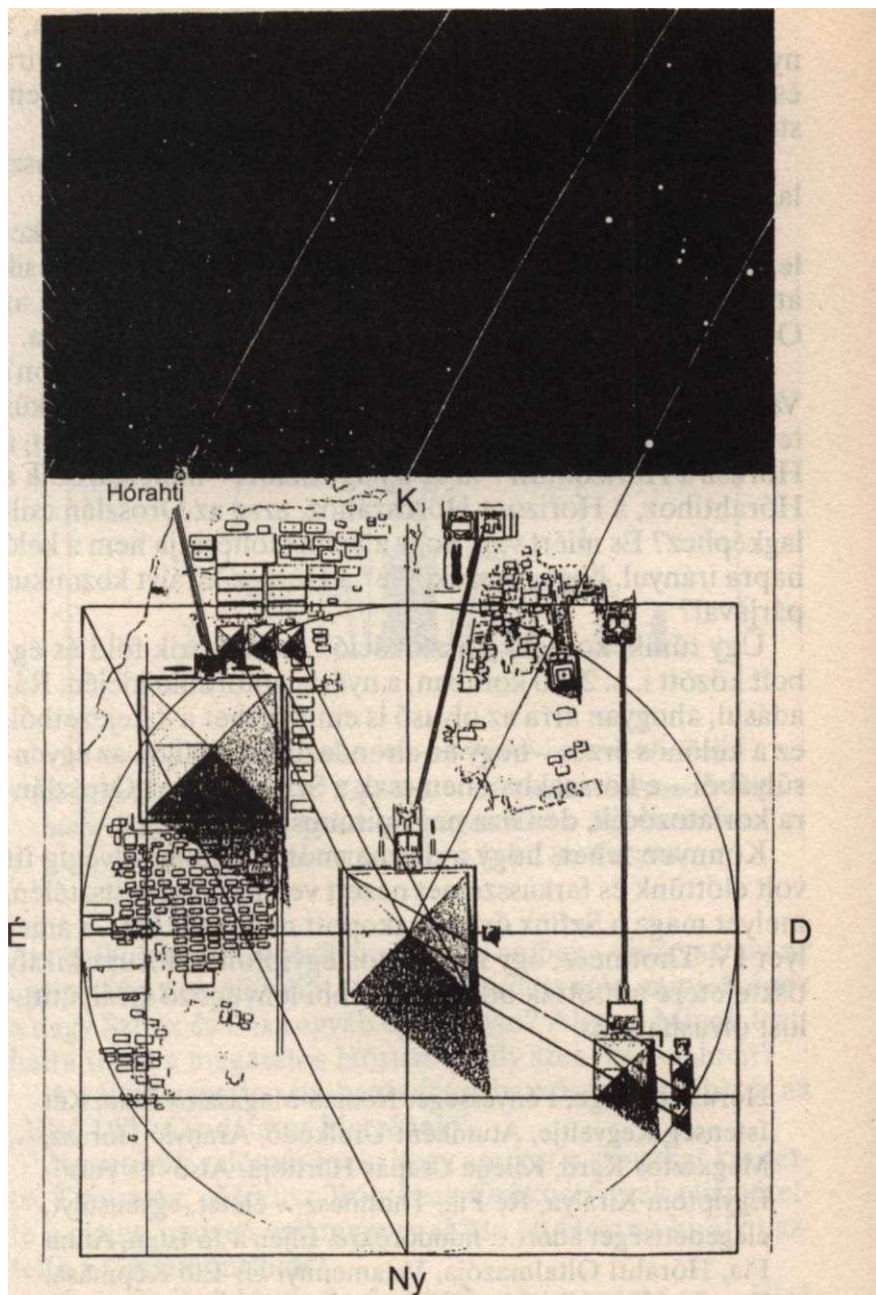
Kozmikus Hórusz-királyunkat az égbolton ácsorogva hagytuk magára a napkoronggal az égi oroszlán, az Oroszlán csillagkép „mancsai” között - a Regulus csillag által jelölt ponton.

A piramisok korában a Regulus a keleti iránytól megközelítőleg 28 foknyira északra kelt⁵⁹. Erről a pontról kell tehát a Hórusz-királynak az égen elérnie - Ra-Szetau egyik „útját” kiválasztva - az Orion övét.

Most pedig próbáljuk újra kivetíteni ezt a képet a földi Hórusz-királyra, amint ott álldogál a nagy Szfinx mancsai közt.

50. I. e. 2500 körül, a piramisok korában, az Oroszlán felkelése a nyári napforduló idején. Figyeljük meg, hogy ebben a korban a Hor-em-Ahet, a „Hórusz a Horizonton” - azaz a nagy Szfínx - tekintete nem a Hórahti, a „Horizont Hórusza” - vagyis az Oroszlán csillagkép - felé irányul. Az olvasó bizonyára emlékszik hogy i. e. 2500-ban ugyanezt a „diszlokációt” tapasztalhattuk a Nagy Piramisok és az Orion-öv csillagainak viszonylatában is.

51. Nyári napforduló i. e. 2500-ban. A Duat régióját úgy láthatjuk, mintha Giza horizontja felől néznénk.

A hajnalnak ebben a pillanatában, i. e. 2500 korában, a nyári napforduló idején, az Oroszlán kelettől 28 foknyira északra kél, és mi azonnal felfigyelünk rá, hogy valami nem stimmel az ég-föld párhuzamban.

A Szfinx egyenesen kelet felé néz, vagyis nem az Oroszlánra, saját égi mására.

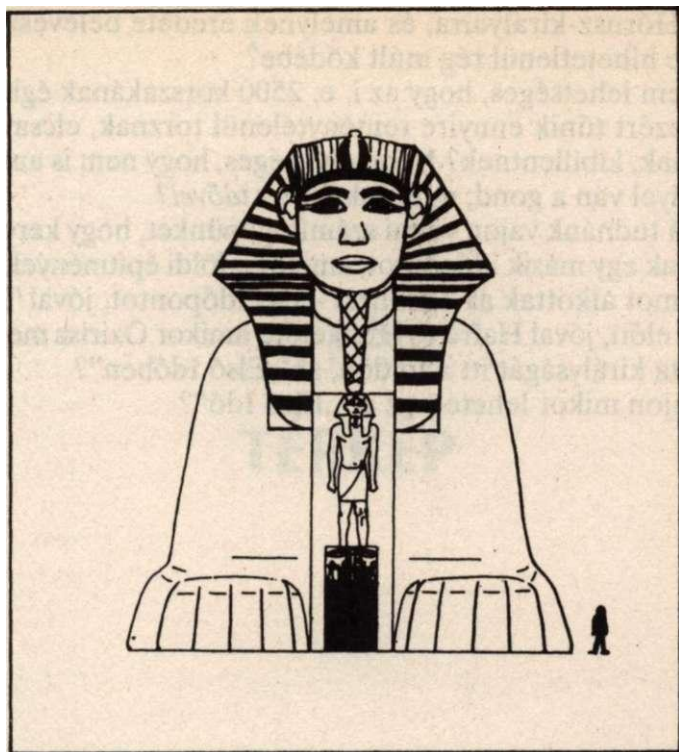
És a központi piramist a Szfinxszel összekötő töltésút kelettől 14 foknyira *dél* felé fordul - azaz jócskán messzi esik attól a ponttól, ahol a kozmikus Hórusz- király leledzik az Oroszlán mancsai közt és készen a Ra-Szetauba utazásra.

De miért nincs a helyén az égbolt a keleti horizonton? Vagy ha megfordítjuk a problémát és a korrekt dualisztikus terminológiát használjuk, miért van, hogy a Hor-em-Ahet, a Hórusz a Horizonton - azaz a nagy Szfinx - nem igazodik a Hórahtihoz, a Horizont Hóruszához, azaz az Oroszlán csillagképhez? És miért van, hogy a Szfinx töltésútja nem a kelő napra irányul, hogy „összekösse” a Hórusz- királyt kozmikus párjával?

Ügy tűnik, komoly „diszlokáció” mutatkozik föld és égbolt között i. e. 2500 korában, a nyári napforduló idején. Ráadásul, ahogyan arra az olvasó is emlékezhet a 8. fejezetből, ez a különös érzés - hogy az elrendeződés kibillen az egyensúlyából - e korszakban nemcsak a Szfinxre és az Oroszlánra korlátozódik, de Giza nagy piramisaira éppúgy.

Könnyen lehet, hogy a diszharmónia oka mindvégig itt volt előttünk és farkasszemet nézett velünk. A gránitsztélén, melyet maga a Szfinx őriz megkopott mancsai közt - s amelyet IV Thotmesz, egy magasztos egyiptomi Hórusz- király tiszteletére állítottak oda -, az alábbi lenyűgöző királyi titulust olvashatjuk:

Hórusz fensége, Fényességet Nemző Magasztos Bika, Két Istenség Kegeltje, Atumként Uralkodó, Aranyló Hórusz, Magasztos Kard, Kilenc Csapás Hárítója, Alsó- és Felső-Egyiptom Királya, Ré Fia, Thotmesz... életet, egyensúlyt, elégedettséget adott... mindörökre. Éljen a Jó Isten, Atum Fia, Hórahti Oltalmazója, Valamennyi Úr Élő Képmása, Fenség..., gyönyörű az O Arcában, akár az Ő Atyja, ki Hórusz képében lépett elébe... Atum Fia, az Ő teste, Thotmesz... Hórusz Trónjának Örököse...⁶⁰

52. Rajz a „rekonstruált” Szfinxről - a Hórusz-király szobrával, melyről tudjuk hogy egykor ott magasodott a Szfinx mancsai között, égi mására tekintve a keleti horizonton

Azt halljuk ki mindebből, hogy ez az ember - ahogyan azt az egyiptológusok állítják⁶¹ - mit sem tudott róla, mit jelképez a nagy Szfinx és Giza egyéb építménye? Aligha. Minek tartotta tehát a magasztos Hórusz-király szent birodalmát?

A válasz egyetlen hathatós frázisban összefoglalható: az „Első Idő” Csodálatos Helyének⁶².

Nem tűnik valószínűnek, hogy amikor e szavakat kiejtette, Thotmesz, „Hórusz Trónjának Örököse” csak elismételte a címet, melyen valamennyi előtte élt Hórusz-király tisztelte a Gizai-fennsíkot?

Nem tűnik valószínűnek, hogy azért nevezte az „»Első Idő« Csodálatos Helyének”, mert pontosan annak tartotta a hagyomány, mely időtlen idők óta öröklődött tovább Egyip-

tom Hórusz-királyaira, és amelynek eredete beleveszett a szinte hihetetlenül rég múlt ködébe?

Nem lehetséges, hogy az i. e. 2500 korszakának égboltja épp ezért tűnik ennyire reménytelenül torznak, elcsavartottnak, kibillentnek? Nem lehetséges, hogy nem is annyira a hellyel van a gond, mint inkább az *idővel*

Rá tudnánk vajon venni számítógépünket, hogy keressen nekünk egy másik időpontot, amikor a földi építmények párhuzamot alkottak az égbolttal - egy időpontot, jóval Thotmesz előtt, jóval Hafré és Hufu előtt, amikor Ozirisz megalapította királyságát itt a földön, az „Első Időben”?

Vajon mikor lehetett ez az „Első Idő”?

IV. RÉSZ

TÉRKÉP

11. fejezet

A láthatatlan páholy

„Az egyiptomiak hitték, hogy történelmük kezdetén nagy istenek dinasztiái uralták őket, melyek közül Hórusz, Ozirisz és Ízisz fia volt a legutolsó. Őt félisten uralkodók dinasztiái követték, kiket „Hórusz követőiként” ismerték, és akik idővel átadták helyüket Egyiptom történelmi királyainak.”

Szelim Hasszán, *A Szfinx*,
Kairó, 1949

Mikorra tehető az egyiptomi civilizáció „genezise”? Mikor kezdődött „történelme”?

T. G. H. James szerint, aki korábban a British Museum egyiptomi antikvitásainak kurátora volt, s ezáltal az ortodox nézet prominens szószólója: „Az első valódi történelmi periódusnak azt tartjuk, mely az írás feltalálásával kezdődött, és általánosan dinasztikus periódusként ismert. Ez a korszak nagyjából i. e. 3100. és i. e. 332. közé tehető, és a harmincegy dinasztia után nyerte nevét, melynek királyait és eseményeit elsősorban [az i. e. harmadik században élt pap-történész] Manethón ránk maradt történelmi munkáiból ismerhetjük. Az ezt megelőző, jobbára ismeretlen kultúrákat, melyek a dinasztikus korban virágoztak Egyiptomban, és a dinasztikus egyiptomi kultúra korai fázisának egyes jellegzetes jegyeit mutatják, predinasztikusnak nevezzük... A predinasztikus kor előtti közösségi formák, melyeknek nyomait a Nílus völgyében feltárták, rendszerint az európai prehisztorikus kor jelzőit kapták - így ez esetben paleolitikus, mezolitikus és neolitikus korszakokról beszélhetünk.”¹

Most tehát tudjuk. Az egyiptomi civilizáció hajnala i. e. 3100 körül köszöntött be. Előtte nem léteztek csupán „isme-

rétien kultúrák" (bár azért ezek a „kultúra korai fázisának egyes jellegzetes jegyeit mutatják”), és kőkorszaki vademberek (ez ugyanis a „paleolitikus” jelző szó szerinti értelme).

Ahogy James felrajzolja elénk, az egész kép tisztának, pontosnak és egésznek tűnik. Úgy állítja be, mintha a predinasztikus és azt megelőző kori Egyiptommal kapcsolatban birtokában lennénk minden szükséges tudásanyagnak, és nem lenne semmi, amit még felfedezhetnénk.

Az ilyen kényelmes nézetek széles körben elterjedtek az egyiptológusok között, akik újra meg újra igyekeznek a szánkba rágni az olyan népszerű publikációkban, mint a *National Geographic*, vagy a Time-Life félrevezetően *Letűnt civilizációk-nak* elkeresztelt sorozata, hogy a prehisztorikus Egyiptomot épp eléggé ismerjük, sőt összerendeztük, katalogizáltuk, és az őt megillető helyre tettünk (James még egy külön helységet is figyelembe ajánl a British Museum berkein belül, ahol páratlan megvilágosodás várakozik ránk: ez a Hatos Egyiptomi Terem, ahol kiállításra kerültek „az Egyiptom paleolitikus lakosai által készített primitív tárgyak”)². Az I. részben azt is láthattuk, hogy az óceán túlsópartján is szép számmal képviselik e nézetet, például dr. Péter Lecovara, a Bostoni Szépművészeti Múzeum kurátora, aki biztosít bennünket, hogy „több ezer egyiptológus tanulmányozza több száz éve ugyanazt a problémakört [mármint Egyiptom prehisztorikus korszakát], és napjainkra sikerült elfogadható kronológiát felállítani. Sehol sem várhat ránk nagy meglepetés³.”

De vajon valóban minden olyan rendezett és kidolgozott, ahogyan azt a „szakértők” állítják? Tényleg biztosak lehetünk benne, hogy „sehol sem vár ránk nagy meglepetés”?

Véleményünk szerint Lecovarának, Jamesnek és számos más tudósnek is emlékeznie kellene néha Labib Habachira (korábban az egyiptomi kormányzat régészeti főtanácsosa), aki 1984-ben arra figyelmeztetett, hogy „Egyiptom olyan ország, ahol a véletlen felfedezések könnyűszerrel megingathatják a bevett elméleteket⁴.” E lehetőség fényében és Habachi tanácsának értelmében az egyiptológusoknak kerülnie kellene a bizonyítékokkal kellően meg nem támogatott kijelentéseket, de legalábbis nem kellene restellniük, hogy néha egy „talánt” vagy „valószínűleget” is a szövegbe szúrjanak⁵.

Nyilvánvaló, hogy sokkal több „talánra” és „valószínűsége” lenne szükség akkor is, amikor a predinasztikus Egyiptomról esik szó. Bármilyen megnyugtató képet is közvetít az ortodox egyiptológia, sok tudós bizony nem szégyelli bevallani, hogy „az Egyiptom prehisztorikus korszakával kapcsolatos tudásunk még a huszadik század végén a legjobb esetben is csak töredékes”.⁶

A fenti és az alábbi mondat Nicholas Grimal szájából hangzott el, aki egyiptológus professzorként a párizsi Sorbonne Egyetemen tanít:

A második világháború óta nyilvánvaló, hogy nemcsak a „prehisztorikus” kor nyúlhat korábban nem várt hosszúságúra, de annak sokszínűsége és önállósága sem ad rá okot, hogy csupán a dinasztikus periódus előjátékának tekintsük...⁷

A jelenleg dívó egyiptológiai konszenzus (melyet Grimal, legalábbis e tekintetben nem erősít) képtelen bármilyen elfogadható magyarázatot adni az egyiptomi őstörténet e „sokszínűségére” és „önálló” voltára, vagy a predinasztikus és dinasztikus uralom közti éles választóvonalra. Az ősi egyiptomiak azonban ránk örökítették feljegyzéseiket, melyek talán ezekre a kérdésekre is megadják a választ. Ezek a feljegyzések részletes információkat tartalmaznak a korra vonatkozóan, melynek gyökerei több ezer évvel a fáraói állam hirtelen felemelkedése (azaz i. e. negyedik évezred) *előttre* nyúlnak vissza.

Az egyetlen problémát az okozza, hogy egyelőre senki sem kész e feljegyzéseket komolyan venni. Talán azért van így, mert ezek szöges ellentétben állnak az egyiptomi kronológiáról kialakított tudós nézettel? Az olvasónak magának kell döntenie a kérdésben, de mint alább igazoljuk, *ugyan-ezen* feljegyzések *egyéb* elemei, melyek inkább megfelelnek az uralkodó álláspontnak, igenis elfogadottak és széles körben elterjedtek az egyiptológusok köreiben.

Három korszak

Mint arra T. G. H. James korábban felhívta a figyelmünket, az ősi Egyiptom kronológiájának modern megközelítése nagyrészt Manethón *Egyiptom története* című munkáján alapul. A prominens egyiptológus, Walter Emery a maga részéről ehhez csak annyit tesz hozzá, hogy Manethón írásai „ropant fontosságúak, és mintegy vázat alkotnak, melyre Egyiptom története építkezik”⁸,

Manethón rendszere azért lehet ennyire időálló és kedvelt az egyiptológusok körében, mert újra és újra akkurátusnak bizonyul. Tudhatjuk, hogy „sokkal ősbibb” dokumentumokon alapul, melyhez a tudós papnak a maga korában hozzáférése volt⁹; ráadásul az e kategóriába tartozó szövegelemek egy része - például a Palermói kő, a Torinói papirusz vagy Abüdosz királylistája - feltárássra és lefordításra is került. A fáraók előtti korszak egyiptológus szakértője, a néhai Michel Hoffmann professzor szavaival: „Az archeológusok és egyiptológusok öt ilyen listát találtak, melyek - némely különbözőség ellenére - alapjában véve Manethónt támogatják”¹⁰.

A fennmaradt szövegelemekből világosan kitűnik, hogy *a királyság három nagy korszaka* hogyan különíthető el:

- Az első korszak az volt, mikor a *Neteru* (a „*JJeterék*” vagyis az istenek) uralták Egyiptom földjét - ez az őstörténeti kor Ozirisz és Ízisz fiának, Hórusznak a trónra kerülésével érte el csúcspontját.

- Ezután következett „Hórusz Követőinek”, a *Semszu Hor-nak* a kora (melyet sok egyéb néven is tiszteltek), mely hosszú időre biztosította Hórusz sarjainak uralkodását, míg el nem érkezett az első emberi fáraó, Ménész (más néven Narmer vagy „Skorpiókirály”), Alsó- és Felső-Egyiptom földjeinek legendás egyesítője.

- Ménész után következtek a „dinasztikus királyok”, kiknek nevét a királylisták őrizték meg számunkra.

Az egyiptológusok Ménész uralkodását i. e. 3000 körűire teszik, és őt tartják a dinasztikus Egyiptom első „történelmi” királyának¹¹. Megengedik ugyan, hogy néhány predinasztikus „törzsfő” megelőzte őt mind északon, mind délen, ám elutasítanak minden olyan felvetést, hogy a „*éterek*” vagy „Hó-

rusz Követői" - kiket a királyok listája szintén felsorol (és akikre Manethón is utal) - valóságos történelmi személyiségek lettek volna. Épp ellenkezőleg: teljes egyetértésben állítják, hogy a *Neterek*, lévén istenek, nyilvánvalóan a vallási fikció körébe tartoznak, a *Semszu Hor* pedig nem egyéb „mitikus királyok” gyülekezeténél, akik ebből következően csak is „mitikus királyságok” felett uralkodhattak.

A tudósok tehát feltétel nélkül elfogadják Manethón munkájának kiragadott részleteit, elsősorban a királylistákat (kezdve a dinasztikus királyság első uralkodójától, Ménész-től), melyek őket igazolják, ugyanakkor elvetik ugyanennek a feljegyzésnek minden olyan elemét, mely a korábbi, rejtélyesebb korokra utal.

A *Cambridge-őstörténet* című munkájában T. E. Peet professzor például egy csokorba gyűjt minden klasszikus egyiptomi forrást, mely az „istenek” és „Hórusz Követőinek” kronológiájára utal, majd az egészet egyetlen odavetett megjegyzéssel intézi el: „Történeti szemszögből nézve persze az egésznek nincs sok jelentősége”.¹²

Hasonlóképpen a fáraói államról szóló kiterjedt, *Királyság és az istenek* című tanulmányában a kiváló Henri Frankfort, a University of London preklasszikus antikvitás professzora az alábbiakat írja „Hórusz Követőiről”:

.. úgy tűnik, hogy a „Hórusz Követői” megjelöléssel a távoli korok királyait illették... ám ennek ellenére nem lenne bölcs dolog, ha valóságos történelmi szereplőkként kezelnénk őket, hiszen halálakor minden király egy lett az „azonosult szellemek” közül... [és] egyesült azzal a ködös természetű spirituális erővel, mely az élő királyokat és Hórusz trónusának örököseit támogatta, immár időtlen idők óta.¹³

A beavatottak

Kötelességünknek érezzük, hogy rámutassunk: az ősi egyiptomiak korántsem így látták saját történelmüket. Nekik eszükbe sem jutott volna megkérdőjelezni a mitikus korokat vagy a „ködös természetű spirituális erőket”. Számukra, ha leegyszerűsítjük a dolgokat, „Hórusz Követői” és a földraj-

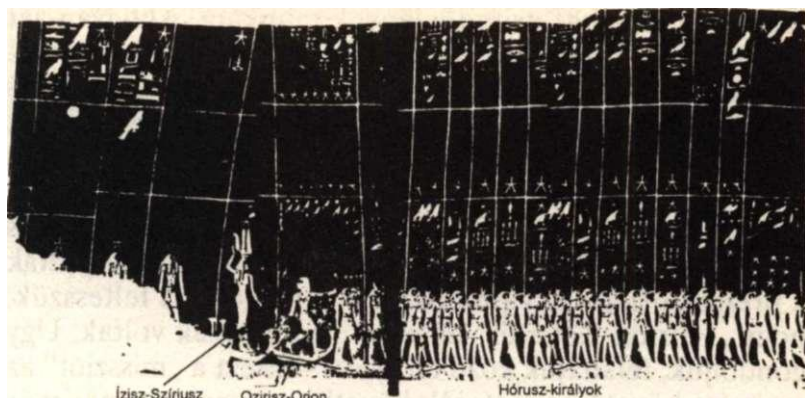
zi környezet, melyen „uralkodtak”, vitathatatlan realitás volt, melyhez közvetlenül és számtalan szállal kötődtek. Ha feltétel nélkül elfogadjuk az egyiptomi számadásokat és tradíciókat, akkor „Hórusz Követői” voltaképpen létező, bár névtelen egyének láncolata, kiknek feladata és kötelessége - ahogyan azt maga Henri Frankfort sugallja - biztosítani a tényleges monarchia mögötti „spirituális erőt” (noha semmiképp sem annak „ködös természetű” változatát). Az egyiptomi feljegyzések következtetni engednek arra is, hogy „Hórusz Követőinek” kellett továbbörökíteni azt a rendkívüli tudástanyagot, mely a még rejtelmesebb „*JSleteru* idejéből” - azaz az istenek korából - maradt rájuk.

A rendelkezésre álló eredeti forrásokból tehát az a kép rajzolódik ki, hogy „Hórusz Követői” nem királyok voltak a szó szokványos értelmében, hanem sokkal inkább mérhetetlenül hatalmas és felvilágosult egyének - beavatottak, kiket gondos körültekintéssel választott ki egy afféle elit „páholy”, melyet több ezer esztendővel a történelem kezdetei előtt alapítottak Héliopolisz-Giza szent helyén. Okunk van tehát feltételezni, hogy a klasszikus egyiptomi szövegeglékek igazat állítanak, és a fáraói civilizáció felsőbbrendűségét egy ilyen archaikus „testvériségnek” köszönheti.

De kik lehetek tagjai a *Senszu Hor-nak*? És mi volt az, amit „követtek”?

Hórusz útjának követése

Héliopolisz - az ősi *On* vagy *Innu* - a legősibb szervezett valási központ Egyiptomban, és vélhetően az egész világon. A Gizai-fennsíktól 12 mérföldnyire északkeletre fekvő, és már a fáraóállam hajnalán is mérhetetlenül ősi kultuszközpontot a hagyomány a csillagközi halhatatlanság misztériumának forrásaként látta, melyet állításuk szerint a piramisok építői is megörököltek. A Héliopolisz főpapja tisztség, mint azt I. E. S. Edwards professzor nemrégiben igazolta, egyenértékű volt a „legfőbb csillagász” posztjával, és a nagy tekintélyű kiválasztott ünnepi öltözékét ötágú csillagokkal hányták ki¹⁴.

53. *Ozirisz-Orion mutatja az utat „követőinek”, a Hórusz-királyoknak, akik dualisztikus királyságát vigyázzák a Duat-ban*

Mint arra a III. részben már utaltunk, az elitista, „tudományos gondolkodású” papok elsődleges feladata a csillagok mozgásának feljegyzése volt, mérve és megörökítve ezzel az idő haladását, és kifürkészve a régmúlt korok titkait. Régóta köztudott, hogy kiemelt figyelemmel viseltettek a Nap iránt, amint az éves körét járta egyik zodiákus „házzól” a másikra járva. Ma már azt is tudjuk, hogy követték a jócskán hosszabb „Nagy Év” kozmikus ciklusát is - nevezetesen a csillagok precessziós „vándorlását”, melyet a Föld tengelyének „imbolygása” vált ki. Az olvasó bizonyára emlékszik, hogy e 25 920 évig tartó ciklust a tizenkét zodiákus jegy lassú elforgása révén regisztrálták, viszonyítási alapként a napkelte pontját véve a tavaszi napéjegyenlőség idején - azaz, röviden, megfigyelték a „napéjegyenlőségek precesszióját”, melyek egyenként 2160 évig tartó csillagászati „korokat” jelöltek ki. Az egyiptomiak hite szerint ezek a *Szép Tepi* - avagy az istenek „Első Ideje” - néven ismert spirituális és kulturális „Big Banggel” vették kezdetüket.

A napéjegyenlőségek precesszióját megfigyelni és akkurátusan felmérni olyan feladat, melyet csakis tudományosan gondolkodó, intellektuálisan fejlett és magas szervezetségű nép képes megoldani, precíz és komoly múltra visszatekintő csillagászati adatok és hagyományrendszer birtokában - ahogyan a három nagy gízai piramis sem a kőkorból éppen

csak kiemelkedett primitív lények munkája. Ahogyan azt Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend tudománytörténészek megfogalmazták, az ilyen eredmények láttán „joggal feltételezhetjük, hogy megfontolt és intelligens férfiak működtek közre a háttérben, olyanok, akik járatosak voltak a tudományos kérdésekben”.¹⁵

Véleményünk szerint ezek a „megfontolt és intelligens férfiak” - és minden bizonnyal nők - valóban ott dolgoztak a prehisztorikus Egyiptom színfalai mögött, és feltesszük, hogy „Hórusz Követői” néven is ismeretesek voltak. Úgy gondoljuk, feladatuk közé tartozott - és ezt a „missziót” az egymást követő generációk következetesen, sőt már-már messiási küldetéstudattal végre is hajtották -, hogy valóra váltsanak egy nagy léptékű, kozmikus tervet, és az eddig taglalt bizonyítékok alapján e terv valahogyan kapcsolódott ahhoz a két „úthoz”, melyet az égítetek a roppant hosszúságú korok során megtettek - az „utakhoz”, melyek mindkét esetben a Föld axiális precessziójának következményei voltak:

- Az első a csillagok „útja”. A csillagok „vándorolni” látszanak abban az értelemben, hogy helyük és felkelési pontjuk a horizonton folyamatosan változik, ahogyan változik látszólagos magasságuk is a meridiánon.
- A második a Nap „útja”. A Nap szintén „vándorolni” látszik - ebben az esetben „nyugat felé” a nappálya mentén, hogy a tavaszi napéjegyenlőség „mutatója”, a tavaszpont lassan „végigjárja” mind a tizenkét állatövi jegyet, tartva magát a 2160 éves ciklushoz.

A héliopoliszi ősök kódolt asztronómiai nyelvezetében a Nap nyugati vándorlása a zodiákus jegyek közt így hangzik: „Követve Hórusz [a Nap] Útját a korokon át”. Igazolni fogjuk, hogy „Hórusz Követői” vélhetőleg az alapján kapták rejtélyes titulussukat, hogy pontosan leírták a fenti jelenséget. „Hórusz Követői” gyaníthatóan hihetetlenül képzett asztronómusok és asztrológusok voltak, akik nyomon követték a tavaszi napéjegyenlőség változásait az „Első Idő” korától kezdődően egészen Egyiptom történelmi királyainak felbukásáig.

Végül, de nem utolsósorban, megfontolásra kínálunk egy másik hipotézist is, miszerint egy pontosan és előre megha-

tározott történelmi pillanatban, mely „meg volt írva a csillagokban”, „Hórusz Követői” lépéseket tettek, hogy egyetlen nemzetté kovácsolják és teokratikus uralom alatt egyesítsék Egyiptom őslakosait, és hogy energiáikat kihasználva törekedjenek egy kozmikus terv beteljesítésére - ebben pedig a Nílus nyugati partján magasodó Nagy Piramisoknak kulcsfontosságú szerep jutott...

12. fejezet

Bölcsek és „Követők”

„Az első edfui kozmogóniai feljegyzés bevezetője megemlíti a tradíciót, mely szerint ezek a feljegyzések »a Bölcsek szavak. Úgy tudjuk, hogy e szent könyvek »másolatai az írásoknak, melyeket Thot jegyzett le a Bölcsek szavai alapján«...”

E. A. E. Reymond, *Az egyiptomi templom misztikus eredete*, 1969

Altalános beidegződés a modern tudósok köreiben, hogy a mítoszok nem számítanak történelmi bizonyítéknak - és, mint azt az előző fejezetben is láthattuk, ez a meggyőződés különösen erősen munkál az egyiptológusokban.

Pedig több olyan esetet is ismerünk, amikor a „tudománytalannak” tartott és ezért egyetlen kézmozdulattal félresöpört mítoszok igaznak bizonyultak. Ennek talán legékesebb példája Homérosz *Iliász-ának* Trójája (a monumentális verses prózát a szerző i. e. 800 körül gyűjtötte egybe főként a korabeli szájhagyományra támaszkodva). Nem is olyan rég még majd minden tudós meggyőződéssel vallotta, hogy Trója „mitikus város” - vagyis teljes egészében Homérosz termékeny képzeletének szülötte. 1871-ben azonban egy „outsider” német felfedező, Heinrich Schliemann hamisnak bélyegezte az ortodox álláspontot, amikor az *Iliász-ban* olvasható földrajzi utalások nyomán Törökország nyugati részén, a Dardanellák közelében felfedezte Tróját - pontosan azon a helyen, ahol az Homérosz állításai szerint egykor állt. Schliemann és két másik tántoríthatatlan kutató, a görög tudós Kalokairinosz és a brit régész, Sir Arthur Evans ezután még azzal is megfejtette mindezt, hogy nyomába eredt a Kréta szigetén egykor virágzó nagy „minósi” civilizációval kapcsolatos mítoszoknak. Akkoriban ezeket a mítoszokat épp-

úgy történelmietlennek ítélték a konzervatív tudósok, noha Schliemann és csapata nem sokkal ezután feltárta egy rendkívül fejlett kultúra nyomait, melyet ma már egyértelműen a minőszi civilizációval azonosítanak.¹

Hasonlóképpen, de már az indiai szubkontinensen, a régi szanszkrit szövegelemek következetesen említést tesznek egy fejlett civilizációról, mely megerősített városaiban virágzott, jócskán a mintegy 4000 évvel ezelőtti árja beáramlás előtt. Ezeket a feljegyzéseket szintén mítosz gyanánt söpörték félre - egészen addig, míg a huszadik században az Indus völgyében sorra elő nem kerültek az olyan városok maradványai, mint Harappa és Mohendzsodáro, melyek az i. e. 2500 körüli időkre datálódnak².

Fentiekből látható, hogy az egykor mitikusnak ítélt (s így történelmi szempontból értéktelen) városoknak és civilizációknak megvan az a rossz szokásuk, hogy hirtelen előlépjenek a homályból és történelmi realitássá váljanak.

Vajon ugyanez megtörténhet Egyiptommal is?

A feljegyzések őrzői

Az olyan népek körében, mint a görög vagy a római, melyek időben és térben jócskán közelebb álltak az ősi Egyiptomhoz, mint mi, magától értetődő dolognak számított, hogy a fáraók és papjaik pontos feljegyzéseket őriztek bizonyos nagy fontosságú eseményekről, melyek a régmúltban történtek. Ilyen feljegyzéseket láttak és tanulmányoztak Héliopolisz szent városában az ide érkező kiváltságos látogatók, mint Hérodotosz (i. e. ötödik század), a görög törvényalkotó Szólón (i. e. 640-560), és honfitársa, Püthagorasz (i. e. hatodik század)³. A görögök egyiptomi benyomásait Plátón így összegezte⁴:

Mi, görögök, a valóságban kisgyermek vagyunk csupán, összehasonlítva ezekkel az emberekkel, kiknek kultúrája tízszer annyi idős. Míg a mi országunkban a múlt felbecsülhetetlen értékű emlékeiből alig valami képes fennmaradni, addig Egyiptom feljegyezte és örök időkre megőrzi a régi idők bölcselmeit. Templomaik falait feliratok borítják, és a

papok mindig is rajta tartották figyelő tekintetüket az isteni örökségen... Az egyik generáció a maga változatlan formájában örökíti át a szent dolgokat a következőre: dalokat, táncokat, rigmusokat, rituálékat, festményeket, mindent, ami azokból a mérhetetlenül ősi időkből származik, amikor a civilizáció hajnalán még istenek uralkodtak a földön.⁵

Korábban már sokszor említettük a *Szép Tepi-t*, az istenek legendás „Első Idejét” - azt a távoli kort, melyet az ősi egyiptomiak civilizációjuk eredetével azonosítottak. A legutolsó fejezetben pedig megemlékeztünk Manethón történelemkönyvéről, és egy sor más, királylistáknak nevezett szöveg- emlékről, melyek szintén utalnak a régmúlt aranykorra, amikor még az istenek, majd rejtélyes utódaik, „Hórusz Követői” uralták a Nílus völgyét. Mielőtt még a következő fejezetben részletesen ismertetnénk a listák alapján felállított valódi kronológiát, tegyük azt, amit a nagy Platón is megtett: vessünk egy pillantást a templomok falfelirataira - különösen az úgynevezett Építőszövegekre (i. e. 2200 k.), melyek Edfuban, az egykori Felső-Egyiptom egy fontos, Luxor és Asszuán közt félúton elhelyezkedő vallási központjában maradtak ránk. Az itteni templom falfeliratai, melyek egy sor rendkívüli utalást tartalmaznak az „Első Időre”, a tudósok véleménye szerint csupán töredékei egy sokkal ősbib és terjedelmesebb - és mostanra elveszett - kozmogóniai szövegegyüttesnek, mely egykor részletesen megemlékezett Egyiptom „mitikus történelméről”, isteneiről és a tiszteletükre emelt templomokról⁶. A szövegekben „Hórusz Követői” egyenlők és azonosultak egyéb „legendás” - némelykor egyértelműen isteni, máskor emberi - teremtményekkel, akiket mindig a tudás letéteményeseiként és átörökítőiként ábrázolnak - amolyan elit testvériségként, melynek célja a bölcsesség megőrzése, a feltámadás és az újjászületés kérése...

A hajnal emlékei

Az edfui templom jelenlegi formájában több mint kétszáz esztendőn át épült i. e. 237. és 57. között, de magába olvaszt-

ja a piramisok korából származó régi épületrészeket is (például a belső és külső nyugati kerítésfal egyes elemeit). Miként a legtöbb fontos vallási építmény, ez is „megszentelt földön” épült, és benne gyűjtötték össze az ősök gazdag antikvitásörökségét⁷.

Maguk az Építőszövegek nem tűnnek többnek, mint az edfui templom történetének, mely részletes leírást közöl az egyes helyiségekről és csarnokokról, azok liturgikus funkciójával és jelentőségével együtt⁸. Ha azonban tüzetesebben megvizsgáljuk őket, ahogyan azt E. A. E. Reymond, a Manchester University munkatársa tette, egy rejtett értelemre is rábukkanhatunk, mely:

bizonyos mitológiai események létre utal... A történelmi templom alapját, építményét és megépítését egy mitikus korszak örökségeként értelmezték. A templom ebben a kontextusban maguknak az isteneknek a műve, és mint ilyen, mágikus természettel bír. ...Úgy tűnik, építői hittek abban, hogy a történelmi templom közvetlen folytatása, kivetülése és visszatükröződése egy mesebeli templomnak, mely a világ kezdetén jött létre...⁹

Szükségtelen is hozzátennünk, hogy a „világ kezdete” az edfui szövegekben csupán egy szinonimája az „Első Időnek”, melyet „Ősidőként” is ismertek. E korban, tudhatjuk meg, a „Bölcsék szavait” a bölcsességisten, Thot örökítette meg könyveiben, melyek kódolt formában közlik bizonyos „szent dombok” helyét is a Nílus mentén. Az elveszett könyv címe, legalábbis a szövegek szerint, *Az Őskor dombjainak felsorolása*, és ebben a szövegek bizonyossága szerint nemcsak a kisebb „halmokról” vagy templomokról esik szó, de magáról a nagy „Ősdombról” is, ahol az idő megkezdődött¹⁰.

A lehetőség érdekes kérdéseket vet fel:

1. Az „Ősdombot” I. E. S. Edwards a közelmúltban azzal a természetes sziklaképződménnyel azonosította, melyről tudjuk, hogy a Nagy Piramis alatt található, és amelyet az építmény szerves részévé tettek¹¹. Ez az elemzés is bizonyítja a kapcsolat meglétét - melyre az I. részben már utaltunk - a gizai nekropolisz és az „Első Idő” között.

2. Az edfui Építőszövegekben is említett „Bölcsek” szám szerint heten voltak. Különleges szerep hárult rájuk, „mint olyan isteni lényekre, akik tudták, hogy kell templomokat és szent helyeket emelni”. Ők azok, akik meghatározták a nagy Ősdombnál végrehajtandó munkafejezeteket. A feladat, melyből Thot is kivette a részét, az „Első Idő” eredeti „mitikus” templomának kijelölésére és felhúzására irányult¹².

3. Szintén a „Hét Bölcse” irányítása alatt került sor egy díszes építmény, a *hwt-ntr*, vagy „istenek palotája” megépítésére, melyben helyet kapott a „Nagy Széknek” nevezett szentély és több kápolna is¹³.

4. Amikor e munkákkal végeztek, „a helyek mágikus védelmét (*swrmdw*) a Bölcsek látták el”¹⁴.

5. A fennmaradt egyiptomi szövegemlékek közül az edfui Építőszövegek az egyetlenek, melyek utalnak a „Hét Bölcsre”, az egyiptológusok ezért nem sok figyelmet fordítanak ezek kilétére, túl azon, hogy megengedik, ezek a lények láthatóan fontos szerepet játszottak egy, „a szent helyek és templomok eredetével foglalkozó szélesebb körű, általános teóriában”¹⁵. Véleményünk szerint van valami figyelemre méltó az összefüggésben, melyben a szövegek említik a Bölcseket. Ezt a szövegkörnyezetet az „Aradat” hangsúlyos képi elemei határolják, s benne az „ösvizeket” (melyekből az Ősdomb kiemelkedett) a fokozatos visszahúzódás jellemzi¹⁶. Önkéntelenül is eszünkbe jut a hegycsúcs, melyen Noé bárkája a bibliai özönvíz után megnyugodott, és az ősi babiloni tradíció „Hét Bölcsé” (*Apkallu*), akik állítólag „az Áradat előtt éltek”, és megépítették Uruk szent városának falait¹⁷. Talán az sem véletlen, hogy az indiai legendák „Hét Bölcsé” (a *Rishik*) szintén túlélte az Özönvizet, hogy az eljövendő generációk számára átörökíthesse az özönvíz előtti világ bölcsességét¹⁸.

A Bölcsek valamennyi esetben a földet megtisztító kataklizma felvilágosult túlélői, akik gondoskodnak a zökkenőmentes kezdetről az új kor hajnalán - melyet az ősi Egyiptomban „Első Időre” kereszteltek. Amint azt Reymond is alátámasztja az edfui szövegekről szóló tanulmányában:

A rendelkezésünkre álló források alapján az első kor olyan periódus volt, mely *a múltban létező dolgokra építkezett*.

A feljegyzések hangvétele alapján nyilvánvaló, hogy az ősi világot, miután létrehozták, könyörtelenül el is pusztították, és halott világként ez szegődött az új teremtés alapjául - mely ezáltal nem volt egyéb, mint egy a múltban már létezett civilizáció újrateremtése és feltámadása.¹⁹

Bölcsesség és tudás

Az edfui szövegek szerint a Hét Bölcs és az istenek egy szigetről származnak²⁰, az „Ősök Otthonából”²¹, és mint fentebb már említettük, a szövegek következetesen állítják, hogy ezt a szigetet az Áradat pusztította el. Azt is megtudhatjuk, hogy a vég váratlanul következett be²², és a sziget „istenti lakosainak” zöme vízbe fulladt²³. Egyiptomba érkezve a túlélő kevesek lettek „az Építő Istenek, kik az ősidőket alakították, a Fény Urai... a Szellemek, az Ősök... kik elvetették istenek és emberek magvait... a Korosak, kik a kezdetektől élnek, kik megvilágosították az országot...”²⁴

Senki sem hitte ugyanakkor, hogy ezek a figyelemre méltó lények halhatatlanok. Épp ellenkezőleg, miután beteljesítették küldetésüket, elhaltak, és gyermekeik vették át a helyüket, végrehajtva az illő temetési rituálét²⁵. Ezen a módon, akárcsak „Hórusz Követői”, az edfui szövegekben megjelenő „Építő Istenek” - avagy „Bölcsek”, „Szellemek”, a „Fény Urai” - is folyamatosan megújultak, átörökítve az utókorra a letűnt világ tradícióit és bölcsességét. Valóban, könnyedén párhuzamba állíthatóak Edfu „Korosai” a héliopoliszi hagyomány *Semszu Hor-ávdX* - és a hasonlóság oly mérvű, hogy nehéz kikerülni a következtetést, miszerint mindkét cikornya és a létező sok egyéb titulus mind ugyanazt az egy ködös testvériséget hivatott körülírni.

Ezt a benyomást erősíti az edfui szövegekben a folytonos utalás a „Bölcsek *bölcs tanításaira*” (hiszen a bölcsesség az egyik legmarkánsabb tulajdonsága „Hórusz Követőinek” is), és a *tudás* sokszor hangsúlyozott, különleges ajándékára - külön (bár nem korlátozó érvénnyel) kiemelve az építészeti tudást²⁶. Azt is érdemes megjegyezni, hogy állítólag a Bölcsek határozták meg valamennyi később épült templom alaprajzát és megjelenését - ezt a szerepet más szövegekben

szintén gyakorta ruházzák „Hórusz Követőire”. Erre példa Dendara temploma (valamivel északabbra Edfunál), melynek saját Építőszövegeiben említés történik arról is, hogy az építészek által megvalósított „nagy tervet” még azokban az ősi írásokban rögzítették, melyeket „Hórusz Követőitől” kaptak²⁷.

Héliopoliszi eredet

A legkorábbi utalások „Hórusz Követőire” a Piramisszövegekben maradtak ránk; aligha lehet tehát véletlen, hogy az egyetemes özönvízből kiemelkedő Ősdomb edfui szövegekben megjelenő koncepciója pontosan megegyezik azzal a képpel, mely a Piramisszövegekben öröklődött ránk - E. A. E. Reymond összegzése szerint így: „A földet legkorábban az Ősvízből kiemelkedő Ősdomb formájában ábrázolták. Az Ősdomb maga is szent entitásnak számított, az egy és eredeti földi alakzatnak, melyet teremtetője, Atum lakott be.”²⁸

Mint az köztudott, a Piramisszövegek egybegyűjtését Héliopolisz papjai végezték el²⁹. Épp ezért nem szabad azt a tényt sem elhanyagolnunk, hogy az ősi egyiptomi tradíció Héliopolisz megalapítását „Hórusz Követőinek” tudta be, és erre jócskán a dinasztikus idők előtt került sor. A Berlin Múzeumban található az a papirusz, mely világosan utal rá, hogy Héliopolisz valamiképp már „azelőtt létezett, hogy a földet megteremtették”³⁰. Mindez remekül illeszkedik: az edfui szövegek központi mondanivalójába, azaz hogy az „új világot” a Bölcsék az Özönvíz után „az istenek előző világának” reinkarnációjaként alkották meg³¹.

Más is utal erre. Például amit Reymond „az első szent világ feltámadásának manifesztációjaként” említ, az az edfui szövegekben felfelé meredő rúdként vagy oszlopként jelenik meg - ez az „Üllő”, melyen a nagy madár, az „Isteni Súlyom” nyugszik³². Héliopoliszban állt egy oszlop (sőt, az *Innu* - Héliopolisz egyiptomi neve - is „oszlopot” jelent³³), melyen állítólag egy másik „isteni” madár nyugodott - a *Bennu*, avagy főnix -, igaz, csak koronként³⁴. Érdemes megjegyezni, hogy Héliopolisz hieroglifája - kereszttel hangsúlyozott oszlop, felette (vagy mellette) nyolc részre osztott körrel³⁵ - gyakor-

latilag megegyezik a hieroglifával, mely Edfu „Üllőjét” ábrázolja, legalábbis ahogyan az Flinders Petrie *korai dinasztiák királyi síremlékei* című munkájában megjelenik³⁶.

Mindezek az érvek - sok társukkal egyetemben - arra indították Reymondot, hogy levonja a következtetést: „Az edfui források azt látszanak alátámasztani, hogy az egyiptomi templom rituáléja héliopoliszi eredetű... Arra a véleményre helyezkedünk, hogy Edfu feljegyzései emléket állítanak egy predinasztikus vallási központnak, mely valaha közel lehetett Memphishez, amit az egyiptomiak mindig is az egyiptomi templom szülőhelyének tartottak.”³⁷

Vajon mi lehetne esélyesebb a címre - „predinasztikus vallási központ Memphis közelében” és „az egyiptomi templom szülőhelye” - Héliopolisz szent városánál, valamint a Gizai-fennsík hozzá kapcsolódó piramisainál és egyéb építményeinél? Ráadásul, ahogyan azt már említettük, a Giza/Héliopolisz komplexum északra fekszik az ősi Memphisztől. Mindez különleges jelentőséget kölcsönöz az edfui templom kerítésfalának belső oldalán található jól ismert szövegnek, hiszen ezek révén megtudhatjuk, hogy a templom az „Ősök utasítására” épült aszerint, ami meg volt írva egy bizonyos „könyvben”, mely „Memphisztől északra leereszkedett az égből”.³⁸

Giza kozmikus építményeit ebben a szöveggörnyezetben szintén felfoghatjuk egyfajta kőbe véssett „könyvként”, mely „leereszkedett az égből” - hiszen a három Nagy Piramis az Orion-öv három csillagának pontos földi mása, míg a Szfinx az égi oroszlán, az Oroszlán (Leo) csillagkép visszatükrözése.

A fönix ideje

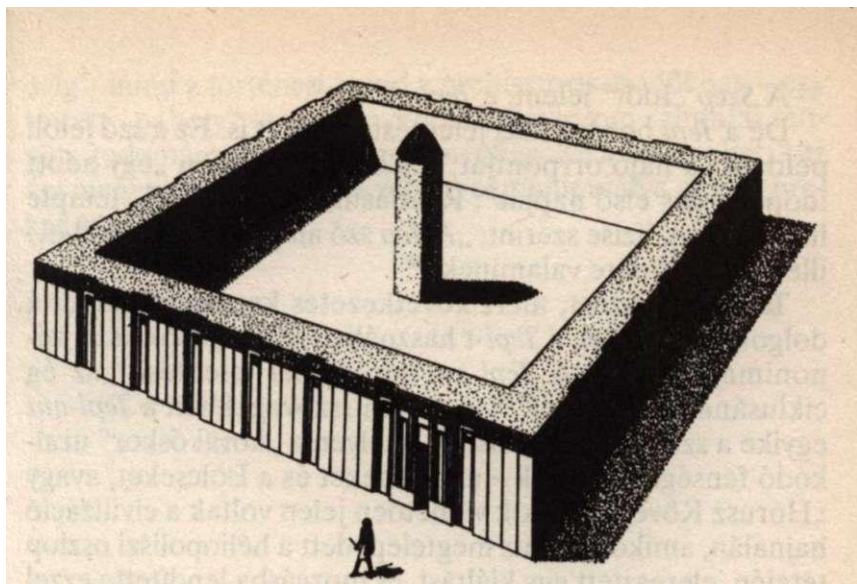
Az Ősdomb - melyet azonosíthatunk a Nagy Piramissal, de a természetes sziklaképződménnyel is, melyet beledolgoztak a monumentális építmény alapjába - a Piramisszövegekben olyan helyként jelenik meg, mely egyszerre szolgálja a születés és halál, sőt újjászületés céljait³⁹. Jól illeszkedik tehát az ősi egyiptomi rituálék - mint „Ozirisz ébresztése” és az asztális halhatatlanság megszerzése, vagy a Hórusz-királyok

keresése - rendjébe, melyet a korábbi fejezetekben már részletesen taglaltunk. A szövegek alapján szinte plasztikus részletességgel rajzolódik ki előttünk az univerzum ciklikus ritmusa, mint egy zodiákus fogaskerekekből álló roppant „Majdom”, amint leörli a hajdani s majdani korokat.

A héliopoliszi teológia jegyében minden ilyen folyamat egy csoportot alkot, és összefoglalható, kifejezhető egyetlen képmással - a *Bennu* madárral, a legendás főnixszel, mely bizonyos időközönként „illatos ágakból és fűszerekből fészket épít, majd lánggra lobbantja azt, és elemészti magát a tűzben. A halotti máglyáról csodálatosképp egy új főnix kap szárnyra, mely miután mirhába bebalzsamozza atyja maradványait, elröppen a hamvakkal Héliopoliszba, ahol leteszi azokat az egyiptomi napisten, Ré oltárára. A történet egy variánsa szerint a haldokló főnix Héliopoliszba repül, és beleveti magát az oltár tűzébe, melyből immár fiatal főnixmadárként röppen fel... Az egyiptomiak kétségkívül a halhatatlanság szimbólumát látták a főnixben⁴⁰.”

A források eltérnek egymástól a *Bennu* visszatérésének gyakoriságát illetően; mindenesetre a témába vágó mérvadó művében R. T. Rundle Clark 12 954 évet említ⁴¹. Figyeljük meg, hogy a megadott szám milyen közel áll a precessziós félciklushoz (a teljes ciklus, mint láthattuk, 25 920 évig tart). A „főnix visszatérte” tehát kifejezhető csillagászati terminológiával is - vagy mint a tavaszpont lassú áthaladása hat zodiákus házon (mondjuk az Oroszlán kezdetétől a Vízöntő kezdetéig), vagy mint az évek száma, melyre egy adott csillagnak szüksége van a meridiánon a minimum- és a maximumpont közötti távolság megtételéhez.

Amikor ilyen égi jelenségeket is tekintetbe veszünk, önkéntelenül is eszünkbe idézzük a gízai nekropoliszt -hogymiként mered a nagy Szfinx a keleti horizonton a kelő Napra, és miként irányulnak a Nagy Piramis kürtői óramű pontossággal a meridián adott pontjaira. Ráadásul aligha lehet véletlen, hogy a záró- vagy csúcskövet, mely felkerült valamennyi piramis tetejére, az ősi egyiptomi nyelvben *Benben*-ként ismerték, és a *Bennu* madár (s ezzel együtt az újjászületés és halhatatlanság) jelképének tartották⁴². Ezek a csúcskövek az eredeti *Benben-kő* - vélhetően egy kúp alakú meteoritkő⁴³ - másai voltak, mely állítólag „az égből hullt” alá,

54. A héliopoliszi „Főnix Palotájának” feltételezett látképe az eredeti oszloppal és a piramis alakú Benben-Mve/

és amelyet Héliopoliszbán őriztek, egy pillér tetején, a „Főnix Palotájának” nevezett templom közepén⁴⁴.

Hát nem egyértelmű, hogy egymással szoros kapcsolatban álló koncepcióik komplex, szövevényes rendszerével állunk szemben, melyet tovább bonyolít a dualisztikus egyiptomi látásmód - ahol a kő jelképezi a madarat, a madár a követ⁴⁵, és kettejük együttese az újjászületést, „örök visszatérést”?

A csúcskő természetesen hiányzik a gizai Nagy Piramis tetejéről. És a héliopoliszi *Benben* már a görögök korában is rég elveszettnek számított...⁴⁶

Vajon ezek a kincsek is „visszatérnek” előbb vagy utóbb?

Ősi istenek

„Minden egyiptomi meggyőződés alapja”, írja R. T Rundle Clark, „hogyan az idő voltaképpen szabályosan ismétlődő és az istenek által meghatározott ciklusok végtelen sorozata...⁴⁷” Ráadásul létezik egy kulcsfontosságú pillanat valamennyi ciklus és történelmi kor közepette - a „genezis pillanata”, melyet az egyiptomiak *Szép Tepi-nek*, „Első Időnek” neveztek.

A Szép „Időt” jelent, a *Tepi* „Elsőt”.

De a *Tepi* hordoz más jelentéstartalmat is. Ez a szó jelöli például „a hajó orrpontját”, és hasonlóképpen „egy adott időperiódus első napját”. Ráadásul, Róbert K. G. ímple helytálló analízise szerint: „A *Tep* szó alapjelentése »száj«... illetve »a kezdete valaminek«⁴⁸”

Talán épp azért, mert következetes kapcsolatban áll a dolgok kezdetével, a *Tepi-X* használhatjuk az „ősök” szó szinonimájaként is. A *Tepi-aiui-qerr-en-pet* jelentése „az ég ciklusának ősi istenei”⁴⁹. A Piramisszövegekben a *Tepi-aiui* egyike a számtalan titulushoz, melyen a „korai őskor” uralkodó fenségeit ismerik - az isteneket és a Bölcséket, avagy „Hórusz Követőit”, akik vélhetően jelen voltak a civilizáció hajnalán, amikor a főnix megtelepedett a héliopoliszi oszlop tetején, eleresztett egy kiáltást, és mozgásba lendítette ezzel modern jelenkorunk „idejét”...

Különös módon a *Tepi-aiui* hieroglifjele egy hatalmas, kuporgó oroszlánt ábrázol, melynek csakis mellső mancsai, a melle és a feje látszik. Egy nagyon hasonló jelet találunk az *Akeru* nevű gyűjtőcsoportra is, mely Wallis Budge *Hieroglifszótár*-jának tanúsága szerint Ré isten őseit jelöli⁵⁰.

Az olvasó bizonyára emlékszik a korábbi fejezetekből, hogy a *Duat* Ötödik Tartományának egy jellegzetes sajátossága az *Aker-nek* nevezett óriási, kettős oroszlán jelenléte, akiben Mark Lehner egyiptológus egyértelműen a „gizai nagy Sfinx egy megjelenési formáját” látja⁵¹. Miután az *Akeru-csoport* neve az *Aker-Xöl* eredeztethető, természetes dolog, hogy a hieroglifáknak vagy egy kuporgó oroszlánt, vagy két egymásnak hátat fordító oroszlánt, vagy egy kettős fejű oroszlánt kell ábrázolniuk.

A szövegek tehát arra biztatnak bennünket, hogy az oroszlánszerű karakterisztikát „a régi idők isteneire vagy embereire” is kivetítsük, azaz az „Ősökre” és a Bölcsékre. Ugyanakkor egyéb következtetések levonására is sarkallnak, ahogyan azt a következő fejezetben láthatjuk, összekapcsolva egymással az istenek és szellemek ősi dinasztiáit egy másik vonatkozó kifejezéssel, az *Ahu-val*, mely hol „Fényességeket”, a „Csillag Népét”, hol „Tiszteletre Méltókat” jelent. Ezen az úton elindulva megint csak visszaérkezünk „Hórusz Követőiehez”, és ahhoz a felvetéshez, hogy több ezer

évig - mind a történeti, mind a prehisztorikus időkben - egy rejtett „páholy” tagjai ténykedtek Egyiptom színpalái mögött, tudományos alaposággal megfigyelve a csillagokat, s az égi menetrend figyelembevételével manipulálva az embereket és eseményeket...

13. fejezet

A csillagok nyomában

„A csillagok elhelyezkedése és mozgása mindig is aprólékos megfigyelés tárgyát képezte az egyiptomiaknál... akik mind a mai napig megőrizték a feljegyzéseiket valamennyi csillagról, hihetetlenül hosszú időre visszamenőleg.”

Diodórosz Szikulusz, *Vkönyv*,
(i. e. első század)

Reményeink szerint sikerült érzékeltetnünk, hogy az egyiptomiak nagyon is tisztában voltak történelmük hosszával és vetületeivel, és hogy az „Első Időt”, civilizációjuk^geneziséét hihetetlenül régre, az edfui szövegek által „Korai Őskornak” nevezett időszakra tették. Hogy az pontosan mikor is következett be, ma már nem állapítható meg egykönnyen, hiszen a fennmaradt szövegek - a királylisták, Manethón történelemkönyvének néhány töredéke és az utazók leírásai - a legtöbb esetben hiányosak és időnként ellent is mondanak egymásnak. Ráadásul utat kell vágnunk magunknak a sajátságos terminológiák szövevényes dzsungelében is - Bölcsék, Ősök, Holtak Szellemei, „Hórusz Követői” stb. közt -, ami tovább bonyolítja az egységes kép megrajzolását. Mindezek ellenére teszünk rá egy kísérletet, hogy kielemezzük az ősi forrásokat. Megpróbáljuk összeilleszteni a kirakójáték darabkait...

A Fényességese

A néhány, napjainkig fennmaradt királylista közül az úgynevezett „Torinói papirusz” egészen mélyen ás le az egyiptomi történelem múltjába. Sajnos az i. e. második évezredből származó törékeny dokumentum több mint fele megsemmi-

sült a vérlázító hozzá nem értés miatt, mellyel a tudósok a papiruszt kezelték, amikor azt a szardíniái király gyűjteményéből (egy kekszesdobozban) jelenlegi otthonába, a torinói múzeumba szállították¹. A töredékes maradványok azonban így is bepillantást kínálnak egy bámulatos kronológiába.

A legfontosabb a töredékek közül az a súlyosan károsodott függőleges regiszter, mely eredetileg felsorolta a tíz *Neter*, azaz isten nevét és uralkodásának időtartamát. Bár a legtöbb esetben az időtartam kiolvashatatlan vagy teljesen elveszett, látható a bölcsességisten, Thot mellett szereplő 3216-os szám, valamint az a 300 esztendő, melyet Hórusznak, Egyiptom utolsó „isten” királyának tulajdonítottak². Közvetlen ezután egy második függőleges felsorolás következik „Hórusz Követőiről” - a *Semszu Hor-xó* -, akiket váltakozva hol „Bölcsenek”, hol „Szellemekek”, hol „Ősöknek” neveznek a szövegemlékek, és akik az egyiptomiak hite szerint mintegy hidat képeztek az istenek és az archaikus fáraó, Ménész között (aki az ortodox történelemtudomány szerint az első dinasztikus királyként i. e. 3000 körül uralkodott)³. A regiszter java része ez esetben is hiányzik, ám az utolsó két sor, mely vélhetően összegzi a fentieket, külön érdekességet tartogat: „*AzAhu, Semszu Hor, 13 420 esztendő; uralmak a Semszu Hor előtt, 23 200 esztendő; összesen 36 620 esztendő.*”⁴

A többes számú *Ahu* szót rendesen „Tiszteletre méltónak” szokták fordítani⁵. Csakhogy, mint arra az előző fejezet végén már utaltunk, ha gondosan tanulmányozzuk a teljes jelentéstartalmat, amit az ősi egyiptomiak tulajdonítottak neki, egy másik, sokkal érdekesebb lehetőség is képbe kerül - mely amúgy elrejtőzne az általánosított titulus mögött. *AzAhu* hieroglifa jelenthet „Azonosultakat”, „Fényes-ségeseket”, „Fénylő Lényeket” és „Asztrális Szellemekeket” is - melyeket egyes nyelvészek érthető okokból a csillagokkal azonosítottak⁶. De további árnyalt jelentéseket is találhatunk, melyek elemzés után kiáltanak. Sir E. A. Wallis Budge mértékadó *Hieroglífyszótár-a* a következő definíciókat is megadja *azAhu-xa*: „kiválónak vagy okosnak lenni”, „bölcsnek lenni”, illetve „beavatottnak lenni”⁷. Budge ezen túl arról is informál bennünket, hogy a szót gyakorta kapcsolják „azokhoz, akik formulákat idéznek”⁸.

A fenti adatok arra indítanak bennünket, hogy vizsgáljuk felül a „Tiszteletre Méltók” titulust, ahogyan azt a Torinói papirusz „Hórusz Követőire” alkalmazza⁹. Vajon nem lehetséges, hogy a hétköznapi „tiszteletre méltó” helyett *zzAhu* jelző ebben a szöveggörnyezetben sokkal inkább mérhetetlenül felvilágosult és tanult emberekre utal - akik láthatóan valamiféle kapcsolatban állnak a csillagokkal -, azaz egy felkészült asztronómus-filozófusokból álló elite?

Ezt a nézetet támasztja alá az a tény is, hogy „Hórusz Követőit” az ősi szövegekben gyakorta összekapcsolják az ősi lények egy másik felvilágosodott és „fénylő” osztályával, kiket „Pé Lelkeinek” és „Nehen Lelkeinek” neveznek¹⁰. Pé és Nehen a valóságban is létező földrajzi helyek voltak Egyiptomban - az előbbi északon, az utóbbi délen¹¹ -, ennél is érdekesebb azonban, hogy Henri Frankfort professzor szerint mindkét hely „lelkeit” gyakorta vonták össze egyetlen gyűjtőnév, „*JHéliopolisz Lelkei*” alatt¹², akik állítólag „a királynak segédkeztek a mennyekbe emelkedni. Ezt a funkciót hagyományosan Nehen és Pé Lelkei töltötték be... Egy fennmaradt reliefen láthatjuk is Pé és Nehen lelkeit cselekvés közben, miközben a kísérszöveg »Héliopolisz Lelkeiként« azonosítja őket.”¹³

Általánosan elfogadott, hogy a „Lélek” -*Ba* - kifejezés az ősi egyiptomiak szemében csillagászati attribútumokkal is bírt, utalva a Dwúi-ban elnyerhető örök életre, melyre minden fáraó vágyakozott. Ráadásul, ahogyan arra Frankfort helyesen rámutat, a Piramisszövegek is definiálják Pé és Nehen - s ezáltal Héliopolisz - „Lelkeinek” domináns szerepét abban, hogy a fáraó halála után kellő „felkészültséggel” vágasson neki az égboltnak, és megtalálja útját Ozirisz égi Királyságába¹⁴. Mindez egyezik azzal, amit mostanra megtudtunk Edfu Bölcséről és „Hórusz Követőiről”, akik mindketten illeszkedtek egy ősi *héliopoliszi* templomépítő „testvériség” koncepciójába, mely felkészítette és beavatta a Hórusz-királyok egymást követő generációit, hogy ezáltal biztosíthassa a továbbélését („feltámadását”) az „istenek hajdani világának”¹⁵.

Az örökség

A felvetés - hogy egyfajta láthatatlan, titkos szövetség öltött alakot Héliopoliszban, több ezer évvel a fáraók uralkodása előtt, megtermékenyítő erőként működve a klasszikus egyiptomi civilizáció teremtése és felemelkedése mögött - segíthet megmagyarázni az egyik legnagyobb misztériumot, amivel az egyiptológiának szembe kell néznie - nevezetesen azt a hirtelen, sőt drámai lendületet, mellyel a fáraói kultúra az i. e. harmadik évezredben „szárnyra kapott”. A független kutató, John Anthony West, kinek a Szfinx geológiáját taglaló formabontó könyvével az I. részben már foglalkoztunk, különösen sikeresen ragadja meg a probléma gyökerét:

Az egyiptomi tudás valamennyi aspektusa teljesnek tűnik már a kezdetektől fogva. A tudományok, a művészi és építészeti technikák, a hieroglifák rendszere jóformán semmi jelét sem mutatják „fejlődési” szakasznak; s a korai dinasztiák vívmányait a későbbiekben nem sikerült túlszárnyalni, sőt néha elérni sem. Ezt a figyelemre méltó tényt még az ortodox egyiptológusok is elismerik, jóllehet az ebből fakadó problémát rendre lekicsinylik, és sok logikus következtetés egyszerűen szóba sem kerül.

Hogyan lehetett képes egy ilyen komplex civilizáció egyik pillanatról a másikra felvirágozni? Nézzünk meg például egy 1905-ös automobilt, és hasonlítsuk össze modern társával. Gond nélkül felismerhetjük a fejlődés jeleit. Egyiptomban azonban nem kínálkoznak ilyen párhuzamok. Minden ugyanolyan, már a kezdetektől fogva.

A válasz erre a rejtélyre természetesen önmagától adódik, de mert ez a logika ellene szegül a modern gondolkodás uralkodó normáinak, „komoly” tudós csak vajmi kevésbé veszi számításba. Az egyiptomi civilizáció nem „fejlődés” eredménye, csupán egy korábbi kultúra örököse.¹⁶

Vajon tényleg egy hajdani civilizáció örökségét adták tovább a dinasztikus kor fáraóinak ezek a nagy tiszteletben álló és titkolózó egyének - „Hórusz Követői”, a Bölcsék, a Korosak -, kiknek emléke Egyiptom legarchaikusabb tradícióit is átjárja?

Istenek és hősök

A Torinói papiruszon túl egyéb kronológiai feljegyzések is támogatják a nézetet, hogy egy mérhetetlenül ősi „páholy” ténykedett Egyiptom színfalai mögött. Ezek közül talán a legnagyobb befolyást azok a dokumentumok gyakorolják, melyeket Manethón (szó szerinti fordításban „Thot Igazsága”) gyűjtött össze, aki az i. e. harmadik században élt, és aki „Héliopolisz templomának főpapjává emelkedett”¹⁷. Ebbéli minőségében írta meg napjainkra sajnos elveszett *Egyiptom története* című művét, melyet a hajdani szövegmagyarázók három kötetre osztottak - az Istenek korára, a Félistenek és a Holtak Szellemeinek korára, illetve a halandó Királyok korára¹⁸.

Az „Istenek”, úgy tűnik, 13 900 esztendeig uralkodtak. Utánuk következtek a „Félistenek és a Holtak Szellemei” - azaz „Hórusz Követői” - újabb 11 025 évre¹⁹. Ezután kezdődött csak meg a halandó királyok korszaka, melyet Manethón harmincegy dinasztiára osztott fel, s ezt a rendszerezést a tudósok mind a mai napig elfogadják és használják.

Manethón történelemkönyvének egyéb töredékei is azt sugallják, hogy tekintélyes és hatalmas lények éltek Egyiptomban már jóval az archaikus kor Ménész nevével fémjelzett kezdetei előtt. A 3. sz. töredék például, mely George Syncellus munkáiban maradt fenn, „hat dinasztiáról vagy hat istenről” beszél, „akik... 11 985 esztendeig uralkodtak”²⁰. Több forrás is állítja, hogy Manethón szerint az egyiptomi civilizáció összességében 36 425 évig állt fenn, kezdve attól, hogy az istenek alászálltak, egészen a halandó királyok utolsó dinasztiájának kihalásáig²¹.

Egy egészen más, összességében mintegy 23 000 éves adatot közöl a görög történész, Diodórosz Szikulusz, aki az i. e. első században kereste fel Egyiptomot, ahol papokkal és történettudókkal is beszélt. A legenda szerint egyszer azt mondta: „Az első istenek és hősök nem kevesebb mint 18 000 esztendeig uralták Egyiptomot... A halandók, mint mondják, alig 5000 esztendeig uralkodnak csak az országban.”

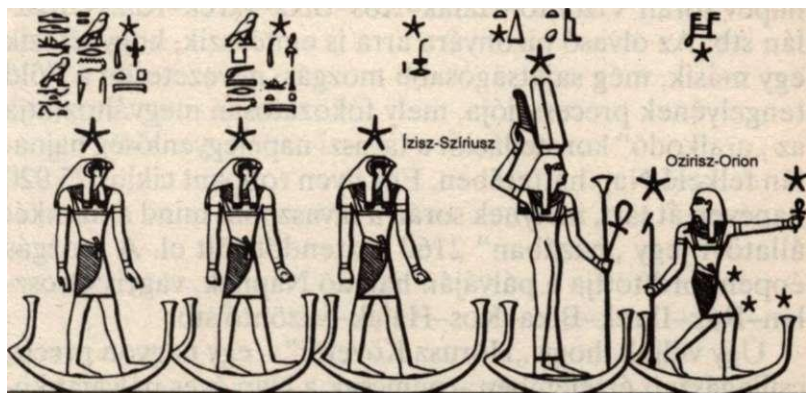
Időhíd

Ha áttekintjük a rendelkezésünkre álló kronológiákat az olyan kapcsolódó szövegelemek összefüggésében, mint a Piramisszövegek vagy az edfui Építőszövegek, két határozott benyomásunk támad. Az évek precíz száma körül támadt konfliktusok és ellentmondások - sőt a nevek, címek, titulusok, cikornyák, zengzetes jelzők - dacára:

- Nyilvánvaló, hogy maguk az ősi egyiptomiak mérhetetlenül hosszú időtartamban gondolkoztak, és sohasem fogadták volna el az egyiptológusok nézetét, hogy civilizációjuk a fáraók első dinasztiájával „kezdődött”.

- Nyilvánvaló, hogy tudatában voltak egy, a történelmük menetére gyakorolt „befolyásnak” - egy felsőbbrendű tekintélynek, mely évezredek óta alakította az életüket, és amely a közfelfogásban isteni és félisteni lények gyakorta az oroszlánszimbolizmussal azonosult csoportjaként jelent meg. Ezeket változatosan hol „Isteneknek és Hősöknek”, hol a „Holtak Szellemeinek”, „Lelkeknek”, „Bölcseknek”, a „Fényességeseeknek”, „Ősöknek”, „Hórusz Követőinek” stb. nevezték.

Nyilvánvaló tehát, hogy a klasszikus egyiptomiak egyfajta „időhidat” láttak mindebben, mely összekötötte az embe-

55. Nyilvánvaló, hogy az ősi egyiptomiak tudatában voltak a történelmükre gyakorolt „befolyásnak”, mely folyamatosan, töretlenül, több ezer esztendőn át meghatározta a haladás irányát, a hatalmat isteni és félisteni lények kezében összpontosítva

rek világát az istenek világával, a más a tegnappal, a „mostot” az „Első Idővel”. Nyilvánvaló, hogy az „időhíd” fenntartásának kötelessége „Hórusz Követőire” hárult (bármilyen névvel is illették őket), ahogyan az sem kétséges, hogy „Hórusz Követőire” úgy emlékeztek, mint akik sértetlenül - tehát eredeti formájában, a legkisebb változtatás nélkül - átörökölték az istenek tradícióit és titkait, végül megosztva azokat Egyiptom halandó királyainak első dinasztiáival is.

Követve a napéjegyenlőség pontját

R. A. Schwaller de Lubicz, aki behatóan tanulmányozta a *Semszu Hor* - „Hórusz Követői” - ősi egyiptomi kifejezés etimológiáját, ezt a következtetést vonta le: „A *Semszu Hor* terminus... szó szerinti értelmében azokat jelöli... »akik követik Hórusz útját«, mely »hóruszi utat« nevezik a Nap útjának is... Hórusznak e Követői magukban hordozták az »isten eredet« tudását, és ennek révén egyesítették az országot...”²³

A „Nap útja” avagy „Hórusz útja” természetesen a nap-pálya - az a képzeletbeli vonal az égbolton, melyet bejárva a Nap átutazik a tizenkét zodiákus jegyen. Mint azt a korábbi fejezetekben már láthattuk, a Nap „utazásának” iránya a napév során Vízöntő-Halak-Kos-Bika-Ikrek-Rák-Oroszlán stb. Az olvasó bizonyára arra is emlékszik, hogy létezik egy másik, még sajátságosabb mozgás, nevezetesen a Föld tengelyének precessziója, mely fokozatosan megváltoztatja az „uralkodó” konstellációt a tavaszi napéjegyenlőség hajnalán felkelő Nap hátterében. Egy ilyen roppant ciklus 25 920 napéven át tart, melynek során a tavaszpont mind a tizenkét állatövi jegy „házában” 2160 esztendő tölthet el. A mozgás éppen fordítottja a pályáján haladó Napnak, vagyis Oroszlán-Rák-Ikrek-Bika-Kos-Halak-Vízöntő stb.

Úgy véljük, hogy „Hórusz Követői” - egy nagyon precíz, csillagászati értelemben - nemcsak a Nap éves pályáját követték kelet felé a zodiákus jegyeken keresztül, de - évezredekben keresztül - a tavaszpont nyugati irányú, fáradhatatlan precessziós mozgását is, ugyanazon a tizenkét konstelláción át. Úgy véljük, hogy e titkos testvériség tagjai, akik állítólag

birtokában voltak az „isten eredet tudásának” (s ennek segítségével később „egyesítették az országot”), vélhetően - egy rendkívül szigorú kiválasztási módszer alapján - kapcsolatba kerültek a Nílus völgyének őslakosaival a prehisztórikus és predinasztikus korokban, párosodva a kiválasztott nőkkel és új generációik alapjait megvetve sarjaik legkiválóbbjaival - ám csekélyke, vagy épp semmilyen nyomot sem hagyva maguk után az archeológiai feljegyzésekben. Úgy véljük továbbá, hogy az i. e. harmadik évezred kezdete környékén valami történt az éjszakai égbolt kozmikus rendjével, ami arra indította a „Követőket”, hogy grandiózus kísérletet tegyenek Egyiptom történelmi civilizációjának beavatására és „egyesítésére”. Végül, de nem utolsósorban, úgy véljük, hogy bárkik is voltak valójában, a „Követők” - a Bölcsék, az Ősök - ruházták fel ezt a születőfélben lévő civilizációt a fejlett technikai tudással, mérnöki, építészeti és szervezési készségekkel, melyek képessé tették azt az általunk gízai nekropolisz néven ismert hatalmas égi „templom” megalkotására.

A következő fejezetekben e hipotéziseket tesszük további próbákra.

14. fejezet

Tér-idő koordináták

„A szellemünk megkopik, s alig értjük meg őseinket.”

Tours-i Gergely, i. sz. hatodik század

Asztronómiai értelemben a „tavaszpont” az a „cím”, melyen a Napot a tavaszi napéjegyenlőség idején megtaláljuk - tehát egy adott pozíció egy adott napon, háttérben a zodiákus-konstellációval, mely a nappályát (azaz a Nap égi „útját”) övezi. Egy kozmikus véletlen egybeesés eredményeként mind a tizenkét jellegzetes csillagkép a nappálya síkjában helyezkedik el (vagyis a Föld Nap körüli keringésének síkján), ráadásul többé-kevésbé azonos térközökkel elválasztva egymástól. A tavaszi napéjegyenlőség pontja, a tavaszpont azonban egyáltalán nem fix - a precesszió jelensége miatt, mint azt a korábbi fejezetekben már ismertettük, folyamatosan körbevándorol a zodiákus „óralapon”, méghozzá precíz és kiszámítható ütemben.

I. e. 3000 és 2500 között - abban a korszakban, amikor Egyiptom, úgy tűnik, a lángelme hirtelen fellobbanásától vezéreltetve, létrehozta a piramisok korának bámulatos vívmányait - a tavaszpont közvetlenül jobbra (azaz nyugatra) táborozott a Tejút partján, szinte érzékelhetetlen lassúsággal araszolva el a Hyadoknak nevezett kisebb csillagcsoport mellett, mely az égi bika, a Bika (Taurus)¹ csillagkép fejét alkotja.

Ez annyit tesz, hogy a tavaszpont elérkezett az égnek abba a régiójába, melyet a szomszédos Bika- és Orion-konstellációk uraltak - és kiváltképp az Orion övének három csillaga. Ráadásul, ahogyan azt az I. részben láthattuk, Giza három Nagy Piramisa - mely a Nílus nyugati partján magasodik - mintegy földi modellje, „tükörképe” a három csillagnak.

Érdekes kérdéshez érkeztünk. Ha a gizai piramisokat (a Nílus vonatkozásában) a Tejút jobb partjának lekicsinyített

térképeként fogjuk fel, jó 20 mérföldnyire déli irányban meg kell nagyobbítanunk földi „térképünket”, hogy elérkezzünk a pontra, mely a Hyadok-Taurust (a Bikát) jelképezhetné. Vajon tényleg csak a véletlen műve lenne, hogy két hatalmas piramis - Dahsúr úgynevezett „tört” és „vörös” piramisa - épp ezen a ponton áll? És lehet-e egyáltalán véletlennek nevezni, hogy - mint azt az *Orion-rejtély-bcn* demonstráltuk - a piramisok elrendezése híven közvetíti a Hyadok két legfényesebb csillagának égi elhelyezkedését²?

Úgy gondoljuk, mindez korántsem véletlen. Véleményünk szerint az „égi jel”, mely Egyiptomban a IV dinasztia korában hirtelen felszította a piramisépítési kedvet, a tavaszpont precessziós bevándorlása a Hyadok-Taurus régiójába. Tehát a „Hyadok-piramisok” Dahsúrban természetszerűleg elsőként épültek meg.

Ez a teória megmagyarázza a IV dinasztia hirtelen piramisépítési vágyát (melynek kifejeződéseként 25 millió tonna követ használtak fel - több mint 75 százalékát a megépült piramisokhoz kibányászott és megfaragott összes mennyiségnek)³. Ráadásul mindez tökéletesen egybecseng az archeológiai bizonyossággal, miszerint Dahsúr két magasztos piramisát Sznofru (i. e. 2572-2551), a IV dinasztia alapítója és Hufu atyja építtette. Más szóval, a „tört” és „vörös” piramisok *előbb* megépültek, mint Giza Nagy Piramisai⁴ - pontosan úgy, ahogyan várható is, ha tekintetbe vesszük a tavaszpont vándorlását és elérkezését a Hyadok-Taurushoz, mely esemény útjára indította az egész vállalkozást.

De van még valami.

Utazás az időben

A Hyadok-Taurus régió a Piramisszövegekben - földi analógiájával együtt - a Hórusz-királyok keresésének kiindulópontjaként szerepel (a III. részben részletesen is foglalkoztunk ezzel az eget és földet egyaránt érintő nagy dualisztikus utazással). Talán az olvasó is emlékszik rá, hogy a szöveg félreérthetetlenül utasította a Nap köntösébe bújt Hóruszt, azaz a napkorongot, hogy pozícionálja magát e kiindulópontra és ezáltal „menjen Hórahtihoz”, vagyis tegyen nyuga-

ti irányú utat az Oroszlán csillagkép felé. És mint láthattuk, a Nap pontosan ezt is teszi, végighajózva a nappálya ívén a Bika-Ikrek-Rák-Oroszlán állomások érintésével.

A konstellációknak ez a sora ezáltal „előre” irányként kerül meghatározásra az időben, és a szövegekben leírt, azonosítható csillagászati események valóban a napév „normális”, előre irányában zajlanak (miután egy ideig a Bika mellett táborozott, majd átkelt a Tejúton, a Nap az év egy későbbi szakában - azaz egy *későbbi* időpontban - eléri az Oroszlánt). Ráadásul ugyanez a „normális” előre irány tükröződik vissza a Hórusz- király által a földön végrehajtott rituálékban is - vagyis *miután* átkelt a Níluson, a beavatott az idő természetéből fakadóan egy későbbi időpontban érkezik el a Szfinxhez.

Csakhowy a Piramisszövegekben és a gízai épületegyüttesben - és sok minden egyébben, ami csak kapcsolódik az ősi Egyiptomhoz - nem minden egészen olyan, mint amilyennek látszik. Miután nagyon is tudatában voltak a precesszió hatásainak, „Hórusz Követői” (és később Héliopolisz papjai) fokozott figyelemmel fordultak a csillagászati háttér felé, mely a tavaszi napéjegyenlőséget kísérte, és megértették, hogy a Nap „utazása” a Hórahti-Oroszlán felé, mely az év kulcsfontosságú, „kardinális” momentuma, voltaképpen egy *visszafelé* történő utazás az időben; keresztül az egymást követő „világkorokon” - vagyis a Bika korától (i. e. 3000 körülről, amikor a tavaszi napéjegyenlőség idején a kelő Napot a Bika csillagképe övezte) az Oroszlán korába (i. e. 10 500 körülre, amikor a tavaszi napéjegyenlőség idején a Nap az égi oroszlán háttere előtt kelt).

Amikor tehát azt olvassuk a Piramisszövegekben, hogy „Hórusz Követői” biztatták a Hórusz- királyokat, utazzanak a Bikától az Oroszlán felé, talán valami sokkal szövevényesebb és elmésebb dologra gondoltak. Lehetséges, hogy afféle „kincsvadászatként” felajánlva a beavatottnak a Nap éves pályáját - keresztül a konstellációkon (miközben elérhet a Szfinx/oroszlán mellkasáig) egyúttal felajánlották neki a *tavaszi napéjegyenlőség lassú, visszafelé mozgásának* megértését is - emlékeztetve arra, hogy egy másfajta úton is részt vesz, *szemben a precessziós vándorlással, vissza az „Első Időbe”.*

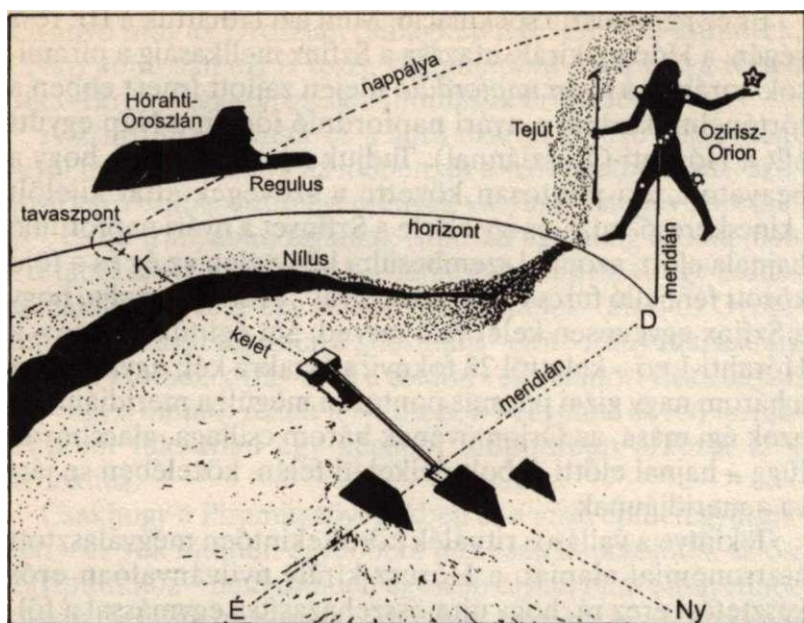
És ez nem pusztá spekuláció. Mint azt láthattuk a III. rész végén, a Hórusz-király utazása a Szfinx mellkasáig a piramisok korában a *nyári napforduló* idején zajlott (mert ebben a történelmi korban a nyári napforduló idején a Nap együtt állt a Hórahti-Oroszlánnal). Tudjuk azonban azt is, hogy a beavatott, aki pontosan követte a szövegek által kijelölt „kincskereső” utat, és így elérte a Szfinxet a nyári napforduló hajnala előtt, azonnal szembesülni kénytelen az ég és a föld között fennálló furcsa „diszlokációval”. Azt tapasztalja, hogy a Szfinx egyenesen kelet felé mered, ám égi tükörképe - a Hórahti-Leó - keletől 28 foknyira északra kél; ugyanakkor a három nagy gízai piramis pontosan megüli a meridiánt, de azok égi mása, az Orion övének három csillaga, alacsonyan függ a hajnal előtti égbolt délkeleti felén, közelében se járva a meridiánnak.

Tekintve a vallásos rituálék körültekintően megválasztott asztronómiai alapját, a Hórusz-király nyilvánvalóan erős késztetést érez rá, hogy újra összeházasítsa egymással a földet és az eget - vagyis úgy intézze, hogy a Szfinx pontosan a felkelő Oroszlán (Leó) csillagképre meredjen, míg ugyanebben a pillanatban az Orion övének három csillaga épp úgy üljön meg a meridiánt, ahogyan azt a három piramis teszi. Ha valahogyan képes lenne ezt elérni, akkor a monumentális építmények valódi tükörképei lennének az égboltnak⁵ - ahogyan azt az ősi hermetikus doktrína tanítja -, és Egyiptom földje, „mely egykor szent volt, és amelyet egykor annyira szerettek az istenek, hogy lakhelyüknek választották”, megingt az „emberiség tanítómestere” lehetne⁶.

De hogyan egyesíthetné egymással a Hórusz-király a földet és az eget?

Az egyetlen módszer, ha felkészül rá, hogy a precesszió - valószínűleg csak intellektuális eszközként történő - felhasználásával *visszaússzon az időben*.

Mert hiszen *volt* egy olyan idő, amikor egy egyedülálló konjunkció jellemezte a napfelkelte pillanatát, az Oroszlán csillagképet és az Orion övének meridiánon áthaladó három csillagát. Ez az időpont természetesen még az Oroszlán korára esett, i. e. 10 500 körülire⁷, mintegy 8000 évvel a piramisok kora előtt.

56. Az egyedülálló égi konjunkció, mely i. e. 10 500-ban, a tavaszi napéjegyenlőség hajnalán következett be

Felkészülés a feladatra

A hagyományosan 471., 472., és 473. számmal jelölt bekezdések a Piramisszövegekben rendkívüli információkat tartalmaznak. Tekintve az információk fontosságát, az ide vágó passzusokat a maguk teljességében idézzük:

Én vagyok egy isten lényege, egy isten fia, egy isten hírvívője [mondja épp a Hórusz- király]. Hórusz Követői megtisztítanak, megfürdetnek, megszárogatnak, ők idézik fel előttem az Ő Igéjét [formuláját], ki a Helyes Úton jár, ők idézik fel az Ő Igéjét, ki Felemelkedik, és én felemelkedem az égbe.

Fel fogok szállni Ré Bárkájára [a napbárkára]... Minden isten örvendezni fog jöttömnek, ahogyan örvendezik Ré [a Nap] jöttének, amikor felkél az ég ama keleti oldalán, békében, békében.

Az ég megreszket, a föld megreng előttem, mert én varázsló vagyok, birtoklom a mágiát. Azért jöttem, hogy Ori-

ont dicsőítsem, hogy Oziriszt dicsőítsem, hogy felültessem az isteneket trónjukra.

Ó, Mahaf, istenek Bikája [Taurus-Hyadok], hozd ide nekem [a napbárkát], és tégy ki amaz oldalon... Az ég nádcsónakjai kikötöttek mellettem nappal, hogy én [a napköntösbe bújt Hórusz-király] felmehessek rajtuk Réhez a Horizonton. Az ég nádcsónakjai kikötöttek mellettem az éjjel, hogy én felmehessek rajtuk Hórahtihoz a Horizonton. Felmegyek az ég ama keleti oldalára, ahol az istenek születtek, és megszülettek Hóruszként, a Horizont Uraként... Ott találtam az *Ahu-kat*, felkészült szájjakkal.

„Ki vagy te?” kérdik [*azAhu-k*] felkészült szájjakkal.

„Én vagyok *Ahu*, felkészült szájjal.”

„Hogyan lehet az” kérdik *azAhu-k* felkészült szájjakkal, „hogy elérkeztél e helyre, mely nemesebb bármely más helynél?”

„Azért jöttem e helyre, mely nemesebb bármely más helynél, mert: Az ég nádcsónakjai leereszkedtek Réért [a napkorongért és a Hórusz-király emblémájáért], hogy Ré átkelhesen [a Tejúton] rajtuk Hórahtihoz a Horizonton...”⁸

A fenti idézetek a Hórusz-király utazásának egy fontos részletét emelik ki - a kérdések és válaszok voltaképpen ezoterikus jelképekbe csomagolt csillagászati megfigyelések. A kérdezők „Hórusz Követői”, *akikAhu* néven (a „Tiszteletre méltóak”, a „Fényességesek, az „Azonosultak” stb.) is ismeretesek. Ráadásul, ahogyan számítottunk rá, a Hórusz-király utazása a Taurus-Hyadok régióban kezdődik, a Tejút jobb partján, és követi a nappályát az Oroszlánig, azaz „Hórahtiig” a horizonton. Itt „a helyen, mely nemesebb bármely más helynél”, *azAhu-k* üdvözlík őt - ahol immár ő is *Ahu*-nak mondja magát -, és megadják neki a végső utasításokat, melyek révén bevégezheti keresését.

Mérlegelnünk kell tehát a lehetőséget, hogy ezek a végső instrukciók valamiképp „felkészítik” a Hórusz-királyt, hogy megtegye a visszautat a múltba, az „Első Időig”, és Ozirisz Királyságába, ahol az ég és föld tökéletes harmóniában egyesül.

Egyesülés

Mint arra az olvasó is emlékezhet az előző fejezetből, „Hórusz Követői” állítólag birtokolták „az isteni eredet tudását”, melynek segítségével „egyesítették” az országot. Épp ezért nem elhanyagolható az a tény sem, hogy nagyszámú ősi egyiptomi falfelirat és papirusz tesz utalást a „Két Föld Egyesítése” néven említett eseményre - mely újra meg újra felbukkan a könyvünk III. részében hivatkozott Sabaka-szövegekben (a „Memphiszi Teológiában”) is.

Abban minden tudós egyetért, hogy a „Két Föld Egyesítése” voltaképpen politikai és gazdasági „föderáció” Egyiptom északi és déli része között, mely egyenesen következett abból, hogy előbbi - feltehetőleg i. e. 3000 körül - katonai erővel elfoglalta az utóbbit⁹. A hódítás, ahogyan T. G. H. James informált bennünket, „egy, a történészek által Ménésznek nevezett király műve, noha egyetlen korabeli tárgyi emlék sem visel olyan királyi nevet, melyet Ménészként értelmezhetnénk. Az uralkodót általában Narmer királlyal azonosítják, aki vörös és fehér koronával a fején egyaránt mutatkozott [melyek Észak-, illetve Dél-Egyiptomot jelképezték]. A két királyság egyesítésével kezdődött meg Egyiptom történeti korszaka.”¹⁰

A néha (egy archaikus korból származó buzogányfej jellegzetes szimbolikája után) Skorpiókirályként is hivatkozott Ménész-Narmerrel¹¹ már korábban is találkoztunk, és megjegyeztük, hogy az egyiptológusi kettős mérce okán őt már eredeti történelmi alakként ismerjük, míg őseit - kiket a királylisták és Manethón egyaránt említ - még „mitikus lényként” söpörjük félre.

Valóban, az egyiptológusok olyan hihetetlen magabiztossággal nyilatkoznak „Egyiptom i. e. 3000 körül bekövetkezett politikai konszolidációjáról” és az „egyesülésről Narmer alatt”¹², hogy azt hihetnénk, birtokában vannak minden ősi egyezménynek, okiratnak és történelmi feljegyzésnek. Az igazság azonban az, ahogyan azt némiképp vonakodva James is elismeri, hogy jóformán semmit sem tudunk biztosra az I. dinasztia állítólag első fáraójával kapcsolatban. Minden, amit csak olvashatunk róla - ideértve azonosítását „Narmerként” - csupán tudományos spekuláció, mely bizonyos, fő-

ként harci jelenetek (ezek az úgynevezett „Narmer-palet-tán”, illetve egyes Hierakónpoliszból, Dél-Egyiptom ősi vállalási központjából előkerült leleteken kerültek megőrkítés-re) önkényes értelmezésén alapul¹³.

Röviden szólva, az egyiptológusok vélekedése - miszerint a „Két Föld Egyesítése” Egyiptom északi és déli részének politikai szövetsége, melyet Ménész kovácsolt - csupán három, minden feliratot nélkülöző tárgyi leleten alapul, melyek faragott mintázatai okot szolgáltathatnak bizonyos következtetések levonására - ám ezzel az erővel értelmezhetőek egészen másképp is. A kérdéses tárgyi leletek vajmi keveset árulnak el Ménész-Narmer személyéről¹⁴, nem is beszélve politikai aspirációiról - vagy akár másokéről. Félig mitikus, félig történelmi személyiségként Narmer (avagy Ménész, avagy Skorpiókirály, kinek hogy tetszik) leginkább az egyiptológia „Arthur királya”, és így e tekintetben „Egyiptom Egyesítése” sem különb Arthur király Kerekasztalánál¹⁵.

Ennél is nagyobb gond, hogy a következtetés, miszerint Ménész-Narmer volt az első vezető, aki alatt megtörtént a két különálló országrész egyesülése, szöges ellentétben áll az ősi egyiptomiak meggyőződésével is. Az ő feljegyzéseikből és tradícióikból egyértelműen kiviláglik, hogy az „Egyesítésre” még az „Istenek Idejében” került sor - azaz Ozirisz eredeti Királyságának, az „Első Idő” királyságának korában -, mielőtt még Széth darabokra tépte szét a királyság szövetét, majd Hórusz azután újra összefoldozza azt.

Épp ezért nem gondoljuk, hogy ez az „Egyesülés” csak és kizárólagosan olyan eseményekre vonatkozik, melyek itt a földön történtek. Jóllehet nem kételkedünk benne, hogy egyféle politikai szövetségrendszer valóban létrejött i. e. 3000 körül, gyanítjuk, hogy miután a dualisztikus Egyiptomban sokkal tágabban értelmezték a kérdést, egy ilyen nagy horderejű eseményre nem kerülhetett volna sor, ha bizonyos *égi események* nem tették volna lehetővé. Az egyiptológus és archeoasztronómus Jane B. Sellers korábbi munkáira építkezve ki merjük jelenteni¹⁶, hogy ennek az „Egyesítésnek” - melyhez kapcsolódik minden későbbi kísérlet a „Két Ország Egyesítésére” - nagyon is köze van a csillagok precessziós vándorlásához...

Letűnt korok

Korszakalkotó tanulmányában - *Az istenek halála az ősi Egyiptomban* - Sellers meggyőző csillagászati és szöveges bizonyítékokkal támasztja alá véleményét, hogy a prehisztórikus kor Egyiptomiban - legkésőbb i. e. 7300-tól kezdődően - megfigyelték és nyomon követték a precessziós változásokat, melyek állandóan megváltoztatták az Orion csillagképegi „címét”. Ezt egészíti ki azzal a megfigyeléssel, hogy bármennyire is Ménész érdeme a politikai stabilitás megteremtése, az „Egyesítés” sokkal ősbibb fogalma nem is annyira földi, mint inkább égi eseményeken alapszik...¹⁷ Sellers odáig merészkedik, hogy kijelenti, Ménész csupán átültette a gyakorlatba a kozmikus kettősség roppant ősi koncepcióját, mely olyan tökéletesen harmonizált az egyiptomi mentalitással, „hogy egyszerre vált szükségsszerűvé és örökkévalóvá”. Az egy uralkodó alatt egyesített dualisztikus monarchia koncepciója a letűnt korok mélyén gyökerezett. Valaha az égben lakozó istenek számára alkották meg, ezért a kozmikus rend imitációit a földi gyakorlatba átültető egyiptomiak számára megkerülhetetlen lett¹⁸.

Sellers teóriája megtámogatására a néhai Henri Frankfort egyiptomi királysággal kapcsolatos tanulmányait is idézi. Hozzá hasonlóan a University of London egykori preklasszikus antikvitás professzora is azon a véleményen van, hogy „célszerű Egyiptom egyesítését egy előre megszabott rend revelációjaként, s nem egymással ütköző ambíciók tiszavirág-életű kiegyezéseként látni¹⁹”. Emellett ő is meg volt győződve arról, hogy „a Memphisz körül csoportosuló dualisztikus monarchia egy isteni tervre érzett rá”; hogy a Ménész - Narmer által életre hívott társadalmi és kormányzati rend „a kozmikus rend részeként mutatkozott meg²⁰”; és hogy Ménész-Narmer, kikiáltva magát Alsó- és Felső-Egyiptom egyeduralkodójának, olyan tettet hajtott végre, „mely harmonizált az egyiptomiak hajlandóságával, hogy dualisztikus megközelítéssel lássák a világot, »egymáshoz kapcsolódó ellentétpárok sorozataként, melyek változatlan egyensúlyi helyzetben állnak«...²¹”

Sellers mindehhez már csak annyit tett hozzá - rátapintva az ősi egyiptomi kozmogónia és az alkalmazott csillagá-

szat lényegi összefüggéseire -, hogy a földön megtörtént eseményekre közvetlen behatást gyakoroltak az égen megfigyelt jelenségek - ami pedig az égen történt, az többé-kevésbé akkurátusan tükröződött vissza a „mítoszokban”:

A különféle mítoszok megszületését vélhetően az égbolton tapasztalt nyugtalanító jelek is erősen motiválták, mivel a mesterséges kettősséget vagy szimmetriát nemcsak az istenekre vetítették ki, de az imádat földrajzilag meghatározható kultuszközpontjaira is, és ez a dualisztikus szemlélet lényegében változatlan maradt Egyiptom teljes történelmében. Az egyiptomiak vigasztalanul vágyakoztak a csodálatos, ám mostanra végérvényesen elveszett Aranykor után, amikor páratlan egyensúly mutatkozott az égbolton, a vallás pedig még friss volt és makulátlan..²²

Az Aranykor, melyre Sellers is utal, természetesen a *Szép Tépí*, az „Első Idő”. Az égen tapasztalható „nyugtalanító jelek” pedig, melyek bizonyos mítoszok születését motiválták, a precesszióknak köszönhatték létüket - nevezetesen a precessziós vándorlásnak, mely eltávolította az Orion csillagképet attól a „állomástól”, ahol az „Első Időben” tartózkodott²³.

Merész és veszedelmes következtetések ezek egy amúgy ortodox egyiptológus részéről, és nem is feltétlenül helytállóak. Mint a későbbi fejezetekben látni fogjuk, Sellers akár tévedhet is a mítoszok megközelítésében - melyeken elsősorban a Piramisszövegeket és a Memphiszi Teológiát értette -, amikor olyan babonás papok agyszüleményeinek állítja be azokat, akik így próbálták „megmagyarázni” a precessziós vándorlást. Könnyen lehetséges ugyanis, hogy az ősi tradíció ezen elemei, valamint az építmények és rituálék, melyek szervesen kapcsolódtak ezekhez, szándékoltan afféle jármű szerepét töltötték be, melyek eljuttatták az amúgy rég elfeledett, „történelem előtti” korok fontos üzeneteit a jövő pontosan meghatározott korszakaiba - az „Első Időtől” egy csillagászatilag definiált „Utolsó Időbe”²⁴ -; talán pontosan abba a korba, melyben mi magunk élünk. Lehetséges, hogy mindkét, ily módon összekapcsolt kor alkalmas a pontos kormeghatározásra és a dekódolásra, ha ráakadunk a megfelelő kulcsra. És talán képesek leszünk kiolvasni és megér-

teni még magát a nagy kozmikus tervet is, melyet „Hórusz Követői” igyekeztek a gyakorlatba is átültetni...

Ki tudja, milyen eredménnyel járunk?

Talán, idézve Giorgio de Santillana szavait, bekövetkezhet „egyfajta reneszánsza” is ennek a reménytelenül lezárt és elkönyvelt múltnak, ha egyes ideák új életre ébrednek... Egy biztos: nincs jogunk megfosztani unokáinkat az esélytől, hogy részesüljenek egy rég letűnt múlt örökségéből²⁵.

15. fejezet

Amikor ég és föld egyesült

„Az én országom nem e világból
való...”

János 18:36

„Nagy a Kozmikus Rend, mert nem
változott Ozirisz óta, ki megalkot-
ta...”

Ptahotep, a piramisok korának
főpapja

Az ősi egyiptomiak teremtésmítosza szerint Nut, az ég istene, és Geb, a földisten házastársakként éltek, mielőtt durván különválasztotta volna őket Su, a levegő, a légkör és a szárazság istene. Az ő egyesülésükből született Ízisz és Ozirisz, Nebethut és Széth. Ozirisz annak rendje és módja szerint megalapította az „Első Idő” idilli „Királyságát”, majd Széth keze által testvérgyilkosság áldozata lett, hogy azután megtapasztalja az újjászületést és felemelkedjen a mennyekbe, ahol létrehozta a *Duat* „Királyságát”. Az olvasó bizonyára emlékszik rá, milyen kulcsfontosságú szerepet játszott mind ebben Hórusz, a megözvegyült Ízisztól született fiú, az ősi Egyiptom Hórusz-királyainak őstípusa - aki bosszút vett az álnok Széthen és később újraegyesítette a megosztott királyságot.

Ezáltal elmondhatjuk, hogy az egyesült Ozirisz-királyság megalapításának - majd újraalapításának - kozmikus terve már a kezdetek kezdetétől az „istenek” műve, s ezáltal jócskán megelőzi az i. e. harmadik évezredben létrejött Ménész-Narmer-féle „történelmi” királyságot.

Különválás

A Sabaka-szövegekben (melyekből kirajzolódik az úgynevezett „Memphiszi Teológia”) azt olvashatjuk, hogy Széth veresége után az istenek egybegyűltek Geb vezetése alatt, aki ítéletet mondott a két „ellenlábás”, Hórusz és Széth felett. Kezdetben mindkettőnek megengedte, hogy uralja saját országát: „Ezek voltak Geb szavai [az északi] Hóruszhoz és [a déli] Széthhez: »Különválasztalak benneteket« - Alsó- és Felső-Egyiptomra. .. Azután Hórusz uralkodott az egyik terület felett, és Széth uralkodott a másik terület felett...”¹

Később azonban Geb meggondolta magát, és „nekiadta Hórusznak [Széth] örökségét”: „Azután Hórusz uralta az országot. Ő egyesítette az országot... Ő Hórusz, ki Felső- és Alsó-Egyiptom királyává emelkedett, aki egyesítette a Két Földet [a memphiszi régióban], a »helyen«, ahol a Két Földet egyesítették...”²

Geb különös kijelentése - „különválasztalak benneteket” - annak a különválásnak is szimbóluma, melyet neki magának kellett elszenvednie házastársa, Nut viszonylatában. Ennek figyelembevételével vajon messze járunk az igazságtól, ha azt gondoljuk, hogy „Alsó-Egyiptom” és „Felső-Egyiptom” -jóllehet nyilvánvalóan jelöli a földi ország földrajzilag megosztott déli és északi felét - egy más szinten *a föld és az ég* megosztottságát jelképezi?

A második én

A Memphiszi Teológia több állítása is támogatja azt a nézetet, miszerint azok a területek, melyeket hagyományosan Ozirisz szent, északi és déli régiójának tartanak - Abüdosz és Memphisz -, nem csupán földi, de kozmikus értelemben is léteztek.

Különösen alkalmas ennek igazolására az a metafora, melyben Ozirisz roppant „teste” a Nílus vizein „sodródik” Abüdoszban található déli szentélye felől, hogy mielőbb elérjen „Szokarisz földjének” északi szentélyéhez, azaz általánosságban a memphiszi nekropoliszhoz, ezen belül is a gízai platóhoz, ahol - gyaníthatóan a három Nagy Piramis formá-

jában - Ozirisz „teste” mind a mai napig ott fekszik kiterülve a homokon...

Ugyanez a költői kép - amint Ozirisz ott fekszik a Nílus nyugati partján, Memphisz közelében - kibontakozni látszik a Piramisszövegekben is, melyekből újabb információt is nyerhetünk: „[Ízisz és Nebethut] rátaláltak Oziriszre... »mikor az ő neve Szokarisz lett«...³” A kifejezés - „mikor az ő neve Szokarisz lett” - nyilvánvalóan arra utal, hogy Ozirisz „teste” egygé vált Szokarisz földjével, vagyis a memphiszi nekropolisszal, és hogy képmása - azaz az Orion régiójának „asztrális” képe - valahogy illeszkedett mindehhez. A benyomás, hogy a képnek köze lehet a gízai piramisokhoz, máshol is megerősítést nyer a Piramisszövegekben. Az alábbi paszuszusban például a Hórusz-király megszólítja az „Alsó Égboltot”, mikor „felemelkedik a helyre, hol az istenek laknak”, és ezt a határozott, ám rejtélyes kijelentést teszi:

Ha együtt jövök *Ka-mal* [képmásommal, alteregómmal, második énemmel], tárjátok ki felém karotok; az istenek szája megnyílik és kéri, hogy emelkedjek fel az égbe, s én felemelkedem.

Geb [a föld] és Atum kegyéből e *Piramis* és *Templom* emeltetik nékem és képmásomnak, s e *Piramis* és *Templom* fog övezni engem és képmásomat...

S ha bárki is kezét emelne e *Piramisra* és e *Templomra*, mely hozzám és képmásomhoz tartozik, az kezét emel a Palotára [Királyságra]... mely az égben lakozik...⁴

Túlmutat könyvünk keretein, hogy részletesen értekezzünk a *ka* - a „képmás”, egy személy vagy tárgya asztrális vagy spirituális essenciája - koncepciójáról, és annak szerepéről az ősi egyiptomiak temetkezéssel kapcsolatos hitvilágában⁵. Annyit azonban mindenképpen érdemes megjegyezni, hogy a *ka* legalábbis újabb bizonyítéka az egyiptomi gondolkodást át- meg átjáró dualisztikus szemléletnek. Ezen felül arra is emlékeztet bennünket, hogy Ozirisz „képmásának” - „mikor az ő neve Szokarisz lett”, vagyis egygé vált a memphiszi nekropolisszal - mindenképpen kellett lennie egy kozmikus vagy égi „alteregójának”. És afelől sem lehet kétségünk, hogy ez az „alteregó vagy égi képmás” csakis a *Duat* oziriszi

királysága lehet - melyre a Piramisszövegek úgy hivatkoznak, mint „a helyre, ahol az Orion lakozik”. Ahogyan azt Margaret Bunson megjegyzi *A klasszikus Egyiptom enciklopédia*]-ában: „A *ka-k*... a helyek őrzőiként funkcionáltak... Ozirist pedig mindig a piramisok /ca-jának tartották...”⁶

A Piramisszövegek egy másik bekezdése is alátámasztja ezt a feltételezést:

Ó, Hórusz, ez a király Ozirisz, az a királyi piramis Ozirisz, ennek megépítése Ozirisz, indulj hozzá...⁷

Ébredj [Ozirisz] Hórusz kedvéért... kelts fel szellemed [azaz válj asztrális lénné]... nyíljon meg előtted az út a Helyre, Ahol Orion Lakozik...⁸

Élj, légy élő, légy fiatal... Orion mellett az égből...⁹

O, Ozirisz-király, te vagy e nagy csillag, Orion társa, ki átszeli az eget Orionnal, ki „áthajózik” a *Duat-on* Ozirisz-szal...¹⁰

Kapcsolat

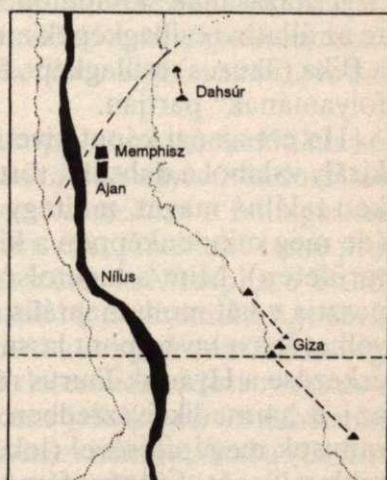
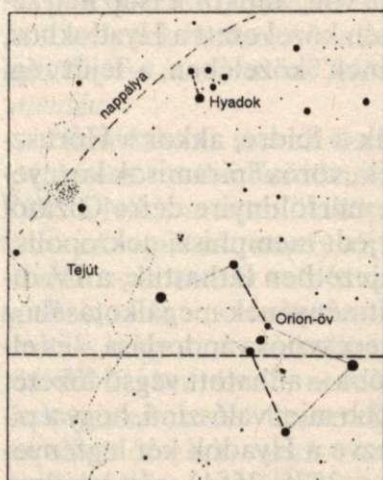
Különös, hogy a nyilvánvaló ég-föld kettősség és a szövegek kétségbevonhatatlan asztronómiai „irányultsága” ellenére Jane B. Sellersen kívül¹¹ nem akadt tudós koponya, aki komolyan számításba vette volna, hogy az Ozirisz „Felső” és „Alsó” királyságának „egyesítésére” vonatkozó utalásoknak bármiféle közük lehet a csillagászatához. Szigorúan véve, az egyetlen egyiptológus, aki legalább a közelében járt ilyen heterodox nézetnek, Szelim Hasszán volt, amikor megjegyezte: „az egyiptomiak hitrendszerében egynél több, valószínűleg egymás fölé illeszkedő égből is jelen lehetett... A Piramisszövegek egyes sorai arra utalnak, hogy „Alsó-” és „Felső-” Egyiptomnak is megvolt a maga külön ege... azaz a két ég párhuzamba állítható Alsó- és Felső-Egyiptom két országával.”¹²

Az egyiptomi kozmológiáról szóló monumentális tanulmányában Hasszán ráirányítja a figyelmünket egy felettébb érdekes papiruszra is, melyet a párizsi Louvre-ban őriznek¹³, s amelyben „utalást találni arra, hogy a kérdéses »Két Égből« egyikét a földnek, másikat a *Duat-nak* tartották fenn.”¹⁴

„A két égbolt”, írja Hasszán, „egymás felett helyezkedett el.”¹⁵

Követve ezt a gondolatfonalat, hasonló ideák kifejeződésére bukkanunk a Koporsószövegekben is. Itt a „Felső” és „Alsó” országok „Két Horizonthoz” kapcsolódnak - ezek egyike keleten húzódik (az égbolt), a másik nyugaton (a föld, vagyis a memphiszi nekropolisz¹⁶): „Nyílj meg! O, Ég és Föld, Ó, keleti és nyugati Horizont, nyisd meg Alsó- és Felső-Egyiptom szentélyeit...”¹⁷

Az ilyen szövegek nyelvezete kellően ezoterikus, bő teret engedve a dualisztikus sajátságoknak, melyek a szíve mélyéig átjárták az egyiptomi társadalmat, és amelyek legnagyobb vívmányainak ösztönzői lehettek. A piramisok korában, mint láthattuk, Ozirisz gigászi „képmása”, *ka-ja* tűnt fel a maga fizikai alakjában a földön, amikor megalkották a memphiszi piramisok „alsó” tájképét. Ez a folyamat tükröződik vissza a Piramisszövegekben az egyértelmű metafora formájában, „mikor az ő neve Szokarisz lett”. Az sem lehet meglepetés, hogy Ozirisz gigászi égi „képmásának” születése ugyanezekben a szövegekben ugyanezzel a metaforával fejeződik ki: „mikor az ő neve Orion lett”. „Hórusz jó, Thot tűnik fel... Ok segítik Oziriszt felállni... amikor lényé újjáéled, a neve

57. (balra) Ozirisz égi Duat-ja, „mikor az ő neve Orion”
(jobbra) Ozirisz földi Duat-ja, „mikor az ő neve Szokarisz”

Orion, hosszú lábú és hosszú léptű, ki uralja »Felső« Egyiptomot. .. Emelkedj fel, Ó, Ozirisz... néked adatott az ég, néked adatott a föld...¹⁸ Szelim Hasszán - megint csak anélkül, hogy rámutatna a lényegre - megjegyzi: „...ez a sor is mutatja, hogy Ozirisz uralkodott ég és föld felett”¹⁹.

Pedig ennél pontosabban is fogalmazhatna. Ozirisz birodalmi távrolról sem holmi ködös, általános fogalmak, hanem jól körülírt régiók - az égbolton az Orion csillagainak mintázata, a földön („Szokarisz” országaként, azaz a memphiszi nekropolisz részeként) a piramisok alkotta mintázat.

Eltűnődünk rajta, hogy a Hórusz- király kutatásának első „állomása” - miután kitűzetett elé a cél, hogy „találja meg Ozirisz asztrális testét” - talán épp az lehetett, hogy a beavatott figyelme ráirányult a tényre: a kérdéses testre olyannyira vonatkoznak a mindenütt jelenlévő kettősség szabályai, hogy a kereső csakis akkor kerülhet a közelébe, ha összekapcsolja az Oriont a memphiszi nekropolisz Nagy Piramisainak földi mintájával.

Meglovagolva a tavaszpontot

Az olvasó is bizonyára emlékszik rá, hogy a Hórusz- király „égi utazásának” kiindulópontja volt, amikor a Nap helyezte az állatövi csillagképek mentén közel esett a Hyadokhoz, a Bika (Taurus) csillagkép „fejének” közelében, a Tejút „égi folyamának” partján.

Ha ezt az égi képet kivetítjük a földre, akkor a Hórusz- király valahol a dahsúri „tört” és „vörös” piramisok környékén találná magát, mintegy 20 mérföldnyire délre Gizától (de még mindenképpen a kiterjedt memphiszi nekropolisz területén). Mint a legutolsó fejezetben láthattuk, a IV dinasztia e két monumentális építményének megalkotásához vélhetően a tavaszpont lassú precessziós vándorlása - és elérése a Hyadok-Taurus régióba - adhatott végső löketet az i. e. harmadik évezredben. Több mint valószínű, hogy a piramisok megépítésével (leképezve a Hyadok két legfényesebb csillagát) Sznofru fáraó (i. e. 2575-2551) szándékolta megjelölni a tavaszi napéjegyenlőség pontját kívánta megjelölni.

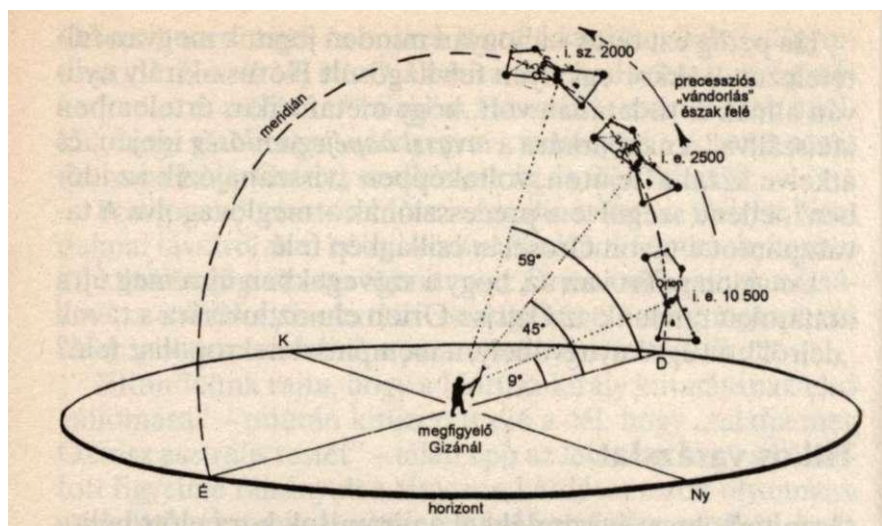
Ha pedig ezt tette - ahogyan minden jogunk megvan feltételezni -, akkor egy ilyen felvilágosult Hórusz- király nyilván annak is tudatában volt, hogy metaforikus értelemben „felszállva” a napbárákára a *tavaszi napéjegylenlőség* idején, és átkelve azzal a Tejúton, voltaképpen „visszahajózik az időben”, ellene szegülve a precesszióknak - meglovagolva a tavaszpontot a távoli Oroszlán csillagkép felé.

De vajon miért van az, hogy a szövegekben újra meg újra utalásokat találunk az Ozirisz-Orion elmozdulására a távoli „délről”, a végső nyugvóhely, a memphiszi nekropolisz felé?

Titkos varázslat

Gyanítjuk, hogy évezredekkel a piramisok kora előtt héliopoliszi asztronómus-papok generációinak százai tartották állandó megfigyelés alatt az Orion csillagképet, különös figyelmet fordítva annak meridiánon való áthaladására - vagyis a konstelláció horizont feletti magasságára, amint az keresztezte az égi meridiánvonalat. Úgy véljük, aprólékosan feljegyezték megfigyeléseik eredményeit, írásban és orálisan is leködölve azokat a precessziós asztronómia ősi „mitológiai” nyelvén²⁰. És feltételezzük, hogy a tudós papok felfigyeltek az Orion szinte mérhetetlenül lassú precessziós vándorlására is - melynek hatásaként *a konstelláció a megfigyelő szemzőgéből nézve lassan észak felé sodródott a Tejút nyugati „partja” mentén.*

Hipotézisünk szerint Ozirisz roppant testének mitikus képét lassan tovább hordozták észak felé, vagyis „vándoroltatták” a Nílus mentén, különleges elemeként a csillagászati terminológiának, amely az Orion égi „címének” lassú precessziós változását volt hivatott leírni. A Memphiszi Teológiában, talán az olvasó is emlékszik rá, a vándorlást úgy ábrázolták, hogy az a szimbolikusan Abüdosznak (ez Ozirisz legdélebbi „szentélye”) nevezett délen kezdődött meg, és a halott isten „teste” lassan eljutott a jelképesen Szokarisznak nevezett északra, vagyis a memphiszi nekropoliszba (Ozirisz legészakibb „szentélyébe”). Mint azt a III. részben láttuk, a Sabaka-szövegek azt is elárulják, mikor érte el ezt a pontot:

58. Az Orion lassú precessziós „csúsztatásának” hatására i. e. 10 500 és 2500 között a konstelláció nagyon lassan észak felé „vándorol” a Tejút partvonala mentén

Ozirisz belefúlt vizeibe. Ízisz és Nebethut kereste, észrevette őt. Hórusz gyorsan megparancsolta Ízisznek és Nebethutnak, hogy ragadják meg Oziriszt, és tartsák vissza [az alámerüléstől]. Időben érkeztek és a partra vonszolták. Ozirisz belépett az Örökkévaló Urainak dicsőségébe, s ezáltal tért meg a földre a Királyi Erődítménynél [Memphisznél], északra a földtől, ahonnet jött [Abüdosztól]²¹.

Annak fényében, amit eddig megtudhattunk, nehéz elképzelni, hogy Ozirisz megtérése a földre jelenthet bármi egyebet, mint „Ozirisz testének” földi, *fizikai értelemben történő megalkotását* a Nílus nyugati partján - a kiterjedt memphiszi nekropolisz piramisainak képében. Miután Ozirisz az Orion, a vágyat a fent említett hatás elérésére mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Giza három Nagy Piramisát az Orion-öv csillagainak mintáját követve építették meg. Emellett - miután tudjuk, hogy a Hórusz-királyok kutatásának célja nem csupán Ozirisz asztrális „testének” fellelése volt, de olyannak megtalálni azt, amilyen az „Első Időben” volt - talán az sem meglepő, hogy a piramisokat, mint azt az I. részben láthatuk, abban a mintázatban helyezték el a földön, mellyel a

konstelláció felfelé (északnak) mutató precessziós félciklusának kezdetét (értsd: „legdélebbi” pontját) jelképezték.

Eltűnődhetünk tehát azon, hogy a Hórusz-királyok keresésének végső célja talán nem is volt más, mint *tudásra szert tenni az „Első Idővel” kapcsolatban* - talán egy egészen különleges tudást megszerezni azokból a távoli korok-tó/, amikor az istenek még a földön jártak.

A Piramisszövegek több bekezdése is alátámasztja feltételezésünket. Megtudhatjuk például, hogy a Hórusz-királynak „az áramlással szemben kell utaznia” - vagyis az „idő” természetes áramlásával ellenkezve, tehát visszafelé -, ha el akarja érni Orion-Oziriszt, annak „Első Idejű” állapotában:

Indulj el a Folyamon, állj szemközt az árnak, utazz Abüdoszból a te szellemformádban, melyet az istenek rendelték melléd, nyíljék meg előtted az út a *Duat-ba*, a Helyre, Ahol Orion Lakozik...²²

Megtalálták Oziriszt... „Mikor az ő neve Szokarisz lett” [a memphiszi nekropolisz]... Kelj fel [Ozirisz] Hórusz kedvéért... kelj fel... tarts délnek a tóhoz, kelj át a tengeren [égbolton], mert te vagy az, ki fáradhatatlanul áll Abüdosz közepén...²³

Indulj el a Folyamon, tarts felfelé... kelj át Abüdoszon. Megnyílik előtted az égi kapu a Horizontra... indulj el az égbolton, mert a csillagmezők útjait, melyek Hóruszhoz vezetnek, megtisztíttatnak előtted... mert te átkeltél a Kígyózó Folyamon [a Tejúton], mely északon lakozik az égen, amint egy csillag átkel a tengeren, mely az ég alatt van. A *Duat* megragadja a te kezéd, a Helyen, Ahol Orion Lakozik...²⁴

A Koporsószövegekben is megtalálható egy hatásos passzus, ami egy titkos „varázsigére” vagy formulára utal, mely lehetővé teszi az elhaltnak, hogy használja „Ra-Szetau ösvényét” a földön és az égen (vagyis a földön a gizai nekropoliszba, az égen az Orion övéhez vezető utat), hogy „lemehessen bármely égbe, ahová csak le kíván menni”:

Végighaladtam Ra-Szetau ösvényén, vízen avagy a földön, és ezek Ozirisz [Orion] ösvényei, az ég határán húzódnak. Az, ki ismeri az ígét [a formulát], leereszkedhet oda, ő maga

is isten Thot kíséretében [ez azt jelenti, hogy éppoly bölcsé válik, mint Thot, „a csillagok irányítója”²⁵], [és] lemeget bármely égbe, ahová csak le kíván menni.²⁶

Különleges számok

Gyanítjuk, hogy az érdekes frázis - „lemenni bármely égbe” - annak tudására utal, hogy roppant hosszú időperiódus alatt a csillagok pozícióját jelentősen befolyásolja a precesszió folyamata - ugyanakkor azt sugallja, hogy ha a kiválasztott birtokában van a korrekt számítási metódusoknak, akkor képes meghatározni a csillagok pozícióját akármely múlt- vagy jövőbeli korszakra vonatkozóan.

Megint csak Sellers az, aki mintegy kilóg a többi egyiptológus közül, amikor határozottan szórakoztatónak talál ilyen elrugaszkodott felvetéseket. „Lehetséges”, írja, „hogy a korai ember különleges számokban kódolta le mítoszait; olyan számokban, melyek a beavatott számára kulcsot kínálnak az égitestek mozgását leíró bámulatot tudásanyaghoz.”²⁷

Az ilyen számok, érvel, a precesszió jelenségének hosszas tudományos megfigyelésén és feljegyzésén alapulnak, és zavarba ejtő módon „hihetetlenül közel állnak a modern kori kifinomult módszerekkel meghatározott eredményekhez”. Bizonyosságok pedig nemcsak arra vannak, hogy „ezeket a számításokat elvégezték és levonták a megfelelő következtetéseket”, de arra is, hogy „ezeket egy titkos kódrendszer közbeiktatásával örökítették tovább, hogy a tudás csak a kiválasztott elit számára legyen hozzáférhető”²⁸. Azaz, vonja le a következtetést Sellers, „az ősi egyiptomiak kiszámoltak egy különleges számot, mely hitük szerint képes volt ezt a fenyegető ciklust [a precessziót] visszavinni a kiindulópont-ra...”²⁹

A „különleges szám”, amire Sellers utal, a 25 920 (illetve ennek többszöröse és osztói), mely napévekben fejezi ki a teljes precessziós ciklus, a „Nagy Év” hosszát³⁰. Sellers kimutatja, hogy vezethető le az eredmény más számok - 5, 12, 36, 72, 360, 432, 2160 stb. - egyszerű kombinációiból, melyek mind a precesszió megfigyelésének tudatos értelmezésén alapulnak. *És ami ennél is fontosabb, kimutatja, hogy a szá-*

*mohol ez a jellegzetes sorozata felbukkan Ozirisz ősi egyiptomi mítoszában is, ahol például Széth 72 összeesküvő társával végez az Isten-Királyal*³¹.

Az istenek kézjegyei-ben is említettük, hogy a Nap, amint látszólagos mozgását végzi az állatövi jegyeken át a tavaszi napéjegyenlőségek idején, minden hetvenkét esztendőben tesz meg egy fokot. Ebből következik, hogy a tavaszpontnak 30 fok megtétele 2160 esztendéjébe telik, míg 60 fokhoz 4320, a teljes 360 fokos ciklushoz pedig 25 920 esztendő szükséges³².

Meglehetősen furcsa, ahogyan arra már az I. részben is felhívtuk a figyelmet, hogy maga a Nagy Piramis is utal ezekre a precessziós számokra - mivel legfontosabb dimenziói (magassága és alapjának kerülete) láthatóan mintegy matematikai modellként szolgálnak a Föld poláris sugara és egyenlítői kerülete számára, 1:43 200 arányban. A 43 200 természetesen pontosan 600-szor 72. A figyelemre méltó építmény tehát nem egyszerűen modellje a Föld félgömbjének, de arányszámában egy „különleges számot” is őriz, mely a Föld egyik legfontosabb planetáris mozgására, az axiális precesszióra utal.

Röviden tehát, úgy tűnik, valóban titkos tudást hordoz magában Ozirisz legendája és a Nagy Piramis kialakítása. E titkos tudás birtokában, ha egy adott dátumot - mondjuk 1008-at - akarunk közölni más beavatottakkal, akkor megtehetjük egy különleges számmal, a 14-gyel ($72 \times 14 = 1008$). Azután meg kell határoznunk még a „zérópontot”, vagyis a jelenlegi kort is, melyhez viszonyítva a számítást el kell végezni. Ezt tehetjük egyféle szimbolikus vagy matematikai jelzőpont segítségével, meghatározva a tavasz jelenlegi elhelyezkedését - azaz hogy éppen kifelé tart a Halakból és befelé a Vízöntőbe.

Egy hasonló műveletet elvégezhetünk visszafelé is. Követve a „keleti” irányt a nappálya mentén, kiszámíthatjuk, merre járt a tavaszpont a múlt bármely időpontjában. Ha tehát napjainkban a precessziós kód segítségével szeretnénk ráirányítani a figyelmet a piramisok korára, akkor csupán egy „különleges számot”, a 62,5-et kellene közölnünk a beavatottakkal ($72 \times 62,5 = 4500$ évvel ezelőtt = megközelítőleg i. e. 2500). Megint csak kizárhatunk minden félreértést a szá-

mítás kezdetétjelző „zérópont” idejét illetően, ha megtaláljuk a módját, hogy utaljunk a tavaszpont jelenlegi pozíciójára.

Láthattuk, hogy Sznofru pontosan ezt tette a dahsúri két piramissal, melyek az égi bika fejének két oldalát képezik le - az adott korban ugyanis ez volt a tavaszpont „címe”. Haszonlóképpen - noha sokkal nagyobb pontossággal - cselekedtek a Nagy Piramis építői is, amikor a király és a királynő kamráinak déli kürtőit ráirányították az olyan kiemelten fontos csillagokra, mint az Orion és a Szíriusz, amint azok i. e. 2500 korszakában áthaladtak a meridiánon. Számunkra tehát úgy tűnik, hogy érdemes komolyan fontolóra venni a lehetőséget, miszerint ilyen nyilvánvaló és precíz „időjelzőket” felállítva a piramisok építői egyértelmű *zérópontot* akartak meghatározni - i. e. 2500 környékét - az olyan számításokhoz, melyeket csak azok a beavatottak végezhettek el, akik járatosak voltak a precesszió rejtelmeiben, és akik neveltetésük folytán birtokában voltak a készségnek, hogy a „különleges számokban” lekódolt titkos üzenetet megértsek[^]

Érdemes megjegyezni, hogy a Hórusz-királyt ekképpen ellátták a 111,111 „különleges számmal”, és ha az a fent részletezett módon fel is használta a számot, akkor eljuthatott a $(72 \times 111,111 \text{ év} =) 7999,99$ évhez, melyet a „zéróponttól” - i. e. 2500 - visszaszámítva megkaphatta az i. e. 10 500 dátumot.

Mi is tudjuk, hogy mindez olyan benyomást kelt, mint a létező legrosszabb fajta numerológia - vagyis mintha különböző, önkényesen megválasztott számokkal és számításokkal próbálnánk igazolni érvelésünk helyességét, és jutnánk el a számunkra kíváncsi eredményig (ez esetben az i. e. 10 500-as esztendőhöz, tizenkét és fél ezer évvel saját korunk előtt - mely, mint azt a 3. fejezetben már hangsúlyoztuk, kapcsolódik a Szfinxhez és a gizai piramisokhoz). Csakhogy a 111,111 szám használata korántsem önkényes. Ami azt illeti, régóta a Nagy Piramis tervének, sőt az egész gizai nekropolisz legfontosabb numerikus faktorának tekintik a 11 prímszámot. (Prímszámnak nevezünk minden olyan számot, mely csakis az eggyel és önmagával osztható. Ha tehát a 11-et 11-gyel osztjuk - ami a 11:11 arány alapja -, akkor egész

számot, az 1-et kapjuk; míg bármely más számmal való osztás, vagyis bármely más arány óhatatlanul is törtet eredményez.)

Ami igazán döbbenetes, hogy a Nagy Piramis felépítése a 11-es számhoz, illetve annak egész számmal való szorzásához és osztásához kötődik. Az olvasó is emlékezhet rá, hogy oldalainak hossza - valamivel több mint 755 láb, azaz 230 méter - megfelel 440 egyiptomi könyöknek, ami 11-szer 40 könyök³³. A magasságalap arányszáma 7:11³⁴. Az oldalak meredeksége 14:11 (51° 51')³⁵. A király kamrája - i. e. 2500 körül az Orion övére irányuló - déli kürtőjének meredeksége 11:11 (45°)³⁶.

Ennek okán a 11:11 arány, mely magában hordozza „különleges számunkat”, a 111,111-et, egyfajta matematikai kulcsnak vagy „csillagkapunak” tekinthető az Orion övéhez. Ráadásul, mint látni fogjuk, 111,111 foknyi haladás visszafelé a nappálya mentén - a Hyadok-Taurus „zérópontjától”, az égi bika fejtől számítva - a tavaszpontot a kozmikus orszlán „alá” helyezi.

És nem pontosan ez az a hely, a nagy Szfinx alatt, ahol a Hórusz-király elérkezik kutatása döntő fontosságú pontjához, megállva a mancsok közt, felkészülve az *Ahuk* kérdéseire? Nem tűnik valószínűnek, hogy a „Hórusz Követői” által kidolgozott „kutatóutat” gondosan úgy strukturálták, hogy pallérozzák vele a beavatott elméjét, megkövetelve tőle, hogy apró darabonként összeállítva a kirakójátékot végül eljusson a felismerésig, miszerint valahol a nagy Szfinx alatt lakozik valami (megírt vagy képes feljegyzések, tárgyi emlékek, térképek, csillagászati táblázatok formájában), ami érinti az „isteni eredet tudását”, ami mérhetetlenül fontos, és amit ott rejtegetnek az „Első Idő” óta?

Az ilyen kérdéseket fontolgatva a hermetikus doktrínák jutnak eszünkbe, melyek átörökítik a bölcsességisten, Thot tudását - azét a Thotét, akinek állítólag „sikerült megértenie a mennyek rejtelseit [és] felfedte azokat szent könyveiben”, melyeket utána földbe rejtett, hogy a későbbi generációk kutathassanak utána (de csak az találhassa meg, aki érdemes erre)³⁷. Vajon „Thot szent könyvei” vagy azok megfelelői még mindig ott nyugszanak a gizai nagy Szfinx alatt a szikla-ágyban, várva az arra „érdemeseket”?

Az igazság kutatása

Egyéb kérdések, melyek közvetve vagy közvetlenül felmerülnek a további fejezetekben:

1. Vajon a nagy Szfinxet és Giza Nagy Piramisait úgy tervezték, hogy részét alkossák az „Első Idő” égboltját megörökítő roppant háromdimenziós „modellnek”?

2. Talán a nekropolisz egyéb jellegzetes építményei is illeszkednek egy ilyen modellbe?

3. Ha így lenne, fennmaradt-e belőlük annyi, hogy összehasonlítsuk a letűnt korok Giza fölötti égboltjának számítógépes szimulációival, és ezáltal archeoasztrolómiai bizonyossággal meghatározzuk az „Első Idő” dátumát, vagyis a rendkívüli egyiptomi civilizáció valódi „genezisé”?

4. Megvizsgálva az ősi égboltok szimulációit - hogy az egyiptomi temetkezési szövegek nyelvi fordulatát alkalmazzuk - mi is „lemerhetünk bármely égbe, ahová csak le kívánunk menni”?

5. Véletlen lenne csupán, hogy a szövegek zöme több ezer esztendőn át fennmaradt, avagy szerkesztőik eleve fennmaradásra szánták őket, és gondoskodtak róla, hogy a korok során az emberek mindig kötelességüknek érezzék újra és újra lemásolni azokat (mely folyamat új lendületre kapott az elmúlt másfél évszázadban, mióta megfejtették az egyiptomi hieroglifákat, a Koporsószövegek, a Piramisszövegek, a Halottak Könyve stb. tucatnyi modern nyelven történő kiadásával - immár CD-ROM-on is)?

6. Más szóval, nem lehetséges-e a szövegek és a hozzájuk kapcsolódó rituálék gondos elemzése alapján, hogy egy mérhetetlenül ősi civilizáció *üzenetébe* botlottunk, melyet nemcsak a piramisok korának és nemcsak az ősi Egyiptom Hórusz-királyai számára gyűjtöttek egybe, de mindenkinek, aki „az igazságot keresi” - jöjjön bármely kultúrából, bármely korból -, és aki eléggé „fejlett” ahhoz, hogy összepárosítva a szövegeket és az építményeket, feltekintszen a régmúlt korok csillagos égboltjára?

16. fejezet

Üzenet a palackban?

„Evolúciónk során elérkeztünk egy döntő fontosságú ponthoz... elérkeztünk oda, hogy tudjuk, beszélhetünk egymással, áthidalva a csillagok közti mérhetetlen távolságot...”

Dr. John Billingham,
NASA Kutatási Központ, 1995

Vajon az ősi szövegemlékekkel és a hozzájuk kötődő rituálékkal együtt a gizai nekropolisz roppant építményei is azt a célt szolgálták, hogy átörökötsenek egy *üzenetet* egyik kultúráról a másikra nem a *téren*, hanem az *időn* keresztül?

Az egyiptológusok az ilyen kérdésekre rendszerint azzal felelnek, hogy égnék emelik tekintetüket és felnyögnek. Valójában nem is lennének egyiptológusok (vagy legalábbis elveszítenék minden hitelüket társaik szemében), ha a leki-csinylésen vagy hitetlenkedésen kívül bármi mással is reagálnának az olyan felvetésekre, hogy a nekropolisz több egyszerű temetőnél, hogy a nagy Szfinx i. e. 2500-nál jóval korábbra datálható, és hogy a piramisok sem egyszerűen csak „királysírok”. Ugyanebből a megfontolásból nem akad olyan egyiptológus sem, aki akár csak egy pillanatra is érdemben foglalkozna egy olyan elrugaszkodott nézettel, miszerint egyfajta rejtélyes „üzenetet” kódoltak ezekbe az építményekbe.

, Akkor hát kihez fordulhatnánk tanácsért, amikor szembe-sülünk azzal, amit mi igenis egy mérhetetlenül régen létezett civilizáció üzeneteként értékelünk?

Visszakódolás

Olyan aktív tudósokat, akiket komolyan foglalkoztatnak az ilyen kérdések, csupán abban a programban találunk, mely

a „Kutatás a földön kívüli intelligencia után” (SETI) nevet viseli. Ők azok, akik fáradhatatlanul keresik a távoli civilizációk világűrön át érkező üzeneteit, és ennek okán készek elfogadni a lehetőségét annak, hogy egy napon azonosítanak is egy ilyet. A Massachusetts Institute of Technology (MIT) munkatársa, dr. Philip Morisson szerint:

Kezdetben nem sokat tudnánk kezdeni egy ilyen üzenettel. Ha meg is kapnánk, nem értenénk meg. Lenne ellenben egy félreérthetetlen jelsorozatunk, teli struktúrával, teli kihívással. A legjobb embereink próbálnák megfejteni, és ez nem is lenne túl nehéz feladat, hiszen akik megalkották, nyilván gondoltak arra, hogy könnyen lehessen dekódolni, máskülönben az egésznek nem lenne semmi értelme. Minden a rejtjelezés ellen szól, hiszen olyasvalakinek küldenek üzenetet, aki sohasem kerülhetett kapcsolatba az ő jelképrendszerükkel, nincsenek meg a megfelelő kulcsai, tehát aligha lesz képes elolvasni az üzenetet... Én az ő helyükben teliszűfném a szöveget nyomravezető jelekkel és félreérthetetlen utalásokkal...¹

Kozmosz című könyvében Carl Sagan professzor a Cornell Universityről ugyanerre a következtetésre jut - és ennek során, különös módon, utal az egyiptomi hieroglifák rendszerére is. Kifejti, hogy „az egyiptomi hieroglifjelek nagyobb-részt feloldhatóak egyszerű behelyettesítéssel. Ugyanakkor nem minden hieroglifa felel meg egy adott betűnek vagy szó-tagnak. Akadnak köztük piktogramok is...” Amikor fordításra kerül a sor, ez „a betűkből és piktogramokból álló egy-veleg megkeserítheti a fordító életét...” A tizenkilencedik század elején mégis sikerült áttörést elérnie a francia tudós-nak, Champollionnak, aki helyesen értelmezte a híres Rosette-i követ, melyen ugyanaz a felirat szerepelt egyiptomi hieroglifák formájában és görögül is. Miután Champollion értett görögül, egyébre sem volt szüksége, csak egyféle kulcs-ra, mely révén összekapcsolhatta egymással a hieroglifákat és a görög szavakat vagy betűket. Ezt a kulcsot a francia kutató kezébe V Ptolemaiosz fáraó neve adta - mely egyenlő számban szerepelt szóként a görög, és úgynevezett kartus-ként (jellegzetes, hosszúkás keretbe foglalt hieroglifacso-

portként) az egyiptomi szövegben. Ahogy azt Sagan megjegyzi:

A kartus volt a kulcs... mintha Egyiptom fáraói szándékosan bekarikázták volna a nevüket, hogy megkönnyítsék a két évezreddel későbbi egyiptológusok munkáját... Mekkora élvezet lehetett [Champollion számára] megnyitni ezt az egyirányú kommunikációs csatornát egy másik civilizációval; lehetővé tenni egy kultúrának, mely évezredek át némaságra volt kárhozotva, hogy beszéljen történelméről, mágiájáról, orvoslásáról, vallásáról, politikájáról és filozófiájáról.²

Sagan professzor ezután nagyon találó párhuzamot von jelenkori érdeklődési területünkkel. „Napjainkban”, írja:

megint ősi és egzotikus civilizációk üzeneteit kutatjuk, melyeket ezúttal nemcsak az idő, de a tér is elrejt előlünk. Ha rádióüzenetet veszünk egy földön kívüli civilizációtól, hogyan is érthetnénk meg? A földön kívüli intelligencia *elegáns lesz, összetett, ellentmondásoktól mentes és mérhetetlenül idegen*. A földön kívüliek természetesen igyekeznek majd annyira érthetően megnyilatkozni előttünk, amennyire az lehetséges. De miként érhetik ezt el? Lennie kell egy csillagközi Rosette-i kőnek? Meggyőződésünk, hogy minden technikára épülő civilizációnak, különbözzék egymástól bármennyire, létezik közös nyelve. Ez a közös nyelv pedig a tudomány és a matematika. A természet törvényei mindenhol ugyanazok.³

Számunkra úgy tűnik, hogy ha Giza valóban egy roppant ősi „üzenetet” közvetít, akkor valószínűleg szintén a tudomány és matematika nyelvén szól hozzánk - már csak a Sagan által említett okból is. Emellett - tekintve, hogy a továbbításról évezredek át (és számtalan történelmi fordulat alatt) kellett gondoskodnia - úgy gondoljuk, hogy az üzenet megalkotója minden valószínűség szerint a napéjegyenlőségek precesszióját használta, mint a természet egyik törvényét, melyről elmondható, hogy a földi idő hosszabb periódusainak mérésére és azonosítására is alkalmas.

Időálló eszközök

Giza piramisai és a nagy Szfinx minden ízében van olyan elegáns, összetett, ellentmondásoktól mentes és mérhetetlenül „idegen”, amilyennek Sagan a földön kívüli intelligenciát lefestette (idegen, tekintve az építmények hihetetlen, már-már emberfeletti arányát, és - jelenkori tudásunk szerint látszólag értelmetlen - precizitását).

Mindemellett, visszakanyarodva egy kis időre dr. Philip Morisson korábban már idézett megjegyzéséhez, úgy gondoljuk, hogy a gizai nekropolisz nagyon is megfelel a leírásnak, miszerint teli van „nyomravezető jelekkel és félreérthetetlen utalásokkal”⁴. Számunkra úgy tűnik, a piramisépítők hihetetlen találékonyságról tettek tanúbizonyságot, amikor igyekeztek biztosra menni, hogy egy „félreérthetetlen” üzenet négy alapvetően fontos ismérve teljesüljön:

1. Időálló, egyértelmű jelzéseket hoztak létre, melyekkel felszították a kíváncsiságot, és hosszú időre lekötötték a tudós koponyákat.

2. A precessziós asztronómia „közös nyelvét” használták.

3. A precessziós koordináták révén összekapcsolták egymással a múltat és a jelent, a jelent és a jövőt.

4. Bölcsen elrejtették könyvtárukat, avagy a „Feljegyzések Csarnokát”, melyet csakis olyan kutató találhat meg, aki megérti „néma nyelvüket”, s ezáltal olvassa és követi a nyomokat.

Figyelemre méltó az egyiptomi történelem különböző szakaszaiból ránk maradt temetési szövegek bámulatos sokasága is, főként annak fényében, hogy valószínűleg valamennyi néhány közös forrásból ered⁵. Mint láthattuk, a szövegek afféle „szoftverként” funkcionálnak az építmények „hardveréhez”, kijelölve az utat, melyet a Hórusz-királynak (és valamennyi majdani követőjének) be kell járnia.

Itt idézzük fel Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend megjegyzését a *Hamlet malmá-ból*, miszerint a mítoszok, mint információs közegek legnagyobb ereje épp abban áll, hogy képesek az adott üzenetet a történetet mesélő egyén tudásától függetlenül továbbítani⁶. Más szavakkal, amíg egy mítoszt ugyanabban a formában adnak tovább, addig a szerkezetében elrejtett magasabb rendű üzenet érintet-

len marad - még akkor is, ha sem a mesélő, sem a hallgató nincs tisztában ennek jelentőségével.

Ugyanez áll gyaníthatóan az egyiptomi temetkezési szövegekre is. Meg lennének lepve, ha a tulajdonosai annak a számos koporsónak és sírboltnak, melynek falaira a szövegeket felírták, akár csak sejtettek is volna bármit azokból a csillagászati megfigyelésekből és iránymutatásokból, melyek továbbörökítéséről ennek ellenére gondoskodtak. Hogy mi motiválta őket mégis, arról leginkább a szövegek árulkodnak - ez csakis az örök élet reménye. És nem értek-e célt abban a tekintetben, hogy halhatatlanná tették, ha nem is önmagukat, de a szövegeket? Nem sikerült-e az üzenetek küldőinek biztosítani, hogy legalább néhány a szövegek közül túlélje az évezredek viharait?

Úgy gondoljuk, mindig is akadtak olyanok, akik meglátták a „halhatatlanság” valódi arcát a szövegekben, és akik képesek voltak kiolvasni az asztronómiai allegóriákat, melyekben az átlagos halandók elől elrejtett titkok megbújtak. Ezeket az embereket egykor „Hórusz Követőinek” nevezték. Láthatatlan „páholyként” ténykedtek Egyiptom prehisztórikus és történelmi színpalái mögött; legfontosabb kultuszközpontjukat Giza-Héliopoliszban rendezték be; és vélhetően felelősek voltak a királyok beavatásáért és a kozmikus tervek beteljesüléséért. Úgy gondoljuk továbbá, hogy a terv, amely alapján tevékenykedtek - és szinte mindennek a jelentősége, amit csak tettek -, ilyen vagy olyan módon, de meg van írva a csillagokban.

Sugallatok és emlékek

A gizai nekropolisz markáns csillagászati karakterét jóllehet az egyiptológusok figyelmen kívül hagyták, a nyílt szellemű és intuitív kutatók mindig is felismerték a történelem során. Az alexandriai neoplatonista például láthatóan nagyon is tudatában volt egy „üzenet” lehetőségével, s készségesen elismerte a tárgyi és szövegemlékek erős asztrális jellegét⁷. A tudós Proklosz (i. e. ötödik század) azt is helyesen látta meg, hogy a Nagy Piramis terveit az égbolt jól elkülöníthető csillagai ihlették. Platón *Timaeus*-ához írt kommentárjában

(a mű egyébként „Atlantisz” letűnt civilizációjának története), Proklosz azt is határozottan kijelenti, hogy „a Nagy Piramist a Szíriusz megfigyelésére használták”⁸.

A gizai épületegyüttes asztronómiai üzenetét - igaz, nem sokan - a középkorban is felismerték. E korszak arab krónikásai például a Nagy Piramisról mint a „csillagok templomáról” beszélnek, és gyakorta összekapcsolják a bibliai Özönvízzel, melyet ők i. e. 10 300 környékére tesznek⁹. Szintén nem elhanyagolandó az a kijelentés, melyet az arab földrajztudós, Jakut al Hamawi tesz (az i. sz. tizenegyedik században) Harran csillagimádóiról, a szabiokról (kiknek „szent könyvei” vélhetően egyeznek Thot-Hermész írsaival), akik szent zárandoklatokat tesznek a gizai piramisokhoz¹⁰. Itt utalunk arra is, hogy a szabiok - arabul *Sa’Ba* - neve szinte bizonyosan a csillagokat jelölő ősi egyiptomi szóból, a *Szba*-ból ered¹¹. És az olvasó bizonyára arra is emlékszik az I. részből, hogy már az i. e. második évezredben - azaz majd *háromezer évvel* Jakut al Hamawi előtt, aki örökölni hagyta ránk a szabiokról szóló híradást - köztudott volt, hogy Harran zárandokai rendszeresen felkeresik a Szfinxet, akit ők *Hwl* istenként imádtak¹².

A tizenhetedik században a brit matematikus, Sir Isaac Newton is komolyan érdeklődött a Nagy Piramis után, és egy értekezést is jegyzett annak matematikai és geodéziai tulajdonságairól, az adatok alapján, melyeket az oxfordi csillagász-professzor, dr. John Greaves a gizai helyszínen gyűjtött össze¹³. Később, 1865-ben a skót királyi csillagász, Charles Piazzzi Smyth végzett kutatásokat a Nagy Piramis vonatkozásában, melyek révén meggyőződött róla, hogy az építmény fontos üzenetet közvetít a Messiással kapcsolatban. Piazzzi Smyth volt az is, aki elsőként mérte fel és demonstrálta a Nagy Piramis határozott sarki és meridián irányultságát, az ősi sarkcsillaghoz, az alfa-Draconishoz kötve a jelenséget¹⁴.

A huszadik század első felében több kiváló csillagász - többek közt Richard Proctor, Eugène Antoniadi, Jean Baptiste Biot és Norman Lockyer - is kísérletet tett rá, hogy ráirányítsa a figyelmet a gizai épületegyüttes asztronómiai sajátosságaira. Érfeszítéseik sajnos csekély hatást gyakoroltak a hivatásos egyiptológusokra, akik ekkorra már lezártak tekintették a nekropolisszal kapcsolatos kutatásokat (elköny-

vélték temetőként), semmit sem értettek a csillagászathoz (ezért állították, hogy az ősi egyiptomiak is így voltak vele), és rutinszerűen söpörtek félre minden olyan felvetést, mely az ortodox szaktudósok konszenzusát fenyegette.

Az ellenséges intellektuális klíma dacára és saját kutatásunk nyomán - mi mégis arra a véleményre helyezkedünk, hogy a kérdés többé nem az, *valóban* úgy alkották-e meg Giza építményeit, hogy azok kulcsfontosságú csillagászati és matematikai gondolatokat fejezzenek ki, hanem hogy *miért* tettek így.

A válasz erre a kérdésre talán ezúttal is a Nagy Piramis csillagkürtőinek mélyén rejtőzik.

A csillagok nyelve

Az első komolyabb áttörésre a „csillagkürtők” funkcióinak megértésében 1963 nyarán került sor, amikor az amerikai asztronómus, Virginia Trimble, és az egyiptológus-építész, dr. Alexander Badawy úgy döntöttek, hogy hallgatnak utóbbi „megérzésére”, miszerint azok nem lehetnek „szellőzőcsatornák”, ahogyan azt az egyiptológusok feltették¹⁵, hanem vélhetően szimbolikus funkciót töltöttek be, mely a piramis-építők asztrális rituáléihoz kötődött. Virginia Trimble képes volt tudós érvekkel is alátámasztani kollégája intuícióját, amikor rámutatott, hogy a király kamráinak kürtői egyenesen ráirányultak azokra a csillagrendszerekre, melyek i. e. 2500-ban, a piramisok korában az egyiptomiak szemében kiemelt jelentőséggel bírtak. Ahogyan arra az olvasó is emlékezhet az I. részből, az északi kürtő az alfa-Draconist vette célba - a piramisok korának Sarkcsillagát -, míg a déli járat az Orion övére irányult¹⁶.

Napjainkban Virginia Trimble rangidős csillagász-professzor az UCLA-én és a University of Marylandén, azonkívül az Amerikai Asztronómiai Társaság elnökhelyettese. Nézetei, melyek páratlan csillagászati szakértelemről tanúskodnak, az elemi logika szabályainak is megfelelnek:

Hogy pontosan milyen csillagképeket ismertek fel az egyiptomiak az égbolton, az máig is rejtély... de bizonyosan volt

egy konstellációjuk, az álló férfialak, melyet Ozirisz istennel azonosítottak. És a csillagkép, mely mindenki az álló férfialak képét idézi fel, az Orion; az azonosulás az elhalt fáraó és Ozirisz isten között pedig legalábbis valószínűvé teszi, hogy az Orionra irányuló kürtő egyetlen valódi értelme lehetővé tenni a fáraó lelkének, hogy kapcsolatot tartson ég és föld között...¹⁷

Amikor végre személyesen is találkoztunk Virginia Trimble-lel, azonnal felismertük benne a fáradhatatlan és javíthatatlan gondolkodót. Alexander Badawy a nyolcvanas évek végén eltávozott közülünk, ám Trimble professzorasszony tovább dolgozik a kérdésen. Mint elmondja, arra a következtetésre jutott, hogy a kürtőket alapos csillagászati ismeretek birtokában tájolták be, és azok asztronómiai feladatot teljesítettek.

Trimble nézetei általános elfogadottságra találtak a csillagászok idősebb generációjának köreiben. Erről tanúskodik többek között az edinburghi dr. Mary Bruck is, aki a Brit Csillagászati Társaság hivatalos lapjában 1995-ben, az alábbiakat jegyezte meg a kürtőkkel kapcsolatban: „Ezek irányultsága... összhangban áll a hipotézissel, miszerint egyes fontos csillagok kulminálását jelölték az i. e. huszonötödik században... A Szíriuszra irányuló kürtő [a királynő kamrájának déli kürtője] az Orion-kürtővel együtt azt bizonyítja, hogy a piramis építését csillagászati megfontolások is befolyásolták¹⁸.”

Gondolati eszközök

Úgy véljük, hogy a „Hórusz Követőiként” ismert láthatatlan páholy egyik elsődleges célja nem volt más, mint „lefixálni”, alappontként meghatározni az i. e. 2500-as dátumot, felhasználva ehhez a Nagy Piramist, annak precízen kialakított kürtőit és az Orion övét. Úgy véljük, hogy ezeket a csillagokat egy gigászi, a meridiánra helyezett mozgó skála mutatójának látták. Miután ez a „gondolati eszköz” a helyére került, egyébre sem volt szükségük, ha meg akartak határozni bármely múlt- vagy jövőbeli dátumot, mint fel-le „csúsztatni” az

övet a meridiánon, viszonyítva azt a király kamrája déli kürtője által megjelölt „zéróponthoz”.

Gyanítjuk továbbá, hogy egy másik és működésében hasonló „gondolati eszköz” kapcsolódott a nappályához is (a Nap látszólagos éves pályájához, melyen végigjárja a tizenkét zodiákus csillagképet). Itt a mutató szerepét a tavaszpont töltötte be, melyet goiidolatban balra (keletre) vagy jobbra (nyugatra) csúsztatva „Hórusz Követői” megint csak képessé váltak bármely hajdani és majdani időpont meghatározására...

Saját korunkban, i. sz. 2000 körül, a tavaszpont épp készül belépni a Vízöntő „korába”. Az elmúlt valamivel több mint 2000 esztendőn át (i. e. 160. és i. sz. 2000. között) a Halakon haladt keresztül, azelőtt pedig a Kos csillagképen (i. e. 2320-160). A piramisok korában a tavaszpont lassan áthaladt a Bika-n (i. e. 4480-2320). Ha még mélyebbre ásunk a múltban, akkor előbb az Ikrek kora következik (i. e. 6640-4480), majd a Rák (i. e. 8800-6640) és az Oroszlán (i. e. 10 960-8800) korszakai.

Most pedig képzeljük el, hogy találunk egy olyan ősi dokumentumot Gizában, mely azt állítja, hogy megírásakor a tavaszpont a Kos jegyében járt - vagyis a Nap a tavaszi nap-éjgyenlőség idején a Kos csillagkép hátterében kelt fel. Ennek az információnak a birtokában *nagyjából* elhelyezhetjük az említett dokumentum korát valahol i. e. 2320. és i. e. 160. között. Ha ennél pontosabb eredményre van szükségünk, eszközt kell találnunk a tavaszpont „finomhangolására”. Itt tűnik fel a színen a meridián csúszóskálája, ugyanis ha a dokumentum nemcsak a zodiákus házat határozza meg, ahol a tavaszpont megszállt, de utalást tesz arra is, hogy az Orion-öv legalacsonyabban álló csillaga a horizont felett 50 fok magasságban szelte át a meridiánt, akkor a precesszió segítségével nagy pontossággal i. e. 1400 környékére tehetjük a kérdéses dátumot¹⁹.

A piramisok korára akkor került sor, amikor a tavaszpont a Bika-jegyében állt, és mint láthattuk, a Nagy Piramis horizonttal 45 fokos szöget bezáró „Orion-kürtője” lehetővé teszi a finomhangolást, ráirányítva figyelmünket i. e. 2500-ra. E dátum és a precesszió segítségével meghatározhatjuk a tavaszpontot - mely, emlékezhetünk vissza rá, akkoriban a

Hyadok-Taurus mellett állt, közel a Tejút jobb (azaz nyugati) partjához.

Az olvasó talán azt sem felejtette el, hogy a Piramisszövegek ezt a „címet” adják meg kiindulópontként az égi Hórusz-király kozmikus utazásához. Itt kapja utasításba, hogy szálljon a napbárka fedélzetére, és „vitorlázzon át” a Tejúton a „horizont” felé, ahol találkozhat Hórahtival. Utazásának iránya tehát keleti, vagyis balra esik a tavaszponttól. A precesszió „Nagy Évének” terminológiája szerint ez annyit tesz, hogy a Hórusz-király visszafelé tart az időben az Oroszlán-Hórahti kora és a nappálya egy meghatározott pontja felé - és az a hely az „»Első Idő« Csodálatos Helye”... „a hely, mely nemesebb bármely más helynél”²⁰.

De hol lehet ez a hely? Hogyan találja meg a Hórusz-király (a beavatott, a kutató) azon a kiterjedt - 2160 éves, 30 fokos - területen, melyet az Oroszlán csillagkép a nappályán elkerít?

Válaszként kínálkozik, hogy használjuk az Orion-öv mutatóját a meridiánon, ennek segítségével meghatározva a tavaszpont pontos helyét, s ezáltal a keresett dátumot. Lelki szemeink előtt „lefelé” kell csúsztatnunk az övet a meridiánon, egészen az „Első Időig”, s utána meg kell néznünk, milyen messzire jutott eközben a tavaszpont a nappályán.

Akárhová is érkezünk, ez lesz az égi célpont, melyet a Hórusz-királyok igyekeztek elérni.

És természetesen meg fogjuk találni e célpont földi mását is a Gizai-fennsíkon, az oroszlántestű Szfinx közelében.

17. fejezet

Az „Első Idő” helye

„Tudd meg, egyetemes tudósok lehetnénk, ha megadatna nekünk, hogy Egyiptom szent földjén élhesünk...”

Manethón, egyiptomi főpap,
i. e. harmadik század

„Elértem e helyre, mely nemesebb minden más helynél...”

Piramisszövegek

Az „Első Idő”, a *Szép Tepi* korszakára gyakorta utalnak „Hórusz Első Idejeként”, „Ré Első Idejeként” és „Ozirisz Első Idejeként” is¹. Ebből a terminológiából az következik, hogy a Nap „Első Időt” jelölő pozícióját a nappályán (a tavaszi napéjegyenlőség idején) szintén az Ozirisz-Orion helyzete mutatja meg (bár a „meghatározza” talán pontosabb kifejezés lenne).

Mint láthattuk, az asztronómus-papok ősi testvérisége - mely a Nagy Piramist megtervezte és később a Piramisszövegeket is összegyűjtötte - nagyon is tudatában volt az Orion lassú, „felfelé” - vagy a szövegek allegorikus nyelvezete szerint „nyugat felé” - történő precessziós vándorlásának, miután a csillagképet rendkívül hosszú időn át figyelték meg. Tudták azt is, hogy „lefixáltak” egy adott pontot, mely felé az „isten teste” sodródott (és ezzel együtt egy adott dátumot is - a mi naptárunk szerint i. e. 2500-at), amikor a király kamrájának déli kürtőjével 45 fokos szögben célba vették a meridiánt. Másként szólva, jól tudták, hogy az öv csillagai magasabbra fognak emelkedni a horizont felett (azaz tovább vándorolnak „északnak”) az eljövendő korokban, és ebből következően lefelé ereszkedtek (vagyis „délre” vándoroltak) a

régebbi korokban. Az olvasó talán emlékszik még az I. részből, hogy az Orion-öv teljes precessziós ciklusának legalacsonyabb („legdélebbi”) pontját - mely allegorikus értelemben „Ozirisz Első Ideje” - i. e. 10 500-ban érte el. Ami ennél is érdekesebb, hogy a csillagoknak épp erre az időpontra vonatkozó elrendezése került megörökítésre a földön, a gizai piramisok formájában.

Épp ez a rejtélyes meridián-a-meridiánhoz harmónia indított bennünket arra - társulva az oroszántestű Szfinx nap-éjegyenlőségi tájolásával (és a műemlék geológiai bizonyságok szerinti roppant korával) -, hogy belekezdjünk a jelen vizsgálatba. Eleinte nem vitattuk az ortodox egyiptológiai kronológiát, mely i. e. 2500-ra datálja a piramisokat, és úgy gondoltuk, csupán véletlen, hogy azok elrendezése az Orion övének 8000 évvel korábbi állapotát képezi le.

Ma már bizonyosak vagyunk benne, hogy a véletlennek itt nem jutott szerep. Miután feldolgoztuk az ősi egyiptomi temetkezési „hardver” roppant háttértáraiban megmaradt adatokat, számunkra nyilvánvaló, hogy amit i. e. 2500-ban Gizában megteremtettek - vagy még inkább *bevégeztek* -, az ég-föld kettősség teljes egészében tudatos munkája. Modellt alkottak (még hozzá olyan grandiózus léptékben, mely igazodott a kozmikus eredetihez) a „királyságról”, melyet Ozirisz alapított meg az *égi-Duat-ban*, egy távoli korszakban, „mikor az ő neve Orion lett” - vagyis az „Első Időben”. Minden időkre ez lett „Ozirisz Királysága” a földön - „mikor az ő neve Szokarisz lett” (a földi *Duat-bzn*, azaz a memphiszi nekropoliszban).

Könnyen lehetséges, hogy a három Nagy Piramis földi elrendezését már i. e. 10 500-ban *meghatározták* - vélhetően csak alacsony emelvények formájában. Előfordulhat az is, hogy az ebből a korból származó csillagászati feljegyzéseket „Hórusz Követői” őrizték meg és hagyták örökölni a héliopolszi asztronómus-papokra. Akárhogy is történt, abban alighanem biztosak lehetünk, hogy magukat a piramisokat jobbra i. e. 2500 körül építették meg, ahogyan azt az egyiptológusok is állítják. Abban is biztosak lehetünk azonban, hogy maga a helyszín már akkor is mérhetetlenül ősinek számított, és a megelőző 8000 esztendőben a „Követők” - a Bölcsék, a „Korosak” - birtokában állt.

Úgy gondoljuk, hogy a bizonyítékok a fejlett tudományos és mérnöki tudásanyag folyamatos, évezredekken át zajló továbbörökítésére utalnak, és ezáltal igazolják a paleolitikus kortól egészen a dinasztikus korig azoknak a kiválóan képzett és felvilágosult egyéneknek a jelenlétét, kiket a szövegekben *Ahu-eknek* neveznek, és akik birtokában voltak az „isteni eredet tudásának”.

Az Oroszlán finomhangolása

A feltevés alapja - túl a gizai nekropolisz csillagászati irányultságán - a Szfinx geológiai állapota, melyre az I. részben már utaltunk. Röviden összegezve: *a csapadék által kiváltott eróziós minták, melyek mind a mai napig láthatók magán a szoboralakon és a körülötte húzódó mesterséges sziklaárokban, arra utalnak, hogy a Szfinx életkora meghaladja a 12 000 esztendőt.*

A csillagászat bizonyosságai szerint a hely rituális jelentőségű eszként i. e. 10 500 körül keletkezhetett. Ezt bizonyítja a piramisok elrendezése, még ha maguk az építmények jócskán fiatalabbak is ennél. És mint a 13. fejezetben említettük, erre utal a Szfinx keleti irányú tájolása is. A csillagászati szimbolizmusnak és az oroszlánalaknak végképp semmi értelme sem lenne, ha az alakot nem az Oroszlán Korában jelzőjeként faragták volna ki.

De az Oroszlán Korában pontosan *mikor* tették ezt? A konstelláció 30 foknyit ölel fel a nappályából, és a tavaszi napéjegyenlőség napja i. e. 10 960-tól egészen i. e. 8800-ig az Oroszlán házában vendégeskedett - teljes 2160 esztendeig. Ezen belül pontosan mikor történt?

A kérdést lehetetlen megválaszolni csupán a Szfinx tájolásának vagy a geológiai bizonyságoknak a figyelembevételével. Amire szükségünk van, az pontosan az, amivel „Hórusz Követői” elláttak bennünket - egy gondolati eszköz kell a dátum finomhangolásához. A gondolati eszköz ez esetben is az Orion övének csúszóskálája, és a nagy Szfinx számára ilyen módon meghatározott dátum az i. e. 10 500.

De van még más is. Amint a skála mutatója lefelé „csúszik” a meridiánon, egyre tovább „tolja” kelet felé a nappá-

lyán a tavaszpontot, míg az i. e. 10 500-nál nyugszik csak meg (a „skála alján”), *egy adott égi címnél, mely precessziós számításokkal azonosítható.*

A Hórusz- király keresésének égi-földi kettőssége jegyében nyilvánvaló, hogy a tavaszpont i. e. 10 500-ra vonatkoztatott égi címének - vagyis pontos helyének az Oroszlán csillagképen belül - létezik egy földi analógiája is. Miután tudjuk, mit és hol találunk az égbolton, azt is megtudjuk, merre kutassunk a földön.

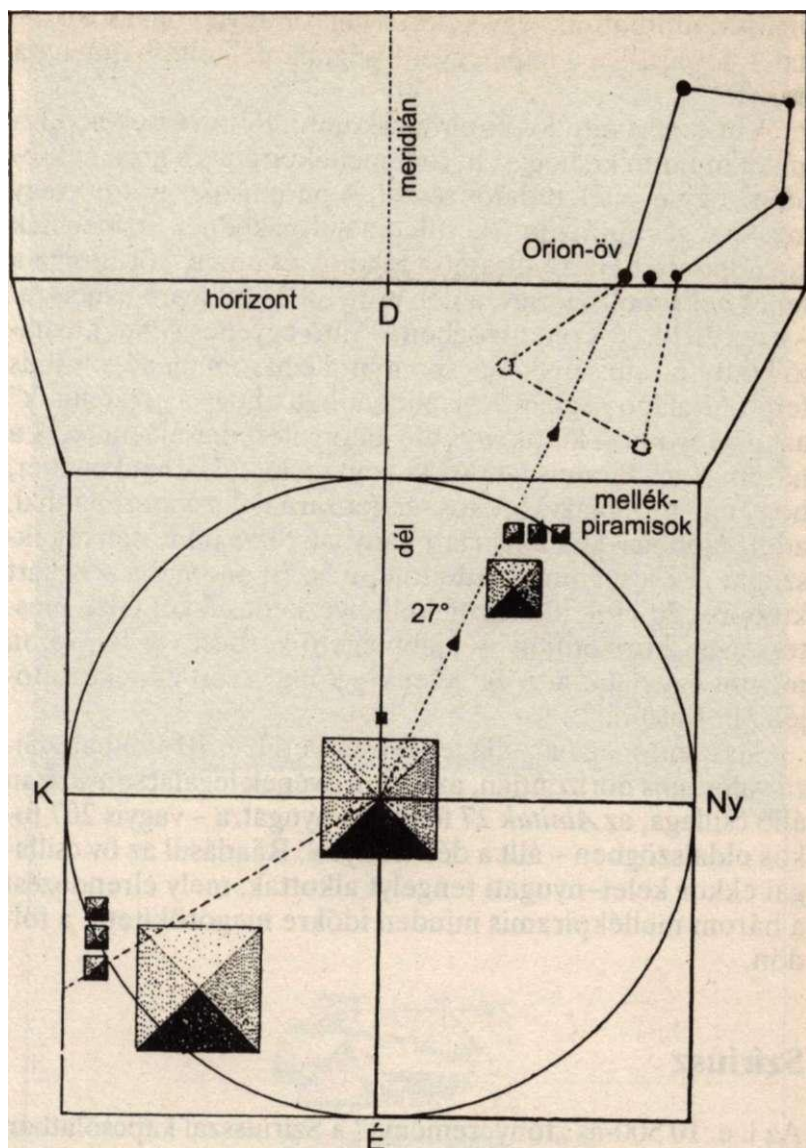
És vajon nélkülöz minden reális alapot az a feltételezés, hogy ezen a földi „címen” nem találnánk mást, mint egy fizikailag létező bejáratot a mitikus helyre, „mely nemesebb minden más helynél” - az „»Első Idő« Csodálatos Helyére”?

Szatellitpiramisok

Ahogy a félkarú rabló egyszerre köhög ki magából az összes aprót, a gizai nekropolisz valamennyi csengője és fénye is egyszerre kezd el csilingelni és villódzni, amint az Orion övének mutatóját letoljuk egészen az „Első Időig”, i. e. 10 500-ig.

Már tudjuk az 3. fejezetből, hogy a fontosabb építmények láthatóan azt a szokatlan csillagászati együttállást képezik le, melyre abban a távoli korban, a tavaszi napéjegyenlőség idején került sor. A Szfinx nemcsak hogy égi párja felé fordítja tekintetét, de a napfelkelte pillanata (a horizontnak azon a pontján, mely felé a Szfinx is tekint) egybeesik az Orion övének meridiánon való áthaladásával is (melyet éppen a három piramis modellez).

Ha más egyezőséget nem találnánk, akkor sem írhatnánk mindezt a véletlen számlájára. Pedig még közel sem végeztünk. A három Nagy Piramis harmadik és legkisebb tagjától délre például találhatunk egy három „satellit-”, vagy mellékpiramisból álló együtttest, melyeket az egyiptológusok Menkauré fáraó három királynőjének síremlékeként tartanak számon. Miután azonban egyikben sem találtak falfeliratokat, sem emberi maradványokat vagy temetkezési kellékeket, az ilyen vélekedés nem több egyszerű spekulációnál. A három mellékpiramis csillagászati elrendezéséről viszont

59.1. e. 10 500 kora: az Orion-öv három csillagát leképezi a gizai horizont déli peremén meghúzódó három mellékpiramis

biztosat állíthatunk: egy kelet-nyugat irányú vonalat alkotnak - felrajzolva a napéjegyenlőségi napfelkelte-napnyugta irányt.

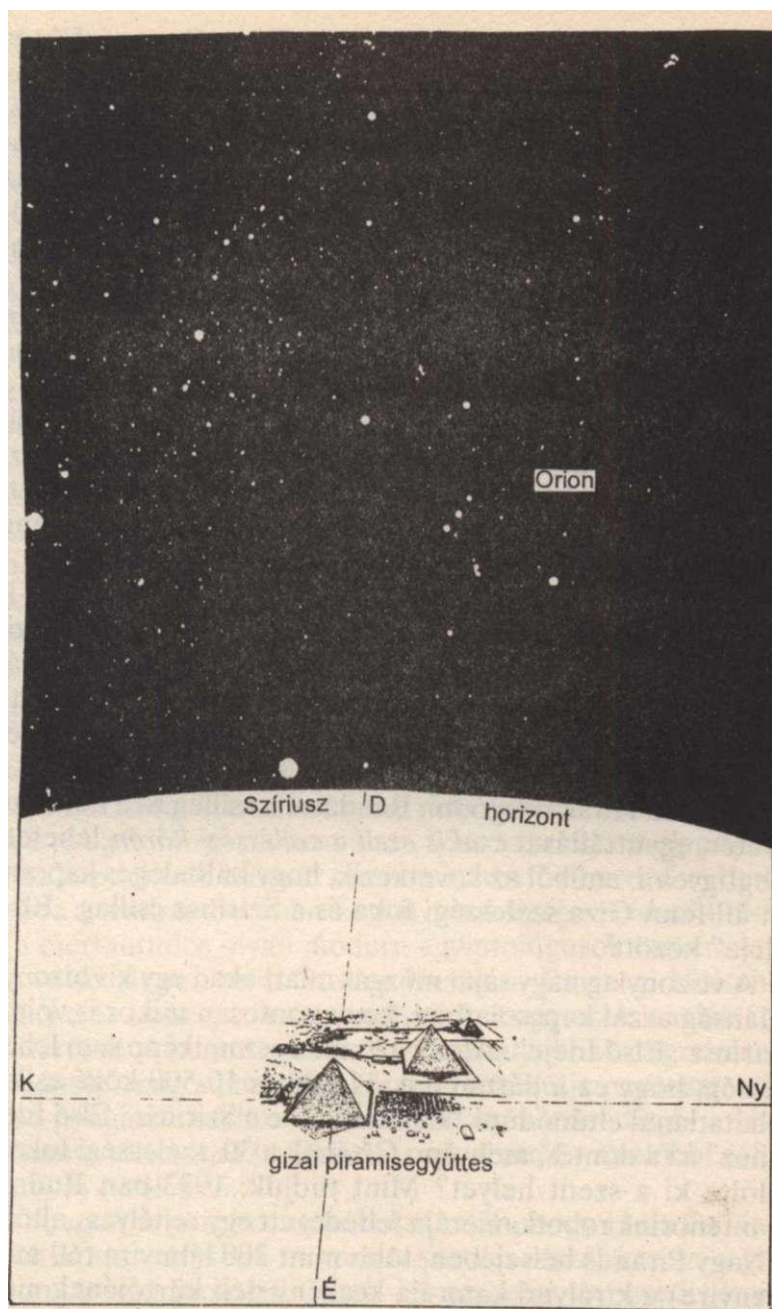
A brit mértantudós és piramiskutató, Robin Cook nemrégiben mutatta ki, hogy a három mellékpiramis a gízai nekropolisz egységének tudatos része². A piramisok egy kör avagy mesterséges „horizont” kerületén helyezkednek el, melynek középpontját Hafré piramisa alkotja, és amely körülfogja a teljes nekropoliszt. Egy, a déli iránytól 27 foknyira nyugatra³ - azaz 207 fokos oldalszögben⁴ - futó egyenes vonal húzható Hafré piramisának csúcspontjától e három mellékpiramis felé⁵. Általánosságban véve elmondható, hogy a „szatellitek” azt a benyomást keltik, mintha kicsinyített másai lennének a három Nagy Piramisnak. Az viszont szemmel láthatóan eltér, hogy míg utóbbiak 45 fokos szöget zárnak be a meridiánnal, addig előbbiek kelet-nyugati irányban futva pontosan derékszöget. Ez a szemmel látható építészeti anomália - együtt különös, 207 fok oldalszögű elhelyezkedésükkel Giza mesterséges „horizontján” - újabb égető kérdést vet fel: vajon megint egy datálható égi jelenség kőbe véssett emlékeztetőjébe botlottunk?

A számítógép igazolja feltevésünket. I. e. 10 500-ban, Giza valóságos horizontján, az Orion övének legalacsonyabban álló csillaga, az *Alnitak* 27 foknyira nyugatra - vagyis 207 fokos oldalszögben - állt a déli iránytól. Ráadásul az öv csillagai ekkor kelet-nyugati tengelyt alkottak, mely elrendezést a három mellékpiramis minden időkre megörökítette a földön.

Szírusz

Az i. e. 10 500-as „főnyereményt” a Szinusszal kapcsolatban is megüthetjük, mely csillag talán mindennél markánsabban szimbolizálja az ősi Egyiptom misztériumát.

Minden csillag, ide értve saját napunkat (és vele együtt naprendszerünket), mozog a világűrben. A roppant (több száz, sőt néha több ezer fényévi) távolságok miatt azonban ez a „valóságos”, úgynevezett saját mozgás alig érzékelhető a legtöbb csillag *égi pozícióján*, ahogyan azt a földről látjuk.

60. Rajz a Szíriusz „Első Idejéről”, i. e. 10 500-ról, amikor íziszfénylő csillaga pontosan a horizonton nyugodott

E csillagok tekintetében az egyetlen jellemző mozgásfaktor a precesszió (mely, mint tudjuk, megfigyelhető „mozgás”, és a földtengely imbolygása eredményezi).

A Szíriusz az egyik fő kivétel e szabály alól. Ahogyan sokan az olvasók közül is tudják, ez a legfényesebb csillag az égbolton, amellet az egyik *legközelebbi* csillag is, mely mindössze 8,4 fényévyire ragyog tőlünk. A közelség miatt a naprendszerünkhöz viszonyított saját mozgása is kellően nagy - elég nagy ahhoz, hogy megfigyelhető változásokat idézzon elő elhelyezkedésében, *túl a precesszió okozta változásokon*, és akár néhány évezrednyi idő alatt is.

A Szíriusz saját mozgását a tudósok évente 1,21 fokmásodpercre becsülik (vagyis 3000 évenként 1 fokra). Ez azt jelenti, hogy i. e. 10 500-hoz viszonyítva a saját mozgás következtében beállt változás meghaladja a 3 teljes fokot, ami nagyjából hatszorosa a Hold látszólagos átmérőjének⁶.

Amint ezt a viszonylag gyors és megfigyelhető mozgást is számításba vesszük a precesszió mellett, a számítógépes szimulációk rendkívül érdekes eredménnyel járnak. A számítások kimutatják, hogy amikor a Szíriusz elérte „Első Idejét” - azaz legalacsonyabban állt a horizont felett -, a megfigyelők Giza szélességi fokán (30. északi szélesség) pontosan a horizonton látták nyugodni. Ráadásul a csillag és a horizont ilyenén együttállását *csakis ezen a szélességi körön* lehetett megfigyelni, amiből az következik, hogy különleges kapcsolatot áll fenn Giza szélességi foka és a Szíriusz csillag „Első Ideje” között⁷.

A viszonylag nagy saját mozgás miatt akad egy kis bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy pontosan mikor is volt a Szíriusz „Első Ideje”. Afelől azonban semmiképp sem lehet kétség, hogy ez a dátum i. e. 11 500 és 10 500 közé esik⁸. Óhatatlanul eltűnődünk, kapcsolódik-e a Szíriusz „Első Idejéhez” az a döntés, mely épp Gizánál, a 30. szélességi fokon jelölte ki a szent helyet? Mint tudjuk, 1993-ban Rudolf Gantenbrink robotkamerája felfedezett egy rejtélyes „ajtót” a Nagy Piramis belsejében, több mint 200 lábnyira (60 méternyire) a királynő kamrája keskeny déli kürtőjének mélyén⁹. A kürtő, melynek falán az „ajtót” találták, i. e. 2500-ban természetesen a meridiánon áthaladó Szíriusz csillagra irányult.

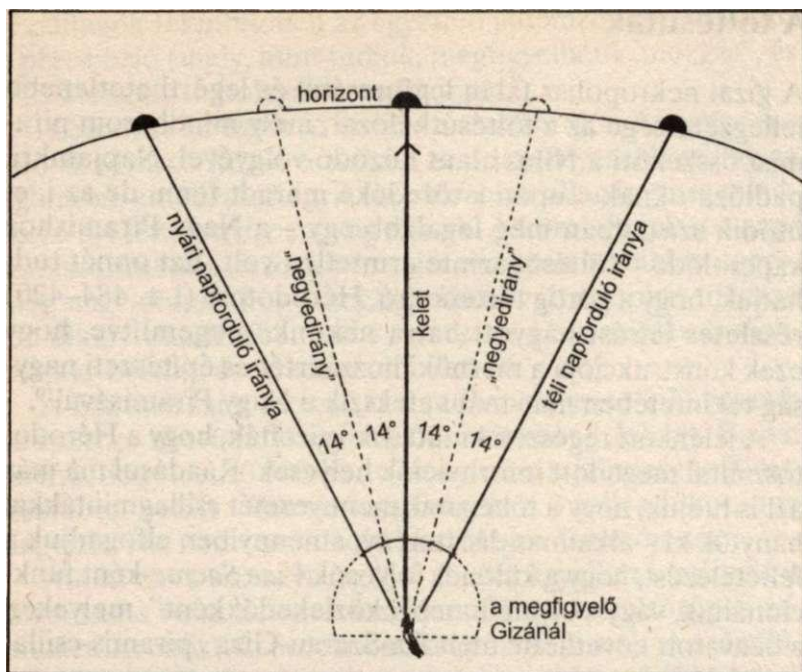
A töltésutak

A gizai nekropolisz talán legfurcsább és legérthetetlenebb jellegzetessége az a töltésúthálózat, mely mindhárom piramist összeköti a Nílus alatt húzódó völgyével. Napjainkra padlózatuknak csupán a töredéke maradt fenn, de az i. e. ötödik században még legalább egy - a Nagy Piramishoz kapcsolódó - töltésút szinte érintetlen volt. Ezt onnét tudhatjuk, hogy a görög történetíró, Hérodotosz (i. e. 484-420) részletes leírást hagyott hátra nekünk, megemlítve, hogy ezek konstrukciója a mérnöki hozzáértés és építészeti nagyság tekintetében már-már vetekszik a Nagy Piramiséval¹⁰.

A jelenkori régészeti kutatások igazolták, hogy a Hérodotosz által megadott információk helyesek. Ráadásul ma már azt is tudjuk, hogy a töltésutak mennyezetét csillagmintákkal hányták ki - alkalmas díszítmény, amennyiben elfogadjuk a feltételezést, hogy a különös folyosók *Viae Sacrae*-ként funkcionáltak, vagyis olyan ünnepi „közlekedőkként”, melyeken a beavatott követhette útját Ra-Szetau-Giza „piramis-csillagai” felé¹².

A harmadik piramistól (Menkauré piramisától) induló töltésút egyenesen kelet felé irányul¹³, miként a Szfinx tekintete is, ezáltal igazodva a gizai nekropolisz észak-dél és kelet-nyugat irányú rácsozatához. Viszont a két másik piramishoz kapcsolódó töltésút szemmel láthatóan *nem* illeszkedik ebbe a rendszerbe. John Legon munkássága eredményeként (a mértantudós olyan modern egyiptológusok tanulmánya-
it vette alapul, mint Szelim Hasszán, Reisner, Holscher, Ricke és Lauer) ma már tudhatjuk, hogy ezek a sajátságos eltérések is szigorú geometriai szabályoknak engedelmeskednek: „míg a harmadik piramis töltésútja pontosan a kelet-nyugati irányhoz igazodik, addig a második és a Nagy Piramis töltésútjai 14 fokkal térnek el attól - az előbbi dél, az utóbbi észak felé.”¹⁴

Legon arra is bizonyítékokat talált, hogy Hufu és Hafré töltésútja valójában nagyon is szerves részét képezi a gizai komplexum geometriájának - és nemcsak az egyedi piramisokhoz köthető. Ráadásul, távolról sem a helyszín topográfijához illeszkedve (mint azt korábban tartották), a töltésutak iránya (14 fok délnek, illetve északnak) arra utal, hogy

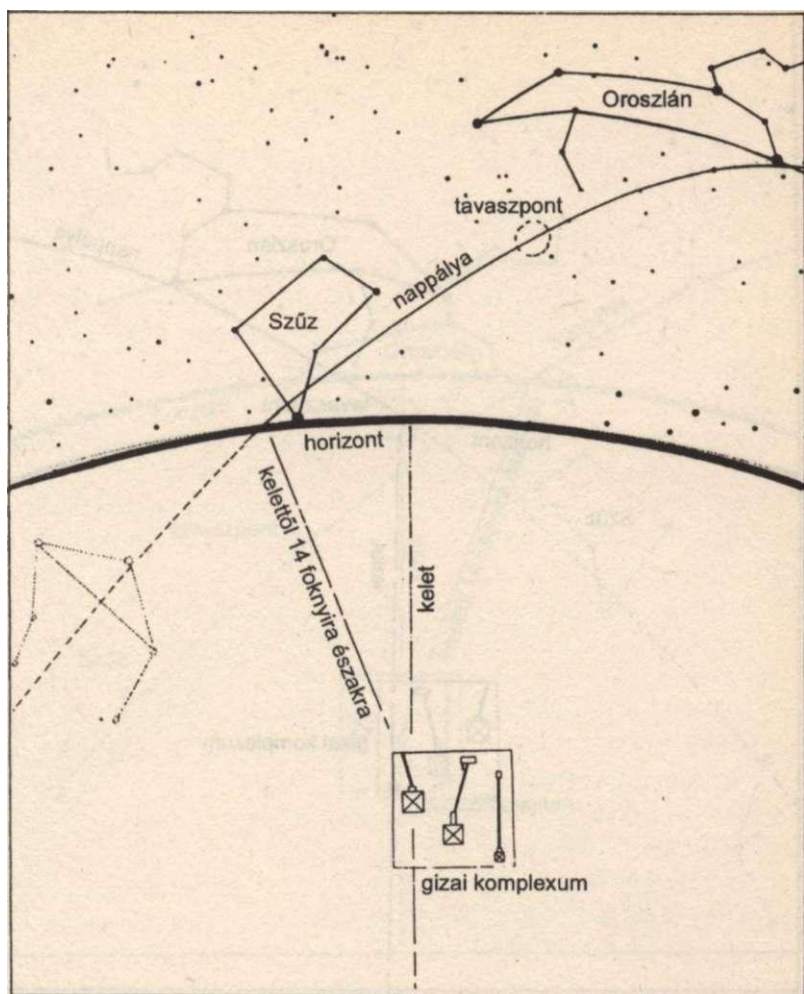

61. A Nap haladása, ahogyan Giza szélességi fokáról megfigyelhető. Összesen 56 fok mérhető fel a két szélső pont, a nyári napforduló (kelettől 28 foknyira északra) és a téli napforduló (kelettől 28 foknyira délre) között. A napéjegyenlőség pontja természetesen éppen a keleti irányra esik. A „negyedpontok” így kelettől 14 foknyira északra, illetve délre esnek, négy egyenlő részre felosztva a Nap 56 fokos mozgásterét a horizonton.

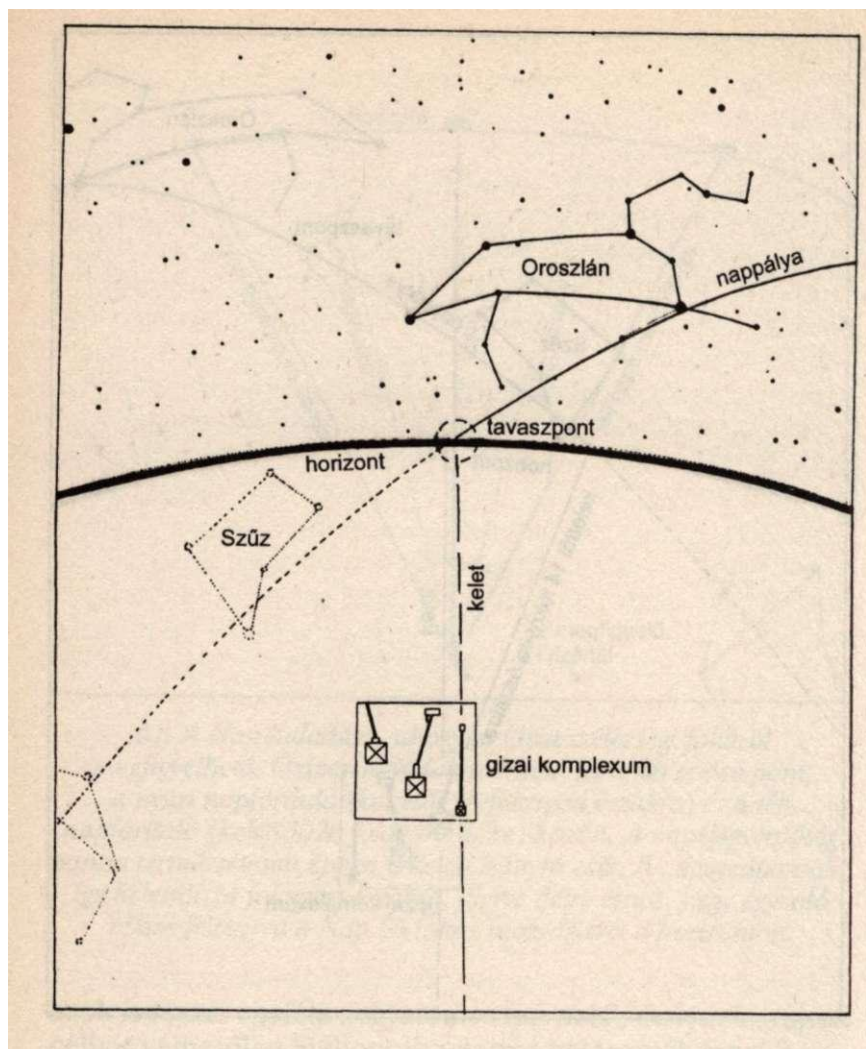
azok is részei egyféle „egyetemes tervnek”, melynek „rejtett céljait vélhetőleg Héliopolisz papjai határozták meg”¹⁵.

De vajon mi lehetett az a „rejtett cél”, mely megkövetelte, hogy egy töltésűt a kelet-nyugati tengely mentén húzódjon, míg a másik kettő 14 fokban eltérjen ettől hol északi, hol déli irányban?

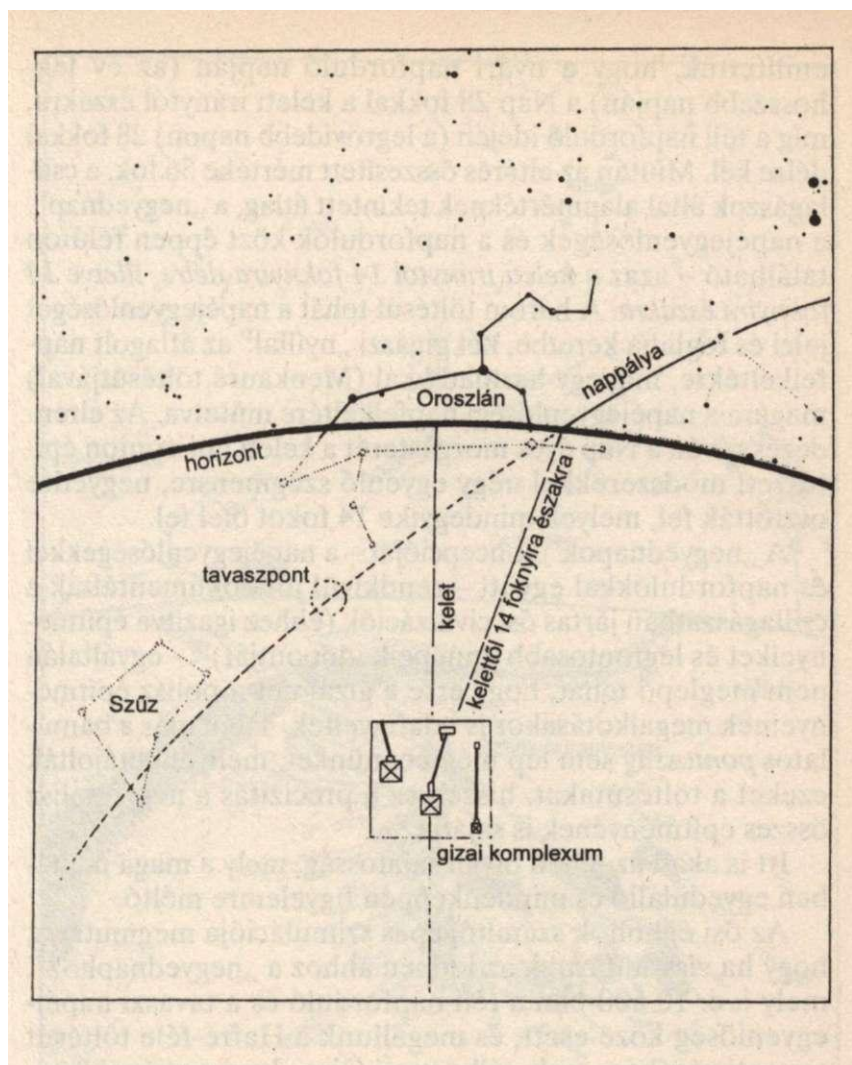
Ha tudatosan megfigyeljük a napkeltéket - egy éven át és Giza szélességi fokán -, a válasz egyértelművé válik. Itt, akár csak a bolygó bármely más pontján, a Nap keleten kél - egy vonalban a Menkauré töltésúttal (és a Szfinx tekintetével) - a tavaszi napéjegyenlőség idején. Ami viszont egyedülálló Giza szélességi fokában, ahogyan azt korábban többször

62. A Hufu-féle töltésút keletől 14 foknyira északra fut, tökéletesen igazodva a „negyedponthoz”, ami a tavaszi napéjegyenlőség és a nyári napforduló (a Nap „visszaútján” pedig természetesen a nyári napforduló és az őszi napéjegyenlőség) pontja közé esik

63. A Menkauré-féle töltésút keleti irányban halad, tökéletesen igazodva a tavaszi napéjegyenlőség és őszi napéjegyenlőség napfelkeltéjéhez

64. Hafré töltésútja kelettől 14 foknyira délre halad, tökéletesen igazodva a „negyedponthoz”, ami a téli napforduló és a tavaszi napéjegyenlőség (a Nap „visszaútján” pedig természetesen az őszi napéjegyenlőség és a téli napforduló) pontja közé esik

említettük, hogy a nyári napforduló napján (az év leg-hosszabb napján) a Nap 28 fokkal a keleti iránytól északra, míg a téli napforduló idején (a legrövidebb napon) 28 fokkal délre kél. Miután az eltérés összesített mértéke 56 fok, a csillagászok által alapmértéknek tekintett átlag, a „negyednap”, a napéjegyenlőségek és a napfordulók közt éppen félúton található - azaz *a keleti iránytól 14 foknyira délre, illetve 14 foknyira északra*. A három töltésűt tehát a napéjegyenlőséget jelzi és foglalja keretbe, két gigászi „nyíllal” az átlagolt napfelkeltékre, míg egy harmadikkal (Menkauré töltésűtjával) magára a napéjegyenlőségi napfelkeltére mutatva. Az elrendezés révén a Nap éves mozgásterét a keleti horizonton építészeti módszerekkel négy egyenlő szegmensre, negyedre osztották fel, melyek mindegyike 14 fokot ölel fel.

A „negyednapok” koncepcióját - a napéj egyenlőségekkel és napfordulókkal együtt - rendkívül jól dokumentálták a csillagászatban jártas ősi civilizációk (ehhez igazítva építményeiket és legfontosabb ünnepeik időpontját)¹⁶ - egyáltalán nem meglepő tehát, hogy erre a gizai nekropolisz építményeinek megalkotásakor is odafigyeltek. Talán már a bámulatos *pontosság* sem lep meg bennünket, mellyel betájolták ezeket a töltésutakat, hiszen ez a precizitás a nekropolisz összes építményének is sajátja.

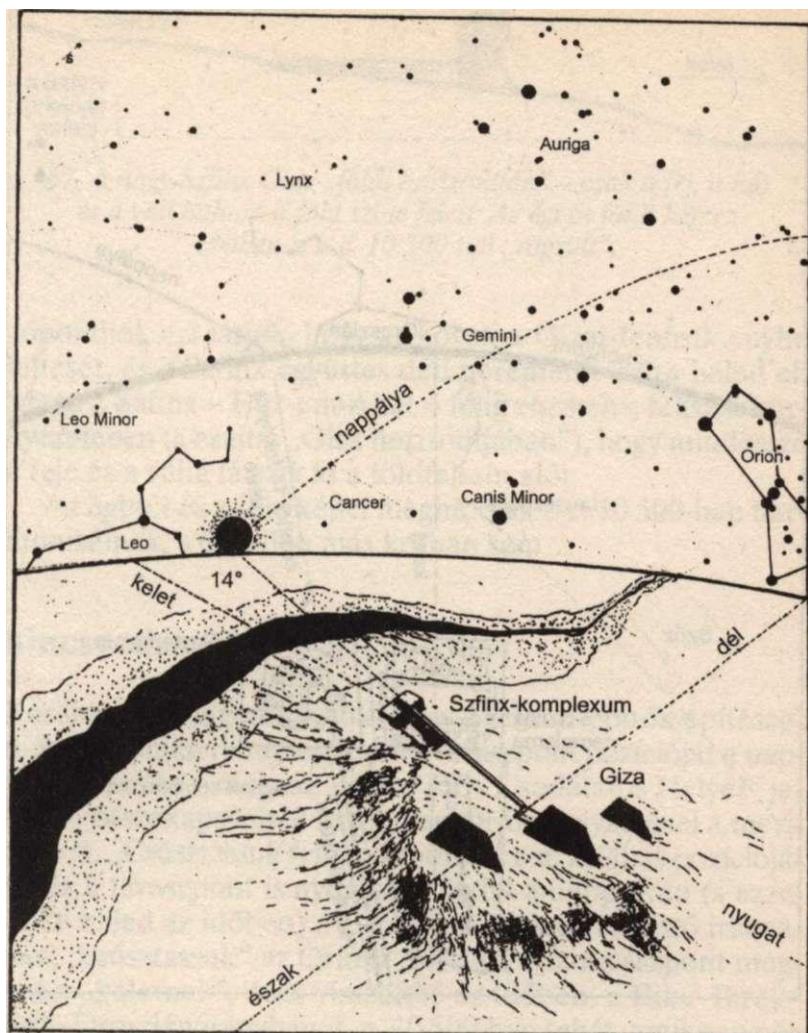
Itt is akad azonban olyan sajátosság, mely a maga nemében egyedülálló és mindenképpen figyelemre méltó.

Az ősi égboltok számítógépes szimulációja megmutatja, hogy ha visszautazunk az időben ahhoz a „negyednaphoz”, mely i. e. 10 500-ban a téli napforduló és a tavaszi napéj egyenlőség közé esett, és megállunk a Hafré-féle töltésűt nyugati végében, mely célba veszi Giza „horizontjának” peremét, akkor az alábbi égi jelenségeknek lehetünk szemtanúi:

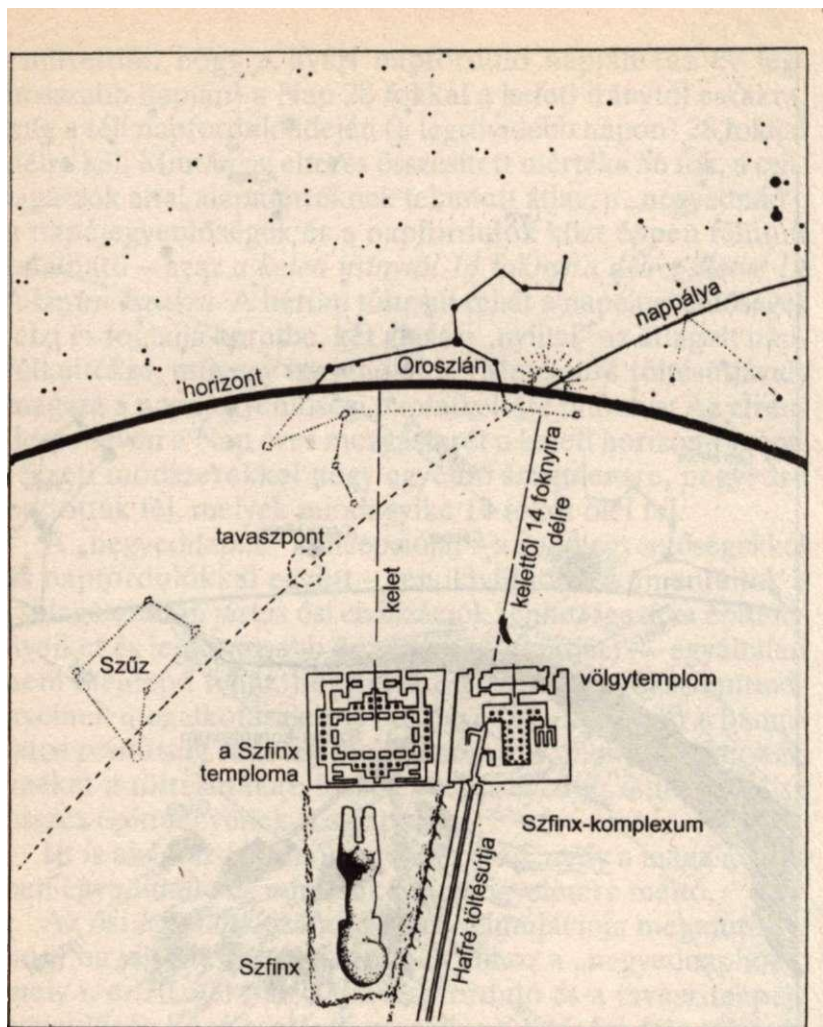
1. A Nap a keleti iránytól 14 foknyira délre kel, igazodva a töltésúthoz¹⁷;

2. Közvetlenül e pont mellett balra az Oroszlán-Hórahti nagy csillagképét láthatjuk, illetve annak csak a fejét és a vállát, amint kiemelkedik a horizont mögül (*más szóval félig „el van temetve” az „Égbolt Horizontja ” mögött*).

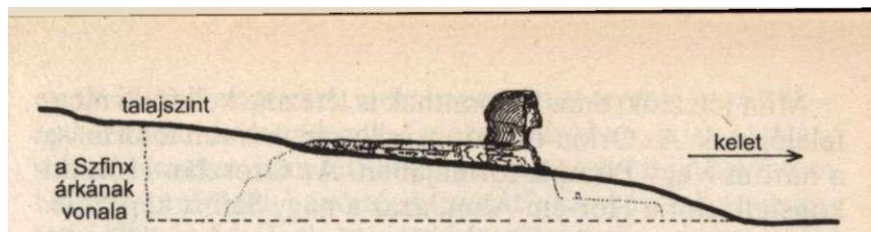
Most pedig fordítsuk tekintetünket az égről a földre. Követve a töltésűt kelet-nyugati kiterjedését ugyanebből a né-

65.1. e. 10 500 kora: az Oroszlán felkelte a „negyedpont” napfelkeltéivel, a téli napforduló és a tavaszi napéjegyenlőség között. A Nap kelettől 14 foknyira délre kel - a horizontnak azon a pontján, melyet Hafré töltésútja vesz célba.

66.1. e. 10 500: a Szfinx tekintete a „negyedpont” napfelkeltéjén, a téli napforduló és a tavaszi napéjegyenlőség között. Figyeljük meg, hogy az Oroszlán csillagképnek mindössze a feje, a háta és a válla jelenik meg az égi horizont felett - azután hasonlítsuk össze a képet a Szfinx profiljával, ahogyan azt délről láthatjuk.

67. A nagy Szfinx Giza „földi horizontján” - csak a fej, a hát és a váll látható a föld színé felett. Az égi és földi kép ez esetben is i. e. 10 500-nál „rögzült”.

zópontból, azt látjuk, hogy az követi a Gizai-fennsík enyhe lejtését, és a Szfinx-együttes déli peremétől délre halad el. Maga a Szfinx - Hor-em-Ahet - félig *eltemetve* fekszik környezetében (s ezáltal „Giza horizontjában”), hogy mindössze a feje és a válla látszik ki a földfelszín alól.

Az égbolt és a föld képei megint csak i. e. 10 500-ban harmonizálnak, s egyetlen más korban sem...

Kincsvadászat

Korábban is megemlítettük, hogy a piramisépítők építészei-asztronómiai rendszerükben a tavaszpont pozícióját a nappálya mentén - mely az „Első Idő» Csodálatos Helyét” jelölte - összekapcsolták az Ozirisz-Orion helyzetével a meridiánon. „Csúsztassuk fel” az Oriont az i. e. 2500-as pozíciójára, és a tavaszpont is nyugatnak indul a nappályán (s ezzel előre halad az időben) a Bika-Kos-Halak-Vízöntő irányában; „csúsztassuk” az Oriont „lefelé”, és a tavaszpont megindul „keletnek”, azaz visszafelé az időben, a Bika-Ikrek-Rák-Oroszlán irányban. I. e. 10 500-ban tehát, amikor az öv csillagai a lehető legalacsonyabban álltak a horizont felett, milyen messzire jutott a tavaszpont visszafelé a nappályán? Tudjuk, hogy az Oroszlánban állapodott meg. De az Oroszlánon belül pontosan hol?

A számítógépes szimulációk megmutatják, hogy pontosan 111,111 fokkal keletre állt attól a helytől, ahol i. e. 2500-ban. Akkor a Hyadok-Taurus fejénél táborozott a Tejút jobb partján; 8000 évvel korábban pedig *pontosan az Oroszlán csillagkép mancsa alatt*.

Mint jeleztük, ennek a pontnak is léteznie kell földi megfelelőjének. Az Orion-öv három csillagának is van földi mása a három Nagy Piramis formájában. Az Oroszlán-Hórahti konstellációt a Hor-em-Ahet, azaz a nagy Szfinx képezi le. Az „Ég Horizontja” a földön „Giza Horizontjaként” köszön vissza. És a nagy Szfinx „beletemetkezik” ebbe a „Horizontba”.

A hatalmas bestia, a magasztos Szfinx volt az, ahová a Hórusz-királyok kutatása a piramisok korában és a nyári napforduló idején elvezetett. Itt találkozhattak *azAhu-kkal*:

„Hogyan lehet az” kérdik az *Ahu-k* felkészült szájakkal, „hogyan elérte e helyre, mely nemesebb bármely más helynél?”

„Azért jöttem e helyre, mely nemesebb bármely más helynél, mert: Az ég nádcsónakjai leereszkedtek Réért [a napkorongért és a Hórusz-király emblémájáért], hogy Ré átkelhesen [a Tejúton] rajtuk Hórahtihoz a Horizonton...”¹⁸

Más szóval a Hórusz-király sikeresen megértette és felhasználta a rituálé során közvetített üzenetet. Feljegyezte és követte a Nap pályáját a kiindulóponttól kezdve - mely a szövegek tanúsága szerint a Hyadok-Taurus, az „Égi Bika” mellett helyezkedett el -, át a Tejúton, míg konjukcióra nem lépett a Regulusszal, az Oroszlán „szívének” csillagával. Azután fogta ezt az égi kincskereső térképet, kivetítette koordinátáit a földre, majd ő maga is átkelt a Níluson és felkapaszkodott a Gizai-fennsíkra, míg végül el nem érkezett a nagy Szfinx elé.

Úgy gondoljuk, hogy ezen a helyen megkapta a szükséges útmutatásokat vagy instrukciókat, hogy megtalálja a bejáratot a földi *Duat-ba*, „Ozirisz Királyságába” - azaz az „»Első Idő« Csodálatos Helyére”, ahová mindenképpen be kellett lépnie küldetése teljesítéséhez. Szerintünk ezek az útmutatások arra biztatták, hogy *kövesse a tavaszpontot*, ahogyan mi is tettük, a helyre, melyen az i. e. 10 500-ban állt, amikor az Orion öve elérte precessziós ciklusának legmélyebb pontját.

Azt feltételezzük tehát, hogy a gizai építmények - a múlt, a jelen és a jövő fölé boruló égboltjaival, valamint az ősi te-

metkezési szövegekkel, mely kapcsolatot teremt közöttük - egy üzenetet közvetítenek. Igyekezetünkben, hogy elolvassuk az üzenetet, nem tettünk mást, mint követtük Egyiptom Hórusz-királyának beavató „utazását”. És akárcsak az egyiptomi Hórusz-királyok, mi is elérkeztünk az igazi keresztút-hoz. A bevezetés rituáléja nyomán elérkeztünk végre a nagy Szfinx elé, és akárcsak Ödipusz, mi is szembesülünk a rejtéllyel: „Honnét jöttünk?” „Hová tartunk?”

A Szfinx tekintete arra sarkall bennünket, hogy próbáljunk átlátni a leplen és keressük meg az „Első Időt”, de közben szembesülünk a kérdéssel is, hogy nem lehet-e valami Gizában, *valami fizikailag létező dolog*, ami tapintható formában ötvözi a hely mérhetetlen ősiségét az anyagi valósággal.

Emlékezzünk a passzusokra a Koporsószövegekből, melyek arra a lehetőségre utalnak, miszerint Ozirisz egy nagy „titka” ott rejtezik Ra-Szetau építményeiben vagy azok alatt, egy „lepecsételt” tárolóedényben: „Égy lepecsételt edény, ami a sötétségben lakozik, körülötte tűzzel, mely tartalmazza Ozirisz bölcsességét és Ra-Szetauba került. Azóta rejtezik, hogy elvált tőle... ami hozzá tartozik, az Ra-Szetauba kerül...”¹⁹

De hol lehet az, ami Ra-Szetauba került?

Mi lehet az a rejtett edény, körülötte tűzzel?

És mely sötétség mélyén rejtezik?

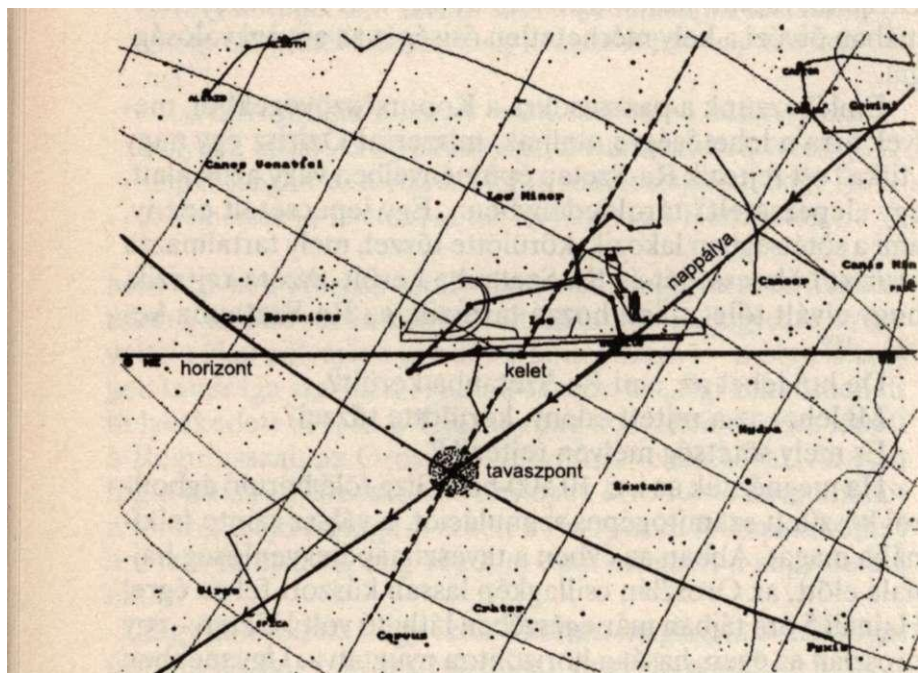
Ha megnézzük az i. e. 10 500-ban Giza fölé boruló égboltról készített számítógépes szimulációt, a válasz szinte felkínálja magát. Abban az évben a tavaszi napéjegyenlőség hajnala előtt, az Oroszlán csillagkép lassan kúszott fel az égre. Hajnali 5 óra tájban már egészében látható volt keleten - egy oroszlán az égen, hasát a horizonton nyugtatva. Ugyanebben a pillanatban a Nap - megjelölve a tavaszpontot - mintegy 12 foknyira a hátsó mancsai alatt kelt.

Ha lefordítjuk ezt az égi képet a földi koordinátákra - miközben a gigászi földi oroszlán „Giza Horizontjának” tömör valóságán, az alatta húzódó sziklaágyon pihenteti meg roppant hasát -, azt találjuk, hogy a Hórusz-király kincske-reső térképe rajzolódik ki előttünk. Valódi térkép ez, nem a földben, de az időben eltemetve, ahol az „X” szinte szó szerint megjelöli a pontot, méghozzá pontosan a nagy Szfinx

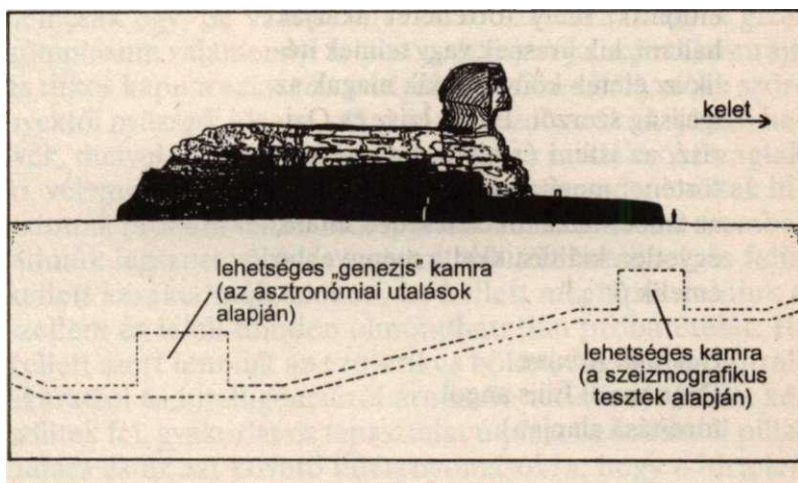
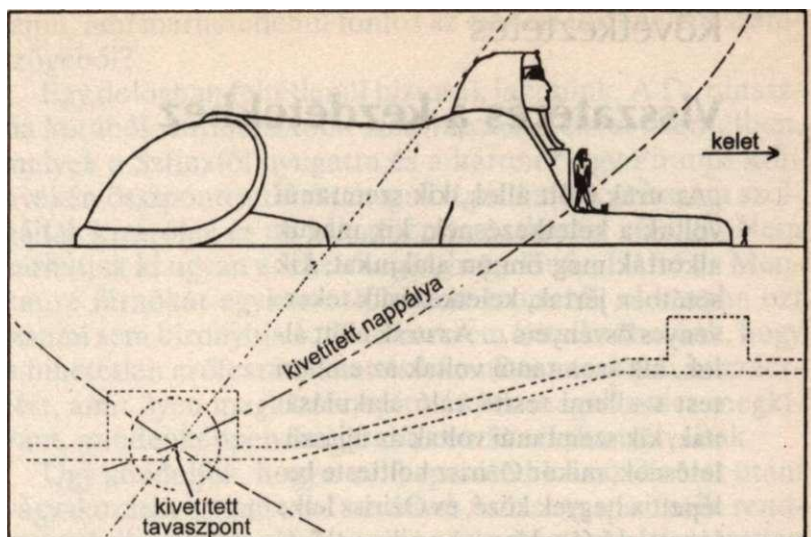
hátsó mancsai alatt, vélhetően jó 100 lábnyi (30 méternyi) mélységben.

Ha helyesen olvastuk ki „Hórusz Követőinek” üzenetét, akkor lennie kell valami mérhetetlenül fontosnak odalent, ami csak arra vár, hogy felfedezzék - szeizmografikus felmérésekkel, próbafúrásokkal vagy bármely más gyakorlati módszerrel, mely alkalmas Ozirisz földi „Királyságának” rejtett folyosóit és kamráit újra felfedezni.

Ez lehetne a legnagyobb jutalom kutatómunkánkért.

68. A Hórusz-király „kincskereső térképe”: az Oroszlán helikális felkelése i. e. 10 500-ban, a tavaszi napéjegyenlőség idején. A Nap, jelölve a tavaszpontot, a horizont alatt áll, mintegy 12 fokkal a konstelláció hátsó mancsaitól. Ha ezt a képet kivetítjük a földre, a Hórusz-király keresésének logikája szerint egy titkos kamrának kellene rejtőznie a Gizai-fennsík szikladgyában, megközelítőleg 100 lábnyira a Szfinx hátsó mancsai alatt.

69. Az átjárókból és kamrákból álló föld alatti rendszer lehetséges elhelyezkedése a nagy Szfinx alatt, az asztronómiai egyezőségek és a szeizmografikus mérések tapasztalatai alapján (lásd I. rész)

Visszatérés a kezdetekhez

„Az urak előtt állok, kik szemtanúi voltak a keletkezésnek, kik maguk alkották meg önnön alakjukat, kik sötétben jártak, keletkezésük tekervényes ösvényein... Az urak előtt állok, kik szemtanúi voltak az emberi test szellemi testté való alakulásának, kik szemtanúi voltak az újjászületésnek, mikor Ozirisz holtteste belépett a hegyek közé, és Ozirisz lelke lépett elő fénylőn... amikor elősétált a halálból, fénylőn, fehérülő arcán a forrósággal... Az urak előtt állok, kik ismerik a holtak történeteit, kik eldöntik, mely történetet akarják hallani, kik üresnek vagy telinek ítélik az életek könyveit, kik maguk az igazság szerzői. És ők ízisz és Ozirisz, az isteni értelem. És mikor a történet megíratott, és jól zárult, és az ember lelke tökéletesedett általa, egyetlen kiáltásukkal a mennyekbe emelik őt...”

Halottak Könyve

(Normandi Ellis angol fordítása alapján)

Lehetséges vajon, hogy valamikor a régmúltban nagy bölcsességű, tanult férfiak és nők egyfajta „igézetet” vontak Giza nekropolisza fölé, olyan, mindeddig nem is sejtett titkok birtokában, melyeket itt akartak elrejtetni? Lehetséges, hogy az ősi Egyiptom királyi temetkezési helyei Gizában évezredek óta valami kevésbé egyértelmű dolgot rejtettek - va-

lamit, ami mérhetetlenül fontos az emberi történelem szem-
szögéből?

Egy dologban feltétlenül biztosak lehetünk. AIV dinasz-
tia korából származó több száz *masztaba-sírra.1* ellentétben,
melyek a Szfinxtől nyugatra és a három Nagy Piramis kör-
nyékén összpontosulnak, maguk a piramisok sohasem szol-
gáltak kizárólag és elsődlegesen temetkezési célokat. Nem
zárhatjuk ki ugyan a lehetőségét, hogy Hufu, Hafré és Men-
kauré fáraókat egykor valóban itt temették el - noha ezt
semmi sem bizonyítja -, de abban sem kételkedhetünk, hogy
a hihetetlen erőfeszítéseket és bámulatos szakmai hozzáér-
tést, amit ilyen magasztos építmények megalkotása megkívá-
nt, mindenképpen magasabb rendű célok motiválták.

Úgy gondoljuk, hogy e cél kapcsolódik az örök élet utáni
vágyakozáshoz, amit a szövevényes vallási és spirituális rend-
szer szívében találunk, és amit az ősi egyiptomiak ismeretlen
őseiktől örökölték meg, később pedig ezoterikus temetkezési
és újjászületési szövegeikben örökítettek tovább. Úgy véljük
tehát, hogy elsődleges céljuk a halhatatlanság elérése volt,
nemcsak egy, de valamennyi fáraó számára, hogy a gizai
komplexum valamennyi folyosója és átjárója, rejtett kamrája
és titkos kapuja ezt a célt szolgálta. *A Duat Könyvében* ször-
nyektől nyüzsgő, idegen világként ábrázolt szűkös, ijesztő he-
lyek, melyeket minden ízében a csupasz sziklákból faragtak
ki, véleményünk szerint a beavatott érdemességét voltak hi-
vatottak próbára tenni. Az aspiránsoknak itt kellett szembe-
sülniük legszörnyűbb és legbénítőbb félelmeikkel, és felül
kellett kerekedniük azokon. Itt kellett megtapasztalniuk a
szellem és lélek minden elmondhatatlan próbatételét. Itt
kellett szert tenniük az ezoterikus bölcsességre koncentrált
akaratról és intelligenciáról árulkodó tetteik révén. Itt ké-
szültek fel, gyakorlat és tapasztalat útján a fizikai halál pilla-
natára és az azt követő lidércnyomásokra, hogy a hirtelen
átmenet össze ne zavarja és meg ne bénítsa őket - ahogyan
azt tenné a felkészületlen lelkekkel -, és ily módon „felké-
szült szellemekké” váltak, akik képesek áthatolni égen és
földön, ahogyan azt elvárták tőlük, „fáradhatatlanul és örök-
kévalón”¹.

Ez volt a Hórusz-királyok keresésének emelkedett célja,
és az ősi egyiptomiak nyilvánvalóan hittek benne, hogy ha ezt

a célt el akarta érni, a kiválasztottnak részesülnie kellett a felfedezésben, a *reveladóban*, hogy leleplezhet valami múlhatatlanul fontos dolgot - valamit, ami felruházza a bölcsességgel és az „Első Idő” tudásával, a kozmosz és Ozirisz, a Hajdani s Majdani Király misztériumával.

Ezúton is emlékeztetni szeretnénk a hermetikus iratokra, melyet görögül írtak ugyan, ám az egyiptomi Alexandriában szerkesztettek, jó 2000 esztendővel ezelőtt, s amelyet *Kore Kosmu (a Világ Szüze)* néven is ismertek². A többi szövegemlékhez hasonlóan itt is olvashatunk Thotról, az ősi egyiptomi bölcsességistenről, de immár görög néven, Hermészként:

Ilyen volt hát mindentudó Hermész, ki látott mindent, mert látni annyi, mint megérteni, és a megértés felruház a hatalommal, hogy felfedjük és megadjuk a magyarázatot. Mert amit ő tudott, kőbe véste azt; de amit kőbe vésett, el is rejtette azt... A kozmikus elemek szent jelképeit elrejtette Ozirisz titkai által... hallgatást róva reá, hogy még a kozmikus kor legifjabbja is kutasson utána.³

A szövegből arról is értesülhetünk, hogy mielőtt „visszatért a mennybe”, Hermész bűbájt bocsátott titkolt írásaira és a bennük elrejtett bölcsességre:

Ó, szent könyvek, kiket halhatatlan kezeim alkottak, kiket a romlatlan varázslat alkotott... gyűrjétek le az enyészetet, legyetek örökkévalók és romlatlanok. Válgatok láthatatlanná, fellelhetetlenné mindenki előtt, ki csak e földet tapodja, míg csak az Os Eg kezekbe nem adja az eszközt...⁴

Hogy milyen eszközök vezethetnek el a Gizában elrejtett „láthatatlan és fellelhetetlen” titkok feltárásához?

Kutatásaink meggyőztek bennünket arról, hogy a precesziós idő és az allegorikus csillagászat tudományos nyelve, mely e magasztos építményekben és a szövegemlékekben tudatosan kifejeződésre jut, kapcsolatban áll ezzel az eszközzel. Nyomozásunk kezdetétől abban reménykedtünk, hogy ez a nyelvezet fog majd új fényt vetni a rejtélyes egyiptomi civilizációra - bár arra aligha számíthattunk, hogy ennek segítségével specifikus égi koordinátákat fejthetünk meg,

vagy hogy az égbolt képét a földre vetítve valóságos „kincskereső térképet” találunk, mely figyelmünket a sziklaágy egy adott pontjára irányítja, mélyen a nagy Szfinx alatt.

Ahogy nem számítottunk arra sem, hogy mások - mint az Edgár Cayce Alapítvány vagy a Stanford Kutatóintézet (lásd II. rész) - éppúgy kutatásokat végeznek e területen.

Ozirisz lélegzik

Kutatásunk során mindvégig igyekeztünk ragaszkodni a tényekhez, még akkor is, amikor a tények meglehetősen furcsának bizonyultak.

Amikor azt mondjuk, hogy a gizai nekropoliszban a Szfinx, a három Nagy Piramis, a töltésutak és a kapcsolódó építmények egyetlen asztronómiai ábrába illeszkednek, csupán a tényt közöljük. Amikor azt mondjuk, hogy ez az ábra pontosan leképezi az égboltot, amilyennek azt Gizában i. e. 10 500-ban láthatták, tényt közlünk. Amikor azt mondjuk, hogy a Szfinxen olyan eróziós nyomok láthatóak, melyek arra utalnak, hogy a szoboralakot még azelőtt kőbe faragták, mielőtt a Szahara elsivatagosodott volna, tényt közlünk. Amikor azt mondjuk, hogy az ősi egyiptomiak az „isteneknek” és „Hórusz Követőinek” tulajdonították civilizációjukat, tényt közlünk. Amikor azt mondjuk, hogy ezek az isteni és emberi eredetű civilizátorok az ősi egyiptomiak hite szerint a *Szép Tepi-nek* - Első Időnek - nevezett korban jelentek meg a Nílus völgyében, tényt közlünk. Amikor azt mondjuk, hogy az ősi egyiptomiak szerint ez az „Első Idő” a régmúltban következett be, sok ezer évvel a fáraók korszaka előtt - megint csak tényt közlünk.

Civilizációnk csupán az elmúlt nem egészen két évszázadban tett rá koncentráltabb erőfeszítéseket, hogy feloldja a gizai nekropolisszal kapcsolatos ellentmondásokat, és csak alig két évtizede áll rendelkezésünkre a szükséges számítógépes technológia, mely révén felrajzolhatjuk bármely földtörténeti korszak csillagos égboltját, és ezáltal felismerhetjük az adott konjunkciókat, mintázatokat. Ez időszak alatt a történelmi helyszínekhez való hozzáférést és a hozzájuk kötődő mérhetetlen tudásanyagot valósággal monopolizálták

az archeológiai és egyiptológusi szakma bennfentesei, akik maguk közt eldöntötték az építmények eredetét, korát és funkcióját. Az új bizonyítékokat, melyek nem támogatják, uram bocsá' kikezdi a tudós konszenzust, rendre félresöprik, elbagatellizálják, és szélsőséges esetekben szándékosan elrejtik a közvélemény elől. Ezért lehetséges, tartjuk mi, hogy minden, ami csak kapcsolódik a Nagy Piramis kürtőjéhez - a csillagászati tájolás, a vaslemez, a relikviák, az „ajtó” felfedezése - heves elutasításra talál a régészek és egyiptológusok részéről. Feltételezzük, ez indokolja az érdeklődés hiányát akkor is, amikor a Szfinx eredetére vonatkozó geológiai bizonyosságokra kerül a sor⁵.

A gizai nekropolisz az egész emberiség öröksége, mely szinte sértetlenül vészelt át az évezredek, és napjainkban egyre erősödik a nagyközönség várákozása, hogy a kiváltságos egyiptológusokon és archeológusokon kívül más is betekintést nyerhessen páratlan rejtelseibe. Ezek a várákozások talán túlzóak, ám ennek ellenére úgy érezzük, hogy a nagyközönség elvárása és az ortodox reakció közt polarizálódott kulturális közegben az egyetlen bölcs lépés az lenne, ha a kutatásokat teljes „átláthatóság” és számadási kötelezettség mellett végeznék. Különösen igaz ez a királynő kamrájának déli kürtőjére, az északi csatorna videoszkopikus vizsgálatára, valamint a Szfinx körül elvégzett további szeizmografikus mérésekre és próbafúrásokra, melyeket a nemzetközi közvélemény figyelmétől kísértén kell elvégezni, és soha többé nem szabad kitenni bizarr és kicsinyes halogatásnak.

Nem bocsátkozunk jóslatokba, milyen új felfedezésekre kerül sor tanulmányunk alapján, vagy hogy lesznek-e egyáltalán ilyen felfedezések. Akárhogy is, miután bevégeztük saját archeoasztronómiai vizsgálatunkat és nyomon követtük a Hórusz-király útját, valósággal rabjai lettünk e bámulatos hely megfoghatatlan misztériumának - annak az érzésnek, hogy a valódi történet elmesélésébe még épp hogy csak belekezdünk. Áhítattal tekintve az építmények monumentális léptékére és hihetetlen precizítására, úgy érezzük, hogy az ősi építőművészek célja messze túlmutat a gyakorlatias felhasználáson, és sikeresen oldja meg a feladatot, hogy a csillagok egyetemes nyelvét felhasználva beavassa a rejtelmek-

be mindazokat, akik utánukjönnek - akár több ezer esztendővel is.

A piramisok építői módot találtak rá, hogy üzenetet küldjenek az évezredek tengerén át, oly egyszerű és magától értetődő kódot találva, mely szinte önmagát fejteti meg.

Talán eljön az idő, amikor majd hallgatunk erre a tiszta, készítő hangra, mely a prehisztorikus idők sötétjéből szól hozzánk. Talán eljön majd az idő, amikor felkutatjuk az elfeledett genezis és rendeltetés eltemetett kincseit:

A csillagok emlékként fakulnak meg a hajnal pillanatában. Messze keleten a Nap tűnik fel, aranylón, akár egy felnyíló szem. Annak, mit néven nevezünk, léteznie kell. Azt, amit néven nevezünk, le kell írunk. Amit leírunk, arra emlékeznünk kell. És amire emlékezünk, az él. Egyiptom földjén Ozirisz lélegzik...⁶

Mérlegen a világ

„Vagyunk Orion három királyai;
Elvisszük messze ajándékaink;
Mezőt s forrást,
Öblöt s hegyet,
Követve a csillagot.
Ó! Csodák csillaga, te magasztos,
Királyi szépségnek csillaga!
Nyugat felé vezetsz,
A tökéletes fény felé.
O a Dicsőség Királya.”

Az egyiptomi temetkezési szövegek asztronómiai tartalmát elemző munkájában Jane B. Sellers megjegyzi, *hogy a. Halottak Könyvé-nek* 17. versszaka, melyet rendkívül ősi forrásokból emeltek át az összeszerkesztett műbe, a maga ezoterikus nyelvén az „egyesítésre”, a „Két Föld” összeolvadására¹ utal: „Hórusz, Ozirisz és Ízisz fia... királlyá lett atyja, Ozirisz helyében, azon a napon, amikor a Két Föld egyesült. A Két Föld pedig Ozirisz temetésén egyesült...”²

Ezt követően a 17. versszak még megemlíti a „napistent”, akinek nem jelentett akadályt az égi folyó, de sokkal inkább „átkelt rajta, megmártózva a Kígyózó Folyamban”³.

Sellers itt idézi az asztronómus-egyiptológus Virginia Lee Davis véleményét, miszerint a Piramisszövegek „Kígyózó Folyama” egyenlő a Tejúttal, és az égbolt e jellegzetes szereplője ketté „osztja” a kozmikus látképet⁴. Ehhez még csak annyit tesz hozzá: „Elképzeltető, hogy a Két Föld egyesítése az ég és a föld egyesítését jelképezi”⁵.

Sellers és Davis ugyanarra a meggyőződésre jutott - nevezetesen hogy az égbolt „megosztója” a Tejút, és ami átkelhet egyik oldaláról a másikra, az csakis a Nap. Sellers ehhez még hozzáfűzi, hogy az „átkelés” pontja a nappályán közel esik a V alakú Hyadok-Taurus konstellációhoz⁶.

Ha teljes pontosságra törekszünk, meg kell jegyeznünk, hogy az átkelés pontja valójában kicsit keletebbre található a nappálya mentén, kijelölve egy adott pontot a Tejút nyugati partján, mely helyen ma a Rák-köd látható⁷.

Sellers sajtószármazékos módon nem folytatja a gondolatmenetet, mely szerint a Nap tovább folytatja útját, elérve a Tejút „másik oldalát” (azaz keleti felét), és így egyenesen az Oroszlán csillagkép felé tart. A 17. versszakban a Nap-„Hórusz”, vagyis a napkorong is e pont felé tart: „Milyen jól épített a te házad, Ó, Atum, milyen magasztos a te palotád, O, Kettős-Oroszlán...”

Atumot vagy Atum-Rét, ahogyan arra rámutattunk az *Orion-rejtély-ben*, Héliopolisban „oszlop” formájában tisztelték, melyet, jegyzi meg több történész is, egyben az isten „falloszának” is tartottak⁸. Egy némileg hasonló „oszlopot”, az úgynevezett Dzsedui-oszlopot, szintén Ozirisszel azonosítottak⁹. E tudás fényében a 17. versszak alábbi sorai igen-csak árulkodóak: „És az Oroszlán, kinek ajka fénylő és a feje ragyogó, ő Ozirisz Fallosza. Vagy másként Ré Fallosza...”¹⁰

A 17. versszak korábbi részéből pedig arról értesülünk, hogy Atum:

... a napkorongban lakozik. Másként szólva ő Ré, mikor felkél az ég keleti horizontján...

Én, ki a tegnaphoz tartozom, ismerem a holnapot.

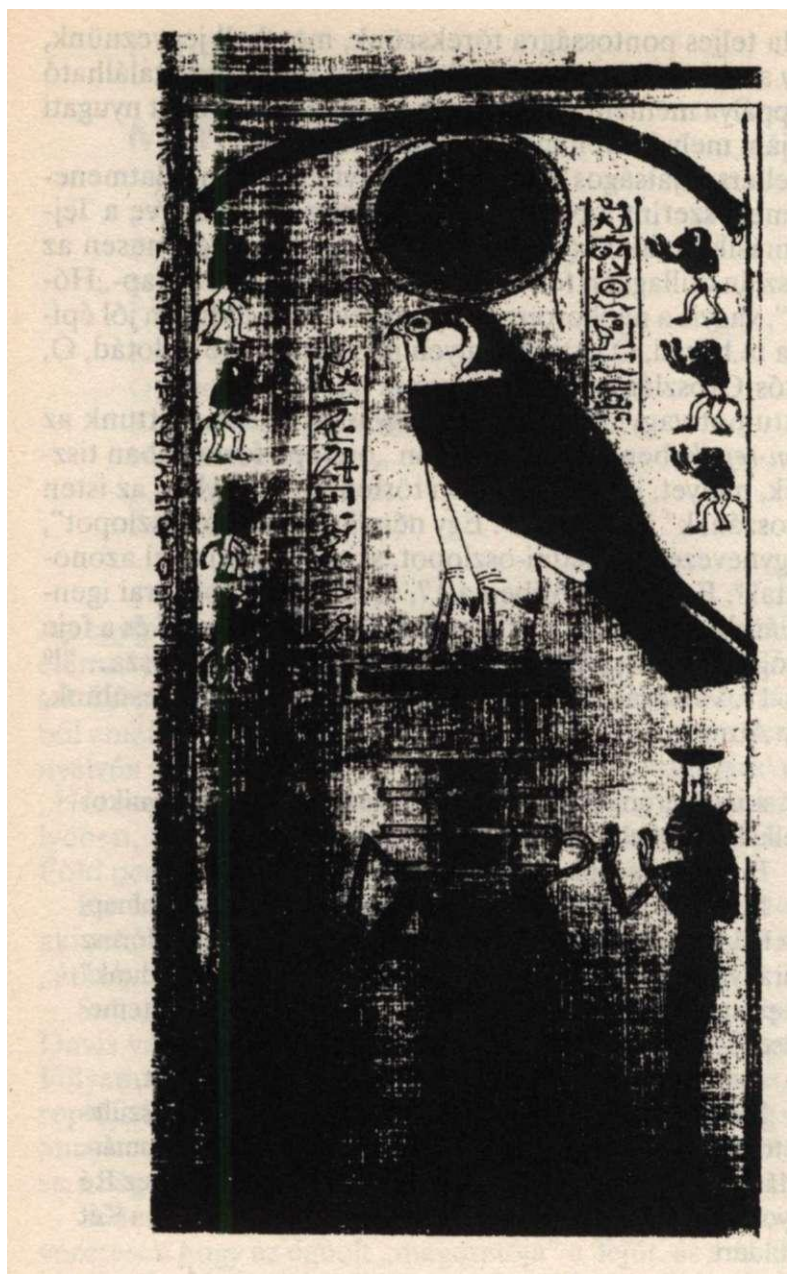
Mit is jelent ez? Ami a tegnap, az Ozirisz. Ami a holnap, az Ré, kinek tüzeiben a Urak ellenei elpusztulnak és Hórusz királlyá emelkedik. Másként szólva: Ez a „fennmaradunk” napjának ünnepe, amikor atyja, Ré elrendelte Ozirisz temetését.

Az istenek Hadszíntere az én parancsomra hallgat.

Mit is jelent ez? Ez a Nyugat. Az istenek lelkéért született Ozirisznek, a Nyugati Sivatag Urának parancsa nyomán. Másként szólva: Azt jelenti, hogy ez a Nyugat, melyhez Ré nyomában minden isten leereszkedik, és ő megharcolt a Két Földért.

Tudom, hogy a Nagy Isten lakozik benne.

Hogy ki ő? Ozirisz ő...ⁿ

70. Ozirisz Dzsedui-oszlopa ízisz és Nebethut képével, felettük Hórusz napisten szimbólumával, mely vélhetően a meridiánon áthaladó napkorongot jelzi

A szövegből kitűnik, hogy egy különleges „istenek országát” alapítottak a Nyugati Sivatagban, épp Ozirisz temetésének idején - ami nyilvánvalóan az Első Idő távoli korszakára esett. Ez volt az a nap, melyen Hórusz egyesítette a Két Földet, és megörökölte ezt a „hadszínteret”, avagy „istenek országát”.

A korábbi fejezetekben szó volt már arról, hogy a memphiszi teológia ún. Sabaka-szövegei pontosan megjelölik az „egyesítés” helyszínét; a Memphiszhez közeli Ayant nevezik meg.¹² Furamód azonban, a „két föld egyesítését” ugyanebben a forrásban úgy is emlegetik, hogy „Alsó- és Felső-Egyiptom mérlege egyensúlyba került...”¹³

Jelen munkánkban több új bizonyítékot is szolgáltatunk arra, hogy Sellers állítása helytálló, és a kérdéses „Két Föld” valójában az „ég” és a „föld”. Igazoltuk továbbá, hogy az egyesítés kettős helyszíne az égen az „Orion-Oroszlán-Bika”, a földön „Giza-Héliopolisz-Memphis”.

De hogyan történhetett a két égi-földi régió „kiegyensúlyozása” és „megméréttetése”?

A tökéletes rend állapota

Az „egyensúlyi” pont a földön: „...Ajan, a Két Föld osztóvonal... a »Fehér Fal« [Memphisz] nevében...”¹⁴

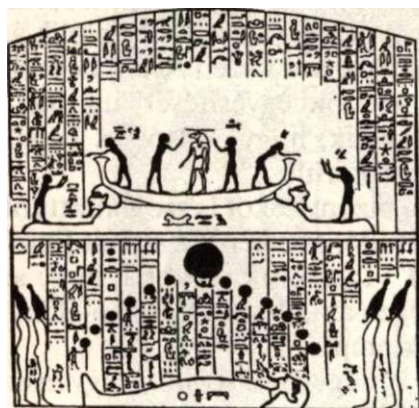
Korábban láthattuk, hogy ez a földi helyszín az égbolton és a nappálya mentén haladva egy adott pontnak felel meg a Tejút nyugati partján, ahol a Rák-köd elhelyezkedik.

Ha azonban tüzetesebben megvizsgáljuk a Memphiszi Teológiát, azt találjuk, hogy amíg Ajant valóban a Két Föld sarok- vagy egyensúlyi pontjának ismerték, addig a „megméréttetés” folyamatára valahol máshol került sor - közelebbről „Ozirisz temetésének földjén... Szokarisz Házában...”¹⁵

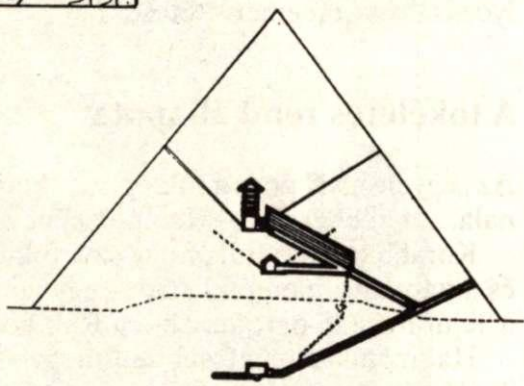
Miután korábban már igazoltuk, hogy „Szokarisz Házának földje” Ra-Szetau, azaz a gizai nekropolisz volt, így a föld-ég behelyettesítést alkalmazva a Föld „kiegyensúlyozására” vagy „megméréttetésére” Gizában került sor, valószínűleg a Nagy Piramisban vagy annak közelében, Szokarisz-Ozirisz eredeti „Házában”¹⁶.

De miért látták épp a Nagy Piramisban azt az eszközt, mely révén a „Két Föld” - ég és föld - „kiegyensúlyozhatóvá” vált egy adott ponton, Ajan-Memphiszben?

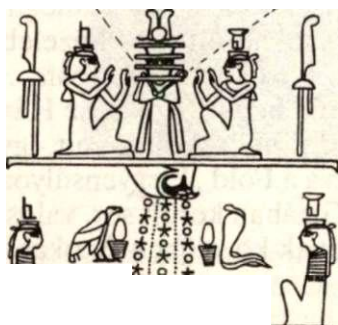
Emlékeztetnünk kell rá, hogy az „egyesítés” eseményének kronológiája és szövegösszefüggése egyaránt az „Első Idő”

71. Napbárka Aker kettős oroszlán hieroglifájának hátán. Alatta az újjáélesztési jelenet látható a keletről nyugatra tartó napkoronggal. Figyeljük meg a sólyomfőt a meridiánon átkelő napkorong alatt.

A Nagy Piramis nyugat felől

Az oziriszi Dzsedui-oszlop az „újjáélesztési” jelenettel fordul nyugat felé. Hasonlítsuk össze a képet a Nagy Piramis sematikus rendszerével.

(Forrás: Pa-di-amon papirusza, i. e. 1000 k.)

kozmosz tája felé mutat. Leghelyesebb lesz tehát a kérdéses képet kivetíteni i. e. 10 500 korszakára, és megérteni, hogy ez a feltételezett „tökéletes egyensúly” miként valósult meg Ajanban - vagyis a nappálya azon pontján, amelyet napjainkban a Rák-köd jelöl.

Giza három Nagy Piramisa természetesen az Orion-öv a meridiánon - s ezen belül a Nagy Piramis a három csillag közül a legalacsonyabban fekvőt, az *Alnitak*-ot jelképezi.

A 74. ábra az Orion övét mutatja az *Alnitak-kaX* a meridiánon, i. e. 10 500-ban. Ugyanebben a pillanatban, mint azt láthattuk a 17. fejezetben, a tavaszpont keleten állt, valamivel az Oroszlán alatt, míg az „ellentétes” őszi napéjegyenlőség pontja pontosan nyugaton (a Vízöntő alatt). Röviden szólva ez volt az az idő, amikor a „Két Égbolt” - egy-egy a Tejút két oldalán - tökéletes egyensúlyban és megosztottságban állt, ahogyan arra a szöveg utalt.

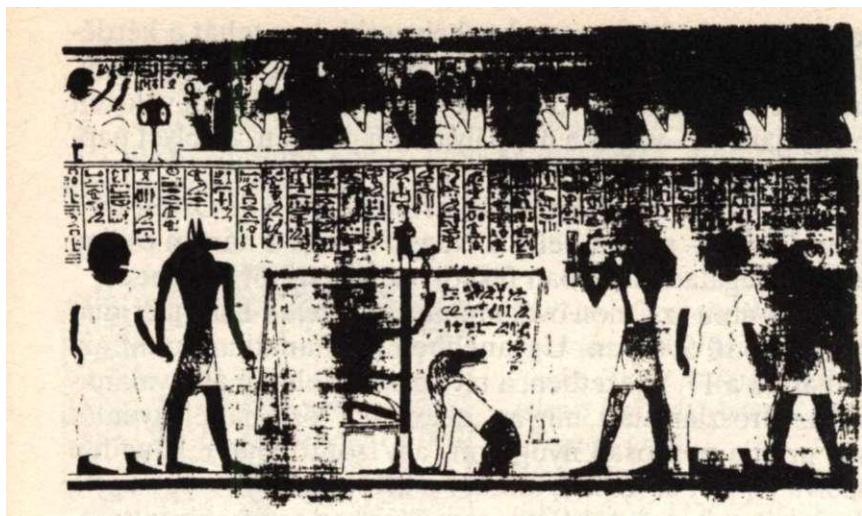
Több bizonyíték utal rá, hogy „Hórusz Követői” a nappályát a látható égbolton átívelő roppant skálaként értelmezték, melynek egyik végét az Oroszlán jelölte a tavaszi napéjegyenlőség idején, a másikat a Vízöntő az őszi napéjegyenlőség idején. így tehát amikor az *Alnitak* i. e. 10 500-ban megállapodott az égi meridiánon, a tavaszi napéjegyenlőség pontján, joggal lehetett kijelenteni, hogy az égbolt a tökéletes egyensúly állapotában állt.

Maat

A kozmikus rendet az ősi egyiptomiak szimbolikus terminológiájában *Maat* néven ismerték. Ugyanez a szó jelentett „igazságot” és „törvényt” is - például azt az igazságot, melyet a héliopoliszi „istenek tanácsa” szolgáltatott, amikor Hórusz javára döntött a Széthtel való összecsapást követően, és neki juttatta Ozirisz trónusának örökségét.

Az ősi egyiptomi vallásos szövegek nyomán kirajzolódik előttünk az oziriszi liturgia egyik fontos rituáléja - a „lelkek megmérettetése” Ozirisz ítélőcsarnokában. Ehhez az őstípusi „salamoni ítélethez” *Maat* Mérlegét hívták segítségül.

Az Ani-i papirusz, melyet a British Museumban őriznek, élénk színekkel festi le előttünk, milyen is volt az ítélőcsar-

72. *Maat Mérlege* (forrás: British Museum, 9901-3. papyrusz)

nok és *Maat Mérlege*. Ez utóbbi külön nevet is kapott - *Mek-haat*¹⁸ -, ami más kontextusban a „Föld egyensúlyát”¹⁸ jelenti.

A „megmérni” ige hieroglifjele - a háromszög vagy építész „derékszög”, a csúcsáról lelógó függőmértékkel¹⁹ - egyúttal a „föld egyensúlyát”²⁰ is jelöli, míg a háromszög ráadásul határozottan a piramis profilját vagy keresztmetszetét idézi.

Mint azt láthattunk könyvünk II. részében, a különös kőgolyóbis, a fapálca és a bronzhorog, melyet 1872-ben találtak a Nagy Piramis belsejében, az építmény megalkotása óta pihent a királynő kamrájának kürtőiben. Mr. Henry Williams Chisholm, a kereskedelmi minisztérium szabványügyi hivatalának akkori vezetője gondosan tanulmányozta ezeket a relikviákat felfedezésük évében, és azt a következtetést vonta le, hogy a gömb feltehetőleg szabvány súlyú, míg a pálca és a horog méréssel kapcsolatos teendőket látott el. Elgondolásait publikálta is a *Nature* 1872. december 26-i számában.

Hasonló nézeteket vallott a skót királyi asztronómus, Charles Piazzzi Smyth is, aki szintén 1872-ben vizsgálta meg a relikviákat²¹.

Egy bizonyos Mr. E. H. Pringle a *Nature*-höz címzett levelében annak az elképzelésének adott hangot, hogy a kőgo-

lyóbis egykor egy „építész függőmérték” lehetett, és a bronz-horog, illetve a cédruspálca is ugyanennek a szerszámnak alkatrésze²².

Egyfajta „függőmértéket” valóban használniuk kellett az egyiptomiaknak a kürtők meredekségének meghatározásakor. Láthattuk azt is, hogy a „függőmérték” része volt „mérést”, illetve az „egyensúlyt” jelölő hieroglifának is.

Talán a Nagy Piramist - és égi tükörképét, az *Alnitak* csillagot - afféle mérőműszernek vagy egyéb „instrumentumnak” tekintették, mely valamilyen formában kísérletet tett arra, hogy visszaállítsa a világ „egyensúlyát”, kozmikus rendjét, vagyis a *Maat-oi*, amilyen az az „Első Időben” lehetett. Fontoljuk csak meg ezt a lehetőséget.

Az egyensúly keresése

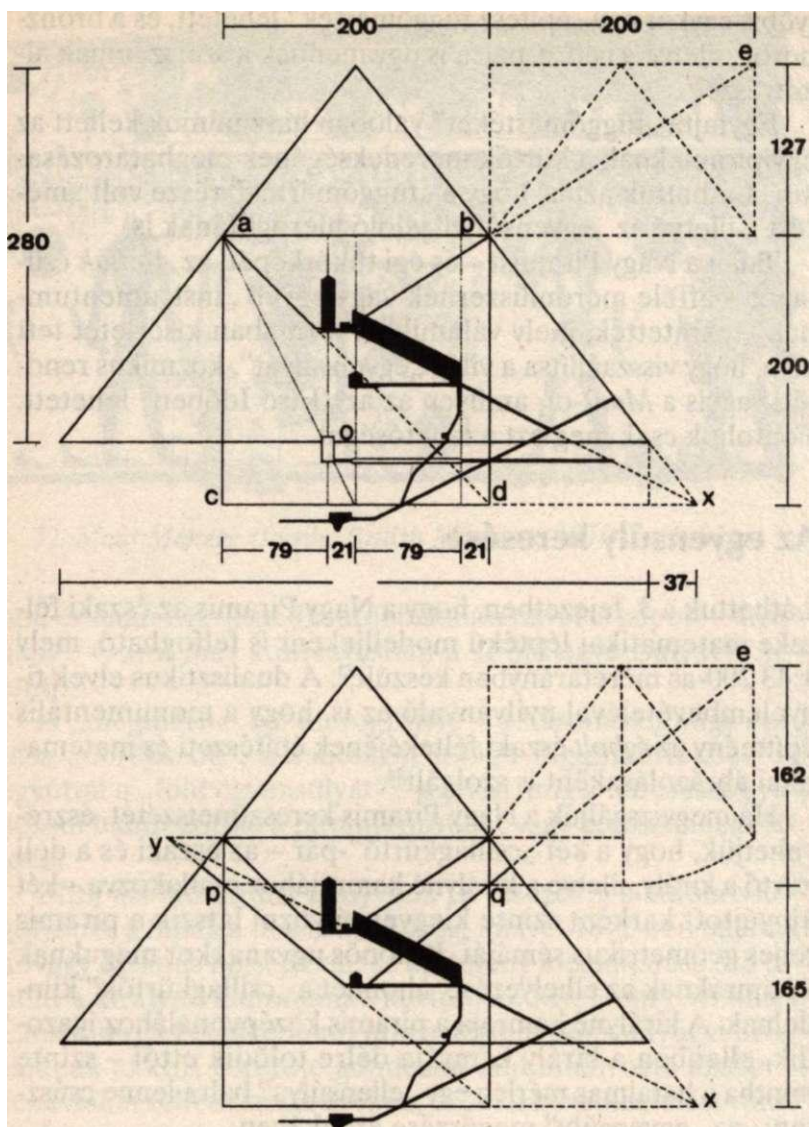
Láthattuk a 3. fejezetben, hogy a Nagy Piramis az északi félteke matematikai léptékű modelljeként is felfogható, mely 1:43 200-as méretarányban készült²³. A dualisztikus elvek figyelembevételével nyilvánvaló az is, hogy a monumentális építmény az *égbolt* északi féltekéjének építészeti és matematikai ábrázolásaként is szolgált²⁴.

Ha megvizsgáljuk a Nagy Piramis keresztmetszetét, észrevehetjük, hogy a két „csillagkürtő”-pár - az északi és a déli kürtő a király, illetve a királyné kamrájához csatlakozva - két kinyújtott karként szinte kiegyensúlyozni látszik a piramis teljes geometrikus sémáját. Különös ugyanakkor maguknak a kamráknak az elhelyezése, ahonnan a „csillagkürtők” kiindulnak. A királyné kamrája a piramis középvonalához igazodik, ellenben a király kamrája délre tolódik ettől - szinte mintha a hatalmas mérleg egy „ellensúlya” balra lenne csúsztatva az „egyensúly” megőrzése érdekében.

Ezen építészeti anomáliákból az alábbiak következnek:

1. A királyné kamrája: a két kürtő átlagos emelkedési szöge $38^{\circ} 08'$, így azok derékszöveget zárnak be a piramis oldalával ($51^{\circ} 52' + 38^{\circ} 08' = 90^{\circ}$).

2. A király kamrája: A déli kürtő szöge $45^{\circ} 00'$, míg az északi kürtőé $32^{\circ} 30'$. A szögek ellene hatnak az eltolódásnak, és visszaállítják a geometria „egyensúlyát”.

73. A Nagy Piramis keresztmetszete jól mutatja a csillagkürtők „egyensúlyozó” funkcióját

AzAlnitak magassága a meridiánon i. e. 2500-ban 45 fok - tehát igazodik a király kamrájának déli kürtőjéhez. Az olvasó bizonyára emlékszik, hogy a tavaszpont ebben a korban valamivel a Hyadok-Taurus felett áll, melynek földi megfelelőjét a dahsúri piramisok környékére tesszük²⁶.

Most próbáljuk megtudni, mely korban keresztezte *azAlnitak* a meridiánt 38° 08'-nél - vagyis mikor igazodott a királyné kamrájának déli kürtőjéhez.

A precessziós számítások kimutatják, hogy ez az együttállás i. e. 3850 körül következett be - hihetetlenül közel ahhoz a dátumhoz, melyet a legtöbb korai egyiptológus az Ajan-Memphisben megpecsételt „egyesítés” korának tartott²⁷. Épp ezért különösen érdekes, hogy i. e. 3850 körül a tavaszpont a Rák-köd közelében állt, mely - nappályán elhelyezkedő - pontot Ajan-Memphisz égi párjának tekintjük.

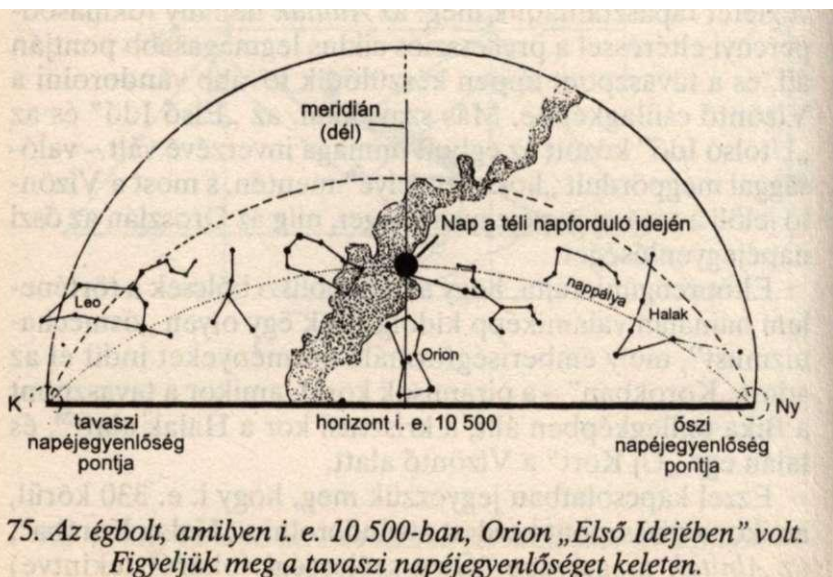
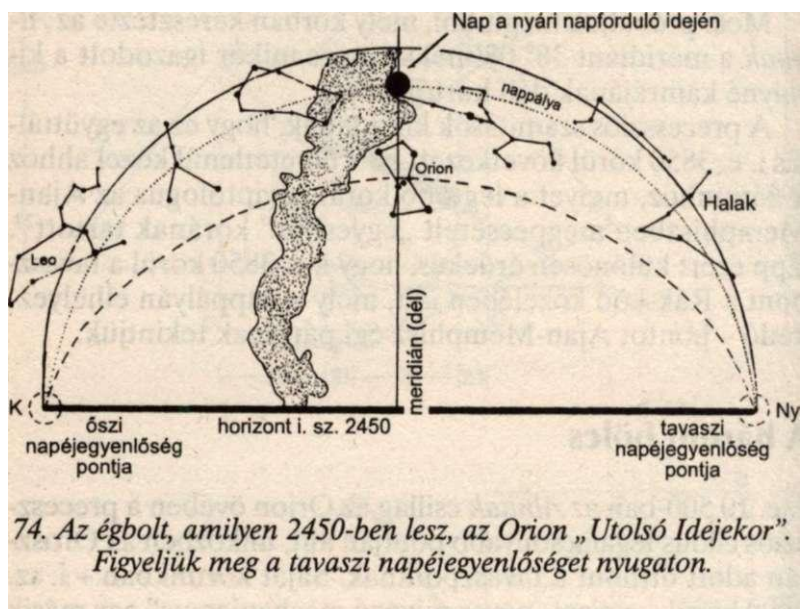
A három bölc

I. e. 10 500-ban *azAlnitak* csillag az Orion övében a precessziós ciklus legalacsonyabb pontján állt, miközben az Oroszlán adott otthont a tavaszpontnak. Saját korunkban - i. sz. 2000 körül - a gizai „egyensúlyozó mechanizmus” egy másik végletét tapasztalhatjuk meg: *azAlnitak* néhány fokmásodpercnyi eltéréssel a precessziós ciklus legmagasabb pontján áll, és a tavaszpont éppen készülődik tovább vándorolni a Vízöntő csillagképbe. Más szavakkal, az „Első Idő” és az „Utolsó Idő” között az égbolt önmaga inverzvé vált - valósággal megpördült „hossztengelye” mentén, s most a Vízöntő jelöli a tavaszi napéjegyenlőséget, míg az Oroszlán az őszi napéj egyenlőséget.

Eltöprengünk rajta, hogy a héliopoliszi bölcsek a történelem hajnalán valamiképp kidolgoztak egy olyan „ősmechanizmust”, mely emberiségformáló eseményeket indít el az adott „Korokban” - a piramisok korát, amikor a tavaszpont a Bika csillagképben állt, a krisztusi kor a Halak alatt²⁸, és talán egy „Új Kort” a Vízöntő alatt.

Ezzel kapcsolatban jegyezzük meg, hogy i. e. 330 körül, amikor a tavaszpont kezdett átvándorolni a „Halak Korába”, *azAlnitak* magassága (Giza szélességi fokáról tekintve)

51° 52' volt - ami éppen a Nagy Piramis oldalának emelkedési szöge. Erre az időszakra estek Nagy Sándor (i. e. 356-323) hódításai, majd a Kelet és a Nyugat ezt követő összeolvadása, melynek révén felerősödtek a várakozások egy mes-

siási „Visszatérés” iránt. A várakozás futótűzként terjedt először Alexandriában, majd Levantében, mintha a fent említett „ősmechanizmus” gerjesztette volna, míg az események a kereszténység messiási történeteiben el nem érték csúcspontjukat²⁹.

Az Orion-öv három csillaga számos nép folklórjában bukkan fel a keletről érkező „három bölcs”, „három mágus” vagy „három király” alakjában, miként a keresztény betlehemi történetben is.³⁰ Ahogy arra az I. részben kitértünk, a harani csillagimádó sabiánusok érdekes módon az i. e. II. évezredtől kezdve egészen a XI. századig évente elzarándokoltak Gizába.³¹

Érdekes az is, hogy Haranból - mely Betlehemtől keletre fekszik, magasabb szélességi körön, mint Giza - az *Alnitak* övcsofélag i. e. 4-ben kulminált 51° 52'-nél, melyet rendszeren Krisztus születési évének tekintenek. Ugyanebben az évben Szíriusz is keleten kelt, és látható volt a napnyugta szürkületében is³².

Létezne valami ősi tradíció, rejtetten, de annál valóságosabban, mely magában hordozza a kozmikus tervet a ropant történeti korszakokon keresztül, várakozást ébresztve a kor messiása után, és megváltoztatva a történelem menetét az adott pillanatokban, melyek előre meg vannak „írva” a csillagokban?

Lehetséges, hogy most is egy ilyen pont felé közeledünk?

És az „ősmechanizmus” ismét arra készült, hogy reaktívalja magát?

Következő könyvünkben még visszatérünk ezekre a kérdésekre.

Precesszió, saját mozgás és rézsútosság

A Regulus, Szíriusz és Alnitak csillagok múltbeli pozíciójának meghatározása, és ennek nehézségei

A szélességek és hosszúságok fix koordinátaival ellentétben, melyeket a térképész felhasznál a földi térkép adott pozícióinak meghatározásához, a csillagászok térképeit rendszeres időközönként újra át kell rajzolni a csillagkoordináták folyamatos változásának köszönhetően. Ez főként a precessziónak tudható be, de ugyanakkor számos egyéb behatásnak is, melyeket az alábbiakban röviden érinteni fogunk.

Bármely csillag pozíciójának változása fokozatos és rendkívül lassú, ezért a számítógépek kora előtt az archeoasztrológus csak összetett trigonometriai és polinom számításokkal, mérhetetlen sok fáradságos munka árán volt képes meghatározni egy építészeti struktúra korát annak feltételezett csillagászati utalásai vagy tájolása alapján. Szerencsére napjainkban a vonatkozó komplex számítások - megfelelő asztrológiai szoftver birtokában - gond nélkül elvégezhetők bármely asztali számítógépen.

Precesszió:

A Föld szinte változatlan, ekliptikának nevezett pályán kering a Nap körül, és forgástengelye adott, mintegy 23,4 fokok szöget zár be az ekliptika síkjára eső függőlegessel. Ez a szög - mely hosszú időhatárok között, kis mértékben és némiképp kiszámíthatatlanul változik - a dőlésszög, a forgástengely rézsútossága, mely az évszakok váltakozásáért is felelős.

Ahogy azt Sir Isaac Newton elsőként kifejtette, a Föld precesszióját legkönnyebben a bűgócsiga analógiájával lehet illusztrálni. Mind a Nap, mind a Hold gravitációs vonzást fejt

ki bolygónk forgástengelyére (ez az úgynevezett luniszoláris precesszió), melynek következtében a Föld tengelye egy nagyjából 23,4 fok sugarú kört ír le a sarokpont körül, ami közel 26 000 esztendőig tart.

Az általános vagy teljes precesszió (ez a luniszoláris és a planetáris precesszió összege - ez utóbbi a naprendszer többi tagjának gravitációs hatása) a tavaszi és őszi napéjegyenlőségek lassú, nyugati irányú mozgását eredményezi az ekliptika mentén, évenkénti 50,3" (fokmásodperc) ütemben, vagyis minden 71,6 évben egy 1 fokkal.

Ez azt jelenti, hogy a tavaszi napéjegyenlőség pontja visszafelé halad a zodiákus csillagképek között, minden 2160 esztendőben egy konstellációt tudva maga mögött. Jelenleg a tavaszpont a Halak csillagképben áll, és mindinkább közeledik a Vízöntő felé. A legtöbben a görög Hipparkhosznak tulajdonítják a precesszió felfedezését, noha számos bizonyíték támasztja alá a teóriát, miszerint a precesszió kihatásai az egyiptomiak is tisztában voltak. A precesszióról egy matematikai igényű értekezés olvasható az *Orion-rejtély* II. függelékében.

Nutáció:

A Föld forgástengelyének lassú precessziós köre a sarokpont körül nem tökéletes kör alakú, hanem a periodikus megingások következtében hullámos - a hullámozás periódusa 18,6 év, amplitúdója nem egészen 9 fokmásodperc, ami olyan alacsony érték, hogy a változás szabad szemmel nem is figyelhető meg. A ludas a Hold, annak viszonylagos közelsége, illetve változó helyzete.

A csillagfény elhajlása:

Újabb korrekciós tényező, melyet figyelembe kell venni egy adott csillag helyzetének meghatározásakor, és amely szintén láthatatlan szabad szemmel. A fény rendkívüli sebességének és a Föld Nap körüli keringési sebességének köszönhetjük (ez utóbbi mintegy 30 kilométer másodpercenként).

Az effektusnyomás a csillag látszólagos helyzete akár 20 fok-másodperccel, vagyis a fok $1/180$ -ad részével is eltérhet a valóságtól.

Saját mozgás:

Valamennyi csillag mozog a térben. A fiatalabb csillagok, melyek (kozmosz értelemben) csak nemrég emelkedtek ki a gáz- és porfelhőkből - ahol úgy jöttek létre, hogy lazán kötődő csillagrajként egyesüljenek és mozogjanak (ennek tipikus példája a Pleiadok, vagy a „Hét Nővér” a Taurus csillagképben) -, fokozatosan szétválnak és irányt váltanak a külső gravitációs befolyás hatására.

A mennyiség, amiben meghatározzuk a saját mozgást, az adott csillag elmozdulása a látótengelyre merőlegesen, és ez rendszerint két komponensből tevődik össze. Ezek a rektaszcenzió és deklináció, melyeket az éggömb koordinátájaként alkalmaznak, a földi szélességi és hosszúsági fok analógiájaként. Az elmozdulás kicsi a csillagok roppant távolságához viszonyítva, de összeadódnak és hosszú időperiódus során az archeoasztrológiával kimutathatóak.

A legnagyobb ismert saját mozgás a Barnard csillagé, mely évenkénti 10,3 fokmásodperces ütemben szeli át az eget, vagyis minden 350 évben tesz meg egyfoknyi utat. A legfényesebb csillag, a Szíriusz, szintén viszonylag nagy saját mozgással dicsekedhet, melynek éves deklinációja mintegy 1,21 fokmásodperc, vagyis a Szíriusz - déli irányba haladva a háttércsillagok viszonylatában - minden kb. 1500 évben tesz meg akkora távolságot, mint a telihold szélessége.

Fénytörés:

A precesszió mellett ez a jelenség okozza a legnagyobb eltérést a csillag látszólagos pozíciójában. Amikor egy nagyon alacsonyan álló csillagot figyelünk meg, rákényszerülünk, hogy a légkör sűrű rétegén keresztül tegyük ezt, mely lencseként funkcionálva némileg eltéríti a fénysugarakat, és ettől úgy tűnik, mintha a csillag magasabban állna. A refrakció kö-

vetkeztében az égitestek korábban kelnek és későbbben nyugszanak, mint ahogyan azt a számítások alapján várnánk. Egy horizonthoz közel álló csillag eltolódásának mértéke elérheti a 0,6 fokot is, vagyis az eltérés ilyenkor valamivel nagyobb, mint a telihold átmérője.

Rézsútosság:

A Föld forgástengelyének az ekliptikához viszonyított jelenkori, 23,4 fokos dőlésszöge nem állandó érték, és az elmúlt néhány évszázadban az érték csökkent valamelyest. Ha nagyfokú pontosságra van szükség, az alábbi polinom kifejezés mintegy 500 évig helytálló, ahol a T a 36 525 efemerisznappal számolt Julián-évszázadok száma, kezdve 1900-tól:

$$\text{Dőlésszög} = 23,452294^\circ - 0,0130125^\circ T - 0,00000164^\circ T^2 + 0,000000503^\circ T^3$$

Hosszabb időperiódus alatt a formula sajnos érvényét veszti, és más metódusokat kell alkalmaznunk. Ezek java-részt a naprendszer matematikai modelljén alapulnak, ahogyan azt a Föld/Hold rendszerre alkalmazzuk. E számítási műveletek során a legnagyobb bizonytalansági tényező a Föld dinamikus belapultságából adódik, mellyel egy jégkor-szak esetén kellene számolni. A kérdésben matematikai tárgyú értekezést közöl Laskar, Joutel és Boudin a *Journal of Astronomy and Astrophysics* 270. számában (1993, 522-533. oldalak). Az ő eredményeik alapján a rézsútosság látszólagos határai 22 és 24,5 fok, bár ezek az értékek korántsem biztosak.

A Regulus, Szíriusz és Alnitak csillagok múltbeli pozíciójának meghatározása:

Alkalmazva a fent részletezett korrekciós tényezőket a Sky Chart 2000.0 program Apple Macintoshon futó változatára, az alábbi adatokat kapjuk az Oroszlán, a Canis Maior és az Orion csillagképekben megtalálható Regulus, Szíriusz és Alnitak csillagok vonatkozásában:

		Regulus		Szíriusz		Alnitak	
Kor		Rektaszczenzió	Deklináció	Rektaszczenzió	Deklináció	Rektaszczenzió	Deklináció
i. sz.	2000	10 ó 08,4 p	+11° 58'	06 ó 45,2 p	-16° 43'	05 ó 40,8 p	-01° 57'
i. e.	2500	05 ó 50,7 p	+24° 10'	03 ó 28,0 p	-20° 52'	02 ó 02,0 p	-15° 03'
i. e.	7500	01 ó 12,2 p	+07° 28'	23 ó 39,8 p	-44° 22'	21 ó 45,1 p	-42° 19'
i. e.	10 500	22 ó 34,5 p	-10° 25'	20 ó 12,0 p	-58° 43'	17 ó 58,3 p	-50° 34'

Kulminálás magassága:

i. sz.	2000	+72,0°	+43,3°	+58,0°
i. e.	2500	+84,2°	+39,1°	+44,9°
i. e.	7500	+67,5°	+15,6°	+17,7°
i. e.	10 500	+49,6°	+01,6°	+09,5°

A saját mozgás mértéke:

Rektaszczenzió	Deklináció	Rektaszczenzió	Deklináció	Rektaszczenzió	Deklináció
-0,017 sec.	+0,003''	-0,038 sec.	-1,211''	-0,000 sec.	-0,002''

[Megjegyzés: A Sky Chart 2000.0 program szerzője Tim DeBenedictis. A program Macintoshra írt változata shareware-ként letölthető az lpl.seds.arizona.edu anonim FTP címről.]

III. függelék

Levelezés Mark Lehnerrel (lásd 5. fejezet)

Könyvünk ötödik fejezetének első vázlatát megküldtük véleményezésre Mark Lehner egyiptológusnak is, minthogy az szinte kizárólag az ő személyével foglalkozik. Megjegyzéseit és korrekcióit figyelembe vettük, és a vázlatot átírtuk arra a formára, ahogyan meg is jelent. Amikor a javított változatot megküldtük neki, az alábbi levélben további észrevételeket tett, mi pedig úgy döntöttünk, hogy a levelet teljes terjedelmében közöljük könyvünk függelékében. Szintén közreadjuk saját válaszunkat dr. Lehner levelére.

Mark Lehnertől

Mr. Róbert G. Bauvalnak és Mr. Graham Hancocknak

1995. november 16.

Kedves Graham és Róbert!

Köszönettel vettem 1995. november 12-én kelt levelüket, és az ötödik, „A médium, a tudós és a Szfinx (!)” című fejezet második vázlatát. A javított változat sokkal pontosabban idézi fel azokat az eseményeket, melyeknek magam is részese voltam.

Mindazonáltal szükségesnek érzem, hogy további észrevételeket tegyek és (publikus) változtatásokat javasoljak:

„egy több millió dolláros New Age iparág alapjait vetették meg, mely immár elválaszthatatlanul egybefonódott a piramisokkal és a Szfinxszel kapcsolatos egyiptológiai kutatásokkal... Mi elsőként akkor értesültünk erről a váratlan keveredésről... amikor áttekintettük az amerikai egyiptológus, Mark Lehner számos kutatási eredményét...”

Arra kívánnak ezzel utalni, hogy Cayce egymagában (nem számítva a teozófiát, antropozófiát, szabadkőművességet, asztrológiát, numerológiát, médiumokat, ufóhíveket és Shirley MacClaine-t) képes volt megvetni az alapjait egy virágzó, évi több millió dollár profitot termelő iparágnak, mely közvetlen befolyást gyakorol az egyiptológiára? Szerintem ez egy kicsit abszurd feltételezés.

„Az RSI felszerelését légi úton juttatták Egyiptomba... Közvetlenül ezután lefűjták a projektet.”

Ez így nem egészen igaz. A fűróberendezéseket máshol alaposan tesztelték, például a második piramistól nyugatra, mielőtt nekiláttak volna a Szfinx temploma előtti két furatnak. A projektet nem közvetlenül ezután fűjták le. Az RSI/SRI további két lyukat is kifűrt a Szfinx aljzatának délkeleti sarkában, a Szfinx dél felé eső mellső mancsa alatt. A projekt csak ezután kezdett sikertelenségbe fulladni az RSI és az SRI közti ellentéteknek köszönhetően, és amennyire emlékszem rá, amiatt is, hogy az SRI csoportja akkor már több hónapja Egyiptomban tartózkodott és egyéb feladata is lett volna.

„a Recovery Systems International azzal sem értett egyet, hogy a Cayce is részt vesz a projektben, és ez végül komoly villongásokhoz vezetett az SRI és RSI között”

Amennyire emlékszem, bár az RSI valóban nem volt elragadtatva a Cayce jelenlététől, az RSI és az SRI közti torzalkodást finánciális problémák váltották ki. De miért nem veszik fel a kapcsolatot az SRI-vel, és kérdezik meg őket?

„További érdeklődésre tarthattak számot azok a felfedezések, melyeket az SRI tett a Szfinx körül 1982-ben, egy újabb, az Edgár Cayce Alapítvány által finanszírozott projekt során.”

Nem, szó sincs újabb projektről. Az akusztikus hangkel-tővel végzett kísérleteket az SRI még terepmunkájának utol-só napjaiban végezte el a Szfinxnél 1978-ban, és nem 1982-

ben. Jelenleg nincs birtokomban a *Venture Inward (Belső Kaland)* vonatkozó száma, de ha azt állítják, hogy egy új projekt zajlott 1982-ben, akkor tévednek. Minden, ami az idézetben szerepel, az 1978-as projekt végnapjain történt.

„amely vizsgálódást, mint már említettük, 1993-ban éppen dr. Zahi Hawass állított le az egyiptomi régészeti hivatal nevében.”

Láthatóan vonzódnak a drámai fordulatokhoz. Nemigen érzem alkalmasnak magam arra, hogy nyilatkozzak ezekben a kérdésekben, minthogy nem voltam jelen, de meggyőződéseim szerint Schoch, West és Dobecki munkáját nem próbálták akadályozni. Az ilyen munkára a régészeti minisztérium döntőtestülete (korábban az Egyiptomi Régészeti Hivatal) adja ki, illetve vonja vissza az engedélyeket.

„Hogy Lehner professzor pontosan mikor kezdte kivonni magát az Edgár Cayce Alapítvány befolyása alól, és vált a hivatásos egyiptológia prominens alakjává, máig tisztázatlan.”

Arra próbálnak utalni, alapul véve az Önök nézeteit a hitrendszerek működéséről, hogy léteznek meghúzható határvonalak, mely alatt az ember „nem hisz”, felette meg már igen? Önöket láthatóan igencsak foglalkoztatják az ilyen kérdések. Az Önök olvasatában úgy hangzik mindez, mint egy kongresszusi meghallgatás a Watergate-ügyben: „Mit tudott az elnök, és mikor szerzett erről tudomást?” Mit hitt Lehner, és mikortól nem hitt már benne?

Hadd közöljek néhány biográfiai adatot, melyet szabad választásuk szerint közölnek, avagy sem.

Kételyek már akkor megfogalmazódtak bennem, amikor 1973-ban Egyiptomba mentem, hiszen Cayce őstörténete köszönő viszonyban sem volt mindazzal, amit én antropológiából a University of North Dakotán tanultam. De mint legutóbbi levelemben utaltam rá, ettől függetlenül reméltem, hogy előkerülnek olyan tárgyi bizonyítékok, melyek alátámasztják Cayce verzióját.

A kairói Amerikai Egyetemen eltöltött két esztendő során doktori címet szereztem antropológiából, azontúl belekezdtem az egyiptomi régészettel és őstörténettel kapcsolatos tanulmányaimba. Szabad időm java részét Gizában töltöttem, de felkerestem más feltárásokat és archeológiai projekteket is. Sajnos nem találtam rá az „istenek kéznyomára”. Megismerkedve a korábbi régészeti kutatások roppant tudásanyagával, melyeket a Cayce-közösség és hasonlóképpen gondolkodó egyiptomániások csak minimális mértékben ismernek, kizárólag emberek „kéznyomaira” bukkantam - szerszámokra, ősi nevekre, családi kapcsolatokra, csontvázakra és tárgyai kultúrára.

1974-ben elolvastam a társadalompszichológus, Leon Festinger tanulmányát a „kognitív diszsonanciáról”, az *Amikor a prófécia nem teljesül* című könyvében. Festinger azokkal az emberekkel foglalkozik, akik konfliktusként élik meg a *kinyilatkoztatáson* alapuló hitrendszerek és az empirikus úton szerzett információ, vagyis a fizikai bizonyíték közötti eltéréseket. Munkájában számos ponton ráismertem Cayce világnézetének sajátságaira, saját hitemre és növekvő kételyeimre.

Amikor visszatértem Virginia Beachre, több előadásomon és személyes beszélgetések során is ismertettem a Szfinxszel és a piramisokkal kapcsolatos valóságos archeológiai eredményeket, és azok ütközését Cayce Egyiptom-képével. Jó barátokkal és régi támogatókkal beszéltem, mint Hugh Lynn és Joseph Jahoda (az Önök két névtelen ARE-emberének a személye szándékoltnan marad olyan homályban, mint „a tudósé”?), feltárva előttük kételyeimet, és hogy a Cayce-közösség, illetve a hitrendszer számos ponton illeszkedik a Festinger és más társadalomtudósok által tárgyalt sajátságokhoz.

Ezeket a beszélgetéseket kezdtem el javasolni a Cayce-közösségnek, hogy az Egyiptom/Atlantisz sztorit tekintsék mítosznak abban az értelemben, ahogyan Joseph Campbell vagy Carl Jung. Jóllehet a mítosz szó szerint nem igaz, bizonyos értelemben lehet nagyon is az. A Cayce-„írások” is említik, a maguk módján persze, hogy a szimbólumok és őstípusok belső világa sokkal „valóságosabb”, mint a fizikai világ részletei. Én a Cayce-féle Feljegyzések Csarnokát Ózhoz, a

csodák csodájához hasonlítottam. Igen, valamennyien akarjuk, hogy az a káprázatos varázslat működjék, és aligha fordítunk szívesen figyelmet a függöny mögött megbújó kis emberre (önmagunkra). Az archeológiában rengeteg dilettáns és New Age-hívő igyekszik nyomára akadni a letűnt civilizációknak, az idegeneknek, és igen, az „isteneknek” anélkül, hogy közben figyelmet kellene fordítaniuk a valóságos emberekre a történelem függőnye mögött, és főként anélkül, hogy számításba kellene venniük azt az aprólékos tárgyi tudást, melyre az úgynevezett „ortodox” tudósok alapozzák véleményüket.

(Egy megjegyzést: John West tehát joggal vádolhatja az egyiptológusokat azzal, hogy elhallgatják az egyiptomi kultúra szent tudományos örökségét, miközben ő maga még az egyiptomi szövegeket sem tudja elolvasni? Ez egy kicsit olyan, mintha valaki azt állítaná, hogy ismeri Shakespeare valódi irodalmi nagyságát, és megérti rejtett gondolatait, ugyanakkor viszont egy szót sem ért angolul. Egy másik úgynevezett piramisszakértő egy mozgalmas vacsora során az alábbi kijelentést tette: „De hol a bizonyíték? A piramisok ott állnak, s nekünk fogalmunk sincs róla, hogyan építhették őket.” Legalább négy, egyiptológiával foglalkozó könyv címét fel tudtam sorolni - valamennyi angolul íródott -, mely az ősi egyiptomiak szerszámaival, technológiájával, a közmunkálással és a kézművesiparral foglalkozik. Bár a kérdéses férfiú egy széles körben ismert munkát publikált a piramisok forradalmian új teóriájáról, bevallotta, hogy a tárgyba vágó alpművek egyetlen sorát sem olvasta. Mekkora élvezet és kihívás lehetne, ha az ilyen önjelölt teoretikusok valóban elolvasnák és átgondolnák az elsődleges forrásokat, és csak azután kezdenének neki az „ismeretterjesztésnek”).

Ilyen és hasonló gondolatok jártak a fejemben, amikor 1976-ban részt vettem egy „ortodox” régészeti feltáráson. Ennek nyomán született az a kijelentésem, hogy a Feljegyzések Csarnokát érdemes keresni, de nem kézzel fogható formában. Tudják, mint egy Szent Grált.

1977-78-ban lehetőségem nyílt rá, hogy ne csak részt vegyek az SRI gizai projektjében, de együtt dolgozzam Zahi Hawass-szal azoknak az ősi lelőhelyeknek a feltárásan, melyeket a korábbi archeológusok elhanyagoltak - a Szfinx alj-

zatának északkeleti sarkában, valamivel az északi mellső mancs mellett, illetve a Szfinx-templom padlózatában. Agyagedényeket találtunk, kőszerszámok töredékeit, és egyéb tárgyi maradványokat, közvetlenül a padlószint alatt, mély hasadékok és üregek mélyén. Minden bizonnyal az óbirodalom korabeli piramisépítők hagyatékát.

Ezek a leletek és az SRI-projekt eredménytelensége eldöntötték bennem a kérdést. Tudtam, hogy Cayce elméletei Egyiptom és a gizai épületegyüttes (szerinte Atlantiszhoz kötődő) őstörténetéről aligha tükrözhetnek valóságos eseményeket.

Érdeklődésem a Cayce-féle „irodalmi” megközelítés iránt, lévén nincs sok köze az archeológiai bizonyosságokhoz, ekkorra nyom nélkül elenyészett, noha társadalmijelenségként még mindig számos érdekes vonást találok benne. Találkozásaim a sziklaszilárd realitással ellenben annál inkább lenyűgöztek. Izgatott, hogy empirikus bizonyítékok alapján rekonstruáljam a régmúltat. Félretettem tehát érdeklődésemet a hitrendszerek dinamikája, a filozófia és a vallás általános kérdései iránt, és az elkövetkező évtizedet régészeti terepmunkával töltöttem Egyiptom különböző pontjain. Gizában a tudományos kíváncsiságomat és kutatásaimat többé nem korlátozták Cayce premisszái vagy a hozzá hasonlók nézetei. 1982-ben egyiptológiai monográfiámon dolgoztam (melyet 1985-ben a Német Archeológiai Intézet meg is jelentetett). Cayce elképzeléseinek többé nem volt köze a hivatásomhoz.

Ez idő alatt Hugh Lynn Cayce (egészen haláláig), Charles Thomas Cayce és a Cayce-közösség más prominens tagjai mind közeli barátaim maradtak. Néhányan (noha nem mind) még mindig érdeklődtek aziránt, hogy a Gizánál folyó kutatásokat támogassák. Amikor például finanszírozták a radiokarbon kormeghatározási programot, egyszerre nyílt rá lehetőségük, hogy hasznossá tegyék magukat a piramisok régészeti feltárása során, és ugyanakkor *próbára tegyék* saját nézeteik helytállóságát is.

Emlékszem egy nagyon személyes pillanatra 1983-ból, amikor egy expedícióval Abüdoszban, Ozirisz felső-egyiptomi kultuszközpontjában dolgoztam. Egyiptom legkorábbi fáraóinak sírjait belesüllyesztették a sivatagi sziklavonulatok

és dombok nyúlányaiba, messze nyugatra a megművelt földektől, közel a magas kiugró sziklaszirtek alapjához - vélhetően azért, mert az ősi egyiptomiak szemében ezek a megnagyobbított veremsírok a Másvilág bejáratát szimbolizálták. Sok évszázaddal később azután az egyik e világi, I. dinasztia korabeli uralkodó sírját kinevezték Ozirisz sírjának. A rákövetkező évszázadokban zarándokok tömege helyezte itt el agyagból készült ajándékait, melynek következtében hegyekben állt ott a milliónyi agyagcserép - innen a hely arab neve, Umm el-Qa-ab, „Cserepek Anyja”. Egy este, napnyugta előtt, kísértáltam Umm el-Qa-abhoz. Megálltam a dombokon és eltűnődtem rajta, hogy a néhai zarándokok vajon valóban elhitték-e, hogy Ozirisz istent temették itt el, és hogy legalább „azok, akik a templom közelében ülnek” (ahogyan a Zen közmondás tartja) - a helybéli papok - tudták-e, hogy csupán az I. dinasztia egyik királysírját jelölték ki arra, hogy „jelképezze” Ozirisz temetését. Saját zarándoklatomra gondoltam, mely elhozott Egyiptomba, és a Feljegyzések Csarnokának mítoszára. Ráeszméltem, hogy világnézetemnek ez a része eltávolodott tőlem, akárcsak egy jégtömb, mely leválik a kontinensről és lassan beleolvad a távoli tengerbe.

Elnézésüket kérem, amiért ilyen sokáig raboltam az idejüket. És Graham, egyetértek azzal a kijelentésével, hogy az olvasóknak is birtokában kellene lennie a tényeknek, hogy kiértékelhessék a tudós szaktekintélyek véleményét.

Őszinte tisztelettel:

Mark Lehner

Megjegyzés: Az átlagolvasó nyilván nem tudhatja, hogy mi csoda különbség van a címzetes professzor és a professzor között. A Keleti Intézetben én címzetes professzori tiszteletet töltök be. Ez a gyakorlatban annyit tesz, hogy lemondtam a főállásomról, de még mindig óraadó helyettes professzor vagyok a Chicagói Keleti Intézetben, és két évente visszajárok tanítani.

Mark Lehnernek
Graham Hancocktól

1995. december 8.

Kedves Mark!

Ezúton köszönöm 1995. november 16-án kelt levelét, melyben az ötödik fejezet javított változatára reflektált. Nagyra becsüljük a nyíltságát is.

Amennyiben nincs ellenvetése, publikálni szeretnénk az ötödik fejezet javított változatát az Ön által ellenőrzött formában, továbbá könyvünk függelékeként megjelentetnénk 1995. november 16-án kelt levelét is. Úgy érezzük, hogy kötelességünk minden részletre kiterjedően tájékoztatni az olvasóközönséget az adott kérdéssel kapcsolatban. Ha az elkövetkező néhány hétben nem kapunk választ, úgy tekintjük, hogy az Ön részéről a megjelentetés nem ütközik akadályokba.

Kellemes karácsonyt és boldog új évet!

A legjobbakat kívánva:

Graham Hancock

P S. Mi csupán egyetlen tételre (és nem négyre) emlékezünk arról az ominózus és „mozgalmas” vacsoráról. A kérdéses szakkönyv Clarké és Engelbach *Ősi egyiptomi konstrukció és építőművészet* címet viselő műve. Azóta mindketten végigolvastuk, és egyikünkre sem gyakorolt maradandó hatást. Róbert Bauval, mint azt Ön is tudja, foglalkozását tekintve építészmérnök, és húsz esztendőn át foglalkozott azzal, hogy hatalmas épületeket húzzon fel a Közel-Keleten. Véleményem szerint - Clarké és Engelbach dacára - ez jogalapot teremtet a számára, hogy az „élvezet és kihívás” jegyében nyilatkozzon a Nagy Piramis építésének logisztikájáról. A gyakor-

lati tapasztalatokat semmi sem pótolja, függetlenül attól, hány „alpművet” olvasunk el és „gondolunk át”. (Amúgy mellesleg, milyen szempontból számítana Clark és Engelbach elsődleges forrásnak? Talán jelen voltak, amikor a piramisok épültek? Vagy ők építették fel azokat?)

Az idő és a csillagok: Az „ami fent, az lent” hermetikus axiómája és Giza horizontja

A megfigyelő Gizában - vagy bárhol máshol a földgolyón, ahol a látképet semmi sem zavarja meg - egy hatalmas kört lát maga körül, peremén a horizonttal, középpontjában saját magával. Ezért is alkalmazták az ősi egyiptomiak a „Horizont” elnevezést a gizai nekropoliszra. A horizonttal látszólagos kontaktusban van az *égbolt*, melyet a megfigyelő hatalmas kupolaként vagy félgömbként érzékel.

A „lent”, a földi látkép, jobbra állandó. Azonban a „fent”, az égbolt, látszólagos forgómozgást végez egy képzeletbeli tengely körül, mely keresztülhalad a Föld két sarokpontján, egészen az égbolt „sarokpontjaiig” nyúlva. Az égbolt látszólagos forgómozgása miatt az égitestek - a Nap, a Hold, a csillagok és a planéták - keleten kelnek, a meridiánon (ez egy képzeletbeli hurok, mely észak-déli irányban közvetlenül a megfigyelő feje felett húzódik) érik el a csúcspontot, és nyugaton nyugszanak le.

A napkelte egész éven át folytatott megfigyelése négy jól meghatározható pontot, csillagászati nyelven kolúrt jelöl ki a nappályán a tizenkét zodiákus jegy körül. Ezek a két napéjegyenlőség (a tavaszi és az őszi), és a két napforduló (a nyári és a téli). Napjainkban ezek az alábbi állatövi jegyekben állnak:

1. Tavaszi napéjegyenlőség (március 21.) - a Nap a Halakban.
2. Nyári napforduló (június 21.) - a Nap a Bikában
3. Őszi napéjegyenlőség (szeptember 22.) - a Nap a Szűzben.
4. Téli napforduló (december 21.) - a Nap a Nyilasban.

Az alábbi táblázat azt mutatja be, hogy melyik zodiákus jegyre estek a „kolúrok” a különböző korokban:

KORSZAK	i. e. 10 000	i. e. 5000	i. e. 3000	i. e. 1000	i. sz. 2500
Tavaszi nap- éjgyenlőség	Oroszlán	Ikrek	Bika	Kos	Vízöntő
Nyári napforduló	Skorpió	Szűz	Oroszlán	Rák	Bika
Őszi nap- éjgyenlőség	Vízöntő	Nyilas	Skorpió	Mérleg	Oroszlán
Téli napforduló	Bika	Halak	Vízöntő	Bak	Skorpió

A „kolúrok” terminus voltaképpen az éggömb két körét jelöli, melyek derékszöget alkotnak egymással, áthaladva a sarkokon, metszve a két napéjgyenlőség- és a két napforduló pontot.

A Nap 24 órás látszólagos mozgása kelet és nyugat közt történik. Az éves látszólagos mozgás sokkal lassabban zajlik nyugatról keletre, a csillagos égbolt háttérében, az ekliptika vagy zodiákus kör (benne mind a tizenkét állatövi jeggyel) néven ismert pályát követve. Ráadásul a napéjgyenlőség precessziójának jelensége miatt a kolúr négy jellegzetes pontja (a két napéjgyenlőség és a két napforduló) szintén nyugat felé látszik sodródni, igaz, rendkívül alacsony ütemben, évente csak mintegy 50,3 fokmásodpercnyit (a teljes kör leírása 25 920 évbe telik).

Ezeket a látszólagos ciklikus mozgásokat természetesen nem maga az égbolt okozza, hanem a Föld napi forgása saját tengelye körül, éves keringése a Nap körül, és a lassú, imbolygó mozgás, melynek a precessziót köszönhetjük (a teljes ciklus 25 920 napévig tart). Mint korábban már említettük, ez utóbbi effektus kihatásait leginkább a kolúr négy pontján figyelhetjük meg, melyek az ekliptikán kijelölik a két napéjgyenlőséget és a két napfordulót, s amelyek az óra járásával megegyező irányban vándorolnak a nagy ekliptika, azaz a „zodiákus” kör kerülete mentén.

Mindennap van egy pillanat, amikor ez a négy pont a kolúron pontosan igazodik a földgolyó négy fő égtájához, melyeket a horizontkörön keleti, nyugati, északi és déli irány-

ként jelölünk. Ilyenkor mondhatjuk el, hogy föld és ég „viszszatükrözik” egymást. Archaikusán szólva, ekkor fejeződik leghívebben az „ami fent, az lent” hermetikus axiómája.

Pontosan ebben a pillanatban a két napforduló pontját tartalmazó kolúrvonal észak-déli irányban közvetlenül a megfigyelő feje felett húzódik, s ezáltal ez válik a szemléltető meridiánjává. A két napéjegyenlőségi pontot magába foglaló kolúrvonal ekkor kelet-nyugati irányba feszül az égbolton, pontosan keleten és nyugaton elmetszve a horizontot, definiálva ezzel a megfigyelő párhuzamosát. Megint csak az archaikus terminológiát használva, ekkor áll a megfigyelő „a látható univerzum középpontjában”.

Egyszerűen, mégis pontosan megtudhatjuk, mikor következik be ez az ideális „ami fent, az lent” konjunkció, ha hasznosítunk egy fényes csillagot, mely a két napforduló pontot magába foglaló kolúrvonalon ül. Egy fénylő csillag kiválasztása a kolúron, olyan közel a téli napfordulóhoz, amennyire csak lehetséges, lehetővé teszi a megfigyelőnek, hogy rögzítse az égboltot a létező legideálisabb állapotában: a tavaszpont keleten történő felkelésének precíz pillanatában. Ezt könnyedén elérhetjük, ha kivárjuk, míg a kérdéses csillag áthalad a déli meridiánon. Amikor ez bekövetkezik, a téli napforduló pontja egyenesen délre mutat, míg a többi pont a maradék három kardinális irány felé.

A tavaszpont precessziójának kihatásaként azonban a kiválasztott csillag változtatja a helyzetét, és jó egy évszázad múltával már nem használható erre a célra.

A Nagy Piramisról gyakorta állítják, hogy tökéletesen idomul a négy égtáj felé. Elhelyezkedése így nemcsak az irányt, de ami sokkal fontosabb, az „időt” is figyelembe veszi.

1934-ben a francia asztronómus, E. M. Antoniadi helyesen vette észre, hogy „a [gizai] piramisok csillagászati karakterét az alábbi jellemzők határozzák meg:

1. A piramisok szándékoltan, és szinte pontosan a harmincadik északi szélességi körön fekszenek.
2. Majdnem hajszálpontosan a négy égtáj felé irányulnak.
3. Rézsútos átjáróik voltaképpen meridián-„mutatók”, messze a legnagyobbak az eddig megkonstruáltak közül.¹

A fentiek igazolt tények, ahogyan az is tény, hogy a Nagy Piramis már-már matematikai igényű modellje az égboltnak vagy égi féltekének, s ezáltal az égi táj materiális és földi leképezése. Ha azonban egy adott csillaghoz is hozzákapszoljuk, az „idő” változója is felbukkan az egyenletben.

Emlékszünk rá, hogy a régi építőmesterek a Nagy Piramis fő észak-déli tengelyét a meridiánon áthaladó Alnitak csillaghoz igazították, mely az Orion-öv csillagai közül a legalacsonyabban áll. Azt is tudjuk, hogy a három piramis általános elrendezése 45 fokos szöget zár be a meridián tengelyével, és ez a sajátság i. e. 10 500 körül visszatükröződött az Orion-öv három csillagának megjelenésében is. Az időpontot nem önkényesen választottuk, hiszen ez az Orion precessziós ciklusának legalacsonyabb pontjavagy „Első Ideje”. Az ősök szemében Orion egyenlő volt Ozirisszal, és ez utóbbi „Első Idejét” tekintették a teremtésnek, a genezisnek.

Az i. e. 10 500 csillagos égboltjáról készített számítógépes rekonstrukciók megmutatják, hogy az Alnitak csillag pontosan azon a kolúrvonalon fénylett, mely a két napforduló pontot foglalja magába, a lehető legközelebb a téli napforduló pontjához. Ha egy megfigyelő „rögzíteni” kívánta volna az „ami fent, az lent” tökéletes állapotát i. e. 10 500-ban, az Alnitak csillagot is magába foglaló égbolt képét pontosan úgy foglalhatta volna földi „hologramba”, ahogyan azt Gizában mind a mai napig láthatjuk. Hogy ilyen tökéletes ég-föld egyezőség aligha lehet valami szenzációs „véletlen” műve, azt az Oroszlán napéjegyenlőségi kelése igazolja, melyre épp i. e. 10 500 korában került sor, és pontosan akkor, amikor az Alnitak csillag áthaladt a meridiánon. Ugyanekkor a tavaszpont tökéletesen igazodott a nagy Szfinxhez, az Oroszlán csillagkép földi másához. A következtetés megkerülhetetlennek tűnik: az ősi egyiptomiak egy lokális meridiánt hoztak létre Gizában, megörökítve az i. e. 10 500-hoz kapcsolódó korszakot.

Mindez pedig azt sugallja, hogy az ősök valamiért nemcsak a térben próbáltak „navigálni”, de az „időben” is. Mi járhatott a fejükben? Hogyan hajthatták volna uralmuk alá az időt?

Elméletileg legalábbis egy, az i. e. 10 500 kolúrjaiban rögzített időapparátus beavatási szertartásának csúcspontján

megajándékozhatta az „újjászületett” Hórusz-királyt a kozmikus tökélyel, egy afféle „mágikus színházzal”, hogy intuitív módon megértse, milyen messze is utazott „lelke” a teremtés pillanatától. Könyvünk III. és IV részében bemutatuk, miként használta a Hórusz-király a napéjgyenlőségek precessziójának jelenségét feladatának végrehajtásához, felkészítve szellemét, hogy utazást tegyen és felkutassa „őseit”, amolyan „csillagászati emlékeztetőként” felhasználva a földön tükröződő kozmikus tökélyt, azaz Giza „ kozmikus környezetét”. Napjainkban számítógépeket használunk e célra, szempillantás alatt felrajzolva képernyőnkre a régmúlt korok csillagos égboltjait. Úgy véljük, a Hórusz-király beavatása során intuitív módon hajtotta végre ezt a feladatot, szelleme „számítógépével” és belső érzékelése „képernyőjével”. Ez a konklúzió a számunkra nem okoz problémát. Ráébredtünk, hogy alapos betekintést nyerve az égbolt látszólagos mozgásába és állandóan a régmúlt égboltjait rekonstruálva számítógépeinkkel, a képek, koordináták és korszakok a vizuális gondolkodásmód részévé válnak, és belevésődnek az emlékezetbe. Felfedeztük, hogy ezek a „fájlok” később is könnyűszerrel visszanyerhetők, immár mechanikus vagy elektromos segédlet nélkül is. Megint csak elméleti szinten, de feltételezhetjük, hogy e készség fejlődésével bármely jövőbeli időzónában - mondjuk i. sz. 6000-ben - viszonylag könnyen meg tudnánk állapítani, mennyit is haladtunk előre az időben.

Továbbfejlesztve a gondolatmenetet, azt is állíthatjuk, hogy a Giza funkciója biztosítani egy gyakorlatilag elpusztíthatatlan „holografikus” apparátust a hóruszi érvonal „reinkarnálódott” avagy „újjászületett” tagjainak, felidézve bennük az „isten”i” genetikai eredet „emlékét”, mely Egyiptomhoz és az i. e. 10 500-as korszakhoz kötődik. A végső feladat azonban mégsem ez, hanem átörökíteni a lélek „halhatatlanságát” - vagyis egy végletesen *gnosztikus* tapasztalat keretében megszabadítani az élő entitás spirituális részét a materiális, indifferens résztől. Más szóval, az „élő” ember az anyag és szellem közti egyesülés végterméke. Nagyon úgy tűnik, hogy „Hórusz Követői” megértették annyira a kozmikus mechanizmust, hogy képesek legyenek a kettő szétválasztására.

Az ilyen kérdések persze óhatatlanul is elvezetnek a metafizika és a természetfeletti érzékelés ingoványos talajára, melytől mindeddig igyekeztünk tartózkodni. Mindazonáltal hangot kell adnunk ösztönös megérzésünknek, hogy a metafizikus gondolkodás egy formáját hasznosíthatták Hórusz rejtelmes „Követői” is, kik beavatási és „asztronómiai” pályukat Héliopoliszba tették - és akiknek a zsenialitása visszatükröződik Giza döbbenetes, „holografikus” csillag/kő (szellem/anyag) apparátusában is. Az ősi szövegemlékekben minden erre a rejtélyes testvériségre tett utalás azt sugallja, hogy nem egyszerű „papokkal” van dolgunk, hanem olyan intelligenciával, mely tökéletesen érti az emberi szellem működését és az olyan kifinomult technikákat, melyek a „régmúltba nyúló emlékezet” felélesztéséhez szükségesek az „idő” belső érzékelésén keresztül. Az ezoterikus tanítások és a bevezetés a kozmikus misztériumokba bizonyára nem prózai célokat szolgáltak, ahogyan azt az egyiptológusok állítják - például hogy kifejlesszenek egy naptárrendszert a „termőföld öntözéséhez” és a „vallásos ceremóniákhoz” -, hanem valamiképp sikeresen fogták hámba az emberi elme természetes érzékelésen túli képességeit annak érdekében, hogy az kapcsolódjon az idő láthatatlan és anyagtalan, ám annál érzékelhetőbb „áramlásához”.

A kérdés mindazok számára, akik „tudományos igényű” magyarázatot keresnek, így is megfogalmazható: Vajon mi, emberek, magunkban hordozzuk a „régmúlt emlékeit” a génjeinkbe zárva? És ha igen, lehetséges visszanyerni ezeket az emlékeket a megfelelő technikák alkalmazásával?

Vagy ha még provokatívabbak akarunk lenni: „tudatunk” vajon oly elválaszthatatlanul kötődik az „időhöz”, hogy egyszerűen csak keresztüláramlik a biológiai anyagon, önmagunkon, ahogyan a csermely is végighalad a kövek közt?

Az intellektus történetével foglalkozók körében régóta elismert tény, hogy a monumentális építészeti emlékek és az őstípusi képek alkalmasak az alvó „emlékezet” felélesztésére azok esetében, akiket beavatás útján fogékonnyá tesznek erre. A gótikus katedrálisok falfestményei és üvegablakai, vagy az olyan festett mennyezetek, mint amilyen a Sixtusi kápolnában is megcsodálható, valójában erőteljes képi szimbólumok - melyeket helytállóan nevezett „néma költészet-

nek" az i. e. negyedik században élt poéta, Keószí Szimóni-dész. Ezek az ősi emlékeztetők és az elérésükre kidolgozott technikák, melyekre napjainkban csak mnemotechnikákként hivatkoznak, jelennek meg Frances A. Yates 1966-os *Az emlékezet művészete* című munkájában. Könyvében Yates kifejti, hogy az ősi Görögországban tanított hatásos szellemi technikák az úgynevezett „egyiptomi hermetikus tradícióban” gyökereztek. Nemrégiben Murry Hope, az *Idő, a végső energia* című munkájában foglalkozott az „időutazás” mint energiaforma komplex témakörével, és utalt arra, hogy a predinasztikus kor Egyiptomának beavatottjai talán megértették és igába is fogták az „időt”, egy még felfedezésre váró képesség segítségével szétzúzva a biológiai „idő” kereteit, és elvezetve az időérzékelés egy másik mentális birodalmába. Murry Hope ezt a birodalmat nevezi „Külső Időként”. Hasonlóképpen, egy jelenkori tanulmány - az *Atlantistól a Szfingig* - szerzője, a filozófus Colin Wilson mutatott rá, hogy az ősök rendelkezhetek erőteljes extraszenzoros érzékelési képességekkel, az (ezzel szembenálló racionális vagy „Nap”-gondolkodás helyett az) intuitív gondolkodáson alapuló „eltérő tudásrendszer” révén, mellyel magasabb tudati állapot elérésére váltak képessé. Ez a magasabb tudati állapot lehetett a kulcs az „idő” eltérő érzékeléséhez.

Az ilyen kihasználatlan lehetőségek az egyre táguló időmező érzékelésére vélhetően lényegi részét alkotják az emberi mentális mechanizmusnak, melyet nagyon is komolyan vizsgált Amerika egyik prominens tudományos alapítványa, a kaliforniai Stanford Kutatóintézet - vagy ismertebb nevén az SRI International. 1972-ben az SRI International szakmai konzultánsként részt vett az úgynevezett távoli érzékelés programban, melyet a CIA mellett olyan kormányhivatalok finanszíroztak, mint az amerikai haditengerészet, az amerikai hadsereg és az amerikai védelmi hírszerzés (DIA). A programokat a nagy tiszteletnek örvendő fizikus, dr. Hal Puthoff vezette, aki többek közt neves médiumokat (SRI-zsargonban „távérzékelőket”) alkalmazott az ellenséges katonai célpontok és létesítmények extraszenzoros érzékelés útján történő „lokalizálására”.

Az olvasó bizonyára nem felejtette még el, hogy az SRI International (melyet sokan neveznek „Amerika második

legnagyobb agytrösztjének") 1973-ban részt vett az egyiptomi high-tech régészeti programban, és legalább egy alkalommal együtt dolgozott az Edgár Cayce Alapítvánnyal (ECF) egy sor hanglokátoros kísérletben (lásd 5. fejezet).

Sok „távérzékelő”, aki részt vett a távoli érzékelési programban, mint Ingó Swann és Nel Riley médiumok (utóbbi az amerikai hadsereg őrmestere), nyíltan állították, hogy belső képességeik révén egyfajta „időutazást” képesek tenni a földgolyó bármely távoli pontjára. Az ilyen állítások sok tekintetben emlékeztetnek azokra, melyeket Edgár Cayce és körei tettek, akik megváltozott tudati állapotukban - például mély transz vagy hipnózis során - képesek voltak „visszaemlékezni” elmúlt életeikre - vagyis mentális időutazást tettek egy távoli helyre. Cayce, akit egykor Amerika legismertebb médiumának tartottak, maga állította, hogy egy korábbi életében, i. e. 10 500-ban Egyiptomban főpapként ténykedett - mely kijelentést, mint az 5. fejezetben láttuk, az 1970-es években még az egyiptológus Mark Lehner is megvizsgálásra érdemesnek tartott gizai tudományos kutatásai keretein belül.

A Nagy Piramis kormeghatározása: egy elhallgatott tanulmány következtetései

A könyvben bemutatott bizonyítékok a gizai nekropolisz építményeinek eredetét és korát illetően arra utalnak, hogy - felhasználva a modern számítógépek által segített archeoasztronómia eredményeit - a genezis, illetve a helyszín eredeti terve és elrendezése az i. e. 10 500-hoz kapcsolódó korszakra datálható. A geológiai, építészeti és archeoasztronómiai bizonyságok alapján az is kijelenthető, hogy a nagy Szfinx, a hozzá kapcsolódó megalitikus „templomok”, valamint a „Hafré piramisaként” ismert építmény alapja is ebben a hihetetlenül távoli őstörténeti korban épült.

Itt fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a Nagy Piramis építését nem tesszük i. e. 10 500-ra. Épp ellenkezőleg, a belső asztronómiai tájolás - a király és a királynő kamráinak csillagkürtői - alapján biztosra vesszük, hogy az építkezés *befejezésére* az egyiptomi óbirodalom korában került sor, valamikor i. e. 2500 körül. Ezt egyébként nem is vitatja senki, hiszen semmilyen formában nem szegül ellene a tudós konszenzusnak, mely szerint a piramist a IV dinasztia második fáraója, az i. e. 2551. és 2528. között uralkodó Hufu építtette¹. Elméletünk mégis éles ellentétben áll a klasszikus nézettel a tekintetben, hogy véleményünk szerint a gizai nekropolisz rejtélyes építményei csakis az építészeti fejlődés és tökéletesedés egy hihetetlenül hosszúra nyúlt szakaszának az eredménye lehet - egy olyan periódusé, mely i. e. 10 500-ban vette kezdetét, és a Nagy Piramis megépítésével, 8000 esztendővel később ért véget, s amelyet mindvégig egy zárt, intellektuálisan rendkívül fejlett közösség tartott az irányítása alatt.

Az ortodox egyiptológusok szerint a Nagy Piramis alig több mint 100 évnyi építészeti fejlődés eredménye, mely

Dzsószer szakkarai lépcsős piramisának megépítésével vette kezdetét (nem korábban, mint i. e. 2630-ban), majd három „kísérleti” piramismodellt követően (egy Médumban, kettő Dahsúrban - valamennyit Hufu atyjának, Sznofrunak tulajdonítják) el is érte zenitjét, a technikai értelemben már-már tökéletes Nagy Piramissal, nem korábban, mint i. e. 2551-ben (vagyis abban az évben, hogy Hufu a trónra emelkedett). A piramisépítés evolúciós „folyamatát” a klasszikus egyiptológia tehát úgy láttatja, hogy a Nagy Piramis négy korábbi piramisból fejlődött tovább².

De mi van akkor, ha arról a négy piramisról kiderülne, hogy nem korábbi, hanem éppenséggel *későbbi* struktúra? Tegyük fel például, hogy objektív és kétségbekonvencionális archeológiai bizonyítékok támasztják alá - mondjuk egy megbízható radiokarbon kormeghatározás -, hogy a Nagy Piramis építési munkálatai valójában már jó 1300 évvel Hufu születése *előtt* megkezdődtek, és hogy az építmény javarészből 300 éve készen állt már, amikor az uralkodó a trónra lépett. Az ilyen bizonyíték, ha létezik, egy csapásra idejétmúlttá tenné az ortodox egyiptológia eredetelméletét, és vele együtt a Szakkara-Médum-Dahsúr-Giza szekvenciát is, mivel a Nagy Piramis messze ősbibbnek bizonyulna, mint legkorosabb „őse”, Dzsószer durván megformált lépcsős piramisa. Helytálló evolúciós sorrend híján a tudósoknak még a jelenleginél is nehezebb lenne megmagyarázni a Nagy Piramis hihetetlen építészeti kifinomultságát és precizitását (miután aligha lenne tartható, hogy ilyen léptékű munkára képesek lettek volna olyan építők, akiknek korábban semmi tapasztalata nem volt monumentális építményekkel kapcsolatban).

Érdekes módon ilyen objektív bizonyíték igenis *létezik*, komoly kételyeket ébresztve a klasszikus egyiptológia sorrendjét illetően. Ezt a bizonyítékot 1986-ban találta meg és hozta nyilvánosságra a radiokarbon kormeghatározási projekt Mark Lehner vezetésével (az utalást lásd a tudóssal váltott levelekben, III. függelék). Lehner az Edgár Cayce Alapítvány támogatásával a Nagy Piramis felépítményéből tizenöt habarcsmintát gyűjtött, melyekre azért esett a választása, mert a bennük található szervesanyag-töredékek a természetes kővel ellentétben alkalmasak a radiokarbon-vizsgálatok

elvégzésére. A minták közül kettőt a dallasi Southern Methodist University radiokarbon-laboratóriumában vizsgálták meg, a többi tizenhármat zürichi laborokba küldték, ahol a kifinomultabb gyorsító berendezéseket használták. A rutin-nak megfelelően az eredményeket kalibrálták és fagyűrű mintákkal támasztották alá³.

Az eredmény pedig igencsak meglepő. Ahogyan annak idején Lehner kommentálta:

Az eredményül kapott dátumok i. e. 3809. és i. e. 2869. között helyezkednek el. Tehát általánosságban elmondható... hogy jelentősen régebbiek, mint amikor a legtöbb egyiptológus teszi Hufu korát... A radiokarbon kormeghatározás szerint annak függvényében, mely mintát vesszük, az egyiptomi kronológia 200-1200 évnyi elcsúszást szenved. Átlagolva az eredményeket, mondhatjuk úgy, hogy az általunk kapott dátumok 400-450 évvel előzik meg az óbirodalom korabeli, és különösen a IV dinasztia korabeli piramisokat... Ez valóban radikális különbség... Úgy értem, ez sok mindent megváltoztat. A gízai piramisok 400 évvel idősebbek, mint azt az egyiptológusok hiszik⁴.

Annak ellenére, hogy Lehner szerint a kormeghatározásra következő tudományos procedura alapján került sor⁵ (aminek önmagában elégnek kellene lennie ahhoz, hogy tudós körökben elfogadják), a tanulmány különös módon szinte alig vert visszhangot, és nem „változtatott” semmin. Az egyiptológusok mindeddig figyelmen kívül hagyták az implikációit, és a tanulmány nem ismert sem az akadémikusok, sem a népszerű tudomány köreiben. Egyszerűen képtelenek vagyunk megmagyarázni vagy megérteni e kudarc okát - vagy hogy miért nem vontak ki további mintákat a Nagy Piramisból és miért nem végezték el újra a vizsgálatokat, hogy igazolják avagy megcáfolják Lehner potenciálisan korszakalkotó eredményeit.

Ami természetesen felveti azt a nyugtalanító lehetőséget is, hogy rejlik egyfajta rendszer az ilyen eredmények agyonhallgatásában.

Mint arról a 6. fejezetben tudósítottunk, a királynő kamrájának északi kürtőjéből annak idején egy fadarab is előke-

rült. Az építkezés befejezése óta ott heverő tárgy része annak az egyedülálló kollekciónak, melyet 1872-ben tárt a világ elé a brit mérnök, Waynman Dixon. A másik két „Dixon-relikvia” - egy kis fémhorog és egy kőgolyóbis - előkerült a British Museumban, miután sokáig elveszettnek hitték. A fadarab holléte azonban a mai napig ismeretlen⁶.

Ami igazán kár. Lévén szerves anyag, a fa megfelelő alapanyag a radiokarbon-vizsgálatokhoz. Miután tudjuk, hogy ez a fadarab a piramis belsejébe volt zárva, mióta csak befejezték annak építését, a vizsgálat egyszer és mindenkorra eldönthetné, mikor is került sor az építkezésre.

Egy hiányzó fadarabot azonban nem lehet megvizsgálni. Szerencse a bajban, hogy - miként a 6. fejezetben említettük - egy másik fadarab még mindig ott hever a piramisban, a királynő kamrája északi kürtőjének mélyén. Ez a tárgy tisztán kivehető a filmen, melyet Rudolf Gantenbrink robotkamerája, az *Upuaut* készített, és amelyet 1993. november 22-én a British Museumban rangidős egyiptológusok előtt be is mutattak⁷.

Információink szerint viszonylag egyszerű és költségkímélő megoldásokkal a fadarab felhozható az északi kürtőből. Mégis, a film bemutatása óta eltelt két és fél évben még csak kísérlet sem történt erre. A fadarab még mindig ugyanott hever, kora máig ismeretlen, és Rudolf Gantenbrink, mint megtudhattuk, máig nem kapta meg az engedélyt, hogy befejezze a kürtők feltárását.

Jegyzetek és forrásmunkák

1. fejezet

- 1 Szelim Hasszán, *Excavations at Giza*, Government Press, Cairo, 1946, VI. kötet, I. rész, 34-35. oldal.
- 2 Ugyanott.
- 3 E. A. Wallis Budge, *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, Dover Publications Inc., New York, 1978, 1. kötet, 469. oldal.
- 4 Szelim Hasszán, *The Sphinx: Its History in the Light of Recent Excavations*, Government Press, Kairó, 1949, 76. oldal. *L. még* Veronica Seton-Williams és Peter Stock, *Blue Guide Egypt*, A. & C. Black, London, 1988, 432. oldal.
- 5 Zahi Hawass és Mark Lehner „*The Sphinx: Who Built It and Why*”, *Archaeology*, 1994. szeptember-október, 34. oldaltól / *még* E. A. Wallis Budge, *Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, II. kötet, 752. oldal.
- 6 Az angol nyelvben meglepően sok óegyiptomi eredetű szó maradt fenn. Az egyik kistestű agárfajta, a Whippet neve például az egyiptomi kutyaisten, Upuaut nevéből eredeztethető. (Upuaut = az utak megnyitója). Normandi Ellis *remek Awakening Osiris* (Phanes Press, Grand Rapids, 1988) c. művében számos más, hasonlóan izgalmas példát vonultat fel.

2. fejezet

- 1 I. E. S. Edwards, *The Pyramids of Egypt*; Pelican Books, London, 1949, 106. oldal.
- 2 Ahmed Fakhry, *The Pyramids*, University of Chicago Press, Chicago, 1969, 159. oldal.
- 3 Mark Lehner „*Computer Rebuilds the Ancient Sphinx*”, *National Geographic*, I. kötet, 179. oldal, No. 4, 1991. április; Mark Lehner *Reconstructing the Sphinx*”, *Cambridge Archaeological Journal*, I. kötet, No. 1, 1992. április.
- 4 *National Geographic*, 1991. április, az idézett műben.
- 5 Ugyanott.
- 6 Ugyanott.
- 7 *Cambridge Archaeological Journal*, az idézett műben, 10. és 11. o.

- 8 Ugyanott, 9. oldal.
- 9 Ugyanott, 20. oldal.
- 10 John Anthony West *Serpent in the Sky, The High Wisdom of Ancient Egypt*, Quest Books, Wheaton, III., 1993, 231. oldal.
- 11 Ugyanott, 232. oldal.
- 12 American Association for the Advancement of Science, Chicago, 7. February, 1992, vita: „How Old is the Sphinx?”
- 13 Cambridge Archaeological Journal, az idézett műben, 6. oldal.
- 14 Az időmeghatározás teljesebb magyarázatát /. Graham Hancock, *Fingerprints of the Gods* (Istenek kézjegyei), William Heinemann Ltd, London, 1995, and Crown Publishers, New York, 1995, 51. oldal.
- 15 Hasszán *The Sphinx*, az idézett műben, 75. oldal.
- 16 Cambridge Archaeological Journal, az idézett műben, 6. oldal.
- 17 E. A. Wallis Budge „Stela of the Sphinx” a *History of Egypt-ben*, London, 1902, IV kötet, 80. oldaltól.
- 18 Ugyanott, 85-86. oldal.
- 19 James Henry Breasted *Ancient Records of Egypt*, Histories and Mysteries of Man Ltd, London, 1988, II. kötet, 324. oldal.
- 20 Ugyanott.
- 21 Ugyanott.
- 22 National Geographic, 1991. április, az idézett műben.
- 23 Gaston Maspero *The Passing of Empires*, New York, 1900.
- 24 James Henry Breasted *Ancient Records*, az idézett műben, I. kötet, 83-85. oldal.
- 25 Gaston Maspero *The Dawn of Civilization*, SPCK, London, 1894, 247. oldal.
- 26 Gaston Maspero *A Manual of Egyptian Archaeology*, 74. oldal.
- 27 Hasszán *The Sphinx*, az idézett műben, 91. oldal.
- 28 American Association for the Advancement of Science, 1992, vita: „How Old is the Sphinx?”, az idézett műben.
- 29 Archaeology, 1994. szeptember-október, az idézett műben, 32-33. oldal.
- 30 Ugyanott, 34. oldal.
- 31 R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, Inner Traditions International, Rochester Vt, 1988, 96. oldal.
- 32 John Anthony West *Serpent*, az idézett műben, 1-2. oldal.
- 33 Ugyanott, 186. oldal.
- 34 Ugyanott, 187. oldal.
- 35 Ugyanott, 226. oldal.
- 36 Ugyanott, 225. oldal.
- 37 Ugyanott, 226. oldal.
- 38 Ugyanott, 227. oldal.
- 39 Ugyanott.

- 40 Ugyanott.
- 41 Ugyanott, 226-227. oldal.
- 42 Ugyanott, 228. oldal.
- 43 Az NBC Televízió interjúja a *Mystery of the Sphinx* c. dokumentumfilmben, 1993.
- 44 John Anthony West *Serpent*, az idézett műben, 227. oldal.
- 45 Idézve az An Akhbar El Yom-ban, 1994. január 8.
- 46 John Anthony West *Serpent*, az idézett műben, 229. oldal.
- 47 Boston Globe, 1991. október 23.
- 48 Los Angeles Times, 1991. október 23.
- 49 John Anthony West *Serpent*, az idézett műben, 229. oldal.
- 50 Ugyanott.
- 51 Ugyanott.
- 52 Ugyanott.
- 53 Ugyanott, 229. oldal.
- 54 Ugyanott, 230. oldal.
- 55 Ugyanott, 229. oldal.
- 56 *Mystery of the Sphinx*, az idézett műben.
- 57 Ugyanott, és KMTJ V kötet, 2. szám, nyár, 1994, 7. oldal.

3. fejezet

- 1 A kötömbök súlyát illetően / I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 215. o.; John Anthony West *Serpent*, az idézett műben, 242. o.; John Anthony West *The Traveller's Key to Ancient Egypt*, Harrap Columbus, London, 1989, 143-145. o.; *Mystery of the Sphinx*, az idézett műben; dr. Joseph Davidovits és Margie Morris *The Pyramids: An Enigma Solved*, Dorset Press, New York, 1988, 51. o.
- 2 *Mystery of the Sphinx*, az idézett műben.
- 3 Interjú, ugyanott.
- 4 Lásd pl.: I. E. S. Edwards *Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 220. oldal; John Baines és Jaromir Malek *Atlas of Ancient Egypt*, Time-Life Books, 1990, 138-139. oldal.
- 5 A legalaposab tanulmányt az alábbi műben találjuk: Peter Hodges (Julian Keable szerk.) *How the Pyramids Were Built*, Element Books, 1989.
- 6 Ugyanott, 11. oldal.
- 7 Ugyanott, 11-13. oldal.
- 8 Ugyanott, 13. oldal.
- 9 Jeaf: Kerisel, elismert talajmérnök Franciaországban, ezenkívül a Francia-Egyiptomi társaság elnöke behatóan tanulmányozta a hatalmas kötömbök emberi erővel, faszánon történő vontatásának lehe-

tőségét. Kerisel volt olyan kedves, hogy még a kiadása előtt rendelkezésünkre bocsátotta *La Grandé Pyramide et ses Demiers Secrets* címen napvilágot látott tanulmányát (1996). A tanulmány alapját az a tény szolgáltatta, hogy a talajra gyakorolt nyomás nem haladhatja meg a $15\,000\text{ N/m}^2$ -t dőngölt földből készült (és valószínűleg kőlapokkal burkolt) max. 8%-os dőlésszögű rámpák esetében. „A súrlódási együttható a számítások szerint 0,15 tonna áztatott mész kenőanyag mellett.” Kerisel megjegyezte, hogy $15\,000\text{ N/m}^2$ nyomás fölött a kenőanyag elszivárogna, így a súrlódási együttható megnövekedne, s így még nehezebbé válna a kövek vonszolása. 0,3 m/s átlagsebességgel számoltunk, mivel egy ember esetén 130 N húzóerőt feltételezhetünk, így tehát egy 70 tonnás kötőmb elhúzásához 807 ember kellett, akik 25 óra alatt tettek volna meg egy kilométert. A szerző azt is kiszámolta, hogy amennyiben akár csak rövid ideig 130 N fölé ment volna a húzóerő, úgy a munkások komoly hátsérülést szenvedtek volna. Az egyes emberek között 1 m távolságot feltételezve, a 807 ember 6 sorba állva 134,5 méter hosszú, 6 m széles rámpát igényelt volna. A probléma természetesen tovább fokozódik, amikor 200 tonnás kövek mozgatásakor, különösen a szűk helyeken a Szfinx és a Völgytemplom építéskor - ilyen feladat gyakorlatilag elképzelhetetlen az akkori primitív technikai fejlettség mellett.

- 10 Róbert Schoch bizonyítékát megtaláljuk a *Mystery of the Sphinx-ben*, az idézett műben.
- 11 *KMT*, V kötet, az idézett műben, 7. oldal.
- 12 *The Sacred Sermon* (Hermetica, Libellus III), fordította G. R. S. Mead in *Thrice Great Hermes: Studies In Hellenistic Theosophy and Gnosis*, Sámuel Weiser Inc., North Beach, Maine, 1992, II. könyv, 51. oldal.
- 13 British Museum, kézirat 25., 619., 15-19. oldal.
- 14 W. M. Flinders Petrie *The Pyramids and Temples of Gizeh*, Histories and Mysteries of Man Ltd, London, 1990, 50-51. oldal.
- 15 Chassinat *Monuments et Mémoires*, Fondation Piot, XXV kötet, 57. oldal.
- 16 Thor Heyerdahl *The Ra Expeditions*, Book Club Associates, London, 1972, 15. oldal.
- 17 Ugyanott, 15-17. oldal
- 18 Graham Hancock *Istenek kézzegyei*, az idézett műben; Róbert Bauval és Adrián Gilbert *Az Orion-rejtély*, Alexandra Kiadó, 1997 és 1999, Pécs.
- 19 Gaston Maspero *The Dawn of Civilization*, az idézett műben, 306-307. *Lásd még* Péter Tompkins *Secrets of the Great Pyramid*, Harper & Row, New York és London, 1978, 17. oldal és W M. Flinders Petrie *Pyramids and Temples*, az idézett műben, 13. oldal.

- 20 W. M. Flinders Petrie *Pyramids and Temples*, az idézett műben, 13. oldal.
- 21 A feltételezések szerint Arkhimédész volt a felfedező.
- 22 A kérdés további tárgyalását cf. Graham Hancock *Istenek kézjegyei*, Alexandra Kiadó, 1997, Pécs, 48. fejezet.
- 23 Ugyanott.
- 24 Piazzzi Smyth *The Great Pyramid*, Bell Publishing Co., New York, 1990, 79-80. oldal.
- 25 Ugyanott, 80.
- 26 J. H. Cole, Paper No. 39, „*The Determination of the Exact Size and Orientation of the Great Pyramid of Giza*”, Survey of Egypt, Kairó, 1925. Lásd még I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 87. oldal.
- 27 Ugyanott.
- 28 I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 208. oldal
- 29 Lásd Flinders Petrie *Pyramids and Temples*, az idézett műben, 83-84. oldal.
- 30 Lásd *Fingerprints of the Gods*, az idézett műben, 330-338, *The Orion Mystery*, az idézett műben, 41-45. oldal.
- 31 I. E. S. Edwards, *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 93. oldal.
- 32 Hálásak vagyunk James Macaulayának az ötletért.
- 33 Joseph R. Jochmans, *The Hall of Records*, kiadatlan kézirat, 1985, 175. oldal. Lásd még Hodges *How the Pyramids Were Built*, az idézett műben, 122. oldal.
- 34 Flinders Petrie *Pyramids and Temples*, az idézett műben, 19. oldal.
- 35 Ugyanott.
- 36 Vyse és Perrings a számok idézve: Edwards, *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 88. oldal.
- 37 Ugyanott, 88-96. oldal.
- 38 Ugyanott, 88. oldal.
- 39 Hérodotosz *The History*, David Grene angol fordításában, University of Chicago Press, 1988, 2: 124,185-186. oldal.
- 40 Idézet: Jochmans *The Hall of Records*, az idézett műben, 176-177. oldal.
- 41 R. Cook *The Pyramids of Giza*, Seven Islands, Glastonbury, 1992, 52. oldal.
- 42 Jean Kerisel „*The Pyramid of Cheops: Further Research*” (1992. október és december), kivonat ebből az újságból a Revue Française d’Egyptologie-ben, 1993/1, 4. oldal.
- 43 Ugyanott, 6. oldal.
- 44 Ugyanott.
- 45 Ugyanott, 7. oldal.

- 46 Personal communication.
- 47 A. Badawy „The Stellar Destiny of the Pharaoh and the so-called Air Shafts in Cheops' Pyramid", Mitt. Inst. Orient, zu Berlin, Band 10, 1964, 189-206. oldal.

4. fejezet

- 1 *Lásd* pl. I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 209-210. oldal.
- 2 A kérdés további tárgyalását /. Az Orion-rejtély, az idézett műben.
- 3 *Lásd* pl. E. M. Antoniadi *L'Astronomie Egyptienne*, Párizs, 1934, 119. oldal.
- 4 *Lásd* *The Ónon Mystery*, az idézett műben, 97-104. oldal.
- 5 Ugyanott.
- 6 Ugyanott, 105-137. oldal.
- 7 Ugyanott.
- 8 Ugyanott.
- 9 Ugyanott, 179-196. oldal.
- 10 *Lásd* *The Orion Mystery*, az idézett műben, 192. oldal.
- 11 A precíz precessziós szabály alkalmazásával, a nutációhoz igazított csillagfényelhajlás, a megfelelő mozgás (a legújabb Yale Bright Star Catalog alapján) és parallax figyelembevételével, kb. i. e. 10 500-ra tehető az az időpont, amikor az Orion-öv a legalacsonyabb magasságot érte el ($9^{\circ} 25'$ a déli meridiánnál, értsd deklináció: $50^{\circ} 35'$).
- 12 Tekintve, hogy a teljes precessziós ciklus 25 920 évig tart.
- 13 Bővebben *lásd* Giorgio de Santillana and Hertha von Dechend *Hamlet's Mill*, Godine, Boston, 1977.
- 14 Ugyanott, 59. oldal.
- 15 *Lásd* *Fingerprints of the Gods*, az idézett műben, 454-458. oldal.
- 16 Bővebben *lásd* J. Norman Lockyer *The Dawn of Astronomy*, MIT Press, 1973, 60-61. oldal.
- 17 *Hermética*, Sir Walter Scott transí., Shambhala, Boston, 1993, *Asclepius III:24b*, 341. oldal.
- 18 *A Duat* tizenegyedik kiadásából a „Book of What is in the Duat", Sir E. A. Wallis Budge *The Egyptian Heaven and Hell*, Martin Hopkinson & Co, London, 1925, 240. oldal.
- 19 Ugyanott, *a. Duat* tizenkettedik kiadása, 258. oldal.
- 20 Ugyanott, 70. oldal.
- 21 Bővebben *lásd* *The Orion Mystery*, az idézett műben, 179-184. oldal; *Fingerprints of the Gods*, az idézett műben, 380. oldal.
- 22 Ugyanott. *Lásd még* E. A. Wallis Budge *The Gods of the Egyptians*, Dover Publications Inc., New York, 1969.

5. fejezet

- 1 A hagyomány, mely szerint fontos „feljegyzéseket” hoztak Egyiptomba a „Vízözön” után, vagyis i. e. 10 000 után legalább az i. e. harmadik századra tehető. Ez olvasható pl. *Szóthisz könyvében*, melyet egyes tudósok Manethónak, az írnoknak tulajdonítanak (/ Garth Fowden, *The Egyptian Hermes*, Princeton University Press, New Jersey, 1993, 29-33. oldal). Ugyanez a gondolat jelenik meg az i. sz. 1-2. században íródott *Kore Kosmou-ban* (a hermészi írások XXIII. szemelvényében) (/ *Hermética*, az idézett műben, 461. oldal). A *Kore Kosmou-ban* (8. rész) Ízisz istennő azt állítja, hogy Thot egy titkos helyre rejtette a „szent könyveket”, amelyek „Ozirisz titkos dolgait tartalmazzák ... a kozmikus elemek szent szimbólumait”, aztán bűverejével elvarázsolta a könyveket, hogy azokat ne lássa földi halandó, csak azután, ha a mennyország már megöregedett, és olyan lények [értsd emberek] népesítik be a Földet, amelyek érdemesek arra, hogy belemenjenek...”
- 2 Andrew Tomas *From Atlantis to Discovery*, Róbert Hale, London, 1972, 109. oldal.
- 3 Ibn Abd Alhokim és Ibn Khurradhbih és Lohfat arab kéziratai, idézi: Joseph R. Jochmans *The Hall of Records*, kiadatlan kézirat, 1985, 174. oldal. *Lásd még* John Greaves *Pyramidographia*, 1646, Ibn Alhokim szövege arabból fordítva.
- 4 Péter Tompkins *Secrets of the Great Pyramid*, Allén Lane, 1972, 6. oldal.
- 5 A Berlini Múzeumban található híres Westcar Papirus utal arra, hogy Kheopsz horizontjában egy vagy több titkos kamrát rejtettek el - mármint a Nagy Piramis állítólagos építői. {*Lásd Az Orion-rejtély*, Alexandra, 1999, az idézett műben, 3. függelék}. A „Horizont” kifejezés azonban jelenthette magát a Nagy Piramist vagy az egész gízai nekropoliszt, tehát benne a Szfinxet is. A *Koporsósözegek* 1080. varázslata (i. e. 2000) egy titkos „lepecsételt dologról” beszél, amely Ozirisz Ra-Szetau (Giza) tulajdona volt, az 1080. varázslat pedig arra utal, hogy ez egy Héliopoliszhoz (Dzsedui-oszlop) tartozó „írással anyag”, amely valahol a sivatag homokjában van elrejtve.
- 6 Ezeket a kopt hagyományokat Al Qodai, Al Masudi és Al Maqrizi arab történetírók jegyezték le, idézve: *The Hall of Records*, az idézett műben, 210. oldal.
- 7 A szabadkőművesek úgynevezett „Régi vádajai” bizonyos Hermenesről (természetesen Hermész, azaz Thot) beszél, aki megőrizte a „mesterségeket” azáltal, hogy szent oszlopokra és obeliszekre vészte azokat (*lásd* Fred L. Pick és G. Norman Knight, *The Pocket History of Freemasonry*, Frederick Muller Ltd, London, 1983, 32. oldal). Al-

talánosan elfogadott, hogy az „Egyiptomi” ezoterikus vonal a szabad-kőművességen belül, a Rózsakeresztes társaság és bizonyos fokig a Teozófsták, az úgynevezett Hermészi Tradícióból származtathatók, amely a késői itáliai reneszánsz alatt virágzott Európában, de valószínűleg a görög és kopt írásokban - más néven hermészi írások - gyökerezik (lásd Frances A. Yates *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, University of Chicago Press, Chicago, 1991; továbbá *The Rosicrucian Enlightenment*, Ark Paperbacks, London, 1986, 212. oldal).

- 8 Harmon Hartzell Bro, *Edgar Cayce: A Seer Out Of Season*, Signet Books, New York, 1990, 43-44. oldal, Cayce titkárnője, Gladys Davis, akit „csinos szőke cicababaként” írtak le, s akiről Cayce úgy vélte, hogy lánya, Iso reinkarnációja, az atlantiszi időkből (ugyanott, 245. oldal).
- 9 Edgar Evans Cayce, Gail Cayce Schwartzner és Douglas G. Richards *Mysteries of Atlantis Revisited: Edgar Cayce's Wisdom for the New Age*, Harper & Row, San Francisco, 1988, xxi. oldal.
- 10 Ugyanott, 119. oldal. Az a megtiszteltetés ért minket, hogy találkozhattunk a szerzővel, Douglas G. Richards-szal 1995 júliusában az Edgar Cayce Alapítványnál, Virginia Beachben.
- 11 Ugyanott, 120. oldal.
- 12 Edgar Cayce „Reading” on the Great Pyramid No. 5748-6. Ezt a „reading”-et (olvasatot, magyarázatot) Arctic Crescent-i (Virginia Beach) otthonában adták neki 1932. július 1-én du. 4.10-kor.
- 13 „Reading” 378-16. Lásd Mark Lehner *The Egyptian Heritage: Based on the Edgar Cayce Readings*, A.R.E. Press, Virginia Beach, 1974, 99. oldal\
- 14 „Olvasat” No. 5748-6. *The Egyptian Heritage*, az idézett műben, 119. oldal.
- 15 „Olvasat” No. 294-151. Lásd Thomas Sugrue *There is a River: The story of Edgar Cayce*, A.R.E. Press, Virginia Beach, 1988, 393. oldal. Lásd még Harmon Hartzell Bro *A Seer Out Of Season*, az idézett műben, 247. oldal.
- 16 Mark Lehner *The Egyptian Heritage*, az idézett műben, 92. oldal. Lásd még Harmon Hartzell Bro *A Seer Out Of Season*, az idézett műben, 133. oldal.
- 17 Edgar Evans Cayce, etc. *Mysteries of Atlantis*, az idézett műben, 121. oldal.
- 18 Ugyanott, 131. oldal.
- 19 Douglas G. Richards megerősítette ezt egy dokumentált telefonbeszélgetésben 1995 szeptemberében (Richards társszerzője Edgar Evans Cayce-nek és Gail Cayce Schwartznernek: *Mysteries of Atlantis Revisited*, az idézett műben). Amikor közvetlenül megkérdeztük

Mark Lehnert erről, írásban válaszolt (1-2. levél, 1995. október 15.): „Úgy gondolom, én vagyok a kompetens ebben a kérdésben. Soha nem gondoltam volna, hogy az egyiptomban ösztöndíjként eltöltött egy évem után az ECF támogatásának köszönhetően a nagyágyú egyiptológusok sorába lépek majd. Ezt a támogatást egyébként Hugh Lynn Cayce közbenjárásának köszönhettem. Pedig se ő, sem pedig én nem tudhattuk, mi lesz ebből az egészből. Szerintem Hugh Lynn azért segített abban, hogy kijussak Egyiptomba, mert mindketten úgy éreztük, a sors keze akarja, hogy odamenjek.”

- 20 Edgár Evans Cayce, etc. *Mysteries*, az idézett műben, 131. oldal. 1995. október 15-én kelt levelében Mark Lehner a következő megjegyzéseket fűzte vázlatainkhoz, amelyek lábjegyzetek nélkül kerültek hozzá: „Nem tudom, honnét veszi a megjegyzésének forrását [20] de gyanítom, hogy a kérdéses írásmű nem azelőtt készült, amikor én diákként Egyiptomba mentem, hanem utólag, jóval 1973 után.”
- 21 Edgár Evans Cayce *Mysteries*, az idézett műben, 132. oldal.
- 22 Mark Lehner *The Egyptian Heritage*, az idézett műben, hátsó borító szövege.
- 23 Ugyanott, v. oldal.
- 24 1995. október 15-én kelt, nekünk írt levelében Mark Lehner így nyilatkozott: „Sem nekem, sem pedig az Edgár Cayce Alapítványnak nem volt közünk az SRI-program első két évadjához a piramisoknál vagy bárhol máshol Egyiptomban. Ez nem tűnik ki a szövegből. Az SRI „Tudomány és Régészet” project tanulmányozta Alvarez munkáját, aki (mielőtt Egyiptomba érkeztem) kozmikus sugarak segítségével elemezte a Második Piramist, hogy feltáratlan sírkamrákat találjon. Az SRI-csapattal 1997-ben találkoztam, az idő tájt, amikor előzetes fajlagosellenállás-méréseket végeztem a Szfinxen. Az SRI feltáratlan (sír-)kamrákat keresett Gizában jóval azelőtt, hogy én vagy az Edgár Cayce Alapítvány találkoztunk volna velük.”
- 25 L. T. Dolphin, E. Moussa et. al. „Applications of Modern Sensing Techniques to Egyptology”, Menlo Park, Calif., SRI International, 1977. szeptember.
- 26 Ugyanott, *lásd még* Zahi Hawass „Update” to Sir W. M. Flinders Petrie's *The Pyramids and Temples of Gizeh*, Histories and Mysteries of Man Ltd, London, 1990, 102. oldal
- 27 Edgár Evans Cayce *Mysteries*, az idézett műben, 132. oldal.
- 28 Mark Lehner hozzánk írott - 1995. október 15-én kelt - levele, 3. o.
- 29 Idézve: Jochmans *The Hall of Records*, az idézett műben, 221. oldal. Megerősítve egy 1995. február 16-án - a project finanszírozójával készült - dokumentált telefonbeszélgetés által. Ugyancsak megerősítette Mark Lehner az 1995. október 15-én kelt, hozzánk írt levelében 3. oldal.

- 30 Mark Lehner hozzánk írt levele, 1995. október 15., 3. oldal.
- 31 Ugyanott.
- 32 Ugyanott.
- 33 Ugyanott.
- 34 *Lásd még* jelen könyv I. részét további részletekért Mark Lehner ARCE projectjéről.
- 35 Edgár Evans Cayce *Mysteries*, az idézett műben, 142-143. oldal. A gránit felfedezését ugyancsak Mark Lehner erősítette meg számunkra levelében, az idézett műben, 4. oldal.
- 36 *Venture Inward*, 1986. május-június, 57. oldal.
- 37 Ugyanott.
- 38 *Lásd* American Research Center, Egyiptom (ARCE) Newsletter No. 122., 1980, őszi szám, 20. oldal („The American Research Center Gratefully acknowledges the support of the Edgár Cayce Alapítvány for the work of the Sfinx Project”). *Lásd még* ARCE Newsletter No. 131., 1985, 44. oldal (Mark Lehner írta az ARCE-ről: „Szeretnénk köszönetet mondani az Edgár Cayce Alapítványnak... Joseph és Ursula Jahodának (Astron Corporation, Falls Church), Matthew McCauley-nek (McCauley Music, Los Angeles), amiért anyagilag támogatták Bruce Ludwigot, a TRW Realty (Los Angeles) munkatársát. Mr. Zahi Hawass, University of Pennsylvania, a projekt minden szinten elismert tanácsadója, és „alig várjuk már, hogy újra együtt dolgozhassunk vele”. Az Edgár Cayce Alapítvány ezen kívül támogatott (17 000 US dollárral) egy gizai projektet 1983-84-ben, amely C14 szénizotópos kormeghatározó eljárással próbálták meg a Nagy Piramisban talált, különféle szerves anyagokat tartalmazó mortar korát meghatározni. Ezt a projektet Mark Lehner szervezte, az ARCE igazgatója, dr. Róbert J. Wenke támogatásával és közbenjárásával. Száraos alkalommal találkoztunk Joseph Jahodával az Edgár Cayce Alapítványban Virginia Beachben 1994-95-ben (7. alább), és egyszer Matthew McCauley-jel is találkoztunk a gizai Movenpick Hotel Gizában, és dr. Mark Lehnerrel 1995 márciusában, a könyvhöz végzett kutatások alkalmával.
- 39 Edgár Evans Cayce, etc. *Mysteries*, az idézett műben, 138. oldal.
- 40 *Smithsonian*, vol. XVII, No. 1986. április 1. Nekünk írt levelében, az idézett műben, 4-5. oldal, Mark Lehner így nyilatkozott: „Mire elkezdtem a feltérképezési projektet, Cayce támogatása alábbhagyott. A Piramis Radiocarbon Project [lásd a fenti 38. lábjegyzetet és 44. lábjegyzetet további részletekért] miatt nem fogadtam el a továbbiakban a támogatásukat, mivel érdeklődési irányvonalaink eltávolodtak egymástól. Utána kellene nézmem a feltérképezési projekt dokumentációjában, de így is biztos vagyok benne, hogy ha fizettek is valamennyit, az a minimális mértékű volt az össztámogatáshoz képest.

- A legfőbb szponzorok a Yale Endowment for Egyptology, Bruce Ludwig és Dávid Koch voltak. Koch és Ludwig pénzelték az 1988-ban megkezdett ásátásokat is."
- 41 *Archaeology*, az idézett műben, 1994. szeptember-október, 41. oldal.
 - 42 The ARE Magaziné, *Venture Inward*, „The Search for Ra-Ta”, A. Róbert Smith, 1985. január-február, 41. oldal.
 - 43 Ugyanott, 6. oldal.
 - 44 Az Edgár Cayce Alapítvány megbízást adott, illetve szponzorált egy, a gizai építmények szénizotópos kormeghatározására irányuló projektet 1983-1984-ben. A csapatot Mark Lehner vezette. Kisebb mintákat vettek egy mozsár belsejéből. Az eredmények meglehetősen szórást mutattak a Nagy Piramis korát illetően: i. e. 3809. és i. e. 2853. között. De még ez utóbbi is száz évvel korábbi időpontot jelent az egyiptológusok becslésénél, ugyanakkor nagyon messze vannak az ún. Cayce-olvasatban található i. e. 10 500 dátumtól. Bár az eredmények megbízhatóságát ugyancsak sokan megkérdőjelezik (/. *Venture Inward*, 1986. május-június és november-december), ez, valamint más, Gizában talált régészeti leletek is megingatták Mark Lehnernek a Cayce-olvasatba vetett hitét. További részletekért lásd az 5. függelékét.
 - 45 *Venture Inward*, 1986. május-június, 56. oldal.
 - 46 Ugyanott, 57. oldal.
 - 47 Ugyanott.
 - 48 *KMTMagaziné*, 1995. tavaszi szám, 4. oldal.
 - 49 Ugyanott. Nekünk írt levelében, az idézett műben, 5. oldal, Lehner bővebben kifejtette: „Örülök, hogy szakmai munkám személyesebb - filozofikusabb, spirituálisabb, etikusabb, ahogy tetszik - jellegű kutatásba ment át. Ahelyett, hogy csak a pusztá tényekre támaszkodtam volna, az ókori egyiptomi kultúra fejlettségét illetően határozott elképzelésekkel érkeztem Gizába, és azt akartam, hogy ezek az elképzeléseim beigazolódjának. A korábbi gizai civilizáció valós régészeti leletei és a Cayce ihlette elképzelések között azonban vajmi kevés hasonlóságot véltem felfedezni. A piramisokat viszont nagyon is emberi építményeknek láttam. Mivel olyan bőségben találni az egyiptomi társadalom, a Szfinxet és a piramisokat építő hús-vér embereire utaló leletet, szerintem kultúrsovinizmus lenne ezeket az építményeket egy másik, letűnt civilizációnak tulajdonítani pusztán azon az alapon, hogy információkat „rejtene”, illetve különös mintákat tartalmaznak. Eleteket mégis e rejtett üzenetek jelentése felkutatásának szentelem. A sors összekötött Gizával, s ezen most már akkor sem változtatnék, ha tudnék."
 - 50 Charles Piazzi Smyth *Our Inheritance in the Great Pyramid*, W. Isbister, London, 1880-as kiadás (1990-ben újranyomtatta a Bell Publish-

ing Co., New York a következő cím alatt: *The Great Pyramid*). A Petries és Piazzzi Smyth kapcsolatot illetően lásd H. A. Bruck és Mary Bruck, *The Peripatetic Astronomer: The Life of Charles Piazzzi Smyth*, Adam Hilger, Bristol, 1988, 28., 123-126., 133-136. oldal. Úgy tűnik, hogy William Matthew Flinders Petrie apja, William, majdnem feleségül vette Piazzzi Smyth lányát, Henriettát. Végül is Baden-Powell professzorhoz ment feleségül (A cserkészmozgalom alapítójának apja). William Petrie-t később Mrs. Piazzzi Smyth mutatta be Anne Flindersnek, akit azután nőül is vett - innét tehát a Flinders Petrie név. „Mrs. (Piazzzi) Smyth volt tehát az a személy,” írta Flinders Petrie, „akinek a cserkészmozgalom és az egyiptológia jelenlegi formáját köszönheti.” (/. *Seventy Years in Archaeology*, Sampson Low, Marston & Co. Ltd, London, 1931, 4. oldal).

- 51 *AlAkhbar Al Yom* weekly of 8 January 1994 címlapcikk: „Stealing of Egypt's Civilization”. Fordította Fouad Nemah, az egyiptomi hivatalos állami fordítóiroda munkatársa.
- 52 *A Mystery of the Sphinx-et* a Magic Eye North Towers készítette el (executive producer: Boris Said; producer: Robert Watts; rendezte Bill Cote, BC Video NY).
- 53 Ugyanott.
- 54 Mark Lehner levele, az idézett műben, 5. oldal: „Igen, nagyon úgy tűnik, mintha a Cayce-közösség embereiről lenne szó. Náluk kedvesebb és pozitívabb emberekkel még nem találkoztam.”
- 55 E levél tartalma kapcsán örömmel írtuk át a fejezetet jelen formájára.
- 56 Mark Lehner levele, az idézett műben, 1. oldal.
- 57 CNN-hírek. 1995. október, Middle East News Agency (MENA) 1995. október 25. Könyvünk írásának időpontjában (1995. november) Zahi Hawass a gízai műemlékvédelmi tanács igazgatója, és mint ilyen, teljes körű felelősség illeti meg a gízában folyó ásatásokkal kapcsolatban.

6. fejezet

- 1 Róbert Bauval és Adrián Gilbert, *The Orion Mystery*, az idézett műben, Mandarin, 1995, epilógus 237-250. oldal.
- 2 Az interjút Jochen Breitenstein filmes producer készítette Los Angelesben, 1993 áprilisában. A Satl csatornán mutatták be 1995. augusztus 15-én. (*Gantenbrinks Reise in das Reich der Pharaonen*).
- 3 *The Times*, London, 1995. január 28., 18. oldal. A cikket Simon Seligman írta.
- 4 Satl, Spiegel Reportage, az idézett alkotásban, 1995. augusztus 15.

- 5 Peter Tompkins *Secrets of the Great Pyramid*, az idézett műben, 61. oldal.
- 6 Ahol, némi nehézségek után, 1995. november 7-én sikerült megtekintünk.
- 7 Bernd Scheel *Egyptian Metalworking and Tools*, Shire Egyptology, Bucks, 1989, 17. oldal. További részletekért lásd A. Lucas, *Ancient Egyptian Materials and Industries*, Histories & Mysteries of Man Ltd, London, 1989, 235-43. oldal.
- 8 Nagyon érdekes értekezés található a következő műben: Zecharia Sitchin *The Stairway to Heaven*, Avon Books, New York, 1980, 253-279. oldal.
- 9 Joseph R. Jochmans *The Hall of Records*, az idézett műben, 194-195. oldal.
- 10 Ugyanott, 195. oldal.
- 11 Lásd Zecharia Sitchin *The Stairway to Heaven*, az idézett műben, 266. oldal.
- 12 Ugyanott, 266., 271-272., 274. oldal.
- 13 I.E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, Pelican Books, London, 1949, 95-96. oldal.
- 14 Colonel Howard Vyse *Operations carried out at the Pyramids of Gizeh: With an account of a Voyage into Upper Egypt and Appendix*, James Fraser of Regent Street, London 1837, 1. rész, 275. oldal.
- 15 Ugyanott, 276. oldal.
- 16 Ugyanott.
- 17 W. M. Flinders Petrie's *The Pyramids and Temples of Gizeh*, Leadenhall Press, London, 1883-as kiadás, 212-213. oldal.
- 18 El Sayed El Gayer és M. P Jones „Metallurgical Investigation of an Iron Plate found in 1837 in the Great Pyramid at Gizeh, Egypt”, *Journal of the Metallurgy Society*, XXIII (1989) 75-83. oldal.
- 19 Ugyanott. Lásd még Robert G. Bauval, „Investigation on the origin of the Benben Stone: was it an iron meteorite?”, *Discussions in Egyptology*, vol. XIV 1989, 5-7. oldal.
- 20 El Sayed El Gayer és M. P Jones, az idézett műben, 82. oldal.
- 21 Ugyanott.
- 22 Ugyanott.
- 23 Ugyanott, 123. oldal (a JHMS szerkesztőjének írt levél: „Comment on the Iron Plate from Gizeh paper”).
- 24 Levél Robert Bauvalnak, 1993. november 2. EA/AJS/JAC.
- 25 *Az Orion-rejtély* (Alexandra Kiadó, 1999) az idézett műben, 3. fejezet.
- 26 Ugyanott, Heinemann-kiadás, 1994, 204-211. oldal. Lásd még a következő érdekes kiadványt: Sydney Aufrere *L'Univers Mineral dans*

la pensée Egyptienne, Institut Français D'Archéologie Orientale du Caire, 433-441. oldal.

- 27 *The Ancient Egyptian Pyramid Texts*, R. O. Faulkner transi, Oxford University Press, 1969, 1983-1984. sor.
- 28 Ugyanott, 11-13. sor.
- 29 Ugyanott, 1713-1717. sor.
- 30 Ugyanott, 820-822. sor.
- 31 Ugyanott, 904. sor.
- 32 Ugyanott, 1014-1116. sor.
- 33 Ugyanott, 852. sor.
- 34 Ugyanott, 907. sor.
- 35 Dr. Zahi Hawass „a modern Egyiptológia atyja”-ként említi (*lásd* Zahi Hawass „Update” to Sir W. M. Flinders Petrie's *The Pyramids and Temples of Gizeh*, az idézett műben, 98. oldal; *lásd még* Jean Vercoutter *The Search for Ancient Egypt*, Thames & Hudson, London, 1992, 152-155. oldal). *Secrets of the Great Pyramid*, az idézett műben, 96-107. oldal.
- 36 Charles Piazzi Smyth *Our Inheritance in the Great Pyramid*, az idézett műben, 535-634. oldal.
- 37 H. A. Bruck és Mary Bruck, *The Peripatetic Astronomer*, az idézett műben, 229. oldal.
- 38 Ugyanott, 38. oldal.
- 39 *The Orion Mystery*, az idézett műben, Heinemann-kiadás, 1994, epilógus. *Lásd még* Charles Piazzi Smyth *Our Inheritance*, az idézett műben, 427-431. oldal.
- 40 Charles Piazzi Smyth *Our Inheritance*, az idézett műben, 427-431. oldal.
- 41 Ugyanott.
- 42 Ugyanott.
- 43 Senki sem tudott Dixon vállalkozásáról, hogy a szellőzőnyílásokat egy vasrúddal vizsgálják meg, amíg Rudolf Gantenbrink 1992-ben fel nem fedezte az északi járatokat a királynő kamrájában egy robottal, melyre minikamerát szereltek. A rúd még mindig ott található a kamra belsejében, kb. 8 méterre a bejáratától. Gantenbrink nem tudta a robotot befordítani a sarkon, de sikerült észrevennie a kamera segítségével, hogy még kb. két méter hosszan tart a kajmra, majd élesen visszakanyarodik. Ami azon túl van, az még ma is feltáratlan.
- 44 Dixonék newcastle-i vasas építészvállalkozók voltak, akik egy hidat építettek a Níluson, Kairó mellett. A vasrúd, melyet használtak, arra hivatott, hogy megvizsgálják a szellőzőkamrákat. Kb. három és fél méteres darabokból rakták össze karmantyús kötéssel, és a rudat a kamrákba vezették. Úgy tűnik, hogy a rúd elakadt a kamra felső végén, ezért Dixonék feladták a próbálkozást.

- 45 *Nature*, 1872. december 26., 147. oldal.
- 46 John Dixon levele Piazzzi Smyth-nek, 1982. november 23.
- 47 *The Graphic*, 1872. december 7., 530. oldal. Lásd *Nature*, 1872. december 26., 146. oldal. Piazzzi Smyth megemlíti a relikviákat, és ebben a könyvben leírja, hogyan találták meg őket. *Our Inheritance*, az idézett műben, valamint különböző cikkekre utal: *The Graphic és Nature*, 1874-es kiadás, 155. és 364. oldal.
- 48 Az utolsó említés, mielőtt ismét felbukkant 1993-ban - ha minden igaz - egy levélben található, melyet egy bizonyos Mr. E. H. Pringle írt 1873. június 20-án. (Lásd *Nature* 1873. július 31. szám, 263. oldal). Lehetséges azonban, hogy más, nemrégiben megjelent művek is foglalkoznak a témával.
- 49 Aubrey Noakes *Cleopatra's Needles*, H. F. & G. Witherby Ltd, London, 1962, 16. oldal.
- 50 Ugyanott, 26-7. oldal.
- 51 Ugyanott, 26. oldal. Lásd még Martin Short *Inside the Brotherhood*, Grafton Books, London, 1989, 119. oldal.
- 52 R. M. Hadley „The Life and Works of Sir Erasmus Wilson (1809-1884)” a *Medical History* újságban, Vol. III, 1959, 215-247. oldal.
- 53 Ugyanott, 238. oldal.
- 54 Fred L. Pick és G. Norman Knight *The Pocket History of Freemasonry*, Muller, 1977, 44-45. oldal. Lásd még Frances A. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, az idézett műben, 193-205. oldal.
- 55 *Illustrated London News*, 1878. szeptember 21., 286. oldal.
- 56 *Independent*, London, 1993. december 6. Lásd még Martin Short, *Inside the Brotherhood*, az idézett műben, 120. oldal.
- 57 Levél Robert Bauval részére, 1993. október 28.
- 58 *Independent*, 1993. december 6., 3. oldal.
- 59 *Independent*, 1993. december 13.
- 60 *Beaconsfield Advertiser* („Row erupts over »missing« relics”) 1994. január 12., 3. oldal.
- 61 Telefonbeszélgetés dr. I. E. S. Edwards-szal.
- 62 A videofilmeket a British Museumban mutatta be R. Gantenbrink 1993. november 22-én. Bemutatták még a Satl-en is, Spiegel Reportage, az idézett műben, 1995. augusztus 15.

7. fejezet

- 1 J. P. Goidin és G. Dormion *Kheops: Nouvelle Enquête*, Editions Recherche sur les Civilisations, Paris, 1986. Lásd még Jean Vercoutter *The Search for Ancient Egypt*, az idézett műben, 195. oldal.
- 2 Jean Vercoutter, az idézett műben.

- 3 További részletekért lásd *Fingerprints of the Gods*, az idézett műben, 320-323. oldal. A járatok érdekes módon lettek elrejtve. Egyértelmű, hogy a helyzetük valamikor a Királyok kamrájában lévőkkal összefüggött, ahogy Wayman Dixon is rámutatott 1872-ben. (Lásd I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 1982-es kiadás, 123. oldal). Miután megtalálták a bejáratokat, természetesen kíváncsiak voltak a járatokra is. Dixon valójában kétségbeesetten próbálta feltárni a járatokat különféle fémrudakkal abban reménykedve, hogy relikviákra, esetleg egy kamrára bukkan, de technikailag még nem álltak olyan magas fokon, hogy valójában lássák is azt, amit csínlának.
- 4 Germán Archaeological Institute, Kairó, 1991. március.
- 5 Ez volt a Rudolf Gantenbrink-dokumentumok eredeti címe, melyeket közvetítettek az USA-ban is az A & E csatornán (a címe megváltozott: *The Great Pyramid*) 1995. január 8-án. Egy rövidített változatot közvetített a Satl is Németországban, 1995. augusztus 15-én.
- 6 *Smithsonian*, Voi. XVII, No. 1, 1986. április. Uli Kapp is asszisztált Mark Lehnernek Gizában a Mapping Projectben, 1985-ben (ARCE Newsletter 131, 1985, 44. oldal).
- 7 Dokumentumokkal alátámasztott információ a szerzőktől.
- 8 I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 123. oldal
- 9 Dokumentumokkal alátámasztott információ a szerzőktől.
- 10 Egy érdekes levelet írt Muhammad Shahy felügyelő Rudolf Gantenbrinknek 1993. augusztus 5-én, vagyis 5 hónappal a felfedezés után. Shahy a következőket írta: „Bajban vagyok a project miatt... Hamarosan ki fognak hallgatni.” A fiatal felügyelő aggódott, hogy nem tud majd beszámolót írni a projektről, mivel „nincs felhatalmazása” (ezt a levelet R. Gantenbrink mutatta meg a szerzőknek). Mi nem tudunk kapcsolatba lépni Mr. Muhammad Shahyval.
- 11 A szobor 1993. január 19-én tűnt el, amikor is állítólag, hogy Mubarak elnök és vendége, Muammar Kadhafi, Líbia elnöke helyeztette át a Szfinx közelébe. Valószínűleg ugyanaz a csempészbanda rabolta el, amely 1995 márciusában is feltűnt. (Lásd *The Times*, London, 1995. március 12. és 13.).
- 12 Dokumentumokkal alátámasztott információ R. Gantenbrinktől és Jochen Breitensteintől.
- 13 Gantenbrink végül is bevonult a történelemkönyvekbe. Nevét megtalálhatjuk a következő műben: I. E. S. Edwards *The Great Pyramid*, az idézett műben, 1993-as kiadás, 151. oldal és még különböző, a Nagy Piramisról szóló oktatási anyagokban is.
- 14 A cikkek 1993. április 17. és 19. között jelentek meg.

- 15 Több nagyobb nemzetközi újság is megjelentette a cikkeket és az illusztrációkat (*Stern*, *Der Spiegel* stb.).
- 16 Nem jelent meg a médiában, de megemlégették az *Ancient Skies* című magazinban No. 3, 1993, 17. Jahrgang, 4. oldal.
- 17 Reuters Hírügynökség, Kairó, 1993. április 16.
- 18 *Sunday Telegraph*, 1995. január 1.
- 19 Ugyanott
- 20 Ugyanott.
- 21 Ugyanott.
- 22 Dokumentált beszélgetés a szerzőkkel.
- 23 Ugyanott.
- 24 R. Gantenbrink, 1995. szeptember.
- 25 Satl, Spiegel Reportage, 1995. augusztus 15. *Lásd még Los Angeles Times*, 1993. augusztus 30.

8. fejezet

- 1 *Kore Kosmou* (Excerpt XXIII-29) *Hermética*, az idézett műben, 473. o.
- 2 Ugyanott, 457. oldal.
- 3 A *What's in the Duat* második kiadása, E. A. Wallis Budge, *The Egyptian Heaven and Hell*, Martin Hopkinson & Co. Ltd, London, 1925. Vol. 1, 41. oldal. *Lásd még* harmadik kiadás, ugyanott, 56. oldal.
- 4 *The Ónon Mystery*, az idézett műben, 1994-es kiadás, 4. fejezet. Több ezer utalást találhatunk a „csillagokra”, „csillaglelkekre”, a „Nap-Istenre”, az „égboltra”, és a „Tejútra” stb., amelyek egyértelműen jelölik a piramisszövegek rejtett asztronómiai jelentését és tartalmát. Az „Idő” fogalma - legfőképpen az „égi-istenek” és a kozmikus „Teremtés” „ideje” -, ezekben a szövegekben azt sugallja, hogy a precesszió tudománya erősen jelen van az ilyen típusú ezoterikus írásokban. A legjobb fordítás: R. O. Faulkner *The Ancient Egyptian Pyramid Texts* OUP, 1969.
- 5 Giorgio de Santillana and Hertha von Dechend *Hamlet's Mill*, az idézett műben, 132. oldal.
- 6 Ugyanott, 373. oldal.
- 7 További hasznos információkért a Duatról *lásd* Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, Kairó, 1946, 276-319. oldal.
- 8 Nagy zavarodást okozott az a hibás elképzelés, h[^]gy a Duatnak egy meghatározott helye van az égbolton (természetesen felöleli az Oriont, a Nagy Kutyát, az Oroszlánt és a Bikát), van egy helye a földön is és valószínűleg a föld alatt is. Éppen ezért, ha el akarunk jutni oda, akkor vagy fel kell emelkednünk az égbe, vagy le kell szállnunk a föld alá.

- 9 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 277. oldal.
Lásd még The Orion Mystery, az idézett műben, 76. oldal.
- 10 *Excavations at Giza*, az idézett műben, 69-70. oldal.
- 11 Ugyanott, 277-278. oldal.
- 12 Ugyanott, 279. oldal.
- 13 Bár jelenlegi helyzetük valószínűleg időrendben megelőzi az i. e. harmadik évezredet. *Lásd The Orion Mystery*, az idézett műben, 69-70. oldal.
- 14 Valószínűleg különféle obszervatóriumok jöttek létre háromszög alakzatban (Héliopolisz, Memphisz és Giza). Úgy tűnik, hogy ezt a területet tekintették az eredeti „Istenek földjének”, melynek epicentruma Giza volt.
- 15 A nyári napforduló, a Szíriusz felkelte és az áradás kezdetének egybeesése történt i. e. 3400-ban és a korai piramis korban. Nagy a valószínűsége, hogy ebben az időszakban írták meg a piramisszöveget.
- 16 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 119-124. oldal.
- 17 A Tejút láthatóvá vált keleti irányban a nyári napfordulókör, pirkadat előtt az Orionnal és a Szinusszal együtt i. e. harmadik évezredben.
- 18 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 343-357. sor.
- 19 Ugyanott, 508. oldal.
- 20 Ugyanott, 1760. oldal.
- 21 E. A. Wallis Budge *The Egyptian Book of the Dead*, Dover Publications Inc., New York, 1967, cxxiii. oldal.
- 22 R. O. Faulkner *The Book of the Dead*, British Museum Publications, London, 1972, 90. oldal. *Lásd még* R. O. Faulkner „The King & the Star-Religion in the Pyramid Texts” in *Journal of Near Eastern Studies*, 1966, Vol. XXV, 154. oldal, 7. lábjegyzet. Dr. Virginia Lee Davis ugyancsak kapcsolatot vélt felfedezni a Tejút és „Kanyargós vízi út” között az *Archeoastronomy*-ban, IX. kiadás, JHAXvi, 1985, 102. oldal.[†]ane B. Sellers archeoasztronómus is ugyanerre az álláspontra jutott, mint V. L. Davis (J. B. Sellers *The Death of Gods in Ancient Egypt*, Penguin Books, London, 1992, 97. oldal).
- 23 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 2061. sor.
- 24 Ugyanott, 1717. sor.
- 25 Ugyanott, 882. sor.
- 26 R. T Rundle Clark *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, Thames & Hudson, London, 1978, 263-265. oldal. Clark kifejti, hogy a fáraók feladata volt azoknak az áldott aranykorban, az úgynevezett Szép Tepiben történt eseményeknek a rekonstruálása és megünneplése.
- 27 Ugyanott.
- 28 Ugyanott 27. oldal.

- 29 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 600. kijelentés. Itt a „piramisok” a „Teremtés” földjén is fel vannak tüntetve-, a világ első napkeltéjekor.
- 30 R. T Rundle Clark *Myth and Symbol*, az idézett műben, 264. oldal.
- 31 Ugyanott.
- 32 Henri Frankfort *Kingship and the Gods*, The University of Chicago Press, 1978, 24-35. oldal.
- 33 *Hamlet's Mill*, az idézett műben, 86-87. oldal.
- 34 British Museum No. 498. A Sabaka-kő az „Egyiptomi” szárny déli falának földszintjén található. Mérete: 135 x 92 cm és a közepe erősen megrongálódott - amely annak köszönhető, hogy malomkőként, őrléshez használták, mielőtt a régészek rátaláltak. 62 oszlopból álló hieroglifjeleket tartalmaz. Miriam Lichtheim, aki az egészet lefordította, azt írja, hogy „nyelvezete archaikus és hasonlít a piramisszövegekre”. (Miriam Lichtheim *Ancient Egyptian Literature* Vol. 1.: The Old and Middle Kingdoms, University of California Press, Los Angeles, 1975, 3-57. oldal.)
- 35 Miriam Lichtheim *Ancient Egyptian Literature*, az idézett műben, Vol. 1., 52 oldal. Egy bizonyos változat szerint Ozíriszt testvére, Széth ölte meg, majd a testét 14 részre darabolták fel.
- 36 Ugyanott. Ayan valószínűleg egy szent hely volt, amely Memphis városfalaitól északra található. A mai Mit Rahin területén helyezkedhetett el.
- 37 Ayan helyén ma egy lerombolt görög-római erődtítmény maradványai találhatók, amely nagy valószínűséggel egyiptomi stílusban épült (mint ahogy ezt igazolják azok a törött oszlopok is, melyek még ma is ott láthatók), és amelyet a helybéliek „József börtönéként” ismernek (a bibliai pátriárka, akit egy kör alakú toronyban tartott fogva a fáraó - lásd A Teremtés Könyve 39:21). A Memphisz Múzeumtól északra egy keskeny csatornaszerű úton keresztül juthatunk el oda.
- 38 Miriam Lichtheim *Ancient Egyptian Literature*, az idézett műben, Vol. 1., 53. oldal.
- 39 Körülbelül 15 km-re délre található Kairó Maadi nevű külvárosától.
- 40 Miriam Lichtheim *Ancient Egyptian Literature*, az idézett műben, Vol. 1., 53. oldal.
- 41 E. A. Wallis Budge *The Egyptian Heaven and Hell*, az idézett műben, Vol. III, 131. oldal.
- 42 I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 1993-as kiadás, 10. oldal.
- 43 R. T Rundle Clark *Myth and Symbol*, az idézett műben, 108. oldal.
- 44 James H. Breasted *Ancient Records of Egypt*, Part II, Histories & Mysteries of Man Ltd, London, 1988, 320-324. oldal.

- 45 Ugyanott, 323. oldal.
- 46 Miriam Lichtheim *Ancient Egyptian Literature*, az idézett műben, Vol. I, 53. oldal.
- 47 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1717. sor.
- 48 *Orion Mystery*, az idézett műben, 1994-es kiadás, 116-119. oldal.
- 49 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 278., 285. oldal.
- 50 Ugyanott, 265. oldal.
- 51 Ugyanott.
- 52 Ugyanott, 302., 315. oldal.
- 53 Ugyanott, 338. oldal.
- 54 Ugyanott, 265. oldal.
- 55 Ugyanott.
- 56 Ugyanott, 263. oldal.
- 57 Ugyanott, 65. oldal.
- 58 Ugyanott.
- 59 Ugyanott.
- 60 Ugyanott.
- 61 Mark Lehner *The Egyptian Heritage*, az idézett műben.
- 62 Ugyanott, 119. oldal.
- 63 J. B. Sellers *The Death of Gods in Ancient Egypt*, az idézett műben, 164. oldal.
- 64 R. O. Faulkner *The Ancient Egyptian Coffin Texts*, Aris & Phillips Ltd, Wiltshire, Vol. III, 132. oldal, 1035. varázslat.
- 65 Ugyanott Vol. 1, 190. oldal, 241. varázslat.
- 66 Ugyanott Vol. 1, 185. oldal, 236. varázslat.
- 67 J. B. Sellers *The Death of Gods*, az idézett műben, 164-165. oldal.
- 68 Ugyanott.
- 69 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 1994-es kiadás, 116-119. oldal.

9. fejezet

- 1 James H. *Breasted Ancient Records*, az idézett műben, Part II, 320-324. oldal.
- 2 *Innu* jelentése: pillér, oszlop, ami voltaképpen Héliopolisz, az irodalmi nyelvben az „Oszlopok Városa”. Ma csupán I. Szeszósztisz obeliskje látható (i. e. 1880., tizenkettedik dinasztia) és egy templom néhány maradványa.
- 3 I. E. S. Edwards *77æ Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 1993-as kiadás, 284-286. oldal.
- 4 Herodotus *The Histories*, Book II, 2-8. oldal. *Lásd* Penguin Classics fordítás, 1972, 130. oldal.

- 5 Aristotle *De Caelo*, II, 12,292a. *Lásd* R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, Inner Traditions International, New York, 1982, 280. oldal.
- 6 E. M. Antoniadi *L'Astronomie Egyptienne*, Paris, 1934, 3-4. oldal.
- 7 *Diodorus of Sicily*, The Library of History, Book V, 57 és Book I, 81.
- 8 Proclus Diadochus *Commentaries on the Timaeus*, IV *Lásd* R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 286. oldal.
- 9 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 182-187., 287. oldal, 7. jegyzet.
- 10 R. T Rundle Clark *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, az idézett műben, 38-39. oldal.
- 11 Edouard Naville „Le nom du Sphinx dans le livre des morts” in *Sphinx*, Vol. V 188., 193. oldal.
- 12 Edouard Naville „Le Sphinx III” in *Sphinx*, Vol. XXI, 1924, 13. oldal.
- 13 Ugyanott, 12. oldal.
- 14 Ugyanott.
- 15 Ugyanott.
- 16 Edouard Naville „Le nom du Sphinx dans le livre des morts”, az idézett műben, 195. oldal.
- 17 Szelim Hasszán *The Sphinx: Its History in the Light of Recent Excavations*, Government Press, Kairó, 1949,129. oldal.
- 18 Ugyanott.
- 19 *Book of the Dead*, az idézett műben.
- 20 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 2081-6. sor
- 21 Szelim Hasszán *The Sphinx*, az idézett műben, 70. oldal, 13. ábra. *Lásd még* E. Naville in „Sphinx III”, az idézett műben, 19. oldal.
- 22 Zahi Hawass és Mark Lehner „The Sphinx: Who built it, and why?” in *Archaeology*, 1994. szeptember-október, 34. oldal.
- 23 Ugyanott.
- 24 George Hart *A Dictionary of Egyptian Gods and Goddesses*, Routledge & Kegan Paul, London, 1988, 46. oldal.
- 25 Rosn lie David *Ancient Egyptian Religion, Beliefs and Practices*, Routledge & Kegan Paul, London, 1982, 46. oldal.
- 26 Ugyanott.
- 27 George Hart *Dictionary of Egyptian Gods and Goddesses*, az idézett műben, 94. oldal. Hart ezenkívül azt állítja, hogy az Akhti elem az Akhet főnév többes száma; szójátékról lehet szó, amikor a király állítólag megkapta az „Két horizont” (Kelet és Nyugat) feletti uralkodás jogát.
- 28 Idézve Jane B. Sellers *77ie Death of Gods*, az idézett műben, 89. oldal. További részletekért *lásd* Hermann Kees *Ancient Egypt: A Cultural Topography*, University of Chicago Press, 1977.

- 29 Gyakran ült a trónon, a királyi kellékekkel a kezében.
- 30 George Hart *Dictionary*, az idézett műben, 94. oldal.
- 31 Lewis Spence *Egypt*, Bracken Books, Myths & Legends Series, London 1986, 291. oldal.
- 32 Szelim Hasszán *The Sphinx*, az idézett műben, 94. oldal.
- 33 Egypt Exploration Society Report, First General Meeting, 1883, 8. oldal.
- 34 Ugyanott.
- 35 Ahmed Fakhry *The Pyramids*, University of Chicago Press, 1961, 164. oldal. *Lásd Pyramid Texts*, az idézett műben, 1085. sor, 926. *Lásd még* E. A. Wallis Budge *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, Dover Publications Inc., New York, 1978, Vol. I, 500b. oldal.
- 36 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 18., 39., 40., 41., 46., 66. ábrák.
- 37 Szelim Hasszán *The Sphinx*, az idézett műben, 76. oldal.
- 38 Ugyanott.
- 39 James H. Breasted *Ancient Records*, az idézett műben, Part II, 320-324. oldal.
- 40 Ugyanott.
- 41 Lewis Spence *Egypt*, az idézett műben, 158. oldal.
- 42 Ugyanott.
- 43 Szelim Hasszán *77ie Sphynx*, az idézett műben, 104. oldal.
- 44 Lewis Spence *Egypt*, az idézett műben, 157. oldal.
- 45 E. A. Wallis Budge *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, Vol. I, 418b, 500b, 501b.
- 46 Lewis Spence *Egypt*, az idézett műben, 84. oldal.
- 47 Ahmed Fakhry *The Pyramids*, az idézett műben, 164. oldal.
- 48 Ugyanott.
- 49 J. Malek *In the Shadow of the Pyramids*, Orbis, London, 1986, 10. oldal.
- 50 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 323. oldal.
- 51 George Hart *Dictionary of Egyptian Gods and Goddesses*, az idézett műben, 88. oldal.
- 52 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 525-527. sor.
- 53 Ugyanott, 918-919. sor.
- 54 Ugyanott, 352-353. sor.
- 55 Ugyanott, 928-929. sor.
- 56 Ugyanott, 1960. sor.
- 57 Ugyanott, 820. sor.
- 58 Ugyanott, 151. sor.
- 59 Ugyanott, 927-930. sor.
- 60 Ugyanott, 458. sor.
- 61 Ugyanott, 965. sor.

- 62 E. C. Krupp *In Search of Ancient Astronomies*, Chatto & Windus, 1980, 186-190. oldal. Krupp ezt írta: „A Nílus évenkénti áradásának köszönhetően Egyiptomban civilizáció alakulhatott ki... ennél sokkal lenyűgözőbb volt azonban a tény, hogy a nappal együtt felkelő Szíriusz (a pirkadati felkelés) és a Nílus áradása pontosan egybeesett a nyári napfordulóval. Nagyon érdekes, hogy a *Piramisszövegek* 1131. és 1172. sora megemlíti a Nagy Áradást, amely a keleti égbolton látható, hajnalban. Ez valóban megfelel az i. e. 2800-2500. közötti csillagállásnak, amikor a Tejút pontosan keleten kel fel hajnalban a nyári napfordulókor.
- 63 *Pyramid Texts*, 360-363. sor.
- 64 Ugyanott, 2047. sor.
- 65 Ugyanott, 1131-1132. sor.
- 66 Ugyanott, 362. sor.

10. fejezet

- 1 R. T Rundle Clark *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, az idézett műben.
- 2 Ugyanott, 121. oldal.
- 3 Ugyanott, 121-122. oldal.
- 4 Ugyanott, 122. oldal.
- 5 E. A. Wallis Budge *77ie Literature ofFuneral Offerings*, Kegan Paul Ltd, London, 1909, 2 oldal.
- 6 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1703., 1710-1720. sor.
- 7 Ugyanott, 1730. sor.
- 8 Ugyanott, 1860. sor.
- 9 R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 175. sor.
- 10 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 632. sor. *Lásd még The Orion Mystery*, az idézett műben, 132., 136. oldal.
- 11 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 220-225. oldal.
- 12 O. Neugebauer és R. Parker *Egyptian Astrunomical Texts*, Brown University Press, Lund Humphries, London, 1964, Vol. I, 70. oldal. Összefoglalásért *lásd Az Orion-rejtély* (Alexandra Kiadó, 1999), az idézett műben, 4. függelék.
- 13 Ugyanott.
- 14 Ugyanott. A csillag első feltűnése egy huzamosabb láthatatlan időszak után pirkadatkor, kb. egy órával napfelkelte előtt történik. A Szíriusznak a nappal együtt való feltűnése ma augusztus elején történik. I. e. 3000-ben azonban ez még június végén történt. Az eltolódás egy fix ponthoz képest ezer évente 7 nap. *Lásd R. A. Schwaller de Lubicz Sacred Science*, az idézett műben, 175. oldal.

- 15 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 606., 609. kijelentés.
- 16 Az ekliptika a Hiádoktól mindössze néhány fokkal északra halad el, tehát a Tejút nyugati, avagy „jobb” partján a meridiántól nézve. I. e. 2500-ban a tavaszpont itt lehetett.
- 17 Úgy tűnik, hogy dr. Virginia Lee Davis meg van győződve erről: *Archaeoastronomy*, Vol. IX, JHA xvi, 1985, 102. oldal. Ugyanígy vélekedik Jane B. Sellers is *aDeath of Gods-ban*, az idézett műben, 97. oldal.
- 18 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 2172. sor.
- 19 Ugyanott, 2045. sor.
- 20 Ugyanott, 1704-1707. sor.
- 21 Ugyanott, 1541. sor.
- 22 Ugyanott, 1345. sor.
- 23 Ugyanott, 343-346. sor.
- 24 Ugyanott, 525-527. sor.
- 25 Ugyanott, 928-929. sor.
- 26 A modern egyiptológusok között - amennyire mi tudjuk - egyedül Schwaller de Lubicz az, aki felismerte ezt az óriási jelentőségű csillag-Nap együttállást az Oroszlán jegyében a Piramis-korban. Ez az együttállás könnyen észrevétlen maradt volna az ókoriaknak, mivel ez nem csupán a nyári napfordulókor történt meg, hanem a Szinusznak a nappal való együttállásakor is. „Nagy fontossággal bír az a hagyomány is, amely összekapcsolta a Szíriusz nappal együtt történő felkelését a Nílus megáradásának kezdetével és az Oroszlán csillagképpel; mellesleg az időszámításunk kezdete és jelen időszak között eltelt időben Egyiptomban a nap mindig az Oroszlán csillagképében kelt fel.” (*Sacred Science*, az idézett műben, 176. oldal.) A Schwaller által emlegetett hagyomány egyébként felbukkan több római és görög krónikás írásában, akik átutaztak az ókori Egyiptomon. Harpollon például az V században a következőket írta: főleg azért az Oroszlán a Nílus megáradásának a jelképe, mert a nap az Oroszlán csillagképében áll. Az áradás ábrázolása mindig oroszlánfigurákon keresztül történt...” (Harpollon Book I, 21). Ugyanezt állítja Plutarkhosz, aki az első században érkezett Egyiptomba. Plutarkhosz arról ismeretes, hogy ő adta **LZ** első hiteles és teljes beszámolót az Ozirisz és Ízisz-mítoszról. Igen magas magisztrátusi tisztséget töltött be és tagja volt a delphoi papságnak is. Kb. 50-ben vetette papírra *De Isidē et Osiride* c. jeles művét, miután beszélt az egyiptomi papokkal Egyiptomban, akik egyúttal meséltek neki a nyári napforduló asztrális rítusairól. „Az egyiptomiak úgy tartják, hogy a Szíriusz, a kutyacsillag Ízisz csillaga, mert az hozza a vizet (értsd a Nílus áradását). Nagy tiszteletnek örvend az Oroszlán is, és ásító oroszlánfejekkel díszítik sírhelyeik bejáratát, mert a Nílus kiont”, amikor a nap először talál -

- közik az Oroszlánnal..." (lásd quote in R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 91. oldal).
- 27 Richard H. Alien *Star Names: Their Lore and Meaning*, Dover Publications Inc., New York, 1963, 255-256. oldal. A legfényesebb csillag az Oroszlán jegyében, a „Domicilium Solis” („a Nap háza”) néven ismert konstelláció. Alien a következő érdekes észrevételt teszi mindenféle hivatkozás nélkül: „Úgy vélik, hogy a nagy szfinxet az Oroszlán testéből faragták, a fejét pedig a tőszomszédságában levő Szűzből...” (ugyanott, 253. oldal).
 - 28 Memphisz.
 - 29 További részletekért lásd Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 1-156. oldal. Gizában különféle hajó „sírok” találhatóak, melyek közül kettő valódi bárkákat tartalmazott (az egyiket teljesen összeállították a Nagy Piramistól délre fekvő múzeumban). Rudolf Gantenbrink megjegyezte, hogy a Nagy Piramisban lévő „Nagy Terem” mérete (és az alakja) ideális lenne egy ilyen bárka tárolására.
 - 30 Talán valahol a Szfinx-templomon belül. Ez az ötlet valójában egy német egyiptológustól, Adolf Ermantól származik, aki ezt írta: „Ra-Sze-tau, az utak kapuja, egyenesen az alvilágba vezetett. Lehetséges, hogy ennek a síremléknek egy része fennmaradt az úgynevezett Szfinx-templomban.” (*A Handbook of Egyptian Religion*, Archibald Constable & Co. Ltd, 1907, 15. oldal).
 - 31 R. O. Faulkner *The Ancient Egyptian Coffin Texts*, az idézett műben, Vol. III, 132. oldal, 1035. varázslat.
 - 32 Ugyanott, 109. oldal.
 - 33 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1128-1134. sor.
 - 34 Ugyanott, 924-925. sor.
 - 35 Ugyanott, 1328. sor.
 - 36 Ugyanott, 1657. sor.
 - 37 *A Book of Wiat is in the Duat* hetedik kiadása, E. A. Wallis Budge transí., *Egyptian Heaven and Hell*, az idézett műben, Vol. I, 143. oldal.
 - 38 Robin Cook *The Pyramids of Giza*, az idézett műben, 42. oldal.
 - 39 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1710-1718. oldal.
 - 40 E. A. Wallis Budge *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben., Vol. I, 580a. oldal.
 - 41 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 184. oldal.
 - 42 E. A. Wallis Budge *Dictionary*, az idézett műben, Vol. I, 579b. oldal.
 - 43 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 184. oldal.
 - 44 Adolf Erman *A Handbook of Egyptian Religion*, az idézett műben, 1907, 15. oldal.

- 45 *Coffin Texts*, az idézett műben, Vol. III, 134. oldal.
- 46 I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 1993-as kiadás, 286. oldal.
- 47 A szakkarai Unisz piramis kövezett útja eredeti mennyezetének egyik részébe ötágú csillagokat véstek. A mennyezet kékre volt festve, a csillagok pedig valószínűleg aranszínűre vagy sárgára.
- 48 Jean Kerisel (*La Grandé Pyramide et ses Derniers Secrets*, scheduled for publication 1996) bővebben foglalkozott ezzel a témával. Az asztal kb. 10 méterrel a földszint alatt található.
- 49 Kerisel feltűnt a BBC egy dokumentumfilmjében - *The Great Pyramid: Gateway to the Stars* -, 1994. február 6-án.
- 50 Jean Kerisel *La Grandé Pyramide*, az idézett műben, 196-198. oldal.
- 51 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1195-1199. sor.
- 52 A „Herald of the Year” megemlíti, hogy a piramisszövegekben utalást talál az Oriont követő Szíriusz csillagra.
- 53 Lásd. a II. ábrát: R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 97. oldal.
- 54 Kerisel nemrégiben tudományos engedélyt kapott az *Egyptian Antiquities Department*-től, hogy feltárja a Nagy Piramis föld alatti kamráit és bebizonyítsa évek óta tartó gyanúját, mely szerint valahol a kamra alatt egy titkos kamrához vezető járat található, vagy talán egy alagút, mely a völgygel vagy a Szfinx területével van összeköttetésben. 1995 júliusában Keriselnek sikerült egy különleges precíziós fúróval kis lyukakat fúrnia a vízszintes folyosó falába, amely a kamrához vezet, de ez idáig semmit sem találtak.
- 55 Róbert Bauval „The Seeding of the star-gods: A fertility ritual inside Cheops's Pyramid?” in *Discussions In Egyptology*, Vol. XVI, 1990, 21-29. oldal.
- 56 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 221. oldal. A „rítus”-t bemutatták a BBC egyik dokumentumfilmjében - *The Great Pyramid: Gateway to the Stars* -, 1994. február és szeptember.
- 57 *Piramisszövegek*, az idézett műben, 632. sor.
- 58 E. A. Wallis Budge *Dictionary*, az idézett műben, Vol. II, 654b. oldal.
- 59 *Smithsonian Contributions to Astrophysics*, Vol. X, No. 2 5000 és 10 000 Year Star Catalogs, Üerald S. Hawkins and Shoshana K. Rosenthal, Washington, DC, 1967, 154. oldal. I. e. 2500-ben, a számítások szerint a Regulus deklinációja +24,1 fok. így tehát a 30 szélességi körön a felkelési pont nagyon közel lenne a 28 fokhoz. I. e. 2500-ben, a nyári napfordulókör a nap deklinációja nagyon megközelítette ezt az értéket a 23,98 foknál. Mivel a Nap szögének szélessége kb. 0,5 fok, a Regulus és a Nap ugyanazt a helyet foglalta el a keleti horizonton i. e. 2500-ben, a nyári napfordulókör.

- 60 James H. *Breasted Ancient Records*, az idézett műben, Part II, 321-322 oldal.
- 61 „Az Újbírodalomban az egyiptomiak mondhatni totális sötétségben tapogatóztak e témát illetően (Szfínx). Elképzelhető, hogy egyetlen olyan ember sem élt abban az időben Egyiptomban, aki tudta volna a Szfínx valódi történetét, amelyet mi ma már ismerük...” (Szelim Hasszán *The Sphinx*, az idézett műben, 75. oldal).
- 62 James H. *Breasted Ancient Records*, az idézett műben, Part II, 323. oldal.

11. fejezet

- 1 T. G. H. Jameson *Introduction to Ancient Egypt*, British Museum Publications Ltd, 1987, 37. oldal.
- 2 Ugyanott, 38. oldal.
- 3 *Boston Globe*, az idézett műben, 1991. október 23.
- 4 Labib Habachi *The Obelisks of Egypt*, The American University Press, Kairó, 1988, 40. oldal.
- 5 Ugyanott.
- 6 Nicholas Grima *History of Ancient Egypt*, Blackwell, Oxford, 1992, 12. oldal.
- 7 Ugyanott.
- 8 W. B. Emery *Archaic Egypt*, Penguin, London, 1987, 23. oldal.
- 9 Michael A. Hoffman *Egypt Before the Pharaohs*, Michael O'Mara Books Ltd, London, 1991, 12. oldal.
- 10 Ugyanott.
- 11 W. B. Emery *Archaic Egypt*, az idézett műben, 32. oldal.
- 12 *Cambridge Ancient History*, Volume I, 250. oldal.
- 13 Henri Frankfort *Kingship and the Gods*, University of Chicago Press, 1978, 90. oldal.
- 14 I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 1993-as kiadás, 286. oldal: „Héliopoliszban a napkultusz legfőbb papját a „Csillagászok vezéré”-nek hívták és csillagokkal ékesített palástban ábrázolták.”
- 15 Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend *Hamlet's Mill*, az idézett műben, 58. oldal.

12. fejezet

- 1 *Lásd* C. W. Ceram *Gods, Graves and Scholars*, Book Club Associates, London, 1971, 26 oldal.
- 2 *Lásd* Sarva Daman Singh *Ancient Indian Warfare*, Motilal Banarsidass, Delhi, 1989, 7. oldal.
- 3 Labib Habachi *The Obelisks of Egypt*, az idézett műben, 39. oldal.
- 4 Ugyanott.
- 5 Ugyanott, 39-40. oldal.
- 6 További részletekért *lásd* E. A. E. Reymond *The Mythical Origin of the Egyptian Temple*, Manchester University Press, Barnes and Noble Inc., New York, 1969.
- 7 John Anthony West *Traveller's Key to Ancient Egypt*, az idézett műben, 412. oldal.
- 8 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 4. oldal.
- 9 Ugyanott.
- 10 Ugyanott, 8. oldal.
- 11 Levél Robert Bauvalnak, kelt 1993. január 27.: „Én hiszek benne, hogy az ősi földhalmot reprezentálja, amelyen először jelent meg az élet.”
- 12 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 28., 39., 46., 48., oldal.
- 13 Ugyanott, 42. oldal.
- 14 Ugyanott, 41. oldal.
- 15 Ugyanott, 44. oldal.
- 16 Ugyanott, 27. és 31. oldal.
- 17 Jeremy Black és Anthony Green *Gods, Demons and Symbols of Ancient Mesopotamia*, British Museum Press, London, 1992, 163-164. o.
- 18 Donald A. Mackenzie *Myths and Legends of India*, The Mystic Press, London, 1987, 141. oldal; Veronica Ions *Indian Mythology*, Hamlyn, London, 1983, 120-121. oldal.
- 19 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 106-107. oldal.
- 20 Ugyanott, 55. oldal.
- 21 Ugyanott, 90. oldal.
- 22 Ugyanott, 113. oldal.
- 23 Ugyanott, 109 és 127. oldal.
- 24 Ugyanott, 77. oldal.
- 25 Ugyanott, 112. oldal.
- 26 Ugyanott, 273. oldal.
- 27 Idézve: R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 103-104. oldal. *Lásd* Henri Frankfort *Kingship and the Gods*, az idézett műben, 90. oldal.

- 28 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 59. oldal.
- 29 R. T. Rundle Clark *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, az idézett műben, 37. oldal.
- 30 *P. dem Berlin*, 13603.
- 31 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 122. oldal.
- 32 Ugyanott, 121-122. oldal.
- 33 Margaret Bunson *The Encyclopaedia of Ancient Egypt*, New York, Oxford, 1991, 110. oldal.
- 34 Ugyanott, 45. oldal.
- 35 E. A. Wallis Budge *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, Vol. II, 958. oldal.
- 36 Flinders Petrie *Royal Tombs II*, Pl.v,3, idézve E. A. E. Reymond, *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, 136. oldal.
- 37 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 257. oldal. *Lásd még* 262. oldal.
- 38 Ugyanott, 262. oldal.
- 39 Ugyanott, 114. oldal; *lásd még* R. T. Rundle Clark *Myth and Symbol*, az idézett műben, 37. oldal.
- 40 *Encyclopaedia Britannica*, 9:393.
- 41 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 188. oldal.
- 42 Ugyanott, 17. oldal.
- 43 Ugyanott, 203-204. oldal.
- 44 Ugyanott, 17. oldal.
- 45 R. T. Rundle Clark *The Legend of the Phoenix*, University of Birmingham Press, 1949, 17. oldal.
- 46 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 212. oldal.
- 47 R. T. Rundle Clark *Myth and Symbol*, az idézett műben, 246. oldal.
- 48 Robert K. G. Temple *The Sirius Mystery*, Destiny Books, Rochester, Vt, 1987, 186. oldal.
- 49 E. A. Wallis Budge *Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, Vol. II, 828-832. oldal.
- 50 Ugyanott, Vol. I, lib. oldal.
- 51 Mark Lehner *The Egyptian Heritage*, az idézett műben, 119. oldal.
- 52 E. A. Wallis Budge *Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, 11b. oldal.

13. fejezet

- 1 *Lásd például W. B. Emery Archaic Egypt*, az idézett műben, 22. oldal
- 2 *Manetho* W. G. Waddell trans., Heinemann, London, 1940, 3. oldal, I. jegyzet.
- 3 R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 86. oldal; Lucy Lamy *Egyptian Mysteries*, Thames & Hudson, London, 1986, 68-69. oldal; Jane B. Sellers *The Death of Gods in Ancient Egypt*, az idézett műben, 94. oldal.
- 4 *Sacred Science*, az idézett műben, 86. oldal.
- 5 Ugyanott.
- 6 Jane B. Sellers *The Death of Gods*, az idézett műben, 94. oldal.
- 7 E. A. Wallis Budge *Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, Vol I, 22-23. oldal.
- 8 Ugyanott.
- 9 *Sacred Science*, az idézett műben.
- 10 Henri Frankfort *Kingship and the Gods*, az idézett műben, 93. oldal
- 11 Később úgy ismerték, mint Buto és Hierakonpolis.
- 12 Frankfort *Kingship*, az idézett műben, 94. oldal.
- 13 Ugyanott.
- 14 *The Ancient Egyptian Pyramid Texts*, R. O. Faulkner, az idézett műben, 478. és 1717. sor, 94. és 253. oldal; Frankfort *Kingship*, az idézett műben, 93-95. oldal; R. T Rundle Clark *Myth and Symbol*, az idézett műben, 122-123. oldal.
- 15 E. A. E. Reymond *Mythical Origin of the Egyptian Temple*, az idézett műben, 122. oldal.
- 16 John Anthony West *Serpent in the Sky*, az idézett műben, 1. oldal.
- 17 *Manetho*, az idézett műben, xi. oldal.
- 18 Ugyanott, 3. oldal.
- 19 Ugyanott, 5. oldal.
- 20 Ugyanott; 15. oldal.
- 21 Ugyanott, 227. oldal.
- 22 *Diodorus Siculus* C. H. Oldfather transl., Harvard University Press, 1989, Vol. I, 157. oldal.
- 23 R. A. Schwaller de Lubicz *Sacred Science*, az idézett műben, 111. oldal.

14. fejezet

- 1 Skyglobe 3.6.
- 2 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 140. oldal.
- 3 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 29. és 281. oldal, I. jegyzet. A részletek a következők: Sznofru, kb. 9 millió tonna (két dahsuri piramis) plusz három gizai piramis (kb. 15 millió tonna) plusz Abu Roash és Zawayat Al Aryan (kb. 1 millió tonna) = 25 millió tonna, annyi mint a „Piramisok kora” piramisainak 75%-a (kb. 30 millió tonnára becsülik).
- 4 Lásd Ahmed Fakhry *The Pyramids*, az idézett műben.
- 5 *Hermetica*, az idézett műben, *Asclepius III*, 24b, 341. oldal.
- 6 Ugyanott, 25., 343. oldal.
- 7 Lásd 4. fejezet.
- 8 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 471-473., 160-161. oldal.
- 9 T. G. H. James *Introduction to Ancient Egypt*, az idézett műben, 41. oldal.
- 10 Ugyanott.
- 11 Lásd az értekezést: W. B. Emery *Archaic Egypt*, az idézett műben, 42. oldal.
- 12 *The Age of the God-Kings*, Time-Life, 1987, 56. oldal.
- 13 Lásd az értekezést: W. B. Emery *Archaic Egypt*, az idézett műben, 42. oldal.
- 14 Még a nevét is homály fedi. Dr. Jaromir Malek szerint például a Ménész név lehet, hogy csak kitaláció és egy szójátékon alapul, melyet véletlenül királyi névnek vélték később az uralkodók listáját összeállítók. (Jaromir Malek *In the Shadow of the Pyramids*, Orbis, London, 1986, 29. oldal). A másik neve (Narmer) eredetét is homály és zavar veszi körül. A Hierakonpolisban talált úgynevezett fogadalmi jogarokon és palettákon egy bizonyos törzsfőnök vagy „király” alakja látható, arcán hieroglifjelekkel, néhol a Nar-Mer szótagokkal, másutt pedig egy skorpióval. Ez a tény az egyiptológusokat arra engedte következtetni, hogy az uralkodók listáján szereplő Ménész valójában Narmer vagy a „Skorpió Király”. (Ugyanott, 28-29. oldal). Hogy ezt a nevek körül kialakult zavart megoldják, az egyiptológusok arra a nem igazán kielégítő magyarázatra jutottak, hogy a „Skorpió Király” nem helyes, és úgy kell tekinteni, mint egy „hatalmas szertartási ábrázolást”. Következésképpen, ha a „Skorpió Király” nem jó, dr. Malek szerint a legvalószínűbb további változat a Narmer. (Ugyanott, 29).
- 15 W. A. Fairbairn Jr. „A Revised View of the Narmer Palette”, in *Journal of the American Research Center in Egypt*, XXVIII, 1991, 1-20. oldal.

- 16 Jane B. Sellers *The Death of Gods in Ancient Egypt*, az idézett műben, 93-94. oldal.
- 17 Ugyanott, 90. oldal.
- 18 Ugyanott, 94. oldal.
- 19 Henri Frankfort *Kingship and the Gods*, az idézett műben, 18-19. oldal.
- 20 Ugyanott, 33. oldal.
- 21 Ugyanott, vi. oldal.
- 22 Sellers *Death of Gods*, az idézett műben, 93. oldal.
- 23 Ugyanott, 93., 115., 192. oldal. Miután száz százalékosan meg volt győződve arról, hogy az egyiptomiak felhasználták a precesszió jelenségét, Sellerst ezután kizárólag, és egyedül az a gondolat foglalkoztatta, hogy az ókori egyiptomiak az Orion Nappal való együtt kelését, valamint a tavaszi napéjegyenlőség idején való felkelését nyomon követték. Ezt szem előtt tartva megfigyelését a keleti égboltra összpontosította a tavaszi napéjegyenlőség idején. Ezután végezte el a precessziós számításokat, melyek keretezték az i. e. 7300 és 6700 „aranykorként” emlegetett időszakot (pl. 28. és 43. oldal). Bár dolgozatának veleje, miszerint az ókori rejtély megfejtésének kulcsára bukkanunk, ha követjük az Orion precessziós haladását, nagyon jó és logikus, az az ötlete azonban, hogy a méréseket a tavaszi napéjegyenlőségkor keleti irányban kell elvégezni, jókora „zöltség”. Ami ugyancsak nagyon meglepő Sellers analitikus megközelítésében, az az, hogy dolgozatában ugyan dicséretre méltó módon kihangsúlyozza az Orion és precessziója fontosságát, említést sem tesz a Nagy Piramis azon „szellőzőaknáit”-ról, melyeken keresztül egyenesen az Orionra látunk rá. Sőt fűtyül a piramisokra a többi ókori egyiptomi építménnyel egyetemben, és elsősorban az frásos leletekre támaszkodik. A tény az, hogy a piramis építői és a piramisszövegek írói nem a keleti horizonton keresték az Oriont, hanem a déli égbolton és a meridiánon.
- 24 A precessziós számítások azt mutatják, hogy az Orion asztronómiai „utolsó idejében” élünk, az öv csillagai pedig korunkban érik el a meridiánon precessziós ciklusuk legmagasabb pontját.
- 25 Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend *Hamlet's MM*, az idézett műben, 11. oldal.

15. fejezet

- 1 Miriam Lichtheim *Ancient Egyptian Literature*, Vol. I: The Old and Middle Kingdoms, 52. oldal.
- 2 Ugyanott, 52-53. oldal.
- 3 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1256-1257. sor, 200. oldal.

- 4 Ugyanott, 1278, 202. oldal.
- 5 Rövid áttekintés érdekében lásd Bunson *The Encyclopaedia of Ancient Egypt*, az idézett műben, 130. oldal.
- 6 Ugyanott.
- 7 *Pyramid Texts*, az idézett műben, 1657, 247. oldal.
- 8 Ugyanott, Utterance 610, 253. oldal.
- 9 Ugyanott, 2180-2181. sor, 305. oldal.
- 10 Ugyanott, 882-883. sor, 1558. oldal.
- 11 Sellers *Death of Gods*, az idézett műben, 90-93. oldal.
- 12 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 194. oldal.
- 13 Pap. Louvre 3292.
- 14 Ugyanott, és lásd *Excavations at Giza*, az idézett műben, 194. oldal.
- 15 *Excavations at Giza*, az idézett műben, 195. oldal.
- 16 Az alábbi érvelés E. A. E. Reymond tollából származik, és a *The Mythical Origin of the Egyptian Temple*-ben található, az idézett műben, 57. oldal, és nyilvánvalóan releváns az ügyben. Ami a dem Berlin 13603 papirusz tartalmát illeti, a következő megjegyzéseket teszi a szerző: „Héliopoliszi a teremtés központjának tartották. A város teremtői voltára nem térnek ki konkrétan, ám nyilvánvaló a párhuzam azzal az elmélettel, miszerint Héliopolisz már a Föld teremtése előtt is létezett. Az ősi Heliopoliszból, írja a szövegünk, a Földisten megteremtette a Földet, amely a *Mn-nfr*, vagyis Memphis nevet kapta.”
- 17 *The Ancient Egyptian Coffin Texts*, R. O. Faulkner fordítása, Aris & Phillips, Warminster, Vol. III, 1065. varázslat.
- 18 *Piramisszövegek*, az idézett műben, 164. oldal 477. szöveg.
- 19 Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 198. oldal.
- 20 Ez a „nyelv” - ez a nagyszerű, archaikus világméretű rendszer az, amelyre elsősorban összpontosít Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend's mérföldkőnek számító tanulmányukban *aHamlet's Műiben*.
- 21 Lichtheim *Ancient Egyptian Literature*, az idézett műben, I. kötet, 55-6. oldal.
- 22 *Piramisszövegek*, az idézett műben, 1716-1717. sor, 253. oldal.
- 23 Ugyanott, 1256-1261. oldal, 200. oldal.
- 24 Ugyanott, 798-803, 144. oldal.
- 25 Lásd, pl. Lewis Spence *Ancient Egyptian Myths and Legends*, Dover Publications, New York, 1990, 106. oldal.
- 26 *Coffin Texts*, az idézett műben, 1035. varázslat, Vol. III, 132. oldal. Érdekes módon a szóban forgó szöveg összekapcsolja a múlttal és a korábbi égboltokkal kapcsolatos tudás megszerzését és a mégoly kíváncsi halhatatlanság, ill. örök élet elnyerését: „Annak, aki nem ismeri e varázslatot, vezekelnie kell a halottakért, mintha nem is létezne.”

- 27 Sellers *Death of Gods*, az idézett műben, 192. oldal.
- 28 Ugyanott, 193. oldal.
- 29 Ugyanott.
- 30 Bővebb részletekért lásd *Fingerprints of the Gods*, az idézett műben, 256. oldal.
- 31 Ugyanott, és lásd Sellers *Death of Gods*, az idézett műben, 193. oldal.
- 32 Ugyanott, és lásd Sellers *Death of Gods*, az idézett műben, 192-209. oldal.
- 33 Mint azt már a 10. fejezetben is kifejtettük, az egyiptomi királyi könyvek 20 hüvelyk volt.
- 34 Mary Bruck „Can the Great Pyramid be Astronomically Dated?”, *Journal of the British Astronomical Association*, 105, 4, 1995, 163. oldal.
- 35 Ugyanott, 164. oldal.
- 36 Ugyanott, 163. oldal.
- 37 Garth Fowden *The Egyptian Hermes*, Cambridge University Press, 1987, 33. oldal. Utalás: *Hermética*, az idézett műben, the *Kore Kosmu*, 5. és 6., 459-461. oldal.

16. fejezet

- 1 Interjú: *The Search for Extraterrestrial Life*, Discovery Channel, 1995. június.
- 2 Carl Sagan *Cosmos*, Book Club Associates, London, 1980, 296.
- 3 Ugyanott.
- 4 Valójában, egy igazi „hermészi nyelvvel” van dolgunk, melyet csak az építészek és a csillagászok használtak.
- 5 A legrégebben fennmaradt Piramisszövegek kb. i. e. 2300-ból. Az egyiptológusok elfogadják, hogy ezek a szövegek sokkal korábbi - a történelem által nem ismert - szövegek átiratai (esetleg fordításai?), és az írnokok, akik végül egyiptomi hieroglifákkal jegyezték le őket, igazából nem is értették a szöveget, amelyet másoltak. E. A. Wallis Budge véleménye szerint: „Számos olyan rész van, amelyek arról árulkodnak, hogy az írnokok, akik másolták a szövegeket, melyekből azután a vésnők dolgoztak, nem értették, amit írtak. Az általánosan elfogadott nézet az, hogy a szöveget másoló papok különböző korokból származó és különböző témájú műveket vágtak össze...” Ennek következtében, Budge szerint: „A Piramisszövegek tele vannak különféle nehézségekkel. A szavak nagy részének jelentése ismeretlen... A mondatok szerkezete olyan zavaros, hogy képtelenség lefordítani őket, és amikor egy ismeretlen szóhoz érünk, egyszerűen

- megoldhatalan feladattal találjuk szemben magunkat." *Lásd* E. A. Wallis Budge *From Fetish to God in Ancient Egypt*, Dover Publications, New York, 1988, 321-322. oldal.
- 6 *Hamlet's Mill*, az idézett műben, 312. oldal.
 - 7 Proclus neoplatonista volt és Alexandriában tanult. Legfőbb érdeklődési köre a Nagy Piramis asztronómiai vonatkozása volt, amit le is írt a *Commentaries on the Timaeu* c. művében, ami arra enged következtetni, hogy a kor tudósai - nagy részük neoplatonista - felismerték az építmény csillagokhoz fűződő kapcsolatát. Proclus gondolatai adták a XIX. századi csillagász, Richard Proctor téziseinek alapjait, *77ie Great Pyramid: Observatory, Tomb and Temple* (Chatto & Windus, London, 1883), aki érvekkel támasztotta alá, hogy a Nagy Galéria „csillagvizsgálóként” funkcionált.
 - 8 James Bonwick *Pyramids: Facts and Fancies*, Kegan Paul, 1877, 169. oldal.
 - 9 William R. *Fix Pyramid Odyssey*, Mercury Media Inc., Urbanna, Va, 1978, 52-53. oldal. A koptok i. e. 10 000-re teszik a bibliai áradás „hagyományos” időpontját.
 - 10 A következő földrajzi szótárban: *Mo'gam-el-Buldan, Excavations at Giza*, az idézett műben, 45. oldal.
 - 11 Ugyanott.
 - 12 Ugyanott, 34. oldal. Hasszán megjegyzi, hogy a betelepülők a Hwron nevet adták a Szfinxnek.
 - 13 *Lásd* Peter Tompkins *Secrets of the Great Pyramid*, az idézett műben, 30-31. oldal.
 - 14 Piazz Smyth *The Great Pyramid*, az idézett műben, 368. oldal.
 - 15 Alexander Badawy „The Stellar Destiny of the Pharaoh”, az idézett műben; Virginia Trimble „Astronomical Investigations concerning the so-called Air Shafts of Cheops Pyramid”, *Mitt. Inst. Orient, zu Berlin*, Band 10, 183-187. oldal.
 - 16 *Lásd* *The Orion Mystery*, az idézett műben.
 - 17 Interjú az Arts and Entertainment csatornán, 1995. január 8.
 - 18 Mary Bruck „Can the Great Pyramid be Astronomically Dated?”, az idézett műben, 164. és 162. oldal.
 - 19 Skyglobe 3.6.
 - 20 *Piramisszövegek*, az idézett műben, 932. sor, 161. oldal.

17. fejezet

- 1 R. T Rundle Clark *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, az idézett műben, 264. oldal.
- 2 Robin Cook *The Pyramids of Giza*, az idézett műben, 60. oldal.

- 3 Plusz-mínusz 1 fok.
- 4 Plusz-mínusz 1 fok.
- 5 Geometriailag Giza méretarányos tervéből ered.
- 6 A Szinusznak sajátos mozgása van, amely évenként 1,21 ívperc. A 13 000 év alatt ez 4,36 fokos mozgást jelent. De a mozgás részesül a meridiánra, ami 3 fokkal csökkenti a deklinációt.
- 7 A pontos képlet (amely tartalmazza a nutáció - a föld forgástengelyének ingadozása - és a csillagok fényének elhajlása miatti korrekciót is) segítségével a mozgás (a legújabb Yale Bright Star Cataloge felhasználásával) és a parallax kiszámítását Adrián Ashford, csillagász végezte el 1995 augusztusában. Körülbelül i. e. 11 850-ben volt elméletileg a Szíriusz ciklusa legalján 60 fokos deklináció mellett, tehát alig valamivel a déli horizont felett. I. e. 10 500-ban a deklináció szöge csaknem 59 fok volt, tehát fényesen ragyogott kb. 1 fokkal a gizai déli horizont felett.
- 8 Ugyanott.
- 9 *Lásd* jelen mű II. részét további részletekért.
- 10 Hérodotosz *The History*, az idézett műben, II: 124., 185. oldal. *Lásd még* I. E. S. Edwards *The Pyramids of Egypt*, az idézett műben, 1982-es kiadás, 147. oldal.
- 11 Jó állapotban fennmaradt, csillagokkal díszített folyosómennyezetek láthatók Szakkarában, az Unisz Piramisban (ötödik dinasztia).
- 12 A *Piramisszövegek* több része is említ bizonyos „utakat”, melyek a csillagokhoz és az égbolthoz vezetnek, ahol a halottak istenné válnak. Például 667a kijelentés, 1943. sor: „Neked is megvan a sírod, amely Ozíriszhez tartozik. Ő kinyitja számodra az égbolt kapuit, és feltárja előtted az utat, mely az istenekhez vezet.”
- 13 John Legon „The Giza Ground Plan and Sphinx”, *Discussions in Egyptology* 14, 1989, 55. oldal.
- 14 Ugyanott. Bár a Hafré-féle töltésút nem vitás, hogy délkeleti irányba tart 14 fokos szögben, a tudósoknak nem sikerült dűlőre jutniuk a Hufu-féle töltésút irányát illetően - ennek nyomait ugyanis már rég eltörölte az idő. Egyes szakértők szerint egyenesen folytatódik 14 fokos szögben a halotti templomtól a Nagy Piramisisig, míg mások úgy tartják, hogy a völgytemplom előtt tesz egy kitérőt. Ez utóbbi véleményekkel kapcsolatosan bővebben /. George Goyon *Le Secret des Bâtisseurs des Grandes Pyramides: Kheops*, Pygmalion, Gerard Watel, Paris, 1990, 140. oldal: „annak ellenére, hogy régóta tartja magát egy bizonyos vélemény a Hufu-féle út irányát illetően, az irány nem változik meg a völgyben, hanem változatlan marad.” Zahi Hawass *The Pyramids of Ancient Egypt*, The Carnegie Series on Egypt, Pennsylvania, 1990 c. műben, 22. oldal, szintén egyenes, 14 fokos szögben haladó vonalról beszél, azzal a megjegyzéssel a 18. oldalon,

hogy: „a tudósok vitatkoznak azzal kapcsolatban, hogy pontosan hány fokos szögben halad az út, csak hogy az Hufu völgytemplomához vezetett, melynek romjai a mai Nazlet-el-Sammam nevű falu alatt található.”

- 15 John Legon *The Giza Ground Plan*, az idézett műben, 60. oldal.
- 16 Általános részletekért lásd Richard Heinberg *Celebrate the Solstice*, Quest Books, Wheaton, III, 1993, 11-14. oldal.
- 17 Érdekességként megemlíjtük, hogy ez a „kereszt-negyed” beállítás nagy jelentőséggel bírt Héliopoliszban. *The Damn of Astronomy-ban*, (az idézett műben, 77. oldal) J. Norman Lockyer angol csillagász felmérte az ókori Héliopoliszt, mielőtt beépítették volna a mai külvárosi épületekkel, futólag megjegyzi, hogy a fő domb tájolása 14 fok volt délkeleti irányban - tehát pont olyan, mint a Hafré-féle töltés-úté. Lockyer ezenkívül kitér arra is, hogy egy ókori egyiptomi hagyomány szerint Héliopoliszt a *Shemsu Hor*, „Hórusz követői” alapították még jóval a dinasztikus kor kezdete előtt. (Ugyanott, 74. oldal.)
- 18 *Piramiszóvegek*, az idézett műben, Utterances 471-473., 160-162 oldal.
- 19 *Coffin Texts (koporsószóvegek)*, az idézett műben, 1080. varázslat, Vol. III, 147. oldal.

Összefoglalás

- 1 A *Duat* tizenegyedik kiadásából „*The Book of What is in the Duat*”, E. A. Wallis Budge *The Egyptian Heaven and Hell*, az idézett műben, 240. oldal.
- 2 Lefordítva: „The Virgin of the World” by G. R. S. Mead in *Thrice Great Hermes: Studies in Hellenistic Theosophy and Gnosis*, az idézett műben, Book III, 59. oldal. Fordította Sir Walter Scott, mint a *Kore Kosmu a Hermeticá-ban*, az idézett műben, 457. oldal.
- 3 „The Virgin of the World”, G. R. S., 60-6 L oldal.
- 4 Ugyanott, 61. oldal.
- 5 Lásd jelen könyv I. részét.
- 6 Az idézet Normandi Ellis fordításából való -*Ancient Egyptian Book of the Dead, Awakening Osiris*, Phanes Press, Grand Rapids, MI, 1988, 43. oldal, és az *Ancient Egyptian Book of the Dead*, Papyrus of Ani XV fejezetéből.

1. függelék

- 1 J. B. Sellers *The Death of Gods in Ancient Egypt*, az idézett műben, 157-159. oldal.
- 2 R. O. Faulkner *The Book of the Dead*, az idézett műben, 49. oldal.
- 3 Ugyanott.
- 4 J. B. Sellers *The Death of Gods*, az idézett műben, 97. oldal.
- 5 Ugyanott, 159. oldal.
- 6 Ugyanott, 97. oldal.
- 7 Az M1 Crab Nebula egy hatalmas szupernóvarobbanás maradványa kb. i. e. 4500-ból, hozzávetőlegesen abból az időből, amikor a tavasz-pont ezt az adott helyet foglalta el az égbolton. Csak hogy ez a szupernóva kb. 5500 fényév távolságra volt a földtől, ezért a robbanás fénye csak kb. 1000-ben érte el bolygónkat. A kínaiak és az észak-amerikai indiánok le is jegyezték krónikaikban. A jelek szerint senki nem jegyezte le azonban sem Európában, sem a Közel-Keleten, ami azért furcsa, hiszen a keresztények akkoriban nagyon vártak egy égi jelre, amely Krisztus második eljövételének hírnöke lett volna.
- 8 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 200. oldal. Lásd még Róbert G. Bauval „Investigation on the origin of the Benben Stone: was it an iron meteorite?” in *Discussions in Egyptology*, Vol. XIV, 1989, 5-17. oldal.
- 9 R. T. Rundle Clark *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, az idézett műben, 235. oldal.
- 10 R. O. Faulkner *The Book of the Dead*, az idézett műben, 17. varázslat.
- 11 Ugyanott.
- 12 Lásd még Miriam Lichtheim[^]Inciení *Egyptian Literature*, az idézett műben, Vol. I 53. oldal.
- 13 Ugyanott.
- 14 Ugyanott. A „Fehér Fal” valószínűleg a királyi palota és a memphiszi városfal turai mészkőfalára utal.
- 15 Ugyanott, 54. oldal.
- 16 Az egyiptológusok nem értenek ezzel egyet, de szerintünk rengeteg bizonyíték támasztja alá, hogy közvetlen kultikus kapcsolat van Ozirisz és a Nagy Piramis között. Érdekes idevonatkozó cikket olvashatunk Steuart Campbell: „The Origin and Purpose of the Pyramids” címmel a *New Humanist* 1990. decemberi számának 3-4. oldalán. Campbell ezt írta: „A Nagy Piramist azzal a céllal építhették, hogy Ozirisz lelkének nyughelye legyen.” A francia antikvárius és szabadkőműves, Alexandre Lenoir (/ „A dissertation on the Pyramids of Egypt” in *FMR* No. 39, 1989) szintén azt állította, hogy „az építmény (mármint a Nagy Piramis) mindenki szerint Ozirisz sírja lehetett”.

- 17 E. A. Wallis Budge *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, az idézett műben, Vol. I, 285b. oldal.
- 18 Ugyanott.
- 19 Ugyanott, Vol. II, 614b., 622a., 688a. oldalak.
- 20 Ugyanott, 614a. oldal.
- 21 Charles Piazzi Smyth *Our Inheritance in the Great Pyramid*, Bell kiadás, 1990, 429. oldal.
- 22 *Nature*, 1873. július 31.
- 23 Az olvasó emlékezhet rá, hogy a 43 200=20x2160, különleges szám, amely a precessziós vagy állatövi kort jelöli. *Lásd* jelen könyvünk 3. fejezetét.
- 24 Ezt a sarkalatos kérdést a közelmúltban felvetette a kiváló csillagász, dr. Mary Bruck is: „Can the Great Pyramid be astronomically dated?“, *The Journal of the British Astronomical Society*, 105, 4, 1995, 161-164. oldal.
- 25 *Lásd* J. Legon „The air-shafts in the Great Pyramid” in *Discussions in Egyptology* 27, 1993, 33-44. oldal. *Lásd* Robin Cook „The stellar geometry of the Great Pyramid”, *Discussions in Egyptology* 29, 1994, 29-36. oldal. Rudolf Gantenbrink, aki újra megmérte a kürtők szögét, 39,6 fokra „módosította” a királyné kamrája szellőzőkürtőjének szögét. Kétség sem férhet hozzá, hogy az építőknek az volt a célja, hogy a Nagy Piramis kürtőinek „kémlelőnyílásai” azonos magasságban bukkanjanak elő.
- 26 *The Orion Mystery*, az idézett műben, 222-223. oldal.
- 27 Ugyanott, 34. oldal.
- 28 A „hal” szimbólum a korai keresztényeknél az „új kor” kezdetét jelöli, amelyet a tavaszi napéjegyenlőség a halak jegyében való megjelenése mutat. Ami a jelen kort illeti, a tavaszpont hamarosan átlép a vízöntőbe.
- 29 Amikor Nagy Sándor felszabadította Egyiptomot a perzsa uralom alól, az egyiptomi papok isteni hősként és Ammon visszatért fiaként köszöntötték, macedón követői pedig Zeusz fiaként tisztelték. Valójában mindkét megszólítás Isten fiára utal. Halála után Alexandriában Nagy Sándor-kultusz alakult ki, mely heves megszállottsággal terjedt el a termékeny félholdon. A Krisztust megelőző három században Nagy Sándor (i. e. 323-ban, 33 éves korában halt meg) volt a „hős király” és „Isten fia” archetípusa, aki isteni tervet vagy küldetést teljesítve egyesítette az ismert világot. Épp ezért a római kor kül- és belviszályokkal sújtott utolsó évszázadában az egész római világ reménykedett egy Nagy Sándorhoz hasonló „megváltó király” eljövételében, aki majd egyesíti a birodalmat, és végre beköszönt az új aranykor. Ezt a reményt Vergilius, a római költő elsősorban Augustus császárra (Octavianusra) vetítette ki, i. e. 42-ben született híres ek-

logáiban (lásd Olümposz császáranak csillaga hogyan emelkedett az égre, s ez a csillag ismét bő termést hoz el ... gyermeked gyermeke élvezi majd gyümölcsét). I. e. 12-ben Augustust a római egyház félévé nevezték ki, és elnyerte a Pontifex Maximus címet, melyet a későbbi római pontiusok vagy „pápák” viseltek. A dolog iróniája, hogy i. e. 4-ben - Krisztus születésének feltételezett esztendejében - Augustus adoptálta Tiberiust (a második római császárt, aki Jézus idejében uralkodott 14-től 37-ig) és örökösül jelölte ki. Vergilius próféciáját a sors különös „szeszélye” folytán végül nem az „isteni Augustus”, hanem a zsidó „megváltó király”, Christos avagy Krisztus váltotta valóra, akinek követését négy évszázaddal később maga Nagy Konstantin tette államvallássá. (Lásd Ian Wilson/esws, *the Evidence*, Pan Books, London, 1984, 134-144. oldal). Nagyon is lehetséges, hogy Vergilius eklogáját Máté evangéliumának ismeretlen szerzője inspirálta („Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és azért jövénk, hogy tisztességet tegyünk neki.” Máté 2:1), aki csillagjósolat alapján jövendőlte meg Jézus születését. Nem kell tehát csodálkoznunk azon, hogy a késő reneszánsz számos nagy itáliai hermetista filozófusai (Bruno, Pico della Mirandola, Campanella stb.) gyakran a kereszténység „pogány profétájá”-ként emlegették Vergiliust, és az „Egyiptomi Hermes Trismegistost” (vagyis az egyiptomi Thot istent) az ótestamentum Mózesével emlegették együtt. (Lásd Frances A. Yates *Giordano Bruno*, az idézett műben). Az elszánt hermetista „kabbala” filozófusok közül nem kevesen szilárdan hittek abban, hogy az ókori szövegekben található egyiptomi asztrális mágia volt a nagy világmegváltó események eszköze. Épp ezért tartjuk elképzelhetőnek azt, hogy az első században a kollektív tudatalattiban bekövetkezett messiáseljövetelt a régi csillagjósok idézték elő. Következő könyvünkben részletesen foglalkozunk azzal, hogy az ilyen nagy erejű „hermesi eszközök” hogyan aktiválódtak az évszázadok során, és hogyan éreztetik hatásukat napjainkban is.

- 30 Richard H. Allen *Star Names*, az idézett műben, 316. oldal.
- 31 Szelim Hasszán *Excavations at Giza*, az idézett műben, 45. oldal.
- 32 Worked on Skyglobe 3.6.

4. függelék

- 1 E. M. Antoniadi *L'Astronomie Egyptienne*, Paris, 1934, 119. oldal.
- 2 Frances A. Yates *The Art Of Memory*, University of Chicago Press, 1966.

5. függelék

- 1 E. g. John Baines és Jaromir Malek *Atlas of Ancient Egypt*, Time-Life Books, 1990, 36. és 156. oldal.
- 2 Ugyanott. *Lásd még* Ahmed Fakry *The Pyramids*, University of Chicago Press, 1969, és Kurt Mendelssohn *The Riddle of the Pyramids*, Thames and Hudson, London, 1986.
- 3 *Venture Inward*, Virginia Beach, 1986. május-június, 13. oldal.
- 4 Ugyanott.
- 5 Ugyanott, 12-14. oldal.
- 6 *Lásd* a 6. fejezetet további részletekért a Dixon-relikviákkal kapcsolatban.
- 7 Dr. Vivian Davies, Keeper of Egyptian Antiquities (British Museum), és dr. I. E. S. Edwards, a *The Pyramids of Egypt* szerzője.

Irodalomjegyzék

- Allen, Richard H., *Star Names: Their Lore and Meaning* Dover Publications Inc., New York, 1963.
- Ancient Egyptian Book of the Dead* (trans. R. O. Faulkner), British Museum Publications, 1989.
- Ancient Egyptian Pyramid Texts* (trans. R. O. Faulkner), Oxford University Press, 1969.
- Antoniadi, E. M., *LAstronomieEgyptienne*, Paris, 1934.
- Aristotle, *De Caelo*, see translation in Schwaller de Lubicz, R. A., *Sacred Science*, Inner Traditions International, New York, 1982.
- Baines, John and Malek, Jaromir, *Atlas of Ancient Egypt*, TimeLife Books, 1990.
- Bauval, Robert and Gilbert, Adrian, *The Orion Mystery*, William Heinemann Ltd, London, 1994.
- Black, Jeremy and Green Anthony, *Gods, Demons and Symbols of Ancient Mesopotamia*, British Museum Press, London, 1992.
- Bonwick, James, *Pyramids: Facts and Fancies*, Kegan Paul, 1877.
- Breasted, James Henry, *Ancient Records of Egypt*, Histories and Mysteries of Man Ltd, London, 1988.
- Bro, Harmon Hartzell, *Edgar Cayce: A Seer Out of Season*, Signet Books, New York, 1990.
- Bunson, Margaret, *The Encyclopaedia of Ancient Egypt*, New York, Oxford, 1991.
- Cayce, Edgar Evans, Cayce Schwartzter, Gail, and Richards, Douglas G., *Mysteries of At lands Revisited: Edgar Cayce's Wisdom for the New Age*, Harper & Row, San Francisco, 1988.
- Ceram, C. W., *Gods, Graves and Scholars*, Book Club Associates, London, 1971.
- Cook, Robin, *The Pyramids of Giza*, Seven Islands, Glastonbury, 1992.
- David, Rosalie, *Ancient Egyptian Religion, Beliefs and Practices*, Routledge & Kegan Paul, London, 1982.
- Davidovits, Dr Joseph and Morris, Maggie, *The Pyramids: An Enigma Solved*, Dorset Press, New York, 1988.
- Diodorus Siculus (trans. C. H. Oldfather), Loeb Classical Library, London, 1989, Harvard University Press, 1989.
- Edwards, I. E. S., *The Pyramids of Egypt*, Pelican Books, London, 1949.
- Emery, W B., *Archaic Egypt*, Penguin Books, London, 1987.

- Fakhry, Ahmed, *The Pyramids*, University of Chicago Press, 1969.
- Faulkner, R. O., *The Book of the Dead*, British Museum Publications, London, 1972.
- Fix, William R., *Pyramid Odyssey*, Mercury Media Inc., Urbanna, Va., 1978.
- Flinders Petrie, W M., *The Pyramids and Temples of Gizeh*, Histories and Mysteries of Man Ltd, London, 1990.
- Fowden, Garth, *The Egyptian Hermes*, Princeton University Press, New Jersey, 1993.
- Frankfort, Henri, *Kingship and the Gods*, The University of Chicago Press, 1978.
- Goidin, J. P and Dormion, G., *Kheops: Nouvelle Enquête*, Editions Recherche sur les Civilisations, Paris, 1986.
- Goyon, George, *Le Secret des Bâtitseurs des Grandes Pyramides: Kheops*, Pygmalion, Gerard Watelet, Paris, 1990.
- Grimal, Nicholas, *A History of Ancient Egypt*, Blackwell, Oxford, 1992.
- Habachi, Labib, *The Obelisks of Egypt*, The American University Press, Cairo, 1988.
- Hancock, Graham, *Fingerprints of the Gods*, William Heinemann Ltd, London 1995, and Crown Publishers, New York, 1995.
- Hart, George, *A Dictionary of Egyptian Gods and Goddesses*, Routledge & Kegan Paul, London, 1988.
- Hasszán, Szelim, *Excavations at Giza*, Government Press, Cairo, 1946.
- *The Sphinx: Its History in the Light of Recent Excavations*, Government Press, Cairo, 1949.
- Heinberg, Richard, *Celebrate the Solstice*, Quest Books, Wheaton III., 1993.
- Hérodotosz, *The History* (trans. David Grene), University of Chicago Press, 1988.
- Heyerdahl, Thor, *The Ra Expeditions*, Book Club Associates, London, 1972.
- Hoffman, Michael A., *Egypt before the Pharaohs*, Michael O'Mara Books Ltd, London, 1991.
- Ions, Veronica, *Indian Mythology*, Hamlyn, London, 1983.
- James, T G. H, *An Introduction To Ancient Egypt*, British Museum Publications Ltd, 1987.
- Keable, Julian (ed.), *How The Pyramids Were Built*, Element Books, Dorset, 1989.
- Kees, Hermann, *Ancient Egypt: A Cultural Topography*, University of Chicago Press, 1977.
- Krupp, E. C, *In Search of Ancient Astronomies*, Chatto & Windus, London, 1980.
- Lamy, Lucy, *Egyptian Mysteries*, Thames and Hudson, London, 1986.

- Lehner, Mark, *The Egyptian Heritage: Based on the Edgar Cayce Readings*, ARE Press, Virginia Beach, Norfolk, Va., 1974.
- Lichtheim, Miriam, *Ancient Egyptian Literature*, University of California Press, 1975.
- Low, Sampson, *Seventy Years In Archaeology*, Marston & Co. Ltd, London, 1931.
- Lucas, *Ancient Egyptian Materials and Industries*, Histories & Mysteries of Man Ltd, London, 1989.
- Mackenzie, Donald A., *Myths and Legends of India*, The Mystic Press, London, 1987.
- Malek, Jaromir, *In the Shadow of the Pyramids*, Orbis, London, 1986.
- Maspero, Gaston, *The Passing of Empires*, New York, 1900.
- *The Dawn of Civilization*, SPCK, London, 1894.
- Noakes, Aubrey, *Cleopatra's Needles*, H. F. & G. Witherby Ltd, London, 1962.
- Piazzzi Smyth, Charles, *Our Inheritance in The Great Pyramid*, W. Isbister, London, 1880 edition. (Reprinted recently by Bell Publishing Co., New York, 1990, under the title *The Great Pyramid*.)
- Pick, Fred L. and Knight, G. Norman, *The Pocket History of Freemasonry*, Frederick Muller Ltd, London, 1983.
- Reymond, E. A. E., *The Mythical Origin of the Egyptian Temple*, Manchester University Press, Barnes and Noble Inc., New York, 1969.
- Rundle-Clark, R. T, *Myth and Symbol in Ancient Egypt*, Thames and Hudson, London, 1991.
- *The Legend of the Phoenix*, University of Birmingham Press, 1949.
- Sagan, Carl, *Cosmos*, Book Club Associates, London, 1980.
- Santillana, Giorgio de and Dechend, Hertha von, *Hamlet's Mill*, David R. Godine, Boston, 1977.
- Scheel, Bernd, *Egyptian Metalworking and Tools*, Shire Egyptology, Bucks, 1989.
- Schwaller de Lubicz, R. A., *Sacred Science*, Inner Traditions International, Rochester, Vt, 1988.
- Sellers, J. B., *The Death of Gods in Ancient Egypt*, Penguin Books, London, 1992.
- Seton-Williams, Veronica and Stock, Peter, *Blue Guide: Egypt*, A&C Black, London, 1988.
- Short, Martin, *Inside the Brotherhood*, Grafton Books, London, 1989.
- Singh, Sarva Daman, *Ancient Indian Warfare*, Motilal Banarsidass, Delhi, 1989.
- Sitchin, Zecharia, *The Stairway To Heaven*, Avon Books, New York, 1980.
- Spence, Lewis, *Egypt*, Bracken Books, Myths & Legends Series, London, 1986.
- *Ancient Egyptian Myths and Legends*, Dover Publications, New York, 1990.

- Sugrue, Thomas, *There is a River: The Story of Edgur Cayce*, ARE Press, Virginia Beach, Norfolk, Va., 1988.
- Temple, Robert K. G., *The Sirius Mystery*, Destiny Books, Rochester, Vt, 1987.
- Tomas, Andrew, *From Atlantis to Discovery*, Robert Hale, London, 1972.
- Tompkins, Peter, *Secrets of the Great Pyramid*, Allen Lane, London, 1972.
- Vercoutter, Jean, *The Search for Ancient Egypt*, Thames and Hudson, London, 1992.
- Vyse, Colonel Howard, *Operations carried out at the Pyramids of Gizeh in 1837: With an account of a Voyage into Upper Egypt and Appendix*, James Fraser of Regent Street, London 1837.
- Wallis Budge, E. A., *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, Dover Publications Inc., New York, 1978.
- *A History of Egypt*, London, 1902.
 - *The Gods of the Egyptians*, Dover Publications Inc., New York, 1969.
 - *The Egyptian Book of the Dead*, Dover Publications Inc., New York, 1967.
 - *The Literature of Funeral Offerings*, Kegan Paul Ltd, London, 1909.
 - *From Fetish to God in Ancient Egypt*, Dover Publications, New York, 1988.
- West, John Anthony, *Serpent in the Sky: The High Wisdom of Ancient Egypt*, Quest Books, Wheaton, Ill., 1993.
- *The Traveller's Key to Ancient Egypt*, Harrap Columbus, London, 1989.
- Yates, Frances A., *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, University of Chicago Press, 1991.

Tárgymutató

- a csillagok precessiója 227-228
- egyiptomi felfedezés 325
- félciklus 238, 269
- a holtak szellemei 20
- a két föld egyesülése 256-257
- A Két Út Könyve** 161, 178
- a királynő kamrája, Nagy Piramis 65, 76-78
- felderítés robotkamerával 125, 143-150
- a Nagy Szfinx kontextusa 29-32
- a Nap útvonala 248
- A Szfinx rejtélye** 22-40
- A Világ Szüze (**Kore Kosmu**) 308
- Abdel-Latif 18
- Abul-Hol (Szfinx) 18-19
- Abu-Szír naptemploma 54, 187
- Abüdosz 262, 267-269
- királylistája 224
- AhetAten** (A napkorong horizontja) 191
- Ahet Hufu** (Giza) 192, 209
- Ahuk** (Tiszteletre Méltók, Fényességések) 240, 243-244, 255
- Ain Shams University, Kairó 114
- Ajan, az eggyéválás helye 172-173
- ajtó /. a királynő kamrája
- Aker (kettős oroszlán alakú szfinxisten) 178, 240
- Akeru** 240
- „Áldozások Mezeje” 211
- Alexander, Sir James 138
- Alnillam** csillag 88
- Alsó-Egyiptom 18, 172, 262
- Amenhotep fáraó 24
- Amenhotep, II. 190
- Amenhotep, III. 191
- Amerikai Geológiai Társaság (Geological Society of America) 39
- Ammianus Marcellinus 107
- Antoniádi, Eugene M. professzor 280, 340
- Apkallu** (a Hét Bölcs) 234
- arabok 107, 280
- és a Nagy Piramis 65-66
- áradás
- az épület feliratain 195
- ...és a Szfinx 33
- aranykor 170-172, 259
- archeoasztrológia 80, 87, 274, 310, 326, 346
- Arisztotelész 183
- Ashmole, Elias 139
- Aszklépiosz 99
- asszuáni gránit 116
- asztrológus-papok 182-183, 187, 267, 285-286
- Atlanti Egyetem 110
- Atlantisz 110-111, 120, 122, 125
- Atlantiszi Feljegyzések Csarnoka /. Feljegyzések Csarnoka
- Atum (az istenek atyja) 164
- mint Harmarkhisz 189
- a héliopoliszi oszlop 313
- szfinx vagy oroszlán 184-186
- /. **még Ré**
- az edfui templom feljegyzései (köztük az épület feliratai) 232-237
- az Orion öve 87-91
- ba** (lélek) 244
- babiloniak, özönvíz 234
- Badawy, Dr. Alexander 75, 281-282
- Bakr, Dr. Ibrahim 36
- Bennu** madár (főnix) 236, 238
- Bika kora 95, 252
- Billingham, Dr. John, idézve 275
- Biot, Jean Baptiste 280
- Birch, Sámuel 127
- bja** (vas) 133
- Borchardt, Ludwig 54
- „Bölcsék” 234-236
- Brakebusch, Dirk 148, 150
- Breasted, James Henry 27
- Breitenstein, Jochen 148, 150
- British Museum 54
- és az Egyiptom-történet 172, 222
- és a vaslemez 126, 130, 132
- és a Dixon-féle relikviák 139-142

- Bruck, Hermann professzor és dr. Mary 136
- Budge, Sir E. A. Wallis 27, 163, 167, 191, 199
 az *Ahu-ró* 243
 a *Herit-Neter-Tő* 209
 a Szokariszról 174
- Bunson, Margaret 264
- Burton, Sir Richárd Francis 53
- Caviglia, Gian Battista 27
- Cayce, Charles Thomas 119-122
- Cayce, Edgár Evans 119
- Cayce, Edgár, „az Alvó Próféta” (Ra-Ta) 108
 /. még Edgár Cayce Alapítvány
- Cayce, Hugh Lynn 111-112
- Champollion, Jean Francois 276-277
- Chase National Bank of Egypt 117
- Chassinat 54
- Chisholm, Henry Williams 318
- Clark, R. T Rundle 169-171, 198
 a *Bennu-ról* 238
 az időről 239
- Cook, Robin 71, 290
- Craddock, Dr. Paul 132
- csapadék 34, 36, 51, 287
- csapadékerózió a Nagy Szfinxen 17, 19, 32-34, 36, 39, 51, 287, 309
- csillagkapu 133-135, 212, 273
- csillagvizsgáló: a Gizai-fennsík mint ilyen 81
- csónakok 55, 194, 203, 255, 302
 /. még napbárák
- Dahsúr 251, 266, 272, 321, 347
- Davies, Rosalie 186
- Davies, Dr. Vivian 141-142
- Davison, Nathaniel 127
- de Morgan 54
- de Santillana, Giorgio és Hertha von Dechend 94, 162, 228, 278
- Dendara, templom 236
- Diodórosz Szikulusz 183, 246
 idézve 41
- Dixon, John 138-141
 idézve 124
- Dixon, Wayman 77, 135-142
- Dobecki, Dr. Thomas L. 35, 72, 117, 122, 331
- Domingo, Frank, hadnagy 25
- Dormion, Gilles 143
- Duat* (Ozirisz égi királysága) 163-164, 166-168
 Ozirisz királysága 175
- Dzsedui oszlop 313
- Dzsószer, lépcsőzetes piramisa Szakkaránál 347
- Edwards, Amelia 138
- Edwards, Dr. I. E. S. 22, 140-142, 151, 174, 209, 226, 233
- Edgár Cayce Alapítvány (Edgár Cayce Foundation, ECF) 109-119
 a szerzők itt tett látogatása 121
- égi tartomány /. *Duat*
- Egorov, Christine 152
- Egyiptomi Amerikai Kutatási Központ (ARCE) 116-118
- Egyiptom-Kutató Társaság (Egyptian Exploration Society, EES) 138
- El Din, Dr. Nur 153-154
- El Gayer, Dr. Sayad 131-133
- El-Makrizi 18
- Első Idő (*Szép Tepi*) 101-102, 168-172, 213, 218, 239-240, 242, 259, 285-286
- Emery, Walter professzor 54, 224
- Enhaton fáraó 191
- Ennead (Nagy Tanács) 172
- Erman, Adolf 206, 209
- Evans, Sir Arthur 230
- Fahry, Ahmed 22, 192
 idézve 17
- Faulkner, R. O. 167, 209
- félistenek /. Semszu Hor
- Feljegyzések Csarnoka 107-114, 122, 125, 154-155
- Felső-Egyiptom 161, 232, 258, 262, 264-265, 334
- Fényességek 240, 242-243, 255
- fénytörés 326
- föld alatti kamra a Nagy Piramisban 70-71
- földön kívüli intelligencia 276-277

- főnix /. **Bennu** madár
Főnix Palotája 239
Frankfort, Henri 225-226, 244, 258
idézve 197
Franzhein Synergy csoport 117
- Gantenbrink, Rudolf 124-125, 133,
142,144-156
Geb (földisten) 172-173, 211,
261-263
Giza 18, 41, 53,103, 191-192,
209-211
Gizai Térképészeti Program 30, 118
Gizai-fennsík Program 29
Gizai-fennsík, ásatások 18
Goidin, Jean-Patrice 143
gránitstruktúrák, Giza 115-117
Greaves, Dr. John 129, 280
Greenwich Obszervatórium 81
Grimal, Nicholas 223
Grundy, Bill 136-137
- Habachi, Labib 222
Hackford-Jones, Margaret 140
Hafré, fáraó
a nagy Szfinx 22-25
piramisa /. **főleg** piramis - Hafré
szobra 43, 51
sztélé a **Haf** szótaggal 27-29
Halak kora 95
Halottak Könyve (Per-Em-Hru)
161-162, 185, 312
idézve 306
halotti templom, Giza 43, 51-53
Harappa 231
Harmakhisz (Hor-em-Ahet)
és Atum 189-192
három bölcs (mágusok) 321
Harran, innen származó 18, 280,
323
hasonmás /. **ka**
Hasszán, Szelim 18, 26, 29, 54,
163-166,175, 178,185,191, 209,
264-266, 293
idézve 181, 221
Hathaway, Nancy, idézve 181
Hawass, Dr. Zahi 23, 36-37,
116-117,121-123,125, 148-149,
156, 331, 333
- Héliopolisz (**On, Innu**) 27, 138, 170,
182-184, 186, 226, 231, 236, 245,
279, 294, 343
két horizontja 190-192
a benne található oszlop 236
Hermész 99,160, 308
Hérodotosz 70, 183, 231, 293
Heston, Charlton 122
hét bölcs 234-235
Hill, J. R. 129-130
Hipparkhosz 184, 325
Hoffman, Michel professzor 224
Homérosz 230
Hope, Murry 344
Hórahti (a horizont Hórusza)
186-187, 190-196, 201, 203, 206,
216, 251-253, 255, 284, 298, 302
Hor-em-Ahet (nagy Szfinx) 19,
190-193, 206, 216, 301-302
horizont 53, 182, 186-187,189-196,
199, 265, 290, 298, 301-303,
338-340
/. **még** Héliopolisz két horizontja
Hórusz követői /. **Semszu Hor**
Hórusz 172-174, 181, 187, 189-200,
202-203, 206-213, 216-218
Hórusz-királyok 181, 199, 237, 244,
251-252, 268-269, 284, 302-303,
307
Hu (a nagy Szfinx) 19
Hufu, fáraó, a Nagy Piramis
építtetője 28, 41, 55, 69, 126-128,
151,192, 209, 251, 307, 346-348
piramisa /. **főleg** piramis - Hufu
Hwl (Szfinx-isten) 19, 280
Hwl-Ntr, az istenek palotája 234
- időhíd 247-248
Ikrek kora 283
Ions, Veronica, idézve 143
Istenek /. **Neter-ek**
ízisz 86, 101, 151, 164,169,172-173,
194, 200-202, 211-213, 261, 263,
268, 306, 312
- Jakut al Hamawi 280
James, T G. H. 221-222, 224, 256
János 18:36, idézve 261
jégkorszak 33, 38-39, 79, 327

Jézus /. Krisztus
Jones, Dr. M. E 131-133

Kalokairinos 230
Kamal el-Mallah 54
kamra a Szfinx mellső mancsai
között 117,122
Kapp, Uli 146,149
Kapuk Könyve 161
kardinális pillanatok az
asztronómiában 80, 252, 340
Kees, Hermán 187
Kerisel, Jean Leherou professzor 49,
71, 210, 212
Keynes, J. M, Newtonról, idézve 159
Khefrén /. Hafré
Kheopsz /. Hufu
Herit-Neter temető 209
kígyózó folyam 88, 166-167, 193,
195, 202-203, 269, 312
/. **még** Tejút
kincskereső térkép 302-303, 309
„Kleopátra Tüje” 138-141
Koch, Dávid 118
Kochab (A Kis Medve csillagkép
bétája) 86
„Koporsószövegek” 161-162,178,
265, 269, 303
Kore Kosmu 308
 kozmikus folyam 166-167
/. **még** Tejút
kőfejtőjelek 126-128
Krisztus (Krisztus második
eljövetele) 111, 124, 136
kutatás a földön kívüli intelligencia
után 276-278
különleges számok 270-273

Lang, Janet 132
Lecovara, Dr. Péter 37, 222
Lego, John 293
Lehner, Mark professzor 23-27, 29,
30, 32, 108, 112-123, 178, 240,
329-337, 347-348
idézve 107
leltárkő 28
Lockyer, J. Norman 280
idézve 79
Ludwig, Bruce 118

Maat (kozmosz rend) 170, 317-319
Malek, Jaromir 192
Mámún, Al, kalifa 64-65,107
Mámún nyílása, Nagy Piramis
65-66
Manethón, történetíró 221, 224-225,
232, 242, 246, 256
idézve 285
Mash, James 129-130
Maspero, Gaston 28-29
más világ 163-164, 175, 335
masztába-k 43, 307
Mekhaat (a Föld egyensúlya) 318
Memphisz 164
Memphiszi Teológia /. Sabaka-kő
Ménész, fáraó (más néven Narmer,
Skorpiókirály) 224-225, 243, 246,
256-258, 261
Menkauré fáraó piramisa /. piramis
- Menkauré
Meshtyw (bárd) 134
Minósz 230-231
Mintaka csillag 88
Mohendzso dáro 231
Morisson, Dr. Philip 276, 278

Nagy Áradás /. áradás
Nagy Galéria, Nagy Piramis 64-65
Nagy Piramis /. Hufu piramisa
Nagy Sándor 183, 322
Nagy Szfinx /. Szfinx
napbárkák/hajók 54-55
Narmer /. Ménész
Naville, Edouard 184,189
Nazlet-el-Sammam falu 44, 52, 147
Nehen lelkei 244
Német Archeológiai Intézet, Kairó
144-146, 148-150, 152, 155, 334
Nemzeti Tudományos Alap 114
Neteru (istenek) 224, 226
Newton, Sir Isaac 159, 280, 324
Nílus 33, 39, 70, 88, 91,116,161,
167-168,195, 206, 210, 252, 262
Noé és a bárka 234
Nut (égistennő) 261-262
nutáció 325
nyári napforduló 80,166-167,
195-196, 200, 202-203, 216, 253,
298, 338

- Orion 87-88, 102, 134-135, 151,
163-169, 258-259, 266-269, 327,
341
- Oroszlán csillagkép 99-100, 102,
203, 213, 216, 252-253, 267, 284,
288, 301, 303, 313, 341
- Oroszlán kora 95, 99, 252-253, 287
oroszlán, **Tepi-aiu** jelképe 240
- Ozirisz 86-88, 101-102, 134-135,
164, 167-169, 171-175, 178-179,
181, 194, 196-200, 206-211, 213,
218, 221, 237, 244, 255, 257,
261-269, 282, 285-286, 301-304,
306, 308-313, 315, 317, 335
- Ősdomb 170, 233-234, 236-237
özönvíz **I.** áradás
- palermói kő 224
- pap-asztronómusok
/. asztronómus-papok
- papirusz: Ani-i papirusz 317
- Paulsen, Hubert 70
- Pe lelkei 244
- Peet, T. E. professzor 225
- Perring, John 129-130
- Petrie, Sir William Flinders 54,
56-57, 67, 120, 130, 135-136,
139-140, 237
- Petrie, William 135-136
- pi (érték) 57
- piramis - Hافر (második piramis)
30, 41-43, 72, 290
- piramis - Hufu (Nagy Piramis) 30,
41-43, 48-49, 54-63, 73, 85-87,
124-129, 237, 271-274, 315-317,
319, 340, 346-348
- piramis - Menkauré 30, 41-43, 55
- Piramisszövegek 161, 163-164, 167,
182-183, 185, 193-195, 201-202,
211, 213, 236-237, 240, 244,
251-252, 254, 263-265, 269,
284-285, 312
- Platón 183-184, 231-232, 279
- Pochan, André 70
- Pringle, E. H. 318-319
- Proctor, Richárd 280
- Proklosz 184, 279-280
- Ptahotep, idézve 261
- Ptolemaiosz 184
- Ptolemaiosz, V 276
- Puthoff, Dr. Hal 344
- Püthagorasz 231
- radiokarbon kormeghatározás 26
radiokarbon kormeghatározás
a Nagy Piramis esetében 347-348
- Rák-köd (MI) 313, 315, 317, 321
- Ramszesz 24, 28
- Ré (Napisten, Atum) 19, 163-164,
169, 183, 186-187, 200, 202-203,
254-255, 285, 302, 313
- Recovery Systems International, RSI
115, 330
- Redmont, Carol 37
- Regulus (csillag az Oroszlánban)
203, 213, 302
helyzete a múltban 327-328
- Renouf, Le Page 185
- Reymond, E. A. E. 233-234, 236-237
idézve 230
- Richards, Dr. Douglas G. 110
- Riley, Nel 345
- Rishi-k** (a hét bölcsek) 234
- Rosette-i kő 20, 276-277
- Rwty** és Atum 185
- Sabaka-kő (szövegek) 172-174, 256,
262, 267, 315
- Sagan, Carl professzor 276-278
- Said, Boris 35
- Saim-ed-Dahr 18
- saját mozgás a csillagok esetében
290-292, 326
- Schliemann, Heinrich 230-231
- Schoch, Robert professzor 34-40,
50-51, 117, 121
- Schwaller de Lubicz, R. A. (Királyi
Akadémia) 31-32, 248
- Sellers, Jane B. 178-179, 257-259,
264, 312-313, 315
...és a különleges számok 270
- Semszu Hor** (Hórusz követői) 133,
224-226, 235-236, 240, 243-248,
252, 254-256, 279, 282-283,
286-287, 304, 309, 317, 342
- Sethe, Kurt 163
- Shahy, Muhammad 149-150

- Shore, Dr. Péter 141
 Smith, Róbert 118-120
 Smyth, Charles Piazzzi 121,124,
 135-136, 140, 280, 318
 Spence, Lewis 187, 192
 Spencer, Dr. A. J. 132
 Stadelmann, Dr. Rainer 145,
 147-150, 152
 Stanford Kutatóintézet 114, 309,
 344
 Swann, Ingó 345
 Syncellus, George 246
 Szahuré fáraó 187
 szakkarai piramisok 347
szba (kapu, csillag) 213, 280
Szép Tepi I. Első Idő
Sesep-anh Atum 19
 Sesep-anh Atum (Nagy Szfínx) 186
 Széth 172-173, 257, 261-262, 317
 Szfínx, a Nagy Szfínx 17-51, 80-81,
 95-99, 102-103, 107-108,
 110-111, 113-123, 178,190-193,
 199-200, 206, 209-217, 237-238,
 240, 252-253, 273-275, 287-288,
 301-303, 309-310, 333-334, 341
Szíriusz (alpha-Canis Major, más
 néven ízisz, Szóthisz) 86,
 100-101, 125, 133, 151,163-167,
 169, 181,194-195, 200-203,
 211-213, 272, 280, 282, 290-292,
 323, 326-328
 Sznofru, fáraó 251, 266, 272, 347
 Szolón 231
 Szóthisz-Szíriusz /. **Szíriusz**
 Kutatásért és Felvilágosodásért
 Szövetség (Association for
 Research and Enlightenment,
 ARE) 109, 111, 113-114,
 117-119, 121-123
 sztélé, a Szfínx mancsai között 27,
 174, 182, 191, 211, 216
 tavaszpont 250
 teherhordó kamrák a Nagy
 Piramisban 43, 126-127
 Tejút 88, 91, 167,175,179, 181,
 202-203, 211, 250, 252, 255,
 266-267, 269, 284, 301-302,
 312-313, 315, 317
 temetkezési szövegek 20, 54-55, 274,
 279, 302-303, 312
 /. **még Halottak Könyve**
 Temple, Róbert K. G. 240
 Teozófiai Társaság 108
Tep, Tepi (száj, eredet) 240
 Thot (a bölcsesség istene, a hold,
 Hermész) 99,101,169, 233-234,
 243, 246, 265, 270, 273, 280, 308
 Thotmesz, IV 24, 27-29,191, 211,
 216-218
Thuban (alfa-Draconis),
 Sarkscillag 86,151, 280-281
 Tiszteletre Méltók 240, 244
 Torinói papirusz 224, 242, 244, 246
 Tours-i Gergely, idézve 250
 Trimble, Virginia 281-282
 Trója 230
 University College, Egyiptológiai
 Tanszék 138-139
Upuaut 134, 143, 349
 Upuaut-1 robot 147
 Upuaut-2 robot 147-150
 Uruk 234
 vas (**bja**) 133
 vaslemez, Vyse egyik felfedezése
 129-133
 Vyse, Howard, ezredes 70,126-130,
 132
 Wakefield, Kent 115
 West, John Anthony 31-40,120-122,
 245, 331, 333
 Wilson, Colin 344
 Wilson, Sir Erasmus 138-139
 Windsor, James C. 119
 Yale Egyiptológiai Alapítvány
 (Yale Endowment for Egyptology)
 118
 Yates, Frances A. 344
 Yoshimura, Sakuji professzor 144
 Young, Thomas 27-28
 zárókövek a Nagy Piramisnál 66-67
 Zodiákus (Állatöv) 94-95,183, 186,
 202, 227-228, 248, 283, 338-339